
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Ε. ἐκ βιβλίου Ἰωάν. ἱερέως τοῦ Ἀναξάνδρου
Παπαζώδης – Κατὰ Ὀκτώβριον 1847 ἔτος.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ,

Γ΄.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΘΑΛΑΤΤΑ

44
539

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ,

ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΑΙ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΑΙ, ΓΡΑΦΕΙΣΑΙ ΑΠΟ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1827 ΜΕΧΡΙΣ 26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1831,

ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΑΙ ΜΕΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΧΘΕΙΣΑΙ

ΦΡΟΝΤΙΣΙ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΑΥΤΟΥ,

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑΙ ΔΕ ΠΑΡΑ Ε. Α. ΒΕΤΑΝ,

ένὸς τῶν γραμματέων τοῦ Κυβερνήτου.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ ΔΕ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙΣ

Π. Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΤΣΗ ΛΕΥΚΑΔΙΟΥ, ΙΑΤΡΟΥ,

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΠΑΡΑ

ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΣΧΙΝΑ.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Γ. ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΟΣ.

1842.

ΤΗ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩ ΣΥΝΟΔΩ

ΤΗ ΕΝ ΤΡΟΙΖΗΝΙ

ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΝ

ΕΠΙ ΤΟΝ ΧΕΙΜΩΝΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΕΛΟΜΕΝΗ,

ΕΚΕΙΝΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

ΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΤΟΜΟΝ

ΠΡΟΣΕΦΩΝΗΣΕΝ Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

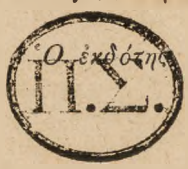
ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΣ

ΠΕΤΡΟΣ Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΤΣΗΣ.

Καὶ μέγας τῷ ὄντι οὗτος ἀνὴρ, ὃς ἂν μεγάλα δύνηται γνώμῃ διαπράξασθαι μᾶλλον, ἢ ῥώμῃ. Ξενοφ. οἰκον. κεφ. κά.

Πᾶς τόμος τῆς ἐκδόσεως τῆς παρούσης μεταφράσεως μὴ φέρων τὴν ἐπιγραφὴν καὶ σφραγίδα μου, ὡς ἐνταῦθα, εἶναι παραποίησις τυπογραφική, καὶ ὑπόκειται εἰς τὴν ἔννομον καταδίωξιν. Π. Δ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ,

ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Πίσαν.

Αἰγίνη, 13 ἰανουαρίου 1829.

Ἔλαβον, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, τὰ γράμματά σου τῶν 11 καὶ 13 δεκεμβρίου, καὶ πολὺ ἐχάρην μαθὼν ἐξ αὐτῶν τὴν ὑγείαν σοῦ τε καὶ τῆς κυρίας συζύγου σου, ὡς ἐκ τοῦ ἡλίου τῆς Πίσης καὶ τῆς αὐτόθι ἀναπαύσεως κρατυνομένην.

Τὰς φιλικάς σου δὲ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν λεγομένων περὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς κυβερνήσεως αὐτῆς, λαμβάνω καὶ ἄλλοθεν. Ἐκ Παρισίων μάλιστα μὲ γράφουσι, παροτρύνοντές με νὰ κάμω θαύματα ὅπως κερδήσω τὰς ψήφους τῶν ἐφημερίδων, καὶ οἱ γράφοντες φαίνονται φρονοῦντες καὶ αὐτοὶ ὅ,τι καὶ σὺ, ὅτι δηλαδὴ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις δισταζόντως καὶ μαλακῶς πολιτεύεται, ὅτι οὐδὲν διοργανοῦται γενναίως, οὐδὲν θεσμοθετεῖται, καὶ ἐξαιρέτως ὅτι ἡ κατασκευὴ τοῦ εὐτάκτου στρατοῦ σχολαίως προχωροῦσα, δὲν συγχωρεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ κυριεύσῃ τὰ ἐκτεταμένα της σύνορα ἐπιδρομαίῳ τῷ βήματι (au pas de charge) μὲ μόνην τὴν αἰχμὴν τῶν βαγιονετῶν.

Οὕτω δὲ φρονοῦντες ἕκαστοι, ἐπιμεριμνῶσι καὶ περὶ ἰατρικοῦ τῆς τόσον δεινῆς ἀῤῥωστίας, καὶ προβάλλουσι πρὸς θεραπείαν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἐπιτήδευμα, καὶ ἐπισπεύδουσι τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, μηδόλως ἐξετάζοντες μήπως τὸ ἰατρικὸν, ἀντὶ νὰ θεραπεύσῃ, θανατώσῃ μᾶλλον τὸν ἄῤῥωστον.

Ἐδῶ δὲν δύναμαι νὰ ἐξηγηθῶ λεπτομερεστέρως ἵνα κατάδηλον ποιήσω καὶ τῶν πραγμάτων τὴν στάσιν καὶ τοὺς λόγους δι' οὓς τινες ἐμμένουσι κρίνοντες ἐσφαλμένως αὐτήν. Νομίζω ὅμως ὅτι οὔτε δυνατὸν εἶναι οὔτε καθῆκον τὸ νὰ ἀλλάξω πολιτείαν, ἀποβλέπουσαν ὄχι εἰς τὰς ἐπευφημήσεις τῶν ἐφημερίδων, ἀλλ' εἰς τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἂν ἀπάδωσιν (ὡς διατείνονται λέγοντες) πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἢ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἔφεσίν μου, μὲ ἀρκεῖ τὸ νὰ μὴ ἔχω συνειδήσεως τύψιν καὶ τὸ νὰ πράττω πᾶν ὅ,τι ἐπ' ἐμοὶ πρὸς πιστοτάτην ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν τῆς θέσεως εἰς τὴν ὁποίαν κατεδικάσθην. Μᾶς ἀπειλοῦσι, τὸ μὲν, μὲ τὸν συνεχισμὸν τοῦ πολέμου, τὸ δὲ, μὲ τὴν ταχεῖαν εἰρήνην. Ἐγὼ δὲ τόσον ἀνακειμένως πέποιθα εἰς τὸν Κύριον, ὥστε οὐδ' ὁπωσοῦν φοβοῦμαι τὰ συμβησόμενα ἐκ τῶν ἐπ' ἀμφοτέροις πολιτευμάτων.

Τὰς δεκαπενθημέρους ἀγγελιαγραφίας (bulletins) ἃς μὲ ζητεῖς, καὶ σχολὴν ἂν εἶχα, ἐδυσκολευόμην νὰ τὰς συνθέσω, διότι ἐχρειάζετο νὰ καταγίνωμαι πλέον εἰς τοῦτο, καὶ ὄχι εἰς ἴασιν τῶν ἄκρων καὶ ποικίλων ἀθλιοτήτων ὑφ' ὧν κατατρέχεται ὁ τόπος οὗτος. Ὅθεν προτιμῶ τὴν σιωπὴν, διότι καὶ ὄχι καθ' ἃ περὶ ἡμῶν λέγουσιν, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν θέλομεν εἰς τέλος κριθῆ. Ἔργα δὲ ὁποῖα νὰ ἀγγελθῶσι κατὰ δεκαπέντε ἡμέρας ποῦ νὰ τὰ εὕρωμεν;

Περὶ τῆς ὑγείας μου δὲν σὲ λέγω, πλησιαζούσης νὰ κατακαμφθῇ ἀπὸ τὸ ἀμήχανον βάρος τῶν καθημερουσίων ἐναντιωμάτων, ἐρχομένων πολλάκις καὶ ὅθεν ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔπρεπεν ἴσως νὰ τὰ προσμένῃ. Καὶ οὕτως ὅμως δὲν ἀθυμῶ, ἀλλὰ καταναλίσκω τὰς δυνάμεις μου, πεποιθὼς, ὡς καὶ ἀνωτέρω σὲ εἶπα, εἰς Θεὸν καὶ εἰς τῆς προαιρέσεώς μου τὸ καθαρὸν καὶ ἀνέγκλητον.

Τῷ Κ. Μαρίνογλου εἰς Ἀγκῶνα.

Αἰγίνη, 13 Ἰανουαρίου 1829.

Τὸ παρὸν λαμβάνεις, ἀγαπητέ μου Μαρίνογλου, μὲ τὸ τρίτον πλοῖον ὁποῦ ἔρχεται νὰ φορτώσῃ τροφὰς, φέρον σοι 12,000 δίστηλα. Τὸ δὲ τέταρτον ἀναχωρήσει τὸ βραδύτερον εἰς δέκα ἡμέρας, φέρον σοι καὶ τοῦτο εἰς νόμισμα, τὰ χρήματα ὅσα ἀκόμη χρειάζεσαι.

Ὅλα ταῦτα δὲν γίνονται μὲν ὅσον γοργὰ ἐπεθύμουν· ἀλλ' ἂν ὅμως τὰ πλοῖα σὲ ἔλθωσιν ἐν καιρῷ, αἴτιος εἶμαι αὐτὸς ἐγὼ, καταγινόμενος εἰς τοῦτο· ἀλλέως, ἤθελες προσμένει ἀκόμη πολύ. Ἡ κατασκευὴ διοικήσεως ὅπου διοίκησις οὐδέποτε ὑπῆρξεν, ἔχει δυσκολίας πάσης ἐννοίας ἐπέκεινα. Ἕνα ἤδη χρόνον κοπιάζομεν ἵνα ἔμβωμεν ὀλίγον εἰς τάξιν, καὶ τόσον κοπιάσας, ἄλλο δὲν κατώρθωσα μέχρι τοῦδε εἰμὴ νὰ καταπαύσω μόνον τὴν ἀταξίαν, καὶ οὐδὲν πλέον. Ὁ καιρὸς θέλει μᾶς δώσῃ τὰ περισσότερα, ἐὰν ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ νὰ μᾶς τὸν χαρίσῃ.

Τοῦτον ὅμως τὸν καιρὸν δὲν θέλουσι μᾶς τὸν ἀφήσῃ, ἂν πρέπῃ νὰ πιστεύσωμεν τὰ ἐνταῦθα περιαδόμενα καὶ τὰς πανταχόθεν πρὸς ἡμᾶς στελλομένας ἐφημερίδας. Μᾶς φοβερίζουσι δηλαδὴ καὶ μὲ τὴν εἰρήνην καὶ μὲ τοῦ πολέμου τὸ συνεχές. Ἀλλ' ἐγὼ οὐδέτερον τούτων φοβοῦμαι, διότι ἀπεριγράπτως ἐπὶ τὸν Θεὸν πέποιθα, καὶ πᾶσαν μου τὴν ῥώμην ἐκεῖθεν λαμβάνω. Σὺ λοιπὸν στεῖλε μας ἄρτον, καὶ ὁ Θεὸς τελέσει τὰ λοιπά.

Σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὰς περὶ τὸν Κ. Βετὰν φροντίδας σου, καὶ διὰ τὰς ἐπισκευὰς τὰς διὰ σοῦ γενομένας εἰς τὰ ὡρολόγιά μου.

Πλὴν δὲν σὲ εὐχαριστῶ καὶ διὰ τὴν δυστυχῆ οἰκογένειαν ἣν ἐκ περισσοῦ μᾶς ἔστειλες, διότι τοιαύτας ἔχομεν πλῆθος ἐδῶ, καὶ τρόπους δὲν ἔχω νὰ τὰς κατοικίσω, νὰ ταῖς δώσω ἔργον, καὶ νὰ τὰς θρέψω. Τινὰς ἑκατοστύας ἐξ αὐτῶν οἰκονόμησα διὰ τῆς οἰκο-

δομῆς τοῦ ὀρφανοτροφείου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἐτελείωσε, καὶ δὲν ἔχω πλέον χρήματα ἵνα ἐγείρω ἄλλα οἰκοδομήματα.

Εἰς ἕνα μῆνα ἐλπίζω νὰ συνάξω ἐν τῷ ὀρφανοτροφείῳ τούτῳ πεντακοσίους μαθητάς. Εἶναι τάχα τρόπος νὰ εὕρωμεν ἀντλίας ἑτοίμας διὰ τὰ τέσσαρα πηγάδια τὰ ἐμπεριεχόμενα εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ; Ὁ ἀδελφός μου θέλει σὲ στείλῃ μίαν μικρὰν σημείωσιν μὲ τὸ μέτρον τῶν ἀντλιῶν, καὶ ἂν δὲν τὰς εὕρῃς εἰς Ἀγκῶνα, τὰς παραγγέλλεις εἰς Τεργέστην, καὶ ἂς ἦναι ἕτοιμαι διὰ τὸ τέταρτον πλοῖον.

Τῷ συνταγματάρχῃ Κ. Ἰδέκῳ.

Αἰγίνῃ, 13 ἰανουαρίου 1829.

Αἱ δεξιαὶ πληροφορίαι μὲ τὰς ὁποίας μᾶς παρεπέμψατε τὸ περὶ συστάσεως κεντρικῆς στρατιωτικῆς σχολῆς σχεδίασμα, καὶ τὰ περὶ τούτου πρὸς ἡμᾶς ἐκτεθέντα παρὰ τοῦ γενικοῦ βιαρχείου, μᾶς ἔπεισαν νὰ ἐκδώσωμεν τὰ συναπτόμενα διατάγματα, τὰ ὁποῖα καὶ σᾶς γνωστοποιοῦμεν, ἵνα συντρέξητε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν κατὰ τὸ ὑμέτερον μέρος.

Σᾶς στέλλομεν δὲ καὶ ἀντίγραφον τῶν ἐπὶ τούτου παραγγελλομένων πρὸς τὸ βιαρχεῖον, ἵνα πάντα ἔχετε τὰ βεβουλευμένα περὶ τοῦ νέου ἱδρύματος.

Καὶ σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ δώσετε εἰς τὸν ἀντισυνταγματάρχην Κ. Πωζιὲ τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν τοῦ σχολείου σύστασιν, ὅσα εὑρεθῶσιν εἰς τὰ δημόσια ἀποθέσια (magazins), ὡς ῥοῦχα, ὅπλα, ἐξαρτύσεις (equipemens), ξύλα, σίδηρον, κτλ. μετρηθησόμενα εἰς λογαριασμὸν τῆς σχολῆς, τῆς ὁποίας τὸ ταμεῖον θέλει πληρώσῃ καὶ τοὺς ἐργάτας ὅσους ἐνδέχεται νὰ παρέξετε.

Ἠθέλετε δὲ ἐπικορυφώσῃ τὰς εἰς τὸ προκείμενον ἵδρυμα προσδοκωμένας παρ' ὑμῶν ὠφελείας, ἂν διωρίζετε τὸν Κ. Σωκέτον, κατα-

λματίαν τοῦ εὐτάκτου συντάγματος, νὰ θεωρῇ τοὺς λογαριασμοὺς τῆς σχολῆς κατὰ τὰ ἐν τῷ κανονισμῷ ὡρισμένα.

Τῷ στρατηγῷ Κ. Τζσώρτς.

Αἰγίνη, 14 ἰανουαρίου 1829.

Ἐν ᾧ ἐμέλλομεν νὰ ἀποκριθῶμεν πρός τε τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ ἰδιόπιστα (confidentiels) γράμματά σας τοῦ δεκεμβρίου καὶ τῆς 4 ἰανουαρίου, ἐλάβομεν τὸ γράμμα σας τῆς 11, πρὸς ὃ καὶ σπεύδομεν νὰ σᾶς ἐπιτρέψωμεν νὰ ἔλθετε εἰς Αἴγιναν, καθὼς ζητεῖτε.

Παραγγέλλεσθε δὲ νὰ παραδώσετε προσωρινῶς τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ὑφ' ὑμᾶς στρατοῦ εἰς τὸν στρατηγὸν Δέντσελον, καὶ ἂν αὐτὸς δὲν εὑρίσκεται πλησίον τοῦ στρατοπέδου σας, νὰ τοῦ στείλετε μὲν τὴν προσταγήν σας, νὰ ἀφήσετε δὲ τὴν ἡγεμονίαν εἰς τὸν πρεσβύτατον τῶν καπιτάνων.

Συμφέρει δὲ τὰ μέγιστα εἰς τὰς παρούσας σπουδαίας περιστάσεις τὰ στρατεύματα νὰ ἦναι ἐπαυλισμένα οὕτως, ὥστε καὶ τὰς τροφὰς εὐκόλως νὰ λαμβάνωσι, καὶ εἰς θέσεις νὰ συνέρχωνται ὀχυρὰς καὶ ἐπικαίρους κατὰ τὴν χρείαν.

Τὸ παρὸν σᾶς στέλλεται διὰ ταχυδρόμου.

Πρὸς τὸ Πανελλήνιον.

Αἰγίνη, 14 ἰανουαρίου 1829.

Διὰ τοῦ γράμματος τοῦ ὁποίου σᾶς συνάπτεται ἡ μετάφρασις, ἀπετέθη πρὸς ὑμᾶς πρότασις ἀξία, νομίζομεν, τῆς προσοχῆς σας καὶ τῆς διηκριβωμένης δοκιμασίας τοῦ παρ' ὑμῖν οἰκονομικοῦ τμήματος. Ἀναφέρεται δὲ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἑλληνικοῦ χαλκονομίσμα-

τος (κερματίου), οὔτινος ἔχομεν κατεπείγουσαν χρείαν, καὶ δυνάμεθα νὰ τὸ ἀποκτήσωμεν, δίδοντες εἰς ἀντάλλαγμα τὰ ἄχρηστα ὀρειχάλκινα κανόνια.

Ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν προσμένει καὶ τὴν περὶ τούτου ἀναφορὰν τοῦ οἰκονομικοῦ τμήματος καὶ τῆς ὑμετέρας ὁλικῆς γνώμης ἀπόφανσιν, ἵνα ἀποκριθῇ τάχιον πρὸς τὸν Κ. Σαιντκροὰ, πατέρα τῆς εἰρημένης προτάσεως.

Τῷ Κ. Κόμητι Λελαφερρόναίῳ, ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργῷ τοῦ Μεγαλειοτάτου Βασιλέως Γαλλίας εἰς Παρισίους.

Αἰγίνη, 16 ἰανουαρίου 1829.

Διὰ τοῦ γράμματος διοῦ ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης ρ.' ἐτίμησεν ἀπὸ 18 νοεμβρίου μανθάνω ὅτι ὁ Κ. Βάρων (Βαρόνος) Δεσαινδενῆς προσγραφόμενος εἰς τὸ ταξιαρχικὸν τὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Κ. Μαρχίωνος Μαιζῶνος, παύει τοῦ πρεσβεύειν παρὰ τῇ προσωρινῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει.

Καὶ δὴ ὁ μὲν Κ. Δεσαινδενῆς ἀναχωρεῖ ἐξ Αἰγίνης. Ἐγὼ δὲ καί τοι αἱ σχέσεις ἂς ἦτον ἐπιτετραμμένος νὰ τηρῇ πρὸς ἐμὲ, δὲν παρήγαγον οὐδὲν τῶν εὐδοκουμένων ἀποτελεσμάτων ὅσα ἠλπίζομεν, καί τοι, ἐλθὼν εἰς Ἑλλάδα ἐν συνοδίᾳ οἰωνῶν αἰσιωτάτων, ἀπέρχεται ἀπειλουμένης αὐτῆς ὑπὸ οἰκτίστων καταστροφῶν, ὁμολογῶ ὅμως ἐξ ὅλης ψυχῆς τὴν τοῦ ἀνδρὸς καλοκἀγαθίαν, συναλγοῦντος διότι, αὐτοῦ πρεσβεύοντος, αἱ δικαιόταται ἐλπίδες τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους δὲν ἐπληρώθησαν.

Διὰ τὴν ὑπὲρ ἡμῶν ἄρα εὔνουν αὐτοῦ προαίρεσιν εὐγνωμονοῦντες, σᾶς παρακαλοῦμεν, κύριε Κόμη, νὰ κοσμήσετε τὸν Κ. Δεσαινδενῆν διὰ τῆς προστασίας σας παρὰ τῷ σεβαστῷ ὑμῶν ἄνακτι.

Τῷ Κ. Κρίσπῃ Μαύρῳ, προσωρινῷ Διοικητῇ Κορώνης, Μοθώνης καὶ Νεοκάστρου.

Αἰγίνη, 17 ἰανουαρίου 1829.

Διὰ τοῦ σημερινοῦ ἀρχογράφου σᾶς γίνεται ἀπόκρισις πρὸς τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ γράμματί σας περιεχομένων παρατηρήσεων,, ὅπερ διὰ τῆς αὐτῆς εὐκαιρίας ἔλαβον μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν.

Ἡ συνομιλία σας μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Κ. Μαιζῶνος ἀξία εἶναι λόγου πολλοῦ, καθότι καὶ αὐτὴ ἐκ προσθήκης ἐπιμαρτυρεῖ τὴν δύσκολον καὶ κρίσιμον στάσιν μας διὰ τὸ ἀπλήρωτον τῶν καθυστερούντων βοηθημάτων, καὶ τὰς συμφωνίας ὑποσημαίνει καθ' ἃς δυνάμεθα νὰ τὰ ἐλπίζωμεν. Περὶ τῆς βαρείας ὑποθέσεως ταύτης σαφῶς καὶ ἀποφαντικῶς ἐξηγήθην ὄχι μόνον πρὸς τὸν **Μαρχίωνα Μαιζῶνα**, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Κόμητα Δελαφερρόναϊον, ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν τοῦ χριστιανικωτάτου Βασιλέως, καὶ ἐλπίζω ὅτι ἐκ τῶν ἀποκρίσεων δὶ ὧν μὲ τιμήσουσι, θέλομεν ἔχει τὸ μέτρον τῆς μελλούσης μας τύχης· ἀλλ' ἐντοσούτῳ δὲν πρέπει νὰ ἀψυχῶμεν. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει μᾶς ἐγκαταλείψῃ· ὁ θαυμαστώσας τὸ ἔλεος αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, θέλει τὸ θαυμαστώσῃ καὶ πάλιν. Ὑμεῖς δὲ ὅμως κατὰ τὸ μέρος σας ὀφείλετε, ὑπηρετούμενοι ἐκ τῶν πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον σχέσεών σας, νὰ τὸν ἀναδιδάξετε ὅτι τόσον πεποίθαμεν εἰς τὸ γενναῖον τε καὶ πιστὸν τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, ὥστε περὶ τῆς πληρωμῆς τῶν καθυστερούντων δὲν ἀμφιβάλλομεν, ἐλπίζοντες νὰ μάθωμεν ἐντὸς ὀλιγωτάτου ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν ὅλων πληρωτὴς διετάχθη νὰ τὰ μετρήσῃ εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν. Ὁ δὲ λόγος τῆς ἐλπίδος μας εἶναι, ὅτι χωρὶς αὐτῶν τῶν βοηθημάτων μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ πληρώσωμεν τοὺς ἵππους, καὶ νὰ κρατήσωμεν ὄχι μόνον τὸ ἱππικόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπάρχοντας δισχιλίους ἄνδρας τοῦ τακτικοῦ.

Τῆς τοιαύτης ὅμως προσλαλιᾶς θέλετε κάμῃ χρῆσιν μόνον ὅταν εὐκαιρία αὐτόματος τὸ καλέσῃ. Νὰ ἐκφράσετε δὲ πρὸς τὸν στρατηγὸν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς κυβερνήσεως, δί ὅσα ἐκ τῶν ἀναφορῶν σας αὐτὴ ἔμαθεν ὅτι ἐγένοντο περί τε τῶν τελωνείων καὶ τῶν ἄλλων τῆς ὑπηρεσίας μερῶν τῶν ἐμπιστευθησομένων εἰς ὑμᾶς.

Ἡ ἐρώτησις ἣν μ' ἐρωτᾶτε περὶ τῶν νῦν οὐσῶν δημογεροντιῶν Κορώνης, Μοθώνης καὶ Νεοκάστρου, ἔχει πολὺ τὸ σπουδαῖον. Λύσιν δὲ αὐτῆς ἄλλην δὲν βλέπω παρὰ τὸ νὰ βεβαιωθῆτε πρῶτον καλῶς ἂν ἄρα οἱ νῦν δημογέροντες, νομίμως καθεστῶτες, ἔχωσι καὶ τὴν καθήκουσαν ἱκανότητα εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν παρὰ τῶν κατοίκων πίστιν, τῶν ὁποίων λογίζονται ὄργανα, καὶ ἀφ' οὗ συλλέξετε πάσας τὰς περὶ τούτου πληροφορίας καὶ ἀμεροληπτως τὰς κρίνετε, νὰ ἰδῆτε ἂν ἀπὸ νέας ἐκλογὰς εἰμπορῆτε νὰ λάβετε δημογέροντας καλλιτέρους, καὶ τότε θέλει συγκατατεθῆ καὶ ἡ κυβέρνησις, στηριζομένη ἐπὶ τὰ πρὸς αὐτὴν ἐκτεθησόμενα παρ' ὑμῶν. Καὶ εἶναι τῷ ὄντι παντάπασι δίκαιον τὸ νὰ γείνωσι νέαι ἐκλογαί· ἐν ᾧ καὶ περισσότεροι κάτοικοι ἐπέστρεψαν ἤδη εἰς τὰς ἑστίας των, καὶ αἱ δημογεροντίαι μέλλουσι νὰ ἐκτελέσωσιν ὑπουργίας ἀξιολογωτάτας, οἷον τὸ νὰ συνεργήσωσιν εἰς σύστασιν τοῦ δικαστικοῦ διακόσμου καὶ εἰς τὰ τῶν ἐκλογῶν τῶν πληρεξουσίων τοὺς ὁποίους ὅσον οὔπω αἱ ἐπαρχίαι θέλουσι προσκληθῆ νὰ στείλωσιν εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν.

Μὴ βραδύνετε λοιπὸν νὰ μᾶς πέμψετε ἔκθεσίν σας, ἡ ὁποία καὶ ἤδη πεπεισμένοι εἴμεθα ὅτι ἔσται ὅλως κατά τε τὴν προσδοκίαν μας καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ κοινοῦ.

Τῷ Ἁγίῳ Παλαιῶν Πατρῶν.

Αἰγίνῃ, 18 ἰανουαρίου 1829.

Αἱ ὑστερήσεις αἵτινες σᾶς περικυκλοῦσι πρέπει νὰ ἐπαυξάνωσι

τὸν ζῆλον σας, καὶ δι' αὐτοῦ νὰ καθιστῶνται ὑποφερταὶ καὶ εἰς τοὺς πολίτας τοὺς ἐρχομένους πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἰδίων ἑστιῶν ἐν τοῖς ἐρειπίοις. Καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε, Σεβασμιώτατε, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἐν πολλῇ τιμῇ ἔχει τοὺς ἐκουσιασμοὺς καὶ τοὺς μόχθους ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τούτοις ὅτι, ἅμα δυνηθέντες, θέλομεν δράμῃ εἰς βοήθειαν τῆς ἐκκλησίας μετὰ μεγίστης τῆς προθυμίας καὶ μετὰ χαρᾶς βαθείας τε καὶ εἰλικρινοῦς. Ἐνθυμητέον δὲ ὅτι ὁ καιρὸς ὁ εἰς τοὺς χριστιανοὺς σωτηριωδέστατος καὶ θαυματουργότατος ὑπῆρξεν ἐκεῖνος καθ' ὃν ἡ ἐκκλησία πτωχὴ ἦτο, καὶ ἄσημος, καὶ καταδιωκομένη. Ὅθεν καὶ ὑμεῖς διεκπληροῦντες τὰ χρέη σας ὅπως ἐλπίζομεν, μεγάλα καρποφορήσετε, καὶ πολλὴν τὴν εὐγνωμοσύνην ἀπολαύσετε παρὰ τῆς πατρίδος.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Μαιζῶνι.

Αἰγίνη, 19 ἰανουαρίου 1829.

Μετὰ σπουδῆς ἀποκρίνομαι πρὸς τὰ γράμματα δι' ὧν ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης μ' ἐτίμησεν ἀπὸ 10 καὶ 12 τοῦ τρέχοντος.

Καὶ πρῶτον, κύριε Μαρχίων, αἱ βεβαιώσεις τὰς ὁποίας εὐδοκεῖτε νὰ μὲ δώσετε ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀδηλίας καὶ τῆς ἀμηχανίας μου διά τε τὴν τοῦ τόπου κατάστασιν καὶ τὴν ἀπροσδόκητον ἀπληρωσίαν τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων, μὲ φέρουσι παρηγορίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, καὶ ἱκανῶς δὲν δύναμαι νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὸ νέον τοῦτο τεκμήριον τῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν κυβέρνησιν αὐτῆς μελήσεως καὶ εὐνοίας σας. Ἀπεριόριστος δὲ ὡσαύτως εἶναι, κύριε Στρατηγέ, καὶ ἡ πίστις μου ἡ εἰς τὴν μεγαλόψυχον τοῦ ἄνακτος τῆς Γαλλίας προαίρεσιν.

Δὲν ταυτολογῶ περὶ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ σῶμα τοῦ εὐτάκτου ἱππικοῦ, καθότι αἱ ὁδηγίαι αἱ πρότερον ἤδη παρ' ἐμοῦ δοθεῖσαι εἰς τὸν συνταγματάρχην Κ. Ἐϊδέκον, τὰς ὁποίας πάντως ἔλαβε

καὶ ὁ Κ. Ἀλμείδας, κατὰ πάντα συμφωνοῦσι μὲ τὰς προτάσεις σας. Ἄλλως τε καὶ ἐλπίζω ὅτι τὰ περὶ τούτου, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἀφορῶντα τήν τε συντήρησιν τοῦ ἱππικοῦ ὑποστήματος (noyau) καὶ τὴν βαθμιαίαν αὔξησιν τοῦ εὐτάκτου Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, θέλουσι συμπληρωθῆ καὶ καθορισθῆ μεταξὺ ἡμῶν τρέχοντος τοῦ ἐρχομένου φεβρουαρίου, ὁπότε ἐλπίζω νὰ ἔλθω εἰς Μοθώνην, ἂν ἡ κακή μου ὑγεία καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἔτους δὲν μὲ τὸ ἐμποδίσωσιν. Οὐδὲ ἀμφιβάλλετε πάντως, κύριε Μαρχίων, πόσον ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ξαναΐδω καὶ νὰ ἐξηγηθῶ πρὸς ὑμᾶς περὶ τῶν σπουδαιοτάτων πραγμάτων ἅτινα γίνονται ὕλη τῆς ἀλληλογραφίας μας.

Ἀφ' οὗ καὶ ὑμεῖς παρεστήσατε ἀπὸ τοῦ δεκεμβρίου τὴν προλαβόντως ἤδη ἐκφρασθεῖσαν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ χριστιανικωτάτου βασιλέως ἔφεσιν παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως τοῦ νὰ μείνῃ ἐν Ἑλλάδι ἓν μέρος τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων, εὔελπις εἶμαι ὅτι ὅσον οὔπω θέλετε λάβῃ τὴν προσμενομένην ἀπόκρισιν, δι' ἧς θέλει σᾶς ἐπιτραπῆ νὰ ἐγχειρίσετε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ μέρους τούτου εἰς τὸν συνταγματάρχην Κ. Τρέζελον, καθ' ἃ μοι προτείνετε, καὶ τότε ἐρχομένου μου εἰς Μοθώνην συνδιατάσσομεν ὡρισμένως τὰ περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς νέας ταύτης τοῦ μεγαλοδώρου βασιλέως πρὸς τὴν Ἑλλάδα εὐεργεσίας.

Πρὸς ὅσα δὲ μὲ προβάλλετε, κύριε Στρατηγέ, περὶ τῶν ἀξιωματικῶν οὓς καταγίνεσθε νὰ ἐκλέξετε, καὶ ἐγὼ συνομολογῶ δίκαιον τὸ νὰ τοὺς προσφέρω βαθμὸν ἀνώτερον τοῦ ὃν ἐνεστώτως ἔχουσι, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ τοὺς δώσετε τὴν βεβαίωσιν ταύτην. Δέχθητε δὲ ἅμα καὶ τὰς εὐχαριστίας μου δι' ἣν προτίθεσθε νὰ κάμετε ἐκλογὴν τοῦ συνταγματάρχου Κ. Τρεζέλου ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν τῶν μενούντων ἐν Ἑλλάδι στρατευμάτων, διότι καὶ παντάπασι συμφρονῶ μετὰ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς τοῦ γεραροῦ τούτου ἀνδρὸς, καὶ πέποιθα ὅτι τοῦτον ἐκλέγοντες, νέον ὠφέλημα θέλετε ὠφελήσῃ τὴν Ἑλλάδα.

Ὅσον δὲ περὶ τοῦ συνταγματάρχου Κ. Φαβιέρου, ἐπειδὴ περὶ τοῦ σχεδίου του ἔγραψα τὴν γνώμην μου πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ

χριστιανικωτάτου Βασιλέως, δὲν εἶναι πλέον ἐπ' ἐμοὶ τὸ νὰ βάλω εἰς χρῆσιν πρὸς τὸ παρὸν τὴν γενναίαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος διάθεσιν τοῦ ἀλκίμου τούτου ἀξιωματικοῦ· διότι καὶ τὰς ἀποκρίσεις μου πρὸς τὸν κόμητα Κ. Δελαφερρονατῖον τοῦ ἀ.ἐγνωσα, καὶ κύριον τὸν ἄφησα νὰ ἀποφασίσῃ ὅ,τι κρίνῃ. Ἀφ' οὗ δὲ ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης θέλει νὰ τὸν καλέσῃ παρὰ τῷ στρατηγείῳ αὐτῆς, τοῦτο μοὶ μένει, τὸ νὰ ἐκφράσω τὴν λύπην μου διότι δὲν ἐδυνήθην νὰ μεταχειρισθῶ τὴν ἐν πολλοῖς δεδοκιμασμένην δεξιότητα τοῦ ἀνδρός· ἐπειδὴ ἀμφότεροι μὲν ἐφιέμεθα τοῦ καλοῦ, ἀλλὰ διαφωνοῦμεν περὶ τὴν μέθοδον τοῦ διαπρᾶξαι τὸ σκοπούμενον, διαφόρως παρ' ἑκατέρου θεωρούμενον. Τοῦτο δὲ οὐδόλως σμικρύνει τὴν πρὸς τὸν συνταγματάρχην Κ. Φαβιέρον ἀξίωσιν καὶ ὑπόληψίν μου, τῶν ὁποίων καὶ ἕτοιμος εἶμαι νὰ τοῦ δώσω ἐν εὐκαιρίᾳ τὰ μαρτύρια.

Περαίνων ἤδη τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν μου, κύριε Στρατηγέ, φυλάττω εἰς ὕστερον τὸ νὰ σᾶς διακοινώσω μετὰ πάσης ἐνδόσεως τὰς ἐπιστασίας μου ὄχι μόνον ἐπὶ τῶν ζητημάτων εἰς ἃ ἐνεστώτως ἐνασχολούμεθα, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων, προσαρτωμένων εἰς τὴν ῥοπὴν τὴν ἐπαπειλοῦσαν τὸ δυστυχὲς τοῦτο ἔθνος.

Ὑστερόγρ. Δὲν ἀμφιβάλλετε βέβαια, κύριε Μαρχίων, ὅτι μετὰ ἀνεκφράστου παλμοῦ περιμένω τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ ἐπὶ τῶν ὅλων πληρωτὴς τοῦ στρατοῦ θέλει διαταχθῇ νὰ μετρήσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν τὰ καθυστεροῦντα χορηγήματα, ὅπερ καὶ ἐλπίζω τάχιστα ἐκ τῶν χρηστῶν σας ἐπισυστάσεων, καὶ δοθέντος, σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐπιτείνετε τὴν καλοκαγαθίαν σας εἰς τὸ ἔσχατον, διαδηλοῦτες μοι τὸ πρᾶγμα ἄνευ ἀναβολῆς διὰ ταχυδρόμου ἐπίτηδες.

Τῷ κόμητι Κ. Λοβέρδῳ εἰς Παρισίους.

Αἰγίνη, 19 ἰανουαρίου 1829.

Ὁ Κ. Βάρων Δεσαινδενῆς, καθὼς ὅτε εἰς τὴν Ἑλλάδα ἦλθεν

ἔφερε γράμμα σας πρὸς ἐμὲ, οὕτω θέλει καὶ τώρα ἀναχωρῶν ἐντεῦθεν νὰ λάβῃ παρ' ἐμοῦ στίχους τινὰς πρὸς ὑμᾶς, εἰς ὃ καὶ προθύμως ἐνδίδω· αὐτὸς θέλει σᾶς εἰπεῖ εἰς ποίαν κατάστασιν εὗρηκε τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς ποίαν τὴν ἀφίνει. Ἐν ᾧ ὁ ὁρίζων μᾶς ὑπέσχετο κατὰ τὸν ἰούνιον μέλλουσαν ὕπαρξιν, σήμερον ὑπὸ σκότους κυκλούμεθα, καὶ τὰς ἡμέρας μετροῦμεν ἵνα μάθωμεν τὴν προτεραίαν ἂν μέλλωμεν τὴν ὑστεραίαν νὰ ζήσωμεν. Ὅμως ἡ τοιαύτη τῶν πραγμάτων ροπὴ δὲν μὲ ῥίπτει εἰς ἀψυχίαν. Ἐλπίζω ὅτι θέλετε ἀποκριθῆ πρὸς τὸ γράμμα μου τῆς 3 δεκεμβρίου, καὶ ἀποκριθῆ καταθυμίως. Ὁ Κ. Δεσαινδενῆς κατὰ τὴν πρεσβείαν αὐτοῦ δὲν εὐτύχησε μὲν νὰ συλλέξῃ τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του, ἀλλ' ἐγὼ καὶ οὕτως εὐγνωμονῶν πρὸς τὴν προαίρεσιν τοῦ ἀνδρὸς, θαῤῥούντως τὸν συνιστῶ εἰς τὴν φιλίαν σας.

Τῷ ναυάρχῳ Κ. Ἐὔδενι.

Αἰγίνη, 21 ἰανουαρίου 1829.

Σπεύδων φέρω ὑπ' ὄψιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος τὴν περίληψιν τῶν ἀναφορῶν ἃς τὸ Κρητικὸν συμβούλιον μοὶ ἀπέτεινεν ἀπὸ 11 καὶ 13 ἰανουαρίου, προσθέτων καὶ τὴν ἀκριβῆ μετάφρασιν τῶν ἐγκυκλίων γραμμάτων δι' ὧν ὁ Σουλεϊμὰν Πασᾶς κλητεύει τοὺς δυστυχεῖς κατοίκους τῆς Κρήτης νὰ ὑποταχθῶσι. Ταύτας δὲ τὰς θλιβερὰς εἰδήσεις λαμβάνω παρὰ πεμπτῶν ἀνθρώπων ἐλθόντων νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμμάχων Δυνάμεων καὶ τὴν βοήθειαν τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως.

Ἐὰν μετὰ τὰ πρῶτον ἐλθόντα ἐκεῖσε Αἰγυπτιακὰ πλοῖα ἔλθῃ καὶ ἡ πολὺ μεγαλειτέρα ἐκστρατεία τὴν ὁποίαν ὁ Μεχμεταλῆς ἑτοιμάζει εἰς Βουδρούμιον καὶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἐσήμανε τότε ἡ θανάσιμος ὥρα διὰ τὴν Κρήτην, καὶ τοῦτο ἐν ᾧ αἱ συμμαχοῦσαι Αὐλαὶ πραγματεύονται ἴσως περὶ τῆς τύχης αὐτῆς, ἢ κἂν περὶ τοῦ πῶς νὰ σμικρύνωσι τῶν ἐκεῖ κακῶν τὴν πικρίαν.

Διὸ θερμῶς παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ ἐπιβλέψῃ εἰς τοὺς ἐπαπειλοῦντας τὴν νῆσον ἐκείνην κινδύνους καὶ εἰς τὸ ὁλέθριον τῶν σκοπῶν τοῦ Αἰγυπτίου σατράπου, οἵτινες εὐθὺς ματαιοῦνται ἂν μόνον τινὰ ἐκ τῶν ὑμετέρων πλοίων ἐπιφανῶσι περὶ τὴν ἐκεῖσε θάλασσαν. Ἐγὼ δὲ καὶ πάλιν συνιστῶ εἰς τὴν εὐμενῆ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος μέριμναν, τὴν ὕπαρξιν τῶν δυστυχῶν ἀδελφῶν μας Κρητῶν.

Πρὸς τὸ Πανελλήνιον.

Αἰγίνη, 21 ἰανουαρίου 1829.

Ἐσπούδασα ἀτενέστατα τὸ περὶ ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν σχέδιον ὅ μοι ἐπέμψατε διὰ τῆς γραφῆς σας ὑπ' ἀρ. 12, καὶ ἠγωνίσθην νὰ διακριβώσω ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοὶ τοὺς λόγους οἵτινες σὰς ὠδήγησαν εἰς τὴν σύνταξιν αὐτοῦ, καὶ ἀποκρίνομαι διὰ τῶν ἑφεξῆς.

Τοὺς ὑπάρχοντας νόμους λαβόντες βάσιν τῶν σκέψεών σας, εἰκότως περιωρίσθητε εἰς τὸν περὶ ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων νόμον ὑπ' ἀρ. 17. Πλὴν ἐπειδή, καθὼς σημειοῦτε, ὁ νόμος οὗτος οὐδεμίαν σταθερὰν ἀρχὴν τίθησι περὶ τῶν ὅρων ἐφ' οἷς ὁ πολίτης δύναται νὰ ἦναι ἐκλογεὺς ἢ ἐκλόγιμος, ἀλλ' οὔτε τι θεσμοθετεῖ εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν κατάλληλον, ὡς πρὸς τοὺς τύπους τῶν ἐκλογῶν, καὶ τὴν νομιμότητα ἢ παρανομίαν αὐτῶν, διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἰδίας ὑμῶν συνέσεως καὶ φιλοπατρίας ἀναγκαίως ἠντλήσατε τάς τε ἀρχὰς καὶ τοὺς τύπους τοὺς ἐγγεγραμμένους εἰς τὸν σχεδιασθέντα κανονισμόν.

Καὶ ἐγὼ δὲν ἐδίσταζα νὰ τὸν ἀποδεχθῶ, ἐὰν δὲν ἔβλεπα τὴν ἀνυπέρβλητον δυσκολίαν ταύτην, ὅτι δὲν γνωρίζω ἐν ἐμαυτῷ ἐξουσίαν νὰ κάμω νόμον, καὶ πολλῷ μᾶλλον, νόμον ὁροθετοῦντα τὰ τοῦ ψηφοφορικοῦ δικαιώματος, ὅπερ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὑπολαμβάνει ὅτι ἀπεριορίστως ἤσκησε μέχρι τοῦδε.

Καὶ ὅμως ἐπιθυμῶ τὰ αὐτὰ μὲ ὑμᾶς, καὶ πολὺ ἐπιλυποῦμαι ὅτι μόνον ἐν μέρει δύναμαι νὰ ἐκδηλώσω τὴν τοιαύτην ἐπιθυμίαν, ἀρκούμενος νὰ τὴν συστήσω ἐπὶ τῆς παρούσης σπουδαιοτάτης περιστάσεως εἰς τὴν προσοχὴν τῶν τε ἀρχόντων καὶ τοῦ λαοῦ, ὡς βλέπετε τοῦτο, καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν, ἐν τῷ συναπτομένῳ ἐγγράφῳ ὑπ' ἀρ. 2, περιέχοντι προσέτι καὶ τὰς περὶ τῶν τύπων ὑποδείξεις, ὄντων αὐτῶν ἐκείνων οἵτινες ἐπεδοκιμάσθησαν ὑπὸ τῶν ἐπαρχιῶν κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῶν δημογεροντιῶν, ὅθεν ὑποσχομένων καὶ εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῶν ἐκλογέων τε καὶ τῶν ἀντιπροσώπων καταθύμια τὰ ἀποτελέσματα.

Ἐπισυνάπτομεν ἔτι ἐνταῦθα καὶ παραδίδομεν εἰς γνῶσιν σας καὶ δύω ἄλλα ἔγγραφα ὑπ' ἀρ. 1 καὶ 3, τὸ διάταγμα δηλαδὴ τῆς συγκαλέσεως, καὶ τὸ προκήρυγμα δι' οὗ ἡ κυβέρνησις καλεῖ τὸ ἔθνος εἰς ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ἡ γνώμη σας θέλει συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἡμετέραν.

Τῷ Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ καὶ τῷ Στρατηγῷ Τσώρτς.

Αἰγίνῃ, 23 ἰανουαρίου 1829.

Εἰς τὴν παροῦσαν κινδυνώδη τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος στάσιν, ἐν ᾧ ἡ σωτηρία αὐτῆς κρέμαται, ἔνθεν μὲν, ἀπὸ τὴν παρὰ τοῦ στρατοῦ κατάληψιν θέσεων ὀχυρῶν, ἔνθεν δὲ, ἀπὸ τὴν ἀσφάλειαν τὴν παρ' αὐτοῦ παρεχομένην εἰς τοὺς κατοίκους, χρέος βέβαια τῆς κυβερνήσεως ἦτον νὰ ἔλθῃ ἐπὶ τῶν τόπων, ὅπου νὰ ἐνεργήσῃ ἀνυπερθέτως ὅλα τὰ τείνοντα εἰς τὸ εὐκταιότατον τοῦτο τέλος. Ἀλλ' ἡμεῖς μὴ δυνάμενοι, δι' ἄλλας χρείας ἐπίσης ἐμβριθεῖς, νὰ μακρυνθῶμεν ἀπὸ τὴν ἕδραν τῆς κυβερνήσεως, καὶ θέλοντες νὰ ἀναπαύσωμεν τὴν ἔφεσιν ἣν μᾶς ἐξέφρασαν οἱ διάφοροι πολιτικοί τε καὶ στρατιωτικοὶ τῶν Ῥουμελιωτῶν ἀρχηγοὶ, στέλλομεν πρὸς αὐτοὺς ὡς τοποτηρητήν

μας πληρεξούσιον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Αὐγουστῖνον, ὅστις φέρει τὰς ἡμετέρας καθηγήσεις, καὶ δείξει αὐτὰς εἰς ὑμᾶς.

Σᾶς προσκαλοῦμεν λοιπὸν νὰ ἀκολουθήσετε κατ' αὐτὰς, τεκμηριοῦντες καὶ νῦν τὴν χαρακτηρίζουσαν ὑμᾶς φιλοπατρίαν καὶ ἀνάθεσιν τῆς ψυχῆς, διότι βαρεῖαι εἶναι αἱ περιστάσεις, καὶ οἱ κίνδυνοι ἐπὶ θύραις. Ἐφ' ἡμῖν δὲ κεῖται τὸ νὰ συστρέψωμεν εἰς ἓν πάντας ἡμῶν τοὺς ἰσχυρισμοὺς ὅπως ἐντίμως ἀπαλλαγῶμεν τῆς ἐπαπειλούσης ἡμᾶς ῥοπῆς.

Πρὸς τὸ Πανελλήνιον.

Αἰγίνη, 24 ἰανουαρίου 1829.

Οἱ μὲν σύνεδροί σας κύριοι Μεταξᾶς, Κλωνάρης τε καὶ Ζωγράφος, ἐκπληροῦντες τὰ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν μετὰ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἰδιαζούσης εἰς αὐτοὺς δεξιότητος, μοὶ ἔδωκαν τὰς ἐξηγήσεις σας ἐπὶ τῶν περιεχομένων ἐν τῇ γραφῇ δι' ἧς ἀποκρίνεσθε πρὸς τὴν ἐμὴν διακοίνωσιν τὴν ὑπ' ἀρ. 8874, ἐγὼ δὲ πάλιν μετὰ πάσης ἐνδόσεως καὶ εἰλικρινείας τοῖς εἶπα τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν δύναμαι νὰ ἀλλάξω γνώμην ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου ζητήματος, τῆς τε ἀρχῆς καὶ τῶν τύπων τῶν παραδεκτέων πρὸς τὴν ὅσον ἔνεστι κανονικωτάτην συγκρότησιν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως. Ἀφ' οὗ λοιπὸν σᾶς ἀποδώσωσι λόγον τῆς ἡμετέρας συνομιλίας, εὔελπις εἶμαι ὅτι διατιμῶντες κατὰ τὴν δικαίαν αὐτῶν ἀξίαν τὰ πράγματα ἃ καὶ προεσύστησα καὶ ἤδη συνιστῶ εἰς τὴν προσοχήν σας, ἀδιστάκτως θέλετε ἀποδεχθῆ ὁλόκληρον τὴν ἐμὴν γνώμην. Ἀλλ' ἂν παρὰ τὴν προσδοκίαν μου καὶ πρὸς μεγάλην μου λύπην ἄλλως συμβῇ, πάλιν θέλομεν εὑρεῖ τρόπον νὰ ὁμαλίσωμεν τὰ ἀντίθετα, μὴ ἀφιστάμενοι μήτε τοῦ νοῦ μήτε τοῦ γράμματος τῆς πράξεως τοῦ βουλευτικοῦ σώματος τῆς 18 ἰανουαρίου, τὴν ὁποίαν ἀμοιβαίως ὑπεσχέθημεν, κύριοι, καὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς νὰ τηρήσωμεν. Διότι, ἐὰν προσεκτικῶς συνθεω-

ρήσετε καὶ τὴν εἰρημένην πρᾶξιν καὶ τὸν κανόνα τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως τὴν ὁποίαν αὐτὴ κυροῖ, ἐὰν ἐπεξετάσετε ἔπειτα καὶ ὅλα τὰ ψηφίσματα ὅσα ἡ κυβέρνησις ἐξέδωκε κατὰ τὰς ἀποφάσεις ὑμῶν, τότε πάντως θέλετε καταπεισθῆ ὅτι ἡ ἀπορία ἣν ἐσημείωσα ἐν τῷ διαγγέλματί μου, ἀκέραιος σώζεται καὶ ἀνεπίλυτος μένει ἐπὶ τοῦ προκειμένου, χωρὶς ὅμως νὰ ἰσχύῃ νὰ βλάψῃ τὸ κῦρος τῶν προεκδεδομένων νομοθετικῶν ψηφισμάτων.

Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τῷ Αἰγαίῳ ἐκτάκτους ἐπιτρόπους τε καὶ Διοικητάς.

Αἴγινη, 26 ἰανουαρίου 1829.

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπὴ, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐπιτετραμμένων αὐτῇ, ἀπέρχεται διαιρουμένη κατὰ τὰ διάφορα τῆς ἐπικρατείας μέρη, ἵνα γνωρίσῃ ἐπὶ τῶν τόπων τὴν τῆς ἐκκλησίας κατάστασιν καὶ τὴν ἐκθέσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν. Καὶ οἱ μὲν ἅγιοι Ταλαντίου, Τριπόλεως, καὶ Ἀνδρούσης, ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον τρέπονται, οἱ δὲ ἅγιοι Αἰγίνης καὶ Δαμαλῶν, ἐπὶ τὸ Αἰγαῖον. Ὑμεῖς λοιπὸν, κύριοι, θέλετε τοὺς ὑποδεχθῆ κατὰ τὸν ὀφειλόμενον τρόπον, καὶ ἅμα, θέλετε τοῖς πορίσῃ πᾶσαν πληροφορίαν γνωστὴν εἰς ὑμᾶς πρὸς ἀξιοχρεωτέραν διάνυσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, καὶ ὅλως θέλετε προθυμηθῆ εἰς πᾶσαν συμπαράστασιν τὴν ὁποίαν αὐτοὶ σᾶς ζητήσωσι.

Τῷ Διοικητῇ Κορίνθου.

Αἴγινη, 26 ἰανουαρίου 1829.

Ἐλάβετε βέβαια ἄχρι τοῦδε τὰς καθηγήσεις τῆς κυβερνήσεως

περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς ἐπαρχιακῆς δημογεροντίας. Ἀφ' οὗ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. Καλέργη συνεθεωρήσαμεν τὴν ἐνεστῶσαν τῆς ἐπαρχίας κατάστασιν, ἐκρίναμεν νὰ μὴ γείνῃ πρὸς τὸ παρὸν ἐκλογὴ ἐπαρχιακῆς δημογεροντίας, ἕως ὅτου συσταθῇ κεντρικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας.

Ἡ κυβέρνησις ἀπεδέχθη τὴν πρότασίν σας περὶ τοῦ τρόπου τῆς συνθέσεως τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων διὰ τὰς δικαστικὰς θέσεις· ἀλλὰ πρέπει νὰ προνοήσωμεν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἡ ἐπαρχία θέλει ἐκλέξῃ τοὺς πληρεξουσίους της εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν. Τὸ διάταγμα ὑποθέτει ἐπαρχιακὴν δημογεροντίαν εἰς Κόρινθον, καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας. Λειπούσης λοιπὸν αὐτῆς, πρέπει νὰ εὑρεθῇ μέσος τις ὅρος δι' οὗ οἱ πολῖται νὰ κάμωσιν ἐντελῆ χρῆσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν κατὰ τὴν παροῦσαν κρείττονα χρείαν. Διὰ τοῦτο θέλομεν νὰ μᾶς διακοινώσετε ἰδιοπίστως (confidentiellement) τὴν γνώμην σας περὶ τούτου, τὴν ὁποίαν καλὴν θέλομεν νομίσῃ, ἐὰν ἔχῃ βάσιν τὸ δίκαιον, καὶ θέλει ἔχει βάσιν τὸ δίκαιον, ἐὰν πληρέστατα εὐχαριστῇ τὰ συμφέροντα τοῦ πλείστου καὶ ἀθρωτέρου μέρους τῶν κατοίκων. Γνωρίζετε ἱκανῶς τὸν φατριασμὸν τὸν ἔτι ἀκράτως δεσπόζοντα τά, τε μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ συμφέροντα τῆς ἐπαρχίας ἣν διοικεῖτε. Δέον λοιπὸν νὰ δαμασθῇ ἢ κἂν νὰ ματαιωθῇ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ἵνα δυνηθῶσιν οἱ πολῖται νὰ χαρῶσι τέλος ἀληθῶς, καὶ ἴσως τώρα πρῶτον, τὸ ψηφοφορικὸν αὐτῶν δικαίωμα.

Τὰ κινήματα περὶ ὧν λέγετε ἐν τῇ τελευταίᾳ ἀναφορᾷ σας δὲν ἀποσκοποῦσι μόνον εἰς τὸν μεταξὺ Νοταραίων καὶ τῆς ἐπαρχίας διαπληκτισμὸν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς προπαρασκευὰς τῶν φατριῶν ὅπως δυνηθῶσι νὰ ἐπικρατήσωσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων. Ὅ, τι ἀποπειρῶνται νὰ κάμωσιν εἰς Κόρινθον, τὸ ἀποπειρῶνται παντοῦ, ὑποκεκρυμμένως ἢ καὶ ἀνέδην. Καὶ ἐπειδὴ δὲν δύνανται νὰ πλάσωσι πληρεξουσίους διὰ χαρτίων ἀγράφων γεμάτων ἀπὸ ὑπογραφὰς, σπουδάζουσι νὰ τοὺς ἐκλέξωσι διὰ τῶν λεγομένων ἀσφαλῶν καὶ πιστῶν ἀνθρώπων, ἢ ἄλλως εἰπεῖν, τῶν οἰκιακῶν. Χρέος ἄρα ἔχει ἡ

κυβέρνησις νὰ προσέχῃ εἰς τὰς τοιαύτας περιαγωγὰς, νὰ τὰς σημειόνῃ, καὶ νὰ ἐνεργῇ πᾶν ὅ,τι ἐπ' αὐτῇ εἰς προκατάληψιν τῶν ὀλεθρίων αὐτῶν ἀκολουθημάτων. Ἐὰν οἱ δημόσιοι ὑπουργήτορες ἀληθῶς κοινὴν ἔχωσι μετ' αὐτῆς τὴν τοιαύτην προαίρεσιν, καὶ συμπροθυμηθῶσι κατὰ τὸ δυνατὸν, τότε ὁ λαὸς προφυλάττεται ἀπὸ τὰ δυστυχήματα ὅσα ἐνδέχεται νὰ πάθῃ ἐκ τῶν μοχθηρῶν τῶν φατριαρχῶν βουλευμάτων· ἡμεῖς δὲ ἐμπεποιθότες εἰς ὑμᾶς κατὰ τὸ ἀνῆκον μέρος, ἐλπίζομεν ὅτι τὴν προσδοκίαν ἡμῶν παντελῶς θέλετε δικαιώσῃ.

Τῷ Κ. Μαύρῳ, προσωρινῷ Διοικητῇ κατὰ τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια.

Αἰγίνῃ, 26 ἰανουαρίου 1829.

Ἀποκρίνομαι πρὸς τὸ γράμμα σας τῆς 18 ἰανουαρίου διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου ὅς μοι τὸ ἔφερε, συνάπτων καὶ σύντομον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Κ. Φεβουριέρον, τὴν ὁποίαν παρακαλῶ νὰ ἐπιδώσετε εἰς τὰς ἰδίας του χεῖρας.

Πρὸς τὰ ἀξιωματικὰ γράμματά σας θέλετε λάβῃ τὰς καθηγήσεις, ἀλλὰ περὶ πολλῶν πραγμάτων φυλάττω νὰ ἐξηγηθῶ πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ στόματος ἐντὸς τοῦ ἐρχομένου μηνὸς, ὁπότε ἐλπίζω νὰ ἔλθω εἰς Μοθώνην.

Σᾶς παραγγέλλω ἐντοσούτῳ νὰ σκεφθῆτε ἐπιμελῶς περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν δημογεροντιῶν, διότι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ὅπως φαίνεται ἁπλοῦν. Τὸ φατριαστικὸν πνεῦμα κινεῖται σήμερον καὶ ἀγωνίζεται νὰ ἀλλάξῃ τὰ πρόσωπα τῶν δημογεροντιῶν ἐφ' ᾧ νὰ λάβῃ ἐπιρροὴν εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν πληρεξουσίων τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως. Τοῦτο γνωρίζω καλῶς, καὶ εἶναι ἀναντίρρητον, καὶ σᾶς τὸ προεξαγγέλλω ἐν ὥρᾳ. Ἡ κυβέρνησις δὲν εἶναι οὐδεμιᾶς φατρίας. Ὀφείλει νὰ θέλῃ τὸ δίκαιον· καὶ τοῦτο εὑρίσκεται μετὰ τοῦ λαοῦ, ἢ ἄλλως εἰπεῖν μετὰ τοῦ πλείστου καὶ ἀθρωτέρου μέρους

τῶν πολιτῶν, τὸ ὁποῖον οὐδὲν οὐδέποτε ὠφελεῖται ὑπηρετοῦν τὸν φατριασμόν. Σπουδάσατε λοιπὸν νὰ προφυλάξετε τὸ πλεῖστον μέρος ἀπὸ τὰς παγίδας ἃς θέλουσι νὰ τοῦ στήσωσιν, ἐπειδὴ οὕτως ἀσφαλίζετε τὴν πλήρη καὶ τελείαν κάρπωσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ.

Τῷ στρατηγῷ Κ. Μαιζῶνι.

Αἰγίνη, 27 ἰανουαρίου 1829.

Τὸ γράμμα δὶ οὗ ἡ Ὑμετέρα ἐξοχότης μ᾽ ἐτίμησεν ἀπὸ 18 ἰανουαρίου, μὲ εὑρίσκει ἐν τῷ σπουδάζειν νὰ ἀναχωρήσω ἐκ τῆς Αἰγίνης πρὸς τὴν Μοθώνην. Ἐλπίζω δὲ νὰ δυνηθῶ νὰ ἐπιβῶ εἰς τὸ πλοῖον ἐντὸς τῆς ἐρχομένης ἑβδομάδος· καὶ πρῶτον θέλω ὑπάγει εἰς Ναύπλιον, ὅπου μενῶ δύω ἢ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἂν μὲν ὁ καιρὸς συγχωρῇ διάπλουν ταχὺν, ἀκολουθῶ τὴν διὰ θαλάσσης ὁδὸν, εἰδὲ μὴ, ἔρχομαι διὰ τῆς συντομωτέρας, καί τοι ὑποκαμπτόμενος τὴν ὑγείαν.

Διὰ τοῦ γράμματός μου τῆς 19 ἰανουαρίου ἀπεκρίθην τὰ δέοντα περὶ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἤθελεν ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης συγχωρήσῃ νὰ λάβωσιν ὑπηρεσίαν ἐν Ἑλλάδι. Περὶ δὲ βρομίου, χορταρίου, κριθαρίου, καὶ ἄλλων προμηθευμάτων δὲν ἐξηγήθην ἰδιαιτέρως, νομίσας ὅτι καὶ ταῦτα συνεπτυγμένως ἐμπεριέχονται εἰς τὸ ὅλον τῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα δοθησομένων εὐεργετημάτων διὰ τῆς ὑμῶν γενναίας ἐπιμελείας. Οἱ Κ. Λάτρις καὶ Μαῦρος θέλουσιν ὅσον οὔπω προσταχθῆ νὰ συναρμόσωσι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην μετὰ τοῦ οἰκονόμου τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ.

Ἐλπίζω δὲ, κύριε Μαρχίων, ὅτι ἀπὸ βραχείας συνομιλίας θέλω δυνηθῆ νὰ σᾶς ἀποδείξω τὸ μεγαλόρροπον τῶν βοηθημάτων τὰ ὁποῖα μᾶς χορηγεῖτε, ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὸ ὑλικὸν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐξίσου ζωτικὸν

καὶ κράτιστον μέρος τῆς ἐν αὐτῇ μαθήσεώς τε καὶ διοικήσεως. Ὁ στρατηγὸς Κ. Δουρρὶὼς λαβὼν τὸν κόπον νὰ θεωρήσῃ λεπτομερέστατα τὰ ἐν τῷ Ναυπλίῳ συνηγμένα ἑτερογενῆ στοιχεῖα τῆς στρατιωτικῆς ὑμῶν διοργανώτεως, δι' ὀκταετῶν ἀδυνάτων δοκιμίων ἐλθούσης, θέλει σᾶς εἰπεῖ ἴσως ὅτι εἶναι ἀκόμη τρόπος νὰ κάμωμεν χρήσιμα τὰ στοιχεῖα ταῦτα, καὶ ὁ τρόπος εἶναι εἰς χεῖρας μας. Ὑμέτερον ἄρα ὑπάρχει, κύριε Στρατηγὲ, νὰ συμπληρώσετε τὸ ἀγαθὸν ἔργον ὅπερ ἠρχίσατε ἐλευθεροῦντες τὴν Πελοπόννησον ἀπὸ τῶν Τούρκων. Ἔσομαι δὲ καὶ ἐγὼ εὐτυχὴς συνεργῶν, καὶ καταγινόμενος ἀπ' εὐθείας μετὰ τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος εἰς τὰ τῆς διοργανώσεως τῶν εὐτάκτων Ἑλληνικῶν στρατευμάτων.

Τῷ στρατηγῷ Κ. Μαιζῶνι.

Αἰγίνη, 29 ἰανουαρίου 1829.

Αἱ προσταγαὶ τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν ἄνακτος ἀνακαλοῦσιν εἰς τὴν Γαλλίαν τὰ στρατεύματα τὰ ὑπὸ τὴν ἡγεμονείαν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος παντελῶς ἐλευθερώσαντα τὴν Πελοπόννησον, ἐπιχείρημα μεγαλόδοξον, ὅπερ ἐνοποιεῖ τοῦ λοιποῦ τὸ ὑμέτερον ὄνομα μὲ τὴν ἐπανέγερσιν τῆς Ἑλλάδος, λαληθησόμενον μέχρι τῶν πανυστάτων γενεῶν μετὰ βαθείας καὶ ἐμψυχοτάτης εὐγνωμοσύνης.

Οἱ μεγαλόψυχοι σκοποὶ τῶν συμμάχων ἀνάκτων καὶ αἱ βουλαὶ τοῦ χριστιανικωτάτου βασιλέως ἐξεπληρώθησαν παρὰ τῶν ἐπιστρατευσάντων, μετὰ τῆς ἐμφύτου εἰς τοὺς Γάλλους θερμότητος, τῶν ὁποίων ἡ φήμη τῶν ἀνδραγαθημάτων, προηγουμένη τῶν σημαιῶν, ἤρκεσεν ἵνα ἐπικλονήσῃ εἰς ἀναχώρησιν τοὺς Ὀθωμανοὺς, σχετλιώτατα τὴν Πελοπόννησον κατασύροντας· καὶ ἅπαξ δὲ μόνον ἡ ἀρετὴ τῶν νεηλίκων ὑμῶν μαχητῶν καιροῦ δραξαμένη, καὶ μετὰ δεινῆς ἀλκῆς καὶ ἀμίλλης ἀγωνισθεῖσα, ἀπέδειξεν ὅτι ἦσαν ἄξιοι

νὰ ὑπακούωσιν εἰς ἀρχηγοὺς περιφανῶς ἐν ταῖς μάχαις δεδοκιμασμένους.

Ἀλλὰ καί τοι εὐγενῶς στυγνάζοντες δὶ ἀπορίαν βαθυτέρων κινδύνων, ἔδρεψαν ὅμως ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους τὰς ἀμαράντους δάφνας· διότι, ἐν ᾧ πλεονάκις διὰ τῆς πορθήσεως χαράσσεται ἡ τῶν στρατιῶν δίοδος, καὶ διαπρέπουσι μέν ποτε αἱ ἀριστεῖαι, πλὴν μετ' ὀλίγον ὁ τοῦ γεωργοῦ αὔλαξ ἐξαλείφει τὰ ἴχνη, καὶ ἀνεπαισθήτως αἴρει ἐκ τοῦ μέσου πᾶσαν τὴν μνήμην αὐτῶν, ἐνταῦθα, τοὐναντίον, ἡ παρουσία τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ μαρτυρεῖται ὑπ' αὐτῶν τῶν γεωπονικῶν ἔργων, καρπῶν τῆς δὶ αὐτοῦ ἐπιγενομένης εἰρήνης· καὶ πάλιν, ἐν ᾧ ἡ πανώλης εἰσδύσασα ἐπέσειε νέας μάστιγας κατὰ τῆς Πελοποννήσου, ἡ Πελοπόννησος ὅμως προφυλάττεται καὶ σώζεται διὰ τῶν γενναίων τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος φροντίδων καὶ τῆς ἀκαμάτου τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ ἀντιλήψεως.

Ἕκαστος ἄρα Ἕλλην δυνάμενος νὰ ἀνεύρῃ τὴν ἀρχαίαν ἑστίαν του, καὶ ἀνευρὼν νὰ ἐγείρῃ ἐπὶ τοῦ συντριμμοῦ αὐτῆς στέγην διὰ τὴν οἰκογένειάν του, καὶ ἐγείρας νὰ ἐπιγεωργήσῃ τὸν ἀγρὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ, καταστέφει ταῖς εὐλογίαις Κάρολον τὸν δέκατον καὶ τὴν Γαλλίαν.

Τὸ δὲ εὐλόγημα τοῦτο μακρῶς ὑπερέχει ὅλων τῶν ῥημάτων ὅσα ἠδύνατο νὰ ἐκφωνήσῃ ἡ ἡμετέρα εὐγνωμοσύνη πρός τε τὸν στρατὸν καὶ τὸν ἄριστον αὐτοῦ ἀρχηγόν· ὅθεν καὶ μόνον τοῦτο ἡ Ἑλλὰς τοῖς προσφέρει πρὸς τὸ παρόν. Ἀλλ' ἂν ὁ Αἰώνιος εὐλογήσῃ τοὺς καμάτους καὶ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν, καὶ πόλεις μετ' ὀλίγον ἀναστηθῶσιν ἐκεῖ ὅπου χαίνει σήμερον τῆς παμβόρου βαρβαρότητος ἡ στυγερὰ καὶ πανάθλιος ἐρημία, τότε ἡ εὐγνωμονοῦσα Ἑλλὰς, δὶ ὁμηγύρεως φερούσης τὸ αὐτῆς πρόσωπον, μετὰ σπουδῆς θέλει ἐγείρῃ εἰς τοὺς ἐλευθερωτὰς αὐτῆς μνημεῖον ἀνθ' ὧν μεγαλείως εὐηργετήθη.

Τοιαῦτα ἐπαισθανομένη ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις, χρέος αὐτῆς νομίζει νὰ τὰ ἐκφράσῃ εἰλικρινῶς πρός τε τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα καὶ πρὸς τὸν στρατὸν δὶ ἑρμηνέως τοῦ ναυάρχου Μιαούλη, οὗτινος

ὁ γεραρὸς χαρακτὴρ καὶ ἡ ἐπίγνωστος ἀνδρία ἄξιον αὐτὸν καθιστῶσι τῆς τοιαύτης ἐντίμου ἀποστολῆς. (*)

Τῷ ναυάρχῳ Κ. Μιαούλῃ.

Αἴγινη, 29 ἰανουαρίου 1829.

Θέλων νὰ σᾶς ἀναθέσω μίαν σπουδαίαν ὑπηρεσίαν διὰ Μοθώνην παρὰ τῷ ἀρχιστρατήγῳ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, σᾶς διεμήνυσα μὲν

(*) Ἀπόκρισις τοῦ στρατηγοῦ Κ. Μαιζῶνος πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος.

Μοθώνη 11 μαρτίου (Ν.) 1829.

Ἔλαβον διὰ τοῦ ναυάρχου Μιαούλη τὴν πολλαχῶς διαφέρουσαν ἐπιστολήν δι' ἧς ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης μ' ἐτίμησεν ἐπὶ τῇ ἀνακλήσει ἡμῶν εἰς Γαλλίαν, καὶ θέλω τὴν κάμῃ γνωστὴν εἰς τὸν στρατὸν, καὶ αὐτὸς θέλει εὐφρανθῇ βεβαιούμενος ὁποῖα αἰσθήματα ἡ διαγωγὴ καὶ ἡ ἀφοσίωσις αὐτοῦ, δικαίως διεγνωσμέναι, ἐνέσταξαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἀγαλλιάσονται δ' ἔτι μᾶλλον, διότι ἐπεκόσμησαν τὴν αὐτῶν πατρίδα, ἐνδοξους ἀναμνήσεις παρακαταθέτοντες εἰς ταύτην τὴν ἀρχαιόσεμνον γῆν (terre classique), καὶ ἅπαντες τοῦ λοιποῦ, τὴν ὑμετέραν ἐπιστολὴν φέροντες ἀνὰ χεῖρας, τορῶς θέλομεν ἀποκρίνεσθαι πρὸς τοὺς κακολογοῦντας τὴν Πελοποννησιακὴν ἐκστρατείαν.

Εὔχεται δὲ ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης νὰ ἐγείρῃ ποτὲ ἡ Ἑλλὰς, ἀπὸ τῶν ἐρειπίων ἀνακύπτουσα, μνημεῖον εὐγνωμοσύνης. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ ὑμετέρα καλλιεπεστάτη ἐπιστολὴ, τὴν ὁποίαν ἡ ἱστορία θέλει φυλάξῃ, ἄφθιτον ἔσται μνημεῖον, ἐφ' ᾧ καὶ αἱ οἰκογένειαι ἡμῶν θέλουσιν ἐναβρύνεσθαι, καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν μετ' ἐγκαυχήσεως θέλουσιν αὐτὸ παραδώσῃ. Ἐγὼ δὲ ὁ πρὸ πολλοῦ περισπουδάστως ἀνακείμενος εἰς τὸν ὑμέτερον εὐγενῆ ἀγῶνα, καὶ πολλάκις πικρανθεὶς διὰ τὰ ὑμέτερα δυστυχήματα, καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς εὐχηθεὶς τῶν χριστιανικῶν Δυνάμεων τὴν ἐπέμβασιν, τί ἄλλο εὐτυχέστερον ἠδυνάμην νὰ ἀπολαύσω περὶ τὸ τέρμα τῆς μακρᾶς σταδιοδρομίας μου παρὰ τὸ νὰ κληθῶ ὑπὸ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Βασιλέως νὰ διευθύνω ἐκστρατείαν μεγαλόρροπον εἰς ἀναγέννησιν λαοῦ πολυθρυλλήτου τε καὶ βαρυπαθοῦς; Τοῦτο δὲ τὸ σπάνιον εὐτυχήσας, τί μὲ ἔμενε νὰ ἐπιθυμήσω παρὰ νὰ ἐκπληρώσω τὰ ἐπιτετραμμένα ὅπως σᾶς ἀρέσκει νὰ μὲ βεβαιώσετε ὅτι τὰ ἐξεπλήρωσα, καὶ οὕτω δὴ γὰ εὐαριστήσω εἰς τὸν σεβαστὸν ἀναμτά μου;

διὰ τοῦ γενικοῦ ἐπιμελητηρίου (βιαρχείου) νὰ ἑτοιμάσετε τὴν φρεγάταν ὅπως ἀναχθῇ ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος, σᾶς προσκαλῶ δὲ σήμερον νὰ ἔλθετε ἐν τοσούτῳ παρὰ τῇ κυβερνήσει, ἵνα λάβετε ἀπ' εὐθείας καὶ τὰ γράμματα ἃ θέλετε κομίσῃ καὶ τοὺς χρηματισμούς. Βεβαιωθῆτε ὅτι περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι νὰ σᾶς ἀποδείξω τὴν πρὸς ὑμᾶς μεγάλην τῆς κυβερνήσεως πίστιν, καταθαρρύνσης καὶ ἤδη ὅτι ἀξίως ἐκτελοῦντες τὰ ἐπιτρεπόμενα, νέας ἀφορμὰς θέλετε προσθέσῃ εἰς τὴν ὑπόληψιν καὶ ἀποδοχὴν αὐτῆς.

Πρὸς τὸ γενικὸν ἐπιμελητήριον.

Αἰγίνῃ, 1 φεβρουαρίου 1829.

Μανθάνομεν μετὰ πολλῆς λύπης ὅτι ὁ ναύαρχος Μιαούλης, ἀπ' ἀρχῆς τοῦ πολέμου ὑπηρετῶν τὴν πατρίδα του ἐλευθερίως καὶ ἀφιλοκερδῶς, καὶ μεγάλα καταβαλὼν ὑπὲρ αὐτῆς, κινδυνεύει, ἂν ἀκολουθήσῃ, νὰ ἀφανίσῃ τὴν πολυάριθμον οἰκογένειάν του, καὶ ταῦτα

Αἱ συμμαχοῦσαι δυνάμεις πάντως δὲν θέλουσιν ἐγκαταλείψῃ τὸ ἔργον αὐτῶν ἀτελές, ἀλλὰ διατελέσουσι προστατεύουσαι τὴν Ἑλλάδα, χρέος τοῦτο ἀρετῆς καὶ ἀνδραγαθίας ἐπικατεργαζόμεναι.

Εἴθε, κύριε Κόμη, νὰ διευθύνετε ἐπὶ πολλοὺς ἔτι ἐνιαυτοὺς τὴν ἀναγενέσιμον κίνησιν τοῦ λαοῦ τούτου, εἰς τὸν ὁποῖον, καὶ τοι ὑπὸ τῶν στιγμάτων τῆς τυραννίας καταπερονημένον, ἀνευρίσκονται ὅμως τὰ ἴχνη τῆς ὑψηλῆς νεμοσύνης ἥτις πολυκλεῆ αὐτὸν κατέστησεν εἰς τὴν ἀρχαιότητα. Καὶ μεγάλη μὲν εἶναι ἡ ὑμετέρα ἐπιβολή, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀνωτέρα τῶν ὑμετέρων δυνάμεων.

Ἐπαναστρέφων δ' ἐγὼ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν καὶ ἠρεμαῖον βίον, πάντοτε θέλω ἐνθυμεῖσθαι τὴν Ἑλλάδα, καὶ θέλω χαίρεσθαι βλέπων αὐτὴν ἐπιδίδουσαν κατὰ τὰς ἐλπίδας μου, καὶ ἂν ποτε δυνηθῶ νὰ τὴν ὠφελήσω, θέλει ἰδεῖ ἐκ τῆς προθυμίας μου ὅτι τοῦτο καὶ ἦτον καὶ εἰσαεὶ ἔσται ἐντρύφημα τῆς καρδίας μου.

Ἐνταῦθα παυόμενος, ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα διότι τὸν ναύαρχον Μιαούλην ἐξελέξατε ἵνα προσφέρῃ εἰς τε τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Γαλλίαν, τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Τοιαύτης προσφορᾶς ἄγγελος, ἄλλος ἀξιώτερος δὲν ὑπῆρχε.

μανθάνομεν ὁπότε καὶ αὐτοῦ τοῦ δημοσίου οἱ χρηματικοὶ πόροι ἐκλείπουσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶσα δικαιοσύνη τὸ ἀπαιτεῖ, κρίνομεν νὰ δοθῶσιν εἰς τὸν ναύαρχον ἀπὸ πρώτης ἰανουαρίου 1000 γρόσια κατὰ μῆνα μισθὸς, ἐκτὸς τῶν τῆς τραπέζης ἐξόδων ἅτινα τῷ ἐχορηγήθησαν προλαβόντως· ἅμα δὲ τοῦ ταμείου βελτιωθέντος, θέλομεν διατάξῃ νὰ πληρωθῶσιν εἰς αὐτὸν οἵτε καθυστεροῦντες μισθοὶ καὶ τὰ τῆς τραπέζης ἔξοδα ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνελάβομεν τὴν διεύθυνσιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων.

Διὰ τούτου δὲ οὐδόλως ἐννοοῦμεν νὰ ἀποζημιώσωμεν τὸν ναύαρχον ὅσα τὸ δημόσιον τοῦ χρεωστεῖ διά τε τὰς ἐκδουλεύσεις του καὶ δι' ὅσα ἐξώδευσεν ἐπὶ τοῦ ὀκταετοῦς πολέμου· ἐπειδὴ τοῦτο θέλει θεωρηθῆ βραδύτερον, ὅταν ἡ πολιτεία δυνηθῆ μετὰ πάσης δικαιοσύνης νὰ ἀναπαύσῃ τοὺς ἐπιδεδικαιωμένους εἰς τοιαύτας ἀποζημιώσεις.

Δίδομεν προσέτι εἰς τὸν ναύαρχον Μιαούλην, ἐπιτρεπόμενον μίαν ἔκτακτον ἀποστολὴν παρὰ τῷ ἀρχιστρατήγῳ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, 2000 γρόσια διὰ τὰ ἔξοδα ἃ θέλει χρειασθῆ ἐν τούτῳ. Τὸ δὲ ἐπιμελητήριον νὰ σημειώσῃ πάντα ταῦτα καὶ νὰ τὰ ἐκτελέσῃ.

Τῷ ὑψηλοτάτῳ Πρίγγιπι Βιλέλμῳ Προυσσίας, εἰς Βερολῖνον.

Αἰγίνη, 2 φεβρουαρίου 1829.

Ὑψηλότατε, ἐν μέσῳ βαρυτάτων δυσχρηστιῶν καὶ δεινῶν περιπλοκῶν εὑρισκόμενος, ἔλαβον παρὰ τοῦ Κ. ταγματάρχου Βάρωνος Σαρνχόρστου (de Scharnhorst) τὸ γράμμα ὅπερ ἡ Ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης κατεδέχθη νὰ τὸν δώσῃ πρὸς ἐμέ. Τοῦτο δὲ τὸ μαρτύριον τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς εὐνοίας καὶ ἡ μέλησις ἣν δὲν παύετε τρέφοντες ὑπὲρ τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος, ζωηροτάτης εὐγνωμοσύνης

πληροῦσι μου τὴν ψυχὴν, καὶ τὰς ἐλπίδας ἀναζωογονοῦσιν ἃς πάλαι ποτὲ ἤλπισα ἐπὶ τὴν μεγάθυμον συνεργίαν τῆς ὑμετέρας βασιλικῆς ὑψηλότητος πρὸς ταχυτέραν διάνυσιν τοῦ ἀγαθοῦ ἐγχειρήματος ἐφ' ᾧ αἱ τρεῖς σύμμαχοι αὐλαὶ μεριμνῶσιν.

Ἐν τοσούτῳ δὲν πρέπει νὰ ἐπικρυφθῇ, ὑψηλότατε, τοῦτο, ὅτι ἡ Προυσσία διὰ τοῦ ἑδράσματος αὐτῆς (attitude) δύναται σήμερον ὁλοσχερῆ νὰ φέρῃ ροπὴν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ ὁμαλίσῃ τὰς δυσχερείας ἐν αἷς περιπλέκονται τὰ τοῦ δυστυχοῦς τούτου τόπου, καὶ καθιστῶσι σχεδὸν προβληματώδη τὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν. Πᾶν ὅ,τι προνοηθῇ πρὸς τοιοῦτο τέλος, ἀναντιῤῥήτως δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος· καὶ τὸ ἐπιχείρημα μεγαλειότερον ἔτι καὶ ἐνδοξότερον γενόμενον ἐκ τῶν ἀειμνημονεύτων συμβεβηκότων τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἄξιον εἶναι τῶν ἀναβατικῶν λογισμῶν καὶ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων τῆς ὑμετέρας βασιλικῆς ὑψηλότητος.

Ἀνέπτυξα εἰς τὸν Κ. Βάρωνα Σαρνχόρστον τὴν περὶ τούτου γνώμην μου, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλει τὴν παραστήσῃ εἰς τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν ὑψηλότητα μετὰ πάσης τῆς στοχαστικότητος καὶ τοῦ ζήλου τοῦ ἐν αὐτῷ.

Ὁ αὐτὸς θέλει σᾶς ἐμφανίσῃ, ὑψηλότατε, καὶ τὴν ἐνεστῶσαν ἡμῶν κατάστασιν, καὶ ὅσα ἀδιαλείπτως καὶ συνεχῶς ἐπαγωνιζόμεθα ἵνα σώσωμεν ἐν μέσῳ ἀμηχάνων δυσκολιῶν ἀκεραίαν τὴν ἐλπίδα εὐφήμου μέλλοντος.

Ὅσα λοιπὸν στοιχεῖα στρατιωτικῆς διοργανώσεως συντελέσῃ ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης διὰ τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῆς ἐπιῤῥοῆς νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἵνα τὴν βοηθήσῃ νὰ συλλέξῃ ποτὲ καρπόν τινα ἐκ τῶν ἀπείρων αὐτῆς θυσιασμῶν, ὡς ζῶν εὐεργέτημα θέλουσι γείνῃ δεκτὰ, καὶ ἡ χάρις τοῦ Αἰωνίου θέλει ἀντιβραβεύσῃ καὶ αὐτὴν καὶ ὅλον τὸν σεβαστὸν αὐτῆς οἶκον.

Καὶ οὐδὲ μοχθοῦμεν ἐνταῦθα, Ὑψηλότατε, κοινόν τινα καὶ συνήθη μόχθον. Καὶ ἐξ αὐτοῦ μὲν ἂς ἀποβῇ ὅ,τι τῷ Θεῷ δόξῃ, ἐγὼ δὲ μαρτύρομαι παρὰ τῇ ὑμετέρᾳ βασιλικῇ ὑψηλότητι αὐτὸν τὸν Κ.

Βάρωνα Σαρνχόρστον ὁπόσον ἔχω περισπούδαστον νὰ δικαιώσω τὴν εὐμενῆ αὐτῆς ὑπὲρ ἐμοῦ ὑπόληψιν, καὶ ὁπόσον εἶμαι πρόθυμος ἐν πᾶσι νὰ ἀνταμείψω τὴν ἀγαθόψυχον ἐμπιστοσύνην αὐτῆς.

Μεγάλως λυποῦμαι ὅτι διὰ τὰς περιεστώσας δυσχερείας εἰσέτι δὲν ἐδυνήθην νὰ μεταχειρισθῶ, καθὼς ὑπερεπιθυμῶ, τὴν δεξιότητα καὶ τὴν θερμὴν θέλησιν τοῦ Βάρωνος Σαρνχόρστου. Ἀλλ' ἐλπίζων ὅτι τὰ δυσχερῆ θέλουσι τέλος λάβῃ ὅσον οὔπω τὴν λύσιν, τὸν παρεκίνησα νὰ ἐγκύψῃ ἐντοσούτω εἰς τὴν μάθησιν τῆς ἐγχωρίου γλώσσης, καὶ θέλω τοῦ προμηθεύσῃ εὐκολίας νὰ γνωρίσῃ τὰ τοῦ τόπου, ὅπως κατασταθῇ ἱκανὸς νὰ συμπράξῃ, ἂν μᾶς ἀφήσωσι τὸν καιρὸν, εἰς τὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἔργον ἐπαξίως καὶ τῆς ἱκανότητος αὐτοῦ, καὶ τοῦ ὃ φέρει διαπρεποῦς ὀνόματος, καὶ τῆς δικαίας περὶ αὐτὸν μελήσεως τῆς ὑμετέρας βασιλικῆς Ὑψηλότητος.

Τὸν νέον Π. Καντακουζηνὸν ἀσμένως εἶδον, καὶ μετὰ χαρᾶς θέλω κάμῃ χρῆσιν τῆς μαθήσεως ἣν ἀπέκτησε διὰ τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ βασιλέως.

Περαίνων τὴν παροῦσαν μου, δὲν λείπω νὰ βεβαιώσω τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν ὑψηλότητα ὅτι ὅσα καταδέχεται νὰ ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην μου, εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας μου ὑπάρχουσιν ἐγκεχαραγμένα, καὶ ὅτι ἡ εὐγνωμοσύνη μου νέαν λαμβάνει αὔξησιν ἐκ τῶν θεραπευτικῶν διαβεβαιώσεων ὅσας ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ ὑψηλότης εὐδοκεῖ νὰ μὲ δώσῃ καὶ σήμερον.

Τῷ στρατηγῷ Κ. Μαιζῶνι.

Αἰγίνῃ, 5 φεβρουαρίου 1829.

Καθὼς ὑπώπτευα ὅτε ἐξέπεμπα πρὸς τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα τὸ ἀπὸ 29 ἰανουαρίου ἐκεῖνο γράμμα μου, ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας μου καὶ ὁ χειμὼν μὲ κρατοῦσιν ἀκόμη ἐδῶ, καὶ δὲν τολμῶ νὰ ἐλπίσω ὅτι θέλω δυνηθῆ νὰ ἀρχίσω τὸ μικρόν μου ταξείδιον πρὸ τοῦ

τέλους τοῦ μηνὸς τούτου. Οὐδὲ ἀμφιβάλλει ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης πόσον ἤθελα ἀγανακτήσῃ κατὰ τῶν ἐναντιοτήτων αὐτῶν, ἂν με ἐμποδίσωσι τοῦ νὰ σᾶς ἀπολαύσω εἰς Μοθώνην, καὶ ἤσθε ἤδη περὶ τὴν ἀναχώρησίν σας, ἀνάγκη τῶν προσταγῶν τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν βασιλέως. Ἂν οὕτως ἔχῃ, ἄλλο δέν με μένει εἰμὴ νὰ παρακαλέσω τὴν πολλήν σας χρηστότητα νὰ μὲ γνωστοποιήσῃ τὰ παρ' αὐτῆς κριθέντα γενέσθαι πρὸς περαίωσιν τῶν εὐμενῶν σας σκοπῶν, οἵτινες εἶναι, νὰ δώσετε εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν τρόπους νὰ διοργανώσῃ ἐπὶ στερεᾶς βάσεως τὰ εὔτακτα αὐτῆς στρατεύματα.

Καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἔστε βέβαιοι, κύριε Μαρχίων, ὅτι ἐν πάσῃ σπουδῇ θέλω συμπραγματευθῆ περὶ πάντων μετὰ τοῦ συνταγματάρχου Κ. Τρεζέλου, τὸν ὁποῖον ἀσμένως θεωρῶ ὡς ἀφεθησόμενον παρὰ τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος ἀρχηγὸν τῶν ἐν Ἑλλάδι μενούντων γαλλικῶν στρατευμάτων.

Τὴν γνώμην σας περὶ τοῦ φρουρίου Κορώνης παντάπασιν ἀποδέχομαι, καὶ ὅταν ἀποφασίσετε νὰ στείλετε εἰς αὐτὸ γαλλικὴν φρουράν, σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ δηλοποιήσετε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν συνταγματάρχην Κ. Ἐϋδέκον, ὅστις θέλει μεταχειρισθῆ τὴν ἐκεῖ οὖσαν μέχρι τοῦδε Ἑλληνικὴν φρουρὰν ὡς ὑπόστημα τῶν φρουρῶν τῶν σταλησομένων μετὰ τοῦτο εἰς Πάτρας καὶ Ῥίον.

Δὲν ἐμβαίνω εἰς λεπτομερέστερα σήμερον οὔτε περὶ τούτου οὔτε περὶ τῶν ἄλλων ὅσων ἀνταπεκρίθημεν, διότι ὅλον ἐλπίζω, κύριε Μαρχίων, ὅτι δὲν ἀναχωρεῖτε τόσον ὀγλίγωρα, καὶ ὅτι θέλω καὶ πάλιν εὐτυχήσῃ νὰ συνομιλήσω μετὰ τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος περὶ τῶν ἀπείρων καλῶν ὅσα καὶ ἐκάμετε καὶ ἔτι θέλετε κάμῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ κυβέρνησις αὐτῆς σᾶς στέλλει τὴν προσφορὰν τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν διὰ τοῦ ναυάρχου Κ. Μιαούλη. Ἐπεθύμει μὲν νὰ ἐκφράσῃ πρός τε τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα καὶ τὸν στρατὸν τὴν βαθυτάτην τοῦ ἔθνους εὐχαριστίαν ἀναλογώτερον πρὸς ὅσα αὐτὸ παρ' ὑμῶν εὐηργετήθη, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τῇ εἶναι δυνατὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ὅταν δὲ διὰ ψηφίσματος τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως λάβῃ τοὺς τρόπους,

τότε μετὰ πλουσίας χαρᾶς θέλει ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος τοῦτο πρός τε τὸν ὑμέτερον ἄνακτα καὶ πρὸς τὸν στρατόν.

Τῷ Λοχαγῷ Κ. Στ. Βουλγάρει εἰς Πάτρας.

Αἰγίνη, 7 φεβρουαρίου 1829.

Ἐλάβομεν τὸ γράμμα σας τῆς 26 ἰανουαρίου, ὡς καὶ τὸ ὑπόγραμμα (plan) τῆς νέας τῶν Πατρῶν πόλεως, καὶ μεγάλως σᾶς εὐχαριστοῦμεν δί ὅσον κόπον ἐλάβετε εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου ἐν μέσῳ τοσούτων ὑστερήσεων καὶ δυσκολιῶν. Πολλὰ εὐτυχῶς διενοήθητε τὸ νὰ ἑνώσετε τὸ ὑπόγραμμα τῆς νέας πόλεως μὲ τὰ συντρίμματα τῆς παλαιᾶς, καὶ τὸ διανύημά σας παντάπασιν ἀποδεχόμεθα.

Ἀποδεχόμεθα δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ὑπόγραμμα, τοῦτο μόνον ἐπικρίνοντες, ὅτι αἱ διαμετρήσεις αὐτοῦ φαίνονται ἐπιμηκέστεραι τοῦ δέοντος, καὶ οἱ δρόμοι ἔχουσι πλατύτητα ἀσυμβίβαστον μὲ τοῦ τόπου τὴν ἔκτασιν, ἐξ οὗ ἔπεται εἰς τὰς μεγάλας τοῦ θέρους ἡμέρας νὰ ἐμπίπτῃ ὁ ἥλιος βαρὺς καὶ λίαν ἄχαρις εἰς δρόμους καὶ εἰς πλατείας τόσον ἀνοικτάς. Ἐπιθυμοῦσαμεν λοιπὸν, φυλαττομένης τῆς διαθέσεως αὐτῆς τοῦ ὑπογράμματος,, νὰ περισταλῇ τοῦτο εἰς τὸ συνεγγύτερον.

Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ νὰ κρίνω ἂν ἡ προβολὴ (glacis) ἣν δίδετε εἰς τὸ φρούριον ἔχῃ τὸ πλάτος κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ὑμεῖς αὐτοὶ λέγετε ὅτι ἂν κτίσωσιν οἰκίας, πρέπει νὰ τὰς κάμωσι χωματεράς.

Ἂν χρειάζεσθε κἀμμίαν στάθμην πρὸς τελείωσιν τοῦ καλοῦ ἔργου ὅπερ ἠρχίσατε, ζητήσατέ την κατ' εὐθεῖαν παρὰ τοῦ συνταγματάρχου Κ. Εἰδέκου, ὅστις ἔχει ἐκείνην τὴν ὁποίαν ὁ τεχνίτης τοῦ Ἀγκῶνος κατεσκεύασε κατὰ τὰς ὑποδείξεις σας.

Ἐπειδὴ θέλετε νὰ φυτεύσετε δένδρα μὲ ἔξοδά σας, μᾶς συγχωρεῖτε νὰ συντροφεύσωμεν, κάμνοντες καὶ ἡμεῖς τὰ ἡμίση ἔξοδα, διπλοῦ

ὅμως ἐσομένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν περὶ τὴν νέαν πόλιν δένδρων, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ συμφωνίᾳ, ὅτι ἡ νέα πόλις νὰ φυλάξῃ ἁπλῶς τὸ ὄνομα τῆς παλαιᾶς.

Σᾶς παρασυνάπτομεν ἀντίγραφα δύω γραμμάτων σταλέντων προλαβόντως παρ' ἡμῶν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ χριστιανικωτάτου βασιλέως, ἐξ ὧν βλέπετε ὅτι ἂν ὁ ἀρχιστράτηγος δὲν ἐλάλησε περὶ ὑμῶν ἐν ταῖς ἀναδηλώσεσιν αὐτοῦ (rapports), τὰ περὶ τὴν Ἑλλάδα ὅμως ὑπηρετήματά σας γνωστὰ εἶναι εἰς τὸν ἄνακτα τῆς Γαλλίας.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Κολοκοτρώνῃ.

Αἰγίνῃ, 8 φεβρουαρίου 1829.

Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰ νέα δείγματα τῆς φιλοπατρίας καὶ τοῦ ζήλου σας τὰ ὁποῖα εὑρίσκω εἰς τὰ γράμματα ὁποῦ μὲ ἐστείλατε διὰ τοῦ υἱοῦ σας Γενναίου, τοῦ ὁποίου καὶ αἱ ἀπὸ στόματος ἐξηγήσεις περὶ τῶν περιεχομένων, ἐντελῶς μὲ ἀνέπαυσαν.

Περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς χρείας τὴν ὁποίαν ἔχουσι διάφοροι ἐπαρχίαι νὰ βοηθηθῶσιν, εἶμαι ὁλότελα τῆς γνώμης σας, καὶ συνομολογῶ ὅτι ἡ κυβέρνησις ὤφειλε νὰ ταῖς δώσῃ ζῶα καὶ γέννημα, διὰ νὰ μὴ μένωσι τὰ χωράφια ἀγεώργητα· ἀλλ' ἡ προθυμία δὲν ἀρκεῖ, διότι εἶναι ἀδύνατον κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἐπιβάλωμεν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ὅσα ἔξοδα χρειάζονται εἰς τοῦτο. Ἀπὸ τὸν σεπτέμβριον δὲν λαμβάνομεν πλέον ἐξωτερικὰς βοηθείας, καὶ ζῶμεν μόνον ἀπὸ τὰς μικρὰς οἰκονομίας ὁποῦ ἔκαμα, ἐπειδὴ ἐξεύρετε ὅτι τὰ δημόσια εἰσοδήματα μόλις ἀρκοῦσι δι' ὀλίγας ἡμέρας.

Ἐὰν, καθὼς ἐλπίζω, μᾶς ἐξακολουθήσωσι τὰ βοηθήματα, ἢ κἂν μᾶς μετρήσωσι τὰ καθυστεροῦντα, τότε κάτι θὰ κάμωμεν πρὸς βοήθειαν τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε ὅτι θὰ τὸ κάμωμεν μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν.

Ἔρχομαι τώρα εἰς τὰς παρατηρήσεις σας περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως καὶ τῶν δημοσίων ὑπουργητόρων, καὶ λέγω ὅτι ἴσως τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐκπληροῦσι τὰ χρέη των μὴ προσέχοντες εἰς τὸν νοῦν τῶν ὁδηγιῶν των, καὶ ἄλλοι πάλιν ἴσως ἀντιπολεμοῦνται, διότι ἐκπληροῦντες τὰ χρέη των, ἀναγκαίως λυποῦσι τὰ ἀτομικὰ συμφέροντα. Ἀλλ᾽ οἱ παραπονούμενοι πολὺ σφάλλουσι ψιθυρίζοντες ἢ κάμνοντες μικρὰς συνωμοσίας, διότι ἡ κυβέρνησις εἶναι εἰς ὅλους εὐπρόσιτος, ἔχει τὴν θύραν πάντοτε ἀνοικτὴν, καὶ πᾶς πολίτης ὅστις ἔχει παράπονα, δύναται νὰ τῆς τὰ φέρῃ μὲ τέλειον θάρρος. Αὐτοὶ δὲ ἀγαπῶσι κάλλιον νὰ ῥαδιουργῶσι, καὶ ῥαδιουργοῦσι διὰ νὰ ἐρεθίσωσι τὸν λαὸν κατὰ τῆς παρούσης τάξεως τῶν πραγμάτων. Γνωρίζω τὴν πηγὴν ὅλων τούτων, ἀλλὰ δὲν τὴν νομίζω ἐπικίνδυνον. Ὑμᾶς δὲ εὐχαριστῶ διότι μὲ ἐδείξατε ποῦ πρέπει νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχήν μου.

Εἰς ὀλίγας ἡμέρας μελετῶ νὰ ἔλθω εἰς Ναύπλιον, καὶ ἴσως κάμω καὶ ἕνα μικρὸν γύρον ἕως εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, καὶ τότε ἐλπίζω νὰ σᾶς ξαναϊδῶ καὶ νὰ συνομιλήσωμεν περὶ ὅσων μὲ ἀνεφέρατε εἰς τὰ γράμματά σας.

Θέλω θεωρήσῃ καὶ τὰ συμφέροντα καὶ δίκαια τῶν καπιτάνων τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τὰ τῆς ἀρχηγίας σας, καὶ ἤδη εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆτε ἀπὸ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον θὰ προσπαθήσω νὰ τὰ συμβιβάσω μὲ τὰς περιστάσεις τῆς ὥρας, μὲ τὴν τάξιν τῆς ὑπηρεσίας, καὶ μὲ τὴν δεξίωσιν ὁποῦ χρεωστεῖ ἡ κυβέρνησις πρὸς τοὺς πολίτας τοὺς ἀριστεύσαντας εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολέμου καὶ καταβαλόντας θυσίας περὶ τῆς πατρίδος. Τοιαῦτα εἶπα καὶ πρὸς τὸν υἱόν σας, τὸν ὁποῖον ἐχάρην γνωρίσας ἰδιαιτέρως. Τὸν ηὗρα δὲ μὲ γενναῖα αἰσθήματα, καὶ σᾶς συγχαίρω.

Ἐπὶ τέλους σᾶς λέγω ὅτι γνωστοὶ μὲ εἶναι οἱ ἄνθρωποι ὁποῦ πηγαινοέρχονται εἰς Ζάκυνθον, γνωστὴ καὶ ἡ πραγματεία ὁποῦ πωλοῦσι, γνωστοὶ καὶ οἱ ἀγορασταί. Ἀλλ᾽ ἀντὶ νὰ ἐμποδίσω τὴν ἐμπορίαν ταύτην, ἡ ὁποία εἶναι λαθρεμπορία, ἀρκοῦμαι νὰ γνωστοποιήσω εἰς τοὺς τιμίους ἀνθρώπους ὅτι εἶναι λαθρεμπορία, καὶ ἀφ᾽ οὗ ἐκπληρώ-

σω τὸ χρέος τοῦτο, τοὺς ἀποδείχνω καὶ ὅτι, λαμβάνοντές μέρος εἰς τοιοῦτο συνάλλαγμα, σκάπτουσι τὸν τάφον των· ὁ δὲ καιρὸς θέλει δείξῃ ἂν αὐτὸ ὁποῦ τοὺς λέγω, ἦναι ἀληθὲς ἢ ὄχι. Σεῖς ὄντες τῆς γνώμης μου, μεταδώσατέ την καὶ εἰς τοὺς πολίτας πρὸς ὅσους ἔχετε ἐμπιστοσύνην καὶ φιλίαν.

Τῷ Ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Πίσαν.

Αἰγίνῃ, 4 φεβρουαρίου 1829.

Βιαστικὰ ἀποκρίνομαι, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, πρὸς τὰ γράμματά σου τῶν 10 καὶ 14 ἰανουαρίου. Σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὰς εὐκολίας ὅσας ἔδωκας τῷ Κ. Κόμητι Λοβέρδῳ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς εἰς αὐτὸν ἀνατεθειμένης παραγγελίας μου. Ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν αἱ περιστάσεις δὲν ἐπευδοκοῦσι, καθότι ἀπὸ τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς δὲν μᾶς δίδεται οὐδὲν χορήγημα, οἱ δὲ ἐγχώριοι πόροι μόλις ἀρκοῦσιν ἐπ᾽ ὀλίγας ἡμέρας. Καὶ ὅμως δὲν ἀπονάρκω, πιστεύων ὅτι ὁ Θεὸς θέλει μᾶς βοηθήσῃ. Θέλω διενεργήσῃ τὰ εὐεργετικῶς διατιθέμενα ἐν τῷ γράμματί σου τῆς 14 ἰανουαρίου· ἀλλὰ διὰ τὴν ὥραν, μόνον γνωστὰ θέλω τὰ κάμῃ εἰς τὸ κοινόν· ἐκτελεσθήσονται δὲ, ὅταν κατὰ τὸν κανονισμὸν ἡ τράπεζα ἀποδώσῃ τὰ 50,000 φράγκα ἅπερ ἐκεῖ κατέθεσας.

Ἔστειλα εἰς τὸν συνταγματάρχην Εἰδέκον τὸ γράμμα σου, καὶ θέλω συνακουσθῇ μετ᾽ αὐτοῦ περὶ οὗ τῷ προβάλλεις· ὁ καλὸς ἀνὴρ ἀσθενεῖ, καὶ φαίνεται ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του ὅπως ἀναλάβῃ. Ἐγὼ θέλω κάμῃ τὸ πᾶν ἵνα τὸν κρατήσω, ἐλπίζων ὅτι καὶ ὁ ἄναξ αὐτοῦ θέλει ἐπινεύσῃ νὰ μὲ βοηθήσῃ εἰς τοῦτο, περὶ οὗ καὶ ἐτόλμησα πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν νὰ γράψω εὐθυβόλως πρὸς τὴν μεγαλειότητά του. Δὲν σὲ στέλλω οὔτε ἀναγραφὰς (bulletins) οὔτε εἰδήσεις, ἀλλὰ μόνον τὴν πτωχήν μας ἐφημερίδα. Ἐκεῖνο δὲ ὁποῦ ποθοῦμεν ἡμεῖς νὰ μάθωμεν, θέλεις τὸ μάθῃ πρὸ ἡμῶν,

διότι ἐξῶθεν μέλλουσι νὰ μᾶς ἔλθωσι καὶ αἱ καλαὶ καὶ αἱ κακαὶ εἰδήσεις.

Τῷ Κ. Π. Μαυρομιχάλῃ.

Αἰγίνη, 10 φεβρουαρίου 1829.

Ἤθελα νὰ ἔχω κἄμποσα ἑκατομμύρια τάλληρα, διὰ νὰ σᾶς δώσω ὅσα ζητεῖτε· ἀλλὰ καθὼς σᾶς εἶπα, τὸ μὲν ἰδιαίτερόν μου ταμεῖον εἶναι κενὸν, τὸ δὲ δημόσιον μόλις δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς μᾶλλον κατεπειγούσας χρείας τοῦ τρέχοντος φεβρουαρίου, καὶ τὸ πολὺ, τοῦ ἡμίσεος μαρτίου. Τοῦτο εἶναι γνωστότατον, καὶ δύνασθε αὐτοπροσώπως νὰ τὸ βεβαιωθῆτε βλέποντες τὰ κατάστιχα τῆς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς.

Σᾶς λέγω λοιπὸν καὶ πάλιν ὅ,τι καὶ ἄλλοτε, δηλαδὴ ὅτι θέλω βοηθήσῃ καὶ ὑμᾶς καὶ τοὺς ἰδικούς σας ἅμα λαβὼν τοὺς τρόπους, ἂν ὅμως καὶ ἡ διαγωγὴ τοῦ υἱοῦ σας, τῶν ἀδελφῶν σας, καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ σας ἦναι οἵα νὰ δείξῃ εἰς τὸ κοινὸν δίκαια καὶ εὔλογα τὰ ὑπὲρ αὐτῶν γενησόμενα. Ὁ υἱός σας καὶ ὁ ἀνεψιός σας ἂς ἔλθωσι πρὸς τὴν κυβέρνησιν, καθὼς προσεκλήθησαν. Περὶ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ σας Κωνσταντίνου καὶ τῆς στρατολογίας, θέλομεν τὴν κάμῃ τότε, ὅταν εὕρωμεν ἀργύριον νὰ τὴν πληρώσωμεν. Τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τοῦ σχολείου τοῦ χωρίου σας. Ὑπομείνατε καθὼς ὑπομένω, καὶ ὑπομένω ἴσως ἐπέκεινα τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως.

Τῷ Ρωσσικῷ Προσέδρῳ Κ. Κόμητι Βουλγάρει.

Αἰγίνη, 11 φεβρουαρίου 1829.

Ἡ χθὲς γενομένη πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν διακοίνωσις

ὑμῶν, κύριε Κόμη, φέρει εἰς αὐτὴν, παλαίουσαν πρὸς ἀμηχάνους ἀνάγκας, νέα πιστώματα τῆς φιλοτιμήσεως τοῦ Μεγαλειοτάτου τῆς Ρωσσίας αὐτοκράτορος, ἐξ ὧν καὶ ἐμψυχοῦται αὐτὴ νὰ προσμένῃ πεποιθότως τὴν πλήρωσιν τῶν αὐτῆς δεήσεων τῶν ἀποταθεισῶν πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν συμμάχων ἀνάκτων διὰ τοῦ ὑπομνήματος τῆς 30 ὀκτωβρίου (11 νοεμβρίου). Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἐλπίζει ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ὅτι καὶ ὁ Μεγαλειότατος βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, μεγαλοψύχως κηδόμενος τῆς Ἑλλάδος, θέλει ἐξακολουθήσῃ τὰ πρὸς αὐτὴν χορηγήματα, καὶ ὁ σεβαστὸς ὑμῶν αὐτοκράτωρ δὲν θέλει τὴν ἐγκαταλείψῃ· καὶ τοῦτο ἠρέσθητε, κύριε Κόμη, νὰ μᾶς βεβαιώσετε εἰς τὰς μεταξύ μας συνομιλίας. Σᾶς παρακαλοῦμεν ὅμως καὶ πάλιν θερμῶς νὰ ἐπισυστήσετε εἰς τὴν Μεγαλειότητά του τὰς δεήσεις καὶ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν, ἅμα καταθέτοντες πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ τὴν δωροφορίαν τῆς βαθυτάτης τῆς Ἑλλάδος εὐγνωμοσύνης.

Τοῖς κυρίοις προκρίτοις Ὕδρας.

Αἰγίνῃ, 11 φεβρουαρίου 1829.

Πρὶν ἀποκριθῶ πρὸς τὸ γράμμα σας τῆς 4 φεβρουαρίου, ἠθέλησα νὰ λάβω πληροφορίας παρὰ τῷ γενικῷ ἐπιμελητηρίῳ περί τε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ὑδραίων ναυτῶν τῶν εὑρισκομένων εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ περὶ τῶν αἰτήσεων ἅς μοι ἀποτείνετε ἐν ὀνόματι αὐτῶν καὶ ἀπὸ μέρους τῶν οἰκογενειῶν των, καὶ ἐβεβαιώθην ὅτι ἐκ τῶν 2086 ναυτῶν οὓς βαστᾷ τὸ δημόσιον, 274 εἶναι Ὑδραῖοι, καὶ ὅτι οἱ πλοίαρχοι καὶ οἱ καθήκοντες ἀξιωματικοί, ἅμα ἐπαγρυπνοῦντες εἰς τὴν ἀπαραίτητον τήρησιν τοῦ κανόνος, ἐπιτρέπονται νὰ παρέχωσι καὶ μικράς τινας προεξοικονομήσεις εἰς τοὺς ναύτας τοὺς ἔχοντας ἐνδεεστέρας οἰκογενείας.

Ἂν ῥίψετε, Κύριοι, ἓν βλέμμα ἐπὶ τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῶν ὅλων πραγμάτων καὶ τῶν πόρων τῆς πολιτείας, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ

θέλετε βεβαιωθῆ ὅτι ἡ κυβέρνησις τότε νῦν ἔχον δὲν δύναται νὰ κάμῃ ὑπὲρ τῶν συμπατριωτῶν σας περισσότερον παρ' ὅ,τι ἔκαμε μέχρι τοῦδε.

Ἐνδεχόμενον νὰ μὴ ἔχετε ἐν τῷ νῦν ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς καταστάσεως τοῦ δημοσίου ταμείου, καὶ τῆς τελείας σχεδὸν ἀπομειώσεως τῶν πόρων του. Ἀλλ' ἂν ὁ συμπατριώτης σας Κ. Γ. Κουντουριώτης εὑρίσκετο εἰς τὴν θέσιν του, ἢ ἂν ἤθελε νὰ ἔλθῃ τάχιον εἰς αὐτὴν, καθὼς ἐπιθυμοῦμεν, τότε ἠθέλετε μάθῃ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ἡμεῖς δὲ καὶ πάλιν σᾶς λέγομεν ὅτι ἡ Ὕδρα ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἔλαβεν ὅσας περιποιήσεις ἡ κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ τῆς δώσῃ, καὶ μέρος ἀξιόλογον τῶν ὅλων ὠφελημάτων ὅσα ἐπήγασαν ἐκ τῆς κυβερνήσεως. Καὶ προσθέτομεν ὅτι, ἂν ὁ Θεὸς στεφανώσῃ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν, καὶ λάβωμεν τὰς χρηματικὰς εὐπορίας ὅσας παρεζητήσαμεν, τὸ αὐτῶν μέρος θέλουσιν ἔχει καὶ αὗθις οἱ συμπατριῶται σας, καθὼς τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ.

Περαίνοντες τὸ παρὸν σᾶς ἀναμιμνήσκομεν, Κύριοι, ὅτι κατὰ τὰ διατετυπωμένα ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἐνεστώσης προσωρινῆς κυβερνήσεως, αἱ ἀναφοραὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἢ τῶν νήσων, διὰ τῶν δημογεροντιῶν καὶ τῶν προσωρινῶν Διοικητῶν πρέπει νὰ στέλλωνται πρὸς τὴν Κυβέρνησιν· χάριν τῆς ὁποίας εὐκολίας κατεστάθησαν καὶ οἱ ἔκτακτοι ἐπίτροποι.

Μὴ ἀμφιβάλλετε δὲ ὅτι λυπούμεθα τοιαῦτα ἀποκρινόμενοι, καὶ ὅτι μεγάλη ἤθελεν εἶσθαι ἡ χαρά μας, ἂν αἱ περιστάσεις μᾶς συνεχώρουν νὰ ἀποκριθῶμεν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον.

Αἰγίνη, 11 φεβρουαρίου 1829.

Τὸ Πανελλήνιον διεκοίνωσε καὶ ἀντέταξεν ἐκ δευτέρου πρὸς ἡμᾶς διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 14 γραφῆς του τοῦ τρέχοντος φεβρουαρίου ἄνευ

σημειώσεως ἡμέρας, τὸ σχέδιον τοῦ διατάγματος καὶ τῶν ὁδηγιῶν διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

Ἡμεῖς δὲ, καὶ λυπούμενοι διὰ τὴν τοιαύτην διχοστασίαν τῶν γνωμῶν, τῆς τε ἡμετέρας καὶ τῆς ἐν τῷ σχεδίῳ, δὲν ἀπέχομεν τοῦ νὰ τὸ δεχθῶμεν, βέβαιοι ὄντες ὅτι αἱ ἐκβάσεις θέλουσιν εἶσθαι πάντοτε κατὰ τὴν προσδοκίαν μας, καὶ ὅτι, ἂν, ὃ μὴ γένοιτο! ἀκολουθήσῃ τὸ ἐναντίον, οὐδεμία εὐθύνη μένει ἐπάνω μας.

Ἐκ ταύτης τῆς ἀποσαφήσεως βλέπει τὸ Πανελλήνιον πόσον περισπούδαστον ἔχομεν τὸ εὐλαβεῖσθαι τὴν ἐλευθερίαν τῶν αὐτοῦ ἀποφάνσεων. Ἀλλ' ὅμως, ὅσον ἐπιθυμοῦμεν νὰ τῷ δώσωμεν τοιαύτην ὑπολήψεων πίστιν, τόσον ἔπεται νὰ ἀποτροπιαζώμεθα τὴν παραδοχὴν τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ σχεδίου τῶν ὁδηγιῶν, ἄρθρου τὸ ὁποῖον φέρει μίαν καὶ μόνην περιστολὴν εἰς τὰς ἐκλογὰς τῶν τε ἐκλογέων καὶ τῶν πληρεξουσίων, τὴν ἀναφερομένην εἰς τοὺς πολίτας τοὺς καθειργμένους διὰ κακούργημα. Ἀλλ' ὑποθέτοντες ὅτι ὁ λαὸς καὶ οἱ ἐκλογεῖς δύνανται νὰ ἐκλέξωσιν ἀνθρώπους τοιαῦτα πάσχοντας, καὶ ἀπαγγέλλοντες αὐτὸ διὰ δημοσίου γράμματος, δὲν ἀδικοῦμεν τάχα τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τοῦ ἀθροίσματος τῶν Ἑλλήνων ἐκλογέων; Τὰ ἀδικοῦμεν βέβαια, καὶ ἡ τοιαύτη ὕβρις τοὺς γίνεται, ἐν ᾧ, μὴ στέργοντες νὰ ἐπιστατῇ εἰς τὰς ἐκλογὰς ἄνθρωπος τῆς κυβερνήσεως ξένος τῆς ἐπαρχίας, νομίζομεν ὅτι τοὺς δίδομεν τεκμήριον ἀπεριορίστου πίστεως ἣν ἔχει δῆθεν ἡ κυβέρνησις εἰς τὴν φρόνησιν καὶ εἰς τὸ ἀπλημμέλητον τῶν πράξεων αὐτῶν.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν λοιπὸν ὅτι τὸ Πανελλήνιον, ἐπεξετάσαν καὶ αὖθις τὸ νόημα τοῦ ἄρθρου τούτου, θέλει συμφωνήσῃ μὲ ἡμᾶς ὅτι πρέπει νὰ λείψῃ, καὶ νὰ ἀφήσωμεν εἰς τὸν ὀρθὸν νοῦν τοῦ Ἔθνους, τὴν περὶ τὰς ἐκλογὰς τῶν προσώπων διάκρισιν.

Τὴν παροῦσαν διακοίνωσιν ἂς γνωστοποιήσῃ εἰς τὸ Πανελλήνιον ὁ πρῶτος γραμματεὺς τοῦ τμήματος τῶν ἐσωτερικῶν.

Πρὸς τὸ Πανελλήνιον.

Αἰγίνη, 12 φεβρουαρίου 1829.

Παρασυναπτόμενον εὑρίσκετε, Κύριοι, ἀντίγραφον τοῦ πρωτοκόλλου τῆς πρώτης συνεδριάσεως τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου (*), μεθ'

(*) Πρωτόκολλον τῆς πρώτης συνεδριάσεως τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου.

Αἰγίνη, 12 φεβρουαρίου 1829.

Ὁ Κυβερνήτης ἤνοιξε τὴν συνεδρίασιν ἀναπτύσσων τοὺς λόγους δι' οὓς ἔκρινε νὰ συμπληρώσῃ τὸ Πανελλήνιον καὶ νὰ συστήσῃ νῦν τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον. Ἐπανέλαβε δὲ τὰς αὐτὰς ἐξηγήσεις ἃς πολλάκις ἔδωκεν εἰς τοὺς δημοσίους ὑπουργήτορας περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὁδηγουσῶν αὐτὸν εἰς τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς προσωρινῆς διαρμογῆς τῆς πολιτείας, λέγων ὅτι μόνη ἡ πεῖρα ἠδύνατο νὰ τοῦ δείξῃ τὸ σύστημα τὸ καταλληλότερον εἰς τὰς ἐπιθυμίας τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὰ γνήσια αὐτοῦ συμφέροντα.

Πλησιαζούσης τῆς ὥρας καθ' ἣν ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν λόγον περί τε τῆς διοικήσεώς της καὶ περὶ ὅσων παρατηρήσεων συνέλεξεν ἐπὶ τοῦ, πῶς ἠδύνατο νὰ συσταθῇ κατὰ τὰς ἐνεστώσας περιστάσεις κυβέρνησις βάσιν ἔχουσα τὰ ἐψηφισμένα ὑπὸ τῶν συνελεύσεων τοῦ Ἄστρους, τῆς Ἐπιδαύρου, καὶ τῆς Τροιζῆνος, ἔκρινε χρέος της νὰ κάμῃ τρόπους νὰ συμπληρώσῃ ὅσον ἦτο δυνατὸν τὰς περὶ τούτου παρατηρήσεις της, καὶ νομίζει ὅτι τὰς συνεπλήρωσε.

Δεύτερον ἀπέδειξε τὸ ἀναγκαῖον τῆς προπαρασκευῆς καὶ συμπράξεως τοῦ Πανελληνίου ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων τῶν ὑποβληθησομένων εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν.

Καὶ τέλος ὡμίλησε περὶ τῶν ὑποθέσεων ἐπὶ τὰς ὁποίας αἱ κατεπείγουσαι χρεῖαι τῆς διοικήσεως ἐπικαλοῦνται πᾶσαν τὴν μέριμναν τοῦ,τε συμβουλίου καὶ τοῦ Πανελληνίου.

Κατὰ δὲ τὴν τοιαύτην ἔκφανσιν, ὁ γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας ἀνέγνωσε πρὸς τὸ συμβούλιον τὰς ἐπομένας πράξεις.

ά. Διάγγελμα τοῦ Κυβερνήτου πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον περὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Πανελληνίου ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

β'. Διάταγμα συνιστῶν ἐπιτροπὴν ἥτις νὰ κάμῃ ἔκθεσιν περὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους τοῦ ἔθνους.

γ'. Διάταγμα συνιστῶν ἐπιτροπὴν ἥτις νὰ κάμῃ ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως.

δ'. Διάταγμα συνιστῶν ἐπιτροπὴν ἥτις νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ταχείας ἐνιδρύσεως τῶν δικαστηρίων.

έ. Διάταγμα συνιστῶν ἐπιτροπὴν ἥτις νὰ προτείνῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν ὁδοὺς καὶ μέσα εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς ἐνδείας τοῦ ταμείου.

Τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου διαβασανίσαντα μετὰ τοῦ Κυβερνήτου ἑκάστην τῶν ὑποθέσεων τούτων, καὶ λαβόντα ὅσας πληροφορίας καὶ ἐξηγήσεις ἠδύνατο νὰ τοῖς δώσῃ, ἀνέλαβεν ἕκαστον νὰ διενεργήσῃ ἀμέσως τὰ εἰς αὐτὸ ἀνατεθειμένα.

ὃ, τὰ διαπεμφθησόμενα πρὸς ὑμᾶς παρὰ τῶν πρώτων γραμματέων τῶν ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τῆς οἰκονομίας τμημάτων, ἐλπίζω ὅτι, θέλετε μελετήσῃ μετὰ πάσης τῆς προσοχῆς, καὶ διαβιβάσῃ πρὸς ἡμᾶς τάχιον τὴν γνώμην σας περὶ τῶν ὑποθέσεων ἃς αἱ διάφοροι ἐπιτροπαὶ θέλουσι σᾶς ὑποβάλῃ.

Χρηματισμοὶ πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον.

Αἰγίνῃ, 16 φεβρουαρίου 1829.

Ἐκ τοῦ συναπτομένου διατάγματος βλέπετε, Κύριοι, τίνι τρόπῳ θέλετε ἐκπληροῦν τὰς κυβερνητικὰς λειτουργίας κατὰ τὸ μέρος ὃ ἀνετέθη εἰς ἕκαστον ὑμῶν.

Ὁ γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν διατελέσουσι δεχόμενοι ὅλας τὰς ἀναφορὰς καὶ ἀναδηλώσεις τὰς πρὸς ἡμᾶς ἀποτεινομένας, τὰς ὁποίας ἀφ' οὗ σᾶς ὑποβάλωσι, θέλετε διασκέπτεσθαι καὶ ἀποφασίζει διὰ τοῦ πλείστου τῶν ψήφων περὶ τῶν ἀποκριτέων, ἡ δὲ διήγησις τῶν συνεδριάσεων θέλει κρατεῖσθαι καὶ ἀνασημειοῦσθαι παρὰ τοῦ γραμματέως τῆς ἐπικρατείας, καὶ ὑπογράφεσθαι παρά τε τοῦ προβούλου καὶ αὐτοῦ.

Τὸ συμβούλιον θέλει συνέρχεσθαι, κατὰ τὴν χρείαν τῶν ὑποθέσεων, ἡ καθ' ἑκάστην, ἡ δὶς καὶ τρὶς τῆς ἑβδομάδος εἰς τὴν ἡμετέραν οἰκίαν, περὶ τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ἑσπερινὴν ὥραν, ἵνα μὴ λαμβάνῃ τὸν ἄλλον καιρὸν τὸν ὡρισμένον εἰς τὰς σπουδὰς τοῦ Πανελληνίου καὶ τῶν τμημάτων αὐτοῦ.

Τὸ συμβούλιον ὅταν κρίνῃ ὅτι πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἡ ἀπόφασις καμμιᾶς ὑποθέσεως, ἃς ἀναβάλλεται μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς ἡμῶν. Ἐξαιροῦνται τῆς ἀνάγκης ταύτης αἱ ὑποθέσεις περὶ ὧν ἡ κυβέρνησις προέκαμεν ἤδη ἀπόφασιν ἐκτελεστέαν, τὴν ὁποίαν καὶ θέλει

διατάξῃ τὸ συμβούλιον νὰ ἐκτελεσθῇ, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας θέλει κάμῃ τὰς χρειώδεις ἀποκρίσεις.

Πᾶσα ὑπόθεσις μὴ οὖσα ἐκ τῶν τρεχουσῶν καὶ χρήζουσα ταχείας ἐπιμελείας, θέλει λαμβάνεσθαι ὑπὸ σκέψιν, καὶ τὸ συμβούλιον θέλει μᾶς διαβιβάζει ἀμέσως τὰς περὶ αὐτῆς προτάσεις του.

Τέλος αἱ σπουδαιότεραι ὑποθέσεις τὰς ὁποίας ἀνεθέσαμεν ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ἐπιτροπὰς τὰς διορισθείσας κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ συμβουλίου, θέλουσι πρῶται ἐκπερανθῆ ὅσον τάχιστα, καὶ τὸ συμβούλιον θέλει μᾶς διαπέμψῃ τὰ ἔργα τῶν ἐπιτροπῶν συνωδευμένα μὲ τὴν γνώμην τοῦ Πανελληνίου.

Αἱ πληρωμαὶ τῶν μισθῶν ἔγειναν διὰ τὸν ἰανουάριον μῆνα, καθὼς καὶ τὰ χρήματα διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ὀψωνιασμῶν τοῦ στρατοῦ ἐδόθησαν εἰς τὸ γενικὸν ἐπιμελητήριον· ὅθεν πρὸς τὸ παρὸν μέχρι τῆς 15 μαρτίου, δὲν μένει ἄλλο κἀνὲν εἰθισμένον καὶ ἀδρὸν ἔξοδον νὰ γείνῃ· ἀφίνομεν μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον 50,000 γρόσια, ἂν χρειασθῶσιν εἰς ἀπροσδοκήτους δαπάνας τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, καὶ ἡ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτροπὴ διατάσσεται νὰ πληρώσῃ τὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐντάλματα τοῦ συμβουλίου.

Τὸ συμβούλιον θέλει θεωρεῖ καὶ τὰς ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου τῶν λειῶν, κοινοποιουμένας παρὰ τούτου, καὶ ἂν ἡ γνώμη τοῦ συμβουλίου ἦναι συμφωνοτάτη μὲ τὴν τοῦ δικαστηρίου, εἴτε δημεύοντος, εἴτε ἀπολύοντος τὸ συνειλημμένον πλοῖον, τὸ συμβούλιον ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐπικυροῖ ἐν ὀνόματι ἡμῶν τὰς εἰρημένας ἀποφάσεις καὶ νὰ τὰς βάλῃ εἰς ἐνέργειαν.

Ἐπὶ τῆς συντόμου διαμονῆς ἡμῶν εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ τῆς περιηγήσεως εἰς τὴν Πελοπόννησον θέλομεν διαπέμψῃ πρὸς τὸ συμβούλιον τὰς δεούσας καθηγήσεις πρὸς ταχυτέραν διέξοδον τῶν φροντισμάτων τῶν περὶ ἐνιδρύσεως τῶν δικαστηρίων.

Καὶ ἀπερχόμεθα ἐπαναπαυόμενοι εἰς τὸν γνωστὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλοπατρίαν τῶν μελῶν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου.

Πρὸς τὸ Κρητικὸν συμβούλιον.

Αἰγίνῃ, 17 φεβρουαρίου 1829.

Ἐλάβομεν τὰ ἀπὸ 21 καὶ 24 ἰανουαρίου γράμματά σας, εἴδομεν καὶ τοὺς ἀπεσταλμένους τόν τε Παπαδημήτριον καὶ τὸν Ἰωάννην Πλατράκην, φέροντας ἀναφορὰς ὑπογεγραμμένας παρ' ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ὅλου λαοῦ, εἴδομεν ἔτι πρὸ ὀλίγου καὶ δύω ἄλλους ἀπεσταλμένους τόν τε Πλαζογιάννην καὶ Παπαδημήτριον, ἐρχομένους παρὰ τῶν δημογερόντων μὲ γράμμα τῆς 30 ἰανουαρίου σημειούμενον ἀπὸ Καστελλίου, καὶ ἐκ πάντων ὅσα παρ' αὐτῶν ἐπληροφορήθημεν καὶ τῶν δεήσεων ἃς ἠκούσαμεν, σφόδρα ἐλυπήθημεν, καθὼς καὶ διὰ τοῦ προλαβόντος ἡμῶν γράμματος ἀπὸ . . . σᾶς ἐδηλώσαμεν, διότι ἀδυνατοῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ σᾶς δώσωμεν τὰς ἀμέσους βοηθείας ὧν ἔχετε χρείαν. Λέγομεν δὲ *ἀμέσους βοηθείας*, ἐπειδὴ συνοίδαμεν ὅτι παρέσχομεν εἰς ὑμᾶς μέχρι τοῦδε βοηθείας ἐμμέσους σωτηριωδεστάτας, τῶν ὁποίων ἤδη καὶ καρποῦσθε τὴν ἐνέργειαν. Περὶ τούτου ἐξηγήθημεν ἀρκούντως πρὸς τοὺς ἀπεσταλμένους, οἵτινες διὰ ζώσης φωνῆς θέλουσι σᾶς δώσῃ τὴν εὐάρεστον παρ' ἡμῶν βεβαίωσιν.

Καὶ πάλιν, οὐδὲν ὅ,τι τῶν ἐφ' ἡμῖν θέλομεν ἀμελήσῃ ὅπως ἐλαττώσωμεν τοὺς κινδύνους ὑμῶν κατὰ τὸν δίαυλον τῆς παρούσης κρίσεως. Ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς πρέπει νὰ συσπουδάσετε τὰ δυνατὰ, καταθαρρύνοντες μὲν τοὺς στρατιώτας σας εἰς τήρησιν τῶν κατεχομένων θέσεων, διοικοῦντες δὲ τὸν τόπον κατ' ἀνάπαυσιν τοῦ λαοῦ. Οἱ παρ' ὑμῶν ἀπεσταλμένοι μᾶς εἶπαν, καὶ ἡμεῖς συμφρονοῦμεν, ὅτι τὰ τοιαῦτα δὲν κατορθοῦνται παρ' ὑμῖν εἰμὴ ἐγκαθισταμένης ἀρχῆς τινος ὁμοεθνοῦς μὲν, ἀλλὰ ξένης τοῦ ὑμετέρου τόπου. Διὰ τοῦτο καὶ ἐδώκαμεν πρὸς τὸ παρὸν τὴν ἐπιστασίαν ταύτην εἰς τὸν λοχαγὸν Ἄνην, φρούραρχον τῆς Γραμβούσης, ἐλπίζοντες νὰ δυνηθῶμεν νὰ σᾶς στείλωμεν μετ' ὀλίγον, ἂν αἱ περιστάσεις συντρέξωσιν, ἰδιαίτερον ἐπίτροπόν μας.

Πιστεύσατε δὲ καὶ αὖθις ὅτι θέλομεν ἐνεργήσῃ ὅλα ὅσα μᾶς εἶναι δυνατὰ ὅπως σᾶς προφυλάξωμεν ἀπὸ τῶν ἐπιβοηθειῶν ἃς ὁ ἐχθρὸς ἐλπίζει ἀπὸ Ἀλεξανδρείας, καὶ σᾶς καταστήσωμεν οἵους νὰ προσμείνετε τὰ κριθησόμενα παρὰ τῶν ἀνάκτων περὶ τῆς τύχης τῆς τε ὑμετέρας Πατρίδος καὶ τῆς ὅλης Ἑλλάδος.

Τοῖς κυρίοις Α. Μαυροκορδάτῳ, Φινλάῃ, καὶ Ν. Καλέργῃ.

Αἰγίνῃ, 17 φεβρουαρίου 1829.

Ὁ πλοίαρχος Ἄστιγξ δὲν ζῇ πλέον, ἀλλ' ἡρπάγη τῇ 20 μαΐου τοῦ παριππεύσαντος ἔτους ὑπὸ θανασίμου πληγῆς, ἐν τῷ ἀνδραγαθεῖν ὑπὸ τὰ τείχη τοῦ Ἀνατολικοῦ.

Καὶ ἡμεῖς μὲν πάντες βαθύτατα χωρήσαντες τὴν πικρίαν τοῦ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πεσόντος τούτου παθήματος, οὐδεμίαν ἐπίδειξιν εὑρίσκομεν ἱκανὴν νὰ περιβάλῃ πλείονα ὄγκον καὶ αὔξησιν εἰς τὴν θλῖψιν μας. Ἀλλ' ὅμως ὀφείλοντες εἴς τε τὴν μνήμην τοῦ γενναίου ἐκείνου καὶ ἀνεγκλήτου προμάχου τῆς Ἑλληνικῆς αὐτονομίας καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, νὰ παραστήσωμεν πρὸς τοὺς συγχρόνους μὲν ἀλλογενεῖς, νὰ ἀφήσωμεν δὲ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, μαρτύριον πανέορτόν τε καὶ ἀκατάλυτον τῆς τε περὶ τὴν Ἑλλάδα ἀρετῆς τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς ἡμετέρας δικαιοτάτης εὐγνωμοσύνης, διὰ τοῦτο προβαίνομεν ἐπὶ τὰ ἑπόμενα.

Ὁ πλοίαρχος Ἄστιγξ παρεσκεύασε μὲν πολλὴν τὴν ὠφέλειαν εἰς ὅλας τὰς τάξεις τοῦ ἔθνους καὶ ὡς ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ πολεμιστὴς, καὶ ναυτικὸς ἄξιος, καὶ θεράπων οὐ μέτριος τῶν τε λόγων καὶ τῶν ἐπιστημῶν, πολὺ δὲ μάλιστα ὡς ναυτικὸς ἠγωνίσατο ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατὰ θάλασσαν μαχόμενος ἔλαβε τὸ καίριον καὶ πενθιμώτατον τραῦμα. Καὶ εἶναι μὲν πάμπολλα κατὰ τὴν Ἑλλάδα μέρη τὰ ὁποῖα, τὴν μνήμην κατέχοντα ἡρωϊκῆς τινος πράξεως ἢ

εὐεργεσίας τοῦ Ἄστιγγος, προσφυῆ γίνονται εἰς κατανυκτικωτάτην τῆς κηδείας αὐτοῦ παράταξιν· ὁ Πόρος ὅμως φαίνεται προτιμήσεως ἄξιος, τὸ μὲν, ὡς κέντρον αὐτοῦ τοῦ ναυτικοῦ τοῦ μεγάλως ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου βελτιωθέντος πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Πατρίδος, τὸ δὲ, καὶ ὡς κοινὸν συναυλιστήριον τῶν συναγωνιστῶν τοῦ ἀνδρὸς, αὐτὸς ἀπαιτεῖ τὸ αὐτοῦ λείψανον, ἵνα ἔχοντες ἐκεῖνοι ἀείποτε παροῦσαν καὶ τὴν θέαν τοῦ τάφου καὶ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πεσόντος, ὑπολαμβάνωσιν αὐτὸν ἔτι συναναστρεφόμενον, καὶ ἐπανδρίζωνται καὶ σήμερον, ὑπὸ τῆς φαντασίας παρηγορούμενοι· τελευταῖον ὁ Πόρος καὶ ὡς σχολεῖον τῆς ναυτικῆς ἡμῶν νεολαίας, ἐφ' ᾗ ἡ πατρὶς ἤλπισε, ζητεῖ ὡς προνόμιον τὸ νὰ ὑποδεχθῇ τὴν σκιὰν αὐτοῦ, ὅπως ἐκ τῆς διηνεκοῦς ἐμφανείας αὐτῆς ἀνακαλῆται ἡ μνήμη τῶν τοῦ Ἄστιγγος ἀρετῶν, καὶ προεδρεύῃ εἰς τὰς σπουδὰς τῶν νέων, καὶ μυωπίζῃ αὐτοὺς εἰς τὴν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς καλοκἀγαθίας ἐκείνου ἀπόκτησιν. Ἐὰν δὲ εἰς ταῦτα προσθέσωμεν καὶ τὴν κυρίαν ἔννοιαν τῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἐφέσεων τοῦ ἀνδρὸς, ὅτι εἰς τὸ ἀγαθὸν τῆς Ἑλλάδος ὅλως ἀπέβλεπον, τότε καὶ ὡς ἐκτελεσταὶ τρόπον τινὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ θέλομεν καταθέσῃ τὴν γενναίαν κόνιν εἰς Πόρον, ὅπου ἐλπίζεται, ὡς προείπομεν, νὰ προξενήσῃ ἀκόμη τοσαύτην ὠφέλειαν εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Διὰ τοῦτο σᾶς προσκαλοῦμεν, κύριοι, νὰ συντάξετε πρόγραμμα τῆς κηδευτικῆς παρατάξεως ὑπὸ τὴν ὁποίαν τὸ λείψανον τοῦ πλοιάρχου Ἄστιγγος θέλει μετακομισθῆ ἐξ Αἰγίνης εἰς Πόρον τὴν 20 μαΐου τοῦ τρέχοντος ἔτους, πρώτην ἐπέτειον ἡμέραν τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Τὴν παράταξιν θέλομεν παρακολουθήσῃ καὶ ἡμεῖς κατὰ χρέος. Ὁ δὲ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν γραμματεὺς τῆς κυβερνήσεως Κ. Τρικούπης, ἐν ᾧ ἡ λάρναξ μέλλει νὰ κατατεθῇ εἰς τὸν τάφον, θέλει ἐκφωνήσῃ λόγον διηγούμενον εἴς τε τοὺς ἄρχοντας καὶ εἰς τὸν λαὸν καὶ εἰς τοὺς ναυτικοὺς, τὸ μέγα καὶ εὐλογώτατον πένθος αὐτῶν.

Κατόπι θέλομεν φροντίσῃ νὰ γείνῃ καὶ ἄλλο πρόγραμμα, καὶ νὰ σταλῇ πρὸς τοὺς ἐπὶ ξένης διδασκομένους τὰς γλαφυρὰς τέχνας Ἕλληνας, ἵνα φιλοπονήσαντες πέμψωσι πρὸς ἡμᾶς ὑπογραμμοὺς καὶ

τύπους διὰ τὸ μνημεῖον ὅπερ θέλομεν στήσῃ ἀντὶ τοῦ λίθου τοῦ ἤδη προσωρινῶς καλύψοντος τὴν μεγάτιμον κόνιν. Περιττὸν δὲ νὰ ἐπισημειώσωμεν, κύριοι, ὅτι ἄκρως ἁπλοῦν πρέπει τὸ μνημεῖον νὰ ἦναι, ὕλην μὲν ἔχον τὰ περὶ τὴν Ἑλλάδα ὑπηρετήματα τοῦ ἀρίστου ἀνδρὸς, στολισμὸν δὲ τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν· ὅπερ ἡ εὐγνώμων τῶν νέων ἡμῶν συμπατριωτῶν ψυχὴ θέλει διακρίνῃ καὶ αἰσθανθῇ οἰκειότατα.

Ὑμεῖς δὲ, κύριοι, φίλοι τοῦ Ἄστιγγος χρηματίσαντες, πάντως θέλετε φιλοτιμηθῇ νὰ ἑτοιμάσετε τὸ πρόγραμμα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἔθνους.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Μαιζῶνι.

Ναυπλίῳ, 21 φεβρουαρίου 1829.

Τὸ γράμμα δι' οὗ ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης μ' ἐτίμησεν ἀπὸ 17 τοῦ φθίνοντος, μὲ ἦλθεν ἐν ᾧ ἔμελλον νὰ ἀναχωρήσω ἐξ Αἰγίνης εἰς Ναύπλιον, ὅπου καὶ ἔφθασα χθὲς τὸ πρωΐ, καὶ σήμερον μετὰ σπουδῆς ἀποκρινόμενος σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε Στρατηγὲ, διὰ τὴν ἀρίστην διάθεσιν ἣν μοι φανεροῦτε ὑπὲρ τοῦ στρατιωτικοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐνταῦθα θέλω ἐνασχοληθῆ περὶ πολλὰ πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, καὶ θέλω σπουδάσῃ νὰ γείνω ἱκανὸς νὰ σᾶς δώσω τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις διὰ νὰ ἐπευκολύνω τὰ ὁρισθησόμενα γενέσθαι, συμπραττούσης, ὡς ἐλπίζω, τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος.

Εὔελπις δ' εἶμαι προσέτι, κύριε Μαρχίων, ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ θέλετε λάβῃ ἀπὸ Γαλλίας καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἃς καὶ περιμένετε καὶ περιμένω μετὰ τῆς ἀναπεπταμένης πίστεως ἣν τρέφω εἰς τὴν εὐεργετικὴν καὶ μεγαλόψυχον τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν ἄνακτος προαίρεσιν καὶ εἰς τὴν τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους φιλοτιμίαν.

Ἐδῶ μένω ἴσως δέκα ἢ δεκαπέντε ἡμέρας. Καὶ ἂν μὲν ὁ καιρὸς γλυκάνῃ, καὶ οἱ δρόμοι γείνωσι διαβατοὶ, ταξειδεύω διὰ ξηρᾶς, εἰδὲ μὴ, θέλω ἐλθεῖ διὰ θαλάσσης εἰς Νεόκαστρον, καὶ ἐκεῖθεν θέλω

μεταβῆ νὰ σᾶς ἀπολαύσω εἰς Μοθώνην, ἀπαλλάττων ὑμᾶς τοῦ κόπου τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ἀντάμωσίν μου ἐνθάδε ἢ εἰς Αἴγιναν.

Ἐὰν ὅμως, ἅμα σχολάσαντες ἐκ τῶν ὑποθέσεών σας, ἀγαπᾶτε, κύριε Μαρχίων, νὰ ἰδῆτε καὶ ἄλλο κανὲν μέρος ταύτης τῆς πρὸς ὑμᾶς μεγάλα εὐγνωμονούσης γῆς, εἴτε εἰς Ναύπλιον, εἴτε εἰς Αἴγιναν, παντοῦ θέλω εὑρεθῆ ὅπου ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης θελήσῃ νὰ ἔλθῃ.

Τῷ Ναυάρχῳ Κ. Μιαούλῃ.

Ναυπλίῳ, 21 φεβρουαρίου 1829.

Ἐκ τῶν πληροφοριῶν ἃς ἐλάβομεν ἀπὸ Πατρῶν καὶ τοῦ Ναυπακτείου κόλπου, μετὰ λύπης βλέπομεν ὅτι ὁ ζῆλος καὶ αἱ φροντίδες τοῦ πλοιάρχου Φαβρικίου δὲν ἴσχυσαν νὰ κωλύσωσι τὴν λαθρεμπορίαν, καὶ ὅτι οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ κεκλεισμένοι Τοῦρκοι ἐπισιτίζονται ὑπὸ Ἰονίων καὶ ἄλλων διαφόρων πλοιαρίων.

Ταῦτα διδαχθεὶς ὁ ἐν τῷ ἐπεμελητηρίῳ ναυτικὸς σύνεδρος ἐπενδυναμόνει μὲν τὴν ἐκεῖ ναυλοχοῦσαν μοῖραν, σᾶς γράφει δὲ ὅτι θέλομεν νὰ διατρίψετε ἐκτενέστερον παρὰ τὴν Ναύπακτον, καὶ νὰ ἀναλάβετε καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ κόλπου. Καὶ ἡμεῖς σᾶς προσβεβαιοῦμεν ἀμέσως τὴν ἐντολήν, ὡς σπουδαιοτάτην, διότι ἐκ ταύτης καὶ μόνης ἀνατιθεμένης εἰς ὑμᾶς, ἐλπίζει ἡ κυβέρνησις νὰ καταναγκάσῃ τοὺς Τούρκους διὰ τῆς πείνης νὰ κενώσωσι τὸ Ναυπάκτειον φρούριον, ἐξ οὗ ἤρτηται καὶ ἡ τύχη τῶν Ρουμελιωτῶν ἀδελφῶν.

Νὰ συνάψετε δὲ κοινωνίαν καὶ μετὰ τοῦ ἐν τῷ στρατῷ πληρεξουσίου ἡμῶν τοποτηρητοῦ, ὅπως, συναρμοζομένων πρὸς τὸ αὐτὸ τέλος τῶν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν πράξεων, ἐπιταχυνθῇ διὰ τῆς ἀτροφίας ἡ τῶν Τούρκων παράδοσις.

Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, θέλομεν σᾶς στείλῃ καὶ ἄλλους χρηματισμούς.

Τῷ πληρεξουσίῳ Τοποτηρητῇ.

Ναυπλίῳ, 22 φεβρουαρίου 1829.

Ἐλάβομεν μετὰ πάσης εὐχαριστήσεως τὴν ὑπ' ἀριθ. 37 ἔκθεσίν σας τῆς 18 φεβρουαρίου, καὶ ἀποδεχόμεθα τὰ παρ' ὑμῶν μετὰ τοῦ στρατάρχου διοικηθέντα, ἐλπίζοντες λυσιτελῆ τὰ ἀποτελέσματα.

Τὸ ἐπιμελητήριον ἔλαβε προσταγὴν νὰ σᾶς στείλῃ 40,000 τάλληρα, τὰ ὁποῖα πιστεύομεν νὰ ἀρκέσωσιν εἰς μισθοὺς καὶ μερίδας τῶν δύω στρατῶν ἐπὶ ἕνα καὶ ἥμισυ μῆνα, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλομεν σπουδάσῃ νὰ σᾶς στείλωμεν ἄλλα τόσα, διὰ νὰ πληρωθῇ ἡ τριμηνία· ἀλλ' ἀπαιτοῦμεν ὡς ὅρον ἀπαραίτητον τὸ νὰ καθαρισθῇ τὸ στρατόπεδον, καὶ νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἅπαξ καὶ εἰσαεὶ τό,τε ταμεῖον καὶ αἱ ἀποθῆκαι ἀπὸ τὴν διαγύμνωσιν καὶ τὴν ἀταξίαν τὴν ἀνωφελῶς μέχρι τοῦδε καταφθείρασαν τὰς παρασκευάς.

Ἀρίστη εἶναι καὶ ἡ παρασυναπτομένη εἰς τὴν ἔκθεσίν σας ἀγγελιαγραφία, καὶ μὴ διαπαύσετε στέλλοντες πρὸς ἡμᾶς τὴν ἀκολουθίαν αὐτῆς ἵνα μανθάνῃ τὸ κοινὸν τὰ κατὰ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα γινόμενα.

Τῷ ἁγίῳ Κορίνθου.

Ναυπλίῳ, 22 φεβρουαρίου 1829.

Τὰς παραινέσεις τὰς ὁποίας ἔδωκαν εἰς τὴν πανιερότητά σας ἀπὸ μέρους μου οἱ ἀδελφοί σας, τὰ μέλη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιτροπῆς, πρέπει νὰ τὰς νομίσετε ἀπόδειξιν τῆς περὶ ὑμᾶς σπουδῆς μου.

Μετὰ τὰς ἀήθεις συνελεύσεις τὰς γενομένας εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον, ὅπου ὡμιλήθησαν πράγματα ὅλως ξένα τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ὑμετέρας ἀρχιερατικῆς διακονίας, οἱ ἐπαρχιῶται σας καὶ οἱ τοῦ λαοῦ ἄνθρωποι οἱ φοβούμενοι τὰς τῶν τοιούτων διαβουλίων ἀκολουθίας πολλάκις μὲ ἐζήτησαν νὰ σᾶς γράψω νὰ ἐξέλθετε ἔκ τε τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας· ἀλλ' ἐγὼ καθησύχασα

τοὺς καλοὺς πολίτας, βεβαιῶν αὐτοῖς ὅτι οὐδεμία μηχανορραφία οὐδέποτε ἰσχύσει νὰ παρεκτρέψῃ τὴν κυβέρνησιν οὔτε τοῦ δρόμου αὐτῆς οὔτε τοῦ προκειμένου σκοποῦ, εἰς ὃν καὶ θέλει φθάσῃ Θεοῦ βοηθοῦντος.

Δὲν ἠθέλησα λοιπὸν νὰ εἰσακούσω οὐδεμίαν τῶν συνεχῶς ἀποταθεισῶν μοι κατὰ τῆς ὑμετέρας πανιερότητος κατευντεύξεων, προσμένων τὴν εὐκαιρίαν τῆς περιοδείας τῶν ἐκκλησιαστικῶν συνεπιτρόπων ἵνα φιλίως σᾶς παραινέσω τὰ δέοντα. Κεῖται δὲ ἐπὶ τῇ ὑμετέρα πανιερότητι σήμερον νὰ μὲ πιστώσετε ἐμπράκτως ὅτι ἡ τοσαύτη τῶν ἐπαρχιωτῶν σας διαθορύβησις ἦτον ἄμοιρος λόγων δικαίων, πιστώσετε δὲ τοῦτο, ἀκριβέστατα ὁριζόμενοι ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν χρεῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑμῶν διακονίας.

Καὶ ἐνθυμήθητε, παρακαλῶ, ἐν τῷ πληροῦν τὰ χρέη ταῦτα, ὅτι, χάρις τῷ Θεῷ, ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶναι πλέον ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν δυναστείαν, καὶ ὅτι οἱ τόσοι θυσιασμοὶ αὐτῆς καὶ οἱ τόσοι ἀγῶνες ἡμῶν εἰς ἄλλο δὲν τείνουσιν εἰμὴ εἰς τὸ νὰ τὴν ἀπαλλάξωσι διὰ τοῦ κράτους τῶν νόμων ἀπὸ τὰς καταχρήσεις καὶ κακοπολιτείας τὰς ἄλλοτε ὑπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς δυναστείας προστατευομένας.

Ἐγὼ δὲ μετὰ πάσης χαρᾶς, εὐκαιρίας δραξάμενος παρ' ὑμῶν, θέλω σᾶς δείξῃ ὁπόσου τιμῶ τὴν ἐνδεχομένην γενέσθαι παρ' ὑμῶν ὠφέλειαν εἴς τε τὴν ἐπισκοπικὴν παροικίαν σας καὶ εἰς τὴν ὅλην πολιτείαν.

Τῷ ἰατρῷ Κ. Γόσσῳ.

Ναυπλίῳ, 23 φεβρουαρίου 1829.

Καὶ ἐκ τοῦ γράμματος ὅ μοι ἐπεστείλατε ἀπὸ 21 φεβρουαρίου 1829 καὶ ἐκ τῶν περιεχομένων λογαριασμῶν, λαμβάνω νεαρωτέραν τὴν μαρτυρίαν τοῦ, τε νοήμονος ζήλου καὶ τῆς ἀμύμονος ἀκριβείας ἃ ἐπεδείξατε ἐν τῷ διαλειτουργεῖν τὰ εὐλόγως πεπιστευμένα εἰς ὑμᾶς παρὰ τῶν τῆς Ἑλλάδος μεγαλοψύχων φίλων.

Εἶναι δὲ περιττὸν τὸ ἐπαναλέγειν τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τοῦ ἔθνους τούτου καὶ τὴν ἐμὴν κατ' ἰδίαν διὰ τὰ τοσαῦτα ὑμῶν ὑπηρετήματα.

Ὑμεῖς κατὰ τὴν αἴτησίν μου ὑπερτείναντες καὶ ἐπὶ ἓν ἕτερον ἔτος τὴν ἐν Ἑλλάδι διαμονήν σας, εὑρήκατε κατὰ τοῦτο, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ ἔσχατον θέρος, τὴν εὐκαιρίαν ἐκ τῆς πανώλους καὶ τῶν ἄλλων νόσων αἵτινες ἐπεκορύφωσαν τὰς ἡμετέρας ἀθλιότητας καὶ ἀμηχανίας, νὰ συνδιαπράξετε μετὰ περιφανοῦς τῆς ἀφοσιώσεως ὅσα ὑγειονομικὰ διοικήματα ἔσωσαν, χάρις τῷ Θεῷ, τὸν τύπον ἀπὸ τῶν βαρυτάτων συμφορῶν.

Ἤδη δὲ πληροῦντες πόθον ἐναρέτου ψυχῆς, μέλλετε νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὴν εὐδαίμονα πατρίδα σας καὶ παρὰ τῇ κυρίᾳ μητρί σας· ἐγὼ δὲ σᾶς προπέμπω μετὰ πολλῶν τῶν εὐλογιῶν, ἐπευχόμενος εἰς ὑμᾶς πᾶσαν εὐκληρίαν. Καὶ ἀδυνατεῖ μὲν ἡ Ἑλλας ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ σᾶς ἐκφράσῃ ἄλλως πως τὸ εὔγνωμον αὐτῆς· ἀλλ' ὅταν, Θεοῦ θέλοντος, δυνηθῇ, τότε ἡ κυβέρνησις αὐτῆς μετὰ σπουδῆς θέλει ἀποτίσῃ τὸ καθῆκον χρέος πρός τε ὑμᾶς καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἀλλογενεῖς ἄνδρας τοὺς συνυπηρετήσαντας τὴν ἱερὰν ἔνστασιν μετὰ καθαρᾶς καὶ μεγαλόφρονος προαιρέσεως.

Ὑμεῖς δὲ ὅταν σχολάζετε ἀπὸ τῶν ἰδιαιτέρων χρειῶν καὶ ὑποθέσεών σας, πάντως δὲν θέλετε παύσῃ, παντοῦ ὅπου καὶ ἂν ἦσθε, φροντίζοντες περὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ὠφελοῦντες αὐτήν. Ἐὰν ὅμως ἀρέσκεσθε νὰ τὴν ὠφελήσετε ἀμεσώτερον, πάλιν ἐπιστρέψατε πρὸς λαὸν ὅστις καὶ σᾶς γνωρίζει καὶ σᾶς ἀγαπᾷ, καὶ ἡ κυβέρνησις αὐτοῦ ἐπειγομένως θέλει σᾶς εὐθετήσῃ ὅπως εἰσφέρετε εἰς ἡμᾶς πάλιν γενναίας ὑπηρεσίας.

Τῷ Κ. Γραμματεῖ τῆς ἐπικρατείας.

Ναυπλίῳ, 27 φεβρουαρίου 1829.

Ὁ Κ. Κρατερὸς, συντελέσας τὴν κατ' ἐπιταγὴν ἡμῶν γενο-

μένην περιοδείαντου εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου ἐφ' ᾧ νὰ διδάξῃ τοὺς γεωργοὺς τὸν τρόπον τοῦ φυτεύειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι τὰ γαιώμηλα, καὶ ἐπιτονήσας τὰς στοματικὰς διδασκαλίας του διὰ τῶν περιεχομένων εἰς τὸ παρασυναπτόμενον ἔντυπον, μᾶς ἐβεβαίωσεν ὅτι αἱ φροντίδες του δὲν θέλουσι λείψῃ τοῦ νὰ φέρωσιν εὐδοκούμενον ἀποτέλεσμα, μάλιστα εἰς τὰ τμήματα Ἤλιδος καὶ Ἀχαΐας, ἐὰν οἱ ἔκτακτοι ἐπιτροποι καὶ οἱ προσωρινοὶ διοικηταὶ δυνηθῶσι πως νὰ εὐκολύνωσι πρὸς τοὺς γεωργοὺς τὸν ποριομὸν τῶν ἀναγκαίων γαιωμήλων τρέχοντος τοῦ μαρτίου μηνός.

Διὰ τοῦτο σᾶς παραγγέλλομεν νὰ ἑτοιμάσετε, ὑποβάλλοντες εἰς τὸ συμβούλιον, μίαν ἐγκύκλιον, διευθυνθησομένην ἀπὸ μέρους ἡμῶν πρός τε τοὺς ἐκτάκτους ἐπιτρόπους καὶ τοὺς προσωρινοὺς διοικητὰς, καὶ παρεγγυῶσαν αὐτοὺς νὰ φέρωσιν ἐκ νέου εἰς γνῶσιν τῶν γεωργῶν τὰς καθηγήσεις τοῦ Κ. Κρατεροῦ, τῶν ὁποίων ἀντίτυπα θέλετε λάβῃ παρὰ τοῦ τυπογραφείου κατὰ τὸ συναπτόμενον ὧδε κείμενον.

Ἐκεῖ ὅπου δὲν εὑρίσκονται γαιώμηλα εἰς ἀγοράν, ὁ ἔκτακτος ἐπίτροπος ἢ ὁ προσωρινὸς διοικητὴς θέλει σπουδάσῃ νὰ φέρῃ, ἵνα δυνηθῶσιν οἱ γεωργοὶ ν' ἀγοράσωσιν, εἰς δὲ τὰς ἐπαρχίας τὰς πάντῃ πτωχὰς, ἡ ἀρχὴ θέλει φροντίσῃ νὰ τὰ ἀγοράσῃ αὐτὴ καὶ νὰ τὰ μοιράσῃ εἰς τοὺς γεωργοὺς, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐπικαρπίας θέλει λάβῃ παρ' αὐτῶν τὸ ἀντίτιμον ἢ εἰς χρήματα ἢ εἰς εἶδος.

Εἰς προβιβασμὸν συντονώτερον τῆς γεωργίας τῶν γαιωμήλων οἱ ἔκτακτοι ἐπίτροποι καὶ οἱ προσωρινοὶ διοικηταὶ ἐπιτρέπονται νὰ ὑποσχεθῶσι καὶ ἀντιβράβευσιν πρὸς τοὺς φυτεύσοντας ὑπὲρ τὰς διακοσίας ὀκάδας, ἥτις ἔσται, διὰ μὲν τοὺς πτωχοὺς, ἡ δωρεὰν παραχώρησις τοῦ σπόρου παρὰ τῆς κυβερνήσεως, διὰ δὲ τοὺς ἀγοράσαντας αὐτὸν, ἡ πληρωμὴ τῆς ἀξίας αὐτοῦ.

Παραγγέλλονται δὲ οἵ τε ἔκτακτοι ἐπίτροποι καὶ οἱ προσωρινοὶ διοικηταὶ νὰ πληροφορῶσιν ἀκριβῶς τὴν κυβέρνησιν περὶ τῆς ἐκβάσεως τῶν περὶ τοῦτο ἐπιμελημάτων αὐτῶν.

Τὴν ἐγκύκλιον ἐπιψηφισθεῖσαν παρὰ τοῦ συμβουλίου νὰ διαπέμ-

ψετε ἄνευ ἀναβολῆς, διότι ὁ καιρὸς ἐπείγει. Ἐγὼ δὲ ἀναλαμβάνω τὰ κατὰ τὸ τμῆμα τῆς Ἀργολίδος.

Χρηματισμοὶ πρὸς τὸν ἱερέα τοῦ τακτικοῦ σώματος.

Ναυπλίῳ, 28 φεβρουαρίου 1829.

Διὰ τοῦ συναπτομένου διατάγματος ἡ κυβέρνησις σᾶς ἐμπιστεύει τὴν ἱερατείαν τοῦ τακτικοῦ σώματος.

Ὁ συνταγματάρχης Κ. Ἐϋδέκος, Διευθυντὴς αὐτοῦ, θέλει σᾶς σχετίσῃ πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ σώματος, μετὰ τῶν ὁποίων θέλετε συμφωνήσῃ, κατὰ τὰς δοθησομένας παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ προσταγὰς, εἰς ποίας ἡμέρας τὸ τακτικὸν σῶμα, ἀξιωματικοί τε δηλαδὴ καὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, οἱ νῦν ἐν Ναυπλίῳ ἐφεδρεύοντες, θέλουσιν ἐκπληρώσῃ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν τεσσαρακοστὴν τὰ χρέη τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως, τὰ τῆς ἐξομολογήσεως, λέγω, καὶ μεταλήψεως, ἐν οἷς καὶ θέλετε τοῖς δώσῃ πᾶσαν τὴν πνευματικὴν ὑμῶν βοήθειαν καὶ παράστασιν, συμπαραινοῦντες ὡς πατὴρ εἰς τὴν στρατιωτικὴν νεολαίαν τὴν πρὸς τὴν πατρίδα πίστιν καὶ τὸ ἐπιεικὲς τῆς διαγωγῆς.

Πόσας ἡμέρας θέλουσι νηστεύσῃ, θέλετε τὸ ὁρίσῃ μετὰ τῆς γνώμης τοῦ ἀρχιερέως· ἡμεῖς δὲ φρονοῦμεν ὅτι ἀρκεῖ νὰ νηστεύσωσι μόνον τὴν πρώτην καὶ τελευταίαν ἑβδομάδα τῆς τεσσαρακοστῆς, ἔτι δὲ τὴν ἑβδομάδα καθ' ἣν κοινωνήσουσι, καὶ τὰς τετράδας καὶ παρασκευάς.

Νὰ πληροφορηθῆτε προσέτι ἂν συνηθίζωσι νὰ κάμνωσι καθ' ἑκάστην τὴν προσευχήν των· καὶ ἂν ὄχι, νὰ τοὺς διδάξετε νὰ τὴν κάμνωσι.

Κατόπι δὲ θέλομεν φροντίσῃ νὰ εἰσάξωμεν βαθμιαίως τὴν

ἀνάγνωσιν τῶν προσευχῶν ἐν βιβλίοις τὰ ὁποῖα θέλομεν σᾶς δώσῃ νὰ διανείμετε εἰς τοὺς στρατιώτας.

Τοῖς κυρίοις Βιλλεμαίνῳ καὶ Κουζίνῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 28 φεβρουαρίου 1829.

Οἱ νέοι σπουδασταὶ Παναγιώτης καὶ Κωνσταντῖνος Χαραλάμπους, οἱ ἐγχειρίζοντες ὑμῖν τοὺς παρόντας στίχους, εἰσὶν ἐξ ἑνὸς τῶν γνωριμωτάτων οἴκων τῆς Πελοποννήσου· εὑρίσκονται δὲ ἐν Παρισίοις σπουδάζοντες τὰ νομικὰ δαπάναις τοῦ πρωτοτόκου αὐτῶν ἀδελφοῦ, φιλοτιμουμένου ἀπὸ τῶν καταλοίπων τῆς περιουσίας αὐτοῦ νὰ τοὺς ἀναδείξῃ χρησίμους εἰς ὑπηρέτησιν τῆς πατρίδος, καὶ προσέρχονται σήμερον, κύριε Καθηγητά, ἐξαιτούμενοι τὴν προστασίαν ὑμῶν καὶ σύστασιν πρὸς τοὺς ὑμετέρους συγκαθέδρους.

Συγχωρήσατε δὲ καὶ ἐμοὶ νὰ προστεθῶ εἰς τὰς αἰτήσεις αὐτῶν, περὶ πολλοῦ ποιουμένῳ νὰ ἴδω ποτὲ τοὺς νέους τούτους γενομένους ἀξίους νομοτελεστὰς ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν. Τούτων δὲ ἡ ἐπίδοσις θέλει προτρέψῃ καὶ ἄλλους Πελοποννησίους τῆς αὐτῆς τάξεως νὰ στείλωσιν αὐτόσε τὰ τέκνα των πρὸς τελείωσιν ἀγωγῆς καὶ παιδείας, πρᾶγμα πολλῶν ὠφελειῶν ἀμοιβαίων ἐσόμενον πρόξενον,

Περισσότερα δὲν σᾶς λέγω, γνωρίζων τὴν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος μεγαλόφρονα ὑμῶν προθυμίαν.

Τῷ Προσωρινῷ Δοικητῇ Ναυπλίου.

Ναυπλίῳ, 2 μαρτίου 1829.

Ἔτι νοσώδους οὔσης τῆς πόλεως ταύτης διὰ τὴν ῥυπαρίαν καὶ τὰς ἐπιπολαζούσας εἰς τὰς στενὰς ἀγυιὰς αὐτῆς ἀκαθαρσίας, προσέταξα τὸν ἐνταῦθα φρούραρχον ταγματάρχην Πίσαν νὰ μοὶ προβάλῃ τὰ ποιητέα, τὸ μὲν, πρὸς καθαρισμὸν τῆς πόλεως, τὸ δὲ, καὶ πρὸς πορισμὸν τῶν τῆς ζωῆς εἰς τὰς πολλὰς ῥουμελιωτικὰς οἰκογενείας, τὰς ἐν τοῖς καλυβίοις ἔξωθεν τοῦ τείχους ἐστεγασμένας, καὶ αὐτὸς μοὶ προέβαλε τὴν συναπτομένην παράστασιν, τὴν ὁποίαν καὶ ἀποδέχομαι, καὶ ἀναθέτω εἰς τὸν συνταγματάρχην τὴν ἄμεσον ἐκτέλεσιν τῶν προβαλλομένων.

Εἰς ὑμᾶς δὲ στέλλω 5.000 γρόσια ἵνα πληρόνετε καθ' ἑκάστην τοὺς ταχθησομένους εἰς τὴν προκειμένην δουλείαν ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας καθ' ὃν τρόπον θέλετε συμφωνήσῃ μετὰ τοῦ συνταγματάρχου νὰ γίνεται ἡ πληρωμὴ, ὥστε καὶ μετ' αὐτοῦ νὰ μοὶ ἀποδώσετε ἔπειτα τὸν λόγον τῆς τε δαπάνης καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς.

Σᾶς ἐπισυνάπτομεν πρὸς γνῶσιν σας καὶ τοὺς δοθέντας εἰς αὐτὸν χρηματισμοὺς, ὅπως σπουδάσετε καὶ ὑμεῖς περὶ τὴν αὐτῶν διεκτέλεσιν κατὰ τὸ προσῆκον μέρος.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Μαϊζῶνι.

Ναυπλίῳ, 4 μαρτίου 1829.

Ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης ἄριστα διηρμήνευσε τὴν διάθεσιν μεθ' ἧς ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἔμελλε νὰ δεχθῇ τὰ πρὸς αὐτὴν διακοινωθέντα διὰ τῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν τῆς 8 μαρτίου (Ν.), καθότι ἀμέσως ἐπεγνωρίσαμεν τοὺς γενναίους λόγους ἐξ ὧν ὁ χριστιανικώτατος βασι-

λεὺς ἐκινήθη νὰ πέμψῃ τὴν εἰς Νεόκαστρον φθάσασαν ἐπιστημονικὴν ἐπιτροπὴν πρὸς περιήγησιν καὶ ἱστόρησιν τῆς Πελοποννήσου. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ γνωρίζοντες πόσου ἄξιοι ἤδη ἐγένοντο εἰς τὰς ἐπιστήμας οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν περιήγησιν σοφοὶ, διαφέρουσαν ἔννοιαν καὶ μεγίστας ἐλπίδας συλλαμβάνομεν περί τε τῶν ἐσομένων σπουδασμάτων αὐτῶν καὶ περὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀνακυψούσης ὠφελείας εἰς τὸ ἔθνος τὸ πολλαχῶς εὐεργετηθὲν παρὰ τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν ἄνακτος.

Θέλομεν λοιπὸν διακοινώσῃ πρὸς τοὺς ἐκτάκτους ἐπιτρόπους τήν τε ἐπιστολὴν τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος καὶ τὴν ἀπόκρισιν ἡμῶν, ὅπως ἅπαντες, ὅ,τε Ἕλλην λαὸς καὶ αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ, συντελέσωσιν ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς εἰς περαίωσιν τῶν ὅσων ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης μᾶς ἀναγγέλλει.

Καὶ οὕτω μὲν θέλομεν ἀπαντήσῃ ἐκ τοῦ προχείρου, κύριε Μαρχίων, πρὸς τὴν θέλησιν καὶ προσδοκίαν ὑμῶν. Τὴν δὲ εὐγνωμοσύνην ἣν ὀφείλομεν εἰς τὸν χριστιανικώτατον βασιλέα ἐν τοῖς προσώποις τῶν συνιστώντων τὴν ἐπιτροπὴν ἐλλογιμωτάτων ἀνδρῶν, τότε θέλομεν ἀποτίσῃ, ὅταν, ἐλθόντες εἰς Νεόκαστρον, λάβωμεν ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν καθηγήσεων ἃς ἀκολουθήσουσι τὰ διάφορα τμήματα τῆς ἐπιτροπῆς, διότι τότε θέλομεν δυνηθῆ νὰ ἐπιτάξωμεν τὰ δέοντα πρὸς τὴν καταλληλοτάτην ὑποδοχὴν καὶ ἐπάρκεσιν ἑκάστων.

Καὶ ὅμως, καί τοι μηδὲν παρερχόμενοι τῶν ἐφικτῶν εἰς ἡμᾶς, χρήζομεν τῆς συγκαταβάσεως καὶ συγγνώμης τῶν σοφῶν ἀνδρῶν, ἂν ἀδυνατήσωμεν νὰ τοῖς προσφέρωμεν ὅλας τὰς ἀναγκαίας ῥαστώνας, διὰ τὴν παροῦσαν τῆς Πελοποννήσου ἀπορίαν καὶ τρύχωσιν, ἐξ ἧς αὐτόθεν δικαιοῦται παρ' αὐτοῖς ἡ ἀδυναμία ἡμῶν. Καὶ οἱ ἄνδρες ἄρα θέλουσιν ὀλιγωρήσῃ τὰς ἰδίας δυσπαθείας, συμπαθοῦντες πρὸς τὴν ταλαιπωρίαν τὴν ἔτι καταπιέζουσαν τὸ ἀθρώτερον πλῆθος τοῦ ἔθνους.

Εἴθε, καθὼς οἱ ἄξιοι αὐτῶν προκάτοχοι οἱ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἐκστρατείας, οὕτω καὶ οἱ σοφοὶ οἱ τῆς ἐκλογῆς τοῦ χριστιανικωτάτου

βασιλέως σήμερον ἀξιωθέντες, νὰ εὕρωσιν ἐκ τῆς γενησομένης δι' αὐτῶν ἐπιστημονικῆς προκοπῆς πρὸς ὄφελος τῆς τε Ἑλλάδος καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, τὴν δικαίαν ἀνταμοιβὴν τῶν ὑστερήσεων ἃς θέλουσι δοκιμάσῃ, στυγναζόντων ἡμῶν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι νὰ τὰς προλάβωμεν ὅλας.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 4 μαρτίου 1829.

Σᾶς διαπέμπομεν, Κύριοι, παρασυναπτομένας ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 3, τὰς πράξεις περὶ τῆς συγκαλέσεως τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

Εὑρίσκετε δὲ ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ δι' ἧς τὰς στέλλομεν πρὸς τοὺς ἐκτάκτους ἐπιτρόπους καὶ τοὺς προσωρινοὺς διοικητὰς, ἐκφραζομένην τὴν εἰλικρινεστάτην ἡμῶν ἔφεσιν ὅπως ἡ ἐκλογὴ τῶν πληρεξουσίων γένηται κατὰ τὴν προσδοκίαν τοῦ ἔθνους καὶ τῶν φίλων ὅσους ὁ Θεὸς τῷ ἔδωκεν ἐπὶ τῶν ξένων τόπων, ἐν οἷς μακάριοι ἐσμὲν ἀριθμοῦντες τοὺς ἰσχυροτάτους ἄνακτας τῆς Εὐρώπης.

Εἰς τὸν γραμματέα τῆς ἐπικρατείας ἀναθέτομεν τὰ τῆς ἐκτυπώσεως καὶ ἀνυπερθέτου διαποστολῆς ὅπου δεῖ τῶν προρρηθεισῶν πράξεων, αἵτινες δημοσιευθήσονται καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων, τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς. Τὴν δὲ ἐγκύκλιον ἧς προεμνήσθημεν θέλει ἀνακοινώσῃ εἰς τὸ Πανελλήνιον ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν γραμματεὺς, ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὸ τελευταίως σταλὲν ἡμῖν παρὰ τοῦ Πανελληνίου διάγγελμα ἀπὸ . . . .

Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ἐπικράτειαν Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Προσωρινοὺς Διοικητάς (*).

Ναυπλίῳ, 4 μαρτίου 1829.

Μεγάλως ἐλυπήθημεν, διότι δὲν ἐδυνήθημεν νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν ταχύτερον τὰς πράξεις, τὰς ἀφορώσας τὴν συγκάλεσαν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, μ' ὅλον ὅτι ἀπὸ τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς ἐνησχολήθημεν ἀνενδότως εἰς τοῦτο.

Σᾶς εἶναι γνωστὴ ἡ πρὸς τὸ Πανελλήνιον ἀποσταλεῖσα παρ' ἡμῶν διακοίνωσις κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν. Τὸ Πανελλήνιον δὲν ἔπαυσεν ἔκτοτε νὰ συσκέπτεται μὲ πολὺν ζῆλον περὶ τοῦ πῶς νὰ ἐκλεχθῶσιν οἱ ἐκλογεῖς καὶ οἱ πληρεξούσιοι τακτικῶς καὶ νομίμως.

Ἀλλ' ἐπειδὴ νόμος περὶ τούτου δὲν προϋπῆρχεν, ἦτον ἄφευκτον ν' ἀναπληρωθῇ προσωρινῶς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν ἡ ἔλλειψις αὕτη τῆς νομοθεσίας.

Πρὸς τοῦτο μᾶς ἐπρόβαλλε τὸ Πανελλήνιον διαταγὴν, ὑπερβαίνουσαν, κατὰ τὴν γνώμην μας, τὰς δυνάμεις τῆς Κυβερνήσεως. Ὅθεν, ἀφ' οὗ ἐκοινοποιήσαμεν εἰς αὐτὸ τὰς περὶ τούτου ἰδέας μας, μετὰ μακρὰν καὶ περιεσκεμμένην συζήτησιν, μᾶς ἐπρότεινε τὰς πράξεις, τὰς ὁποίας μετ' ὀλίγας τροπολογίας ἐπεκυρώσαμεν προσφάτως.

Μεταξὺ τοῦ ἐδικοῦ μας σχεδίου καὶ τῶν πράξεων τούτων ὑπῆρχόν τινες διαφοραί. Ἡμεῖς εἴχομεν προβάλει νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν περὶ τῆς ἐκλογῆς συνελεύσεων οἱ Ἔκτακτοι Ἐπίτροποι, οἱ Προσωρινοὶ Διοικηταὶ, ἢ οἱ ἀπεσταλμένοι των· πλὴν σκοπὸν ἄλλον δὲν εἴχομεν κατὰ τοῦτο, εἰμὴ τὸ νὰ ἐπαγρυπνοῦν οἱ δημόσιοι οὗτοι ὑπουργοὶ εἰς τὰς

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 4 μαρτίου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Μ. ΦΙΛΙΠΠΑ

ἐργασίας τὰς περὶ τῶν ἐκλογῶν, φρονοῦντες ὅτι δίδομεν οὕτως εἰς τοὺς ἐπὶ σκοπῷ ψηφοφορίας συνηθροισμένους πολίτας ἀσφαλῆ ἐγγύησιν εὐταξίας καὶ νομιμότητος.

Τὸ δὲ Πανελλήνιον ἦτο γνώμης ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιτραπῇ εἴς τινα τῶν πολιτῶν, ἐκλελεγμένον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὄχι μόνον ἡ ἐπαγρύπνησις, ἀλλὰ καὶ ἡ διεύθυνσις αὐτὴ, τῶν περὶ τὰς ἐκλογὰς ἀναγκαίων ἐργασιῶν, καθ' ὅσον αὗται ἀφορῶσι τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων, καὶ μᾶς ἐπρόβαλε νὰ διορίσωμεν ἐκ τῶν ἐκλογέων ἑκάστης ἐπαρχίας τὸν πρόεδρον τῆς Συνελεύσεως, ἥτις θέλει ἐκλέξει τοὺς πληρεξουσίους. Ἀπεδέχθημεν τὸ μέτρον τοῦτο, ἐλπίζοντες ὅτι τ' ἀποστελέσματά του δὲν θέλουν ψεύσει τοῦ ἔθνους τὴν προσδοκίαν.

Ἐπὶ πλέον τὸ Πανελλήνιον κρίνει ἐπιμόνως ἀναγκαῖον τὸν περιορισμὸν, ὅστις κατὰ τὴν γνώμην μας, ἀντιφάσκει εἰς τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ξένους περὶ τῶν ἐντίμων φρονημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Τὸ ιδ. Ἄρθρον τῶν ὁδηγιῶν, τὸ ὁποῖον ἀντικαθίσταται ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν παρὰ τοῦ Πανελληνίου προβληθέντος, περιέχει αὐτολεξεὶ τὰ ἑξῆς.

« Ὅστις ἔχων δικαίωμα ψήφου, ἢ διορισθεὶς ἐκλογεὺς ἢ πλη-» ρεξούσιος, εἶναι εἰς φυλακὴν διὰ πολιτικὰς ὑποθέσεις, δύναται » νὰ ἐξέλθῃ αὐτῆς μὲ ἐγγύησιν, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ χρέη τοῦ » πολίτου. »

Ἀναφέρομεν κατὰ λέξιν τὸ ἄρθρον τοῦτο, θέλοντες νὰ κοινοποιήσετε εἰς τοὺς πολίτας τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησίν σας τμημάτων, ὅτι ἡ κυβέρνησις δὲν θέλει ἐμποδίσει κατ' οὐδὲν τὸ νὰ ἐκτελεσθῇ ἀκριβῶς τὸ παρὰ τοῦ Πανελληνίου προβληθὲν ἄρθρον, ἂν ἡ περίστασις, ὃ μὴ γένοιτο, τὸ ἀπαιτήσῃ.

Σᾶς εἰδοποιοῦμεν περὶ τῶν λεπτομερειῶν τούτων, διὰ νὰ μάθουν κατ' ἀκρίβειαν οἱ πολῖται τῶν τμημάτων σας τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν, καὶ νὰ ἐμπορέσουν ἐπομένως ν' ἀποφύγουν τὰς πλεκτάνας, εἰς τὰς

ὁποίας οἱ κακόβουλοι θέλουν πασχίσει νὰ τοὺς περιπλέξουν κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν.

Πρὸ πάντων οἱ τοιοῦτοι θέλουν προσπαθήσει νὰ τοὺς πείσουν, ὅτι αἱ εἰρημέναι διαμφισβητήσεις μαρτυροῦν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ πνεύματος τῶν φατριῶν καὶ τῆς διχονοίας, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος ἀποδίδουν ἰσχυρογνωμόνως τὰ δεινά της· ἀλλὰ σᾶς εἶναι εὐκολώτατον νὰ καθησυχάσετε ἐντελῶς περὶ τούτου τοὺς φιλησύχους καὶ καλοὺς πολίτας τῶν τριμάτων σας.

Τὰ μέλη τοῦ Πανελληνίου, ὅσα δὲν ἦσαν σύμφωνα κατὰ τοῦτο μὲ ἡμᾶς, ἐξέφρασαν τὴν γνώμην των ἐλευθέρως καὶ ἀνυποστόλως, ἐκτελοῦντα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ χρέος των. Ἡμεῖς δὲ, ἐπαινοῦντες αὐτὰ διὰ τοῦτο, ἀποδεχόμεθα τὰς προτάσεις των διὰ νὰ δείξωμεν καὶ αὖθις εἰς τὸ ἔθνος τὸν ἀμετάτρεπτον τῶν ἀγώνων μας σκοπὸν, ὅστις, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἄλλος δὲν εἶναι παρὰ τὸ νὰ προφυλάξωμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἀπὸ κυβέρνησιν αὐτογνώμονα καὶ ἀπὸ τὰ ὀλέθρια αὐτῆς παρεπόμενα.

Οἱ Ἕλληνες ὑπέφεραν τοσαῦτα ἀπὸ τὰς ἀπάτας, εἰς τὰς ὁποίας φυσικῷ τῷ λόγῳ ὑποπίπτουν τὰ εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον πρωτόπειρα ἔθνη, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ὠφεληθῶσιν ἀπὸ τὴν ἀποκτηθεῖσαν πεῖραν. Περὶ τούτου πληροφορούμεθα ἐπὶ μᾶλλον, εὑρισκόμενοι ἐν μέσῳ τῶν πολιτῶν, οἵτινες ἐπανακτῶνται τοὺς ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀταξίας ἐρημωθέντας τόπους, ὅπου ποτὲ ἦσαν αἱ φίλαι αὐτῶν ἑστίαι.

Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκπληρώσωμεν ἀποχρώντως τὴν ἔφεσιν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐκφράζουν οἱ ἀξιότιμοι οὗτοι πολῖται ζητοῦντες παρ' ἡμῶν διασαφήσεις περὶ τῆς καταστάσεώς των, περὶ τῆς μελλούσης τύχης των καὶ περὶ ὅσων χρεωστοῦν νὰ πράξωσι πρὸς ἀξίαν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐπιβάλλει ἡ πατρὶς, ἀπαιτοῦσα παρ' αὐτῶν τοὺς πληρεξουσίους αὐτῆς εἰς τὴν Ἐθνικὴν συνέλευσιν.

Κατὰ τὴν περίοδον, τὴν ὁποίαν μέλλομεν νὰ κάμωμεν εἰς τὴν Πελοπόννησον καί τινας νήσους, θέλομεν ἀποτίσει τὸ χρέος μας,

ἐκπληροῦντες, ὅσον δυνάμεθα, τὴν ἔφεσιν ταύτην. Ἐδικόν σας δὲ ἔργον εἶναι, κύριοι, νὰ ἀναπληρώσετε τὸ ἐλλεῖπον συνεννοούμενοι κατὰ τὰς παρούσας ὑδηγίας μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἄξιοι τῆς πίστεως τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐδικῆς σας.

Θέλετε ὑπενθυμίσει πρὸ πάντων εἰς τοὺς χρηστοὺς τούτους πολίτας ὅσα ἀπολαμβάνουσιν ἀγαθὰ, χάρις εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν καὶ εἰς τὴν εὐμενῆ καὶ γενναίαν συμπάθειαν τῶν Σ. συμμάχων Βασιλέων.

Τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τούτων εἶναι ἡ ἐπὶ τὸ μονιμώτερον ἤδη καθισταμένη εὐταξία, ἡ ἐκ ταύτης προερχομένη ἀσφάλεια τῆς ἰδιοκτησίας ὅλων τῶν πολιτῶν χωρὶς ἐξαίρεσιν, καὶ τέλος τὸ νὰ ἠμπορῇ ἕκαστος νὰ ἐνεργῇ εἰς τρόπον ὠφέλιμον καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὸ ἔθνος τὰ δίκαια, ὅσα χαρακτηρίζουσι τὸν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον πολίτην.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀπολαμβάνωσιν ἀναφαιρέτως τ' ἀγαθὰ ταῦτα, χρεωστοῦν οἱ Ἕλληνες ν' ἀποδείξουν εἰς τὸν κόσμον δι' ἐμπράκτου μαρτυρίας, ὅτι δὲν θέλουν κάμει ποτὲ κατάχρησιν αὐτῶν.

Κατὰ τὸ παρὸν θέλουν ἀποδείξει τοῦτο διὰ τοῦ εὐτάκτου τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων των, δι' αὐτῆς ταύτης τῆς ἐκλογῆς, καὶ τέλος διὰ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν βουλευμάτων τῆς συνελεύσεως. Προσπαθήσατε νὰ τοὺς καταπείσετε, ὅτι ἡ μέλλουσα τύχη των ἐξήρτηται ἀπὸ τὴν ἀπόδειξιν ταύτην.

Οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος δὲν θέλουν παρατρέξει μήτ' αὐτὰ τὰ πλέον ἀσήμαντα καὶ κατὰ σύμπτωσιν ἁπλᾶ συμβάντα, διὰ νὰ παραστήσουν εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ δυστυχὲς τοῦτο ἔθνος ἀνάξιον τῆς παντελοῦς αὐτοῦ παλιγγενεσίας.

Ἡ οὐσιωδεστάτη αὕτη θεωρία, καὶ ὅσαι ἄλλαι ἀφορῶσι τὰ μεγάλα τῆς ἐπικρατείας συμφέροντα, πρέπει νὰ διευθύνωσι κατὰ νόμους τὰς περὶ τῶν ἐκλογῶν ἐργασίας, καὶ νὰ χρησιμεύσωσι κατὰ τοῦτο ὡς λαμπὰς φωτίζουσα τοὺς πολίτας, οἵτινες δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλουν λησμονήσει κάθε ἰδιαίτερον συμφέρον εἰς ἐκλογὰς τῶν ἐκλογέων καὶ τῶν πληρεξουσίων ἀντιπροσώπων των.

Πληροφορήσατέ τους πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ διανείμῃ τὰς ἀποζημιώσεις καὶ ἀμοιβὰς, ὅσας ἡ πατρὶς χρεωστεῖ εἰς τὰ τέκνα της διὰ τὰς ὑπὲρ αὐτῆς ζημίας καὶ θυσίας των.

Δὲν πρόκειται ἤδη λόγος νὰ μοιρασθῶμεν κτήματα, τῶν ὁποίων ἔτι δὲν εἴμεθα κύριοι, ἀλλὰ νὰ λάβωμεν συνετὰ μέτρα, διὰ νὰ καταστήσωμεν τὴν Ἑλλάδα ἀκμάζουσαν, μὴν ἀφίνοντες ἀργὴν τὴν ἐθνικὴν γῆν, καὶ ἐκπληροῦντες τὰς εἰς ξένους δανειστὰς δοθείσας ὑποσχέσεις καὶ τὰς δικαίας αὐτῶν ἀπαιτήσεις, τὰς ὁποίας θέλουν ἐπεξεργασθῆ καθ' ἃ δεῖ αἱ καθεστῶσαι ἐπιτροπαί.

Ἐκτὸς τούτου, ἀγνοοῦμεν μέχρι τοῦδε τί θέλουν ἀποφασίσει περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς συνθήκης τῆς 6 ἰουλίου αἱ συμμαχικαὶ Δυνάμεις, ὁδηγούμεναι ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην των καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς εὐμένειαν.

Ἡ κυβέρνησις θέλει σπεύσει νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν πρὸς ὁδηγίαν της ὅσα ἐπίσημα ἔγγραφα ἔχει, καὶ ὅσα δυνηθῆ ἀκόμη νὰ πορισθῆ. Ἡ δὲ συνέλευσις θέλει κρίνει ἐμφρόνως, ὁποίαν δύναμιν πρέπει νὰ τὴν δώσῃ, ὥστε νὰ ἠμπορέσῃ ἐν δέοντι καιρῷ νὰ συντελέσῃ ὅλαις δυνάμεσιν εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν εὐχῶν τοῦ ἔθνους.

Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις, ἀφ' οὗ σκεφθῆ περὶ τῆς προσωρινῆς διοικήσεως τῆς ἐπικρατείας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, θέλει ἀποφασίσει προσέτι περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ διοίκησις αὕτη πρέπει νὰ ὀργανισθῆ διὰ τὸ ἐφεξῆς, βάσιν ἔχουσα τὰ παρὰ τῶν προτέρων συνελεύσεων ἀποφασισθέντα, ἕως ὅτου δυνηθῆ τὸ ἔθνος νὰ συστήσῃ ἀμετάτρεπτα καταστήματα.

Ἐπιστήσαντες τὸν νοῦν εἰς τὰ σπουδαιότατα ταῦτα συμφέροντα οἱ πολῖται θέλουν ἐκλέξει πληρεξουσίους, οἵτινες διὰ τοῦ ἐλευθέρου χαρακτῆρός των καὶ τῆς φρονήσεώς των θέλουν φανῆ ἄξιοι τῶν ἐλπίδων μας, ἐκπληροῦντες ἀκριβῶς τὰ ἱερώτατα αὐτῶν χρέη.

Θέλετε μᾶς ἀναγγείλει, κύριοι, τὴν κοινοποίησιν τῆς παρούσης ἐγκυκλίου. Ἡμεῖς δὲ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ δώσωμεν λόγον καὶ εἰς Θεὸν καὶ εἰς ἀνθρώπους περὶ ὅσων ἠθέλαμεν πράξει πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν μας.

Τῷ πληρεξουσίῳ Ἐπιτρόπῳ.

Ναυπλίῳ, 5 μαρτίου 1829.

Ἐπιγνωρίζοντες καὶ ἡμεῖς δίκαιόν τε καὶ ἀναγκαῖον νὰ βοηθήσωμεν τὰς οἰκογενείας ὅσαι κινδυνεύουσι νὰ χαθῶσιν ἀπὸ τὴν πεῖναν καὶ τὴν ἄλλην ἔνδειαν μέχρι τοῦ θέρους, καί τοι ἐλλιπέστατοι κατὰ τοὺς πόρους, διετάξαμεν τὸν Κ. Κόριγγα νὰ στείλῃ κατ' εὐθεῖαν εἰς Ταλάντι μὲ πιστὸν ἄνθρωπον 300 περίπου κοιλὰ παξιμαδίου ἐκ τοῦ εὑρισκομένου εἰς τὰς Ναυπλιακὰς ἀποθήκας. Τοῦτο τὸ παξιμάδιον φαίνεται μὲν ἄσχημον, εἶναι ὅμως καλόν, τὸ ἐδοκίμασα ὁ ἴδιος, καὶ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀρίστη τροφὴ εἰς ἀνθρώπους παντάπασιν ἀτρόφους. Ἐλευσομένου δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐν καιρῷ, ὡς ἐλπίζω, καὶ τοῦ Κ. Κόριγγος, θέλετε στείλῃ καὶ ὑμεῖς ἀνθρώπους πιστοὺς ἵνα ἐπιστατήσωσιν εἰς τὴν δικαίαν διανομὴν τούτου τοῦ χορηγήματος.

Ὅσον δὲ περὶ τῶν 2, 500 κοιλῶν ἀραβοσίτου τὰ ὁποῖα ζητεῖτε πρὸς βοήθειαν τῆς τε Λεβαδίας καὶ τῶν ἄλλων τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος ἐπαρχιῶν, δίδομεν εἰς τὸν Κ. Κόριγγα 23, 600 γρόσια, παραγγέλλοντες αὐτῷ νὰ ἀγοράσῃ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν σας τὸ γέννημα εἰς Πάτρας ἢ καὶ ἀλλοῦ, καὶ νὰ τὸ διαμοιράσῃ ὅπως ὑμεῖς κρίνητε συμφερώτερον πρὸς ἀποφυγὴν μὲν τῶν καταχρήσεων καὶ σφετερισμῶν, περίθαλψιν δὲ τῶν δυστυχούντων φιλάδελφον.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 5 μαρτίου 1829.

Ἐπειδὴ τοῦ Ναυπλίου ἡ πόλις, ἀντὶ νὰ ἀνακύψῃ, συμπίπτει μᾶλλον καὶ καθ' ἑκάστην ἐρειπιοῦται, λυουσῶν τῶν βροχῶν τὰ

ὑπολειπόμενα ἀσθενῆ ἀσβεστώματα ἅπερ εἰσέτι κρατοῦσιν ὀρθὰ τὰ παλαίφατα τείχη, καὶ ἤδη καὶ τεῖχος καταῤῥεῦσαν ἐπλάκωσε μίαν δυστυχῆ γυναῖκα, καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς πόλεως ἐπίκεινται παρόμοιαι συμφοραὶ, τὰς ὁποίας ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ προλάβῃ καὶ ἀποτρέψῃ, διὰ τοῦτο προσετάξαμεν μὲν τὸν φρούραρχον συνταγματάρχην Πίσαν νὰ κατεδαφίσῃ τὰς ἑτοιμοπτώτους ἐθνικὰς οἰκίας, προετρέψαμεν δὲ διὰ τοῦ προσωρινοῦ δοικητοῦ τοὺς καὶ κατάστασιν καὶ ζῆλον ἔχοντας πολίτας νὰ φροντίσωσι σπουδαίως περὶ τῆς ἐπισκευῆς τῶν ἔτι εὐσυντηρήτων οἴκων.

Δὲν ἀγνοεῖτε δὲ, κύριοι, ὅτι σχεδὸν ὅλαι αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως ταύτης ἐθνικαὶ οὖσαι, πολλαὶ μὲν ἐπωλήθησαν συναινέσει εἴτε καὶ ἄνευ συναινέσεως τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, πολλαὶ δὲ καὶ αὐτογνωμόνως καὶ καταχρηστικῶς κρατοῦνται, ὅθεν οὐδεὶς ἀπὸ ὀκτὼ ἤδη ἐτῶν ἐφρόντισε νὰ τὰς συντηρήσῃ, μὴ εὑρίσκων ἴσως ἐν τούτῳ τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἵνα ἀσφαλίσωμεν τὸ ἔθνος ὅσον τὸ ἐφ' ἡμῖν κατὰ τῶν ἐντεῦθεν προκυπτουσῶν ζημιῶν, ὄφλημα ἡμέτερον κρίνομεν νὰ προνοήσωμεν ὁλικῶς ὅσα καὶ προβάλλομεν σήμερον εἰς τὴν ὑμετέραν μελέτην. Ὑμεῖς δὲ συλλέξαντες καὶ τοῦ Πανελληνίου τὴν περὶ τούτων γνώμην, μὴ λείψητε νὰ τὴν κοινώσετε εἰς ἡμᾶς.

α'. Αἱ ἐν τῷ Ναυπλιακῷ τείχει ἐθνικαὶ οἰκίαι αἱ διὰ σαθρότητα ἕτοιμαι εἰς πτῶσιν καὶ ἐπικίνδυνοι εἰς τὴν ζωὴν τῶν παρακατοικούντων, καθαιρεθήσονται· τὴν δὲ ἐξ αὐτῶν ὕλην, συλλεχθεῖσαν, θέλει παραλάβῃ ἡ Κυβέρνησις.

β'. Ὁμοίως καθαιρεθήσονται καὶ αἱ σαθραὶ οἰκίαι ἢ ἄλλα δομητὰ κτήματα τῶν πολιτῶν, ἀφ' οὗ αὐτοὶ προσκληθέντες νὰ τὰς ῥίψωσιν οἱ ἴδιοι, ἀμελήσωσι τοῦτο ἐπὶ ἕνα μῆνα.

γ'. Ἡ κυβέρνησις θέλει δώσῃ εἰς ὅλους τοὺς αἰτήσοντας, ἄδειαν νὰ κτίσωσιν ἢ ἐπὶ τῶν θεμελίων τῶν ῥιφθεισῶν οἰκοδομῶν ἢ ἐπὶ ἐλευθέρου τόπου, ἀλλὰ κατὰ τὸ σχέδιον καὶ τὴν στάθμησιν τὴν δοθησομένην παρὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῆς πόλεως.

δ'. Ὅροι δὲ ἐφ' οἷς δοθήσεται αὕτη ἡ ἄδεια εἶναι οἱ ἑξῆς.

1. Ἡ Κυβέρνησις ἀφ' οὗ ἐκτιμήσῃ διὰ πραγματογνωμόνων τόν τε τόπον καὶ τὴν ὕλην (ὅπου ὑπάρχει), θέλει τὰ ἐκθέσῃ εἰς δημοπρασίαν.

2. Εἰς ὅν τινα δὲ αὐτὰ κατακυρωθῶσι, θέλει πληρώσῃ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς τὸ ταμεῖον, λαμβάνων κυρωτήριον ἀϊδίου ἰδιοκτησίας, σωζομένης ὅμως καὶ τῆς ἐπιδοκιμασίας τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

3. Ἡ Κυβέρνησις ὑπόσχεται, ἀποδοκιμασάσης τῆς συνελεύσεως, νὰ ἐπιστρέφῃ μὲν εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὴν παρ' αὐτοῦ πληρωθεῖσαν ποσότητα, νὰ τὸν ἀποζημιόνῃ δὲ καὶ διὰ τὰ ἔξοδα ὅσα ἤθελε κάμῃ εἴτε πρὸς ἐπισκευὴν παλαιοῦ κτιρίου, εἴτε πρὸς οἰκοδόμησιν ἐπὶ τόπου ἐλευθέρου. Ταῦτα δὲ τὰ ἔξοδα θέλουσιν ἐκτιμηθῆ κατ' ἀντιμωλίαν διὰ πραγματογνωμόνων τῆς τε κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἰδιοκτήτορος.

4. Οἱ ἀγοράσαντες ἐθνικὰς οἰκίας συναινέσει, ἢ μὴ, τῶν προγενομένων συνελεύσεων, θέλουσι προσκληθῆ νὰ ἐμφανίσωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐντὸς ἑβδομάδων τριῶν τὰ πωλητήρια ἐφ' ὧν στηρίζονται, καθ' ἃ ἡ Κυβέρνησις θέλει ἀποφασίσῃ τὰ δέοντα εἰς πλήρωσιν μὲν πάσης δικαιοσύνης, προφύλαξιν δὲ τῶν οἰκοδομῶν ἀπὸ περισσοτέρας φθορᾶς.

Ὁρμώμενος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τούτων, ἐχουσῶν ἄλλως τε τὸ κῦρος ἐκ τῶν πράξεων τῶν ἐθνικῶν συνελεύσεων, προσκαλῶ τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τμῆμα τοῦ Πανελληνίου νὰ συντάξῃ ἄνευ ἀναβολῆς διάταγμα κατάλληλον, ἐξ οὗ πάντως ἐπιταχυνθήσεται ἡ ἐπανόρθωσις οὐχὶ τοῦ Ναυπλίου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς Κορίνθου, καὶ τῶν Πατρῶν, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων, κωμοπόλεών τε καὶ χωρίων τῶν ἐν φθορᾷ.

Τῷ Κ. Ἐντς δὲ Σατὲλ εἰς Γενεύην.

Ναυπλίῳ, 5 μαρτίου 1829.

Κομιστὴς τοῦ παρόντος εἶναι ὁ Ἕλλην μοναχὸς Γαλακτίων, ἐρχόμενος εἰς Γενεύην ἵνα τελειοποιηθῇ εἰς τὴν ὡρολογοποιΐαν, τῆς ὁποίας ἔμαθεν ἤδη πολλὰ ἐκ τῆς ἐμφύτου αὐτῷ εὐφυΐας. Καὶ μὲ βεβαιοῖ ὁ ἰατρὸς Κ. Γόσσος ὁ καὶ συντόνως συστήσας τὸν ἄνθρωπον εἰς ἐμὲ, ὅτι οὗτος, ἐὰν μόνον ἓξ μῆνας σπουδάσῃ ὑπὸ ἱκανὸν διδάσκαλον, θέλει γείνῃ τοιοῦτος, οἷος, ἐπιστρέφων εἰς Ἑλλάδα, καὶ τὴν τέχνην του νὰ ἀσκήσῃ καὶ μαθητὰς νὰ ἀποδείξῃ.

Εἰς τοιοῦτον ὠφέλιμον πρᾶγμα ἐπιθυμῶν νὰ συντελέσω, ἀναδέχομαι τάς τε ἐν Γενεύῃ χρειώδεις δαπάνας τοῦ μοναχοῦ καὶ τὰς ὁδοιπορικὰς, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ παρέξετε εἰς αὐτὸν μέχρις ἑξακοσίων φράγκων, χρεοῦντες ἐπ᾽ αὐτοῖς τὸ ταμεῖον τῶν ὀρφανῶν (*).

Συνιστῶ δὲ καὶ τὸν μοναχὸν εἰς τὴν εὔνοιάν σας, ἐλπίζων ὅτι θέλετε τὸν συστήσῃ εἴς τε τὸν Κ. Δουφοὺρ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους καθηγητὰς τοὺς γενναίως φιλελληνίζοντας.

(*) Ὁ Κυβερνήτης εἶχε σκοπὸν νὰ δώσῃ ποτὲ λόγον τῶν κατὰ τὸ ταμεῖον τοῦτο, ὅπως οἱ μὲν Ἕλληνες γνωρίσωσιν ὅλους τοὺς εὐεργέτας των, οἱ δὲ εὐεργέται τὴν χρῆσιν τῶν εὐεργετημάτων. Μὴ προφθάσαντος ἐκείνου, ἡμεῖς παρὰ τῆς ἀγάπης τῶν Κ. Ἐντς κ. σ. λαβόντες τὸν ἀπολογισμὸν, ὅλον μὲν δὲν δυνάμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα, ἀλλ᾽ ἐκδηλοῦμεν μόνον ὅτι κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Κεβερνήτου, τὸ ταμεῖον, εὑρισκόμενον εἰς ἔλλειψιν 2, 834 φράγκων καὶ 10 ἑκατοστῶν, ἀνεπληρώθη παρὰ τῶν κληρονόμων τοῦ μακαρίτου, οἵτινες προσέτι διετέλεσαν πληρόνοντες τὰ σιτηρέσια τῶν ὀρφανῶν μέχρι τέλους νοεμβρίου τοῦ 1831, διὰ τὰ ὁποῖα προσεδαπάνησαν 1, 693 φράγκα καὶ 13 ἑκατοστά.

(Σημ. τοῦ γάλ. ἐκδότου).

βασιλέως σήμερον ἀξιωθέντες, νὰ εὕρωσιν ἐκ τῆς γενησομένης δι' αὐτῶν ἐπιστημονικῆς προκοπῆς πρὸς ὄφελος τῆς τε Ἑλλάδος καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, τὴν δικαίαν ἀνταμοιβὴν τῶν ὑστερήσεων ἃς θέλουσι δοκιμάσῃ, στυγναζόντων ἡμῶν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι νὰ τὰς προλάβωμεν ὅλας.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 4 μαρτίου 1829.

Σᾶς διαπέμπομεν, Κύριοι, παρασυναπτομένας ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς **1, 2, 3,** τὰς πράξεις περὶ τῆς συγκαλέσεως τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

Εὑρίσκετε δὲ ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ δι' ἧς τὰς στέλλομεν πρὸς τοὺς ἐκτάκτους ἐπιτρόπους καὶ τοὺς προσωρινοὺς διοικητὰς, ἐκφραζομένην τὴν εἰλικρινεστάτην ἡμῶν ἔφεσιν ὅπως ἡ ἐκλογὴ τῶν πληρεξουσίων γένηται κατὰ τὴν προσδοκίαν τοῦ ἔθνους καὶ τῶν φίλων ὅσους ὁ Θεὸς τῷ ἔδωκεν ἐπὶ τῶν ξένων τόπων, ἐν οἷς μακάριοι ἐσμὲν ἀριθμοῦντες τοὺς ἰσχυροτάτους ἄνακτας τῆς Εὐρώπης.

Εἰς τὸν γραμματέα τῆς ἐπικρατείας ἀναθέτομεν τὰ τῆς ἐκτυπώσεως καὶ ἀνυπερθέτου διαποστολῆς ὅπου δεῖ τῶν προρρηθεισῶν πράξεων, αἵτινες δημοσιευθήσονται καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων, τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς. Τὴν δὲ ἐγκύκλιον ἧς προεμνήσθημεν θέλει ἀνακοινώσῃ εἰς τὸ Πανελλήνιον ὁ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν γραμματεὺς, ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὸ τελευταίως σταλὲν ἡμῖν παρὰ τοῦ Πανελληνίου διάγγελμα ἀπὸ . . . .

Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ἐπικράτειαν Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Προσωρινοὺς Διοικητάς (*).

Ναυπλίῳ, 4 μαρτίου 1829.

Μεγάλως ἐλυπήθημεν, διότι δὲν ἐδυνήθημεν νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν ταχύτερον τὰς πράξεις, τὰς ἀφορώσας τὴν συγκάλεσαν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, μ' ὅλον ὅτι ἀπὸ τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς ἐνησχολήθημεν ἀνενδότως εἰς τοῦτο.

Σᾶς εἶναι γνωστὴ ἡ πρὸς τὸ Πανελλήνιον ἀποσταλεῖσα παρ' ἡμῶν διακοίνωσις κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν. Τὸ Πανελλήνιον δὲν ἔπαυσεν ἔκτοτε νὰ συσκέπτεται μὲ πολὺν ζῆλον περὶ τοῦ πῶς νὰ ἐκλεχθῶσιν οἱ ἐκλογεῖς καὶ οἱ πληρεξούσιοι τακτικῶς καὶ νομίμως.

Ἀλλ' ἐπειδὴ νόμος περὶ τούτου δὲν προϋπῆρχεν, ἦτον ἄφευκτον ν' ἀναπληρωθῇ προσωρινῶς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν ἡ ἔλλειψις αὕτη τῆς νομοθεσίας.

Πρὸς τοῦτο μᾶς ἐπρόβαλλε τὸ Πανελλήνιον διαταγήν, ὑπερβαίνουσαν, κατὰ τὴν γνώμην μας, τὰς δυνάμεις τῆς Κυβερνήσεως. Ὅθεν, ἀφ' οὗ ἐκοινοποιήσαμεν εἰς αὐτὸ τὰς περὶ τούτου ἰδέας μας, μετὰ μακρὰν καὶ περιεσκεμμένην συζήτησιν, μᾶς ἐπρότεινε τὰς πράξεις, τὰς ὁποίας μετ' ὀλίγας τροπολογίας ἐπεκυρώσαμεν προσφάτως.

Μεταξὺ τοῦ ἐδικοῦ μας σχεδίου καὶ τῶν πράξεων τούτων ὑπῆρχόν τινες διαφοραί. Ἡμεῖς εἴχομεν προβάλει νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν περὶ τῆς ἐκλογῆς συνελεύσεων οἱ Ἔκτακτοι Ἐπίτροποι, οἱ Προσωρινοὶ Διοικηταί, ἢ οἱ ἀπεσταλμένοι των· πλὴν σκοπὸν ἄλλον δὲν εἴχομεν κατὰ τοῦτο, εἰμὴ τὸ νὰ ἐπαγρυπνοῦν οἱ δημόσιοι οὗτοι ὑπουργοὶ εἰς τὰς

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 4 μαρτίου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Μ. ΦΙΛΙΠΠΑΤΗ

ἐργασίας τὰς περὶ τῶν ἐκλογῶν, φρονοῦντες ὅτι δίδομεν οὕτως εἰς τοὺς ἐπὶ σκοπῷ ψηφοφορίας συνηθροισμένους πολίτας ἀσφαλῆ ἐγγύησιν εὐταξίας καὶ νομιμότητος.

Τὸ δὲ Πανελλήνιον ἦτο γνώμης ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τινα τῶν πολιτῶν, ἐκλελεγμένον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὄχι μόνον ἡ ἐπαγρύπνησις, ἀλλὰ καὶ ἡ διεύθυνσις αὐτὴ, τῶν περὶ τὰς ἐκλογὰς ἀναγκαίων ἐργασιῶν, καθ' ὅσον αὗται ἀφορῶσι τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων, καὶ μᾶς ἐπρόβαλε νὰ διορίσωμεν ἐκ τῶν ἐκλογέων ἑκάστης ἐπαρχίας τὸν πρόεδρον τῆς Συνελεύσεως, ἥτις θέλει ἐκλέξει τοὺς πληρεξουσίους. Ἀπεδέχθημεν τὸ μέτρον τοῦτο, ἐλπίζοντες ὅτι τ' ἀποστελέσμά του δὲν θέλουν ψεύσει τοῦ ἔθνους τὴν προσδοκίαν.

Ἐπὶ πλέον τὸ Πανελλήνιον κρίνει ἐπιμόνως ἀναγκαῖον τὸν περιορισμὸν, ὅστις κατὰ τὴν γνώμην μας, ἀντιφάσκει εἰς τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ξένους περὶ τῶν ἐντίμων φρονήματων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Τὸ ιδ. Ἄρθρον τῶν ὁδηγιῶν, τὸ ὁποῖον ἀντικαθίσταται ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν παρὰ τοῦ Πανελληνίου προβληθέντος, περιέχει αὐτολεξεὶ τὰ ἑξῆς.

« Ὅστις ἔχων δικαίωμα ψήφου, ἢ διορισθεὶς ἐκλογεὺς ἢ πλη-
» ρεξούσιος, εἶναι εἰς φυλακὴν διὰ πολιτικὰς ὑποθέσεις, δύναται
» νὰ ἐξέλθῃ αὐτῆς μὲ ἐγγύησιν, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ χρέη τοῦ
» πολίτου. »

Ἀναφέρομεν κατὰ λέξιν τὸ ἄρθρον τοῦτο, θέλοντες νὰ κοινοποιήσετε εἰς τοὺς πολίτας τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησίν σας τμημάτων, ὅτι ἡ κυβέρνησις δὲν θέλει ἐμποδίσει κατ' οὐδὲν τὸ νὰ ἐκτελεσθῇ ἀκριβῶς τὸ παρὰ τοῦ Πανελληνίου προβληθὲν ἄρθρον, ἂν ἡ περίστασις, ὃ μὴ γένοιτο, τὸ ἀπαιτήσῃ.

Σᾶς εἰδοποιοῦμεν περὶ τῶν λεπτομερειῶν τούτων, διὰ νὰ μάθουν κατ' ἀκρίβειαν οἱ πολῖται τῶν τμημάτων σας τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν, καὶ νὰ ἐμπορέσουν ἐπομένως ν' ἀποφύγουν τὰς πλεκτάνας, εἰς τὰς

ὁποίας οἱ κακόβουλοι θέλουν πασχίσει νὰ τοὺς περιπλέξουν κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν.

Πρὸ πάντων οἱ τοιοῦτοι θέλουν προσπαθήσει νὰ τοὺς πείσουν, ὅτι αἱ εἰρημέναι διαμφισβητήσεις μαρτυροῦν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ πνεύματος τῶν φατριῶν καὶ τῆς διχονοίας, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος ἀποδίδουν ἰσχυρογνωμόνως τὰ δεινά της· ἀλλὰ σᾶς εἶναι εὐκολώτατον νὰ καθησυχάσετε ἐντελῶς περὶ τούτου τοὺς φιλησύχους καὶ καλοὺς πολίτας τῶν τμημάτων σας.

Τὰ μέλη τοῦ Πανελληνίου, ὅσα δὲν ἦσαν σύμφωνα κατὰ τοῦτο μὲ ἡμᾶς, ἐξέφρασαν τὴν γνώμην των ἐλευθέρως καὶ ἀνυποστόλως, ἐκτελοῦντα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ χρέος των. Ἡμεῖς δὲ, ἐπαινοῦντες αὐτὰ διὰ τοῦτο, ἀποδεχόμεθα τὰς προτάσεις των διὰ νὰ δείξωμεν καὶ αὖθις εἰς τὸ ἔθνος τὸν ἀμετάτρεπτον τῶν ἀγώνων μας σκοπὸν, ὅστις, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἄλλος δὲν εἶναι παρὰ τὸ νὰ προφυλάξωμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἀπὸ κυβέρνησιν αὐτογνώμονα καὶ ἀπὸ τὰ ὀλέθρια αὐτῆς παρεπόμενα.

Οἱ Ἕλληνες ὑπέφερον τοσαῦτα ἀπὸ τὰς ἀπάτας, εἰς τὰς ὁποίας φυσικῷ τῷ λόγῳ ὑποπίπτουν τὰ εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον πρωτόπειρα ἔθνη, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ὠφεληθῶσιν ἀπὸ τὴν ἀποκτηθεῖσαν πεῖραν. Περὶ τούτου πληροφορούμεθα ἐπὶ μᾶλλον, εὑρισκόμενοι ἐν μέσῳ τῶν πολιτῶν, οἵτινες ἐπανακτῶνται τοὺς ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀταξίας ἐρημωθέντας τόπους, ὅπου ποτὲ ἦσαν αἱ φίλαι αὐτῶν ἑστίαι.

Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκπληρώσωμεν ἀποχρώντως τὴν ἔφεσιν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐκφράζουν οἱ ἀξιότιμοι οὗτοι πολῖται ζητοῦντες παρ' ἡμῶν διασαφήσεις περὶ τῆς καταστάσεώς των, περὶ τῆς μελλούσης τύχης των καὶ περὶ ὅσων χρεωστοῦν νὰ πράξωσι πρὸς ἀξίαν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐπιβάλλει ἡ πατρὶς, ἀπαιτοῦσα παρ' αὐτῶν τοὺς πληρεξουσίους ἀντιπροσώπους της εἰς τὴν Ἐθνικὴν συνέλευσιν.

Κατὰ τὴν περίοδον, τὴν ὁποίαν μέλλομεν νὰ κάμωμεν εἰς τὴν Πελοπόννησον καί τινας νήσους, θέλομεν ἀποτίσει τὸ χρέος μας,

ἐκπληροῦντες, ὅσον δυνάμεθα, τὴν ἔφεσιν ταύτην. Ἐδικόν σας δὲ ἔργον εἶναι, κύριοι, νὰ ἀναπληρώσετε τὸ ἐλλεῖπον συνεννοούμενοι κατὰ τὰς παρούσας ὁδηγίας μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἄξιοι τῆς πίστεως τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐδικῆς σας.

Θέλετε ὑπενθυμίσει πρὸ πάντων εἰς τοὺς χριστοὺς τούτους πολίτας ὅσα ἀπολαμβάνουσιν ἀγαθὰ, χάρις εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν καὶ εἰς τὴν εὐμενῆ καὶ γενναίαν συμπάθειαν τῶν Σ. συμμάχων Βασιλέων.

Τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τούτων εἶναι ἡ ἐπὶ τὸ μονιμώτερον ἤδη καθισταμένη εὐταξία, ἡ ἐκ ταύτης προερχομένη ἀσφάλεια τῆς ἰδιοκτησίας ὅλων τῶν πολιτῶν χωρὶς ἐξαίρεσιν, καὶ τέλος τὸ νὰ ἠμπορῇ ἕκαστος νὰ ἐνεργῇ εἰς τρόπον ὠφέλιμον καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὸ ἔθνος τὰ δίκαια, ὅσα χαρακτηρίζουσι τὸν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον πολίτην.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀπολαμβάνωσιν ἀναφαιρέτως τ' ἀγαθὰ ταῦτα, χρεωστοῦν οἱ Ἕλληνες ν' ἀποδείξουν εἰς τὸν κόσμον δι' ἐμπράκτου μαρτυρίας, ὅτι δὲν θέλουν κάμει ποτὲ κατάχρησιν αὐτῶν.

Κατὰ τὸ παρὸν θέλουν ἀποδείξει τοῦτο διὰ τοῦ εὐτάκτου τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων των, δι' αὐτῆς ταύτης τῆς ἐκλογῆς, καὶ τέλος διὰ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν βουλευμάτων τῆς συνελεύσεως. Προσπαθήσατε νὰ τοὺς καταπείσετε, ὅτι ἡ μέλλουσα τύχη των ἐξήρτηται ἀπὸ τὴν ἀπόδειξιν ταύτην.

Οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος δὲν θέλουν παρατρέξει μήτ' αὐτὰ τὰ πλέον ἀσήμαντα καὶ κατὰ σύμπτωσιν ἁπλᾶ συμβάντα, διὰ νὰ παραστήσουν εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ δυστυχὲς τοῦτο ἔθνος ἀνάξιον τῆς παντελοῦς αὐτοῦ παλιγγενεσίας,

Ἡ οὐσιωδεστάτη αὕτη θεωρία, καὶ ὅσαι ἄλλαι ἀφορῶσι τὰ μεγάλα τῆς ἐπικρατείας συμφέροντα, πρέπει νὰ διευθύνωσι κατὰ νόμους τὰς περὶ τῶν ἐκλογῶν ἐργασίας, καὶ νὰ χρησιμεύσωσι κατὰ τοῦτο ὡς λαμπὰς φωτίζουσα τοὺς πολίτας, οἵτινες δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλουν λησμονήσει κάθε ἰδιαίτερον συμφέρον εἰς ἐκλογὰς τῶν ἐκλογέων καὶ τῶν πληρεξουσίων ἀντιπροσώπων των.

Πληροφορήσατέ τους πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ διανείμῃ τὰς ἀποζημιώσεις καὶ ἀμοιβὰς, ὅσας ἡ πατρὶς χρεωστεῖ εἰς τὰ τέκνα της διὰ τὰς ὑπὲρ αὐτῆς ζημίας καὶ θυσίας των.

Δὲν πρόκειται ἤδη λόγος νὰ μοιρασθῶμεν κτήματα, τῶν ὁποίων ἔτι δὲν εἴμεθα κύριοι, ἀλλὰ νὰ λάβωμεν συνετὰ μέτρα, διὰ νὰ καταστήσωμεν τὴν Ἑλλάδα ἀκμάζουσαν, μὴν ἀφίνοντες ἀργὴν τὴν ἐθνικὴν γῆν, καὶ ἐκπληροῦντες τὰς εἰς ξένους δανειστὰς δοθείσας ὑποσχέσεις καὶ τὰς δικαίας αὐτῶν ἀπαιτήσεις, τὰς ὁποίας θέλουν ἐπεξεργασθῆ καθ' ἃ δεῖ αἱ καθεστῶσαι ἐπιτροπαί.

Ἐκτὸς τούτου, ἀγνοοῦμεν μέχρι τοῦδε τί θέλουν ἀποφασίσει περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς συνθήκης τῆς 6 ἰουλίου αἱ συμμαχικαὶ Δυνάμεις, ὁδηγούμεναι ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην των καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς εὐμένειαν.

Ἡ κυβέρνησις θέλει σπεύσει νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν πρὸς ὁδηγίαν της ὅσα ἐπίσημα ἔγγραφα ἔχει, καὶ ὅσα δυνηθῆ ἀκόμη νὰ πορισθῆ. Ἡ δὲ συνέλευσις θέλει κρίνει ἐμφρόνως, ὁποίαν δύναμιν πρέπει νὰ τὴν δώσῃ, ὥστε νὰ ἠμπορέσῃ ἐν δέοντι καιρῷ νὰ συντελέσῃ ὅλαις δυνάμεσιν εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν εὐχῶν τοῦ ἔθνους.

Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις, ἀφ' οὗ σκεφθῆ περὶ τῆς προσωρινῆς διοικήσεως τῆς ἐπικρατείας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, θέλει ἀποφασίσει προσέτι περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ διοίκησις αὕτη πρέπει νὰ ὀργανισθῆ διὰ τὸ ἐφεξῆς, βάσιν ἔχουσα τὰ παρὰ τῶν προτέρων συνελεύσεων ἀποφασισθέντα, ἕως ὅτου δυνηθῆ τὸ ἔθνος νὰ συστήσῃ ἀμετάτρεπτα καταστήματα.

Ἐπιστήσαντες τὸν νοῦν εἰς τὰ σπουδαιότατα ταῦτα συμφέροντα οἱ πολῖται θέλουν ἐκλέξει πληρεξουσίους, οἵτινες διὰ τοῦ ἐλευθέρου χαρακτῆρός των καὶ τῆς φρονήσεώς των θέλουν φανῆ ἄξιοι τῶν ἐλπίδων μας, ἐκπληροῦντες ἀκριβῶς τὰ ἱερώτατα αὐτῶν χρέη.

Θέλετε μᾶς ἀναγγείλει, κύριοι, τὴν κοινοποίησιν τῆς παρούσης ἐγκυκλίου. Ἡμεῖς δὲ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ δώσωμεν λόγον καὶ εἰς Θεὸν καὶ εἰς ἀνθρώπους περὶ ὅσων ἠθέλαμεν πράξει πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν μας.

Τῷ πληρεξουσίῳ Ἐπιτρόπῳ.

Ναυπλίῳ, 5 μαρτίου 1829.

Ἐπιγνωρίζοντες καὶ ἡμεῖς δίκαιόν τε καὶ ἀναγκαῖον νὰ βοηθήσωμεν τὰς οἰκογενείας ὅσαι κινδυνεύουσι νὰ χαθῶσιν ἀπὸ τὴν πεῖναν καὶ τὴν ἄλλην ἔνδειαν μέχρι τοῦ θέρους, καίτοι ἐλλιπέστατοι κατὰ τοὺς πόρους, διετάξαμεν τὸν Κ. Κόριγγα νὰ στείλῃ κατ' εὐθεῖαν εἰς Ταλάντι μὲ πιστὸν ἄνθρωπον 300 περίπου κοιλὰ παξιμαδίου ἐκ τοῦ εὑρισκομένου εἰς τὰς Ναυπλιακὰς ἀποθήκας. Τοῦτο τὸ παξιμάδιον φαίνεται μὲν ἄσχημον, εἶναι ὅμως καλὸν, τὸ ἐδοκίμασα ὁ ἴδιος, καὶ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀρίστη τροφὴ εἰς ἀνθρώπους παντάπασιν ἀτρόφους. Ἐλευσομένου δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐν καιρῷ, ὡς ἐλπίζω, καὶ τοῦ Κ. Κόριγγος, θέλετε στείλῃ καὶ ὑμεῖς ἀνθρώπους πιστοὺς ἵνα ἐπιστατήσωσιν εἰς τὴν δικαίαν διανομὴν τούτου τοῦ χορηγήματος.

Ὅσον δὲ περὶ τῶν 2, 500 κοιλῶν ἀραβοσίτου τὰ ὁποῖα ζητεῖτε πρὸς βοήθειαν τῆς τε Λεβαδίας καὶ τῶν ἄλλων τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος ἐπαρχιῶν, δίδομεν εἰς τὸν Κ. Κόριγγα 23, 600 γρόσια, παραγγέλλοντες αὐτῷ νὰ ἀγοράσῃ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν σας τὸ γέννημα εἰς Πάτρας ἢ καὶ ἀλλοῦ, καὶ νὰ τὸ διαμοιράσῃ ὅπως ὑμεῖς κρίνητε συμφερώτερον πρὸς ἀποφυγὴν μὲν τῶν καταχρήσεων καὶ σφετερισμῶν, περίθαλψιν δὲ τῶν δυστυχούντων φιλάδελφον.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 5 μαρτίου 1829.

Ἐπειδὴ τοῦ Ναυπλίου ἡ πόλις, ἀντὶ νὰ ἀνακύψῃ, συμπίπτει μᾶλλον καὶ καθ' ἑκάστην ἐρειπιοῦται, λυουσῶν τῶν βροχῶν τὰ

ὑπολειπόμενα ἀσθενῆ ἀσβεστώματα ἅπερ εἰσέτι κρατοῦσιν ὀρθὰ τὰ παλαίφατα τείχη, καὶ ἤδη καὶ τεῖχος καταῤῥεῦσαν ἐπλάκωσε μίαν δυστυχῆ γυναῖκα, καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς πόλεως ἐπίκεινται παρόμοιαι συμφοραὶ, τὰς ὁποίας ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ προλάβῃ καὶ ἀποτρέψῃ, διὰ τοῦτο προσετάξαμεν μὲν τὸν φρούραρχον συνταγματάρχην Πίσαν νὰ κατεδαφίσῃ τὰς ἑτοιμοπτώτους ἐθνικὰς οἰκίας, προετρέψαμεν δὲ διὰ τοῦ προσωρινοῦ δοικητοῦ τοὺς καὶ κατάστασιν καὶ ζῆλον ἔχοντας πολίτας νὰ φροντίσωσι σπουδαίως περὶ τῆς ἐπισκευῆς τῶν ἔτι εὐσυντηρήτων οἴκων.

Δὲν ἀγνοεῖτε δὲ, κύριοι, ὅτι σχεδὸν ὅλαι αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως ταύτης ἐθνικαὶ οὖσαι, πολλαὶ μὲν ἐπωλήθησαν συναινέσει εἴτε καὶ ἄνευ συναινέσεως τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, πολλαὶ δὲ καὶ αὐτογνωμόνως καὶ καταχρηστικῶς κρατοῦνται, ὅθεν οὐδεὶς ἀπὸ ὀκτὼ ἤδη ἐτῶν ἐφρόντισε νὰ τὰς συντηρήσῃ, μὴ εὑρίσκων ἴσως ἐν τούτῳ τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἵνα ἀσφαλίσωμεν τὸ ἔθνος ὅσον τὸ ἐφ' ἡμῖν κατὰ τῶν ἐντεῦθεν προκυπτουσῶν ζημιῶν, ὄφλημα ἡμέτερον κρίνομεν νὰ προνοήσωμεν ὁλικῶς ὅσα καὶ προβάλλομεν σήμερον εἰς τὴν ὑμετέραν μελέτην. Ὑμεῖς δὲ συλλέξαντες καὶ τοῦ Πανελληνίου τὴν περὶ τούτων γνώμην, μὴ λείψητε νὰ τὴν κοινώσετε εἰς ἡμᾶς.

α'. Αἱ ἐν τῷ Ναυπλιακῷ τείχει ἐθνικαὶ οἰκίαι αἱ διὰ σαθρότητα ἕτοιμαι εἰς πτῶσιν καὶ ἐπικίνδυνοι εἰς τὴν ζωὴν τῶν παρακατοικούντων, καθαιρεθήσονται· τὴν δὲ ἐξ αὐτῶν ὕλην, συλλεχθεῖσαν, θέλει παραλάβῃ ἡ Κυβέρνησις.

β'. Ὁμοίως καθαιρεθήσονται καὶ αἱ σαθραὶ οἰκίαι ἢ ἄλλα δομητὰ κτήματα τῶν πολιτῶν, ἀφ' οὗ αὐτοὶ προσκληθέντες νὰ τὰς ῥίψωσιν οἱ ἴδιοι, ἀμελήσωσι τοῦτο ἐπὶ ἕνα μῆνα.

γ'. Ἡ κυβέρνησις θέλει δώσῃ εἰς ὅλους τοὺς αἰτήσοντας, ἄδειαν νὰ κτίσωσιν ἢ ἐπὶ τῶν θεμελίων τῶν ῥιφθεισῶν οἰκοδομῶν ἢ ἐπὶ ἐλευθέρου τόπου, ἀλλὰ κατὰ τὸ σχέδιον καὶ τὴν στάθμησιν τὴν δοθησομένην παρὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῆς πόλεως.

δ'. Ὅροι δὲ ἐφ' οἷς δοθήσεται αὕτη ἡ ἄδεια εἶναι οἱ ἑξῆς.

1. Ἡ Κυβέρνησις ἀφ' οὗ ἐκτιμήσῃ διὰ πραγματογνωμόνων τόν τε τόπον καὶ τὴν ὕλην (ὅπου ὑπάρχει), θέλει τὰ ἐκθέσῃ εἰς δημοπρασίαν.

2. Εἰς ὅν τινα δὲ αὐτὰ κατακυρωθῶσι, θέλει πληρώσῃ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς τὸ ταμεῖον, λαμβάνων κυρωτήριον ἀϊδίου ἰδιοκτησίας, σωζομένης ὅμως καὶ τῆς ἐπιδοκιμασίας τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

3. Ἡ Κυβέρνησις ὑπόσχεται, ἀποδοκιμασάσης τῆς συνελεύσεως, νὰ ἐπιστρέφῃ μὲν εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὴν παρ' αὐτοῦ πληρωθεῖσαν ποσότητα, νὰ τὸν ἀποζημιόνῃ δὲ καὶ διὰ τὰ ἔξοδα ὅσα ἤθελε κάμῃ εἴτε πρὸς ἐπισκευὴν παλαιοῦ κτιρίου, εἴτε πρὸς οἰκοδόμησιν ἐπὶ τόπου ἐλευθέρου. Ταῦτα δὲ τὰ ἔξοδα θέλουσιν ἐκτιμηθῆ κατ' ἀντιμωλίαν διὰ πραγματογνωμόνων τῆς τε κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἰδιοκτήτορος.

4. Οἱ ἀγοράσαντες ἐθνικὰς οἰκίας συναινέσει, ἢ μὴ, τῶν προγενομένων συνελεύσεων, θέλουσι προσκληθῆ νὰ ἐμφανίσωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐντὸς ἑβδομάδων τριῶν τὰ πωλητήρια ἐφ' ὧν στηρίζονται, καθ' ἃ ἡ Κυβέρνησις θέλει ἀποφασίσῃ τὰ δέοντα εἰς πλήρωσιν μὲν πάσης δικαιοσύνης, προφύλαξιν δὲ τῶν οἰκοδομῶν ἀπὸ περισσοτέρας φθορᾶς.

Ὁρμώμενος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τούτων, ἐχουσῶν ἄλλως τε τὸ κῦρος ἐκ τῶν πράξεων τῶν ἐθνικῶν συνελεύσεων, προσκαλῶ τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τμῆμα τοῦ Πανελληνίου νὰ συντάξῃ ἄνευ ἀναβολῆς διάταγμα κατάλληλον, ἐξ οὗ πάντως ἐπιταχυνθήσεται ἡ ἐπανόρθωσις οὐχὶ τοῦ Ναυπλίου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς Κορίνθου, καὶ τῶν Πατρῶν, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων, κωμοπόλεών τε καὶ χωρίων τῶν ἐν φθορᾷ.

Τῷ Κ. Ἔντς δὲ Σατὲλ εἰς Γενεύην.

Ναυπλίῳ, 5 μαρτίου 1829.

Κομιστὴς τοῦ παρόντος εἶναι ὁ Ἕλλην μοναχὸς Γαλακτίων, ἐρχόμενος εἰς Γενεύην ἵνα τελειοποιηθῇ εἰς τὴν ὡρολογοποιΐαν, τῆς ὁποίας ἔμαθεν ἤδη πολλὰ ἐκ τῆς ἐμφύτου αὐτῷ εὐφυΐας. Καὶ μὲ βεβαιοῖ ὁ ἰατρὸς Κ. Γόσσος ὁ καὶ συντόνως συστήσας τὸν ἄνθρωπον εἰς ἐμὲ, ὅτι οὗτος, ἐὰν μόνον ἓξ μῆνας σπουδάσῃ ὑπὸ ἱκανὸν διδάσκαλον, θέλει γείνῃ τοιοῦτος, οἷος, ἐπιστρέφων εἰς Ἑλλάδα, καὶ τὴν τέχνην του νὰ ἀσκήσῃ καὶ μαθητὰς νὰ ἀποδείξῃ.

Εἰς τοιοῦτον ὠφέλιμον πρᾶγμα ἐπιθυμῶν νὰ συντελέσω, ἀναδέχομαι τάς τε ἐν Γενεύῃ χρειώδεις δαπάνας τοῦ μοναχοῦ καὶ τὰς ὁδοιπορικὰς, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ παρέξετε εἰς αὐτὸν μέχρις ἑξακοσίων φράγκων, χρεοῦντες ἐπ᾽ αὐτοῖς τὸ ταμεῖον τῶν ὀρφανῶν (*).

Συνιστῶ δὲ καὶ τὸν μοναχὸν εἰς τὴν εὔνοιάν σας, ἐλπίζων ὅτι θέλετε τὸν συστήσῃ εἴς τε τὸν Κ. Δουφοὺρ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους καθηγητὰς τοὺς γενναίως φιλελληνίζοντας.

(*) Ὁ Κυβερνήτης εἶχε σκοπὸν νὰ δώσῃ ποτὲ λόγον τῶν κατὰ τὸ ταμεῖον τοῦτο, ὅπως οἱ μὲν Ἕλληνες γνωρίσωσιν ὅλους τοὺς εὐεργέτας των, οἱ δὲ εὐεργέται τὴν χρῆσιν τῶν εὐεργετημάτων. Μὴ προφθάσαντος ἐκείνου, ἡμεῖς παρὰ τῆς ἀγάπης τῶν Κ. Ἔντς κ. σ. λαβόντες τὸν ἀπολογισμὸν, ὅλον μὲν δὲν δυνάμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα, ἀλλ᾽ ἐκδηλοῦμεν μόνον ὅτι κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Κεβερνήτου, τὸ ταμεῖον, εὑρισκόμενον εἰς ἔλλειψιν 2, 834 φράγκων καὶ 10 ἑκατοστῶν, ἀνεπληρώθη παρὰ τῶν κληρονόμων τοῦ μακαρίτου, οἵτινες προσέτι διετέλεσαν πληρόνοντες τὰ σιτηρέσια τῶν ὀρφανῶν μέχρι τέλους νοεμβρίου τοῦ 1831, διὰ τὰ ὁποῖα προσεδαπάνησαν 1, 693 φράγκα καὶ 13 ἑκατοστά.

(Σημ. τοῦ γάλ. ἐκδότου).

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 6 μαρτίου 1829.

Σᾶς διευθύνω συναπτομένην, κύριοι, ἀναφορὰν τοῦ Κ. Δημητρίου Ἀνδρέου Μιαούλη, δι' ἧς ζητεῖ ν' ἀγοράσῃ παρὰ τοῦ δημοσίου τὸ ἐγγὺς τοῦ Ναυπλίου ἕλος, γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Γλυκιά. Παρασυνάπτω δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῆς εἰρημένης ἀναφορᾶς ἐκθέσεις τῆς τε δημογεροντίας καὶ τῆς προσωρινῆς διοικήσεως Ναυπλίου.

Ἡ μὲν Κυβέρνησις κυρία δὲν εἶναι νὰ ἐκποιήσῃ εἰς τὸ παντελὲς οὐδὲν ἐθνικὸν κτῆμα. Ἀλλὰ κατεπεῖγον ὂν νὰ προφυλάξωμεν τὸ Ναύπλιον ἀπὸ τὰς ἐκ τοῦ ἕλους τούτου νοσοποιοὺς ἀναθυμιάσεις, νομίζομεν ὅτι ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς προθυμίας τοῦ Κ. Μιαούλη, λαμβάνουσα τὰ ἑπόμενα προνοήματα.

ά. Διατάττουσα τὴν καταμέτρησιν τοῦ ἕλους.

β'. Ἐκτιμῶσα διὰ πραγματογνωμόνων τὴν ἐνεστῶσαν ἀξίαν τοῦ τόπου τούτου.

γ'. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκτιμήσεως πωλοῦσα αὐτὸν εἰς δημοπρασίαν, ἀλλ' ὑποχρεουμένου τοῦ ἀγοραστοῦ ν' ἀρχίσῃ ἀμέσως τὰ πρὸς ἐξυγιασμὸν τοῦ τόπου καὶ γεωργίαν φιλοπονήματα.

δ'. Ὁ ἀγοραστὴς θέλει πληρώσῃ εἰς τὸ ταμεῖον τὴν τιμὴν ἀνθ' ἧς λαμβάνει τὸ ἕλος εἰς παντοτεινὴν ἰδιοκτησίαν, σωζομένης τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

έ. Ἐὰν ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις δὲν κυρώσῃ τὴν πώλησιν, ἡ κυβέρνησις ὑπόσχεται νὰ ἐπιστρέψῃ μὲν ἀμέσως εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὴν παρ' αὐτοῦ πληρωθησομένην εἰς τὸ ταμεῖον ποσότητα, νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ δὲ ὅσα ἤθελεν ἐξοδεύσῃ εἰς ἐξεργασίαν τοῦ ἑλώδους χωραφίου, δίδουσα εἰς αὐτὸν δι' ἀμφοτέρας τὰς ποσότητας τόκον 6 ἢ 8 τοῖς ἑκατόν.

Μελετήσαντες, κύριοι, τὰ προβλήματα ταῦτα, κοινώσατε αὐτὰ καὶ εἰς τὸ Πανελλήνιον διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τμήματος, καὶ ὅσον τάχιστα διαβιβάσατε ἡμῖν τὴν ἐκείνου γνώμην.

Τῷ Κ. Τρικούπῃ, Γραμματεῖ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν.

Ναυπλίῳ, 10 μαρτίου 1829.

Τὸ σπουδαῖον τῶν ὑποθέσεων περὶ ὧν πραγματεύονται αἱ μέχρι τῆς 5 μαρτίου ἀπευθυνθεῖσαι παρ' ὑμῶν ἐμφανίσεις (rapports), δὲν μοὶ συγχωρεῖ νὰ τὰς ἀποφασίσω εὐθὺς καὶ ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ τε συμβουλίου καὶ τοῦ Πανελληνίου.

Βλέπω δὲ ὅτι πάντων τῶν ἄλλων ἀξιολογώτατα εἶναι τὰ πρὸς ὑμᾶς ἀνακοινωθέντα παρὰ τῶν κυρίων Δώκινς καὶ Γροπίου, ἀμφοτέρων διαμφισβητούντων τὸ νόμιμον τῶν πράξεων τοῦ ἐπὶ τῶν λειῶν δικαστηρίου, καὶ τοῦ μὲν, ζητοῦντος ἀναθεώρησιν τῶν ἀποφάσεων τούτου, τοῦ δὲ, ἀξιωματικῶς ἐξαγγέλλοντος ὅτι ἀμφιβάλλει ἂν ἡ κυβέρνησις τοῦ Μεγαλειοτάτου Ἄνακτος τῆς Ἀγγλίας γνωρίσῃ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ εἰρημένου δικαστηρίου, συνεστῶτος ὅπως ἔχει σήμερον.

Ὅθεν ἐπιθυμῶν νὰ μάθω τὸ φρόνημα τοῦ τε συμβουλίου καὶ τοῦ Πανελληνίου ἐπὶ τοῦ τοιούτου ζητήματος, σᾶς προσκαλῶ νὰ συντάξετε ἐμφάνισιν, δι' ἧς, ὡς γραμματεὺς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, νὰ τοῖς ἐκφράσετε τὴν γνώμην σας· τὴν ὁποίαν ἐμφάνισιν, ἀφ' οὗ δείξετε εἰς τοὺς συγγραμματεῖς σας, νὰ διαβιβάσετε μετὰ τῶν παρακειμένων ἐγγράφων πρὸς τὸ Πανελλήνιον, ἵνα γνωμοδοτήσῃ καὶ αὐτὸ, ἔχον ἐν τῷ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τμήματι νομικοὺς, παρὰ τῶν ὁποίων μάλιστα περιμένομεν νὰ διαφωτίσωσι τὸ ζητούμενον.

Ἐὰν δὲ οἱ κύριοι Δώκινς καὶ Γρόπιος πρόσκεινται ζητοῦντες ἀπόκρισίν σας, εἴπατε αὐτοῖς ὅτι ἡ κυβέρνησις φροντίζει περὶ τῶν αἰτήσεών των, καὶ δὲν θέλει λείψῃ νὰ τοῖς γνωστοποιήσῃ τὰ κριθησόμενα. Ἐγὼ δὲ ἀφ' οὗ ἴδω τὴν ὑμετέραν ἐμφάνισιν, ἅμα δὲ καὶ τὴν γνώμην τοῦ τε συμβουλίου καὶ τοῦ Πανελληνίου, θέλω σχεδιάσῃ τὰς ἀπαντήσεις ἃς δώσετε πρὸς τοὺς κυρίους Δώκινς καὶ Γρόπιον.

Περὶ δὲ τῆς ἀπαιτουμένης ἀποζημιώσεως διὰ τὸν σῖτον ὃν ἔλαβον αἱ ἀρχαὶ τῆς Γραμβούσης, νομίζω ὅτι ἡ κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸ νὰ τὴν πληρώσῃ. Μόνον δὲ μένει ἴσως τὸ νὰ ἀναβάλῃ τὴν πληρωμήν. Ὅθεν ἀποκρίθητε ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει μὲν παροτρύνῃ τὸ ἐν Κρήτῃ συμβούλιον νὰ πληρώσῃ τὰ 1,200 τάλληρα, εἰ δὲ τοῦτο ἀδυνατεῖ πρὸς τὸ παρὸν νὰ τὰ ἐξοφλήσῃ, ἡ Κυβέρνησις ἀναδέχεται τὴν πληρωμήν. Καὶ ἅμα τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον νὰ γράψῃ περὶ τούτου ἀπὸ μέρους μας πρὸς τὴν ἐν Κρήτῃ ἀρχήν.

Τῷ στρατηγῷ Κ. Μαιζῶνι.

Ναυπλίῳ, 11 μαρτίου 1829.

Καθ' ἑκάστην ἐγγίζω νὰ ἀναχωρήσω πρὸς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, καὶ καθ' ἑκάστην ἐμποδίζομαι ἀπὸ νέους περισπασμούς, ἀναναγκαζόμενος νὰ τρέχω τῇ δε κἀκεῖσε πρὸς διευθέτησιν πραγμάτων, χρῃζόντων τῆς ἀμέσου ἐπισκέψεως καὶ ἐπιμελείας τῆς Κυβερνήσεως.

Χθὲς ἐπιστρέφων ἐκ περιοδείας περὶ τὰς Σπέτσας, Ὕδραν, Ἐρμιόνην, καὶ Κρανίδιον, ἔλαβον τὴν ἀπὸ 4 μαρτίου τιμίαν ἐπιστολὴν τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος, ἐξ ἧς μανθάνων τὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐπιδεικνύμενα νέα μαρτύρια τῆς μελήσεως καὶ εὐνοίας τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν Ἄνακτος, λόγους δὲν εὑρίσκω πρὸς ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης μου· διότι, ὅσον ἡ Μεγαλειότης του καταστέφει ἐνώπιον τῆς τε Γαλλίας καὶ τῆς Εὐρώπης τὰς μεγάλας ὑπουργίας τὰς περὶ τὴν Ἑλλάδα ὑπουργηθείσας παρὰ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ μεγαθύμου στρατάρχου, τόσον αἱ ἐπιθυμίαι τῶν Ἑλλήνων πληροῦνται.

Μοὶ ἀναγγέλλει προσέτι ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης καλὰς εἰδήσεις περὶ τῶν ἀποκρίσεων ἃς περιέμενεν ἐκ Παρισίων, καὶ περὶ τούτου

οὐδὲ εἶχα ἀμφιβολίαν. Ἤδη λοιπὸν καὶ ἀνυπομονώτερος εἶμαι νὰ ἔλθω νὰ σᾶς προσφέρω τὰς εὐχαριστήσεις μου δι' ὅσα μᾶς προσεπορίσατε εὐεργετήματα, καὶ ἀπὸ καρδίας εἰλικρινεστάτης νὰ σᾶς συγχαρῶ διὰ τὸν εἰς τὴν μαρσιαλικὴν ἀξίαν προβιβασμόν σας.

Ἐντεῦθεν ἀναχωρῶ περὶ τὸ τέλος τῆς ἑβδομάδος. Ἀλλ' ἐπιδὴ πρέπει νὰ σταθῶ ὀλίγον εἰς Τριπολιτσὰν καὶ εἰς ἄλλα παρὰ τὴν ὁδὸν μέρη, μόλις μετὰ δεκαπέντε περίπου ἡμέρας θέλω φθάσῃ εἰς Κορώνην.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 12 μαρτίου 1829.

Λυποῦμαι βλέπων τὰ προσκόμματα τὰ παρὰ τοῦ συμβουλίου ἀντιτασσόμενα πρὸς τὰς προτάσεις τοῦ Ἀμερικανοῦ Κ. Ὅου (Howes).

Τί ἤθελον γείνῃ τόσαι οἰκογένειαι μὴ εὑρίσκουσαι πλέον ὕπαρξιν ἐκ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ὀρφανοτροφείου, ἐὰν ὁ γενναῖος οὗτος τῶν δυστυχῶν φίλος δὲν ταῖς ἔδιδεν ἄρτον καὶ ἔργον; Περατουμένων τῶν ἐργασιῶν τῶν περὶ τὴν προκυμαίαν Αἰγίνης, καὶ τοῦ δόκτορος Ὅου ἐπερωτήσαντός με τὸ ποιητέον πρὸς ἐπιβοήθειαν τῶν αὐτῶν οἰκογενειῶν, ἐγὼ συντόνως τὸν παρεκίνησα νὰ τὰς συγκαταστήσῃ εἰς γῆν τινα ἐθνικὴν, ὑποσχόμενος πᾶσαν δυνατὴν ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως συνδρομήν· ὅθεν προέκυψε καὶ τὸ γράμμα ὅπερ σᾶς ἔγραψεν ἀπὸ 4 μαρτίου.

Οὔτε τὸ μέρος ὁποῦ ἐξέλεξεν, οὔτε ἡ ἔκτασις τὴν ὁποίαν ζητεῖ, τὰ 5, 000 δηλαδὴ στρέμματα, οὔτε ἡ πενταετὴς ἀσυδοσία, δὲν εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου προτάσεις ἀπορριπτέαι παρὰ τῆς κυβερνήσεως.

Λέγω δὲ *τὸ μέρος*, διότι, ἂν ἡ ἐν Τροιζῆνι ἐθνικὴ συνέλευσις, ἀποδεχομένη τὴν αἴτησιν Σμυρναίων τινῶν, τοῖς ὑπεσχέθη παραχω-

ρήσεις γαιῶν εἰς τὸ αὐτὸ δάπεδον, ἡ δοθησομένη σήμερον εἰς τοὺς πτωχοὺς τοὺς συνοικισθησομένους παρὰ τῶν Ἀμερικανῶν δὲν ἐμποδίζει τῶν Σμυρναίων τὴν κληρουχίαν. Ἔπειτα οὐδὲ γνωρίζω μέχρι τοῦδε τινὰ προσελθόντα εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἵνα βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὸ περὶ θερελιώσεως τῆς νέας Σμύρνης σχέδιον· καὶ ἀμφιβάλλω μάλιστα ἂν οἱ αἰτήσαντες, ἱκανοὶ ὄντες τὸν ἀριθμόν, ἔχωσι καὶ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια εἰς διάπραξιν τηλικούτου βουλεύματος. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, ὁ συνοικισμὸς τῶν πτωχῶν θέλει εἶσθαι καλή τις ἀρχὴ τῆς μείζονος ἐκείνης ἐπιχειρήσεως. Τὰ δὲ 5,000 στρέμματα τὰ σήμερον ἔρημα καὶ ἀργά, ταῖς χορηγίαις τῶν Ἀμερικανῶν γεωργούμενα, δώσουσιν ἄρτον εἰς τοὺς ἀπόρους.

Λέγω καὶ *ἀσυδοσίαν πενταετῆ*, διότι ὄχι παραχώρησιν, ἀλλ' ἐλεημοσύνην ὀφείλει ἡ πολιτεία εἰς δυστυχεῖς ἀνθρώπους, ἀναξίως παθόντας τὰ δεινότατα.

Ἐγὼ δὲ τοσοῦτον πέποιθα εἰς τὴν δικαιότητα τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, ὥστε ἀνενδοιάστως ἀναδέχομαι ἐπ' ἐμαυτοῦ καὶ μόνου τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀποκρίνομαι λοιπὸν διὰ τοῦ συναπτομένου γράμματος πρὸς τὸν Κ. Ὄην, ὅπερ παρακαλῶ ἄνευ ἀναβολῆς νὰ τῷ διαβιβάσετε. Παρακαλῶ δ' ἔτι νὰ συντάξετε καὶ σχέδιον ψηφίσματος αἰτιολογοῦντος τὸ κριθὲν καθ' ὅσα ἀνωτέρω σᾶς ἀνέπτυξα.

Ἐλπίζω ὅτι τὸ συμβούλιον θέλει παραδεχθῆ τὴν γνώμην μου, καὶ δεκτὴν καταστήσῃ αὐτὴν καὶ εἰς τὸ Πανελλήνιον, διακοινοῦν αὐτῷ διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τμήματος τὸν τοῦ ψηφίσματος τύπον.

Τῷ Κ. Δόκτορι Ὄῃ, πληρεξουσίῳ τῆς φιλανθρωπικῆς ἑταιρίας τῶν τῆς Ἀμερικῆς ὁμοσπόνδων πολιτειῶν

Ναυπλίῳ, 12 μαρτίου 1829.

Λυποῦμαι ὅτι διὰ τὴν ἐξ Αἰγίνης ἀπουσίαν μου βραδύτερον φθά-

νει ἡ ἀπόκρισις τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸ γράμμα σας τῆς 4 μαρτίου.

Ἡ Κυβέρνησις ἐπευλογεῖ πάσῃ ψυχῇ τὸ ἀγαθὸν ἔργον ὅπερ μέλλετε νὰ ἐπιχειρήσετε, τὸν συνοικισμὸν, λέγω, πτωχῶν τινων οἰκογενειῶν εἰς τὸ μέρος τὸ λεγόμενον *ἐπάνω ἐξαμίλι*, καὶ προθύμως παραχωρεῖ εἰς αὐτοὺς τά,τε 5,000 στρέμματα ἅπερ ζητεῖτε, καὶ τὴν πενταετῆ ἀσυδοσίαν. Τοῦτο δὲ τὸ δεύτερον, καί τοι ὑπερβάλλον τὴν ἐξουσίαν τῆς κυβερνήσεως, αὐτὸς ἐγὼ ἀνενδοιάστως ἀναδέχομαι, ὑπεύθυνος καθιστάμενος πρὸς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν, τῆς ὁποίας καὶ μὴ δούσης τὴν ἐπικύρωσιν, ἡ ζημία θέλει πέσῃ ὄχι εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἀλλ' εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τοὺς ὁμοίως ἐμοὶ διατεθειμένους ὑπὲρ τῶν πτωχῶν.

Ἀρχίσατε λοιπὸν ἀνυπερθέτως τὸ ἔργον σας, καὶ ὑποδείξατέ μοι καὶ ὅ,τι ἄλλο βοήθημα ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ σᾶς δώσῃ, πεποιθότες ὅτι ἀπὸ πάσης προθυμίας θέλετε τὸ λάβῃ.

Τῷ στρατηγῷ Κ. Τσώρτς.

Ναυπλίῳ, 14 μαρτίου 1829.

Ἡ παράδοσις τοῦ φρουρίου Βονίτσης εἶναι πρῶτον τι εὐτύχημα ἀξιολογώτατον ἐπὶ τῶν ἐνεστώστων διὰ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἐλπιζόμενα. Ὅθεν καὶ σᾶς συγχαίρομεν, κύριε Στρατηγὲ, ἐλπίδας τρέφοντες ὅτι μετ' οὐ πολὺ καὶ ἄλλα θέλετε μᾶς ἀναγγείλῃ ἐπίσης αἴσια τῇ τύχῃ τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος. Ὁ πληρεξούσιος ἡμῶν τοποτηρητὴς θέλει σᾶς γνωστοποιήσῃ τὴν βελτίωσιν τῶν Ῥουμελικῶν πραγμάτων, καὶ ὑμεῖς, ἐὰν διαμείνητε εἰς τὸ στρατόπεδον, φροντίσατε νὰ συναρμόσετε μετ' αὐτοῦ ὅσα δύνανται νὰ ἐπιταχύνωσι τὴν ἅλωσιν καὶ τῶν ἄλλων παρὰ τὴν Βόνιτσαν καιρίων ὀχυρωμάτων. Τὴν νέαν ἐκδήλωσιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς Πρεβέζης τελέως ἀποδεχόμεθα.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 14 μαρτίου 1829.

Ἡ τῆς Σάμου ἐπιτροπὴ παρέστησεν εἰς ἡμᾶς τά,τε ἐπιτροπικὰ αὐτῆς γράμματα καὶ τὴν συναπτομένην ἀναφοράν.

Καὶ ἐκ μὲν τῶν πληροφοριῶν ὅσας ἐλάβομεν παρὰ τοῦ συμπράκτορός σας Κ. Κωλέττου, καταμανθάνομεν τὰ τοῦ τμήματος τῶν ἀνατολικῶν Σποράδων, καὶ ἰδίᾳ τὰ κατὰ τὴν Σάμον, ἤδη ἄριστα ἔχοντα. Ἐκ δὲ τῶν κοινολογιῶν τῶν μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς βεβαιούμεθα τό,τε ἀναγκαῖον καὶ τὸ ὠφέλιμον τῶν ὅσα ἄρτι ἀπεφασίσαμεν καὶ παρατιθέμεθα εἰς τὴν ὑμετέραν ἐκτέλεσιν, συνάπτοντες ἐνταῦθα τὰ περὶ αὐτῶν ψηφίσματα.

Προτιθέμεθα δὲ ἐν τῇ παρούσῃ τοῦ καιροῦ ἀκμῇ τοῦτο ὑπὲρ τῆς Σάμου, νὰ συντηρήσωμεν τὴν καλὴν γνώμην ἣν ἔχουσιν οἱ κάτοικοι, καὶ νὰ τοὺς καταστήσωμεν οἵους νὰ συντελέσωσιν, ὅσον τὸ ἐπ᾽ αὐτοῖς, εἰς πλήρωσιν τῆς ἐντίμου ἐπιθυμίας των, συνεπιθυμουμένης ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης.

Πᾶν ὅ,τι λοιπὸν συμβάλλεται, κύριοι, εἰς τὸ νὰ διοικηθῶσιν οἱ Σάμιοι πατρικῶς τε καὶ προνοητικῶς, ἔστω μερίμνημα ὑμῶν καὶ πρόβλημα πρὸς ἐμὲ, ἀφ᾽ οὗ ἀκούσετε καὶ τὰς πληροφορίας τὰς δοθησομένας ὑμῖν παρὰ τοῦ συμπράκτορός σας Κ. Κωλέττου.

Γράφομεν ἐν τοσούτῳ πρὸς τοὺς ἡγουμένους τῶν μοναστηρίων τοὺς προφθάσαντας τὰς ἡμετέρας ἐπιθυμίας, τὴν συναπτομένην ἐπιστολὴν, καὶ ἐπαινοῦμεν ἀξίως αὐτῶν τὸ φιλόπατρι, τὸ ὑπὲρ συστάσεως τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων ἀναδηλούμενον.

Λάβετε ἐν τῇ Γραμματείᾳ τῆς ἐπικρατείας τὸν ὅρκον τοῦ Κ. Λυκούργου Λογοθέτου, μέλους τοῦ Πανελληνίου, καὶ ἂς καθίσῃ εἰς τὸ τμῆμα τῶν ἐσωτερικῶν.

Σημειώσατε δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Κ. Ἀντωνάκη Σταμάτη, ὃν διανοούμεθα νὰ καταστήσωμεν πρόεδρον ἑνὸς τῶν πρωτοκλήτων δικαστηρίων τῶν κατὰ τὸ Αἰγαῖον.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας, ἀφ' οὗ συλλέξῃ τὰ παρὰ τοῦ Κ. Κωλέττου κοινωθησόμενα, νὰ συντάξῃ τοὺς χρηματισμοὺς τοὺς δοθησομένους εἰς τοὺς δύω προσωρινοὺς διοικητὰς οὓς κατεστήσαμεν εἰς τὸ τμῆμα τῶν ἀνατολικῶν Σποράδων. Οἱ χρηματισμοὶ θέλουσι προεγκριθῆ παρὰ τοῦ συμβουλίου, καὶ οἱ Διοικηταὶ θέλουσι λάβῃ καὶ γράμματα συστατικὰ πρὸς τὴν ἐπαρχιακὴν δημογεροντίαν.

Ἔσχατον δὲ, δικαιότατον εὑρίσκομεν τὸ νὰ συναριθμηθῆ μὲ τὰ πλοῖα τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τὸ τοῦ κυβερνήτου Σταμάτη Γεωργιάδου ἔνοπλον. Ὅθεν δηλώσατε εἰς τὸ μέλος τοῦ ναυτικοῦ ἐπιμελητηρίου ὅτι θέλει ἡ Κυβέρνησις νὰ προσκληθῆ ὁ ῥηθεὶς πλοίαρχος νὰ ἦναι πρὸς τοῦτο ἕτοιμος. Καὶ ἐν πρώτῃ εὐκαιρίᾳ, ἢ μᾶλλον, διὰ τῶν φροντίδων τοῦ συμβουλίου, ἐν τῇ πρωτίστῃ, νὰ προσκληθῆ νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν.

Τῷ ἁγίῳ Σάμου κυρίῳ Κυρίλλῳ.

Ναυπλίῳ, 14 μαρτίου 1829.

Ἐπεθύμουν μὲν, Σεβασμιώτατε, νὰ σᾶς γνωρίσω προσωπικῶς· διότι ὅσα ἔμαθον περὶ τῶν ὑπουργιῶν τὰς ὁποίας παρέσχετε εἴς τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸν τόπον τῆς παροικίας σας, μεγάλην σπουδὴν καὶ ὑπόληψιν μοὶ ἐνεποίησαν περὶ ὑμῶν. Ἀλλ' ὅμως ὁ ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν Σποράδων ἐπίτηδες ἐπίτροπος κάλλιστα ἐποίησεν ἀναπείσας ὑμᾶς ἵνα εἰς Σάμον μείνητε, διοτι χρήζουσι τὰ πράγματα τῆς παρουσίας καὶ τῶν δοκίμων συμβουλῶν σας. Ἡ ἐπιτροπή σας ἥτις ἐντὸς ὀλίγου ἐπιστρέφει εἰς τὰ ἴδια, θέλει σᾶς εἰπεῖ πόσον ποθεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀκούῃ σωφρονοῦντας τοὺς κατοίκους τοῦ αὐτόθι τμήματος καὶ μάλιστα τοὺς Σαμίους, καὶ ὅτι σύμπαντες πεποιθότες εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτῶν μέριμναν τῆς Κυβερνήσεως οὐ σφαλήσονται.

Τῷ Ἀρχιμανδρίτῃ Κ. Θεοδοσίῳ εἰς Σάμον.

Ναυπλίῳ, 14 μαρτίου 1829.

Μαθόντες λίαν ἀσμένως ὅσα συνετελέσατε πάντοτε ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῆς Σάμου, καὶ μάλιστα ἀφ' ὅτου ὁ ἐπὶ τῶν δυτικῶν Σποράδων ἔκτακτος ἐπίτροπος ἀνέλαβε τὴν ἐκεῖσε διοίκησιν, ἔγνωμεν νὰ σᾶς γράψωμεν τὸ παρὸν καὶ κατὰ τὸ δέον νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν. Τὴν τοιαύτην δὲ πολιτείαν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς πολιτευόμενοι κατὰ τὰς ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐκκλησιαστικάς τε καὶ πατριωτικὰς λειτουργίας ὑμῶν, πολὺν θέλετε ἀπολάβῃ τὸν ἔπαινον καὶ τὴν εὐδοκίκν.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 15 μαρτίου 1829.

Καθ' ἑκάστην καὶ πανταχόθεν λαμβάνοντες ἐπανειλημμένα παράπονα κατὰ τῆς παρανόμου πολιτείας τῶν τε λιμεναρχῶν καὶ τῶν ὑγειονόμων καὶ τῶν δασμοτελωνῶν, ἐκτρεπομένων εἰς καταχρήσεις πιεστικὰς τοῦ λαοῦ, τῶν ὁποίων λαμπρὰ ἀπόδειξις εἶναι ὁ σήμερον ὄχι μόνον ἄνετος βίος, ἀλλὰ καὶ ἡ σκανδαλώδης πολυτέλεια αὐτῶν, πρότερον διαγόντων ἐν μεγίστῃ πτωχίᾳ, χρέος ἡμέτερον ἐκρίναμεν νὰ ἐπανορθώσωμεν τοῦτο τῆς ὑπηρεσίας τὸ ἀξιόχρεων μέρος, ἀποφασίζοντες ἀμεταθέτως τὰ ἑπόμενα.

ά. Θέλει διορισθῇ ἄνευ ἀναβολῆς ἐπίτηδες γενικὸς ἐπιθεωρητὴς ὅλων τῶν λιμένων τῆς ἐπικρατείας, ἐνδεδυμένος πᾶσαν τὴν παρὰ τῆς κυβερνήσεως πληρεξουσιότητα, ὅστις, ἐπερχόμενος ἀπροσδοκήτως παντοῦ ὅπου κρίνῃ ἐπάναγκες, θέλει εἶσθαι κύριος νὰ ἀπαιτῇ παρὰ τῶν προειρημένων ὑποεργῶν, λόγον τῆς αὐτῶν ὑπηρεσίας. Ἀνασκεπτόμενος δὲ τὰ κατάστιχά των, καὶ τὰς πράξεις ἀντιπαρακρίνων, ὁπόταν εὑρίσκῃ ἐλλείψεις, ὑποψίαν διδούσας σφετερισμοῦ ἢ

κακοπολιτείας, νὰ τοὺς διαπαύῃ τῆς ὑπηρεσίας, νὰ τοὺς ἐγκαλῇ πρὸς τὴν κυβέρνησιν, καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ καθιστᾷ ἄλλους προσωρινῶς· καὶ ἅμα ταῦτα ποιῶν, νὰ τὰ γνωστοποιῇ εἰς τὰς κατὰ τόπον ἀρχὰς αἷς ἀνήκει.

β΄. Τὸ τοῦ ναυτικοῦ ἐπιμελητηρίου μέλος καὶ ἡ ἐν Πόρῳ ἐπιτροπὴ θέλουσι δώσῃ εἰς τὸν προδηλωθέντα γενικὸν ἐπίτηδες ἐπίτροπον, καθωπλισμένον καὶ ταχὺ πλοῖον, ἔχον τὸ πλήρωμα συγκείμενον κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ.

γ΄. Τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον μελετησάτω περὶ συντάξεως διατάγματος ὑπογραφησομένου ἀνυπερθέτως παρ' ἡμῶν, ἵνα τὰ βεβουλευμένα λάβωσιν ἀμέσως τὴν ἐκτέλεσιν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ διάταγμα γνωστὸν γενήσεται εἰς τὸ κοινὸν διά τε ἐγκυκλίων γραφῶν καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων, ἔστω συντεταγμένον οὕτως, ὥστε νὰ προάξῃ μὲν τὴν σωτήριον νουθεσίαν, νὰ προφυλάττῃ δὲ ὅμως καὶ τὴν τοῦ ἔθνους ὑπόληψιν.

δ΄. Τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον νὰ ἀναθεωρήσῃ μετὰ τῆς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς τὸν κατάλογον ὅλων τῶν διατελούντων σήμερον ἐν ταῖς προειρημέναις ὑπηρεσίαις, καὶ κρίναντες ὁμοῦ, ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε γνωρίζουσι, ποίας προσωπικὰς ἀλλαγὰς ἐπιδέχεται τοῦτο τὸ μέρος, νὰ τὰς κάμωσιν εὐθὺς, φιλανθρώπως προαφαιροῦντες τὴν αἰσχύνην τῶν ἐξωσθησομένων κατὰ τὰς ἐρεύνας τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ.

ε. Τάττομεν δὲ εἰς τὸ ἀξιόλογον χρέος τοῦ ἐπίτηδες γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ ὅλων τῶν τῆς ἐπικρατείας λιμένων, τὸν Κ. Ἀντώνιον Τσούνην.

Τῷ πλοιάρχῳ Κ. Κανάρῃ.

Ναυπλίῳ, 16 μαρτίου 1829.

Ἄρτι λαμβάνω διὰ τοῦ γραμματέως σας τὴν ἀπὸ 11 μαρτίου

ἐπιστολήν σας, καὶ ἐξ ὅσων μετὰ τοῦτο πληροφοροῦμαι, βλέπω μετ' ἀνεκφράστου λύπης ὅτι ἐπὶ τῆς ἐν Μονεμβασίᾳ ἐννεαμήνου φρουραρχίας σας οὐδ' ἐφρόντισε τὸ γενικὸν ἐπιμελητήριον περὶ τοῦ μισθοῦ σας.

Ἄλλως λοιπὸν δὲν ἔχω νὰ ἐπανορθώσω τὴν ἀμέλειαν, εἰμὴ στέλλων πρὸς ὑμᾶς ἀμέσως τὰ καθυστεροῦντα, ἅπερ καὶ λαμβάνετε εἰς 400 τάλληρα, διαβιβαζόμενα διὰ τοῦ συνταγματάρχου Κ. Ἐϋδέκου μετὰ τοῦ λόχου τῶν τακτικῶν, ὅστις ἔρχεται εἰς φρουρὰν τῆς Μονεμβασίας.

Ὑμεῖς δὲ ἀποπέμψατε τοὺς ναύτας, ὡς ζητήσαντας ἤδη τὴν ἄφεσίν των, καὶ διατελεῖτε προϊστάμενος τοῦ φρουρίου, προσταχθέντος τοῦ ἐπὶ τοῦ λόχου νὰ ὑπακούῃ ἀκριβῶς εἰς τὰ παρ' ὑμῶν σημαινόμενα. Καὶ ὀψιαίτερον, ἂν ἐμμένετε εἰς τὸ θέλειν παραιτηθῆναι τῆς Μονεμβασιακῆς φρουραρχίας, γράψατέ μοι, καὶ φροντίσω ἀναπαῦσαι ὑμᾶς, καί τοι ἄκων καὶ ἀπροθύμως.

Τῷ Ἱππότῃ Κ. Ἐϋνάρδῳ εἰς Φλωρεντίαν.

Ναυπλίῳ, 17 μαρτίου 1829.

Ὅλα σου τὰ γράμματα, ἀγαπητέ μου Ἐϋνάρδε, καὶ τὰ ἀντίγραφα αὐτῶν ἕως τῆς 6 μαρτίου, μὲ εὑρίσκουσιν ἐν τῷ ἀναβαίνειν εἰς τὸν ἵππον πρὸς περιοδείαν κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ἐφ' ἧς καὶ διατρίβω τρίτην ταύτην ἑβδομάδα.

Θέλω δὲ φθάσῃ μέχρι τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων, ὅπου θέλω ἰδεῖ τὸν Μαρσιάλην Μαιζῶνα πρὶν μισεύσῃ. Αὐτὸς μοὶ ἀναγγέλλει ὅτι προσετάχθη παρὰ τοῦ βασιλέως νὰ ἀφήσῃ ἐν Ἑλλάδι 5,000 ἄνδρας· ἐξ οὗ βλέπεις ἐναργῶς ὅτι αἱ εὐχαί σου πληροῦνται.

Διὰ τοῦ Κ. Γόσσου, μελετῶντος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια, θέλω σοὶ γράψῃ ἐκτενέστερον. Νῦν δὲ τόσον μόνον σοὶ λέγω, ὅτι τὰ ἐνταῦθα βαίνουσιν ἤδη ὅσον τὸ δυνατὸν καλῶς, καὶ ἐντὸς ὀλίγου πο-

ρευθήσονται ἔτι κάλλιον τῇ θείᾳ βοηθείᾳ. Ὅσα δὲ φρονοῦσιν ἢ λέγουσιν οἱ πολυπράγμονες οἱ περιβομβοῦντες εἰς πᾶσαν γωνίαν τῶν μερῶν τούτων, δὲν μὲ παρακρούουσιν, ὀδεύοντα, ὡς πολλάκις σὲ ἔγραψα, πρὸς τὴν ἐμὴν γραμμήν, εὐθεῖαν οὖσαν, καὶ μὴ δυναμένην νὰ φέρῃ εἰς βλαβερὸν ἢ ἄχαρι πέρας.

Ἐν παραμονῇ εἴμεθα τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἥτις θέλει καθίσῃ περὶ τὰ τέλη τοῦ μαΐου μηνός. Ἐκ ταύτης τῶν βουλευμάτων θέλω δυνηθῇ νὰ πραγματευθῶ συμφερόντως καὶ τὰ τοῦ δημοσίου χρέους καὶ ἄλλας τοιαύτας ὑποθέσεις. Ἀκριβοδίκαια δὲ καὶ ἀκριβονόμιμα πρέπει νὰ ἦναι τὰ βουλεύματα, διότι ἄλλως οὔτε στέργω οὔτε δύναμαι νὰ ἐπιχειρήσω πράγματα χρηματικὰ τηλικαύτης ροπῆς.

Χαίρω μανθάνων ὅτι μέλλεις νὰ ἀναχωρήσῃς ἀπὸ Τοσκάνης. Ἂν εἰς Παρισίους ὑπάγῃς, ὡς καὶ ἐπιθυμῶ καὶ ἐλπίζω, γράμματά μου θέλεις λάβῃ διὰ τοῦ Κ. Γόσσου, ἐκπέμψοντος αὐτὰ πρὸς σὲ ἅμα τῷ φθάσαι εἰς Μασσαλίαν ἢ εἰς Τολῶνα.

Ἡ ὑγεία μου ὠφελήθη ὀλίγον ἐκ τῆς καθημερινῆς ἱππεύσεως. Ἀλλ' ἐδῶ δὲν εἶναι κάλπαι (δρομαῖα ἱππεύματα) ὡς εἰς τὸν ἱππόδρομον τῆς Γενεύης.

Τῷ Κ. Ἔντς δὲ Σατὲλ εἰς Γενεύην.

Ναυπλίῳ, 17 μαρτίου 1829.

Μόλις σήμερον, ἀγαπητέ μου Ἔντς, λαμβάνω τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 22 ἰανουαρίου, ἐν τῷ κινεῖν εἰς ὁδοιπορίαν καὶ ἀναθεώρησιν τῶν ἡμετέρων ἀθλιοτήτων κατὰ τὰς ἐσωτερικὰς ἐπαρχίας. Ὁ καιρὸς λοιπὸν δὲν μοὶ συγχωρεῖ ἄλλο εἰμὴ νὰ σὲ γράψω ὅτι ἔλαβον καὶ εὐχαριστῶ ἀπὸ πάσης ψυχῆς τὴν ἐρασμίαν ἐνθύμησίν σου.

Ἐφρόντισα περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ γράμματος τοῦ πρὸς τοὺς Κ. Μιαούλην καὶ Βουδούρην, ἀπείρως εὐχαριστοῦντας σοι διὰ τὰς περὶ τὰ τέκνα αὐτῶν φιλανθρωπίας.

Τὸν Κ. Βετὰν, ὅστις σοὶ εἶπε τὰ τῆς Ἑλλάδος, πίστευσον, ἰδόντα καὶ τὴν προτέραν, γνωρίζοντα καὶ τὴν ἐνεστῶσαν αὐτῆς κατάστασιν, καὶ ἀξιοχρέως κρίνοντα. Καλόν τι πάντοτε γίνεται, ἀλλὰ μετὰ βραδείας ἐπιδόσεως, διότι αἱ δυσχέρειαι καὶ αἱ ἔνδειαι, πλεῖσται, καὶ πάντα ἐκλογισμὸν ὑπερβαίνουσαι· ἐλπίζω ὅμως εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ὅτι ὁ τόπος θέλει ἀνακύψῃ ἀπὸ τῶν ἐρειπίων, τῶν ὁποίων ἡ θέα οὔτε μὲ κατέπληξεν οὔτε μὲ καταπλήττει.

Σφίγγω τὴν χεῖρα σου, παρακαλῶν νὰ μὲ ἀνακαλέσῃς εἰς τὴν μνήμην ὅλων ὅσων, καὶ ἰδίᾳ τοῦ Κ. καὶ τῆς Κ. Μυνιέ.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 19 μαρτίου 1829.

Ἐκ τῶν ἀπὸ 13 καὶ 14 τοῦ τρέχοντος ἐκθέσεων τοῦ πληρεξουσίου τοποτηρητοῦ μανθάνω ὅτι τὸ Ναυπάκτειον φρούριον παρεδόθη ἐκ συμβάσεως τῇ 13 εἰς τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα, ὡς βλέπετε ἕκαστα ἐν τοῖς παραρτωμένοις ἐγγράφοις. Ὁ γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας νὰ συντάξῃ λοιπὸν διὰ τὴν ἐφημερίδα ἄρθρον συνοπτικώτατον, ἐξαγγέλλον τὸ πρᾶγμα ἄνευ ὑπομνηματισμοῦ ἢ ἄλλης ἐπιστασίας. Ἂς λάβωσι δὲ τὴν πρέπουσαν μνείαν τὰ φροντισθέντα ὑπὸ τοῦ πληρεξουσίου τοποτηρητοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς συμβάσεως κατ' εὐχαρίστησιν πλήρη τῶν Τούρκων.

Τῷ ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ.

Τριπολιτσᾷ, 20 μαρτίου 1829.

Ἰδὼν ἀσμένως τὴν τῶν κατοίκων τῆς Τριπολιτσᾶς διάθεσιν

ὑπὲρ τοῦ συντελέσαι διὰ συνεισφορᾶς εἰς ἀλληλοδιδακτικοῦ σχολείου σύστασιν, σᾶς ἔδωκα προφορικῶς ἐνώπιον τῶν προκρίτων τῆς πόλεως τὰς δεούσας ἐντολάς, ὅπως καὶ ἡ συνεισφορὰ ἐπιταχυνθῇ καὶ τὰ ἔργα ἀρχίσωσι πρὸς ἑτοιμασίαν τοῦ ἀναγκαίου τόπου. Ἀφ' οὗ δὲ ἡ συνεισφορὰ γείνῃ καὶ οἱ τοῦ σχολείου ἔφοροι παρὰ τῶν συνδρομητῶν ἐκλεχθῶσι, νὰ μοὶ ἀναφέρετε ταῦτα, στέλλοντες καὶ ἀντίγραφον τοῦ καταλόγου τῆς συνδρομῆς, ὅπου θέλω καταγραφῇ καὶ ἐγὼ, ὥστε ὅσον ἔνεστι τάχιον νὰ ἐκπερατωθῇ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ σχολείου.

Σᾶς ἐπιτρέπω προσέτι νὰ μεταχειρισθῆτε διά τε τὴν ἀνακάθαρσιν τοῦ τόπου, ἐν ᾧ οἰκοδομηθήσεται τὸ σχολεῖον, καὶ διὰ τὴν μεταφορὰν τῆς ὕλης, πεντήκοντα πτωχοὺς καθ' ἑκάστην, δίδοντες αὐτοῖς τὰς μερίδας εἰς ἀργύριον. Νὰ καταστρώσετε δὲ πρῶτον κατάλογον ὅλων τῶν πτωχῶν, καὶ νὰ τοὺς μεταχειρίζεσθε ἐναλλάξ ἀνὰ πεντήκοντα πᾶσαν ἡμέραν. Καὶ τῆς δαπάνης λόγον θέλετε ἀποδώσῃ, ἵνα πληρωθῆτε παρὰ τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Ἐϋνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Μοθώνη, 30 μαρτίου 1829.

Κομιστὴς τοῦ παρόντος εἶναι ὁ δόκτωρ Κ Γόσσος, ὁ καὶ συνταξειδεύσας σχολαίως μετ' ἐμοῦ ἀπὸ Ναυπλίου ἕως ἐδῶ, καὶ ἄριστα δυνάμενος νὰ σὲ ἐκδιηγηθῇ τὰ καθ' ἡμᾶς. Θέλει δὲ σὲ εἰπεῖ ὅτι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ πόλεις ἀρχίζουσι νὰ ἀνακύπτωσιν ἐκ τῶν ἐρειπίων, καὶ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα συνίστανται, ἀλλὰ τῆς πλείστης γῆς χέρσου οὔσης, ὁ λαὸς ἀποθνήσκει τῆς πείνας. Περὶ τούτου δὲν μακρολογῶ, διότι ἱκανὰ συνελάλησα μετὰ τοῦ Κ. Γόσσου, καὶ αὐτὸς θέλει σὲ ἀποδώσῃ ἀκριβῶς τὰς γνώμας μου περίτε τῶν ἀλλοφύλων ἀποικιῶν καὶ

μάλιστα περὶ ὅσων βοηθημάτων κατεπειγόντως χρήζομεν ἵνα ἐπιθεμελιώσωμεν τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς Ἑλλάδος εἰς δύω μεγάλας βάσεις, τὴν ἐργασίαν, καὶ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν.

Διὰ νὰ δώσωμεν ἔργον εἰς τὸν λαὸν, χρειάζονται καταβολαὶ, ἢ ἄλλως εἰπεῖν, χρήματα. Διὰ νὰ στήσωμεν ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, καὶ εἰ δυνατὸν, εἰς ὅλα τὰ χωρία, πάλιν χρήματα θέλομεν, κἂν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν τόπων, τῶν καθισμάτων, δὶ ἀγορὰν ἀβακίων, καὶ πληρωμὴν διδασκάλων.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον, ὅσα μέχρι τοῦ δε ἠδυνήθην νὰ κάμω, δὲν ἔμειναν ἄνευ εὐδοκουμένης ἐκβάσεως· ἐπειδὴ ὑπάρχουσιν ἤδη τοὐλάχιστον 5,000 παιδία ἐζεύροντα νὰ ἀναγινώσκωσι, γράφωσι καὶ ἀριθμῶσι, καὶ ἐξ αὐτῶν ἕως εἴκοσι θέλω βάλῃ εἰς τυπικὸν σχολεῖον, ἵνα ἐξέλθωσιν ἄριστοι διδάσκαλοι δὶ ἄλλα ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα. Τὰ 50,000 φράγκα σου θέλουσι λοιπὸν ἐμβῆ εἰς χρῆσιν, καὶ ἐπὶ τούτου θέλω ἐκδώσῃ ἐγκύκλιον τυπωθησομένην εἰς τὰς ἐφημερίδας. Ἀλλὰ μὲ τὴν ποσότητα ταύτην δὲν δύναμαι νὰ συστήσω περισσότερα τῶν ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ σχολείων, μὴ συμπεριλαμβανομένης τῆς συντηρήσεως αὐτῶν καὶ τῆς πληρωμῆς τῶν διδασκάλων. Μὲ χρειάζονται δὲ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὅλης προνοήσεως, τοὐλάχιστον πεντήκοντα σχολεῖα, ἤτοι 500 ἕως 600,000 φράγκα.

Δὲν εἶναι ἄραγε τρόπος καὶ ἄλλοι κεφαλαιοῦχοι νὰ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμά σου, βάλλοντες εἰς τὴν τράπεζαν τινὰς χιλιάδας φράγκων εἰς ἄθροισιν τῆς εἰρημένης ποσότητος; Διττὸν ἐγίνετο τὸ ἐκ τούτου ὄφελος· τὸ μὲν, ὅτι μᾶς ἐξησφάλιζαν τὴν πίστιν τῆς τραπέζης, τὸ δὲ, μᾶς ἐχορήγουν μέσα νὰ κατασκευάσωμεν ἐντὸς ὀλίγου τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν ἐν τῇ Ἑλλάδι.

Οὐδὲ ἀξιῶ νὰ βάλωσι 50,000 φράγκα ὡς ἔβαλες, οὔτε νὰ τὰ χαρίσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ νὰ τοῖς λαγίζεται διὰ τὰ κεφάλαιά των τόκος ὀκτὼ τοῖς ἑκατὸν, τὸν ὁποῖον θέλουσι λάβῃ ἀκριβῶς εἰς ἓν ἔτος· διότι ἐπὶ τούτῳ ζητῶ τὴν βοήθειαν ταύτην, ὅπως

πληρώσω δηλαδὴ καὶ τοὺς τόκους, καὶ πρὸς τοὺς θέλοντας, καὶ τὰ κεφάλαια τὰ κατατεθέντα τὸ παρελθὸν ἔτος. Ἐλπίζων λοιπὸν ὅτι τὸ γράμμα τοῦτο θέλει σὲ εὑρεῖ ἐν Παρισίοις, δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν πρεσβειῶν σου παρὰ τοῖς κυρίοις Δελεσσὲρ, Λαφὶτ, Τερνῶ, Καζιμὶρ Περιὲ, Ἀνδρέᾳ Κοτιὲ, Λαπαγρούς, Θωμᾶ κτλ. Προβαίνων δὲ καὶ περαιτέρω, ἐκ τοῦ νομίζειν ὅτι εἶναι ἕτοιμοι νὰ δεχθῶσι τὴν πρότασίν μου, πεποιθότως δίδω ἀπὸ σήμερον εἰς τὸν Κ. Λαστερὶ παραγγελίαν νὰ μὲ ἀγοράσῃ διάφορα πράγματα χρειωδέστατα καὶ εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἤδη σχολεῖα καὶ εἰς τὴν σύστασιν τῶν μελλόντων.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ μαΐου μηνὸς γενησομένης τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἐπιθυμῶ νὰ τῆς δώσω λόγον τῆς χρήσεως τῶν βοηθημάτων ὅσα εὐμενῶς μοι ἐδόθησαν παρὰ τῶν φίλων τῆς Ἑλλάδος. Θερμῶς λοιπὸν σὲ παρακαλῶ νὰ μοὶ στείλῃς εἰς ἀντίγραφον τὸν τρέχοντα λογαριασμόν μας, ἵνα ἴδω ἂν τὰ κατάστιχά μας ἦναι σύμφωνα, καὶ πόσας ποσότητας ἔλαβον παρὰ σοῦ.

Ἡ αὐτὴ συνέλευσις μέλλει νὰ δώσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν τὴν δέουσαν πληρεξουσιότητα διά τε τὴν μεγάλην ὑπόθεσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐθνικοῦ χρέους καὶ διὰ νέον δάνειον. Τοῦτο δὲ, ἂν μὲν αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις μᾶς δώσωσι τὰς ὀχυρώσεις ἃς ταῖς ἐζήτησα, εὐκόλως θέλει γενῆ· εἰ δὲ μὴ, ἀναγκαιότατον ὂν, καὶ οὕτω πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ μετὰ τῶν λοιπῶν ὑποθέσεων διὰ πληρεξουσίων τῆς Ἑλλαδος ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ.

Πολλάκις μοι ἐπρόβαλες τὸν Πρίγγιπα Σοῦτσον ὡς διπλωματικὸν πράκτορα. Ἀλλ' ἐνταῦθα οὐδεὶς θελήσει αὐτὸν, διότι δὲν τὸν γνωρίζουσιν ὡς Ἕλληνα. Ἴσως δὲ ἀργότερα τὸν δεχθῶσιν. Ὅθεν ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ στείλω τινὰ τῶν ἐγχωρίων, καὶ θέλω τὸν στείλῃ παρὰ σοὶ καὶ ὑπὸ σέ. Ἓν δὲ τῶν πρεσβευμάτων αὐτοῦ θέλει εἶσθαι τὸ νὰ κατορθώσῃ νὰ δυνηθῇ ἡ Ἑλλὰς νὰ ἀποδείξῃ πράκτορας παρὰ ταῖς προστάτισιν αὐλαῖς, ἠξιωμένους προσηγορίας προσέδρων ἐπιτεταμμένων τὰς ὑποθέσεις. Καὶ ἂν αἱ τρεῖς αὐλαὶ συναινέσωσι, θέλω τοὐλάχιστον τρεῖς, ἐξ ὧν εἷς ἐλπίζω ὅτι θέλεις δεχθῆ νὰ ἦσαι, καὶ

γράψον μοι, παρακαλῶ, ἀπὸ τοῦδε τὴν διάθεσίν σου.

Ὁ Κ. Γόσσος, πολλάκις εὑρεθεὶς μετ' ἐμοῦ ἐπὶ ἓν ἔτος, θέλει σοι εἰπεῖ πῶς περῶ τὴν ζωήν μου, καὶ τότε θέλεις βεβαιωθῆ ὅτι ὄχι ἐξ ἀθελησίας ἢ ἀπρονοησίας πάσχει ἔλλειψιν ἀκριβείας ἡ ἀλληλογραφία μου ἡ πρὸς τοὺς φίλους τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδία πρὸς σέ.

Λέγει δὲ ὁ Κ. Γόσσος ὅτι ἀφ' οὗ ἀναλάβῃ τὴν ὑγείαν του θέλει μᾶς ἐπιστρέψῃ· τὸ ὁποῖον καὶ θερμότατα ἐπιθυμῶ. Τρέφω μάλιστα ἐλπίδας ὅτι ἕως τότε θέλω δυνηθῆ νὰ τὸν παραγγείλω νὰ φέρῃ μαζί του καὶ διακοσίας οἰκογενείας καλῶν Ἑλβετῶν, εὑρησόντων ἐν Ἑλλάδι γῆν, ἐργασίαν, καὶ εὐτυχῆ ὕπαρξιν.

Ἤθελα ἐν τοσούτῳ νὰ συστήσω ἓν ἐργαστήριον ἵνα δώσω εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ Βελγικὸν ἄροτρον· πρὸς ὃ χρειάζονται ἐργάται, ἄροτρον εἰς παράδειγμα, καὶ ἄνθρωπος ἔμπειρος τῆς αὐτοῦ χρήσεως. Τὰ περὶ τούτου πάντα θέλει σοι ἐξηγήσῃ ὁ Κ. Γόσσος, καὶ ἴδε ἂν ἦναι εὐκολώτερον νὰ μοὶ πέμψῃς τὸν στόλον τοῦτον, συνεργίᾳ ἢ τοῦ Κ. Δομβάλ, ἢ τῆς ὑμετέρας γεωργικῆς ἑταιρίας τῆς ἐν Γενεύῃ.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Μοθώνη, 1 ἀπριλίου 1829.

Βλέπετε, Κύριοι, ἐκ τῶν προσαρτωμένων ἀντιγράφων τὴν αἰσίαν ἔκβασιν τῶν μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Κ. Μαιζῶνος κοινολογιῶν μου περὶ τῆς πληρωμῆς τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων. Προτίθεμαι δὲ, καὶ χρέος μου κρίνω νὰ διορίσω 500,000 φράγκα εἰς βοήθειαν τῶν ἐπαρχιῶν ὅσαι μᾶλλον ἐκακοπάθησαν ἐκ τῆς τοῦ ἐχθροῦ παρουσίας, καὶ σήμερον ἀδυνατοῦσι νὰ γεωργήσωσι καὶ νὰ ἐπανορθώσωσι τὰ χωρία των.

Ἀλλ' ἵνα ἡ βοήθεια δοθῆ μετὰ δικαιοσύνης καὶ πρὸς ὠφέλειαν, προνοητέον ὅσα ἐξεθέμεθα ἐν τῇ συναπτομένῃ πρὸς τοὺς ἐκτάκτους ἐπιτρόπους καὶ τοὺς προσωρινοὺς διοικητὰς ἐγκυκλίῳ, ἣν ὁ γραμ-

ματεὺς τῆς ἐπικρατείας ἐκτυπωσάμενος διαπεμψάτω ἄνευ ἀναβολῆς.

Μέχρι δὲ τῆς ἐλεύσεως τῶν πληροφοριῶν τῶν διοικητῶν σᾶς προσκαλῶ, κύριοι, νὰ ἑτοιμάσετε γνώμην προβάλλουσάν μοι ὅσους ἀσφαλισμοὺς δύναται ἡ κυβέρνησις νὰ λάβῃ ὥστε νὰ λείψῃ μὲν πᾶσα κατάχρησις καὶ σφετερισμός, νὰ ἐπικρατήσῃ δὲ τὸ ἀκριβοδίκαιον εἰς τὴν διανομὴν τῆς προκειμένης βοηθείας.

Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Πελοπόννησον Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Προσωρινοὺς Διοικητάς, καὶ πρὸς τὸν κατὰ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα Πληρεξούσιον Τοποτηρητήν (*).

Μοδώνη, 1 ἀπριλίου 1829.

Ἓν ἑκατομμύριον φράγκων θέλει κατατεθῆ εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς τοῦ παρόντος μηνὸς ἐκ τῶν μὴ πληρωθέντων ἐν καιρῷ βοηθημάτων, ἅτινα χρεωστεῖ ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν εὐεργετικὴν διάθεσιν τῆς Α. Χ. Μ.

Μολονότι ἡ ποσότης αὕτη εἶναι πολλὰ μικρὰ ὡς πρὸς τὸ ἐλλεῖπον (deficit) τοῦ ἐθνικοῦ Ταμείου καὶ τὰς κατεπειγούσας ἀνάγκας ὅλων ἐν γένει τῶν κλάδων τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, μ' ὅλα ταῦτα νομίζομεν χρέος μας νὰ προσδιορίσωμεν μέρος τῆς διαληφθείσης ποσότητος πρὸς βοήθειαν τῶν ἐπαρχιῶν, αἵτινες ἔπαθον τὰ πλειότερα δεινὰ ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν τῆς ἀταξίας, ἕνεκα τῶν ὁποίων κατήντησαν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν.

Ἐπεθυμοῦμεν νὰ δυνηθῶμεν νὰ λάβωμεν τὸ μέτρον τοῦτο ἀπὸ τὸν Φεβρουάριον μῆνα· ἀλλ' ὅμως ὅλαι αἱ προσπάθειαι, τὰς

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 13 ἀπριλίου.

ὁποίας ἐπ' αὐτὸ τοῦτο κατεβάλομεν, δὲν ἐπέφερον μέχρι τοῦδε ἄλλο ἀποτέλεσμα παρ' αὐτὸ, τὸ ὁποῖον σήμερον σᾶς κοινοποιοῦμεν. Μ' ὅλα ταῦτα, ἐὰν τῆς ἤδη προσδιοριζομένης μικρᾶς ποσότητος ἡ χρῆσις γενῇ κατὰ τὸν τρόπον, τὸν ὁποῖον θέλομεν σὲ διαγράψει ἐνταῦθα, εἴμεθα εὐέλπιδες, ὅτι τὸ πλέον ταλαιπωρημένον μέρος τοῦ λαοῦ θ' ἀρχίσει νὰ ἀπαλλάττεται τῆς ἐνδείας, ὑπὸ τῆς ὁποίας πιέζεται.

Κρίνομεν δὲ χρέος μας νὰ βοηθήσωμεν κατὰ προτίμησιν τοὺς πολίτας ἐκείνους, οἵτινες πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐντίμως διὰ τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς, καὶ εὑρίσκονται ἤδη στερημένοι καλύβης, βοσκημάτων καὶ ἐργαλείων. Ἐπομένως ἡ βοήθεια αὕτη θέλει συνίσταται εἰς βόας, γέννημα διὰ σπόρον καὶ γεωργικὰ ἐργαλεῖα· θέλει δὲ δοθῇ ἐπὶ λόγῳ δανείου.

Διορίζεσαι λοιπὸν, κύριε, νὰ προσκαλέσῃς τὰς Δημογεροντίας τῶν χωρίων νὰ ἐκθέσωσι τὰς αἰτήσεις των, καὶ μετὰ ὥριμον περὶ τούτων σκέψιν θέλεις μᾶς προτείνει τὰ ἑφεξῆς:

ά. Τὸν ἐλάχιστον ὅρον τῆς ποσότητος, ἥτις δύναται νὰ θεραπεύσῃ ἐπιεικῶς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀπόρων γεωργῶν.

β'. Τὸν τρόπον τῆς χρήσεως τῆς ποσότητος ταύτης· καὶ

γ'. Τὰς ἀσφαλείας, τὰς ὁποίας δύνασαι νὰ λάβῃς ὥστε καὶ ἡ χρῆσις τῆς χρηματικῆς βοηθείας ταύτης νὰ γένῃ κατὰ τὸν διαληφθέντα τρόπον, καὶ ἡ τῶν δανείων ἀπόδοσις νὰ ἐνεργηθῇ εἰς ὡρισμένον διάστημα χρόνου.

Ἐὰν δὲ νέα βοηθήματα ἐπαυξήσωσι κατὰ τὰς ἐλπίδας μας τοὺς πόρους τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου, θέλομεν προθυμοποιηθῇ ἐπίσης νὰ μεταδώσωμεν ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, ὅσοι, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων ἔπαθον δυστυχημάτων κατὰ τὸ παρελθὸν ὀκταετὲς διάστημα, δὲν εἶναι ἤδη εἰς κατάστασιν νὰ ἀνεγείρωσι τὰς οἰκίας των.

Θέλεις γνωστοποιήσει καὶ εἰς αὐτοὺς τούτους τὸν σκοπόν μας, διὰ νὰ προδιαθέσωσι τὰς αἰτήσεις των, τὰς ὁποίας καὶ θέλεις μᾶς κοινοποιήσει ἀφ' οὗ πρῶτον τὰς λάβῃς εἰς σκέψιν.

Τῷ Διοικητῇ τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων.

Ἀρκαδία, 3 ἀπριλίου 1829.

Ἀφ' οὗ ἐπεσκέφθην τὰς ὑπὸ τὴν διοίκησίν σας ἐπαρχίας, ἀφ' οὗ ἔλαβον καὶ ἐθεώρησα ὅσας μοι παρέστησαν ἀναφορὰς διὰ τῶν προκρίτων καὶ δημογερόντων αὐτῶν, κρίνω νὰ σᾶς δώσω ἐγγράφως καὶ κεφαλαιωδῶς ὅσα σᾶς παρήγγειλα λεπτομερέστερον ἀπὸ ζώσης.

Ἐπειδὴ ἡ Μεσσηνία, καί τοι ἀναψυχομένων ὀπωσοῦν τῶν ἀθλιωτάτων αὐτῆς ἐπαρχιῶν ἐκ τῆς ἐν τοῖς φρουρίοις διατριβῆς τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων, δεῖται ταχίστης τῆς παρὰ τῆς κυβερνήσεως βοηθείας, ἡ δὲ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ πορισθῇ τὴν βοήθειαν ἐξ αὐτῶν τῶν προσόδων τοῦ τόπου, σᾶς προσκαλοῦμεν, πρῶτον, νὰ ἐνοικιάσετε διὰ δημοπρασίας ὅλους τοὺς ἐν ταῖς τρισὶν ἐπαρχίαις δημοσίους μύλους, καὶ δεύτερον, νὰ πωλήσετε εἰς τοὺς πλειοδοτήσοντας, τὰ δημόσια μελίσσια, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὰ ἄλλα πράγματα ὅσα παράκεινται εἰς χεῖρας τοῦ φρουράρχου Κορώνης. Ζητήσατε δὲ παρ' αὐτοῦ, πρὶν τῶν γενησομένων δύω πωλήσεων, τὴν σημείωσιν τῶν σωζομένων καὶ τῶν ἐξοδευθέντων πραγμάτων, τὴν ὁποίαν καὶ ἐγὼ τοῦ ἐζήτησα, ἀλλὰ βραδύνει, καὶ χρεία νὰ τὸν προτρέψετε πάλιν ἀπὸ μέρους μου νὰ μοὶ τὴν στείλῃ. Τρίτον δὲ, νὰ ἐνοικιάσετε καὶ ὅλα τὰ ἐθνικὰ περιβόλια.

Τὰ ἐκ τῶν πωλήσεων καὶ μισθώσεων τούτων προελευσόμενα χρήματα, ἰδιαιτέρως θέλουσι χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἀνωτέρω δηλωθεῖσαν βοήθειαν. Ἀλλὰ πρώτιστα πάντων θέλετε φροντίσῃ νὰ περιθάλψετε περὶ τὰς διακοσίας οἰκογενείας ἀνθρώπων θανατωθέντων εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ πολέμου περὶ τοὺς κατὰ τῶν φρουρίων ἀγῶνας.

Αὕτη δὲ ἡ προσωρινὴ περίθαλψις, καθ' ἃ ἐπληροφορήθην, δύναται νὰ ἦναι ἀνὰ ἓν κοιλὸν σίτου εἰς ἑκάστην οἰκογένειαν, ἀμέσως διδόμενον. Ἡ δαπάνη ἀναβήσεται μέχρι περίπου τῶν 5,000 γροσίων, καὶ παραγγέλλεσθε νὰ τὴν κάμετε ἄνευ ἀναβολῆς.

Παρατίθημι δὲ εἰς τὴν προσωπικήν σας εὐθύνην τὸ ἀκριβοδίκαιον

τῆς διανομῆς τοῦ βοηθήματος, καὶ προνοήσατε λοιπὸν πᾶν ὅ,τι κρίνετε πρόσφορον ὅπως ἑκάστη οἰκογένεια ἀπολάβῃ ἀναφαιρέτως τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς μικρᾶς ταύτης ἐπισκέψεως.

Γνωρίζετε ὅσα διεξηγήθην πρός τε τὸν Μαρσιάλην Κ. Μαιζῶνα καὶ πρὸς τὸν καθόλου οἰκονόμον τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῆς ὀφειλομένης εἰς τοὺς γεωργοὺς τοῦ Πεταλιδίου, τῆς Μοθώνης, καὶ τῆς Κορώνης, δι' ὅσας ζημίας ἔπαθον τὰ χωράφιά των εἰς τὸ πέρασμα τῆς γαλλικῆς ἐκστρατείας· φροντίσατε λοιπὸν ὅπως ἡ τοιαύτη ἀποζημίωσις πληρωθῇ ὅσον τάχιστα, δίδοντες εἰς τὸν γαλλικὸν οἰκονόμον ὅσας διασαφήσεις ζητήσῃ. Καὶ ἂν μὲν κατορθώσετε νὰ πληρωθῶσι 12 ἕως 15,000 φράγκα, (ὅρος ἐλάχιστος κατὰ τὰς ἐκτιμήσεις τῶν ἐγχωρίων πραγματογνωμόνων), ἔσω φροντὶς ὑμῶν διαφέρουσα καὶ ἀκριβασμὸς ἀτενὴς περὶ τὴν διανομὴν τῆς ἀποζημιώσεως. Ἐὰν δὲ ἀποτύχετε, δηλώσατε εἰς ἡμᾶς ἀνυπερθέτως τὸ πρᾶγμα, ὅπως ἡ κυβέρνησις ἐκπληρώσῃ τὰς παρ' αὐτῆς προγενομένας εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους ὑποσχέσεις.

Περὶ δὲ τῶν ὁλοσχερεστέρων χρειῶν τῶν ἐπαρχιῶν θέλετε λάβῃ ὑμεῖς τε καὶ οἱ συνδιοικηταὶ ἐγκυκλίους διαταγὰς, καὶ κατὰ τὰς ἀπαντήσεις σας θέλει πράξῃ ἡ κυβέρνησις.

Ἤδη μεταβαίνομεν εἰς ἄλλα τινὰ ἐπίσης σπουδαῖα, τὸ περὶ συστάσεως δηλαδὴ τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων, καὶ τὸ περὶ ἐπανορθώσεων πύλεών τε καὶ προαστείων τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησίν σας τριῶν ἐπαρχιῶν.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου, σᾶς ἐπιτρέπομεν νὰ ἐπισκευάσετε τὸ ἐν Κορώνῃ σωζόμενον τζαμίον καὶ νὰ τὸ μετασχηματίσετε εἰς σχολεῖον ἀλληλοδιδακτικὸν, λαμβάνοντες μὲν τὴν δαπάνην ἐκ τῶν χρημάτων τῶν ἀνωτέρω σημειουμένων ἐπιτοπίων προσόδων, ἐρωτῶντες δὲ τὸν ἐν Μοθώνῃ ἀλληλοδιδάσκαλον περὶ τῆς ἐγκανόνου κατασκευῆς τῶν τε καθισμάτων καὶ τραπεζῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀναγκαίων τοῦ σχολείου, εἰς τὴν ὁποίαν πάντως εὑρήσετε προθύμους νὰ σᾶς βοηθήσωσι τοὺς τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ τέκτονας. Ὁ αὐτὸς μάλιστα διδάσκαλος ἠδύνατο ἴσως ν' ἀρχίσῃ νὰ διδάσκῃ τὰ ἐν Κο-

ρώνῃ παιδία, ἕως ὅτου κατασκευασθῇ καὶ ἑτοιμασθῇ τὸ τῆς Μοθώνης σχολεῖον· καὶ τότε, ἅμα ἀνοιχθέντος τοῦ σχολείου, θέλει ἀρχίσῃ νὰ λαμβάνῃ μισθὸν 200 γρόσια κατὰ μῆνα.

Σᾶς ἔδειξα τὸ μέρος ὅπου τὸ τῆς Μοθώνης σχολεῖον πρέπει νὰ οἰκοδομηθῇ ἐκ τῶν 5,000 γροσίων τῆς προγενομένης συνεισφορᾶς, τὴν ὁποίαν, ἐὰν δὲν ἀρκέσῃ, ἕτοιμοι εἴμεθα νὰ συμπληρώσωμεν, ὅπως ἡ οἰκοδομὴ λάβῃ ἐν πᾶσι τὴν προσήκουσαν συμμετρίαν. Καὶ ὁ γάλλος μηχανικὸς προσέφερεν ἡμῖν τὴν αὐτοῦ ὑπουργίαν πρὸς τὴν ὑποτύπωσιν τοῦ τε σχολείου, καὶ τῶν πόλεων καὶ χωρίων ὅσα σήμερον αὐτόχρημα ἐρειπιῶνες ὑπάρχουσιν. Ὑμέτερον ἄρα εἶναι νὰ ἐπισπεύσετε ὅσον τὸ δυνατὸν τὸ πλήρωμα τῆς φιλέλληνος ὑποσχέσεως, ὅπως αἱ ἀνοικοδομήσεις αἱ πολλαχοῦ ἤδη ἀρχόμεναι, γίνωνται κατὰ τύπον κανονικόν τε καὶ ἔμμουσον. Γενομένων δὲ τῶν σχεδίων, νὰ μᾶς τὰ πέμψετε ἵνα τὰ θεωρήσωμεν, καὶ ἐπικυρώσαντες διατάξωμεν τὴν αὐτῶν ἀκριβεστάτην ἐκτέλεσιν.

Σᾶς ἐπιτρέπομεν προσέτι νὰ τελειώσετε ὅπερ ἠρχίσατε νὰ κατασκευάζετε οἴκημα εἰς Νεόκαστρον, ἅμα προνοοῦντες καὶ περὶ τῶν τειχῶν τῶν σωζομένων περὶ τὸ οἴκημα τοῦτο, μήπως ἐν καιρῷ δυνηθῶμεν νὰ τὸ κάμωμεν λοιμοκαθαρτήριον. Φροντιστέον δὲ, ὅτε καὶ ὅπου δεήσει, περὶ σχολείου καὶ κατὰ τὸ Νεόκαστρον, τοῦ ὁποίου καὶ τὸν τόπον προσημειώσατε εἰς τὸ σχέδιον τῆς αὐτόθι ἐπανεγερθησομένης πολίχνης.

Περὶ δὲ τῆς ὑγειονομικῆς τε καὶ ἐμπορικῆς ἀστυνομίας τοῦτε αὐτόθι λιμένος καὶ τῶν ἄλλων, θέλομεν σᾶς δώσῃ τὰς χρειώδεις ἐντολὰς ὅταν συνδιαθέσωμεν τέλεον καὶ ἀποφασίσωμέν τινα περὶ τούτου μετὰ τοῦ γάλλου ἀρχηγοῦ. Τὰ αὐτὰ λέγομεν καὶ περὶ τῆς μέχρι τοῦδε γενομένης ἁλιεύσεως τῶν ἐν τῷ ὅρμῳ τοῦ Νεοκάστρου βεβυθισμένων πολυτίμων πραγμάτων. Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ σᾶς παραγγέλλομεν νὰ μᾶς παρέξετε ἀξιοχρεωτάτας πληροφορίας περὶ ταύτης τῆς ἁλιεύσεως, ἂν ἐξακολουθῆται, ἕως ὅτου καὶ τοῦτο συνδιευθετηθῇ μετὰ τοῦ ναυάρχου Κ. Ῥοζαμέλου.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Τσώρτς.

Πάτραις, 7 ἀπριλίου 1829.

Ἠδέως μανθάνω τὰ διὰ τῆς ἐπιστολῆς σας τῆς 26 μαρτίου ἀγγελλόμενα, καὶ εὔελπις εἶμαι ὅτι ἡ παράδοσις τοῦ τε Μεσολογγίου καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ μεγάλως θέλουσι σπεύσῃ τὸ παρ' ἡμῶν σκοπούμενον.

Μόλις φθάσας ἐνταῦθα, σᾶς ἀνεκπέμπω ἀμέσως τὸν ταχυδρόμον. Ἀφ' οὗ δὲ λάβω λεπτομερεστέραν γνῶσιν τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων, θέλω σᾶς στείλῃ τὰς δεούσας ὁδηγίας ὅπως αἱ στρατιωτικαὶ ἡμῶν ἐπιχειρήσεις ὑπάρχωσιν ἀνάλογοι πρὸς τοὺς πόρους ἡμῶν· ὅπερ εἶναι ἀπαραίτητον εἰς ἐπίτευξιν καὶ κατόρθωσιν πάσης ἐπιχειρήσεως.

Ὁδεύων πρὸς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν δι' ἧς μοι ἐμηνύσατε τὴν κατάληψιν τοῦ Μακρυνόρους, καὶ σᾶς συγχαίρω σήμερον, μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι τὰ ἤδη πεφροντισμένα θέλουσι σᾶς καταστήσῃ ἐντὸς ὀλίγου οἷον νὰ τελειώσετε τὰ καλῶς ἀρχηνηθέντα.

Τῷ ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ Ἠλιδος.

Πάτραις, 7 ἀπριλίου 1829.

Πολλά μοι παρέστησαν οἱ κάτοικοι τοῦ παρ' ὑμῶν διοικουμένου τμήματος περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν νῦν δημογερόντων, τὰ ὁποῖα εὑρίσκω δίκαια, διότι, ὁπότε αἱ ἐκλογαὶ ἐγένοντο, μέγα μέρος τοῦ τόπου κατείχετο ἀκόμη ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ τὸ πλεῖστον τῶν ἐχόντων κῦρος ψηφοφορίας δὲν ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὰς αὐτῶν ἐπαρχίας.

Ἐκ τούτου ὁρμώμενος, σπεύδω νὰ σᾶς προσκαλέσω νὰ ἐνερ-

γήσετε νέαν ἐκλογὴν τῶν δημογερόντων, λαμβάνοντες τὴν εὐκαιρίαν ἐκ τῆς συνελεύσεως τῶν πολιτῶν πρὸς τὸ ἐκλέξαι τοὺς ἐκλογεῖς καὶ πληρεξουσίους τοῦ τμήματος.

Δύνανται δὲ νὰ ἐπαναεκλεχθῶσι καὶ αὐτοὶ οἱ σημερινοὶ δημογέροντες ἐὰν εὐδοκῶνται παρὰ τοῦ τόπου, καὶ τότε ἔσονται καὶ ἡμῖν κατὰ διττὸν λόγον εὐδόκιμοι

Πρὸς τὸ Πανελλήνιον.

Ἐπὶ τῆς *Ἑλλάδος* παρὰ τὴν Ναύπακτον, 10 ἀπριλίου 1829.

Χαρὰν ἱκανὴν μοὶ ἐπροξένησαν αἱ πρὸς τὰς διαφόρους ἀνακοινώσεις μου ἀποκρίσεις τοῦ Πανελληνίου, καὶ μάλιστα ὁ ὑπογραμμὸς τῆς συστάσεως τοῦ τε δικαστηρίου τῶν λειῶν καὶ τοῦ ἀναθεωρητικοῦ συμβουλίου. Οἱ σύνεδροί σας ἄρα οἱ ἐκ τοῦ τμήματος τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ ἐξαὐτῶν ἰδίᾳ ὁ συντάξας τὴν ἔκθεσιν καὶ τὸν τύπον τοῦ ψηφίσματος, ἀρίδηλον καταστήσαντες τὴν αὐτῶν δεινότητα, μὲ ἐδίδαξαν ἡλίκα ὑπηρετήματα μέλλουσι νὰ παρέξωσιν εἰς τὴν πατρίδα, ὁπότε δεήσει νὰ προετοιμάσωμεν καὶ ἄλλα ἔργα διὰ τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν.

Τὰ αὐτὰ λέγω καὶ περὶ τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ περιεχομένου ἐν τῇ ἐπιστολῇ μου τῆς ..... Ὑπέγραψα ὅμως τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος τὸ ἐπιψηφισθὲν παρὰ τῶν πλειόνων τοῦ Πανελληνίου, καί τοι ἀτελοῦς ὄντος τοῦ προνοήματος, καὶ τῆς κυβερνήσεως ὀφειλούσης κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην καταρτίσαι δίχως ἀναβολῆς τὰ ἀποβλέποντα εἰς τὰς κενὰς γαίας τοῦ δημοσίου, ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ πολῖται, κατὰ τὸ σχέδιον τῶν πόλεων, ζητοῦσιν ἄδειαν νὰ κτίσωσιν οἰκίας ἢ ἄλλας κατασκευάς.

Προτρέπω λοιπὸν τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τμῆμα νὰ ἐμμελετήσῃ εἰς τοῦτο. Ἐμμελετήσω δὲ καὶ ἐγὼ, καὶ γράψω τὴν γνώ-

μην μου' πρὸς ὑμᾶς. Διότι μετὰ τὴν ἐν Πάτραις γενομένην μοι τῶν τόπων ἐπίσκεψιν, καὶ τὰς τοσαύτας αἰτήσεις τῶν πολιτῶν, ἀδύνατον εἶναι, λέγω καὶ πάλιν, νὰ ἀναβάλωμεν ἐπὶ πλέον τὰς ἀποφάσεις ἐκ τῶν ὁποίων καὶ μόνων δύναται νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ ἀνέγερσις τῶν Πατρῶν.

Τὸ Πανελλήνιον ὅμως ἀπατᾶται, ἐὰν νομίζῃ ὅτι ἔδωκε γνώμην ὠφέλιμον, ἐνάγον τὴν κυβέρνησιν νὰ ἀναδεχθῇ αὐτὴ τὰ περὶ τὰ ἕλη τῆς Γλυκιᾶς ἔργα. Διότι καὶ οἱ πόροι τοῦ δημοσίου τῷ εἶναι γνωστοὶ, καὶ αἱ δικαίῳ τε καὶ προνοητικῷ τῷ λόγῳ δοτέαι παρὰ τῆς κυβερνήσεως βοήθειαι εἰς τὰς ἐπαρχίας αἵτινες ἐπικαλοῦνται τὴν ἀντίληψιν αὐτῆς. Ἀπερρίψατε λοιπὸν τὴν περὶ τῶν ἑλῶν πρότασιν δι' ἄλλους λόγους, τοὺς ὁποίους ἐπιθυμῶ νὰ μάθω. Ἂν δὲν μοὶ τοὺς εἴπητε, κύριοι, τότε καὶ πάλιν ἀναμελετήσας τὴν ὑπόθεσιν, ἴσως τὴν ἀποφασίσω ἀπ' ἐμαυτοῦ, μόνος ἀναδεχόμενος τὴν ὅλην εὐθύνην.

Ἡ κυβέρνησις μεριμνήσει, οὐδ' ἀμελήσει περὶ τῶν προνοήσεων ἃς μοι προβάλλει τὸ Πανελλήνιον, ὅπως κατασταθῇ ἐπ' ὠφελίμου βάσεως ἡ εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς γενομένη παραχώρησις γαιῶν περὶ Κόρινθον πρὸς συνοικισμὸν τῶν πτωχῶν.

Σᾶς γράφω, κύριοι, ὢν ἤδη περὶ τὸ τέρμα σχεδὸν τῆς περιοδείας μου. Καὶ μεγάλη εἶναι ἡ ἀπόλαυσίς μου δι' ὅσα ἠδυνήθην νὰ παρατηρήσω αὐτὸς ἐγὼ ἐντὸς ἑκάστης ἐπαρχίας. Ἤδη λοιπὸν γνωρίσας ἐκ τοῦ ἐγγὺς τοὺς ἀνθρώπους τε καὶ τὰ πράγματα, εὔελπις εἶμαι ὅτι, Θεοῦ βοηθοῦντος, θέλω ἐκπληροῦν εὐσκοπώτερον τὰ χρέη μου καὶ ἀξίως τῆς εἰς ἐμὲ πίστεως τοῦ λαοῦ.

Τῷ Μαρσιάλῃ Κ. Μαιζῶνι.

Ναυπλίῳ, 19 ἀπριλίου 1829.

Ἀπαντῶ πρὸς τὸ ἔντιμον γράμμα τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος δι'

οὗ ηὐδοκήσατε νὰ μοὶ στείλετε κατάλογον τῶν στρατιωτικῶν Γάλλων ὅσοι ἀγαπῶσι νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸ τακτικὸν Ἑλληνικὸν σῶμα. Μὴ ἀμφιβάλλετε δὲ ὅτι προθυμηθήσομαι νὰ κάμω χρῆσιν τοῦ τοιούτου βοηθήματος, καὶ νὰ παρασκευάσω ὅσον ἔνεστιν εὐάρεστα τὰ περὶ τοὺς γενναίους τούτους ἄνδρας, οἵτινες, συμφερόμενοι μὲ τὴν εὐεργετικὴν προαίρεσιν τοῦ βασιλέως των, μᾶς γίνονται πρόθυμοι βοηθοί.

Ἐν τῇ παρούσῃ μου προστίθημι καὶ τὰς αἰτήσεις ἃς σήμερον προφορικῶς σᾶς ἀπέτεινα, καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ φροντίσῃ περὶ αὐτῶν.

Αἱ ἀποθῆκαι μας εἶναι κεναὶ ἀπὸ πολέμου ἐφόδια, καὶ ἂν μᾶς δώσετε ἀμέσως πυρίτιδος μέρος τὸ ἱκανὸν, ἀπαλλαττόμεθα ἀπὸ παραγγελίας καὶ προμηθεύσεις, τὰς ὁποίας συνήθως οἱ κερδοσκόποι καθιστῶσι βαρυτάτας εἰς τὴν ἡμετέραν κυβέρνησιν.

Ἐνέκρινεν ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης τὰ κανονισθέντα ὅπως εἰς τὸ ἑξῆς τὸ τακτικὸν Ἑλληνικὸν στράτευμα ζῇ συσσιτούμενον. Ἀλλὰ μᾶς λείπουσι χύτραι· καὶ ἂν αἱ ἐν τοῖς Μεσσηνιακοῖς φρουρίοις ἀποθῆκαι σας ἠδύναντο νὰ μᾶς παρέξωσι μερικὰς, καὶ δώσετε προσταγὰς ἐπὶ τούτῳ, ἠθέλαμεν χρεωστεῖ πολλὴν τὴν χάριν εἰς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα.

Τέλος, ἂν καὶ ὁ ναύαρχος Κ. Ῥοζαμέλος συμπνεύσῃ μὲ τὴν γενναίαν ὑμῶν εὐμένειαν, θέλει δώσῃ καὶ ἡ Ἐξοχότης του πλοῖον ἐκ τοῦ βασιλικοῦ στόλου ἵνα μεταφέρῃ ἀπὸ Νεοκάστρου εἰς Ναύπλιον τήν τε πεδινὴν κανονοστοιχίαν, καὶ τὰ τουφέκια, καὶ τὴν πυρῖτιν, καὶ χύτρας, καὶ ὅσα ἄλλα ἠθέλετε εὐδοκήσῃ νὰ παραχωρήσετε εἰς τὸ τακτικὸν Ἑλληνικὸν σῶμα.

Τῷ Μαρσιάλῃ Κ. Μαιζῶνι.

Ναυπλίῳ, 19 ἀπριλίου 1829.

Ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης ἀνασχομένη νὰ ἔλθῃ μέχρι Ναυπλίου, εἰδε μὲν ἐκ τοῦ ἐγγὺς τὰ στοιχεῖα τῶν στρατιωτικῶν μας καταστημάτων καὶ τὴν ὑπόστασιν τοῦ τακτικοῦ Ἑλληνικοῦ σώματος, ἐπευφημοῦσα δὲ εἰς τοὺς πρώτους καρποὺς τῶν ἡμετέρων ἀγώνων ἠυδόκησε νὰ μᾶς ἀναγγείλῃ ὅτι κατὰ τὴν εὐεργετικὴν τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν ἄνακτος προαίρεσιν ἕτοιμοι εἶσθε νὰ δώσετε εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν τὰς χρηματικὰς χορηγίας ἃς νεύει ὁ βασιλεὺς νὰ ἐπιχορηγήσῃ ἐξηρημένως εἰς τοῦτο τὸ κυριώτατον μέρος τῆς τοῦ τόπου ἐπανορθώσεως.

Ἡμεῖς δὲ, κύριε Μαρσιάλη, εἰλικρινέστερον μαρτύριον τῆς εὐγνωμοσύνης μας δὲν δυνάμεθα νὰ σᾶς δώσωμεν, οὐδὲ ἀσφαλέστερον πίστωμα τῆς ἡμῶν προθυμίας εἰς τὸ πληρῶσαι μετὰ πάσης τῆς εὐλαβείας τὰς μεγαλοψύχους τῆς χριστιανικωτάτης αὐτοῦ Μεγαλειότητος βουλὰς, εἰμὴ ἐπαναφερόμενοι εἰς τὰ ἐν Μοθώνῃ διομολογηθέντα, καὶ ἐν τῷ προσαρτωμένῳ ὑπομνήματι περιλαμβανόμενα, καὶ ἤδη καὶ ἐν μεγάλῳ μέρει ἐκτελεσθέντα. Διότι καὶ ἀξιωματικοὶ, καὶ ὑπαξιωματικοὶ, καὶ στρατιῶται, οἱ θελήσαντες νὰ ἐμβῶσιν εἰς ὑπηρεσίαν τῆς Ἑλλάδος, τελοῦσιν ἤδη εἰς τὸ τακτικὸν σῶμα, καὶ οἱ πυροβολικοὶ τέκτονες ἐργάζονται εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν κρεββατίων τῶν πυροβόλων τοῦ Ναυπλιακοῦ φρουρίου. Καὶ τὰ ἄλλα δὲ ἄρθρα τοῦ προϋπομνήματος τῆς 1 ἀπριλίου θέλουσιν ἐπαλλήλως ἐκτελεσθῆ, συνεργούσης, ὡς ἐλπίζομεν, τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος τὸ αὐτῆς μέρος.

Προσάπτομεν ἐνταῦθα τὴν ἐνεστῶσαν ἀναγραφὴν τῶν ἡμετέρων τακτικῶν στρατευμάτων, καὶ τῶν ἐξοδευομένων σήμερον παρὰ τῆς κυβερνήσεως εἰς συντήρησιν αὐτῶν. Εὐκόλως δὲ δυνάμεθα νὰ αὐξήσωμεν αὐτὰ μέχρις ἑξακισχιλίων ἢ καὶ ὀκτακισχιλίων ἀνδρῶν, ἀφ' οὗ κατασφαλισθῶσιν οἱ ἐπὶ τούτῳ πόροι, εἰσβιβάζοντες εἰς τὸ

τακτικὸν τοὺς μαχίμους ἄνδρας τοῦ Ῥουμελικοῦ καὶ τῆς Μάνης.

Ἐὰν τὰ εἰς τοῦτο χρειώδη ἐνδύματα καὶ ἡ ἄλλη παρασκευὴ μᾶς ἐχορηγοῦντο ἐκ τῶν φιλοτιμημάτων τοῦ βασιλέως ὑπὲρ τῶν πρώτων ἐξόδων, καὶ μᾶς ἤρχοντο ἐντὸς τοῦ ἰουνίου μηνὸς, ἀδιστάκτως σᾶς βεβαιοῦμεν, κύριε Μαρσιάλη, ὅτι πρὸ τοῦ ἐπερχομένου φθινοπώρου γενναίως ἤθελε προχωρήσῃ ἡ προκειμένη σύστασις. Διὸ καὶ παραθέτομεν ἐνταῦθα σημείωσιν τῶν ὧν χρήζομεν ἐνδυματικῶν καὶ παρασκευαστικῶν πραγμάτων.

Θέλοντες δὲ νὰ κατασφαλίσωμεν διὰ κανονισμοῦ εἰδικοῦ τὴν διαχείρισιν τῶν χορηγημάτων τῶν εἰς σύστασιν καὶ συντήρησιν τοῦ τακτικοῦ σώματος ἀποτεταγμένων, καὶ ταμεῖον στρατιωτικὸν ἐν Ναυπλίῳ νὰ στήσωμεν, πάλιν τὴν ἀρίστην εὐμένειαν τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος ἐπικαλούμεθα πρὸς τὸ διορίσαι ἡμῖν ἕνα τῶν περὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ ὑμετέρου στρατοῦ, εὖ διακείμενον ἵνα ἀναδεχθῇ τὰ τῆς διαχειρίσεως ταύτης.

Ἡ μηνιαία δόσις ἣν θέλετε κρίνῃ νὰ προσδιορίσετε διά τε τὴν συντήρησιν τοῦ τακτικοῦ σώματος καὶ διὰ τὰς πρώτας δαπάνας, θέλει ἀνατεθῇ ὅλως εἰς τὸ ταμεῖον τοῦτο, καὶ εἰς τὴν ἀναγκαίαν ἐπισκευὴν τῶν φρουρίων, κατασκευὴν στρατώνων, στρατιωτικῶν νοσοκομείων, κτλ.

Παυόμενοι δὲ τοῦ λόγου, κύριε Μαρσιάλη, δὲν κρύπτομεν τὴν ἐπιθυμίαν ἣν ἔχομεν νὰ μάθωμεν ἐὰν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μηνιαῖον χορήγημα θέλῃ ληφθῇ ἐκ τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων, ἢ ἂν δύναται ἡ κυβέρνησις νὰ περιμένῃ ταῦτα πρὸς μόνην βοήθειαν τῶν ἐπαρχιῶν τῶν ὁποίων γνωρίζει ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης τὴν ἀθλιότητα. Αἱ 500,000 φράγκων τὰ ὁποῖα ἤδη ἐδώκαμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς χωρικοὺς ἐκ τοῦ παρασχεθέντος ἡμῖν ἐν Νεοκάστρῳ ἑκατομμυρίου, εἰς οὐδὲν ὠφελοῦσιν οὔτε τοὺς κτηματικοὺς οὔτε τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων. Ἐὰν ὅμως μᾶς συνεχωρεῖτο νὰ βάλωμεν εἰς τὴν τράπεζαν ἀδροτέραν τινὰ ποσότητα, καὶ οἱ κτηματικοὶ καὶ οἱ πολῖται ἤθελαν ὠφεληθῆ, καὶ αὕτη διὰ τῆς χρήσεώς της ἤθελεν ἐντὸς ὀλίγου μᾶς καταστήσῃ οἵους νὰ ἀποδώσωμεν, καὶ μετὰ τόκου ἐπιεικοῦς, τὸ ἐν τῷ παρόντι παρεχόμενον εἰς ἡμᾶς κεφάλαιον.

Πεποίθαμεν, κύριε Μαρσιάλη, ὅτι κινούμενοι ἐκ τῆς περὶ τὴν Ἑλλάδα γενναίας ὑμῶν εὐνοίας θέλετε ἐνεργήσῃ πᾶν ὅ,τι δύνασθε ἵνα τῇ προμηθεύσετε τὰ αἰτούμενα, ἀπαραίτητα ὄντα πρὸς τὴν ταχεῖαν αὐτῆς ἐπανόρθωσιν.

Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς διδασκάλους τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀλληλοδιδακτικῶν Σχολείων(*).

Αἰγίνῃ, 25 ἀπριλίου 1829.

Ὅσα ἐκ τῶν ἤδη ὑπαρχόντων ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων ἐπεσκέφθημεν προσωπικῶς, μᾶς ἐπροξένησαν εὐχαρίστησιν κατὰ πάντα· ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τοὺς ἀξιολόγους πολίτας, οἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὸν διοργανισμόν των, πρὸς τοὺς διδισκάλους, οἱ ὁποῖοι, καίτοι σχεδὸν πάντων στερούμενοι, κατώρθωσαν νὰ προοδεύσουν τὰ καταστήματα ταῦτα, καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς, οἱ ὁποῖοι δεικνύουν ἤδη τί ἐμπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ παρ' αὐτῶν ἡ πατρίς. Ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀποδείξωμεν καταλληλότερον τὴν κατὰ τοῦτο ἐπιθυμίαν μας εἰμὴ διατάττοντες τὰ ἑφεξῆς.

Νὰ μᾶς σημειώσῃς ἐκείνους τῶν μαθητῶν σου, ὅσοι ἔδωκαν ἀδιακόπως προφανῆ δείγματα τῆς ἐμφύτου κλίσεως καὶ ἱκανότητός των εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ διδασκάλου τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων, καθότι ἔχομεν σκοπὸν νὰ τοὺς προσκαλέσωμεν διὰ νὰ τελειοποιηθῶσιν εἰς τὸ πρωτότυπον σχολεῖον, τὸ ὁποῖον συσταίνομεν εἰς Αἴγιναν.

Ἅμα λαβόντες τὴν σημείωσιν ἐκ μέρους ὅλων τῶν διδασκάλων τῶν ἤδη καθεστώτων ἀλληλοδικακτικῶν σχολείων, θέλομεν προσδιορίσει τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰς τὸ πρωτότυπον σχολεῖον εἰ-

---

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 29 ἀπριλίου.

σαχθησομένων μαθητῶν. Ἀλλὰ προτοῦ νὰ γενοῦν παραδεκτοὶ, θέλουν ἐξετασθῆ ἀπὸ τὴν ἐπὶ τούτῳ συστηθησομένην ἐπιτροπήν.

Διὰ ν' ἀποζημιώσωμεν δὲ κατὰ τὸ δίκαιον τοὺς διδασκάλους διὰ τὰ ἔξοδα, ὅσα μέχρι τοῦδε ἔκαμον, θέλοντες νὰ διεγείρουν τῶν μαθητῶν τὴν φιλοτιμίαν, προσφέρομεν εἰς αὐτοὺς δωρεὰν ἀνὰ 300 γρόσια δι' ἕκαστον τῶν μαθητῶν ὅσοι μέλλουν νὰ γενοῦν παραδεκτοὶ εἰς τὸ πρωτότυπον τοῦτο σχολεῖον.

Τῷ Ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ Ἀρκαδίας.

Αἰγίνη, 24 ἀπριλίου 1829.

Διαβαίνοντός μου διὰ Τριπολιτσᾶς, οἱ τῷ ἀλληλοδιδακτικῷ σχολείῳ ὑπηρετοῦντες μοὶ ἔδωκαν ἀναφοράν, συνοδεύουσαν τὴν γενομένην συνεισφορὰν ὑπὲρ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ σχολείου· ἐγὼ δὲ τοῖς ὑπεσχέθην τὴν δυνατὴν ἀντίληψιν, καὶ ἤδη ἔστειλα εἰς Τριπολιτσὰν μηχανικὸν, καὶ τοῦ σχολείου τὸ σχέδιον ἔγεινε καὶ ἐνεκρίθη, καὶ ἀναδέχομαι τὰ τείνοντα εἰς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, τὰ περὶ τὸν μηχανικὸν δηλαδὴ τὸν ἐπιστατήσοντα εἰς τὰ ἔργα, εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν καθισμάτων, κτλ. Ἀφ' οὗ δὲ γνωρίσω τὸ ὅλον τῆς συνεισφορᾶς, καὶ τὸν σταλησόμενόν μοι παρὰ τοῦ μηχανικοῦ ὑπολογισμὸν τῶν ἐξόδων, προθύμως θέλω χορηγήσῃ εἰς τοὺς ἐφόρους τὴν ἀναγκαίαν ποσότητα εἰς συμπλήρωσιν τῆς συνεισφορᾶς· τοὺς ὁποίους ἐν τοσούτῳ παραγγείλατε νὰ ἑτοιμάσωσιν ἄνευ ἀναβολῆς τὸν ἀσβέστην, τὴν πέτραν, τὴν ἄμμον ἐκ τῶν συναχθέντων χρημάτων.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κ. Ῥήγας, εἷς ὢν τῶν ἐφόρων, πολλάκις μὲ παρεκάλεσεν ὅπως ἡ εὐθύνη τῆς τῶν χρημάτων διαχειρίσεως μὴ ἀφεθῇ ἐπ' αὐτὸν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, σᾶς προσκαλῶ νὰ συσκεφθῆτε περὶ τούτου μετὰ τῶν εἰρημένων, καὶ νὰ μοὶ προτείνετε ποίους ἄλλους δύνανται οἱ συνεισφορεῖς ἢ ἡ κυβέρνησις νὰ διορίσωσι διαχειριστὰς

ἀντ' ἐκείνων, ἐννοουμένου ὅτι οἱ διορισθησόμενοι πρέπει νὰ ἦναι παρ' ἀμφοτέροις πιστοί.

Ὁ ἀρχιτέκτων φθάνει εἰς Τριπολιτσὰν μετ' ὀλίγας ἡμέρας, καὶ διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἀμέσως τὰ ἔργα του, καὶ τὸ σχολεῖον τελειώσῃ τὸ πολὺ ἐντὸς τοῦ ἰουνίου μηνὸς, σᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἶναι κατεπείγον νὰ προετοιμάσωσιν ἀπὸ τοῦ νῦν οἱ ἔφοροι ὅλην τὴν ὕλην περὶ ἧς ἀνωτέρω εἶπον.

Τέλος οἱ ἔφοροι τοῦ ἀλληλοδιδακτικοῦ σχολείου τοῦ Ζυγοβίστου ζητοῦσι δι' ἀναφορᾶς των σταλείσης μοι εἰς Τριπολιτσὰν, βοήθειάν τινα ὑπὲρ αὐτοῦ, περὶ τῆς ὁποίας συλλαλήσας αὐτοπροσώπως μεθ' ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, καὶ μαθὼν ὅτι ὁ τοῦ διδασκάλου μισθὸς χορηγούμενος τοῖς ἤρκει πρὸς τὸ παρὸν, σᾶς ἐπιτρέπω νὰ τοῖς δίδετε ἐπὶ τούτῳ 200 γρόσια κατὰ μῆνα, ἀρχόμενοι ἀπὸ πρώτης ἀπριλίου, καὶ τοῦτο φροντίσαντες, νὰ γράψετε ἀπὸ μέρους ἡμῶν πρὸς τοὺς ἐφόρους τοῦ δηλωθέντος σχολείου, ὧν τὰ ὀνόματα σᾶς συνάπτομεν ἐνταῦθα.

Τῷ Προσωρινῷ Διοικητῇ Κορίνθου.

Αἰγίνῃ 25 ἀπριλίου 1829.

Σᾶς εἶπα προφορικῶς πόσον ἐπεθύμουν νὰ προμηθεύσω ὅσον τάχιστα εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κορίνθου σχολεῖον ἀλληλοδιδακτικόν. Ἤδη δὲ μανθάνων ἤδέως ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου προθυμοῦνται διὰ συνεισφορᾶς νὰ συστήσωσι τοιοῦτο κατάστημα, σᾶς παραγγέλλω διὰ τοῦ παρόντος συντονώτατα νὰ ζωπυρήσετε τὴν προθυμίαν αὐτῶν, καὶ λαμβάνοντες τὸν καιρὸν καθ' ὃν θέλουσι συναχθῆ πρὸς ἐκλογὴν τῆς ἐπαρχιακῆς δημογεροντίας, νὰ ἀνοίξετε τὴν συνεισφορὰν κατὰ τὸν χρησιμώτατον καὶ προσφορώτατον τρόπον. Εἴπατε δὲ πρὸς τοὺς κατοίκους ὅτι καὶ ἐγὼ θέλω λάβῃ μέρος εἰς τὴν συνδρομὴν, καὶ ἀρχιτέκτονα θέλω τοῖς στείλῃ

πρὸς σύμμετρον κατασκευὴν τοῦ σχολείου των, καὶ διδάσκαλον ἐν τοσούτῳ θέλω φροντίσῃ νὰ τοὺς ἐκλέξω ἱκανὸν πρὸς ὠφέλειαν τῶν παιδίων ὅλης τῆς ἐπαρχίας. Ταῦτα δὲ φροντίσαντες, νὰ μοὶ γράψετε κατ' εὐθεῖαν.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Ἐϋνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Αἰγίνῃ, 29 ἀπριλίου 1829.

Ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, ἐν ᾧ ἔμελλον νὰ σὲ γράψω γράμμα μακρὸν, λαμβάνω τὸ σὸν τῆς 28 μαρτίου ἐκ Φλωρεντίας.

Ἀσμένως μανθάνω ὅτι τὸ παρὸν θέλει σε εὑρεῖ εἰς Παρισίους, ὅπου θέλεις λάβῃ προσέτι καὶ ὅπερ σοι ἔγραψα διὰ τοῦ δόκτορος Γόσσου ἐκ Νεοκάστρου τῇ 3 ἀπριλίου.

Αἱ αἰτήσεις αἱ πρὸς τὴν ἑταιρίαν τῆς στοιχειώδους διδασκαλίας καὶ πρὸς τοὺς φιλέλληνας χρηματίας, περὶ ὧν σοι ἔγραψα διὰ τῆς πρεσβείας τοῦ Κ. Γόσσου, γενήσονται σήμερον διὰ τῆς εἰς Γαλλίαν ἐπιστροφῆς τοῦ Μαρσιάλου καὶ τῆς αὐτοῦ συνέδρας (quartier-général)· καὶ εὑρίσκεις ὧδε συναπτόμενα ἀντίτυπά τινα τῆς πρὸς τὴν ἑταιρίαν ἐπιστολῆς μου, καὶ τὸν κατάλογον τῶν ὑποκειμένων ὧν ἐπικαλοῦμαι τὴν βοήθειαν.

Αἱ πληροφορίαι τὰς ὁποίας ὅ,τε Μαρσιάλης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀξιωματικοὶ δώσουσιν εἰς Παρισίους περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ ὅσων ἀγωνίζεται ἡ κυβέρνησις αὐτῆς πρὸς βελτίωσιν βαθμιαίαν τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων, ἔσονται, ἐλπίζω, ἐκπληκτικὸν ἀντιφώνημα πρὸς τὰ συρραφέντα πρότερον παρά τινων καὶ περὶ τοῦ τόπου καὶ περὶ τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ. Ἐπιθυμῶ δὲ νὰ γνωρίσῃς τὸν Κ. Φιρῖνον, γενικὸν μισθοδότην, συνδεδεμένον εἰς φιλίαν μετά τε τοῦ Δουκὸς Βρογλίου καὶ μετὰ τοῦ Κ. Ἀρδουΐνου, ἔτι δὲ νὰ βλέπῃς συχνὰ τὸν Κ. Αυττερόθον, γραμματέα τοῦ Μαρσιάλου καὶ ἀδελφὸν τῆς νύμφης του, ἐξ ὧν μαθὼν τὰ δέον-

τα, πάντως θέλεις συμμεθέξη τῶν ἐλπίδων μας. Μόνον, καιρὸν ἐὰν μᾶς ἀφήσωσι, καὶ τοὺς πόρους μᾶς δώσωσιν οὓς αἰτοῦμαι ἀπὸ τοῦ προηγηθέντος αὐγούστου, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θέλει ὑπερβῆ πάσης ἐννοίας ταχύτερον τὰς ἐφέσεις καὶ καὶ τὴν προσδοκίαν τῶν εἰλικρινεστάτων φίλων αὐτοῦ.

Πρόκειται λοιπὸν νὰ λάβωμεν τούτους τοὺς πόρους, καὶ ἐμβαίνω εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἀποκρινόμενος πρὸς τὸ γράμμα σου τῆς 28 μαρτίου.

Ὁ Μαρσιάλης μοὶ ὑπεσχέθη μετὰ πάσης εὐνοίας νὰ συστήσῃ παρά τε τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς ὑπουργοῖς αὐτοῦ τὰς ἀκολούθους αἰτήσεις.

ά. Τὴν ἄμεσον πληρωμὴν τῶν καθυστερούντων τετραμήνων χορηγημάτων, ἤτοι 2,000,000 φράγκων.

β΄. Τὴν ἐξακολούθησιν τῆς βοηθείας τῆς δοθείσης παρὰ τῆς μεγαλοδωρίας τοῦ βασιλέως πρὸς σύστασιν καὶ συντήρησιν τοῦ τακτικοῦ μας σώματος.

γ΄. Τέλος τὴν ἐγγύησιν ἐφ' ᾗ νὰ δυνηθῇ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ κάμῃ ἓν δάνειον.

Διὰ νὰ εὐκολύνω τὸν συνεχισμὸν τῆς ὑπὲρ τοῦ στρατιωτικοῦ μηνιαίας χορηγίας, προβάλλω πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ πολέμου νὰ μᾶς παρέχῃ μέρος αὐτῆς εἰς ῥοῦχα, πανία, καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα τοῦ ἱματισμοῦ τοῦ παρ' ἡμῖν τακτικοῦ, ἐξ-ὧν ὁρμώμενος δύναμαι νὰ τὸ αὐξήσω ἐντὸς ὀλίγου εἰς 6 ἢ 8,000 ἄνδρας ἀπὸ τῶν σήμερον ὑπαρχόντων 2,700.

Περὶ δὲ τῆς κυριωτάτης ὑποθέσεως τοῦ δανείου, ἄκουσον τί ἠξεύρω.

Ὁ Κόμης Βούλγαρις ἐκ τοῦ μερικωτέρου μοι ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας μᾶς δίδει τὴν ἐγγύησιν, καὶ ὅτι διετάχθησαν οἱ πρεσβευταί του νὰ συστήσωσι παρὰ ταῖς συμμαχικαῖς αὐλαῖς τὰς προτάσεις τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, καὶ νὰ λάβωσι καὶ τὴν αὐτῶν συγκατάθεσιν.

Ἀλλ' ἐξ ὅσων ἐνταῦθα μετὰ τοῦ Κ. Κάνιγγος ὡμίλησα περὶ τούτου, δὲν βλέπω ἐλπίδα συνδιαθέσεως παρὰ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπουργείου. Μένει λοιπὸν ἡ ἐλπὶς ἣν δικαίῳ τῷ λόγῳ συλλαμβάνομεν ὅτι

εὐκολώτερον καὶ εὐδιαθετώτερον θέλομεν ἔχει τὸ ὑπουργεῖον τοῦ χριστιανικωτάτου βασιλέως.

Διότι ὁ Μαρσιάλης, κατὰ τὴν μεγάλην του πρὸς τὸν τόπον τοῦτον συμπάθειαν, καὶ ἐθεώρησεν ἐκ τοῦ πλησίον λεπτομερέστατα ὅλας τὰς αὐτοῦ ἀθλιότητας, καὶ εὐδοκίμως ἀγορεύσει ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ πείσει εὐχερῶς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ βασιλέως ὅτι ὅλα τὰ παρὰ τῆς γαλλικῆς μεγαλοψυχίας μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καταβληθέντα, ἄκαρπα θέλουσι μείνῃ, ἐὰν δὲν ἐπιστηριχθῇ ἡ ἐπανόρθωσις αὐτῆς, ἄνευ περαιτέρω βραδύτητος, ἐπὶ τῆς συστάσεως τῆς οἰκονομικῆς αὐτῆς πίστεως.

Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι ἀφ' οὗ ἀκούσῃς ὅσας πληροφορίας θέλει σοι δώσῃ ὁ Μαρσιάλης, θέλεις μοι γράψῃ περὶ τῶν ῥηθέντων, ἐκπέμπων, εἰ χρεία, τὰ γράμματά σου διπλᾶ, εἴτε διὰ Μασσαλίας καὶ Τολῶνος, εἴτε δὶ Ἀγκῶνος. Τὴν δὲ μετὰ τοῦ Μαρσιάλου σχέσιν δύνασαι νὰ κρατήσῃς διὰ τοῦ Κ. Αυττερόθου, ὅστις καὶ τοῦ παρόντος γίνεται εὐμενέστατος κομιστὴς, καὶ ἐπιθυμίαν ἔχει νὰ σὲ γνωρίσῃ. Καὶ ὁ καλὸς οὗτος νέος, ὑπὸ γενναίας περιουσίας θλιβόμενος, ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ μοὶ φέρῃ τὴν συνεργίαν τοῦ τε καλάμου καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῦ δεξιότητος. Ὅθεν ἐν ὅσῳ διατρίψῃ ἐν Παρισίοις, δὲν θέλει ἀπαξιώσῃ νὰ φροντίζῃ, ὡς μεσάζων ἢ ὁπωσδήποτε ἄλλως, περὶ τῶν ἡμῖν συμφερόντων παρά τε τῷ Μαρσιάλῃ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοι συμπροστάται τούτων ἀναφανήσονται. Ὅταν δέ μοι γράψῃς ὅτι ἐπὶ θύραις εἴμεθα τῆς παρὰ τῆς Γαλλίας ἐγγυήσεως, θέλω σοι στείλῃ καὶ ἐπιτρόπους καὶ πληρεξουσιότητα καὶ ὅσας πληροφορίας μοῦ ζητεῖς διὰ τοῦ γράμματός σου τῆς 28 μαρτίου, διότι καὶ καταγίνομαι ἤδη περὶ ταῦτα ἀπό τινος καιροῦ, καὶ ἐλπίζω νὰ δυνηθῶ εἰς τέσσαρας ἢ πέντε ἑβδομάδας νὰ τὰ ἐκπεραιώσω. Σὺ δὲ, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, δύνασαι ἐν τῷ μεταξὺ νὰ προετοιμάζῃς τὰς ὁδοὺς, καὶ πρὸ πάντων νὰ μελετήσῃς τὰ περὶ τοῦ παλαιοῦ χρέους.

Τὴν περὶ τούτου δὲ γνώμην σου φρονῶ παντάπασι καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς ἐν Λονδίνῳ διατριβῆς μας. Ἀλλὰ σὲ παρακαλῶ νὰ

πιστεύσῃς ὅτι μόνον τὸ ἀδύνατον μὲ ἐμπόδισε μέχρι τοῦδε νὰ τὴν βάλω εἰς πρᾶξιν. Ἤδη δὲ, ἂν διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Μαρσιάλου λάβωμεν τὰ 2,000,000 καθυστεροῦντα χορηγήματα, εὔκολον θέλει μοι εἶσθαι νὰ σοὶ δώσω 1,000,000, ἵνα ἐξαγοράσῃς ἱκανόν τι μέρος τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ὁμολογιῶν· ἀλλὰ τότε θέλω δυνηθῆ νὰ κάμω καὶ τοῦτο, ὅταν βεβαιωθῶ ὁπωσοῦν ὅτι θέλω προμηθευθῆ ἀμέσως πόρους ἐκ τοῦ νέου δανείου.

Γράμμα τρὸς τὸν κόμητα Πορτάλιν δέν σοι στέλλω, διότι δὲν τὸν γνωρίζω προσωπικῶς. Σὺ δὲ φέρεις μετὰ σεαυτοῦ τὰ πιστωτήρια γράμματα πρὸς ὅλους τοὺς προστατεύοντας τὴν Ἑλλάδα· χρείας ὅμως καλούσης, δύνασαι νὰ δείξῃς εἰς τε τὸν ὑπουργὸν τοῦτον καὶ εἰς πᾶν ἄλλο ἰσάξιον ὑποκείμενον, τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν.

Ἐπιτρόπους θέλω φροντίσῃ πάσῃ δυνάμει νὰ σοὶ στείλω κατὰ τὴν ἀρέσκειάν σου.

Πρὶν τελειώσω, πρέπει νὰ σοὶ δώσω λόγον τῆς βραδείας δημοσιεύσεως τοῦ δωρήματός σου τῶν 50,000 φράγκων. Ἠθέλησα πρώτιστα πάντων νὰ ἐπισκεφθῶ αὐτοπροσώπως τὸν τόπον, καὶ νὰ ἴδω τά,τε ὑπάρχοντα ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα καὶ τὸ πλῆθος τῶν παιδίων ὅσα μένουσιν ἄνευ σπουδῆς. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, σιωπῶ, ὡς περιεχόμενα ἐν τῷ γράμματί μου πρὸς τὴν ἑταιρίαν τῆς στοιχειώδους διδασκαλίας. Περὶ δὲ τῶν χρημάτων σου σοὶ λέγω ὅτι, θέλων νὰ συστήσω ἤδη σχολεῖον προκατασκευαστικὸν διδασκάλων, τὰ μεταχειρίζομαι εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ, ληψομένου τὸ ὄνομά σου, καὶ ἐσομένου μέρους τοῦ Ὀρφανοτροφείου, τὸ ὁποῖον περιέχει ἤδη 500 ὀρφανά. Διὰ δὲ τοῦ προκατασκευαστικοῦ σχολείου ὅλον τὸ ἔθνος θέλει μεθέξῃ τῶν εὐεργεσιῶν σου, χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ ἡ κυβέρνησις τὴν ἀμηχανίαν τοῦ δίδειν τὴν προτίμησιν εἰς τὴν Πελοπόννησον μᾶλλον παρὰ εἰς τὰς νήσους, ἢ τὸ ἀνάπαλιν. Καὶ ἡ οἰκοδομὴ ἄρχεται ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Ἐγὼ δὲ ἀναβάλλω τὴν δημοσίευσιν τοῦ ψηφίσματος, ἕως οὗ λάβω τὰς ἀποκρίσεις καὶ τὴν ἐπιδοκιμασίαν σου.

Ἔχων λοιπὸν ὑπ' ὄψιν τὸν κατάλογον τῶν ὑποκειμένων ἃ ἐπικα-

λοῦμαι προστάτας τῶν σχολείων μας, φρόντισον νὰ μὲ συμβοηθήσῃς, ὅπως τὸ πρᾶγμα γένηται ἐν γοργότητι συμμέτρῳ πρὸς τὸν δίκαιον πόθον τοῦ θαυμασίου τούτου λαοῦ.

Τῷ Κ. Λυττερόθῳ

Αἰγίνη, 1 μαΐου 1829.

Ἐπειδὴ εἶσθε ἐκ τῶν ἡμετέρων, (καὶ ἔσεσθε παρά τε τὴν ὁδοιπορίαν σας καὶ τὴν βραχεῖαν ἐν Παρισίοις διατριβήν σας μέχρις οὗ ἐπιστρέψητε εἰς τὴν Ἑλλάδα) συγχωρήσατέ μοι νὰ σᾶς ἀναθέσω τὸ συναπτόμενον πρὸς τὸν Κ. Ἐϋνάρδον γράμμα. Μετ' αὐτοῦ θέλετε δυνηθῆ νὰ μᾶς κάμετε μεγάλα καλὰ, ἐπιταχύνοντες τὴν εὐόδωσιν τῶν αἰτήσεων ὅσας σήμερον ἀπευθύνω ὑπὸ προστάτῃ τῷ Μαρσιάλῃ, πρὸς πορισμὸν μέσων ἐξ ὧν ἀφ' ἑαυτῆς ἡ Ἑλλὰς νὰ ἐργασθῇ τὰ τῆς ἐπανορθώσεώς της. Καὶ ἠξεύρετε ὅτι ταῦτα τὰ μέσα ἄλλα δὲν εἶναι παρὰ ὁ συνεχισμὸς τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας φιλοτιμημάτων, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ ἐγγύησις ἣν ζητοῦμεν διὰ νὰ εὕρωμεν δάνειον. Περὶ πάντων τούτων γράφω πρὸς τὸν Κ. Ἐϋνάρδον, καὶ ἀφ' οὗ λάβω λέξιν ἀποκρίσεως εἴτε παρ' αὐτοῦ εἴτε παρ' ὑμῶν, θέλω στείλῃ εἰς Παρισίους ἐπιτρόπους Ἕλληνας μετὰ τῆς πληρεξουσιότητος καὶ τῶν ἀναγκαίων χρηματισμῶν.

Ὑμεῖς δέ, ἂν διὰ τῶν σχέσεών σας δυνηθῆτε νὰ φθάσετε καὶ παρὰ τὸν Κ. Δομβάλην, καὶ τὸν πείσετε νὰ μᾶς στείλῃ δύω ἄροτρα βελγικὰ, ἄνθρωπον νὰ τὰ κυβερνᾷ, καὶ μάστορας νὰ διδάξωσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν κατασκευήν των, ὑμεῖς τε καὶ ἐκεῖνος, πατέρες τῆς εὐτυχίας τοῦ τόπου τούτου θέλετε ἀναγραφῆ.

Εἰς ταύτην ὅμως πολὺ περισσότερον θέλετε συντελέσῃ, κομίζοντες ἡμῖν ὑμεῖς αὐτοὶ τὴν εἴδησιν ὅτι ὁ βασιλεὺς ἠξίωσε νὰ ἀποδεχθῇ εὐμενῶς τὰς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον του ἀποτεινομένας μοι προτάσεις, τῶν ὁποίων ὁ Κ. Μαρσιάλης γίνεται εὐνούστατος κομιστής.

Τῷ Μαρσιάλῃ Κ. Μαιζῶνι.

Αἰγίνῃ, 1 μαΐου 1829.

Διὰ τοῦ Κ. Καλέργη σᾶς στέλλω τὰ γράμματά μου, τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς, καὶ μίαν σπάθην, τὴν ὁποίαν παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα νὰ δεχθῇ ὡς ὑπόμνημα τῆς ἐν Ἑλλάδι διατριβῆς της.

Ἑλληνικὴ δὲ ἡ σπάθη, ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ ὅπλον πάντως ἐγένετο τοῦ βραχίονος μεγαθύμου τινὸς προμάχου τοῦ σταυροῦ· ἐξ ὧν καὶ εἰς ὑμᾶς δικαιότατα ἐπανήκει.

Προσδέξασθε λοιπὸν, ὦ ἄριστε Στρατάρχα, τὸ ἐλάχιστον τοῦτο τῆς ἡμετέρας εὐγνωμοσύνης ἀνάθημα.

Τῷ Μεγαλειοτάτῳ ἄνακτι Γαλλίας.

Αἰγίνῃ, 1 μαΐου 1829.

Βασιλεῦ, δὲν ἐπαρκῶ εἰς τὸ ἐκφράσαι τῇ ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι τὴν βαθυτάτην τῆς ψυχῆς μου εὐγνωμοσύνην διὰ τὰ νέα εὐεργετήματα ἅπερ ἔνευσε νὰ ἐπιχέῃ εἰς ταύτην τὴν γῆν, τὴν μηδέποτε παύσουσαν νὰ ἐπικαλῆται τοῦ Αἰωνίου τὰς εὐλογίας ἐπὶ τὸ σεβαστὸν αὐτῆς πρόσωπον.

Ὁ Κ. Μαρσιάλης Μαιζὼν, ὁ τὰς μεγαλοψύχους βουλὰς τῆς ὑμετέρας μεγαλειότητος περιφανῶς διαπραξάμενος, καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀπολείπων μνήμην ἀΐδιον τῆς αὐτοῦ ἐπιεικείας καὶ θαυμαστῆς γνησιότητος, θέλει σᾶς παραστήσῃ, Βασιλεῦ, καὶ τὰς δυσχερείας ὅσας ὑπερέβημεν, καὶ ὅσα μᾶς μένουσιν ἔτι νὰ ἐκπληρώσωμεν ὑπὸ τῇ προστασίᾳ καὶ ἀντιλήψει τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ τῶν συμμάχων αὐτῆς.

Καὶ ἀγορεύσει, πεποίθαμεν, ὁ ἄριστος στρατάρχης τὰ καθ' ἡμᾶς διερμηνεύων τό,τε φρόνημα καὶ τοὺς πόθους ἡμῶν μετὰ πάσης τῆς ἐν αὐτῷ ἐμπεφυκυίας ἀτενοῦς ἀληθείας καὶ γενναίας πίστεως.

Ὑμεῖς δὲ, Βασιλεῦ, εὐμενῶς καὶ οἰκείως τῷ ὑμετέρῳ πολυσεβάστῳ οἴκῳ προσδέξασθε τῆς ἐμῆς εὐδομυχαιτάτης εὐγνωμοσύνης καὶ εὐλαβείας τὸ ἀνάγραπτον ὁμολόγημα.

Τῷ Μαρσιάλῃ Κ. Μαιζῶνι.

Αἰγίνη, 1 μαΐου 1829.

Τολμῶ νὰ βάλω ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος τὰς πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς τοῦ βασιλέως, ἔτι δὲ καὶ πρὸς τὸν Κ. Κόμητα Ποτσοδιβόργον ἐπιστολάς μου, ἐξ ὧν ἡ πρὸς τὸν Κ. Κόμητα Πορτάλιν περιέχει τὴν πρὸς τὴν αὐτοῦ Μεγαλειότητα. Συγχωρήσατέ μοι, κύριε Μαρσιάλη, νὰ σᾶς συστήσω καὶ πάλιν τὰ τῆς Ἑλλάδος συμφέροντα, διότι σᾶς ἀνήκει νὰ τελειώσετε τὸ ἔργον τῆς αὐτῆς ἀναγεννήσεως, ὡς γενναῖα συναγωνισθέντας εἰς αὐτὴν, μηδὲ ἀξιώσοντας νὰ τὴν ἀφήσετε ἀτελῆ. Εὐδοκήσατε λοιπὸν νὰ προσαγωνισθῆτε, προμηθεύοντες ἡμῖν πρώτιστα πάντων καὶ τάχιστα τὰ αἰτούμενα βοηθήματα.

Καὶ ἔχετε συμπροπεμπούσας ὑμᾶς τὰς εὐχὰς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς αὐτῶν κυβερνήσεως.

Τῷ Ὑψηλοτάτῳ καὶ βασιλικῷ Δουκὶ Αὐρηλιανοῦ.

Αἰγίνη, 1 μαΐου 1829.

Ὑψηλότατε, διὰ τὰ εὐεργετήματα τῆς ὑμετέρας φιλανθρω-

πίας περὶ τοὺς πολίτας τοὺς καλέσαντάς με ἐπὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν αὐτῶν πραγμάτων, χρέος μου νομίζω νὰ διακοινώσω τῇ ὑμετέρᾳ Βασιλικῇ Ὑψηλότητι τὸ πρὸς τὴν ἑταιρίαν τῆς στοιχειώδους διδασκαλίας γράμμα μου (*) ὑπὲρ τῶν θετῶν μου παιδίων, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς πρὸς τὴν μάθησιν ἀπληστίας των ὑπόσχονται εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀναγέννησιν διαπρεπεστάτην.

Ὑμεῖς οὖν, Δέσποτα, συντελοῦντες εἰς τὸ πορίσαι μοι τρόπους τοῦ ποτίσαι τὴν δίψαν τῆς τῶν παίδων φιλομαθείας. θέλετε κορυφώσῃ τὴν προϋπάρχουσαν πρὸς τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὰ περὶ τὴν ἐμὴν πατρίδα προγενόμενα αὐτῆς φιλοτιμήματα, διότι ἀπὸ τῶν νέων τούτων χορηγημάτων οἷος ἔσομαι νὰ καταστήσω τὴν Ἑλληνικὴν νεολαίαν στερεὰν φύλακα τῆς ἐλευθερίας ἣν αὐτῇ τῶν πατέρων ἡ ἀρετὴ καὶ τὰ ὅπλα τῆς Γαλλίας προσέκτησαν.

Τῷ Κόμητι Κ. Μονταλιβέτῳ.

Αἰγίνη, 1 μαΐου 1829.

Ἐκ τῆς προθυμίας μεθ' ἧς ἀπεδέχθητε τὴν ἀνθ' ὑμῶν ὁμολογηθεῖσαν ὑποχρέωσιν τοῦ Κ. Δυτρώνου εἰς τὴν ἐθνικὴν τράπεζαν, χρέος μου νομίζω νὰ προσφέρω εἰς τὴν φιλέλληνα γνώμην σας νέαν ἀναδείξεως ἀφορμήν.

Καὶ βλέπετε, κύριε Κόμη, τὴν προσδοκίαν μου ἐκ τοῦ συναπτομένου ἀντιγράφου τῆς πρὸς τὴν ἑταιρίαν τῆς στοιχειώδους διδασκαλίας ἐπιστολῆς μου. Καὶ πέποιθα μὲν εἰς τὸ γενναῖον τῆς προαιρέσεως ὑμῶν τε καὶ τῶν ἐντίμων συνέδρων περὶ ἕκαστα τὰ ἔργα τῆς ἑταιρίας, πέποιθα δὲ εἰς τὴν ἐλευθεριότητα τῆς εὐθη-

---

(*) Τὸ γράμμα τοῦτο δὲν εὑρέθη εἰς τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ Κυβερνήτου.

νούσης Γαλλίας περὶ τὴν ἀπορουμένην Ἑλλάδα, ὅτι ἡ προσδοκία μου ἀξιωθήσεται τοῦ αἰσιωτάτου πληρώματος.

Τῷ ὑψηλοτάτῳ καὶ βασιλικῷ Δουκὶ Φιτζιαμίῳ, ὁμοτίμῳ Γαλλίας.

Αἰγίνη, 1 μαΐου 1829.

Πρὶν ζητήσω ὑπὲρ τῶν ὁμογενῶν μου, τῶν ὑμετέρων πελατῶν, τὴν τῶν γενναίων ὑμῶν εὐεργετημάτων συνέχειαν, προὐργιαίτατον κρίνω νὰ σᾶς ἐκφράσω, κύριε Δοὺξ, τὴν λύπην μου διότι, ὑπὸ πολλοτάτων καὶ δυσκόλων πραγματειῶν καταπιεζόμενος, σχεδὸν δὲν ἐδυνήθην νὰ ἴδω τὸν υἱόν σας παροδεύσαντα ἐν Ἑλλάδι· ἐν ᾧ, ἂν εἰμην κύριος τοῦ καιροῦ μου, ἡ πρὸς ἐμέ σας ἐπιστολὴ ἣν ἐκόμισεν ἀχρήστως σχεδὸν, ἤθελεν ἀποβῆ μάλιστα περιττή.

Καὶ ὅμως τρέφω μεγάλην ἐλπίδα, κοινοποιῶν ὑμῖν τὸ πρὸς τὴν ἑταιρίαν τῆς στοιχειώδους διδασκαλίας γράμμα μου, ὅτι θέλετε πολὺ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ μοὶ δοθῶσιν αἱ πρὸς ταχεῖαν ἐπανόρθωσιν τῆς ἐμῆς πατρίδος ἐπικουρίαι· τὴν ὁποίαν, ἐὰν καὶ οἱ ἄλλοι φιλέλληνες τοῦ εὐπαιδεύτου κόσμου συναποδεχθῶσι μὲ ὑμᾶς τὴν ἐπίκλησίν μου, βεβαίως θέλω κατορθώσῃ, δίδων εἰς τὰ πολυπληθῆ καὶ ὀργῶντα πρὸς τὴν μάθησιν παιδία τῆς Ἑλλάδος, ἀνατροφὴν ἀξίαν τῶν τῆς Εὐρώπης περὶ τὴν αὐτῶν πατρίδα φιλοστόργων φροντισμάτων.

Τῷ Κ. Παμπούκῃ.

Αἰγίνη, 2 μαΐου 1829.

Τὸ μὲν τοῦ Λεγένδρου σύγγραμμα, *Στοιχεῖα γεωμετρίας* ἐπιγραφόμενον, ἄριστον φαίνεται καὶ ὠφελιμώτατον εἰς τὴν περὶ τὰς

ἀκριβεστέρας ἐπιστήμας σπουδὴν τῶν νέων Ἑλλήνων. Ὑμεῖς δὲ, καθ ὅσα περὶ ὑμῶν ἐπληροφορήθην, μεταφράσαι αὐτὸ εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ὑπάρχετε ἱκανός. Σᾶς προσκαλοῦμεν λοιπὸν νὰ ἐπιχειρήσετε τὴν μετάφρασιν, λέγοντες ἡμῖν καὶ ἐν πόσῳ καιρῷ δύνασθε νὰ τὴν τελειώσετε, καὶ ποίας βοηθείας πρέπει νὰ σᾶς δώσῃ ἡ κυβέρνησις.

Τῷ Κ. Καραντινῷ.

Αἰγίνῃ, 2 μαΐου 1829.

Βοήθημά σας τὸ πάντων ἄριστον πρὸς τοὺς νέους Ἕλληνας κατὰ τὴν σπουδὴν τῶν ἀκριβεστέρων ἐπιστημῶν ἤθελεν εἶσθαι, τὸ νὰ ἔλθετε ὑμεῖς αὐτοὶ πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἀπὸ ζῶντος στόματος τὰς ἐπιστήμας νὰ τοὺς διδάξετε τὰς ὁποίας εὐδοκιμώτατα ἐπαγγέλλεσθε. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκτὸς τούτου βοηθήματα εἶναι καὶ ὅσα ἐκδίδετε, πρόθυμος εἶμαι νὰ τὰ πορίσω εἰς τὴν Ἑλληνικὴν νεολαίαν, καὶ δέχομαι νὰ σᾶς παρέξω τὰ 600 τάλληρα, ἀλλ' εἰς τρεῖς δόσεις· 200 μὲν εἰς τὸ τέλος μαρτίου, 200 δὲ τῇ 1 σεπτεμβρίου, καὶ 200 δεκεμβρίου φθίνοντος. Τότε δὲ θέλετε μᾶς ἀποδώσῃ τὴν παρ' ἡμῶν καταβληθεῖσαν ταύτην ποσότητα, εἴτε στέλλοντες ἡμῖν ἀριθμόν τινα ἐκτύπων τῆς ὑμετέρας Ἀριθμητικῆς καὶ Ἀλγέβρας ἐπὶ μετρίᾳ τιμῇ, εἴτε συμπληροῦντες τὴν ἀπότισιν δι' ἐκτύπων τοῦ συγγράμματος τοῦ Λεγένδρου, τὸ ὁποῖον θέλετε ἐκδώσῃ. Καὶ ἂν δέχεσθε ταύτην τὴν συμφωνίαν, διορίσατε ἐνταῦθα τινὰ πιστὸν φίλον σας, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας ἐπιτροπὴ θέλει πληρώσῃ κατὰ τὰς διορίας τὴν εἰρημένην ποσότητα, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου θέλομεν λάβῃ τὰ παρ' ὑμῶν σταλησόμενα βιβλία.

Τῷ Κ. Χρηστίδῃ, προσωρινῷ Διοικητῇ Σάμου.

Αἰγίνῃ 3 μαΐου 1829.

Ἐκ τῆς ἀξιωματικῆς ἀπαντήσεως ἣν λαμβάνετε σήμερον, μανθάνετε ὅτι αἱ ἐκθέσεις σας εὐηρέστησαν. Ἔσται δὲ πάντοτε οὕτως, ὁσάκις εὑρήσομεν ἀναδεικνύμενον τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀκρίβειάν σας περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐπικειμένων ὑμῖν χρεῶν. Νέος εἶσθε, καὶ μακρὸν στάδιον ἔχετε νὰ διατρέξετε, καὶ παρ' ὑμῖν κεῖται τὸ σταδιοδρομῆσαι καλῶς τε καὶ εὐτυχῶς, ἔξοντές με πρόθυμον ἀθλοθέτην.

Ἐν τοσούτῳ εἶναι καλὸν νὰ ἐξεύρετε ὅτι ἐν ταῖς πράξεσι τοῦ Λονδινείου συνεδρίου τοῦ κατὰ μάρτιον, ὅσαι στρέφονται περὶ τὰς ὑπὲρ Ἑλλάδος διαπραγματείας, μνεία περὶ τῆς Σάμου δὲν γίνεται. Ἐὰν δὲ εἰς τοῦτο προσθέσετε καὶ τὰς πρὸς ὑμᾶς ἀποταθείσας περὶ τῆς πειρατείας ἐρωτήσεις τοῦ ἀγγλικοῦ πλοιάρχου, θέλετε ἰδεῖ ὅτι ἡ μὲν τύχη τῆς Σάμου ἐπικινδύνως ἔχει, μόνη δὲ ἡ διαγωγὴ τῶν ἐγκατοίκων καὶ τῶν προεστώτων αὐτῶν δύναται νὰ παρέξῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν τρόπους τοῦ νὰ σωθῶσι. Καὶ ταῦτα λοιπὸν ὁμιλήσατε πρὸς τοὺς κυριωτάτους τῶν ἀρχηγῶν, ἴσως μὴ ὄντας καὶ παντάπασι ξένους τῶν γενομένων πειρατειῶν, καὶ διδάξατε αὐτοὺς τρανῶς ὅτι μεγάλη εὐθύνη ἐπίκειται ἐπ' αὐτούς, τὴν ὁποίαν τότε θέλω συμμερισθῆ μετ' αὐτῶν, ὅταν εἰλικρινῶς ὑποταχθῶσιν εἰς τὰς τῆς κυβερνήσεως ὁδηγίας.

Καὶ ταῦτα θέλετε εἰπεῖ πρός τε τὸν Κ. Λυκοῦργον Λογοθέτην καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀρχηγοὺς περὶ ὧν μοι γράφετε. Καὶ εἴπατε μὲν ἔτι πρὸς τὸν πρῶτον ἐκ μέρους μου ὅτι, ἐὰν ἐπιβραδύνῃ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν θέσιν του, ἔπεται νὰ στοχασθῶ ὅτι ὅσα μοι ἐβεβαίονεν ἐν Ναυπλίῳ δὲν εἶχοντο πίστεως καὶ πληροφορίας, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους, ὅτι θέλω φροντίσῃ νὰ τοῖς δώσω ἔργον ἀλλοῦ, ἅμα δυνη-

θείς. Καὶ διατελεῖτε, κύριε, καλῶς ὑπηρετῶν, καὶ ἀξιούμενος τῆς εὐδοκίας τῆς κυβερνήσεως.

Τῷ ναυάρχῳ Κ. Μιαούλῃ.

Αἰγίνῃ, 8 μαΐου 1829.

Ὁρμῶμεν νὰ σᾶς ἐκφράσωμεν τὴν ἡμετέραν εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς νέας ἀναδείξεις τοῦ ζήλου ὑμῶν καὶ τῆς φιλοπατρίας καὶ τῆς συνέσεως, ἀναγράφοντες ἄξια πάσης τῆς παρ' ἡμῶν τιμῆς τε καὶ πίστεως τό,τε περὶ τὴν ἅλωσιν Μεσολογγίου καὶ Ἀνατολικοῦ ἐνεργὸν ὑμῶν συναγώνισμα καὶ τὸ ἔμφρον τῶν ἀποκρίσεων πρὸς τὰς τοῦ πλοιάρχου Σπενσέρου διαγγελίας.

Ἐὰν δὲ ὁ Θεὸς καὶ τοῦ λοιποῦ εὐλογήσῃ τὰς ἡμετέρας ἐπιβολὰς, καὶ φθάσωμεν ἐντὸς ὀλίγου τὸ τέρμα τῆς σωτηρίας, ὑμεῖς πρῶτοι, κύριε ναύαρχε, θέλετε λάβῃ παρὰ τοῦ ἔθνους πίστωμα τῆς εὐγνωμοσύνης, διὰ τῶν χειρῶν ἐμοῦ ἐπαγαλλομένου διδόμενον.

Τῷ στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Αἰγίνῃ, 11 μαΐου 1829.

Δὲν ἀνήγγειλα πρότερον εἰς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα τὴν Ναυπάκτειον σύμβασιν καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἀποχώρησιν τῶν Ὀθωμανικῶν στρατευμάτων, διότι, ἐλθούσης τῆς καλῆς ἀγγελίας εἰς Αἴγιναν ἐν ᾧ ὁ Μαρσιάλης Κ. Μαιζὼν ἡτοιμάζετο νὰ μεταβῇ εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, πεπεισμένος εἶμην ὅτι κατὰ τὴν περὶ τὰ Ἑλληνικὰ μεγαλοφανῆ καὶ θερμὴν αὐτοῦ εὔνοιαν ἤθελε σπεύσῃ νὰ σᾶς δηλοποιήσῃ τὸ πρῶτον τοῦτο τῶν ἐπιστρατειῶν ἡμῶν εὐτύχημα, καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ ἀναζωπυρουμένας ἐν τῷ λαῷ ἐλπίδας. Αὐταὶ δὲ καὶ

εἰς ἔργον χωροῦσιν ἤδη τῇ ἄνωθεν βοηθείᾳ, διότι καὶ αἱ φρουραὶ Μεσολογγίου καὶ Ἀνατολικοῦ ἠκολούθησαν τὸ τῶν Ναυπακτίων παράδειγμα, ὑπογράψασαι τῇ 4 τοῦ τρέχοντος σύμβασιν ἀναχωρήσεως ἐντίμου. Τῇ δὲ ἐπαύριον (5 τοῦ μηνὸς) τὰ ἡμέτερα στρατεύματα ἀνύψωσαν τὴν ἐθνικὴν σημαίαν εἰς τὰ δύω φρούρια, ἐν ᾧ ὁ τῆς Ἀγγλικῆς φρεγάτας Μαδαγασκὰρ πλοίαρχος Σπένσερος ἐξεκάλει τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα νὰ ἄρωσι τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν τῆς Πρεβέζης καὶ Ἀκαρνανίας παραλίων, κατά τινα ἀπόφασιν τοῦ Λονδινείου συνεδρίου, καὶ τὴν ῥητὴν διάληψιν τῶν αὐτῷ ἐντεταλμένων.

Ἐκ τούτου δύνασθε πάντως, κύριε Στρατηγὲ, νὰ συνίδητε τὸ μεγαλόῤῥοπον τῶν γενομένων ἡμῖν εὐτυχημάτων, ἐξ ὧν καὶ μόνων προκύπτει διὰ τὸν Ῥουμελικὸν λαὸν εὐπορία τοῦ ζῆν καὶ περιμένειν παρὰ τῆς ἐμμερίμνου δικαιότητος τῶν συμμαχούντων ἀνάκτων τὸ τέρμα τῶν μακρῶν αὐτοῦ κακοπαθειῶν.

Εὐχαριστίας εἰλικρινεστάτας ὀφείλω εἰς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα διὰ τὸ εὐμενὲς αὐτῆς γράμμα πρὸς τὸν συνταγματάρχην Κ. Ἐϊδέκον περὶ τῶν Γάλλων στρατιωτικῶν τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἠναγκάσθη νὰ ἀποπέμψῃ εἰς τὴν ἐν Μοθώνῃ συνέδραν (quartier-général). Καὶ καταμανθάνω πάλιν ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ γραφομένων ὅτι ὁ Μεγαλειότατος τῆς Γαλλίας ἄναξ, εἰς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα ἐμπιστεύσας τὴν ἡγεμονείαν τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ στρατεύματός του, ἠθέλησε νὰ προσβεβαιώσῃ ἐκ περιουσίας εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν μεγαλοψύχων αὐτοῦ βουλῶν.

Περιμένω καθ' ἑκάστην τόν τε ἐντάλτην (ordonnateur) καὶ τὸν μισθοδότην, δι' ὧν θέλει μᾶς σταλῇ ἡ πρώτη δόσις τῶν τοῦ βασιλέως χορηγημάτων εἰς ἀπάρτισιν τῆς διοργανώσεως τοῦ ἐντάκτου ἡμῶν στρατοῦ, καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἀναχώρησίν των. Ἀφ' οὗ δὲ φθάσωσιν, ἀμέσως θέλω βάλῃ εἰς πρᾶξιν τοὺς κανονισμοὺς οὓς ἡτοίμασα πρὸς σύστασιν καὶ διοίκησιν εἰδικοῦ στρατιωτικοῦ ταμείου, ἐξ οὗ ἐλπίζω τὰ μέγιστα πρὸς εὐόδωσιν τῶν τοῦ τακτικοῦ σώματος.

Σᾶς ἔγραψα καὶ διὰ τῆς προτέρας ἐπιστολῆς μου ὅτι πάντοτε

εἰς τὴν σύμπραξιν τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος θέλω ἐπιστηρίζεσθαι πρὸς διάνυσιν τῶν καλῶν καὶ ὠφελίμων τῇ Ἑλλάδι. Θαρρούντως λοιπὸν σᾶς παρακαλῶ σήμερον, κύριε Στρατηγὲ, νὰ μᾶς συνδράμετε εἰς σύστασιν ἑνὸς ἀλληλοδιδακτικοῦ σχολείου ἐν Πάτραις. Οἱ μὲν κάτοικοι τῆς πόλεως ἤνοιξαν συνεισφορὰν αὐτοπροαίρετον ὑπὲρ τούτου, ἡ δὲ κυβέρνησις θέλει συμμαχήσῃ προθύμως κατὰ τὸ μέτρον τῶν μικρῶν αὐτῆς πόρων. Μένει νὰ εὕρωμεν τὸ κατάλληλον μέρος διὰ τὸ σχολεῖον, ὅπερ καὶ εἶναι ἓν παλαιὸν Τζαμίον. Τοῦτο μὲ κάμνετε μεγάλην χάριν νὰ προστάξετε νὰ δοθῇ εἰς χεῖρας τοῦ προσωρινοῦ Διοικητοῦ Πατρῶν.

Ὁ Κ. Μαρσὰν δὲν ἔλειψε νὰ μοὶ φανερώσῃ ὅτι ἐπιθυμεῖτε νὰ ἔχωμεν τεταγμένην καὶ ἀκριβῆ ἀνταπόκρισιν· ὅπερ καὶ ἐγὼ συνεπιθυμῶν, κινήσω πᾶν ὅ,τι δύναμαι πρὸς κατόρθωσιν. Οἱ κανονισμοὶ ἡμῶν θέλουσι λοιπὸν μεταρρυθμισθῆ κατὰ τὰς βάσεις ἃς ἔβαλεν ὁ Κ. Φιρῖνος διὰ τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, καὶ τότε χαρά μου θέλει εἶσθαι νὰ ἀλληλογραφῶ συχνὰ μετὰ τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος.

Τῷ πληρεξουσίῳ Τοποτηρητῇ.

Αἰγίνη, 14 μαΐου 1829.

Ἡ Κυβέρνησις λαμβάνει μετὰ βαθείας συγκινήσεως τὰς ἀνομολογίας τε καὶ εὐχὰς τῶν προκρίτων Μεσολογγίου, τὰς περιεχομένας ἐν τῷ πρὸς ὑμᾶς γράμματι αὐτῶν τῆς 6 μαΐου.

Βεβαιώσατε δὲ αὐτοὺς παρ' ἡμῶν ὅτι οὐδόλως καταμελήσομεν τοῦ βοηθῆσαι αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐνόντων. Ὅθεν καὶ ὅσα πρὸς τοῦτο τὸ τέλος ἐπράξατε κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὑπ' ἀριθ. 554 ἔκθεσίν σας, εὑρίσκομεν συμφωνότατα πρὸς τὴν ἡμετέραν γνώμην, καὶ σᾶς ἐπιτρέπομεν ἔτι νὰ παρέξετε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διατροφήν τινα εἰς τοὺς ἐνδεεῖς, ἀλλ' ἐπὶ ἐργασίᾳ, ἀκολουθοῦντες τὸν τρόπον ὃν

μετεχειρίσθημεν ἐπὶ τούτου ἔντε Αἰγίνῃ καὶ Ναυπλίῳ καὶ παντα-ταχοῦ ὅπου εὕρομεν καταφθορὰν καὶ ἐρείπια.

Ἀποδεχόμεθα τὸν διορισμὸν τοῦ προσωρινοῦ πολιτάρχου. Παρασυνάπτομεν δὲ διάταγμα περὶ τελέσεως μνημοσύνου ὑπὲρ τῶν ἡρωϊκῶς πεσόντων κατὰ τὸν πολυύμνητον τοῦ Μεσολογγίου ἀγῶνα, καὶ σᾶς ἐπιβάλλομεν τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ.

Τῷ Κ. Δώκινς, προσέδρῳ τῆς Ἀγγλίας.

Αἰγίνῃ, 15 μαΐου 1829.

Ἡ προσωρινὴ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἔλαβε τὴν ἔντιμον ἐπιστολὴν τοῦ Κ. Δώκινς ἀπὸ 18 μαΐου (Ν.), δι᾽ ἧς κατὰ προσταγὴν τῆς αὐλῆς του κοινοποιεῖ μὲν πρὸς αὐτὴν τὸ πρωτόκολλον τῆς 22 μαρτίου τὸ ὑπογραφὲν παρὰ τῶν πληρεξουσίων τῶν Δυνάμεων τῶν συναψαμένων τὴν συνθήκην τῆς 6 ἰουλίου 1827, ἐφέλκει δὲ ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπὶ τὸ περὶ ἀνακωχῆς ἄρθρον τοῦ πρωτοκόλλου τούτου, καὶ παριστᾷ ὁ Κ. πρόσεδρος τὰς συμμαχικὰς αὐλὰς προσμενούσας νὰ μάθωσιν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις, ὑπείκουσα εἰς τὸ θέλημα αὐτῶν τὸ ἐν τῷ εἰρημένῳ ἄρθρῳ, ἀνακηρύξει μὲν παῦλαν τῶν πολεμίων ἔργων, ἀνακαλέσει δὲ τὰ στρατεύματα αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἔδαφος τὸ ὑπ᾽ ἐγγὺς κείμενον τῶν τριῶν Δυνάμεων διὰ τῆς πράξεως τῆς 16 νοεμβρίου 1828.

Πρῶτον μὲν ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ὀφείλει ἀναγορεῦσαι τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς διὰ τὴν πρώτην ταύτην ἀξιωματικὴν κοινοποίησιν, ἣν λαμβάνει, βουλευμάτων τῶν συμμαχικῶν αὐλῶν τεινόντων εἰς ταχεῖαν ἐπίτευξιν τοῦ φιλανθρώπου καὶ ὅλως χριστιανικοῦ σκοποῦ τῆς συνθήκης τῆς 6 ἰουλίου.

Ἡ κοινοποίησις ὅμως πόθον ἐμποιεῖ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν πολλῶν πληροφοριῶν τὰς ὁποίας δὲν ἔλαβε μέχρι τῆς σήμερον· οἷον τὸ ἀπὸ 10 σεπτεμβρίου ὑπόμνημα τοῦ Ρεΐζ ἐφέντη, ἐφ᾽ οὗ καὶ φαίνεται

στηριζομένη τῆς ἀνακωχῆς ἡ ἐλπὶς, οὐδέποτε ἀξιωματικῶς ἐγνώρισε.

Καὶ τοῦτο δὲ, (ἐὰν ἦναι ὅμοιον πρὸς τὸ ἀντίγραφον ὅπερ ἐξ ἰδιαιτέρων πηγῶν ἐπορίσθημεν, ἢ ἐὰν δὲν διαλευκαίνεται ἡ φύσις αὐτοῦ ἐξ ἄλλων ἑρμηνευμάτων) ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ θεωρήσῃ ἀλλ' ἢ ὡς ἀπόκρισιν παραφθεγματικὴν (évasive) διὰ τῆς ὁποίας ἡ Πόρτα καὶ πάλιν ἀπορρίπτει τὴν ἀρχὴν τῆς προσφερθείσης αὐτῇ μεσιτείας διὰ τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουλίου.

Ἡ Ἑλληνικὴ λοιπὸν κυβέρνησις, ἂν ἐπιστηριχθῇ εἰς πρακτικήν τινα ἀνακωχὴν, οὖσαν μᾶλλον ἀμυντικὴν ἐπικάθισιν, μεταβλητὴν κατὰ τὸ δοκοῦν, ἂν ἐπὶ τοιαύτῃ βάσει ἀναγορεύσῃ αὐτὴ τῶν διαπολεμημάτων τὴν ἀνοχὴν, ἤθελεν ἐκβῆ τῶν διὰ τῆς συνθήκης ἐκείνης κειμένων ἀρχῶν, καὶ ἅμα ἤθελεν ὑποσχεθῆ καὶ ὑπόσχεσιν ἀνεκπλήρωτον.

Ἀγνοεῖ πρῶτον τὸ ἔδαφος τὸ ὑπὸ τῆς συμμαχίας κατεγγυηθὲν, ποῖον καὶ πόσον, διότι τὸ πρωτόκολλον τῆς 16 νοεμβρίου 1828 τοῦ ὁποίου μέμνηται ὁ Κ. Δώκινς, δὲν ἐδηλώθη οὐδέποτε πρὸς αὐτήν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐν καιρῷ ἐδηλοῦτο, ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἤθελε νομίσῃ ἔλλειψιν ἀληθείας καὶ γνησιότητος, ἐξ ὧν καὶ μόνων ἐλπίζει τὴν πίστιν καὶ εὔνοιαν τῶν συμμαχούντων σεβαστῶν βασιλέων, νὰ μὴ ἐμφανίσῃ πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ νὰ μὴ τοῖς ἀποδείξῃ ὅτι οὐδὲ ἦτο δυνατὸν εἰς αὐτὴν, οὔτε εἰς τὸ τέλος τοῦ παριππεύσαντος ἔτους, οὔτε ὅλως οὐδέποτε, νὰ ἐκμετοικίσῃ καὶ κατασωρεύσῃ ἐξουσιαστικῶς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν παρακειμένων νήσων τὰ πλήθη τὰ ἄθλια τῶν ὑπερισθμίων ἐπαρχιῶν.

Αἱ ἐπαρχίαι αὗται, ὁμοῦ μὲ τὰς πελοποννησιακὰς καὶ τὰς νησιώτιδας συνέθεντο ἐν ἡμέραις ἐτασμῶν καὶ ταλαιπωρίας τὴν παμφημοτάτην ὑπόσχεσιν τοῦ μηδέποτε χωρισθῆναι, καὶ αἱ συνθῆκαι κεῖνται ἐγγεγραμμέναι εἰς πράξεις, διπλοῦν περιβεβλημένας τὸ κύρωμα, τὸ μὲν, τῶν Πανελληνίων συνόδων, τὸ δὲ, καὶ πολὺ ἀσυλώτερον, τὸν ὅρκον. Πῶς λοιπὸν ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις, ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν πράξεων τὴν δύναμιν ἔχουσα, ἤθε-

λειν ἰσχύσῃ νὰ παραβῇ αὐτὰς, ἱστῶσα γραμμὴν χωριστήριον μεταξὺ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου, τῆς πρώτης πλέον ἢ ἅπαξ σωσάσης τὴν δευτέραν δι' ἀμυθήτων θυσιασμῶν; Ἀλλὰ καὶ ἂν αὐτεξουσίως προσελάμβανε τὸ τοιοῦτον ἱκάνωμα, ἐκ τίνος τρόπου ἤθελε κατορθώσῃ τὸν χωρισμὸν, χωρὶς νὰ βυθίσῃ εἰς νέας συμφορὰς τοὺς μόλις ἐπαναστρέφοντας εἰς τὰς αὐτῶν ἑστίας λαοὺς, καὶ ποθοῦντας τὴν ἀνάπαυσιν ἣν καρποῦται ἡ Πελοπόννησος ὑπὸ τῇ προστασίᾳ καὶ ταῖς εὐεργεσίαις τῶν συμμαχουσῶν Δυνάμεων; Ἐξ οὐδενὸς τρόπου οὔτε πειθοῦς οὔτε δυνάμεως ἤθελε κατορθώσῃ τοῦτο.

Διότι οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν τούτων ἤθελον τῇ ἀποκριθῇ ὅτι καὶ τὸ 3 ἄρθρον τῆς συνθήκης τῆς 6 ἰουλίου καὶ τὸ μεθοριστήριον ἔγγραμμα τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 22 μαρτίου τοὺς ἐπελπίζουσιν ὅτι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ μεγαλοψυχία τῶν σεβαστῶν συμμάχων δὲν θέλουσι τοὺς ἐγκαταλείψῃ· ὅπερ θέλει ἀμετακλήτως συμβῇ, ἐὰν ἀναγκασθῶσι νὰ παραιτήσωσι τὰς ὑπ' αὐτῶν κατεχομένας ὀχυρὰς θέσεις. Θέλουσιν ἀποκριθῇ τέλος ὅτι ἡ πεῖρα τῶν μακροχρονίων αὐτῶν παθῶν τοὺς σφίγγει νὰ ἐμμένωσιν ἀκατάσειστοι εἰς τὸ μὴ παραιτῆσαι τὴν γενέθλιον αὐτῶν γῆν εἴτε τὰ ἐρείπια ἅπερ ἔνοπλοι προασπίζουσιν, ἐκτὸς ἐὰν συνελαθῶσιν ὑπὸ κρείττονος βίας.

Ἀριθμοῦνται δὲ ἐν τοῖς τόποις τοὺς ὁποίους νεωστὶ κατέλαβον οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες, ἥ,τε Βόνιτσα καὶ ἡ Ναύπακτος, Μεσολόγγιον καὶ τὸ Ἀνατολικὸν, τὰ ὁποῖα οἱ φρουροῦντες Ὀθωμανοὶ, φθάσαντες εἰς ἐσχάτην καὶ πάντῃ ἀχορήγητον στενοχωρίαν ὡς ἐκ τῆς μονώσεως καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν παραλίων, αὐτοθελήτως ἐζήτησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ ἴδια· ὅπερ καὶ ἐγένετο, ὄχι μόνον ἄνευ χύσεως αἵματος ἢ ἄλλης κακώσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ πάσης ἀσφαλείας, κατὰ σύμβασιν ἀγγέλλουσαν τήν τε μετρίαν καὶ εἰρηνικὴν προαίρεσιν τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, καὶ τὴν δικαίαν πίστιν αὐτῶν τῶν Ὀθωμανῶν. Μαρτυροῦσι δὲ αἱ πρὸς ἡμᾶς γραφεῖσαι ἐπιστολαὶ κατὰ τὴν παραίτησιν τῶν φρουρίων τούτων παρά τε τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Ῥουμελικοῦ φρουρίου καὶ τοῦ Πασᾶ τῆς Ναυπάκτου.

Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, δὲν εἶναι ἀδύνατον καὶ αἱ ἀσθενεῖς φρουραὶ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸν μεθορισμὸν (délimitation) τὸν ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 22 μαρτίου, νὰ ἀκολουθήσωσι τὸ παράδειγμα τῶν φρουρῶν τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος· διὰ τῶν ὁποίων ἐκβάσεων ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἤθελε συντελέσῃ, ὅσον ἡ ἀδυναμία τῶν αὐτῆς πόρων τῇ συνεχώρει, εἰς εὐόδωσιν τῶν διαπραγματειῶν τῶν ἐπιτετραμμένων ἐν ὀνόματι τῶν τριῶν αὐλῶν εἰς τοὺς πληρεξουσίους τῶν Μεγαλειοτάτων βασιλέων Ἀγγλίας τε καὶ Γαλλίας, τοὺς ἀπελευσομένους εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἐκτὸς τῶν παρατηρήσεων τούτων, εἶναι καὶ ἄλλαι τὰς ὁποίας ὀφείλει ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν σκέψιν τῶν τριῶν συμμαχικῶν αὐλῶν ὡς πρὸς διάφορα ἄρθρα τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 22 μαρτίου, καὶ μάλιστα ὡς πρὸς τὰ περὶ ἀποζημιώσεως καὶ ἐπικυριότητος (suzeraineté). Ἀλλ' αὐτὰς κατόπι θέλει κοινοποιήσῃ πρὸς τὸν Κ. Δώκινς, ὡς ὀφείλουσα νὰ μὴ ἀναβάλῃ τὴν παροῦσαν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ μετοχετεύσῃ πρὸς τὴν αὐλήν του. (*)

(*) Γράμμα τοῦ Κ. Δώκινς, Προσέδρου τῆς Ἀγγλίας, πρὸς τὸν ἐξοχώτατον κόμητα Καποδίστριαν, Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος.

Αἴγινῃ 18 μαΐου (Ν.) 1829.

Ὁ ὑποσημειούμενος, Πρόσεδρος τοῦ Μεγαλειοτάτου Βρετανικοῦ βασιλέως παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ κυβερνήσει, προσταγὴν ἔλαβε παρὰ τῆς αὐλῆς του νὰ διακοινώσῃ πρὸς τὸν ἐξοχώτατον κόμητα Καποδίστριαν, Πρόεδρον τῆς κυβερνήσεως ταύτης, ἀντίγραφον πρωτοκόλλου ὑπογραφέντος τῇ 22 μαρτίου παρὰ τῶν πληρεξουσίων τῶν συμμαχικῶν Δυνάμεων, αἵτινες συνέθεντο τὴν συνθήκην τῆς 6 ἰουλίου 1827.

Οἱ μὲν πρέσβεις τῶν Μεγαλειοτάτων βασιλέων Ἀγγλίας τε καὶ Γαλλίας ὑπάγουσιν ἤδη εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα ἀνοίξωσι μετὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας διαπραγματείαν ἐπὶ ταῖς διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τούτου τεθείσαις βάσεσι, καὶ ἐλπίζεται νὰ συμπεραιώσωσι τέλεον τὴν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων διάθεσιν καὶ κατεύθυνσιν.

Ὁ δὲ Πρόεδρος τῆς προσωρινῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, παρατηρήσας τὸ πρωτόκολλον, θέλει πάντως ἐπιχαρῇ διὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν τριῶν Δυνάμεων εἰς τὸ ἀπαι-

Τῷ Κόμητι Κ. Μοκενίγῳ εἰς Τουρῖνον.

Αἰγίνη, 16 μαΐου 1829.

Μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ εὕρω ῥῆμα καὶ νὰ σᾶς παραστήσω ὁπόσον λυποῦμαι διότι ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον δὲν σᾶς ἔδωκα σημεῖα ζωῆς. Τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ ἔχετε ὡς βέβαιον, ὅτι διὰ δεκαπέντε ὅλων μηνῶν, ἀφ' ὅτου εἶμαι ἐνταῦθα, δὲν ἠδυνήθην νὰ εὕρω οὐδὲ μίαν στιγμὴν ὥστε νὰ ῥίψω ἓν βλέμμα ἐπὶ τοὺς λογαριασμοὺς κἂν τῶν οἰκιακῶν μου εἰσόδων. Πρὸς οὐδεμίαν ἰδιαιτέραν ἐπιστολὴν δὲν ἐδυνήθην νὰ ἀπαντήσω, καὶ ἂν ἔγραψα δὲ πρός τινα τῶν φίλων μεθ' ὧν ἀνέκαθεν εἶχον σχέσιν, ἔγραψα περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ τόπου, οἷον πρὸς τοὺς Κ. Μουστοξείδην, τὸν ἐν Ἀγκῶνι Μαρίνογλον, Εὐνάρδον, κτλ.

Τὸ ὑπερμέγεθες δὲ καὶ βαρύτατον ἔργον μου εὐκόλως θέλετε καταλάβῃ, ἂν ἐννοήσετε ὅτι ἐνταῦθα ὅλα πρέπει νὰ γείνωσι, διότι ὅλα λείπουσι, καὶ πάλιν ὅτι οὐδὲν δύναται νὰ γείνῃ, ἂν ἐγὼ δὲν ἐπιβάλω τὴν χεῖρα. Ἐκεῖθεν ἡ ἀπαραίτητος ἀνάγκη τοῦ νὰ ὑπάγω αὐτοπροσώπως παντοῦ ὅπου πρόκειται νὰ καταβληθῶσι τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς εὐταξίας καὶ διοικήσεως, ἔτι δὲ τοῦ νὰ ἐπι-

---

τῆσαι παρὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Πύρτας τὴν διατήρησιν τῆς παρὰ τοῦ Ρεΐζ ἐφέντη τῇ 10 σεπτεμβρίου 1828 καταγγελθείσης ἀνακωχῆς, ὡς πράγματι ὑφισταμένης ἀπὸ μέρους τῶν Τούρκων· καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἀπόφασιν, ὁ ὑποσημειούμενος δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης δικαίαν θέλει εὑρεῖ τὴν προσδοκίαν τῶν συμμάχων αὐλῶν τὴν δι' ἐμοῦ σήμερον ἐκ προσταγῆς αὐτῶν σημαινομένην, ὅτι καὶ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως τὰ εἰκότα προνοήματα θέλουσιν ἀμοιβαίως καὶ ἀμέσως ληφθῆ, τὸ μὲν, ἀναγορευούσης τὴν ἀνακωχὴν παντοῦ ὅπου σήμερον πολεμία σύγκρουσις γίνεται, τὸ δὲ, ἀνακαλούσης τὸ στρατιωτικὸν αὐτῆς ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἐδάφους τοῦ κατεγγυημένου παρὰ τῶν τριῶν Δυνάμεων διὰ τῆς πράξεως τῆς 16 νοεμβρίου 1828.

Τοῦτο δὲ πραχθὲν, ἀναδείξει μὲν τὸ πιστὸν καὶ γνήσιον τῶν ἀρχῶν ὑπὸ τῶν ὁποίων αὕτη ἡ Κυβέρνησις ἄγεται, ἀναδείξει δὲ καὶ τὴν ἔνδικον αὐτῆς πεποίθησιν ἐπὶ ταῖς μερίμναις τῶν σεβαστῶν συμμάχων, ταῖς ὑπὲρ τῶν ἀληθινῶν συμφερόντων καὶ ὅλως ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς Ἑλλάδος.

σκέπτωμαι ὅσον δυνατὸν συχνὰ τούς τε ἐφισταμένους καὶ τὰ πράγματα εἰς ἃ ἐφίστανται. Καὶ εἶμαι λοιπὸν ἐν ὁδοιπορίᾳ κατὰ πᾶν δεκαπενθήμερον, ποτὲ μὲν ἔφιππος, ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, καὶ τὸν νομαδικὸν τοῦτον βίον διάγοντος, τρέχουσιν ἅμα καὶ αἱ γραφαὶ, ἐπιμελουμένου μου νὰ ἐκπεραιῶ πᾶσαν ὑπόθεσιν ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν.

Ἐκ τῶν τοσούτων δὲ ἄρα ἀγώνων ἔπαυσαν μόλις τὰ δεινὰ τῆς ἀταξίας καὶ ἀναρχίας. Καὶ βλέπω μὲν τὸν καρπὸν, ἀλλ' ἅμα καὶ ὅτι εἶναι ἐλλειπτικὸς κατανοῶ. Θετικὸς δὲ γενήσεται, ὅταν βάλωμεν τὰ θεμέλιά τινων ὠφελίμων πολιτευμάτων· εἰς ὃ ἤδη καὶ καταγίνομαι.

Ἐὰν μᾶς ἀφήσωσι καιρὸν, ἐὰν μᾶς δώσωσιν ἄλλο παρ' ἐλεημοσύνας, δηλαδὴ ποσήν τινα οἰκονομικὴν πίστιν, ἐὰν τέλος ἀφαιρέσωσι τὰ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος αἰωρούμενα τῆς ἀβεβαιότητος νέφη, τότε θέλομεν δυνηθῆ νὰ συλλέξωμεν, καὶ τῆς ἐλπίδος πρωϊμώτερον, τὸν καρπὸν τῶν διὰ δεκαπενταμηνίας ἤδη ἐγκαταβληθέντων ὀλίγων σπερμάτων εἰς τὴν εὔφορον ταύτην γῆν.

Ταῦτα δὲ τὰ *ἐὰν*, εἶναι ὅροι ἀπαράβατοι· καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἐκπληρωθῶσι, θέλομεν ζῆ ἐνταῦθα τὸ καθημερινὸν, ἀλλ' ὄχι καὶ διὰ τὴν ἐπαύριον. Τὸ θάρρος μου, ἐξεύρετε, εἶναι εἰς τὸν Θεὸν, ὅστις θαυματουργήσας τὴν σωτηρίαν τοῦ τόπου, ἐπὶ ματαίῳ βέβαια δὲν ἐθαυματούργησε. Καὶ ἐκ τούτου ἐνισχυόμενος, σπουδάζω μὲν νὰ ἐκπληρῶ τὰ χρέη μου, ἀφίνω δὲ τὰ λοιπὰ εἰς τὴν Πρόνοιαν. Οὐδ' ἔχω νὰ σᾶς εἴπω περισσότερα περί τε ἐμοῦ καὶ τῶν τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ παρὸν σᾶς ἔρχεται διὰ τοῦ Κ. Μεταξᾶ, υἱοῦ τοῦ Κ. Ἀνδρέου, ἑνὸς τῶν παρ' ἡμῖν ἐνεργοτάτων πολιτευτῶν (fonctionnaires publics), ὅστις στέλλει τὸν νέον εἰς Ἰταλίαν σπουδάσοντα τὰ νομικά. Καὶ εἴτε εἰς Πατάυϊον, εἴτε εἰς Βονωνίαν μείνῃ, σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸν συστήσετε εἰς τοὺς καθηγητὰς οἵτινες ἔχουσι τὴν ἔντιμον γνωριμίαν σας.

Πρὸς τοὺς Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ τοὺς Προσωρινοὺς Διοικητάς.

Αἰγίνη, 17 μαΐου 1829.

Λαμβάνετε σήμερον τὸ ψήφισμα καὶ τὴν ἐγκύκλιον περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων εἰς τὴν ἐθνικὴν τετάρτην συνέλευσιν, τοὺς ὁποίους συμφέρει νὰ ἀποφασίσωσιν αἱ ἐπαρχίαι νὰ ἐκλέξωσιν ἄνδρας ἀξίους τῆς αὐτῶν πίστεως, ὡς ἔσονται, ἐλπίζομεν, καὶ τῆς ἡμετέρας.

Ἡ πεῖρα ἀπέδειξε πλέον ὅτι οἱ κύριοι ψήφου πολῖται χρήζουσι πρῶτον νὰ διδαχθῶσι τὴν ἀξιόλογον αὐτῶν ὑπουργίαν ἐν τοῖς ἐκλεκτορικοῖς συλλόγοις, καὶ δεύτερον νὰ βεβαιωθῶσιν ὅτι, κατὰ τὰς ἡμετέρας ἐφέσεις, ἄλλο δὲν θέλει εἶσθαι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διαβουλευμάτων τῆς ἐθνικῆς συνόδου παρὰ τὸ νὰ δοθῇ βάσις ἔννομός τε καὶ μόνιμος εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς πατρίδος αὐτῶν ὕπαρξιν.

Οἱ φόβοι δὲ ὅσους κακοβουλία τινῶν ἐνέσπειρε τυχὸν εἰς αὐτοὺς περὶ τοῦ ἐνδεχομένου δῆθεν γενέσθαι ἐκ τῶν διαβουλευμάτων ἐθνικῆς συνελεύσεως, δὲν ἔχουσιν οὐδένα λόγον, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον. Τὸ μέλλον εἶναι ἐν χερσὶ Θεοῦ, καὶ ἀποβήσεται πάντως κατὰ τὰς ἡμῶν ἐλπίδας, ἐὰν τὸ ἔθνος φροντίσῃ νὰ περιασφαλισθῇ ἐκ τῶν δεόντων. Ταῦτα δὲ εἶναι, ὄχι πληρεξουσιότης τελεία διδομένη εἰς τὸν τῆς κυβερνήσεως ἀρχηγόν, ἀλλὰ βουλεύματα ἔμφρονα, καὶ τὸ κῦρος ἐθνικῆς συνελεύσεως περιβεβλημένα.

Ἐξηγήσατε λοιπὸν ταῦτα τε καὶ τὰ περιεχόμενα ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ μου τῆς . . . . πρὸς τοὺς δημογέροντας καὶ πρὸς πάντας τοὺς κοινῆς πίστεως κατηξιωμένους ἐν ἑκάσταις ταῖς ἐπαρχίαις, καὶ μετ' αὐτῶν συναρμόσατε καὶ λεάνετε κατὰ τὴν ἀρίστην τάξιν τὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων. Ἡμεῖς δὲν σᾶς παραδίδομεν τύπον, ἀλλὰ καὶ πάλιν σᾶς παραγγέλλομεν μόνον τὸ εὔτακτον

καὶ τὸ δημοτικὸν, ἐξ ὧν ἤτε πολυπραγμοσύνη τῶν ἐναντίων ματαιωθήσεται, καὶ αἱ ἐκλογαὶ οὐδόλως κατακριθήσονται ὡς αὐτεξουσίως γενόμεναι.

Οἱ παντουργοὶ οἱ ἐπιπορευόμενοι τὸν τόπον, καὶ οἱ χειραγωγοὶ οἱ βασανίζοντες αὐτὸν μὲ τὰ ψεύδη των, διασπείροντες ἀποτροπαίους φήμας, σκοπὸν ἔχουσι νὰ ταράξωσι τὴν κοινὴν διάνοιαν, καὶ νὰ ἀνατρέψωσι τὴν σύστασιν τῆς συνελεύσεως. Οὕτω βαρέως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἡμεῖς ἄλλως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκπληρώσωμεν τὰ χρέη μας εἰμὴ περιστοιχιζόμενοι ὅσον τάχιστα ὑπὸ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν. Ἀφ' οὗ δὲ ἅπαξ καλέσωμεν αὐτοὺς εἰς τοῦτο, δὲν μένει πλέον ἐφ' ἡμᾶς οὐδεμία εὐθύνη.

Κατανοήσαντες λοιπὸν ταύτας τὰς ἀληθείας, καὶ συμπείσαντες ὅλους τοὺς τιμίους τῆς ἐπαρχίας ἀνθρώπους, πάντως κατορθώσετε τὰς ἐκλογὰς ἀξίας τῆς παγκοίνου προσδοκίας, καὶ προσθήκην εὐγνωμοσύνης ἔξετε παρ' ἡμῶν.

Τῷ ὑψηλοτάτῳ καὶ βασιλικῷ Πρίγγιπι Λεοπόλδῳ τῷ Σαξωνοκοβούργῳ.

Αἰγίνη, 18 μαΐου 1829.

Πρίγγιψ, ὁ Κ. Στοκμὰρ ἐνεχείρισέ μοι τὴν ἐπιστολὴν δι' ἧς ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης μ' ἐτίμησεν ἀπὸ 24 μαρτίου (*), καὶ

(*) Ἐπιστολὴ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ βασιλικοῦ Πρίγγιπος τοῦ Σαξωνοκοβούργου πρὸς τὸν ἐξοχώτατον κόμητα Καποδίστριαν, Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος.

Μασσαλία 24 μαρτίου 1829.

Φίλτατέ μοι Κόμη, πρὶν ἀναχωρήσω πρὸς Ἰταλίαν κατὰ τὸν ὀκτώβριον, ἠθέλησα νὰ σᾶς γράψω, ὡς καὶ σᾶς ἔγραψα, διὰ τοῦ κομιστοῦ τῆς παρούσης μου Κ. Σ. Κ. Στοκμάρ. Ἀλλ' αὐτὸς φθάσας εἰς Κέρκυραν, ἠναγκάσθη ἐξ ἀπροσδοκήτων λόγων νὰ ἐπαναστρέψῃ. Ἤδη δὲ τελειώσας χρηματικάς τινας ὑποθέσεις ἐν Γερμανίᾳ ἀναδέ-

ὡς πιστὸς ὑπηρέτης τῆς εὐμενοῦς ὑμῶν προαιρέσεως, μετέδωκε μὲν εἰς ἐμὲ τὰ παρ' ὑμῶν μηνυόμενα, ἐζήτησε δὲ παρ' ἐμοῦ ὅσα κατὰ τὴν γενναίαν ὑμῶν περὶ τῆς Ἑλλάδος φροντίδα ἐπιθυμεῖτε νὰ γνωρίζετε περὶ αὐτῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς μὲν ἠπείγετο νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν ὑμετέραν ὑψηλότητα, ἐγὼ δὲ κατεπιεζόμην ὑπὸ φροντισμάτων καθ' ἑκάστην δυσχερεστέρων ἀποβαινόντων ὡς ἐκ τῆς πολιτικῆς τῆς Εὐρώπης, μόλις δὶς ἠδυνήθην νὰ συνομιλήσω μετὰ τοῦ Κ. Στοκμὰρ, τὴν δὲ ὅλην εὐσυνείδητον καὶ ἄτρεπτον γνώμην μου περὶ τῶν πραγμάτων ὅσα συνεζητήσαμεν, κατέθεσα βραχυλόγως εἰς μικρὸν ὑπόμνημα τὸ ὁποῖον καὶ ἐπέδωκα εἰς αὐτὸν, ὁμολογίαν πλήρη, τὴν ὁποίαν ἡ ὑμετέρα Ὑψηλότης θέλει εὑρεῖ σύμφωνον πρὸς τὴν προτέρως ἐκφανθεῖσαν μοι εἴτε διὰ γραμμάτων εἴτε προφορικῶς, ὁπότε ἠξίωσε νὰ μάθῃ τὸ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος φρόνημά μου. Ἡ δὲ πεῖρα ἣν ἔλαβον ἀπὸ δεκαπέντε ἤδη μηνῶν εὑρισκόμενος ἐν μέσῳ τῆς ἀθλιότητος, τῶν

χεται πάλιν τὴν παραγγελίαν μου, καὶ τώρα κἂν φθάνουσι πρὸς ὑμᾶς, ἐλπίζω, αὐτός τε καὶ ἡ ἐπιστολή μου.

Ἡ δὲ ἐπιστολὴ χρησιμεύσει αὐτῷ πρὸς εἰσαγωγὴν, διότι τἄλλα πάντα ἔσται μοι ὁ ἀνὴρ ἀντὶ σάλπιγγος, πιστὸς ὢν τὰ μάλιστα, καὶ διὰ τοῦτο ἐμοὶ τιμιώτατος, δι' οὗ καὶ ἐπιθυμῶ καὶ παρακαλῶ τὴν φιλίαν σας νὰ μοὶ κοινώσετε τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος ἐποπτείας καὶ γνώμας σας· ὅτι ἐν πολλοῖς μὲν ἀσαφὲς εἰσέτι φαίνεται τοῦτο τὸ μέλλον, ἀλλὰ διὰ τῆς συμμελέτης δυνάμεθα νὰ καταντήσωμεν εἰς τοῦ τέλους τὸ αἴσιον.

Ἀπὸ τῆς ἐξ Ἀγγλίας ἀναχωρήσεώς σας κατὰ τὸ 1827 μὴ λαβὼν γράμματά σας, ὑπώπτευον μήπως αἱ περιστάσεις μὲ ἐξήλειψαν ἀπὸ τὴν φίλιον μνήμην σας. Ἀλλὰ μετὰ χαρᾶς ὑπερβαλλούσης ἔμαθον τὸ ἐναντίον παρὰ πολλῶν ἀφιλοπροσώπων ὑποκειμένων, πρὸ ὀλίγου ἰδόντων ὑμᾶς.

Γνωρίζοντες ἐκ πολλῶν ἐτῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰλικρινῆ μου φιλίαν, εὐκόλως πιστεύετε ὅτι καὶ μετὰ σπουδῆς παρηκολούθησα τὰ βήματά σας καὶ θερμῶς ηὐχόμην ὑπὲρ κατευοδώσεως αὐτῶν. Εἴθε ἡ ὑγεία σας μένοι ἀκέραιος ἐν τοσούτοις κόποις! Φυλάττετε δὲ αὐτὴν καλῶς, ἐννοοῦντες ὅτι πολύτιμος ὑπάρχει διά τε τοὺς φίλους σας καὶ διὰ τὸ σπούδασμα τὸ ὁποῖον τόσον ἀφωσιωμένως ἐνηγκαλίσθητε.

Ἐλπίζω ὅτι ὁ ἀπεσταλμένος μου θέλει μοὶ φέρῃ καλλίστας εἰδήσεις, ὅθεν καὶ πάλιν ἀναγράφων τὴν πρὸς ὑμᾶς μεγάλην μου καταξίωσιν, μένω, ἀγαπητέ μου Κόμη, φίλος τε καὶ θεράπων ὑμῶν προσπαθέστατος.

παντοίων σκευωριῶν, καὶ τῶν σφαλερῶν πολιτευμάτων, τῶν ἀνατεινομένων κατὰ τοῦ δυστυχοῦς τούτου ἔθνους, καὶ προσαυξάνει τὴν εὐδόμυχόν μου πληροφορίαν ταύτην, ὅτι σωτηρία δὲν ὑπάρχει διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀλλαχόθεν εἰμὴ ἐκ τοῦ συστήματος τοῦ στοιχειωδῶς ὑποτυπουμένου ἐν τῷ σημερινῷ ὑπομνήματί μου.

Πιστευσάτω δὲ ἡ ὑμετέρα Ὑψηλότης, δέομαι, ὅτι εἰλικρινῶς εὔχομαι πρὸς τὸν Κύριον ἵνα ἔχῃ αὐτὴν ἀποκεκληρωμένην εἰς εὐεργέτην τοῦ ἔθνους τούτου, ἀξιωτάτου ὄντος τῆς παρασκευαζομένης αὐτῷ ἐντίμου ὑπάρξεως, πρὸς δὲ, καὶ ὅτι μετὰ βαθείας εὐγνωμοσύνης δέχομαι τὰ πρὸς ἐμὲ μαρτύρια τῆς ὑμετέρας εὐνοίας τε καὶ χρηστότητος.

Ὑπόμνημα.

Αἰγίνη, 18 μαΐου 1829.

Μέλλον τῆς Ἑλλάδος.

Μελετῶντες τὰς διπλωματικὰς πράξεις δι' ὧν αἱ συμμαχοῦσαι αὐλαὶ ἀπὸ τοῦ 1827 προέθεντο νὰ εἰρηνοποιήσωσι τὴν Ἀνατολὴν, καὶ θεωροῦντες τότε παρ' αὐτῶν προνενοημένα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν προνοημάτων, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ πεισθῶμεν εἰς τὴν ἀναμφισβήτητον ταύτην ἀλήθειαν, ὅτι ταῦτα τὰ προνοήματα οὐδόλως ἐξεπλήρωσαν τὴν ἔννοιαν ἐξ ἧς ἐπήγασαν, οὐδὲ κατώρθωσαν τὸ σκοπούμενον.

Ἡ πεῖρα ἡ πρὸς τοὺς Τούρκους, ἀνέκαθέν τε καὶ ἐφ' ἡμῶν διατρανωθεῖσα, ἔτι δὲ καὶ σήμερον καταφανὴς γενησομένη ἀπὸ τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀποστολῆς τῶν συμμαχουσῶν αὐλῶν, θέλει ἀποδείξῃ εἰς αὐτὰς ὅτι ἡ Πόρτα οὐδέποτε συγκατανεύσει ἐκ τῶν διαπραγματειῶν εἰς οὐδεμίαν πρότασιν κυροῦσαν, κατὰ τὴν διὰ τῆς Λονδινείου συνθήκης τεθεῖσαν ἀρχὴν, τὴν αὐτοεθνῆ καὶ πολιτικὴν ὕπαρξιν τῶν Ἑλλήνων.

Ἐὰν λοιπὸν, καὶ πάλιν ἀποποιουμένου τοῦ Σουλτάνου τὴν μεσιτείαν τὴν προσφερθεῖσαν αὐτῷ διὰ τῆς συνθήκης τῆς 6 ἰουλίου, αἱ Δυνάμεις ἐπιμένωσιν εἰς τὸ θέλειν εἰρηνοποιῆσαι τὴν Ἑλλάδα διὰ τῶν Τούρκων κατὰ τὰ ἄρθρα τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 16 νοεμβρίου, ἄλλοι πρέπει νὰ ἦναι οἱ λόγοι τῆς τοιαύτης αὐτῶν διαγνώσεως.

Ἀλλ' ὅπως ἂν ἔχῃ, ἀμφιβάλλομεν ὅτι ὑπάρχει Ἕλλην τολμήσων νὰ λάβῃ μέρος εἰς τοιοῦτον συμφώνημα, ἢ δυνηθησόμενος ἐν τιμῇ καὶ συνειδήσει νὰ γείνῃ σύμβουλος καὶ συνεργὸς τοῦ περιορισμοῦ τῆς Ἑλλάδος εἰς μόνην τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς Κυκλάδας.

Ἡ μόνη δὲ αἵρεσις τὴν ὁποίαν οὐδεὶς Ἕλλην θέλει ἀποποιηθῆ, ἀλλὰ πάντες, τοὐναντίον, μηδενὸς ἐξαιρουμένου, θέλουσι νομίσῃ τιμήν των νὰ δεχθῶσι μετὰ πάσης αὐταπαρνήσεως, εἶναι ἐκείνη ἥτις ἐστοιχειώθη διὰ τῶν ἐν Πόρῳ συνδιαλέξεων, περιλαμβανομένων ὅμως ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἐπικρατείᾳ καὶ τῶν νήσων Κρήτης καὶ Σάμου. Διότι ταύτας καὶ τὸν ἐν ταύταις χριστιανικὸν λαὸν, οὔτε δύναμις, οὔτε πίστις ἠθικὴ οὐδεμία, δύνανται τοῦ λοιποῦ νὰ ἐπαναγάγωσιν ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν κυριότητα. Ἀλλὰ καὶ τούτου γενομένου, ὁ πόλεμος καὶ τὸ δεινότατον αὐτοῦ γέννημα, ἡ πειρατεία, συνεχιζόμενα, ἤθελαν ἀποματαιώσῃ τὸ ἔργον τῆς ἀνατολικῆς εἰρηνοποιήσεως.

Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος.

Ὑποτεθὲν λοιπὸν ὅτι ἡ κυβέρνησις αὕτη θέλει καταδικασθῆ νὰ δεχθῇ τὸ πρωτόκολλον τοῦ νοεμβρίου, θέλει δεχθῆ τὴν ἀπώλειάν της ὡς ἐκ τῆς τοῦ ἔθνους ἀποστροφῆς, καὶ δεχθεῖσα, μόνον διὰ τῆς βίας τῶν ξένων ὅπλων θέλει δυνηθῆ νὰ τὸ βάλῃ εἰς πρᾶξιν, εὐθύνην ἀναλαμβάνουσα ἀνυπόστατον καὶ θανατηφόρον. Καὶ ἀσφάλεια μέν τις καὶ εὐταξία ἔσονται μόνον ὅπου τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν Κυκλάδων θέλουσιν εὑρίσκεσθαι στρατιῶται. Πλὴν καὶ ἐκεῖ ἐκ τῆς πυκνῆς προσφυγῆς τῶν ἀόπλων καὶ πανενδεῶν κατοί-

κων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τῆς Κρήτης, τῆς Σάμου, ἀβίωτος καὶ ἀνοικονόμητος ἔσται ὁ τῶν ἰθαγενῶν βίος, καὶ αὐτῶν στεναζόντων καὶ ἐπὶ πολὺ στεναξόντων ἐκ τῆς τρυχώσεως πολέμου ὀκταετοῦς.

Τὰ πάντα ἐξ ἐναντίας θέλουσι λάβῃ ἄλλην μορφὴν, ἐὰν ἡ κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος δυνηθῇ νὰ βεβαιώσῃ αὐτὴν ὅτι, ὅπως δήποτε καὶ ἂν ἀποφασίσῃ ἡ Πόρτα, οἵ,τε στερεοελλαδῖται καὶ οἱ κάτοικοι τῶν δύω προειρημένων νήσων θέλουσιν ἀξιωθῆ παρὰ τῆς δικαιοσύνης τῶν συμμάχων Δυνάμεων τὰ ἐλπιζόμενα ἐκ τῆς προαιρέσεως τῆς συνθήκης τῆς 6 ἰουλίου 1827.

Οἱ Ἕλληνες ὅμως ὑπ' ὄψιν ἔχοντες σήμερον τὸ πρωτόκολλον τῆς 22 μαρτίου, ὄχι μόνον δὲν εὑρίσκουσιν ἐν αὐτῷ τὴν τοιαύτην βεβαίωσιν, ἀλλὰ καὶ ὡς καταδίκην θανάτου τὸ νομίζουσιν, ἐὰν βληθῇ εἰς πρᾶξιν συγκαταθέσει τῶν Τούρκων.

Τὸ πρωτόκολλον τοῦτο ἀφαιρεῖ ὅλως τὴν ἔννοιαν τῆς Λονδινείου συνθήκης, καὶ οὔτε εἰς τὰς μετὰ τῶν Τούρκων διαπραγματείας καλοῦνται οἱ Ἕλληνες μέτοχοι, οὔτε οὐδόλως εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐσομένου κατὰ τὸ πρωτόκολλον ἡγεμόνος αὐτῶν. Ἡ Ἑλλὰς λοιπὸν διὰ νὰ φανῇ προβουλευομένη ὑπὲρ τῆς κρείττονος ταύτης χρείας, ἔπρεπε πρῶτον νὰ διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῶν διομολογημάτων τῆς 22 μαρτίου.

Μόνος ἄρα τρόπος λύσεως σύμφωνος πρός τε τὸν σκοπὸν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων τὸν ἐν τῇ Λονδινείῳ συνθήκῃ ἀναδηλούμενον καὶ πρὸς τὴν ἔφεσιν τῶν Ἑλλήνων, εἶναι ὁ ἑφεξῆς· νὰ ἀναγγείλωσι μὲν αἱ συμμαχοῦσαι Δυνάμεις πρὸς τὴν Ἑλλάδα τὸ ὁμόθυμον καὶ ἀμετάθετον αὐτῶν εἰς τὸ ἀναγνωρίσαι ὡς Ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν τὴν ὑπὸ τοῦ ἐν Πόρῳ συνεδρίου περιγραφεῖσαν χώραν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν νήσων Κρήτης καὶ Σάμου· νὰ ἀντιζητήσωσι δὲ παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὰ ἀσφαλῆ καὶ πιστὰ περί τε τῆς ἐσωτερικῆς εὐσταθείας καὶ εὐταξίας, καὶ περὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων τῆς ἐπικρατείας ταύτης, κυβερνηθησομένης μοναρχικῶς ὑπὸ ἡγεμόνος χριστιανοῦ, ἐκλεκτοῦ τῶν Δυνάμεων.

Ταύτην τὴν πρότασιν οἱ Ἕλληνες εὐγνωμόνως ἀποδεχόμενοι, θέλουσι καὶ αὐτοὶ ζητήσῃ,

ά. Ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ γενεὰ αὐτοῦ νὰ λάβωσι τὴν ἰθαγενῆ θρησκείαν.

β'. Νὰ συμφωνήσῃ διὰ ῥητοῦ θεσμοῦ μετὰ τοῦ ἔθνους τὰς βάσεις καὶ τὸν κανόνα τῆς τοῦ τόπου διοικήσεως.

γ'. Ἐκλιπούσης τῆς βασιλικῆς γενεᾶς, αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος νὰ ἐκλέξῃ ἄλλην, αἱ δὲ συμμαχικαὶ Δυνάμεις καὶ ἡ Ὀθωμανικὴ Πόρτα νὰ λάβωσι μέρος εἰς τῆς ἐκλογῆς του τὴν ἀναγνώρισιν.

Μέσα ἐκτελέσεως.

Τούτων ἀποδεδεγμένων παρὰ τῶν συμμαχουσῶν Δυνάμεων, ἀναπόλειπτος γίνεται ἡ ἐκτέλεσις, ἐὰν μόνον ὁ μέλλων τῆς Ἑλλάδος ἡγεμὼν προσλάβῃ μὲν τοὺς χρηματικοὺς πόρους οὓς ἡ ἐνεστῶσα κυβέρνησις ἐξητήσατο διὰ τοῦ ὑπομνήματος τῆς 30 ὀκτωβρίου (11 νοεμβρίου 1828), φθάσῃ δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ 1500 ἢ 2000 στρατιωτῶν Ἑλβετῶν ἢ Γερμανῶν, ἐσομένων ὑπόστασις τοῦ τακτικοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατὰ τὰ τρία, τὸ πεζικὸν δηλαδὴ, τὸ ἱππικὸν, καὶ τὸ πυροβολικόν.

Εἴπαμεν δὲ *Ἑλβετοὺς ἢ Γερμανοὺς*, ἀκολουθοῦντες τῇ διανοίᾳ τῶν ὑπογραφέων τῆς ἰουλιανῆς συνθήκης, ἀναγραψάντων ὅτι οὐδεμίαν θηρεύουσιν ἐξηρημένην καὶ ἰδιάζουσαν ἐπίδρασιν εἰς τὰ τοῦ τόπου, οὔτε ἄμεσον οὔτε ἔμμεσον.

Τῷ Κ. Κόμητι Βουλγάρει, Ῥωσσικῷ Πρεσέδρῳ.

Ναυπλίῳ, 24 μαΐου 1829.

Λαμβάνω μετ' ἀνεκφράστου εὐγνωμοσύνης τὸ νέον εὐεργέτημα ὅπερ ὁ Μεγαλειότατος πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν αὐτοκράτωρ ἀξιοῖ νὰ χαρίσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἥτις, οὕτω θαῤῥυνομένη περὶ τοῦ μέλ-

λοντος, καὶ τοιαύτας ἐπικουρίας ἐπανορθώσεως λαμβάνουσα παρὰ τῆς μεγαλοψυχίας τῆς τε Μεγαλειότητος αὐτοῦ καὶ τῶν σεβαστῶν συμμάχων, πληρώσει, ἐλπίζω, πάσας τὰς φιλανθρώπους αὐτῶν καὶ βασιλικὰς προσδοκίας.

Καὶ ἐγὼ δὲ φροντίσω ἀτενέστατα ὅπως τὸ χορήγημα τὸ εἰς ἐμὲ παρὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος πιστευόμενον χρησιμεύσῃ κατὰ τὸ θέλημα αὐτῆς, τὸ δίκαιον μέρος ἐξ αὐτοῦ ἀπολαμβανούσης τῆς δυστυχοῦς καὶ σεμνῆς τῶν γεωργῶν τάξεως. Ποσαπλαῖ δὲ ἆρα ἔσονται αἱ εὐλογίαι καὶ ἐπευχαὶ ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὁπόταν οἱ συμμαχοῦντες τρισέβαστοι ἄνακτες καταβάλωσι καὶ τὰ θεμέλια τῆς οἰκονομικῆς πίστεως τῆς νέας καὶ παρ' αὐτῶν ἐπισυσταθείσης Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, διὰ τῆς ἐγγυήσεως τοῦ δανείου τῶν 60,000,000;

Ταύτας ἡμῶν τὰς εὐλαβεστάτας εὐχαριστίας καὶ ἱκεσίας σᾶς παρακαλῶ, κύριε Κόμη, εἰς τοὺς πόδας τοῦ Μεγαλειοτάτου αὐτοκράτορος νὰ καταθέσετε.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 24 μαΐου 1829.

Σᾶς πέμπω συναπτομένην, κύριοι, τὴν πρὸς ἐμὲ γραφὴν τοῦ Κ. Κόμητος Βουλγάρεως, δι' ἧς ἐγχειρίζει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν 1,000,000 ρουβλίων εἰς γραμμάτια ἐπὶ Λονδίνου· ἔτι δὲ καὶ τὸ σχέδιον τῆς πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσεώς μου, τὸ ὁποῖον ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Γραμματεὺς θέλει βάλῃ εἰς τὸ ἐπ' αὐτῷ γραμματοφυλάκιον.

Θέλω δὲ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ ναυάρχου Κ. Κόμητος Εὐδένος περὶ τῆς ἐξαργυρώσεως τῶν εἰρημένων συναλλαγματικῶν, φυλαττομένων μόνον ὀλίγων διὰ τὰς πληρωμὰς τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰ ἔξω μέρη. Καὶ τὴν διαπραγμάτευσιν τῶν ὁμολογιῶν θέλω

σπουδάσῃ νὰ κάμω εἰς Νεάπολιν κατὰ τὸ συμφερώτερον, μεταχειριζόμενος εἰς τοῦτο αὐτὸν τὸν ἐξοχώτατον κύριον Ριβωπιέρρον.

Ὁ πρῶτος γραμματεὺς τοῦ τῶν ἐσωτερικῶν τμήματος ἂς κοινοποιήσῃ εἰς τὸ Πανελλήνιον τήν τε γραφὴν τοῦ κόμητος Κ. Βουλγάρεως καὶ τὴν ἀπάντησίν μου.

Τῷ στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Ναυπλίῳ, 24 μαΐου 1829.

Λίαν εὐγνωμόνως δέχομαι τὰς ἀπὸ 30 καὶ 31 μαΐου (Ν.) ἀνακοινώσεις τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος, αἵτινες μ' εὑρίσκουσιν ἐνταῦθα ἐλθόντα ὅπως μετὰ τοῦ Κ. Σαιμμαρτίνου καὶ τοῦ συνταγματάρχου Κ. Ἐϊδέκου συσπουδάσω καὶ συγκατασκευάσω τὰ τοῦ στρατιωτικοῦ ταμείου. Κατὰ δὲ τὰς πρὸς αὐτοὺς διεξηγήσεις μου ἐλπίζω ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν συνίσταται δεόντως καὶ ἡ ἀξιόλογος αὕτη ὑπηρεσία.

Λυποῦμαι ὅσον καὶ ὑμεῖς, κύριε Στρατηγέ, ὅτι οἱ ἔθιμοι τύποι ἀπέτρεψαν τὸν κύριον ταμίαν τοῦ νὰ μᾶς οἰκονομήσῃ τὰ ἔξοδα τῆς μετακομιδῆς τοῦ βοηθήματος τοῦ ἰουνίου. Ἀλλὰ τῶν τύπων πληρωθέντων, τὸ ἀτμόπλοιον θέλει φθάσῃ εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια ἵνα λάβῃ καὶ φέρῃ εἰς τὸ στρατιωτικὸν ἡμῶν ταμεῖον τὸ εἰρημένον βοήθημα.

Μέγα εὐτύχημα ὑπῆρχε διὰ τὴν Ἑλλάδα, κύριε Στρατηγέ, ἐὰν ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης ἠδύνατο νὰ καταπείσῃ τὸν συνταγματάρχην Κ. Μωϊῦνον νὰ παραιτηθῇ, κἂν ἐπ' ὀλίγους μῆνας, τῆς εἰς Γαλλίαν ἐπιστροφῆς του. Τότε θέλω τὸν παρακαλέσῃ νὰ δεχθῇ, ὄχι τὴν τοῦ τακτοῦ σώματος ἡγεμονίαν, ἀλλὰ πολὺ ἀξιολογώτερον, τὸ εἶναι ἐπὶ τῶν ὅλων συμφορεὺς (adjudant-général, γενικὸς ὑπασπιστὴς) καθ' ἕκαστα τὰ τῆς διοργανώσεως καὶ διοικήσεως μέρη τοῦ τε

τακτοῦ στρατοῦ καὶ τῆς περὶ τὰ φρούρια ὑπηρεσίας τε καὶ ἐπανορθώσεως.

Προεξηγήθην καὶ πρὸς τὸν Μαρσιάλην κύριον Μαιζῶνα ὅτι τοιούτου τινὸς ταξιαρχικοῦ ἀνδρὸς ἡ ἐπιστήμη καὶ ἐπιμέλεια ἤθελαν δώσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν πολλὴν τὴν εὐπορίαν τῆς διευθύνσεως, ἔργῳ κεισομένης εἰς χεῖρας τοῦ ἐπὶ τῶν ὅλων τούτου συμφορέως· ἡ δὲ ἐξοχότης του μοὶ ὑπεσχέθη νὰ φροντίσῃ περὶ ἐκλογῆς ἀξιωματικοῦ ἀνδρὸς, ἱκανοῦ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἔντιμον μὲν, ἀλλὰ καὶ πολύπονον τοῦτο ἔργον, καὶ ἠλπίζομεν τότε ὅτι μέχρι τῆς ἐκλογῆς ὁ συνταγματάρχης Κ. Ἐϋδέκος ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ τακτοῦ σώματος.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὑγεία τοῦ συνταγματάρχου καθ' ἑκάστην χειροτερεύει, οὔτ' ἐγὼ τολμῶ πλέον νὰ ἀπαιτήσω παρ' αὐτοῦ τὰ ἀδύνατα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν περιφανῆ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ζῆλον του καὶ αὐτὸς δὲ πρὸ δεκαπέντε ἤδη ἡμερῶν μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ἀναγκάζεται νὰ παραιτηθῇ ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὸ γενέθλιον ἔδαφος καὶ εὕρῃ ἐκ τῆς ἀναπαύσεως καὶ τοῦ κλίματος τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς ὑγείας του. Καὶ ὅμως ἔσχατον καὶ προσπαθέστατον δεῖγμα φιλίας δίδων εἰς ἐμὲ, δὲν ἀποθέτει εὐθὺς τὸ βάρος, ἀλλὰ δέχεται νὰ διευθύνῃ εἰσέτι τὰ τοῦ τακτικοῦ σώματος μέχρι τῶν μέσων τοῦ ἐρχομένου μηνός· καθ' ὃ διάστημα ὀφείλω ἐκ πάσης ἀνάγκης νὰ φροντίσω περὶ τῆς ἀντικαταστάσεως.

Ἐὰν λοιπὸν ὁ συνταγματάρχης Μωϊνος δέχεται τὴν πρότασίν μου, ἔχω τὸ πᾶν· εἰδὲ μὴ, θερμῶς παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ ἐκλέξῃ ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν παρ' ὑμῖν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, δυνάμενον καὶ θέλοντα νὰ ἀναλάβῃ τὰ ἔργα τοῦ γενικοῦ ὀπαδοῦ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸ μέρος τοῦτο τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Τὰ δὲ προεκτεθειμένα, ἱκανῶς παριστῶσιν εἰς ὑμᾶς τό, τε σπουδαιότατον τῶν ἔργων, καὶ τὸ ποῖον τινὰ δεῖ εἶναι τὸν ἐπ' αὐτοῖς ἐκλεχθησόμενον ἄνδρα.

Ὑμεῖς δὲ, κύριε Στρατηγὲ, ἐπιστήσαντες καλοκἀγάθως ἐπὶ τῶν ἐμῶν αἰτημάτων, γράψατέ μοι, παρακαλῶ, εἴτι δύνασθε νὰ πρά-

ξετε ὑπὲρ αὐτῶν. Καὶ ἀφ' οὗ λάβω τὴν ἀπόκρισίν σας, θέλω παρασκευάσῃ τὰ δέοντα ὅπως σταλῇ ἡ τακτικὴ Ἑλληνικὴ φρουρὰ εἰς Πάτρας καὶ τὸ παρακείμενον φρούριον, καὶ οὕτω δυνηθῇ ἡ ἐκεῖ οὖσα τὸ νῦν Γαλλικὴ νὰ μεταβῇ εἰς Κορώνην.

Πολλὰ σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν εὐμενῆ ἀποδοχὴν τῶν προτάσεών μου περὶ τοῦ πύργου τοῦ Μισθρᾶ. Ἐὰν δὲ ἡ ἐκτέλεσις δύναται νὰ ἀναβληθῇ διὰ τὴν γενησομένην ἱκεσίαν τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἰατράκου, νομίζω τὸ πρᾶγμα συμφέρον.

Τὴν σήμερον κακόβουλός τις γνώμη, ἔξωθεν εἰσχωρήσασα, ἀγωνίζεται νὰ βάλῃ τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν εἰς περιπλεγμοὺς, καὶ ἐλπίζει ἴσως καὶ νὰ τὴν παραλύσῃ. Πλὴν κοπιάζει ματαίως, διότι ὁ λαὸς μὲ τὸν σωστόν του νοῦν συγκρίνει τὸ ἐνεστὼς πρὸς τὸ παρελθὸν, καὶ δὲν ἀπατᾶται. Ἀλλ' ὅμως, καί τοι θαρρῶν εἴς τε τὰ τοῦ ἔθνους φρονήματα καὶ εἰς τὴν καθαρότητα τῆς διαθέσεώς μου καὶ τὴν εὐθύτητα τῆς πολιτείας μου, δὲν κρίνω τὴν παροῦσαν στιγμὴν πρόσφορον εἰς ὁλοσχερεῖς ἐπιχειρήσεις κατὰ τῶν πύργων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς κακῶν. Ἀφ' οὗ δὲ παρέλθῃ ἡ ἐπικειμένη κρίσις ὡς ἐκ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει διαπραγματειῶν, καὶ ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις τελειώσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς, τότε καὶ ἡμεῖς ἀρχίζομεν τὸ ἡμέτερον, καὶ τὸ τελειοῦμεν εὐκόλως μὲ τὰς εὐλογίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Ἐὰν ὅμως οἱ Ἰατράκοι δὲν κάμωσιν ὅσα τοὺς παραγγέλλονται, ἐπιμένω εἰς τὴν γνώμην τοῦ κατεδαφίσαι τὸ τοῦ Μισθρᾶ φρούριον, καὶ τότε διατάττεται ὁ Κ. Μαῦρος νὰ συμφερθῇ κατὰ τὰ ὑπὸ τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος διαταχθησόμενα.

Τῷ Κ. Μαύρῳ.

Ναυπλίῳ, 26 μαΐου 1829.

Στέλλω σήμερον ταχυδρόμον πρὸς τὸν στρατηγὸν Σνεϊδέρον,

ζητῶν παρ' αὐτοῦ συμβουλὰς καὶ σύμπραξιν πρὸς κατόρθωσιν τῶν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ τακτικοῦ σώματος. Ὁ συνταγματάρχης Ἐϋδέκος ἀσθενεῖ, καὶ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ πλέον τὴν τοιαύτην ἐπιστασίαν. Ἐπὶ τούτῳ καὶ εἶμαι ἐνταῦθα, καὶ ἀνυπομόνως προσμένω τοῦ στρατηγοῦ τὴν ἀπόκρισιν.

Τῷ γράφω δὲ ἐνταὐτῷ καὶ περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ φρουρίου Μισθρᾶ καὶ τῶν πύργων, καὶ φρονῶ ὡς ὑμεῖς, ὅτι δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ νὰ πράξωμεν χαλεπά. Ἐὰν ὅμως οἱ Ἰατράκοι ἀπειθήσωσιν εἰς τὰ παρὰ τῆς κυβερνήσεως διατασσόμενα, τότε παραγγέλλεσθε νὰ συμφωνήσετε μετὰ τοῦ στρατηγοῦ εἰς πάντα τὰ δέοντα γενέσθαι πρὸς παραδειγματισμόν. Συμφωνότατος δὲ εἶμαι μὲ τὸν στρατηγὸν ὅτι τὰ τακτικὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα πρέπει νὰ λάβωσι τὸ μέρος αὐτῶν εἰς τὴν ἐκστρατείαν, ὑπὸ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων ὑπερειδόμενα. Καὶ ἐὰν καταντήσωμεν ἐκεῖ, γράψατέ μοι, ἵνα σᾶς δώσω τὰς ἀναγκαίας ἐντολάς.

Ἐκ τῶν προσταλέντων εἰς ὑμᾶς ἀξιωματικῶν γραμμάτων ἔχετε τὰς ἀποκρίσεις πρὸς πάντα ὑμῶν τὰ ἐρωτήματα τὰ διὰ τῶν ἰδιαιτέρων ἐπιστολῶν σας· περὶ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ σας, σᾶς λέγω περιλύπως ὅτι δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τοὺς συντρόφους αὐτοῦ. Ἂς ἀπολογηθῶσιν ἐνώπιον τοῦ ἐγχωρίου δικαστηρίου, καὶ ἡ ὑπόθεσις θέλει τελειώσῃ ἐννόμως. Μείνατε δὲ ἥσυχος, καὶ μὴ φοβεῖσθε κακόν. Διότι τοῦ κακοποιεῖν οὔτε ὄρεξιν ἔχω, οὔτε οὐδένα μέχρι τοῦδε ἐκακοποίησα, οὔτε θέλω ἀρχίσῃ βέβαια ἀπὸ τὸν ἀδελφόν σας.

Φροντίσατε νὰ ἐπιταχύνετε, εἰ δύνασθε, τὴν ἀπόκρισιν τοῦ στρατηγοῦ Σνειδέρου, πρὸς τὸν ὁποῖον τὰ προβαλλόμενά μου περὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ τακτικοῦ σώματος θέλουσιν ἀποδείξῃ ὅτι γνωρίζω μεγάλως τὴν γενναίαν αὐτοῦ περὶ τὴν Ἑλλάδα εὔνοιαν.

Τῷ Κ. Λυττερόθῳ.

Ναυπλίῳ, 26 μαΐου 1829.

Μετὰ σπουδῆς ἔρχομαι νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, κύριε, διὰ τὰς δύω ἐπιστολὰς ἅς μοι ἐγράψατε ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐκ Μοθώνης, καὶ νὰ σᾶς δώσω συντόμως τὰς πληροφορίας ἅς μοι ζητεῖτε.

Δὲν πρόκειται νὰ συστήσωμεν πρότυπον ἀγρὸν, ἀλλ' ἐργαστήριον κατασκευαστικὸν βελγικῶν ἀρότρων. Μᾶς χρειάζονται λοιπὸν οἱ ἀναγκαῖοι ἐργάται, παρ' ὧν νὰ μάθωσι καὶ οἱ Ἕλληνες τὴν τέχνην, καὶ οἱ μαθόντες νὰ χρησιμεύσωσιν ἔπειτα καὶ εἰς ἄλλας κατασκευὰς, οἷον ἁμαξίων καὶ τῶν τοιούτων. Ἐὰν δὲ μεταξὺ τῶν ἐργατῶν εὑρεθῇ ἄνθρωπος εἰδήμων εἰς τὸ διδάξαι τοὺς Ἕλληνας καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ βελγικοῦ ἀρότρου, τότε ὑπερπληροῦνται οἱ πόθοι μου. Περὶ δὲ τῶν ὅρων τῆς συμφωνήσεως τῶν ἐργατῶν τούτων σᾶς ἀφίνω τὴν πληρεξουσιότητα.

Μὲ ζητεῖτε ἔπειτα ἀκριβῆ διάληψιν περὶ τῆς τραπέζης· ἀλλὰ δὲν ἔχω ἄλλην παρὰ τὸν μικρὸν κανονισμὸν ὃν ἤδη προεγνωρίσατε. Προστίθημι ὅμως καὶ πρᾶγμα ἀντάξιον, νομίζω, τόμου ὅλου κανονισμῶν· ὅτι δηλαδὴ ἡ τράπεζα καὶ ἐν τῇ χρηματικῇ ἡμῶν ἀπορίᾳ ἀπέδωκεν ἀκριβέστατα κατὰ τὴν διορίαν εἰς τοὺς ἀποχωρήσαντας συμμετόχους τά,τε κεφάλαια αὐτῶν καὶ τοὺς τόκους ὅσοι ὠφείλοντο, καὶ ἀπέδωκε μέχρι τοῦδε περίπου 30,000 τάλληρα τὸ μόλις ἐσκιαγραφημένον τοῦτο σύστημα. Στείλατέ μοι ἀνθρώπους ἱκανοὺς νὰ τὴν κατασκευάσωσι κατὰ τοὺς ἀλλαχόθι κρατοῦντας κανόνας, καὶ βλέπετε ὁποία γίνεται· καὶ τότε τῇ δίδομεν, εἰ χρεία, καὶ ἄλλο ἀσφάλισμα, τὸ τῶν ἐθνικῶν γαιῶν· ὅπερ καὶ μνημονεύεται εἰς τὰς ὑπαρχούσας ἤδη διατάξεις.

Διατελεῖτε, κύριε, εὐνοϊκῶς ἔχοντες περὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ γράφετέ μας τὰ καθ' ὑμᾶς, ἢ, κάλλιον ποιοῦντες, κομίσατε ὑμεῖς αὐτοὶ τὰς ἀγγελίας.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ναυπλίῳ, 16 μαΐου 1829.

Ὁ Κ. Τσούνης, τελειώσας τὴν περιοδείαν του εἰς τὰ τῆς Πελοποννήσου παράλια, μᾶς ἔστειλε τὴν ἔκθεσιν τῆς αὐτοῦ ἀναθεωρήσεως, ἐκ τῶν πιστωμάτων τῆς ὁποίας, διαβιβαζομένων σήμερον πρὸς ὑμᾶς, καταμανθάνομεν δύω τινὰ ἀληθέστατα καὶ ἀναμφισβήτητα· τὸ μὲν, ὅτι ἡ διαχείρισις τῶν δημοσίων πόρων ἦτο κατὰ μέγα μέρος πεπιστευμένη εἰς ἀνθρώπους ἴσα ἔχοντας τό,τε φαῦλον καὶ τὸ ἀνίκανον· τὸ δὲ, ὅτι προνόημα ἄλλο κάλλιον δὲν ἐπλήρωσε τὴν προσδοκίαν τῆς κυβερνήσεως παρὰ τὴν ὑπαγωγὴν τῶν οἰκονομικῶν ὑποπρακτόρων εἰς τὴν ἐπίτηδες ταύτην ἀναθεώρησιν.

Λυπούμεθα ὅτι δὲν ἔχομεν ἱκανὸν καιρὸν νὰ ἐξερευνήσωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ λεπτομερέστατα τὰς ἐκθέσεις τοῦ Κ. Τσούνη. Ἐμπιστεύοντες λοιπὸν τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ἔργον εἰς ἓν τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς καὶ εἰς τοὺς τρεῖς γραμματεῖς τοῦ Πανελληνίου, τοὺς παραγγέλλομεν νὰ τὸ ἐπεξεργασθῶσι καὶ νὰ μᾶς ἀναφέρωσι τὰ εἰκότα.

Ὁ δὲ Κ. Τσούνης ἐξακολουθήσει τὴν περιοδείαν του, ἀξιολόγους ὑπουργίας παρεχόμενος ἔτι εἰς τὸ δημόσιον.

Τῷ Ἱππότῃ Κ. Μουστοξείδῃ εἰς Ἐνετίαν.

Ναυπλίῳ, 26 μαΐου 1829.

Τοῦ Μεγαλειοτάτου Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας προστάξαντος τὸν ἱππότην Κ. Νεράντζην νὰ δώσῃ 1,200 χρυσοῦς εἰς ἀγορὰν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων διὰ τὴν Ἑλλάδα, μοὶ γράφει οὗτος ὅτι 500 μὲν χρυσοῦς ἤδη ἐξώδευσεν εἰς τέσσαρας συλλογὰς πλήρεις τῶν εἰρημένων βιβλίων, τοῦ μένουσι δὲ 700, καὶ ἐρωτᾷ με τὸ ποιητέον.

Ἐγὼ δὲ τῷ ἀποκρίνομαι σήμερον ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ ἀγορασθῶσιν ἐξ αὐτῶν βιβλία διὰ τὰ στοιχειώδη σχολεῖα, περὶ τοῦ ὁποίου νὰ λάβῃ τὰς συμβουλάς σας.

Μᾶς χρειάζονται δὲ βιβλία καλῶς γεγραμμένα τε καὶ τετυπωμένα, χρήσιμα εἰς τοὺς μαθητὰς διά τε τὴν ἀνάγνωσιν καὶ διὰ τὴν πρώτην γραμματικὴν στοιχείωσιν. Φροντίσατε λοιπὸν, παρακαλῶ, περὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν, καὶ εἴπατε τῷ Κ. Νεράνζῃ νὰ μᾶς τὰ στείλῃ ὅσον τάχιστα μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τὰ ὁποῖα ἠγόρασεν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Ἐϋνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 29 μαΐου 1829.

Ἔλαβον διὰ τοῦ Κ. Ῥιβωπιέρρου τὰς ἐπιστολάς σου τῆς 29 ἀπριλίου καὶ τῆς 5 μαΐου, καὶ δι' αὐτοῦ πάλιν ἀποκρινόμενος, ἐλπίζω ὅτι εἰς Παρισίους πλέον θέλει σὲ εὑρεῖ ἡ ἀπόκρισίς μου. Ἤδη δὲ πρέπει νὰ ἔλαβες καὶ τὸ διὰ τοῦ Κ. Γόσσου γράμμα μου, καὶ τὸ διὰ τοῦ Κ. Λυττερόθου, γραμματέως τοῦ Μαρσιάλου Μαιζῶνος. Διάγων βίον πλάνητα, καὶ ὑπὸ τῶν ἔργων καταπονούμενος, δὲν δύναμαι νὰ ἔχω μετ' ἐμοῦ τὰ χαρτοφυλάκια, οὐδὲ νὰ κρατῶ πάντοτε ἀντίγραφα τῶν ἐπιστελλομένων· διὸ μὴ θαυμάσῃς ἂν δὲν σοὶ στέλλω τὰ ἴσα τῶν προμνημονευθέντων γραμμάτων.

Ἐξ ὅσων ἔμαθα τὰς ἡμέρας ταύτας, πιστεύω ὅτι ἡ μεγάλη ὑπόθεσις τοῦ δανείου δὲν θέλει διαλυθῆ εἰς λόγους, ὡς καὶ ἄλλαι πολλαὶ, ὅθεν καὶ εἶμαι ἀνυπόμονος νὰ σὲ ἀκούσω εἰς Παρισίους. Λέγουσιν ὅτι οἱ δύω Πρέσβεις ἔφθασαν ἤδη εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἡμεῖς περιμένομεν τὴν ἔκβασιν τῶν πραγματευμάτων αὐτῶν, ἀλλ' ἅμα θέλομεν ἐκπληρώσῃ καὶ τὸ χρέος ἡμῶν, πεποιθότες ἐπὶ τῇ θείᾳ προνοίᾳ, ἥτις δὲν θέλει μᾶς ἐγκαταλείψῃ. Ἀπὸ τῆς τοιαύτης πίστεως καταγίνομαι ὅπως δύναμαι νὰ συγκροτήσω τέλος τὴν ἐθνικὴν συνέ-

λευσιν. Αἱ μὲν ἐπαρχίαι προσκληθεῖσαι νὰ πέμψωσι τοὺς πληρεξουσίους ἀντιπροσώπους των πρὸς τὴν 15 μαΐου, μοὶ ἀπεκρίθησαν ὅτι εἰς ἐμὲ παραδίδουσι τὴν πληρεξουσιότητα· ἐγὼ δὲ εὐχαριστήσας αὐταῖς, αἰτοῦμαι καὶ πάλιν τοὺς ἀντιπροσώπους, καὶ ἐλπίζω ὅτι περὶ τὰ τέλη ἰουνίου θέλουσι συνέλθῃ εἰς Ἄργος.

Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν στέλλω τὰ παιδία τοῦ Μιαούλη καὶ τοῦ Σαχτούρη εἰς Μόναχον, καὶ τότε θέλω προσφέρῃ εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Βαυαρίας τὴν εὐλαβῆ μου εὐγνωμοσύνην διὰ τὰ περὶ τὸν τόπον τοῦτον εὐεργετήματά του. Ὁ καλὸς καὶ ἄριστος συνταγματάρχης Ἐϋδέκος ἔχει τῷ ὄντι χρείαν νὰ ἐξέλθῃ ἐντεῦθεν διὰ τὴν ὑγείαν του, χειροτερεύουσαν καθ' ἑκάστην, ὅθεν οὐδὲ τολμῶ νὰ τὸν προτρέψω νὰ μείνῃ ἐδῶ περισσότερον. Δύναται δὲ νὰ ἐπιστρέψῃ ἀφ' οὗ ἀναλάβῃ.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Ματσαροβίτσῃ.

Ναυπλίῳ, 28 μαΐου 1829.

Μέγα δίκαιον ἔχετε νὰ παραπονῆσθε διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς μακρὰν καὶ αἰωνίαν μου σιωπήν. Ἀλλὰ δὲν πταίω, ἀφ' οὗ ὁ κατάδικος βίος ὃν διάγω εἴκοσιν ἤδη μῆνας δὲν μὲ ἀφίνει καιρὸν οὐδὲ εἰς τὰς ἰδίας μου χρείας νὰ ἐγκύψω.

Ἐκ τοῦ τελευταίου γράμματός σας τοῦ ἰουνίου τοῦ παρελθόντος ἔτους βλέπω εὐγνωμόνως τὴν φιλόφρονα μνήμην σας, τῆς ὁποίας ὅτι ἔχετε παρ' ἐμοῦ ἴσην καὶ εἰλικρινεστάτην τὴν ἀμοιβήν, ἐλπίζω ὅτι δὲν ἀμφιβάλλετε.

Τὰς περικυκλούσας καὶ καταπιεζούσας με ἀθλιότητας καὶ ἀηδίας δὲν σᾶς λέγω· ἀλλὰ μόνον ὅτι ἀνδρίζομαι κατὰ τῆς ἀθυμίας, καὶ οὐδὲ ἠθύμησα μέχρι τοῦδε, οὐδὲ ἀθυμήσω, ἀντλῶν τὴν δύναμιν ἐκ τῆς εἰς τὸν Θεὸν πίστεως καὶ τῆς καθαρᾶς προαιρέσεώς μου.

Οἱ γηράσαντες δὲν μεταβάλλονται πλέον. Διὰ τοῦτο πορεύσο-

μαι τὴν ὁδόν μου κατὰ παντὸς ἀντιπτώματος, εὐθεῖαν οὖσαν, ὅθεν καὶ βραχυτάτην, καὶ εἰς τὸν λιμένα καταντῶσαν τῆς σωτηρίας· διότι λιμὴν σωτηρίας εἶναι ὁ φθανόμενος μετὰ συνειδήσεως διαυγοῦς.

Ἂν γράψετε πρὸς τὴν *ἀρχαιότροπον ψυχὴν*, προσαγορεύσατε αὐτὴν πολλὰ παρ' ἐμοῦ.

Καὶ ζῆτε εὐτυχῶς, ἀγαπητέ μου Ματσαροβίστη, ἐν τῇ ἐρασμίᾳ καὶ καλῇ σας οἰκογενείᾳ, ἐνθυμούμενοι ἐνίοτε καὶ ἐμέ. Οὐδὲ ἐγράφη ὅτι δὲν θέλομεν ξαναϊδωθῆ πουθενά. Καὶ διὰ τί ὄχι εἰς μοναχικήν τινα νῆσον τῆς ὡραίας ταύτης θαλάσσης;

Τῷ Κ. Κόμητι Βουλγάρει, Ῥωσσικῷ Προσέδρῳ.

Ναυπλίῳ, 29 μαΐου 1829.

Λυπούμεθα μὲν ὅτι διὰ λόγον τῆς ὑγείας σας ἠναγκάσθητε νὰ ζητήσετε παρὰ τοῦ Μεγαλειοτάτου Αὐτοκράτορος τὴν εἰς Ῥωσσίαν ἐπιστροφήν σας, πολὺ δὲ βαθυτέρα καὶ ὀξυτέρα γίνεται ἡ λύπη μας, διότι εἰς τὴν παροῦσαν μάλιστα στιγμὴν ἀναχωρεῖτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Πλὴν εὐέλπιδες εἴμεθα, κύριε Κόμη, ὅτι τὴν περὶ ταύτην εὔνοιάν σας, πολυτρόπως καὶ κατανυκτικῶς προαποδειχθεῖσαν, δὲν θέλετε λησμονήσῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς κορωνίδα αὐτῆς θέλετε καταθέσῃ πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Μεγαλειοτάτου Αὐτοκράτορος τήν τε εὐλαβεστάτην εὐγνωμοσύνην τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς ἱκεσίας ἃς ἱκετεύει ὅπως ἡ Μεγαλειότης αὐτοῦ εὐδοκήσῃ νὰ ἐκπεραιώσῃ μετὰ τῶν σεβαστῶν συμμάχων τὸ σωτήριον ἔργον εἰς ὃ μεγαλοψύχως συνδιατείνονται.

Ἔσται δὲ πάντως, κύριε Κόμη, ὁ διαδεχόμενος ὑμᾶς Κόμης Πανῖνος, εὐπατρίδης θαλαμηπόλος, ἄξιος τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως

τοῦ Αὐτοκράτορος· τῆς δὲ ἡμετέρας ἐγκρατὴς ἤδη ὑπάρχει ἀπότε ἀρχαιοτέρων σχέσεων, καὶ ἀπὸ τῆς εἰς Ἑλλάδα ἐλεύσεώς του.

Τελευταῖον καὶ ἰδίας ἡμεῖς σᾶς ὀφείλομεν, κύριε Κόμη, εὐχαριστίας διὰ τὴν ὑπὲρ τῆς ἐνεστώσης προσωρινῆς Κυβερνήσεως εὔφημον γνώμην σας.

Τῷ Κ. Ν. Καλέργῃ, Ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ εἰς Σύρον.

Ναυπλίῳ, 30 μαΐου 1829.

Ἀποκρίνομαι πρὸς τὰ γράμματά σας τῶν 26 καὶ 27 τοῦ φθί νοντος. Καὶ πρῶτον χαίρω βλέπων ὅτι κατενοήσατε τὴν διάνοιαν τῶν πρός τε ὑμᾶς καὶ τοὺς συνδιοικητὰς περὶ τῆς ἐκλο. γῆς τῶν πληρεξουσίων σταλέντων χρηματισμῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους σᾶς παραγγέλλω νὰ συμμορφωθῆτε ἀκριβέστατα καὶ εὐλαβέστατα, καὶ ἡ ἔκβασις δὲν θέλει ψεύσῃ τὴν προσδοκίαν μου.

Δὲν ἀγνοῶ ὅτι μεγάλως κινοῦνται οἱ ἄνθρωποι οἱ ἀγαπῶντες ἐπιδεῖξαι ἀφοσίωσιν εἰς τὴν παροῦσαν σπουδαίαν περίστασιν, καὶ ἕκαστος αὐτῶν μὲ καταλαμβάνει καὶ μ' ἐξηγεῖ κατὰ τὸν αὐτοῦ τρόπον, καὶ τὰ ἄριστα ἴσως προαιρούμενος, κάμνει κακὸν μᾶλλον παρὰ καλόν. Ἐγὼ ὅμως ἐκ παντὸς τρόπου ἐπρονόησα καὶ προνοήσω ὅπως οὐδεὶς ἐμπλέκηται εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ πραγματείας ἄνευ κλήσεως καὶ χρέους. Τὸ δὲ νὰ κατασιγάσω ὅλως τὰς μωρογραφίας (écrivailleries) καὶ τοὺς ὑπομνηματισμούς, εἶναι δυσκατόρθωτον, διότι καὶ τοῦτο νόσος ὑπάρχει, καὶ τύχῃ κακῇ οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι εὔθετοι πρὸς εὔκολον θεραπείαν αὐτῆς· ἀλλὰ σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰς περὶ τούτων πληροφορίας, τῶν ὁποίων θέλω κάμῃ χρῆσιν τὴν δέουσαν.

Ἐκ προαιρέσεως βέβαια καθαρᾶς προέρχεται ἡ γνώμη ἣν συνελάβετε ἵνα αἱ ἐκλογαὶ τῶν πληρεξουσίων παραδοθῶσιν εἰς τὴν

ἐπιστασίαν καὶ ἐπίκρισιν τῶν κατὰ τμήματα ἐκτάκτων ἐπιτρόπων καὶ προσωρινῶν διοικητῶν. Τὸ τοιοῦτον ὅμως ἤθελε δείξῃ, ὅτι ἡ κυβέρνησις θέλει νὰ δοξοποιήσῃ (influencer) ἢ καὶ νὰ δεσμεύσῃ τὴν συνείδησιν καὶ τὰς ψήφους τῶν ἀντιπροσώπων, καὶ τότε ἤθελαν πιστεύσῃ ἔν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ ξένῃ ὅτι φοβοῦμαι τὴν δύναμιν τῆς συνελεύσεως, καὶ προπαρασκευάζομαι νὰ τὴν ὑποδουλώσω εἰς τὰ θελήματά μου. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὴν φοβοῦμαι, διότι δὲν ἔχω θελήματα, ἀλλὰ μόνον συνείδησιν ἀνέγκλητον καὶ εὐθύτητα πολιτείας.

Καὶ θέλει κρίνῃ τὸ ἔθνος· θέλουσι δὲ κρίνῃ καὶ οἱ ὀλίγοι τινὲς πολυπράγμονες οἱ ἀξιοῦντες νὰ κατασταθῶσιν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· τὰ δὲ περαιτέρω ποιήσει ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Ἀρκέσθητε λοιπὸν εἰς τὸ ἀνελλιπῶς ἐπιμεληθῆναι ὅπως ἐκλεχθῶσι πολῖται καρπούμενοι τὴν δικαίαν τῆς Πατρίδος των πίστιν καὶ εὐδοκίαν, καὶ ἄλλο δὲν θέλω· παρασυνάπτω ὧδε τὴν ἀπόκρισιν πρὸς τοὺς τῆς Σίφνου ἐκλέκτορας, τὴν ὁποίαν στείλατε μετὰ τῶν συμπαραινέσεών σας.

Πρὸς τοὺς ἐκλέκτορας τῆς Σίφνου.

Ναυπλίῳ, 30 μαΐου 1829.

Ἐκ τοῦ πρὸς ἐμὲ γράμματός σας τῆς 13 μαΐου μανθάνω ὅτι δυσαρεστεῖσθε διὰ τὸν πρόεδρον τοῦ συλλόγου σας ὃν ἐξέλεξεν ἡ κυβέρνησις. Ἀλλ' ἐγὼ θέλων νὰ ἦσθε ὅλοι ἐπίσης εὐχαριστημένοι, καὶ ἀκριβεστάτην δικαιοσύνην νὰ φυλάττω ἐν πᾶσι, δὲν στοχάζομαι ὅτι τὴν παρέβην εἰς τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ἐὰν αἱ πληροφορίαι ὅσας ἐφρόντισα νὰ πορισθῶ πρότερον ἦναι σύμφωνοι πρὸς τὴν ἀλήθειαν· ἄλλως τε καὶ τὸ ἔργον τοῦ προεδρεύοντος τὸν σύλλογον τῶν ἐκλεκτόρων ἄλλο δὲν ἀπαιτεῖ εἰμὴ τὸ ἀμερόληπτον καὶ τὸ ἀκριβές.

Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν πληρεξουσιότητα ἣν μοι στέλλετε· ἀλλ'

ἐμάθετε ἤδη ὅτι ὄχι πληρεξουσιότητα, ἀλλὰ πληρεξουσίους ζητῶ παρ' ὑμῶν. Ὅθεν φροντίσατε νὰ τοὺς ἐκλέξετε ἀξίους τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν συμπατριωτῶν σας, ἵνα ἔχετε τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους, καὶ τῆς αὐτοῦ κυβερνήσεως τὸν ἔπαινον.

Τῷ Ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ Ἀρκαδίας.

Ναυπλίῳ, 30 μαΐου 1829.

Ἔλαβον τὸ γράμμα σας τῆς 28, οὐδὲ ἀγνοῶ τὰ περὶ τοὺς ἐκλεχθέντας πληρεξουσίους Τριπολιτσᾶς καὶ τὰς ἐντολὰς τὰς εἰς αὐτοὺς δοθείσας.

Λυποῦμαι ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι ἐπεμβαίνουσιν εἰς πράγματα μὴ ἐπανήκοντα αὐτοῖς, ἐν ᾧ, καὶ ζῆλον ἔχοντες ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἔπρεπε νὰ ἡσυχάζωσιν εὐχόμενοι ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῆς καὶ μηδὲν πλέον. Τὸ νὰ ἔχωσιν οἱ πληρεξούσιοι ἐντολὰς, ἢ μὴ, ὑπάρχει ἀδιάφορον, ἐὰν μόνον ἦναι τίμιοι καὶ φέρωσι τὴν τοῦ λαοῦ ἐμπιστοσύνην. Τούτων ὅμως λειπόντων, ποία ἡ πρὸς σωτηρίαν ὠφέλεια ἐκ τῶν ἐντολῶν; Ἀπατῶνται, καὶ ἀπατῶνται βαρύτατα, ἐὰν ὑποθέτωσιν ἐν ἐμοὶ περί τε τὸ προκείμενον καὶ περὶ ὁποιονδήποτε ἄλλο, κρυπτὰ ἐννοήματα καὶ σκοποὺς ὑπὲρ ἐμαυτοῦ. Ἐὰν ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις θελήσῃ τὰς προτάσεις μου, θέλουσι προταθῆ δημοσίᾳ καὶ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, κριτὰς ἔχουσαι τό,τε Ἑλληνικὸν γένος καὶ τὸν λοιπὸν κόσμον.

Ταῦτα εἴπατε πρὸς ὅλους τοὺς διερωτήσοντας ὑμᾶς ἂν πρέπῃ οἱ πληρεξούσιοι νὰ φέρωσιν ἐντολὰς, καὶ ποίας. Ἂς ἀφήσωσιν ἕκαστον νὰ πράξῃ ἐλευθέρως ὅπως καταλαμβάνει, καὶ ἐὰν εὑρίσκωνται τίμιοι ἄνθρωποι εἰς τὸν τόπον, ἂς κάμωσι τὸ χρέος των, ἀποτιθέμενοι τὰ περαιτέρω εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Τὸ παρὸν θέλει σᾶς στείλῃ ὁ Κ. Ῥάδος, ὅστις θέλει σᾶς εἰπεῖ καὶ τί φρονῶ ἰδιαιτέρως περὶ χορηγήσεως τῶν πληρεξουσίων.

Ἐὰν ἀγαπῶσι νὰ πληρωθῶσι, θέλουσιν εἶσθαι ὄχι ἄνθρωποι τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ τοῦ πληρόνοντος αὐτούς. Εἰς οὐδένα τόπον τοῦ κόσμου χορήγησις δὲν ἐπιψηφίζεται εἰς πληρεξουσίους ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Κολοκοτρώνῃ.

Ναυπλίῳ, 5 ἰουνίου 1829.

Ἀποκρίνομαι πρὸς τὸ γράμμα σας τῆς 3 μαΐου, τὸ ὁποῖον μόλις προχθὲς ἔλαβον, καὶ ἂν δὲν ἦναι λάθος τοῦ γραμματικοῦ σας ἡ σημείωσις τῆς ἡμέρας, ἀγνοῶ διὰ τί ἔφθασε τόσον ἀργά. Μοὶ τὸ ἔστειλε δὲ ὁ Κ. Μεταξᾶς ἀπὸ Αἴγίνης. Δι' αὐτοῦ μὲ ζητεῖτε συμβουλὰς περὶ πραγμάτων ἤδη γεγονότων. Γνωστὸν εἶναι ὅτι συνεφωνήσατε μὲ τοὺς κυρίους Δελιγιάννας καὶ Κολιόπουλον ἵνα ἐνοικιάσετε τὴν Καρίταιναν ὅσον δυνατὸν εὐθηνότερα· περὶ οὗ δὲν εἶχα τίποτε νὰ εἴπω, ἐὰν τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου δὲν ἦτον ἓν τῶν πρωτίστων χρεῶν μου.

Ὅσον δὲ περὶ τῆς συγγενείας τὴν ὁποίαν μελετᾶτε νὰ κάμετε μὲ τὸν Κ. Δελιγιάννην, τὴν θεωρῶ ὡς καλόν, ἐπειδὴ ἡ διαίρεσις καὶ διαφωνία τῶν πολιτῶν δὲν δύνανται νὰ συστήσωσιν ἡσυχίαν καὶ τάξιν πραγμάτων. Ἀλλ' ὅμως οὔτε αὕτη ἡ συγγένεια οὔτε οὐδεμία ἄλλη δὲν δύνανται ν' ἀλλάξωσι τὴν γνώμην ἣν ἐμόρφωσα κακῇ τύχῃ περὶ τῶν μεμπτῶς καὶ πολιτευσαμένων καὶ πολιτευομένων. Μοὶ λέγετε περὶ μεταμελείας, καὶ ἐγὼ τὸ ἐπιθυμῶ, πλὴν εἰς λόγους δὲν ὀφείλω νὰ ἐπιστηρίξω τὴν κρίσιν μου. Πρέπει δὲ, ἐπειδὴ εἴκοσι μῆνες μαρτυροῦσι κατά τινων ἀνθρώπων, ἄλλοι εἴκοσι τοὐλάχιστον νὰ μαρτυρήσωσιν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ τότε θέλω τοὺς πιστεύσῃ.

Ταῦτα λεγόμενα μετὰ πάσης παῤῥησίας θέλουσι σᾶς διδάξῃ, ἐλπίζω, ὅτι δὲν παραιτῶ τὴν γνώμην ἣν ἔχω περὶ τῆς καλῆς κρίσεως καὶ τῆς εὐθείας ὑμῶν προαιρέσεως.

Τῷ Ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ τῶν δυτικῶν Σποράδων.

Ναυπλίῳ, 6 ἰουνίου 1829.

Τὸ σχέδιον τοῦ κανονισμοῦ τοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ ἡ σημείωσις τῶν ἐνυπηρετούντων καὶ τῶν μισθῶν αὐτῶν, ἤθελαν σᾶς σταλῆ σήμερον μετὰ πλήρους ἐγκρίσεως, ἐὰν δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὸ σχέδιον τὸ τοῦ τυπικοῦ σχολείου διάταγμα. Βλέπομεν μὲν ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ὀρφανοτροφείου λαμβάνουσι μέρος εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο, ἀλλ' οὔτε περὶ τῶν ἐξωτερικῶν μαθητῶν γίνεται λόγος, οὔτε περὶ τῶν ἐλευσομένων τυχὸν ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων.

Προσθετέον λοιπὸν καὶ τοῦτο, καὶ τὸ περὶ διδασκάλων, ποῖοι δηλαδὴ θέλουσι παραδίδει, καὶ εἰς ποίας ἡμέρας καὶ ὥρας. Τὸ δὲ σχολεῖον πρέπει νὰ ἔχῃ τοὐλάχιστον δύω τάξεις, εἰκὸς ὂν νὰ ὑποτεθῇ ὅτι οἱ ἐξωτερικοὶ μαθηταὶ καὶ οἱ παραδεχθησόμενοι πρὸς τὸ γενέσθαι διδάσκαλοι, ἔσονται ἱκανοὶ νὰ ἀκούωσι μαθήματα τῆς δευτέρας περιόδου.

Προβάλετε λοιπὸν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν νὰ κάμῃ τὰς προσθήκας ταύτας, καὶ πέμψατέ μοι τὸν κανονισμὸν ὁλοσχερῆ, ἵνα ἐπικυρωθῇ καὶ ἔμβῃ ἀμέσως εἰς πρᾶξιν.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ναυπλίῳ, 6 ἰουνίου 1829.

Αἱ προτάσεις τὰς ὁποίας οἱ Λιάπιδες σᾶς προτείνουσι διὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς φρουρᾶς σας εἶναι περισπούδαστοι, καὶ ἀδρᾶς καὶ βαθείας μελέτης ἄξιαι. Ἀλλά μοι εἶναι ἀδύνατον τό γε νῦν ἔχον νὰ σᾶς δώσω παραγγελίας τρανὰς, καὶ νὰ σᾶς ἐπιτρέψω νὰ ἐμ-

βῆτε εἰς κοινολογίας μὲ τοὺς γενναίους καπιτάνους τῆς Λιαπουριᾶς. Δύναται μόνον ὁ ἐπὶ τῆς φρουρᾶς σας νὰ γράψῃ πρὸς τὸν πατέρα του ὅτι αἱ προτάσεις ἀνεφέρθησαν εἰς τὴν κυβέρνησιν, καὶ ὅτι θέλει τῷ φανερώσῃ ὅσον δυνατὸν τάχιστα τὰς ἀποκρίσεις αὐτῆς. Διότι ἐνδέχεται αἱ προτάσεις αὗται νὰ τείνωσιν εἰς τὸ περιπλέξαι τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, διαβαλλομένην ὡς ὑποκινοῦσαν τὴν Ἀλβανίαν, καὶ ἄρα θηρεύουσιν ἴσως ἐνδείγματα καὶ ἔγγραφα εἰς πίστωσιν τῆς τοιαύτης διαβολῆς. Προσέχετε λοιπὸν καλῶς, καὶ μὴ ἀμελεῖτε τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις πρὸς τὸ ἀποφυγεῖν τὴν παγίδα, ἐὰν ὑπάρχῃ παγίς.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ναυπλίῳ, 8 Ἰουνίου **1829**.

Καὶ αἱ ἐκθέσεις ὑμῶν αἱ πρὸς τὴν κυβέρνησιν ἀπὸ **2** τοῦ τρέχοντος, καὶ ἡ αἴτησις ἐπιβοηθημάτων στρατιωτῶν, ζωοτροφιῶν καὶ πολεμεφοδίων, εἶχαν φθάσῃ πρὸς ἡμᾶς διὰ τῶν ἀπὸ **5** ἐπιστολῶν τοῦ πληρεξουσίου ἐπιτρόπου. Ἀλλ' ἡ βραδύτης τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐπιβοηθημάτων τὰ ὁποῖα αὐτὸς σᾶς εἶχε παρασκευάσῃ, προῆλθεν ἐκ τῆς ἀταξίας τῆς διαδοθείσης ὑπὸ φαύλων τινῶν εἰς διάφορα σώματα τοῦ στρατοῦ.

Ὁ πληρεξούσιος ἐπίτροπος κατέβαλεν ὅμως πᾶσαν δύναμιν ἵνα ἐπισπεύσῃ τὴν ἔξοδον τοῦ ἱππικοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ ἤδη πρέπει νὰ ἔφθασε. Διέταξε δὲ συντονώτατα νὰ σᾶς ἔλθῃ καὶ μία χιλιαρχία. Κἀγὼ τῷ γράφω νὰ σᾶς στείλῃ καὶ ἄλλας βοηθείας, καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε ὅτι θέλει ἐκπληρώσῃ μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας τὸ ἐπιβαλλόμενον.

Ἴσα μὲ ὑμᾶς καὶ ἔτι περισσότερον ἐλεεινολογῶ τὸ ἀπρονόητον τοῦ ἐπιμελητηρίου, ἐξ οὗ τὸ πρῶτον ἐφόδιον τοῦ στρατοῦ, ἡ μάχιμος ὕλη, λείπει εἰς αὐτόν. Θέλομεν ὅμως διορθώσῃ τὸ πρᾶγμα κατὰ τὸ

δυνατὸν, στέλλοντες διὰ τοῦ πλοίου τοῦ ἐλευσομένου εἰς Ταλάντι μὲ τροφὰς, ὅλα τὰ φυσέκια ὅσα ἔχομεν ἕτοιμα ἐδῶ. Θέλει σᾶς γαλῆ προσέτι εἰς Σαλαμῖνα πυρῖτις, μόλιβδος, καὶ χαρτίον, πρὸς κατασκευὴν ἄλλων. Αὐστηροτάτας διαταγὰς ἐπιδιατάσσω καὶ σήμερον πρὸς τὸ ἐπιμελητήριον περὶ πάντων, οὐδὲ δύναμαι νὰ κάμω περισσότερον.

Δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι ἐν τῇ περιεστώσῃ ὑμᾶς δυσχερείᾳ, σταθερότητος καὶ καρτερίας οὐδόλως θέλετε φανῆ ἐλλιπεῖς. Αἱ τοῦ ἐχθροῦ δυνάμεις μεγάλαι δὲν φαίνονται, μόλις συμποσούμεναι περὶ τοὺς 1500 ἢ 2000, καθ' ὅσα συμπεραίνομεν ἐξ ὅλων τῶν προσελθουσῶν πληροφοριῶν. Λέγουσι δὲ ὅτι καὶ αἱ σπουδαὶ αὐτοῦ πρὸς τὸ εὑρεῖν ἐπιστρατείας, ἀπέτυχον, ὅμως δὲν πρέπει νὰ τὸν καταφρονήσετε, ἀλλὰ νὰ λάβετε τὰ ἐνεργέστατα προνοήματα, ἵνα ματαιώσετε τοὺς σκοπούς του, φυλάξετε τὰς θέσεις σας, καὶ σκεπάσετε ἀπὸ νέας εἰσβολὰς τὰς ἐλευθερωθείσας ἐπαρχίας.

Τῷ Μεγαλειοτάτῳ Βασιλεῖ τῆς Βαυαρίας.

Ναυπλίῳ, 9 ἰουνίου 1829.

Βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης καταξιοῖ νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα νέα μαρτύρια τῆς σεβαστῆς Αὐτῆς εὐμενείας, λαμβάνουσα ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν αὐτῆς προστασίαν τοὺς παῖδας δύω ἐνδοξοτάτων αὐτῆς πολιτῶν, τοῦ ναυάρχου, λέγω, Μιαούλη καὶ τοῦ ὑπναυάρχου Σαχτούρη, ἔρχονται λοιπὸν, Βασιλεῦ, οἱ παῖδες οὗτοι, δωροφοροῦντες, καὶ πρὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν καταθέτοντες τὴν εὐγνωμοσύνην ὄχι μόνον τῶν οἴκων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ συμπάσης τῆς Ἑλλάδος, ἐγὼ δὲ προστίθημι καὶ τὴν ἐμὴν, ἂν μοι συγχωρηθῇ παρὰ τῆς ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

Εὐλαβεστάτας δὲ ὀφείλω εὐχαριστίας εἰς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ διὰ τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἐξ Ἰταλίας ἠυδόκησε νὰ μοὶ γράψῃ.

Διὰ τοῦ συνταγματάρχου Ἰδέκου, ὅστις διὰ τὸ ἀσθενικὸν τῆς ὑγείας του ἀναγκάζεται κατὰ μεγίστην μου λύπην νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἀνάῤῥωσιν, θέλω θαῤῥήσῃ νὰ ἱστορήσω πρὸς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὰ ἡμέτερα, πρὸς δὲ, καὶ τὰς εὐχὰς ἃς διηνεκῶς εὔχομαι ὅπως ἡ βασιλικὴ αὐτῆς προστασία τε καὶ ἐπίσκεψις μηδέ ποτε ἡμᾶς ἐπιλείψῃ.

Τῷ Κ. Δημητρίῳ Βοτσάρει, εἰς Μόναχον.

Ναυπλίῳ 9 ἰουνίου 1829.

Ἀσμένως ἔλαβον τὸ τελευταῖον γράμμα σου, καὶ τὸ παρὸν σοὶ στέλλω διὰ τῶν υἱῶν τοῦ Μιαούλη καὶ τοῦ Σαχτούρη. Κατόπι θέλει αὐξήσῃ ἔτι μᾶλλον ἡ συντροφία σας, διότι θέλω σᾶς στείλῃ τὸν ἐξάδελφόν σου καὶ δύω ἢ τρεῖς ἄλλους συμπατριώτας· σὺ δὲ ὢν προκεχωρημένος εἰς τὰς σπουδὰς, θέλεις τοὺς δίδει τὸ παράδειγμα καὶ τοὺς βοηθεῖ. Πολλὰ χαίρω ἐξ ὅσων μανθάνω περὶ σοῦ· ἐπιχαίρουσι δὲ καὶ ἡ μήτηρ σου, καὶ οἱ θεῖοι. Διατέλει λοιπὸν ἐπιμελούμενος καὶ προκόπτων καὶ χρήσιμος πολίτης γινόμενος.

Πρὸς τοὺς προκρίτους τῶν ἐπαρχιῶν Κισάμου, Σελίνου, Χανιῶν, καὶ Ἀποκορώνων, εἰς Κρήτην.

Ναυπλίῳ, 1 ἰουνίου 1829.

Ἐὰν ἠδύνατό τι νὰ αὐξήσῃ τὴν ἐπὶ τῇ καταστάσει τῆς πατρίδος σας λύπην μας, ἤρκουν εἰς τοῦτο βέβαια τὰ πρὸς ἡμᾶς ἀποτεινόμενα παράπονά σας καὶ αἱ αἰτήσεις, πολὺ δὲ μᾶλλον τὰ ἐλεεινὰ αὐτῶν αἴτια.

Σᾶς βλέπομεν δηλαδὴ ἀσυμφώνους μὲν πρὸς τοὺς συμπατριώτας σας τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν, ἀδιαθέτους δὲ εἰς τὸ πείθεσθαι εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ τέλος δυσχεραίνοντας τὴν ἀντίληψιν ἣν ὁ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ὑπηρέτης Κ. Ἄνης σπουδάζει νὰ σᾶς δώσῃ ἵνα, φυλαττομένης τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας, ἔχητε ἐλπίδας βελτίονος μέλλοντος.

Ἀλλ' ὅμως, καὶ μὴ ἔχοντες μέχρι τοῦδε οὐδεμίαν ἀξιωματικὴν εἴδησιν περὶ τῶν δυσαρεστημάτων ὑμῶν οὔτε παρὰ τοῦ Κρητικοῦ συμβουλίου, οὔτε παρὰ τοῦ Κ. Ἄνου, τοῖς στέλλομεν σήμερον τοὺς ἐπὶ τῶν ὑμετέρων αἰτήσεων ἐπιλογισμούς μας, παραγγέλλοντες νὰ καταβάλωσι πᾶσαν δύναμιν εἰς ἀποκατάστασιν τῆς μεταξὺ ὑμῶν ὁμονοίας τε καὶ εἰρήνης. Προτρέπομεν δὲ καὶ ὑμᾶς νὰ συντελέσετε, ἐκπληροῦντες περί τε ἑαυτοὺς καὶ τὴν κοινὴν ὑμῶν πατρίδα τὰ καθήκοντα χρέη μετὰ πιστότητος καὶ ζήλου καλοῦ.

Ἀπαλλαχθῆτε ἀπὸ τοὺς ἐνόχους, παραδώσατέ τους εἰς τὴν δημοσίαν δικαιοσύνην. Ἐξεύρετε ποῖοι κίνδυνοι ἐπίκεινται εἰς τοὺς ἐπὶ πειρατείᾳ διαβεβλημένους· πιστεύσατε ὅτι δὲν ἐξηλείφθησαν οἱ κίνδυνοι οὗτοι, καὶ ὅτι ἡ διαγωγή σας δύναται νὰ τοὺς χειροτερεύσῃ, ὥστε μηδεμία παρ' ἡμῶν μεσιτεία πρὸς ὑπεράσπισίν σας νὰ ἦναι δυνατὴ πλέον, καὶ δυνατὴ δὲ οὖσα, νὰ καταντήσῃ ἀνωφελὴς εἰς ὑμᾶς. Μὲ ἀνέκφραστον θλῖψιν σᾶς ἐπαναλέγομεν ὅτι τὸ μέλλον τῆς πατρίδος σας τὸν ἔσχατον τρέχει κίνδυνον, ἐὰν διατελῆτε ἀναθεατρίζοντες τὸ τραγικὸν θέαμα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ τῆς διχονοίας.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Ναυπλίῳ, 10 ἰουνίου 1829.

Διὰ τῆς εὐκαιρίας ἣν μοι προσφέρει ἡ καλωσύνη τοῦ στρατηγοῦ Κ. Τρεζέλου ἔρχομαι νὰ εὐχαριστήσω τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα

διὰ τὸ γράμμα αὐτῆς τὸ ἀπὸ 7 (19) τοῦ τρέχοντος, φθάνον ἐν ᾗ ὥρᾳ ὁ στρατηγὸς μέλλει νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν δρόμον του.

Αἱ περὶ τοῦ Κ. Μαύρου παρατηρήσεις σας μετ' ὀλίγον θέλουσι λάβῃ τὴν κοινωφελῆ χρῆσιν, διότι, ἐκλεχθέντος αὐτοῦ, ὡς μανθάνω, ὑπὸ τῆς πατρίδος του ἀντιπροσώπου εἰς τὴν συνέλευσιν, θέλω διορίσῃ ἄλλον διοικητὴν, φροντίζων νὰ κάμω τὴν ἐκλογὴν δοκιμωτέραν. Σᾶς λέγω δὲ καὶ πάλιν, κύριε Στρατηγὲ, ὅτι ὅσας ἂν παραστάσεις μοι διευθύνητε περί τε τῶν πραγμάτων καὶ τῆς πολιτείας τῶν ὑπηρετούντων κατὰ τὰς αὐτόθι ἐπαρχίας, θέλω τὰς θεωρήσῃ ὡς νέα τεκμήρια τῆς γενναίας ὑμῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα σπουδῆς, καὶ ἰδία ἐγὼ θέλω μεγάλως σᾶς εὐγνωμονεῖ ἐπ' αὐταῖς.

Ἀποδέχομαι τελέως τὴν ὑπέροχον κρίσιν σας περὶ τῆς ἐν τῇ στερεᾷ Ἑλλάδι θέσεως ἡμῶν· καὶ αἱ διαταγαὶ τὰς ὁποίας ἔδωκα ἀφ' ὅτου ἐγνώρισα τὴν πρᾶξιν τῆς 22 μαρτίου, ἐδόθησαν ἔκτοτε ἀπὸ τοιαύτης γνώμης, συμφώνου πρὸς τὴν ὑμετέραν. Τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα πρέπει νὰ φυλάξωσι τὰς θέσεις των, ἀπεχόμενα πάσης ἐπιθέσεως. Εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα οἱ Τοῦρκοι ὑπὸ τὸν Σιλιχτὰρ Μπόταν ἀγωνίζονται νὰ ἐκτοπίσωσι τὰ στρατεύματά μας καὶ νὰ ἀνοίξωσι κοινωνίαν μὲ τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν ἐν Ἀθήναις φρουράν, οἱ δὲ ἡμέτεροι ἀμύνονται. Αὕτη εἶναι ἡ καθαρὰ καὶ ἁπλῆ ἀλήθεια, καὶ εἰς πᾶν ἐνδεχόμενον ἔχω τὰς ἀποδείξεις ἑτοίμους καὶ ἀναμφισβητήτους.

Μεγάλως, ἀνεκφράστως λυποῦμαι ὅτι ὁ συνταγματάρχης Κ. Μωγῖνος ἐμποδίζεται εἰς Πάτρας ὡς ἐκ τῆς ὑγείας του. Ἀλλ' ὅμως ὑπομένω, ἐλπίζων ὅτι μετ' οὐ πολλὰς ταύτας ἡμέρας θέλει δυνηθῇ νὰ ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς εἰς Ναύπλιον. Εἰ δὲ τὸ ἐναντίον συμβῇ, σᾶς ἱκετεύω νὰ εὕρετε τὴν τούτου θεραπείαν, ἐπειδὴ ὁ συνταγματάρχης Ἐϊδέκος διὰ τὴν ἀσθένειάν του δὲν δύναται πλέον νὰ καταγίνεται εἰς τὰ τοῦ τακτικοῦ σώματος, ἐγὼ δὲ, καὶ προθυμότατος ὤν, ἀδυνατῶ νὰ ἀναλάβω ἀντ' αὐτοῦ τὰς τόσας λεπτομερείας ἀπὸ τὰς ὁποίας κρέμαται αὐτὴ ἡ ὕπαρξις, ὄχι μόνον ἡ εὐόδωσις, τῆς διοργανώσεως τοῦ σώματος.

Ὀλίγον ἔλειψε νὰ κρατήσω ἐδῶ τὸν στρατηγὸν Τρέζελον, ἵνα με βοηθήσῃ ἕως οὗ φθάσῃ ὁ Κ. Μωγῖνος ἢ αἱ νέαι σας ἀποφάσεις· ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα νὰ κατατείνω τὰς πρὸς αὐτὸν δεήσεις μου, διότι μοι ἔδωκε λόγους ἀκαταγωνίστους. Καὶ ὅμως πέποιθα εἰς τὴν περὶ ἡμᾶς εὔνοιάν του ὅτι δὲν θέλει ἀποποιηθῆ νὰ ἀναλάβῃ τὰ ἔργα εἰς ἃ ἐξ ὅλης ψυχῆς ἐπικαλοῦμαι τὸν συνταγματάρχην Μωγῖνον, ἐὰν οὗτος ἐπὶ πλέον ἐμποδισθῇ ὑπὸ τῆς ἀσθενείας του νὰ τὰ ἀναδεχθῇ.

Καὶ εἶναι ἀνερμήνευτος, κύριε Στρατηγὲ, ἡ εὐγνωμοσύνη μου πρὸς τὴν χρηστὴν διάθεσιν τοῦ στρατηγοῦ Τρεζέλου· τὴν ὁποίαν ἐφ' ὑμῖν κεῖται νὰ καταστήσετε, χρείας δοθείσης, ἐπωφελῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Μόνον ἐπισπεύσατε, παρακαλῶ, ὅσον δύνασθε τὴν ἀπόφασιν.

Ὁ συνταγματάρχης Κ. Πωζιὲ διωρίσθη ἐπιθεωρητὴς τοῦ τε προσωπικοῦ καὶ τοῦ ὑλικοῦ τοῦ πυροβολικοῦ μας, καὶ ἐξ ὅσων μετ' αὐτοῦ διεξηγήθην, ἐλπίζω ἄριστα. Ἐὰν καὶ ὁ Κ. Γαρνότος ἐδέχετο νὰ ἔλθῃ ἐδῶ, ἐν βραχεῖ ἠθέλαμεν βάλῃ εἰς τάξιν τὸ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μηχανικοῦ μέρος. Ὁ δὲ στρατηγὸς πάλιν Τρέζελος, μετὰ τοῦ ὁποίου πολλάκις συνωμίλησα, θέλει σᾶς εἰπεῖ πόσον μεριμνῶ νὰ ἴδω ποτὲ εἰς καλὰς χεῖρας τὸ δυσχερὲς ἅμα καὶ ζωτικώτατον ἔργον τῆς ὀργανώσεως τοῦ τακτικοῦ σώματος.

Τῷ Κ. Κόμητι Πανίνῳ, Ῥωσσικῷ Προσέδρῳ.

Ναυπλίῳ, 10 ἰουνίου 1829.

Μετὰ μεγάλης εὐγνωμοσύνης δέχομαι τὰς διὰ τῆς ἀπὸ 6 τοῦ τρέχοντος ἐπιστολῆς σας διδομένας μοι πληροφορίας περὶ τῶν γενομένων παρὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὑπουργείου φροντίδων πρὸς συλλογὴν τοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφεθέντος κληροδοτήματος παρὰ τοῦ Κ. Ζώη Ζωσιμᾶ. Ἀλλὰ καὶ βαρέως λυποῦμαι μανθάνων ὅτι αἱ

τοῦ ὑπουργίου σπουδαὶ οὐδένα καρπὸν ἔφεραν μέχρι τοῦδε, δυστυχοῦντος παντάπασι τοῦ χρεωφειλέτου, καὶ μὴ δυναμένου πληρῶσαι τὰς δύω συναλλαγατικὰς τῶν 100,000 ρουβλίων, τὰ ὁποῖα ὁ μακαρίτης Ζωσιμᾶς ἐδωρήσατο τῇ αὐτοῦ πατρίδι. Ἐκ τούτων ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἤθελε δυνηθῇ νὰ συστήσῃ μὲν καὶ διοργανώσῃ δέκα ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα, νὰ δώσῃ δὲ χεῖρα βοηθείας καὶ εἰς πλῆθος πανενδεῶν ὀρφανῶν, ἀπεκδεχομένων τὴν παρ' αὐτῆς ἐπιμέλειαν· καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀσθενὲς τῶν δημοσίων πόρων δὲν τῇ ἐπαρκεῖ ἵνα δαπανήσῃ μεγάλα εἰς τοῦτο τῆς ἐπανορθώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τὸ ἀξιόλογον μέρος, τὸ κληροδότημα, μετὰ τοσαύτης ὠφελείας τοῦ αὐτοῦ λαοῦ δαπανώμενον, θαυμασίως ἤθελε πληρώσῃ τὴν γενναίαν προαίρεσιν τοῦ κληροδοτήσαντος.

Ἐκ τῶν βεβαιώσεων ὅμως ὅσας, κύριε Κόμη, μοὶ δίδετε, εὔελπις καθίσταμαι ὅτι τὸ αὐτοκρατορικὸν ὑπουργεῖον, κατὰ τὴν αὐτοῦ εὐμένειαν, δὲν θέλει παύσῃ ἀπαιτοῦν παρὰ τῆς Κ. Ζουσικόφκη τὴν εἴτε ὁλικὴν εἴτε κατὰ μέρος πληρωμὴν τῶν προειρημένων δύω συναλλαγματικῶν. Ἐὰν δὲ ἀποτύχωσιν οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ πρὸς συμβιβασμόν τινα φίλιον μετὰ τῶν χρεωφειλετῶν, καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ κληροδότου Κ. Ζωσιμᾶς ἀναγκασθῇ νὰ πέσῃ εἰς τὰς δικαστικὰς ὁδοὺς πρὸς ἔκπραξιν τῶν ὀφειλομένων, τότε πάλιν ἐλπίζω ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐκ πάσης δυνατῆς σπουδῆς θέλει ὀτρύνῃ τὰ ἀψόμενα τῆς ὑποθέσεως δικαστήρια, ἵνα σπεύσωσι τὴν ἀπόφασιν.

Καὶ παρακαλεῖσθε, κύριε Κόμη, νὰ διοχετεύσετε ταύτην μου τὴν ἔφεσιν εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν ὑπουργεῖον.

Πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Αἰγαῖον Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Προσωρινοὺς Διοικητάς.

Ναυπλίῳ, 10 ἰουνίου 1829.

Ὁ λοχαγὸς Καρπὼφ στέλλεται εἰς τὸ Αἰγαῖον ἵνα εὕρῃ μὲν καὶ

παρακινήσῃ τοὺς ἀρχαίους στρατιώτας τοῦ τακτοῦ σώματος νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν, πείσῃ δὲ καὶ ἄλλους νέους εὐσωμάτους καὶ εὐτάκτους κατὰ τὰ ἤθη νὰ πράξωσι τὸ αὐτό.

Βελτιωθέντος ἤδη ἐν πολλοῖς τοῦ τακτικοῦ τούτου συστήματος, καὶ βεβαιοτέρου καὶ ὠφελιμωτέρου κατὰ τὸ δυνατὸν γενομένου τοῦ κλήρου τοῦ στρατιώτου, δύσκολον δὲν ἐφαίνετο τὸ νὰ εὕρῃ καὶ στείλῃ ὁ Κ. Καρπὼφ εἰς τὸ ἐν Ναυπλίῳ ἀποδοχεῖον (dépôt) πολλοὺς στρατιώτας ἀρχαίους καὶ νεωτέρους. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὅμως ἀπαντᾷ δυσκολίας, σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ καταβάλετε πᾶσαν δύναμιν πρὸς συγκατόρθωσιν τῆς προκειμένης στρατολογίας. Τὰ αὐτὰ παραγγείλατε παρ' ἡμῶν καὶ πρὸς τοὺς δημογέροντας καὶ προκρίτους τῶν τόπων, διδάσκοντες αὐτοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐντελοῦς κατορθώσεως τοῦ στρατιωτικοῦ συστήματος κρέμανται τὰ κράτιστα τῆς πολιτείας συμφέροντα.

Ἐὰν δὲ καὶ ἡ δευτέρα αὕτηἀ πόπειρα ἐθελουσίου στρατολογίας δὲν ἐπιτύχῃ κατὰ τὴν ἔφεσιν τῆς κυβερνήσεως, μηδὲ δυνηθῇ ὁ Κ. Καρπὼφ ἐπιπορευόμενος νὰ στείλῃ εἰς τὰ ἀποδοχεῖα τετρακοσίους ἢ πεντακοσίους νεοσυλλέκτους, τότε ἡ κυβέρνησις θέλει βιασθῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου· ὅπερ δὲν θέλει εἶσθαι, νομίζομεν, προτιμότερον εἰς τοὺς τοῦ Αἰγαίου κατοίκους. Ὅθεν πάλιν σᾶς παρεγγυῶμεν ἐκ πάσης φροντίδος τε καὶ ἀγῶνος νὰ βοηθήσετε τὸ ἔργον τοῦ λοχαγοῦ Καρπώφ.

Τῷ Κ. Λεσέψῳ, γενικῷ προξένῳ καὶ ἐπιτετραμμένῳ τὰ τοῦ χριστιανικωτάτου Βασιλέως, εἰς Τύνητα (Τούνιζι).

Ναυπλίῳ, 10 ἰουνίου 1829.

Ἐν καιρῷ ἔλαβον τὴν ἔντιμόν σας γραφὴν, τὴν κομισθεῖσαν μοι

διὰ τοῦ Κ. Καραβέλλα, υἱοῦ τοῦ ἐφημερίου τῆς αὐτόθι Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, καὶ μεγάλως εὐχαριστῶ διὰ τὴν περὶ ἐμὲ χαρίεσσαν καὶ χρηστὴν μνήμην σας. Σᾶς ὀφείλω δὲ πολλὰς χάριτας καὶ διὰ τὰς περὶ τοὺς Ἕλληνας ἀγαθοεργίας, καὶ διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐλευθερίας καὶ οἰκιακῆς αὐτῶν ἡσυχίας. Οὐδὲ ἀμφιβάλλετε, ἐλπίζω, περὶ τῆς προθυμίας μου εἰς ἀπότισιν τοῦ πρὸς ὑμᾶς χρέους μου ἐν καιρῷ εὐθέτῳ· ἤδη δὲ παρακαλῶ νὰ πιστεύσετε ὅτι καὶ ὑπὲρ τοῦ αἰτήματος τοῦ Κ. Καραβέλλα προθυμηθήσομαι ἐκ πάσης δυνάμεως, ἀφ' οὗ ἔχει παρὰ τῆς ὑμετέρας συστάσεως τὸ δικαίωμα εἰς τὴν ἐμὴν ἐπιμέλειαν.

Πρὸς τὴν δημογεροντίαν Σπετσῶν.

Ναυπλίῳ, 11 ἰουνίου 1829.

Ἐλάβομεν τὸ γράμμα σας τῆς 7, καὶ ἐλεεινολογοῦμεν τὰς σκανδαλώδεις σκηνὰς τὰς ὁποίας μᾶς περιγράφετε. Μᾶς ἔφεραν δὲ καὶ τρεῖς ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἀναφορὰν φέρουσαν πλῆθος ὑπογραφῶν κεκυρωμένων ἀπὸ ὑμᾶς, ὄχι ὡς δημογέροντας, ἀλλ' ὡς προκρίτους.

Δὲν ἔχομεν πῶς νὰ σᾶς παραστήσωμεν τὴν βαθεῖαν λύπην μας διὰ τὰς τοιαύτας πλάνας καὶ διὰ τὰ αὐτῶν αἴτια, βλέποντες ὅτι ὁ φατριασμός τινων προκρίτων ὠθεῖ τὸν λαὸν εἰς κίνησιν καὶ ἀταξίαν, καθὼς μᾶς τὸ ὡμολόγησαν οἱ ἀπεσταλμένοι εἰλικρινῶς τε καὶ κατανυκτικῶς.

Διετάχθη δὲ ὁ ἔκτακτος ἐπίτροπος νὰ σᾶς δηλώσῃ τήν τε περὶ τοῦ κινήματος τῆς 3 κρίσιν ἡμῶν, καὶ τὴν θεραπείαν ἣν ἔτι δύνασθε νὰ ἐπιφέρετε, ἵνα τὰ τοιαῦτα σκάνδαλα μὴ βλάψωσι τὰ γνήσια συμφέροντα τῆς νήσου σας. Δύνασθε δὲ, λέγομεν, ὑμεῖς αὐτοὶ νὰ ἐπιφέρετε τὴν θεραπείαν, διότι πᾶσα ἄλλη ἔξωθεν ἐπιφερομένη ἤθελε σᾶς γείνῃ κακοῦ μᾶλλον παραίτιος ἢ καλοῦ ἐνώπιον τῆς Ἑλλάδος, καὶ πολὺ πλέον ἐνώπιον τῶν ξένων.

Ὀφείλετε λοιπὸν νὰ φιλιωθῆτε μὲ τοὺς ἀντιπάλους σας καὶ νὰ συμφωνήσετε μετ' αὐτῶν πρὸς ἀποκατάστασιν ἔμπιστον τῆς ἐσωτερικῆς εὐταξίας καὶ ἡσυχίας. Εἰ δὲ μὴ, ἡ κυβέρνησις θέλει βιασθῆ νὰ προστάξῃ τὸ πρωτόκλητον δικαστήριον νὰ μετατεθῇ εἰς ἄλλην νῆσον τοῦ τμήματος, ὅπου τὸ ἀξίωμα καὶ αἱ θεμιστεῖαι αὐτοῦ (l'exercice de ses fonctions) ἔσονται ἀσφαλέστεραι.

Ἡ κυβέρνησις θέλει πράξῃ καὶ ἄλλο. Θέλει σᾶς ἀφήσῃ τὴν φροντίδα ὅλην τῶν καθ' ὑμᾶς χωρὶς νὰ βάλῃ πλέον χεῖρα εἰς οὐδὲν, καὶ τὰ ἐκ τούτου παρεπόμενα θέλουσι τότε πέσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν ἐχόντων καὶ περισσότερα νὰ χάσωσι.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ναυπλίῳ, 17 ἰουνίου 1829.

Ἔλαβον τὰς ἐκθέσεις σας ἀπὸ . . . . καὶ μετὰ σπουδῆς σᾶς στέλλω τὰς καθοδηγήσεις ἃς ἐκζητεῖτε, ἀμφιβάλλων ἂν ὁ πληρεξούσιος ἐπίτροπος δυνηθῇ νὰ σᾶς τὰς δώσῃ, ὡς ὢν ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἀπὸ Ναυπάκτου διὰ τὴν πάσχουσαν ὑγείαν του.

Ἡδέως ἔμαθον τὰς ἀνδραγαθίας τοῦ ὑφ' ὑμᾶς στρατοῦ, καὶ σᾶς συγχαίρω.

Εἶμαι δὲ καὶ ἐγὼ ὅλως τῆς ὑμετέρας γνώμης ὅτι κινοῦντες περισπασμόν τινα πρὸς τὴν Εὔβοιαν ἠθέλετε κατορθώσῃ νὰ ἀσφαλίσετε κάλλιον τὸν ὄπισθεν τῆς στρατιωτικῆς γραμμῆς σας λαὸν πρὸς τὸν ἐνεστῶτα μάλιστα θερισμόν. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις προσκαλεῖται ὑπὸ τῶν συμμάχων Δυνάμεων, τὸ δεύτερον ἤδη καὶ σπουδαιότατον, ἵνα ἀνακαλέσῃ ἐκ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος τὰ αὐτῆς στρατεύματα, ἐν ᾧ, καὶ πολλὰ ἐπισπουδάζουσα, μόλις δύναται νὰ συλλάβῃ ἐλπίδα ὅτι αἱ Δυνάμεις θέλουσι σταθῇ μέχρι τοσούτου, πόθεν ἡ δύναμις τοῦ νὰ ἐπιτρέψῃ ἐκστρατείαν ἐπιθετικὸν ἔχουσαν χαρακτῆρα, ἀναλαμβάνουσα ἤδη καὶ βαρυτέραν εὐθύνην;

Τότε τὰ κράτιστα ἡμῶν συμφέροντα ἤθελαν κινδυνεύσῃ, προσαπτομένων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν σκοπῶν καὶ πολιτευμάτων ἀποδοκιμαζομένων ὑπὸ τῆς συμμαχίας. Ἵνα λοιπὸν μὴ δώσω λαβὴν ὑποθέσεως τοιαύτης εἰς τὰς Δυνάμεις, καὶ ἐντεῦθεν εὐθυνόμενον κακῶς πάθῃ τὸ ἔθνος, ἀναγκάζομαι ἀνάγκην δεινὴν, τὸ νὰ μὴ ἐπιτρέψω τό γε νῦν ἔχον οὐδεμίαν ἐπιχείρησιν ἔχουσαν ἔμφασιν ἐπιθέσεως, ἀλλὰ μενέτω ὁ στρατὸς κατὰ χώραν, καὶ φυλαττέτω τὰ κατεχόμενα. Ἐὰν δὲ αἱ ἔξωθεν περιστάσεις δεξιώτεραι πνεύσωσι, τότε εὐθὺς σᾶς ἐπιστέλλω τὰ δέοντα.

Τοῦ Χατζηχρήστου ἡ ὑπόθεσις εἶναι οὐδέν· διότι ἡ κυβέρνησις οὐδέποτε διενοήθη νὰ ἐκβάλῃ τὴν οἰκογένειάν του ἐκ τῆς κατεχομένης οἰκίας χωρὶς νὰ τῇ δώσῃ ἄλλο οἴκημα· καθὼς τὸ ἐμήνυσα διὰ τοῦ φρουράρχου καὶ πρὸς τὴν κυρίαν Χατζηχρήστου. Ἀποκρίνομαι λοιπὸν δυσὶ λέξεσι πρὸς τὸν γενναῖον ἵππαρχον, καὶ τὸν λέγω νὰ ἡσυχάσῃ περὶ τούτου.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ σᾶς σημειώσω ὅτι πολλοὶ πολλαχῶς σπουδάζουσι νὰ διαφθείρωσι καὶ εἰς στασιασμὸν νὰ ἐμβάλωσι τὸν στρατὸν, ὅπερ καὶ κατώρθωσαν εἰς Ναύπακτον· καὶ περιμένω τὴν λεπτομερῆ ἱστορίαν τοῦ πράγματος ἵνα ἀποφασίσω ἀκμαίως τὸ δέον· Ὑμεῖς δὲ ἐλπίζω ὅτι μετὰ πάσης προσοχῆς καὶ ἀγρυπνίας θέλετε προφυλάξῃ τὰ ὑφ' ὑμᾶς στρατεύματα ἀπὸ τοῦ μολύσματος, ἐρχομένου μὲν ἔξωθεν, ἔχοντος δὲ καί τινας πηγὰς ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ. Πρόσχημα δὲ τοῦ στασιασμοῦ τῆς Ναυπακτείου φρουρᾶς ἦτον ἡ ἀπαίτησις τῆς ἀμέσου πληρωμῆς ὅλων τῶν καθυστερούντων μισθῶν· περὶ οὗ θέλω ἐξετάσῃ τὸ ποιητέον. Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ σᾶς παραγγέλλω νὰ διδάξετε ἀρχηγούς τε καὶ στρατιώτας ταύτην τὴν ἀναντίῤῥητον ἀλήθειαν, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἐνεστῶσα κυβέρνησις, ἀφ' οὗ παρέλαβε τῶν πραγμάτων τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ ἔπραξεν ὑπὲρ αὐτῶν περισσότερα τῶν ἐπ' ὀκτὼ ἔτη προλαβουσῶν κυβερνήσεων, καὶ ἔτι μᾶλλον θέλει πράξῃ· ὅτι ὁ μισθός των θέλει πληρωθῆ ὅτε καὶ ὅπως οἱ χρηματικοὶ αὐτῆς πόροι θέλουσι τῇ τὸ συγχωρήσῃ, καὶ τέλος ὅτι θέλει ἐξα-

σφαλίσῃ ὅλως τὴν μέλλουσαν τύχην των, ἀφ' οὗ καὶ αὐτοὶ δείξωσι διαγωγὴν ἀξίαν τῶν φροντίδων αὐτῆς.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Ναυπλίῳ, 18 ἰουνίου 1829.

Τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος ἀπὸ 28 ἰουνίου (Ν.) λαμβάνω ἐν ᾧ πρὸ ὀλίγου τὸ ἀτμόπλοιον ἀνεχώρησε πρὸς Μοθώνην, φέρον τὸν μισθοδότην τοῦ τακτοῦ σώματος μετὰ τῶν ἀποδεικτικῶν πρὸς παραλαβὴν τοῦ χορηγήματος τοῦ ἰουνίου.

Ἀκατανόητος ἐν τοσούτῳ μοὶ φαίνεται ἡ εἴδησις ἣν μοι δίδει ὁ Κ. Σαιμμαρτῖνος, ὡς λαβὼν αὐτὴν παρὰ τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ ὑμετέρου στρατοῦ, ὅτι δὲν ἔχει δηλαδὴ οὗτος χρήματα ἵνα πληρώσῃ κατὰ τὴν διορίαν τὸ εἰρημένον χορήγημα· ἐν ᾧ πρὸ ἓξ ἑβδομάδων δὲν ἐπρόβαλαν ὡς δυσκολίαν περὶ τὴν πληρωμὴν αὐτοῦ τὴν ἔλλειψιν τῶν χρημάτων, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε νὰ προσμείνωσι νὰ τελειώσῃ ὅλος ὁ μήν. Καὶ περὶ τούτου ἐπικαλοῦμαι, κύριε Στρατηγέ, τὴν ἰδίαν ὑμῶν μαρτυρίαν, ἀφίνων νὰ κρίνετε ὁποῖον ἔσται τὸ ἠθικὸν ἀποτέλεσμα ἐὰν ἐπιστρέψῃ τὸ ἀτμόπλοιον ἄνευ τοῦ προσδοκωμένου χορηγήματος.

Ἀλλ ἵνα ἐκδιηγήσωμαι πάσας τὰς περὶ ἐμὲ ἐγειρομένας ὑπό τινων δυσχρηστίας (embarras) ἴσως καὶ ἀκουσίως, σᾶς λέγω καὶ τοῦτο, ὅτι ἐν ᾧ τὰ ἐκ Παρισίων γράμματα ἀπὸ 24 μαΐου μοὶ ἀνήγγελλον διαῤῥήδην ὅτι ὁ Κ. Βάρων Ροὰν μᾶς φέρει τὰ καθυστεροῦντα χορηγήματα τοῦ Μεγαλειοτάτου ἄνακτος τῆς Γαλλίας, ὁ Κ. Ροὰν φθάνει, τὸν βλέπω ἐδῶ, καὶ περὶ τῶν χορηγημάτων μὲ βεβαιοῖ ὅτι ἄφησε μὲν εἰς Μοθώνην 500,000 φράγκα, ἀλλ' ἐκ λάθους, λέγει, ἀγνοῶ τίνος ὑπουργείου, τὸ διάταγμα πρὸς παράδοσιν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν εἰσέτι δὲν ἔφθασεν, ὅθεν μόνον μετὰ τὴν

ἐπιστροφήν του ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως θέλει μοὶ δώσῃ τὴν εἰρημένην ποσότητα.

Ἀπὸ ἄλλου μέρους οἱ κυνηγοῦντες τὰ τέλη των διὰ ταραχῆς (καὶ ἔχομεν κακῇ τύχῃ τοιούτους ἀνθρώπους παντοίων χρωμάτων·) ἐκίνησάν τινας τῶν χιλιαρχιῶν, μάλιστα δὲ τὰς ἐν Ναυπάκτῳ, νὰ ἐκζητήσωσι τὴν ἄμεσον πληρωμὴν ὅλων τῶν καθυστερούντων μισθῶν, ἤτοι 250 ἕως 300,000 ταλλήρων, πείθοντες τοὺς δυστυχεῖς στρατιώτας, ὅτι ἂν ἡ κυβέρνησις δὲν τοῖς δώσῃ ταῦτα τὰ χρήματα, θέλουσι τοῖς τὰ δώσῃ ἄλλοι ἐν καιρῷ καὶ τόπῳ.

Εἰς τόσα ἀρκοῦμαι, μὴ θέλων νὰ σᾶς ἐνοχλήσω διὰ μακροτέρας ἐκδιηγήσεως τῶν συρρεόντων ἀντιπτωμάτων. Τὴν χάριν ὅμως ταύτην δὲν τὴν ἔκαμα εἰς τὸν Κ. Ροὰν, ἀλλ' ὡς ὑπάγοντα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀκριβῶς ἐξέθεσα εἰς αὐτὸν τὰ τρέχοντα, δοκίμως καὶ εὐσυνειδήτως ἐκπληρῶν τὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως χρέη περί τε τὴν Ἑλλάδα καὶ περὶ τὰς προστατευούσας αὐτὴν δυνάμεις.

Ἐπανέρχομαι δὲ εἰς τὸ περὶ τοῦ χορηγήματος τοῦ ἰουνίου, καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ λύσῃ τὴν δυσκολίαν, ὅπως ἡ ὑπηρεσία τοῦ τακτοῦ σώματος μὴ παραλυθῇ.

Σᾶς εὐχαριστῶ δὲ μεγάλως καὶ διὰ τὴν εὐμενῆ ὑμῶν μέριμναν περί τε τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας καὶ τῆς προσωπικῆς ἐμοῦ ἀσφαλείας, ἀλλὰ φρονῶ (ἴσως καὶ ἀπατώμενος) ὅτι οὐδετέρα ἐξ αὐτῶν εἶναι εἰς κίνδυνον, καί τοι πολλῶν ἀγωνιζομένων εἰς τὸ καταστῆσαι δυστυχεῖς τινας ἀνθρώπους, ὄργανα τῆς ἰδίας ἑαυτῶν ἀπωλείας. Ἐὰν ὅμως ἐκ τῶν πραγμάτων βεβαιωθῶ ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ τῶν ὑμετέρων στρατευμάτων κίνησις, προθύμως θέλω ἐπικαλεσθῇ τὴν γενναίαν σας συνδρομήν.

Ἐλπίζω τέλος ὅτι ὁ Κ. Μωγῖνος ἀναλαμβάνων τὴν ὑγείαν του θέλει μὲ χαροποιήσῃ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν διὰ τῆς ἐνταῦθα παρουσίας του.

Τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ προκρίτοις Ὀλύμπου.

Ναυπλίῳ, 21 ἰουνίου 1829.

Ἔλαβον τὸ ἀπὸ 25 μαρτίου γράμμα σας, καὶ τὰς προφορικὰς διεξηγήσεις τοῦ κομιστοῦ ἤκουσα, δι' οὗ καὶ τὸ παρὸν λαμβάνετε.

Ὀφείλω δὲ καὶ σήμερον νὰ σᾶς συμβουλεύσω καθὼς σᾶς συνεβούλευσα καὶ τὸν παρελθόντα νοέμβριον, νὰ μένετε ἥσυχοι εἰς τὰ καθ' ὑμᾶς, ἐλπίζοντες ἐπὶ τῇ θείᾳ προνοίᾳ, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῇ δικαιοσύνῃ τῶν συμμαχούντων ἀνάκτων, καὶ μὴ ἀμφιβάλλοντες περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς εἰλικρινεστάτης προσοχῆς τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἥτις ὁπόταν δυνηθῇ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας σας θέλει προφθάσῃ, καὶ πρώτη θέλει σᾶς δείξῃ πῶς νὰ εὕρετε τὸν λιμένα τῆς σωτηρίας. Τὸ δὲ νῦν ἔχον, ἐπαναλαμβάνω τὸ αὐτό, μένετε ἥσυχοι, ἐμφρόνως καὶ καταλλήλως διαθεραπεύοντες τὴν ἐφ' ἡμᾶς δύναμιν, ἐξ οὗ μάλιστα θέλετε εὐχαριστήσῃ τοὺς Τούρκους κατὰ τὰς ἐνεστώσας περιστάσεις. Μέγας δὲ ὁ Θεὸς, καὶ κατὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ δὲν θέλει σᾶς ἐγκαταλείψῃ.

Πρὸς τοὺς Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ τοὺς Προσωρινοὺς Διοικητάς.

Ναυπλίῳ, 21 ἰουνίου 1829.

Δὲν ἀγνοεῖτε, κύριοι, ὅτι ὁ νόμος ἀπαγορεύει εἰς τὰ μέλη τῆς νομοθετικῆς βουλῆς νὰ λαμβάνωσι μέρος εἴτε ἄμεσον εἴτε ἔμμεσον εἰς ἐνοικιάσεις δημοσίων προσόδων. Ὁ αὐτὸς δὲ νόμος καὶ αὐστηρότερος πρέπει νὰ ἐπάγεται κατὰ τῆς κυβερνήσεως καὶ ὅλων τῶν ὑπ' αὐτὴν ὑπηρετούντων, ὡς εἰς αὐτῶν τὴν ἀγρυπνίαν καὶ τὴν ἀφιλοκέρδειαν ἐμπιστεύοντος τοῦ ἔθνους τὸ ζωτικώτατον τοῦτο τῆς οἰκονομίας του μέρος.

Ἀλλ' ἐξ ὅσων πανταχόθεν πληροφορούμεθα, ὑποπτεύομεν ὅτι καὶ προλαβόντως πολλάκις ἔγεινε παράβασις τοῦ θεσμοῦ, καὶ νῦν ἔτι ὑπηρέται τινὲς τῆς κυβερνήσεως διατεθειμένοι φαίνονται εἰς τὴν παρεκτροπήν. Ὅθεν ὀφείλομεν νὰ σᾶς ἐκδηλώσωμεν ὅτι ἅμα μαθόντες τὴν ἄμεσον συμμετοχὴν ἑνός τινος τῶν ὑφ' ὑμᾶς εἰς ἀγορὰν εἴτε πωληθεισῶν εἴτε πωληθησομένων προσόδων, ἀναγκαίως θέλομεν παύσῃ τῆς ὑπηρεσίας τὸν παραβάτην, διαρθροῦντες ἐν τῷ διατάγματι τὴν αἰτίαν τῆς αὐτοῦ παύσεως.

Διατάττεσθε λοιπὸν νὰ σημάνετε τὴν διάληψιν τῆς παρούσης εἰς ὅλους τοὺς ὑφ' ὑμᾶς ὑπηρετοῦντας.

Πρὸς τὸ γενικὸν Ἐπιμελητήριον.

Ναυπλίῳ, 22 ἰουνίου 1829.

Ἐπιθυμῶν νὰ παραστήσω εἰς τὴν τετάρτην ἐθνικὴν σύνοδον ἀπολογισμὸν ὅλων τῶν κλάδων τῆς διαχειρίσεως, σᾶς προσκαλῶ, κύριοι, νὰ τὸν καταστρώσετε ἕκαστος κατὰ τὸ μέρος αὐτοῦ.

Θέλετε δὲ ἐκθέσῃ μόνα τὰ πράγματα, ἀφίνοντες τὴν ἑρμηνείαν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐν τῷ γραμματοφυλακίῳ ὑμῶν ἐνδεικτηρίων παρὰ τῆς Συνελεύσεως.

Καὶ δύνασθε, ἐὰν ἡ ὑπηρεσία σας δὲν βλάπτεται ἐκ τῆς Αἰγίνηθεν ἀπουσίας, νὰ μεταβῆτε εἰς Ἄργος, ἵνα ἦσθε πλησίον τῆς κυβερνήσεως διά τε τὰς τρεχούσας ὑποθέσεις καὶ διὰ τὰς ἀποσαφήσεις τῶν ὁποίων ἐνδέχεται νὰ λάβῃ χρείαν ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως.

Πρὸς τὴν Δημογεροντίαν Ὕδρας.

Ναυπλίῳ, 22 ἰουνίου 1829.

Οἱ σύνεδροί σας, ὅ,τε Κ. Τσαμαδὸς καὶ ὁ Κ. Ὀρλάνδος, μᾶς ἐνε-

χείρισαν τὸ ἀπὸ 20 ἰουνίου γράμμα σας, καὶ προφορικῶς δὲ μᾶς παρέστησαν μετὰ τῆς οἰκείας αὐτῶν φιλοπατρίας τὸ σκοπούμενον τῆς ἀποστολῆς των, καὶ τοὺς λόγους δι' οὓς ἐνθέρμως περιμένετε τὴν καλὴν αὐτῆς ἔκβασιν.

Ἐπιθυμεῖτε δηλαδὴ λιμένα ἐλεύθερον εἰς Ὕδραν, ἐλπίζοντες νὰ βοηθήσετε ἐκ τούτου τὰς χρείας τοῦ πολυπληθοῦς αὐτῆς λαοῦ.

Τὸ Πανελλήνιον ἐσκέφθη περὶ τῆς αἰτήσεώς σας, καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς παρεδέχθη· ἀλλ' ἡ ἔκθεσις κατὰ τὴν ὁποίαν μέλλει νὰ γείνῃ ἡ περαιτέρω διάσκεψις, προβάλλει, καθὼς ἐξεύρετε, προκατασκευάς τινας πρὸς τὸ γνωρίσαι ἂν γίνεται, ἢ ὄχι, τὸ πρᾶγμα· πρόκειται δηλαδὴ νὰ ἐξεύρωμεν ποῖα χρήματα θέλομεν ἔχει εἰς τὴν ὑλικὴν ἑτοιμασίαν τοῦ καταστήματος, καὶ πόθεν λαβόντες αὐτά. Τὸ δὲ ὑπουργικὸν συμβούλιον καὶ πάλιν διασκεψάμενον περὶ τοῦ πράγματος, ἔγνω ἀναγκαῖον νὰ σᾶς αἰτήσωμεν νὰ μᾶς δείξετε τὸ πόθεν θέλετε πορισθῆ τὰ εἰρημένα χρήματα· ὅπερ καὶ μαθόντες, δὲν θέλομεν λείψῃ νὰ εἰσαγάγωμεν τὴν αἴτησίν σας εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν, ἐπιστηρίζοντες αὐτὴν διὰ τῆς ἡμετέρας συστάσεως.

Ἀλλ' ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν ἂν ὁ ἐλεύθερος λιμὴν δυνηθῇ νὰ βοηθήσῃ ἀμέσως τὸν πολυπληθῆ σας λαὸν, προσφέρων αὐτῷ ἐργασίαν καὶ ἄρτον. Οὐδὲ ἀγνοεῖτε ὅτι καὶ αἱ Σπέτσαι αἰτοῦσι τὸ αὐτὸ, καὶ δοθέντος τοῦ αἰτήματος, τότε αἱ τοῦ ἐλευθέρου λιμένος ὠφέλειαι, ἐλάχισται γινόμεναι ἐκ τοῦ διαμερισμοῦ, ἀποματαιοῦσι καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν δύω λαῶν.

Ἐν τοσούτῳ ἐπειδὴ συνέλαβον ἤδη οἱ λαοὶ τὰς τοιαύτας ἐλπίδας, καὶ ἐπειδὴ ἐνδέχεται, ἂν ψευσθῶσιν αὐτῶν, ἢ διότι ὁ ἐλεύθερος λιμὴν δὲν ἤθελε δοθῆ ταὐτοχρόνως καὶ εἰς τὰς Σπέτσας, ἢ διότι δὲν ἤθελε παρέξῃ τὰς προσδοκωμένας ὠφελείας, ἐπειδὴ ἐνδέχεται, λέγομεν, νὰ ἀποδώσωσι τὸ τοιοῦτον ὄχι εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, ἀλλ' εἰς τὴν ἀπροθυμίαν ἢ καὶ ἀγνωμοσύνην τῆς κυβερνήσεως, διὰ τοῦτο σᾶς παραινοῦμεν νὰ προσέχετε, καὶ νὰ προφυλάττετε τὸν λαὸν ἀπὸ τὰς τοιαύτας πονηρὰς εἰσηγήσεις, διότι εἰς

πᾶν ἐνδεχόμενον ἡ κυβέρνησις ἔχει τὸν τρόπον νὰ τὸν ἐκβάλῃ ἀπὸ τὴν ἀπάτην, μηδέποτε πίπτοντος τοῦ κακοῦ ἐπὶ τὴν κυβέρνησιν.

Τῷ προσωρινῷ Διοικητῇ Πόρου.

Ναυπλίῳ, 27 ἰουνίου 1829.

Μετὰ μεγάλης εὐδοκίας εἶδον τὰ ἔργα ὅσα κατεβάλετε εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ τὸν συνεργοῦντα ζῆλον τῶν πολιτῶν εἰς βελτίωσιν αὐτῆς ὑπερεπαινῶ καὶ ἀσπάζομαι. καὶ τὴν σπουδήν μου ὑπὲρ τοῦ συνεχισμοῦ τῶν ἔργων θέλω νὰ τοὺς ἀποδείξω, συνεπιλαμβανόμενος αὐτῶν καὶ ἐγώ. Θέλετε λοιπὸν ἀνοίξῃ κατάλογον συνεισφορᾶς, καταγράφοντές με εἰς αὐτὸν προσωπικῶς διὰ χίλια γρόσια, ἐκ τῆς ὁποίας, προστιθεμένης εἰς τὰς μικρὰς προσόδους ὅσας ἐτάξατε ὑπὲρ τῶν ἔργων, θέλετε ἔχει τὰ πρὸς τελείωσιν τῶν καλῶς ἀρχηνημένων.

Σᾶς παραγγέλλω ἐνταὐτῷ νὰ δηλώσετε πρός τε τὴν δημογεροντίαν καὶ πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ Πόρου ὅτι θέλω τοὺς βοηθήσῃ καὶ πρὸς σύστασιν ἀλληλοδιδακτικοῦ σχολείου διὰ τὰ τέκνα των. Καὶ ὁ μὲν Κ. Βάρων Σαουμβοῦργος θέλει δώσῃ τὸ σχέδιον τῆς οἰκοδομῆς, ὑμεῖς δὲ θέλετε τὴν ἀρχίσῃ ἀμέσως ἐκ τῶν παρόντων χρημάτων, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἐγὼ θέλω φροντίσῃ.

Καὶ διατελεῖτε, κύριε, ἐνδεικνύμενος καὶ τοῦ λοιποῦ τὴν φιλοπατρίαν ὑμῶν καὶ σπουδήν, ἵνα ἔχητε πάντοτε τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς κυβερνήσεως.

Τῷ Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ.

Ἄργει, 1 ἰουλίου 1829.

Εἶδον τὸν καπιτάνον Ῥάγγον, καὶ τὰ δι' αὐτοῦ γράμματα ἔλαβον,

ἔτι δὲ καὶ τὴν διὰ τοῦ πεντακοσιάρχου Γιουρούκου σταλεῖσαν μοι ἔκθεσίν σας τῆς 26 ἰουνίου.

Τὰ πρὸς ὑμᾶς λίαν προσφάτως γραφέντα ἀπήντησαν ἤδη πρὸς τὴν ὑμετέραν αἴτησιν. Ὁ τριμηνιαῖος μισθὸς εἶναι ἕτοιμος, καὶ εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας τὸ μέρος τὸ ἀνῆκον εἰς τὰ ὑφ' ὑμᾶς σώματα φθάνει εἰς τὸ μοναστήριον τὰς Φανερωμένης. Τὸ δὲ ἐπιμελητήριον θέλει σᾶς γράψῃ τὰς περὶ τῆς διανομῆς τοῦ μισθοῦ διατάξεις.

Καὶ τόσον μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος δύναται ἡ κυβέρνησις καὶ ὀφείλει νὰ πράξῃ· ἀφ' οὗ δὲ φθάσῃ καὶ τὸ χορήγημα, τοῦ ὁποίου ἔχει μὲν ἤδη τὰς συναλλαγματικὰς, περιμένει δὲ τὸ νόμισμα, καὶ ἐκ τούτου θέλει λάβῃ ὁ στρατὸς κατὰ τὸ δίκαιον τὸ μέρος αὐτοῦ, καὶ θέλει εὐχαριστηθῆ.

Ἀλλ' ἂν ἀντὶ τῶν καλῶν τούτων καὶ τοῦ μεγίστου πάντων, τῆς ὑπολήψεως καὶ ὑπάρξεώς του, προτιμήσῃ ὁ στρατὸς νὰ παραδοθῇ εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν ἀθλίων διαφθορέων αὐτοῦ, τότε ἐχάθη εἰς τὸν αἰῶνα.

Καὶ ἔσονται μὲν δεινὰ τὰ ἐπακόλουθα περὶ ὧν ἀναφέρετε, ἀλλ' ἔστε βεβαιότατοι ὅτι αὐτὰ οὔτε ἐπὶ τὴν κυβέρνησιν θέλουσι πέσῃ, οὔτε ἐπὶ τοὺς τοιούτους πολίτας, οἷοι ὑμεῖς, τοὺς ἐκπληροῦντας τὸ καθῆκον μετὰ στερρότητος.

Τὸ παρὸν σᾶς πέμπω διά τινος τῶν περὶ ἐμὲ, ἵνα μάθητε καὶ πάλιν καὶ τάχιον ὅσα δύναμαι νὰ διαφροντίσω πρὸς τὸ ἀναῖξαι εἰσέτι τὴν τῆς σωτηρίας ὁδὸν εἰς τοὺς θέλοντας σωθῆναι. Ἄλλα δὲ οὔτε ἔχω, οὔτε θέλω διαφροντίσῃ.

Τῷ λοχαγῷ Ἀνῃ.

Ἄργει, 2 ἰουλίου 1829.

Διὰ τοῦ ἀπεσταλμένου σας ἔλαβον τὰς ὑπ' ἀριθ. 2, 3, καὶ 4

ἐκθέσεις σας. Ἐκ τῶν προηγουμένως ἐλθουσῶν μοι εἰδήσεων περὶ τῶν κατὰ Κίσαμον λυπηρῶν συμβάντων εἶχα παρακινηθῆ νὰ παραγγείλω τὸν συνταγματάρχην Ἐϋδέκον νὰ σᾶς διατάξῃ νὰ σύρετε ὅλα τὰ τακτικὰ στρατεύματα εἰς Γραμβοῦσαν· τοῦ ὁποίου καὶ γενομένου, μένετε πλέον αὐτόθι, ἀπεχόμενοι μέχρι νεωτέρας διαταγῆς πάσης μετοχῆς εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Κρήτης.

Λόγος δὲ τούτου εἶναι, ὅτι εὑρίσκονται αὐτὰ τόσον συμπεπλεγμένα καὶ ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐλεεινῆς διαθέσεως τῶν κατοίκων, ὥστε χρειάζονται δύω τινὰ ἵνα ἀκινδυνεύτως ἐμβῇ εἰς αὐτὰ ἡ κυβέρνησις, πρῶτον, δύναμις στρατιωτικὴ μεγάλη, καὶ δεύτερον, ἀσφάλεια μήπως ὁ ἐπαπειλῶν τὴν νῆσον κίνδυνος γείνῃ καὶ βιαιότερος καὶ χειρότερος ἐκ τῆς ἐκεῖσε ἀποστολῆς τῆς τοιαύτης δυνάμεως.

Τῶν δύω δὲ τούτων μὴ δυναμένων γενέσθαι σήμερον, μᾶς μένει μόνον νὰ φυλάξωμεν τὴν Γραμβοῦσαν ὡς καταφύγιον τοῦ Κρητικοῦ πλήθους εἰς πᾶν ἐνδεχόμενον, καὶ ὡς ὁρμητήριον ἐξ οὗ, τῶν περιστάσεων δεξιωτέρων γενομένων, ἤθελεν ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις νὰ βοηθήσῃ πάλιν τὴν νῆσον.

Τούτους τοὺς χρηματισμοὺς θέλετε ἀκολουθήσῃ ἕως οὗ δυνηθῇ ἡ κυβέρνησις νὰ σᾶς δώσῃ ἄλλους. Προσμένω ἐνταῦθα πᾶσαν στιγμὴν τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν μέλος τοῦ ἐπιμελητηρίου, καὶ θέλω τῷ διατάξῃ τρανῶς νὰ ἰσάσῃ τοὺς λογαριασμούς σας ἵνα μὴ στενοχωρῆσθε.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Δεντζέλω.

Ἄργει, 4 ἰουλίου 1829.

Ἡ κυβέρνησις ἤδέως μανθάνει ὅτι κατέστητε μὲν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ κατὰ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα στρατοῦ, καταστάντες δὲ ἐλπίζετε νὰ ἐξομαλίσετε ὅλα τὰ δυσχερῆ καὶ ἀντιστατοῦντα πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ πεπιστευμένου ὑμῖν ἔργου.

Ἔστι δὲ τὸ ἔργον, ἵνα καὶ πάλιν σήμερον εἴπωμεν, τὸ νὰ φυλάξετε μὲν τὰ ἤδη κατεχόμενα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ μέρη, νὰ εἰσάξετε δὲ εἰς τὰ τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ τὴν τάξιν, τὸ οὐσιῶδες συστατικὸν πάσης στρατιωτικῆς σωφροσύνης.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ νὰ συντελέσωμεν εἰς τοῦτο ὅσον τὸ ἐφ' ἡμῖν, παρέχομεν ἤδη εἰς τὸ γενικὸν ἐπιμελητήριον τὰ ἀναγκαῖα χρήματα εἰς τριμηνιαίαν μισθοδότησιν τοῦ στρατοῦ, καὶ δύνασθε λοιπὸν νὰ βεβαιώσετε τὸ στρατόπεδόν σας ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν φθάνει αὐτόσε φροντιστὴς διατεταγμένος ἐπίτηδες νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ἐπιστατήσῃ τὴν διανομὴν τῶν εἰς αὐτοὺς διορισθέντων χρημάτων.

Ὁ ἡμέτερος πληρεξούσιος ἐπίτροπος θέλει σᾶς δώσῃ μερικώτερα ὁδηγήματα ὡς πρὸς τὰς γενομένας παρὰ τῶν ἀρχηγῶν καταχρήσεις περὶ τὴν λόγῳ αὔξησιν τῶν ὑπ' αὐτοὺς σωμάτων. Ἀλλ' ἤδη καὶ ὑμεῖς πρέπει νὰ φροντίσετε νὰ ἀπελέγξετε δι' ἀκριβοῦς ἀναθεωρήσεως τὸν ὄντα ἀριθμὸν τῶν ἐν ὅπλοις στρατιωτῶν, βάσιν λαμβάνοντες τοὺς παρὰ τοῦ Κ. Σπανιολάκη καταστρωθέντας καταλόγους, ὁπότε αὐτὸς ὡς φροντιστὴς ὁλικὴν ἐξέτασιν ἐποιήσατο τοῦ στρατεύματος κατὰ τὸν παρελθόντα ἰανουάριον. Καὶ οἱ στρατιῶται οἱ μετὰ τὴν ἐξέτασιν ἐκείνην προσελθόντες εἰς τὰ σώματα δύνανται μὲν νὰ ἀξιῶσιν ἀντιμισθίαν· τὴν δικαίαν διὰ τὰς γενομένας τυχὸν παρ' αὐτῶν εἰς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ θεωρῶνται ὡς συνιστῶντες αὐτόχρημα τὰς χιλιαρχίας καὶ ἄξιοι λοιπὸν τοῦ τε μισθοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀναπαύσεων τῶν διὰ τοῦ κανονισμοῦ εἰς ἐκείνας ἀπονεμομένων.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπήν.

Ναυπλίῳ, 5 ἰουλίου 1829.

Ἐκτὸς τῆς ἐκθέσεως ἣν περιμένομεν παρὰ τῆς ἀναθεωρητικῆς

ἐπιτροπῆς περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, ἐπιθυμοῦμεν νὰ παραστήσωμεν εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν καὶ ἔκθεσιν τῆς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς περὶ τῆς διοικήσεως αὐτῆς τε καὶ τῆς τραπέζης.

Ὑμεῖς δὲ, κύριοι, προσκαλεῖσθε νὰ προσθέσετε εἰς ταύτην τὴν ἔκθεσιν καὶ ὑπολογισμὸν λήψεώς τε καὶ δόσεως καὶ πρὸς τὸ παρελθὸν καὶ πρὸς τὸ μέλλον, περιοριζόμενοι εἰς τὸ τρέχον ἔτος, διότι καλὸν εἶναι νὰ γνωρίζῃ ἡ συνέλευσις ἔνθεν μὲν τοὺς πόρους τῆς κυβερνήσεως, ἄλλοθεν δὲ τὰς δαπάνας αὐτῆς. Εἰς τοῦτο ὅμως τὸ ἐξίσωμα δὲν πρέπει νὰ συναριθμηθῶσι τὰ ἐξωτερικὰ χορηγήματα ὅσα ἡ κυβέρνησις ἐλπίζει μὲν, ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἔλαβε. Τὸ δὲ ἑκατομμύριον τῶν ρουβλίων ὅπερ ἡ Ρωσσία μᾶς ἔστειλε, πρέπει νὰ συναριθμηθῇ, ἐπειδὴ ἐλάβομεν ἤδη τὰς συναλλαγματικὰς αὐτοῦ.

Φροντίσατε λοιπὸν, κύριοι, νὰ τελειώσετε τάχιον τοῦτο τὸ ἔργον, εὐκολυνόμενοι ἤδη εἰς τοῦτο καὶ ἐξ ἐκείνου τὸ ὁποῖον μοὶ ἐστείλατε κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν μου αἴτησιν.

Πρὸς τὸ Ἐπιμελητήριον Ναυτικῶν.

Ἄργει, 10 ἰουλίου 1829.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 4945 ἐκθέσεώς σας σᾶς λέγομεν ὅτι ἡ κυβέρνησις ἀποδέχεται τήν τε φρόνιμον διαγωγὴν τοῦ πλοιάρχου Κριεζῆ καὶ τὰ ὁδηγήματα ἃ τῷ ἐδώκατε. Ταῦτα δὲ καὶ ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως θέλετε τῷ ἐπιβεβαιώσῃ, παραγγέλλοντες αὐτῷ νὰ ἀπεκφύγῃ πᾶσαν περὶ τῆς ἀνακωχῆς διεξήγησιν μετὰ τοῦ Κ. Ἄστιγγος κυβερνήτου τοῦ ἀγγλικοῦ βρικίου· τὸ ὁποῖον θέλει κατορθώσῃ εὐκόλως, ἐπιτάσσων εἰς τὰ ὑπ' αὐτὸν πλοῖα, τρόπον καὶ στάσιν, σύμφωνα πρὸς τὴν ἀνακωχὴν, ἐὰν αὕτη δικαιωματικῶς ὑπῆρχε.

Εἶναι δὲ ἄλλως καὶ ἐλπιζόμενον, ἐὰν ὁ Ἀγγλικὸς ἐπίπλους ἄλλο

δὲν προτίθεται παρὰ τὸν ἀσφαλισμὸν τῆς ἐλευθέρας εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον ναυτιλίας τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Ἰονίου σημαίας, ὅτι, μηδενὸς ἐμποδίου γινομένου πλέον παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐφορμήσεως, θέλει λείψῃ πᾶσα δυσχερὴς ἀμφισβήτησις καὶ παρὰ τῶν Ἀγγλικῶν πλοιάρχων· ὅπερ καὶ μάλιστα ἐπιθυμοῦμεν.

Ἐκ τούτων ὁρμώμενοι θέλετε ἀνανεώσῃ τὰ πρὸς τὸν πλοίαρχον Κριεζῆν ὁδηγήματα, προσμαρτυροῦντες αὐτῷ τόν τε παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἔπαινον καὶ τὴν δικαίαν ἡμῶν πίστιν εἰς τὴν ἔμφρονα φιλοπατρίαν αὐτοῦ.

Πρὸς τὴν Δ΄. ἐθνικὴν Συνέλευσιν (*).

Ἄργει, 13 ἰουλίου 1829.

Ἂς δοξάσωμεν ὁλοψύχως τὸν ὕψιστον θεόν· ἂς εὐλογήσωμεν τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα. Συναθροισθέντες τέλος πάντων, συγκροτεῖτε ἤδη τὴν Τετάρτην Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ μέλλουσα τύχη τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς εὐνοϊκῆς καὶ ἐνεργοῦ κηδεμονίας τῶν Συμμάχων Ἡγεμόνων.

Αἱ περιστάσεις εἶναι βαρεῖαι, ἀλλ' ἡμεῖς ἔχοντες βαθεῖαν τῶν καθηκόντων μας τὴν συναίσθησιν, ἐλπίζομεν ὅτι ὁ θεὸς δὲν θέλει μᾶς ἐγκαταλείψει. Ἡ εὐσπλαγχνία του διὰ θαυμάτων ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα· ἂς εὕρεθα ἄρα ἐνδομύχως πεπεισμένοι, ὅτι δὲν ἐθαυματούργησε ματαίως.

Ἡ Ἑλλὰς ἀποτινάξασα τὸν ζυγὸν τεσσάρων αἰώνων δουλείας, βοηθουμένη ἀπὸ μόνην τὴν συρροὴν συμβεβηκότων, τὰ ὁποῖα ἦσαν τῆς ἀνθρωπίνης φρονήσεως καὶ προμηθείας ἀνώτερα, ἡ Ἑλλὰς, λέγομεν, ἠγωνίσθη μόνη ἐναντίον πολυαρίθμων καὶ φοβερῶν ἐχθρῶν, καὶ ἐναντίον ἀτυχημάτων ἀδιακόπως ὑπαναφυομένων. Ἡ

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 13 ἰουλίου.

ἀνδρία της, ἡ ἐπιμονή της καὶ αἱ συμφοραί της ἐνέπνευσαν εἰς τῶν δύο ἡμισφαιρίων τὰ χριστεπώνυμα ἔθνη αἰσθήματα φιλανθρωπίας ὑπὲρ αὐτῆς, ὥστε εἰς τῆς ἀμηχανίας καὶ τῆς ἀπορίας της τὴν ἀκμήν, καὶ ὅταν ὀλέθριος ἐφαίνετο ὁ κρίσιμος καιρός της, ἔλαβεν αὐτὴ εὐνοίας μεγαλοψύχου πραγματικὰ δείγματα, διὰ τῶν ὁποίων ἠμπόρεσε νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ ἱερὰ συμφέροντα, ὅσα ἠγωνίζετο νὰ θέσῃ ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Δικαίου τῶν Ἐθνῶν.

Μ' ὅλον τοῦτο λυπηρὰ πεῖρα ἀπέδειξεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτι οἱ εὐγενεῖς ἀγῶνές της, ὅτι αἱ αἱματόφυρτοι θυσίαι της δὲν ἐπετύγχαναν τὸν σκοπόν των, μηδ' εὐωδοῦντο, μόνον καὶ μόνον διότι δὲν ἐτιμῶντο μὲ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων τὴν ἰσχυρὰν ἐπικύρωσιν.

Ἡ πρᾶξις τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς τοῦ 1826, ὑπογραφεῖσα εἰς τὴν Πετρούπολιν, ἡ ἐν Λονδίνῳ συνθήκη τῆς 6 Ἰουλίου τοῦ 1827 ἔτους, καὶ ἡ ἀείμνηστος ὀγδόη τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἡμέρα, ἀνήγγειλαν τέλος πάντων εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅτι ἡ Μεγάλη Βρεταννία καὶ ἡ Γαλλία, τὸ δίκαιον ἀναγνωρίζουσαι τῆς Ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, ἐπιχειροῦσι νὰ θέσωσιν ἔντιμον τέρμα εἰς τὰς μακράς της δυστυχίας διὰ τῆς κραταιᾶς των μεσολαβήσεως.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἔλαβον τὸ Ψήφισμα τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως τῆς 2 Ἀπριλίου 1827. Ἐστοχάσθην ὅτι δὲν ἠμποροῦσα νὰ δικαιώσω βασιμώτερον τὴν αὐθόρμητον πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, εἰμὴ προσπαθῶν νὰ προμνηστεύσω εἰς αὐτὸ μὲ βεβαιότητα τινὰ τὴν ἐλπίδα, ὅτι δὲν θέλει εὑρεῖ τὰς Συμμάχους Αὐλὰς ἀπαναινομένας τὴν γενναίαν αὐτῶν ἀντίληψιν, ἅμα ὡς ἡ Ἑλλὰς μὲ τῆς ἐσωτερικῆς εὐταξίας τὴν ἐγκατάστασιν ἤθελε δώσει εἰς τοὺς Συμμάχους Βασιλεῖς τὴν ἐγγύησιν περὶ τοῦ ὅτι αὐτὴ καὶ ἤθελε καὶ ἠδύνατο ν' ἀποτελέσῃ τὴν ἐθνικὴν καὶ τὴν πολιτικήν της ἐπανόρθωσιν.

Ὅθεν, διὰ νὰ ζητήσω αὐτὸς ἐγὼ τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὰ μέσα, τὰ συντελεστικὰ πρὸς διατήρησιν καὶ διάθρεψιν αὐτῶν τῶν ἐλπίδων, διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ ἐμπνεύσω τὰς αὐτὰς ἐλπίδας καὶ

εἰς τὸ ἔθνος, ἐπεχείρησα μακρὰ ταξείδια καὶ περιοδείας πρὶν ἢ πατήσω τὸ τῆς Ἑλλάδος ἔδαφος.

Ἠξεύρετε τὴν στάσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ πατρίς. Δὲν ἀγνοεῖτε ὡσαύτως τὰς πράξεις, διὰ τῶν ὁποίων ἐγκατεστάθη ἡ Προσωρινὴ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις μὲ τὴν συναίνεσιν τῆς Βουλῆς, καὶ μὲ τοῦ λαοῦ τὰς εὐλογίας.

Χρεωστῶ ἤδη νὰ σᾶς ἀποδώσω λόγον τῶν διοικητικῶν πράξεών της καὶ εἰς σᾶς ἀνήκει νὰ κρίνετε περὶ αὐτῶν.

Καταστήσαντες τὸ Πανελλήνιον, ἐπιθυμήσαμεν νὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ τὰς γνώσεις, ὅσας ἐχρεωστοῦσαν ὡς παρακαταθήκην νὰ φυλλάττωσιν αἱ Ἀρχαὶ, εἰς τὰς ὁποίας τὸ ἔθνος ἐμπιστεύθη πολλάκις τὰ συμφέροντά του.

Ἐπεθυμήσαμεν παρομοίως ν' ἀποδείξωμεν εἰς τὴν Εὐρώπην ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἤθελε τὴν εὐταξίαν, καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ εἰς τὸν πόθον της αὐτὸν, ἔργον της ἦτον ν' ἀπέχῃ αὐτὴ ἡ ἰδία ἀπὸ ἐξουσίαν αὐθαίρετον.

Ἡ Κυβέρνησις ἐχρεωστοῦσε πρὸ πάντων νὰ ἐνασχοληθῇ περὶ τοῦ Στρατεύματος, περὶ τοῦ Ναυτικοῦ καὶ περὶ τῆς Οἰκονομίας.

Ὁ Προσωρινὸς κανονισμὸς ὁ καταστήσας τὰς χιλιαρχίας, τὸ διάταγμα τὸ κανονίζον τὴν Ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, καθὼς καὶ τὰ διατάγματα τὰ συστήσαντα τόσον τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπέζης καὶ τῆς Οἰκονομίας, ὅσον μετὰ ταῦτα καὶ τὸ Γενικὸν Φροντιστήριον, ἔγειναν αἱ προεισαγωγικαὶ ἀναπτύξεις τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀργανισμοῦ.

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν τῶν κανονισμῶν, τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον ἐπορίσθη κεφάλαια, καὶ ἡ Ἐθνικὴ Χρηματιστικὴ Τράπεζα ἐδάνεισεν εἰς αὐτὸ ποσότητα Γροσίων Τουρκικῶν 2,034,660: 3.

Τὸ Ἀρχιπέλαγος ἀπηλλάχθη ἀπὸ τὴν πειρατείαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπροστρίβετο ἄδικον ὄνειδος εἰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ τὸ ἀξιότιμον ὄνομα. Κατὰ τὴν Τροιζῆνα καὶ Μεγαρίδα συναχθέντες, ἀνεσυντάχθησαν ὅλοι οἱ γενναῖοι στρατιῶται οἱ προτοῦ διὰ τὴν ταλαιπωρίαν καὶ τὴν ἀνωμαλίαν ἐκτραχηλισθέντες ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀπελπισίας.

Μία μοῖρα ὑπὸ τὸν Ναύαρχον Μιαούλην ἐγγυήθη τὴν ἀσφάλειαν τῆς ναυτιλίας εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος, καὶ ἔφερεν εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀδελφούς μας Χίους ὅλας τὰς παρηγορίας, ὅσας ἠδυνάμεθα νὰ προσφέρωμεν εἰς αὐτούς. Δευτέρα ἄλλη μοῖρα ὑπὸ τὸν Ἀντιναύαρχον Σαχτούρην διωρίσθη εἰς τὸν ἀποκλεισμόν, τὸν ὁποῖον οἱ Ναύαρχοι τῶν Συμμάχων Δυνάμεων μᾶς ἠνάγκασαν νὰ συστήσωμεν.

Μόλις αὐτὰ τὰ μέτρα ἔμβαιναν εἰς πρᾶξιν, μόλις ἡμεῖς ἠρχίζαμεν νὰ ἐξαπλόνωμεν βαθμηδὸν τὴν ἐπανορθωτικὴν ἐνέργειαν εὐρύθμου καὶ τακτικῆς διοικήσεως εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς ἐπικρατείας, καὶ νέα τότε μάστιξ ἐπελθοῦσα, τὰ πάντα συνετάραξεν ἐπικινδύνως.

Τοῦ Ἰβραχὶμ πασᾶ τὸ στρατόπεδον μᾶς κατετύζευσε τὴν πανώλην· αὐτὴ διεδόθη εἰς τὰς νήσους Πεστῶν καὶ Ὕδρας, εἰς τὸ Ἄργος καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου.

Τὸ ἔθνος ἐπέρασε καὶ τὸν νέον αὐτὸν πειρασμὸν μὲ τὴν εὐγενῆ ἀνδρίαν καὶ τὴν θαυμαστὴν ἀφοσίωσιν, μὲ τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζεται, καὶ κατεπάλαισε καὶ τὸ νέον αὐτὸ δυσκαταγώνιστον δεινόν.

Μολονότι αἱ ὑγειονομικαὶ γραμμαὶ ἐπρόβαλαν ἀνυπερβλήτους δυσκολίας, μολοντοῦτο ὁ ἐσωτερικὸς τῶν ἐπαρχιῶν ὀργανισμὸς ἐκανονίσθη. Αἱ δημογεροντίαι, οἱ Ἔκτακτοι Ἐπίτροποι καὶ οἱ Προσωρινοὶ Διοικηταὶ ἐσυστήθησαν· κατεστάθησαν παρομοίως τὰ Ὑγειονομεῖα, τὰ Λιμεναρχεῖα, αἱ Ἀστυνομίαι καὶ διερρυθμίσθησαν τὰ Τελωνεῖα.

Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν οἱ χρηματιστικοὶ πόροι μας ἦσαν ἐξηντλημένοι, ἡ θεία πρόνοια μᾶς ἐξαπέστειλε παρηγορίας.

Οἱ Μεγαλειότατοι, ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας ηὐδόκησαν νὰ μᾶς χορηγήσωσι χρηματικὰς ἐπαρκείας καὶ βοηθήματα. Τὰ τῆς Γαλλίας ἐσυνοδεύθησαν καὶ μὲ Πράκτορα διπλωματικὸν, παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει διωρισμένον.

Ὅθεν ὅσα ἠλπίσαμεν, ὅταν ἐμφανίσαμεν εἰς τὸ ἀνακτορικὸν βῆμα τῶν Συμμάχων Ηγεμόνων τὰς παρακλήσεις τῆς Ἑλλάδος, ἄρχισαν οὕτως ν' ἀποτελῶνται.

Αἱ ἐλπίδες μας ἐπραγματοποιοῦντο ὡταύτως καὶ διὰ τῆς μεγαλοψύχου συμπράξεως τοῦ Ναυάρχου Κοδριγκτῶνος. Ὁ εὐγενὴς οὗτος φίλος τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων κατώρθωσεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐκκένωσιν τῆς Πελοποννήσου ἀπὸ τὸν Αἰγυπτιακὸν στρατὸν, καθ' ὃν καιρὸν ἡ Γαλλικὴ ἐκστρατεία, ἐνεργοῦσα τὴν ἀπόβασίν της εἰς τὴν Χερσόνησον, ἔθετε τὸν κολοφῶνα εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀπελευθερώτεώς της.

Ἐκ τῶν φρουρίων τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Ἀχαΐας ἀνεχώρησαν τῳόντι οἱ Μουσουλμάνοι, καὶ οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν αὐτῶν, ὅσοι ἠμπόρεσαν νὰ ἐπιζήσουν εἰς τόσον μακρὰς καὶ βαρυωδύνους συμφορὰς, ἐπανῆλθον τέλος πάντων εἰς τὰ ἐρείπια καὶ τὰς ἐρήμους τῆς φίλης αὐτῶν πατρίδος. Τοιαῦτα τοὺς παραίτησεν ὁ ἐχθρὸς ἀντὶ τῶν πόλεων, τῶν χωρίων καὶ τῶν καλλιεργημένων καὶ καρποφόρων ἀγρῶν, τὰ ὁποῖα εἰσβαλὼν εἶχε κατακυριεύσει.

Χάρις εἰς τὴν παρουσίαν τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων, χάρις εἰς τοὺς ἄθλους καὶ τοὺς ἀγῶνάς των, χάρις εἰς τὰς βοηθείας, ὅσας ὁ στρατὸς οὗτος ἀρθόνως ἐπέχυσε παντοῦ, ὅπου ἐστρατοπέδευσεν· αἱ ἐπαρχίαι αὗται ἀρχηνοῦν νὰ ἐπανορθώνωνται· τὰ φρούρια τῆς Κορώνης, τῆς Μοθώνης, τοῦ Νεοκάστρου καὶ τῶν Πατρῶν, προκύπτουσιν ἐκ νέου ὡς διὰ θαύματος ἀπὸ τοὺς σωροὺς τῶν ἐρειπίων των, καὶ εἶναι ἤδη εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἀμυντικὴν στάσιν.

Κατὰ τὸν Νοέμβριον ἡ πανώλης φανεῖσα πάλιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Καλαβρύτων, ἐφθέρισε τὴν Χερσόνησον δευτέραν καταστροφήν. ἀλλ' οἱ στρατιῶται Γάλλοι κατὰ πρώτην πρόσκλησιν τοῦ περικλεοῦς αὐτῶν ἀρχηγοῦ ἐξῆλθον ἀπὸ τὰ στρατιωτικά των καταλύματα, καὶ καταστήσαντες μὲν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ Ἰγονέτου μεταξὺ παλυμόρφων κακουχιῶν καὶ κινδύνων ὑγειονομικὸν μεθόριον, χορηγοῦντες δὲ εἰς πλῆθος δυστυ-

χῶν ζωοτροφίας καὶ ἐνδύματα, ἐξέκοψαν εἰς ὀλίγας ἡμέρας τὸ σπέρμα τῆς τρομερᾶς ἐπιδημίας.

Ἡ Γαλλικὴ στρατιὰ ἐσταματήθη εἰς τὴν Χερσόνησον· οἱ Στερεοελλαδῖται προσμένοντες νὰ ἴδωσιν αὐτὴν ὑπερβαίνουσαν τὰ ὅρια τῆς Πελοποννήσου, μᾶς ἀπεύθυναν τὴν περὶ τούτου ἔφεσίν των· καὶ ἡμεῖς ἠλπίζαμεν νὰ τὴν ἴδωμεν τετελεσμένην, διότι δὲν ἠξεύραμεν τὴν διπλωματικὴν πρᾶξιν, ἡ ὁποία ἀπεφάσιζε περὶ τοῦ πράγματος ἑτέρως.

Ὡστόσον τὸ ἀποσταλμένον αὐτὸ στράτευμα ἐνῷ ἑτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ἀνεζώωσεν, ἐλάβομεν ἡμεῖς τῆς μεγαλοδωρίας τοῦ Δεκάτου Καρόλου νέα δείγματα. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης μᾶς παρέχει κατὰ συνέχειαν χρηματικὰ βοηθήματα, καὶ τὸ Γαλλικὸν στράτευμα ἀφίνει φρουρὰς εἰς τὰ φρούρια τῆς Μεσσηνίας, καὶ μᾶς χορηγεῖ πολύτιμα στοιχεῖα, διὰ νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ὀργανισμὸν τῶν τακτικῶν μας στρατευμάτων τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν σύμπηξιν, τὰς ὁποίας στεροῦνται.

Ἀλλ' αἱ εὐργεσίαι τοῦ Μεγαλειοτάτου Βασιλέως τῆς Γαλλίας δὲν περιορίζονται ἕως ἐδῶ· διατάττει, καὶ οἱ δυστυχεῖς, ὅσοι ἀπεκομίσθησαν αἰχμάλωτοι εἰς γῆν Αἰγύπτου ἀπέλαβαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν πατρίδα των.

Ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἀπὸ λογίους τοῦ ἐπιστημονικοῦ καταστήματος τῆς Γαλλίας καὶ ἀπὸ μηχανικοὺς, διωρίσθη νὰ μεταλλεύσῃ τὴν κλασικὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος. καὶ αὐτοὶ μὲν οἱ ἄνδρες θέλουσιν ἐνασχολεῖσθαι περὶ τὴν ἔρευναν τῶν ὅσα ἀνάγονται εἰς τὴν Ἀρχαιολογίαν, τὴν Γεωγραφίαν, τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, ἡ πατρίς μας δὲ θέλει ἀπολαύσει τοὺς καρποὺς τῶν πολυτίμων αὐτῶν ἱδρώτων.

Οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν Συμμάχων Ἡγεμόνων ἔφθασαν εἰς Πόρον κατὰ τὸν Σεπτέμβριον, καὶ ἐπροσκλήθημεν νὰ τοὺς χορηγήσωμεν τὰς πληροφορίας, ὅσας αὐτοὶ ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ πορισθῶσι περὶ τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα αἱ μεσολαβοῦσαι Δυνάμεις ἔμελλαν ν' ἀποφασίσωσι κατὰ τὰ ἄρθρα τῆς ἐν Λονδίνῳ Συνθήκης.

Ἡμεῖς ἀπεπληρώσαμεν αὐτὸ τὸ χρέος μας, ἔχοντες, πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς εἰσηγήσεις καὶ ὁδηγίας, τὰς ὁποίας ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνέλευσις ἔδωκεν εἰς τὴν διπλωματικὴν αὐτῆς Ἐπιτροπὴν, καὶ συμμορφούμενοι μὲ αὐτὰς τὰς ὁδηγίας ὅσον ἐκρέματο ἀπὸ ἡμᾶς.

Ὁ Μεγαλειότατος Αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας, καὶ ἔπειτα ὁ Μεγαλειότατος Βασιλεὺς τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, ἐτίμησαν ὡσαύτως τὴν Ἑλλάδα, ἀποστείλαντες παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει Διπλωματικούς των Πράκτορας.

Περὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ τελευταίου ἔτους, ἡ ἐν Λονδίνῳ συνδιάλεξις ἤρχισε κατ' ἐπανάληψιν τὰς ἐργασίας της. Τὸ Πρωτόκολλον τῆς 16 τοῦ Νοεμβρίου ὑπεγράφθη· αὕτη πλὴν ἡ πρᾶξις δὲν μᾶς ἐκοινοποιήθη ἐπισήμως. ἀλλὰ δὲν ἠκολούθησε τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 22 τοῦ Μαρτίου τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Θέλουν σᾶς γενῇ γνωσταὶ ὅλαι αἱ δικοινώσεις, ὅσαι διευθύνθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν περὶ αὐτῶν τῶν μεγάλων καὶ ἐμβριθῶν συμφερόντων, καὶ εἶμαι εὔελπις ὅτι θέλετε ἐγκρίνει ὅσας διακοινώσεις καὶ ἡμεῖς καθυπεβάλομεν εἰς τὴν δικαιοσύνην τῶν Συμμάχων Βασιλέων.

Θέλετε ἴδει, ὅτι ἐπροσπαθήσαμεν νὰ μὴν ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς, αἱ ὁποῖαι ὡδήγησαν τὴν Ἐθνικὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνέλευσιν, χωρὶς μολοντοῦτο νὰ παραβλέψωμεν καὶ ἐκείνας, ὅσαι εἶναι ἀναγκαία συνέπεια τῆς θέσεως τῆς Ἑλλάδος ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὰς μεσολαβούσας Δυνάμεις καὶ τὴν Ὀθωμανικὴν Πόρταν. Ἡ Συνθήκη τῆς 6 Ἰουλίου ὁριστικῶς διαλαμβάνει περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς θέσεως· ὅθεν αἱ ἐνεστῶσαι διαπραγματεύσεις ἀποβλέπουσι τὸ νὰ τὴν κάμωσι στάσιμον διαπάντα.

Περιττὸν νομίζομεν νὰ σᾶς ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν αἰτίων, ὅσα κατέστησαν ἀδύνατον τὴν πλήρη ἐκτέλεσιν τῶν νόμων τῶν ψηφισθέντων ἀπὸ τὰς Συνελεύσεις τῆς Ἐπιδαύρου, τοῦ Ἄστρους καὶ τῆς Τροιζῆνος. Στοχαζόμεθα παρομοίως ὅτι τὰ αὐτὰ αἴτια θέλουσιν ὑπάρχει, ἐνόσῳ ἐπίσημοι συνθῆκαι δὲν θέλουσι διορίσει

τὴν τοπικὴν περιφέρειαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰς σχέσεις τῆς Κυβερνήσεώς της πρὸς τὰς μεσολαβούσας Δυνάμεις καὶ πρὸς τὴν Ὀθωμανικὴν Πόρταν.

Πρὶν ἡ γενῇ τοῦτο, δὲν ἠμποροῦμεν ἡμεῖς, στοχαζόμεθα, εἰμὴ νὰ κανονίσωμεν προσωρινῶς τὴν ἐσωτερικὴν εὐταξίαν, νὰ ἐξασφαλίσωμεν διὰ δικαίων καὶ αὐστηρῶν μέτρων τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἀπέκτησαν οἱ πολῖται μὲ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματός των, καὶ νὰ ἐνασχοληθῶμεν εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν θεμελιωδῶν μας νόμων, διδασκόμενοι εὐσυνειδήτως ἀπὸ τῆς πείρας τὰ μαθήματα.

Αὗται δὴ αἱ θεωρίαι ὑπηγόρευσαν ὅλους τοὺς προσωρινοὺς κανονισμούς, τοὺς συγκροτοῦντας τὸ ὅλον τῶν πράξεων τῆς ἐνεστώσης Κυβερνήσεως· ὁ Γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας θέλει τοὺς παραδώσει ὅλους εἰς τὴν χρῆσίν σας, ὅταν τοὺς ζητήσετε.

Τὸ δικαστικὸν μέρος μόλις ἄρχεται νὰ συστήνεται· καὶ ἡμεῖς ἐξομαλύναντες πολυαρίθμους δυσκολίας, κατορθώσαμεν, ὅσον ἠδυνάμεθα, ν' ἀποπληρώσωμεν τὰς αἰτήσεις, τὰς ὁποίας αἱ ἐπαρχίαι κατ' ἐπανάληψιν μᾶς ἐξέφρασαν πολλάκις. Αὐταὶ ὁμολογοῦσιν ἤδη πρὸς ἡμᾶς τὴν εὐγνωμοσύνην των μὲ τρόπον προξενητικὸν τιμῆς εἰς τὸν χαρακτῆρα τῶν Ἑλλήνων. Μεγάλος ἀριθμὸς ὑποθέσεων ἔλαβε τέλος κατ' εὐχαρίστησιν πλήρη τῶν διαφερομένων μερῶν, καὶ χωρὶς νὰ προστρέξωσι τὰ δικαστήρια εἰς ἀπαγορευτικὰ καὶ κωλυτικὰ μέσα.

Μεταξὺ μολοντοῦτο αὐτῶν τῶν ὑποθέσεων εἶναι τινὲς, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦσιν εἰδικοὺς κανονισμούς. Ἡμεῖς ἐξεδώκαμεν ἕνα κανονισμὸν περὶ τῶν παλαιῶν χρεῶν· εἶναι δὲ καὶ ἄλλοι κανονισμοί, τοὺς ὁποίους ἴσως θέλετε θεωρήσει ὡς ἐξίσου ἀναγκαίους.

Ἡ Ἐκκλησία ὑπέφερε πολλὰ διὰ τὰς μακρὰς συμφορὰς τοῦ ἔθνους· τὸ χρέος ἡμῶν ἦτον νὰ προμηθευθῶμεν προπάντων ἀκριβῆ ἰδέαν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεώς της. Ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ ἐσυστήθη ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπὴ, καὶ προσμένομεν τὰς ἀναφοράς της.

Ἀφότου ἤλθομεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνησχολήθημεν περὶ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν Ἑλληνοπαίδων, τοὺς ὁποίους ἡ ταλαιπωρία καὶ τοῦ τόπου ὁ ὄλεθρος παρέδιδαν εἰς τὴν ἀργίαν καὶ τὴν ἀπώλειαν. Τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τὸ ἐν Αἰγίνῃ περιλαμβάνει ἤδη ἐξ αὐτῶν πεντακόσια, καὶ τὰ Ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα τὰ εἰς διαφόρους ἐπαρχίας ὀργανισθέντα χορηγοῦσιν εἰς ἐπέκεινα τῶν ἓξ χιλιάδων παιδία τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως τὴν ὠφέλειαν.

Ἓν τυπικὸν καὶ κανονικὸν σχολεῖον θέλει ὀργανισθῆ εἰς τὴν Αἴγιναν· εἰς τὸ σχολεῖον αὐτὸ θέλουν μορφώνεσθαι μαθηταὶ ἱκανοὶ νὰ διδάσκωσι τὴν Ἀλληλοδιδακτικὴν μέθοδον ἀναγκαίαν εἰς τὸ ἔθνος.

Ἐλπίζομεν ὅτι, διὰ τῆς θείας ἀντιλήψεως καὶ διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν γενναίων φίλων τῆς Ἑλλάδος, θέλομεν δυνηθῆ νὰ προμνηστεύσωμεν εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν καὶ χωρίον τὴν ὠφέλειαν τῶν στοιχειωδῶν σχολείων. Ὅταν ἡ βάσις αὐτὴ τεθῇ ἐπάνω εἰς σταθερὰ θεμέλια, τότε χρέος τῆς κυβερνήσεως θέλει εἶσθαι τὸ νὰ συστήσῃ χωρὶς ἀναβολὴν κεντρικὰ σχολεῖα εἰς διαφόρους ἐπαρχίας τῆς ἐπικρατείας, ὅπου οἱ κατὰ τὴν Ἀλληλοδιδακτικὴν τελειοποιηθέντες μαθηταὶ θέλουν κατασταθῆ ἐπιδεκτικοὶ διδασκαλίας ἀνωτέρας εἴς τε τὴν φιλολογίαν, καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας.

Ἓν κεντρικὸν στρατιωτικὸν σχολεῖον εἶναι ἤδη συστημένον εἰς Ναύπλιον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἀρχηγοῦ ἀξίου καὶ ζῆλον πνέοντος τὸ σχολεῖον αὐτὸ μᾶς ὑπόσχεται ἀδιστάκτως εὐτυχῆ ἀποτελέσματα.

Αὐτὸ τὸ κατάστημα ἀποτελεῖ μέρος τοῦ σώματος τῶν τακτικῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων· ἡ πρὸ ὀλίγου πρὸς ἡμᾶς διευθυνθεῖσα ἀναφορὰ παρὰ τοῦ κυρίου συνταγματάρχου Ἔϊδεκ, τοῦ μέχρι τοῦδε διευθύναντος αὐτὸ τὸ κατάστημα, θέλει σᾶς κάμει γνωστὰ, ὅσα μέχρι τοῦ νῦν ἐνεργήθησαν, καὶ ὅσα μένουν ἀκόμη νὰ ἐνεργηθῶσι, διὰ νὰ δοθῶσιν εἰς τὰ τακτικὰ στρατεύ-

ματά μας καὶ εἰς τὸν ὀργανισμὸν ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν, τῶν εἰς τὰ φρούρια ἀναφερομένων, ἡ ἔκτασις καὶ ἡ σύμπηξις αἱ εἰς αὐτὰς ἀπολύτως ἀναγκαῖαι.

Ὅταν σπουδαίως θεωρήσετε σιμὰ εἰς τὴν ἀναφορὰν αὐτὴν, καὶ ὅσας μᾶς διεύθυνε τὸ γενικὸν φροντιστήριον, ἔτι δὲ καὶ τὰς ἐπισυναπτομένας παρατηρήσεις μας, τότε θέλετε δυνηθῆ νὰ κρίνετε περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τοῦ ἐθνικοῦ στρατιωτικοῦ, καὶ περὶ τῶν μέτρων, ὅσα δέον νὰ ληφθῶσι διὰ νὰ βεβαιωθῆ μία τύχη ἁρμοδία καὶ πρόσφορος εἰς τοὺς πολίτας, οἱ ὁποῖοι ὡπλοφόρησαν, καὶ οἱ ὁποῖοι θέλουν ὁπλοφορήσει κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ διὰ νὰ δοθῆ εἰς τὸ στράτευμα καὶ εἰς τὸ ναυτικὸν διοργάνωσις ἀνάλογος πρὸς τοὺς πόρους καὶ πρὸς τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος.

Τόσον τὸ στράτευμα ὅσον καὶ ὁ στόλος ἐκτέλεσαν τὰ καθήκοντά των, ὥστε τὸ ἔθνος χρεωστεῖ εἰς ἀμφότερα ταῦτα εὐγνωμοσύνης δείγματα δι' ὅσους κατώρθωσαν ἀγῶνας ὑπὲρ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἐπικρατείας, τὰς ὁποίας οἱ Τοῦρκοι ἐκ νέου κατεκυρίευσαν, ἔρμαιον ἐπιτυχόντες τὴν γενικὴν ἀμηχανίαν.

Αἱ ἐπαρχίαι, αὗται τὴν σήμερον σκεπάζονται ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Σταυροῦ. Ἡ θεία πρόνοια καὶ ἡ φιλανθρωπία τῶν συμμάχων ἡγεμόνων δὲν θέλουν τὰς ἐγκαταλείψει βεβαίως νὰ περιπέσωσι πάλιν εἰς τὰς προλαβούσας μακροχρονίους συμφοράς των.

Ὁ καταστρωμένος λογαριασμὸς, τὸν ὁποῖον ἡ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας ἐπιτροπὴ θέλει θέσει ὑπ' ὄψιν σας, καὶ τοῦ ὁποίου ἡμεῖς σᾶς δίδομεν ἐδῶ τὴν περίληψιν, θέλει σᾶς παραστήσει ἀποτελέσματα, ὥστε δι' αὐτὰ ταῦτα θέλετε ἐκ νέου εὐγνωμονεῖ πρὸς τοὺς σεβαστοὺς εὐεργέτας τῆς Ἑλλάδος, καὶ πρὸς τόσους λαμπροὺς καὶ γενναίους ἄνδρας εὐνουστάτους εἰς τὴν ὑπόθεσίν της.

Βλέπετε τὴν κατάστασιν τῶν μικρῶν μας εἰσοδημάτων, καὶ ἠμπορεῖτε συγχρόνως νὰ ὑπολογισθῆτε τὸ ἄπειρον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἔχετε νὰ ἐκτελέσετε, διὰ νὰ παραστήσετε τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον ἀρ-

κετὸν εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἔθνους, καὶ εἰς ἀπάντησιν τῶν χρειῶν του τῶν κατεπεικτικωτέρων.

Ἡμεῖς πᾶσαν σπουδὴν κατεβάλομεν διὰ νὰ σᾶς προσφέρωμεν πόρους· θέλουν σᾶς γενῆ γνωστὰ ὅλα μας τὰ κινήματα παρὰ ταῖς Συμμάχοις Αὐλαῖς, ἀποβλέποντα νὰ καταστήσωσι δυνατὴν τὴν διαπραγμάτευσιν δανείου ἑξήκοντα μιλλιονίων φράγκων ὑπὸ τὴν βασιλικὴν των προστασίαν.

Θέλετε ἀναγνώσει τὰς περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἀπευθυνθείσας πρὸς ἡμᾶς διακοινώσεις, καὶ θέλετε συλλάβει ἐλπίδας τὰς αὐτὰς μὲ τὰς ἡμετέρας.

Ἐπὶ πᾶσιν εὐχόμεθα, ἵνα εἰς τὰς παρούσας βαρείας καὶ δυσχερεῖς περιστάσεις βουλευθῆτε συμφώνως μὲ τὰς προσδοκίας τῆς πατρίδος, καὶ τῶν Συμμάχων Δυνάμεων, καὶ ὅλων τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν. Συγκρίνοντες τὸ περασμένον μὲ τὸ παρὸν, δὲν θέλετε δυσκολευθῆ εἰς τὸ νὰ λάβετε ὀρθὰ καὶ φρόνιμα μέτρα, διὰ τῶν ὁποίων νὰ δυνηθῆτε νὰ βάλετε τὸ ἔθνος εἰς θέσιν τὴν εὐαρμοστοτέραν πρὸς τὴν μέλλουσαν τύχην τὴν παρὰ τῆς ἀνωτάτω προνοίας ἀποταμιευομένην περὶ αὐτοῦ. Ἡμεῖς αὐτοὶ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ συνεισφέρωμεν κατὰ τοῦτο ἑτέρως πως, εἰμὴ διὰ τῆς γενναιοψυχίας, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐμπνέει τὸ ἱερὸν τῆς ὑποθέσεώς μας, καὶ διὰ τῆς καθαρότητος καὶ μετριότητος τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας θέλομεν ἀκολουθήσει διὰ νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἱεράν μας αὐτὴν ὑπόθεσιν.

Διαπραγματεύσεις ἄρχισαν. Ἂν ἡμεῖς προσκληθῶμεν νὰ λάβωμεν μέρος εἰς αὐτὰς καταλλήλως μὲ τὰ ἄρθρα τῆς ἐν Λονδίνῳ συνθήκης, εἰς σᾶς ἀνήκει νὰ ἐφοδιάσετε τὴν κυβέρνησιν μὲ τὴν ἀναγκαίαν πληρεξουσιότητα.

Ἠμπορεῖτε ἤδη νὰ βουλευθῆτε περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, καθὸ πληρέστατα εἰδήμονες, διότι ἔχετε ὑπ' ὄψιν ἐπίσημα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα δὲν σᾶς ἀφίνουν κἀμμίαν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ τῆς εἰρηνοποιήσεως σχεδίου τοῦ παραδεχθέντος εἰς τὴν ἐν Λονδίνῳ συνδιάλεξιν.

Καὶ πάλιν τὸ ἐπαναλέγομεν. Ἐν πρώτοις ἐρωτήσατε τὴν καρδίαν σας· ἐπικαλεσθῆτε τὸ αἴσθημα τῶν καθηκόντων σας, καὶ μὴν ἀμφιβάλλετε ποτὲ περὶ τῆς δικαιοσύνης τῶν Συμμάχων Βασιλέων.

Δεύτερον χρεωστεῖτε νὰ θεωρήσετε σπουδαίως τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῆς ἐπικρατείας, καὶ ἂν δώσετε τὴν ψῆφόν σας εἰς τὴν γνώμην, τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω περὶ αὐτοῦ τούτου σᾶς ἀνήγγειλα, θέλετε κρίνει τότε ὅτι αὐτὴ δὲν θέλει εἶναι δυνατὸν νὰ κανονισθῇ διὰ συνταγματικῶν καὶ μονίμων νόμων, εἰμὴ ὅταν ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος ἀποφασισθῇ ὁριστικῶς. Θέλετε ἴσως προαχθῆ εἰς τὸ νὰ ἐπικυρώσετε μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἐνεστῶτος προσωρινοῦ συστήματος, τροπολογουμένου πλὴν ὥστε ἡ κυβέρνησις, ἔχουσα περὶ αὐτὴν νέα συμβούλια, νὰ ἠμπορῇ νὰ στερεώσῃ μὲν καὶ συγκρατήσῃ τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν ἡσυχίαν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, νὰ ἐπιχειρισθῇ δὲ ὠφελίμως τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν συνταγματικῶν μας νόμων, καὶ νὰ λάβῃ τέλος πάντων ὅλα τ' ἄλλα μέτρα, ὅσα ἡ τιμή, ἡ δικαιοσύνη καὶ σοφὴ πρόβλεψις καὶ εὐστοχία ἰδιαιτέρως συστήνουσιν εἰς τὴν προσοχήν σας.

Εἰς τὴν αὐτὴν ὑπάγονται κατηγορίαν τὰ μέτρα τόσον τὰ περὶ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς δημοσίου πίστεως, ὅσον καὶ περὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους, καὶ περὶ τῶν ἀποζημιώσεων, τὰς ὁποίας ἡ κυβέρνησις χρεωστεῖ δικαίως νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς πολίτας τοὺς θυσιάσαντας τὴν περιουσίαν των ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μὴν καὶ περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὅσων αἱ ἐν Ἄστρει, Ἐπιδαύρῳ καὶ Τροιζῆνι Συνελεύσεις ὑπεσχέθησαν καὶ πρὸς αὐτοὺς τούτους τοὺς πολίτας καὶ πρὸς τοὺς ἀνδρείους ἐκείνους, ὅσοι ἔχυσαν τὸ αἷμά των ὑπὲρ πατρίδος, καὶ ἐπὶ πᾶσι περὶ τῶν παρηγορημάτων καὶ βοηθειῶν, τὰς ὁποίας χρεωστεῖ ἡ κυβέρνησις νὰ προμηθεύσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους εἰς τὰς πόλεις, ἐλεεινὰ ἤδη ἐρείπεια κειμένας, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν τόσον ἀξιότιμον, ὅσον δυστυχῆ τάξιν τῶν γεωργῶν.

Διὰ νὰ λύσωμεν μὲ πραγματικὴν ὠφέλειαν ὅλα ταῦτα τὰ ζητήματα, καὶ ὅσα μετ' αὐτῶν εἶναι συνδεδεμένα, χρειάζεται

καιρὸς, ἡ διὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν μὲ ἄλλας λέξεις, εἶναι χρεία ἐξωτερικῶν πληροφοριῶν, αἱ ὁποῖαι μᾶς λείπουσιν, εἶναι δὲ χρεία καὶ πληροφοριῶν ἐσωτερικῶν τὰς ὁποίας θέλομεν προσπαθήσει νὰ συλλέξωμεν μὲ ἀκρίβειαν.

Ἀποφασίζοντες ὅμως ἀπὸ τὴν σήμερον τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς βάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ κυβέρνησις συμφώνως μετὰ τῶν συμβουλίων της θέλει χρεωστεῖ νὰ ἐνασχολῆται περὶ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τῶν μεγάλων ζητημάτων, καὶ τῶν ἀπ' αὐτὰ ἐξαρτωμένων οὐσιωδεστάτων συμφερόντων, τότε θέλετε ἐκτελέσει τὸ ἥμισυ τοῦ ἔργου σας. Αὐτὸ δὲ θέλει συντελεσθῆ καὶ ἀποπερατωθῆ, ὅταν συνέλθετε πάλιν διὰ νὰ γνωρίσετε τὰς ἐργασίας τῆς κυβερνήσεως, καὶ διὰ νὰ βουλευθῆτε ὁριστικῶς περὶ τῶν νομοσχεδίων, τὰ ὁποῖα αὐτὴ θέλει θέσει ὑπ' ὄψιν σας.

Ἂν παραδέχεσθε τοῦτο τὸ σχέδιον, ἡ κυβέρνησις κατὰ τὰς βάσεις, τὰς ὁποίας θέλετε ἀποφασίσει, θέλει ἀποκριθῆ πρὸς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις, ὁσάκις θέλει πρόκεισθαι λόγος περὶ συμβιβασμῶν ἀναφερομένων πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐν Λονδίνῳ συνθήκης.

Ἀλλ' εἰς τὰς συμβιβάσεις αὐτὰς δὲν θέλει ὑποχρεοῦσθαι τὸ ἔθνος, εἰμὴ ὅταν σεῖς ἠθέλετε τὰς ἐπικυρώσει.

Τὰ αὐτὰ λέγομεν καὶ περὶ τῶν συνταγματικῶν νόμων· αὐτοὶ μετὰ σκέψιν ὥριμον καὶ συζήτησιν θέλουν συνταχθῆ καθ' ἃς ἠθέλατε θέσει ἀρχάς· καὶ εἰς σᾶς ἀπόκειται ὡσαύτως τὸ νὰ περιβάλετε τοὺς νόμους αὐτοὺς μὲ τὴν ἐπικύρωσίν σας.

Θέλετε ψηφίσει τέλος πάντων τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς διασχηματισμοὺς, κατὰ τοὺς ὁποίους ὅλα τ' ἄλλα συμφέροντα θέλει δεήσει νὰ κανονισθῶσιν, ἕως τὴν νέαν συγκάλεσιν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

Ἐν τοσούτῳ πρὸ τῆς διαλύσεως ταύτης τῆς συνελεύσεως, θέλετε, ὡσὰν ἀμιλλώμενοι, προθυμοποιηθῆ νὰ γενῆτε τὰ ὄργανα, διὰ τῶν ὁποίων τὸ ἔθνος θέλει ἀναπέμψει μὲν τὰς δοξολογίας του εἰς τὴν διέπουσαν τὰς τύχας τῶν λαῶν ὑπερτάτην πρόνοιαν, καταστήσει δὲ πασιδήλους τὰς προσφορὰς τῆς εὐγνωμοσύνης του πρὸς τοὺς Συμμάχους Μονάρχας, σεβαστοὺς αὐτοῦ εὐεργέτας, πρὸς τοὺς Ναυάρ-

χους αὐτῶν, πρὸς τὴν διαπεντίως ἀποσταλθεῖσαν στρατιὰν, πρὸς τὸν κλεινὸν ἀρχηγόν της, καὶ πρὸς τοὺς φιλέλληνας, διὰ πολλῶν μὲν καὶ συνεχῶν συμπαθείας ἔργων, διὰ μεγάλων δὲ ἀγώνων, ἀποδείξαντας τὴν αὐτῶν εὔνοιαν πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Παρρησία καὶ εἰλικρινῶς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἀνωτέρω παραστήσας, ἐπλήρωσα, κύριοι, τὰ πρὸς τὸ ἔθνος χρέη μου.

Ἐμπιστευθεὶς παρ' αὐτοῦ τῆς πρωτίστης ἀρχῆς τὸ ἀξίωμα, νομίζω εὐδαιμονίαν μου τὸ νὰ θυσιάσω ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἡμερῶν μου, καὶ μάλιστα, ἂν ἤθελα προσκληθῆ, ὡς τὸ ὑπερεπιθυμῶ, νὰ ὑπηρετήσω ἀκόμη τὴν πατρίδα, ὡς ἁπλούστατος πολίτης. Διὰ τοῦ τοιούτου ἤθελ' ἀποδείξει ἐναργέστερον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅσα συναισθάνομαι διὰ τ' ἀλλεπάλληλα τῆς ἐμπιστοσύνης τεκμήρια, τὰ ὁποῖα εὐαρεστήθησαν νὰ μὲ δώσωσι (*).

Πρὸς τοὺς Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Προσωρινοὺς Διοικητάς.

Ἄργει, 11 ἰουλίου 1829.

Λαμβάνετε παρασυναπτόμενα τὴν προσλαλιὰν καὶ τὸν ἀπολογισμὸν ὃν ἔδωκεν ἡ κυβέρνησις ἀνοίγουσα σήμερον τὴν τετάρτην ἐθνικὴν συνέλευσιν, καὶ προσκαλεῖσθε νὰ τὰ κοινοποιήσετε εἴς τε τὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τοὺς πολίτας πρὸς οὓς ἔχετε πίστιν. Ἐκ τοῦ ἀπολογισμοῦ δὲ πάντες θέλουσι καταμάθῃ τήν τε κατάστασιν τοῦ τόπου καὶ τὴν ἔφεσιν ἣν ἐφίεται ἡ κυβέρνησις ὅπως αὐτὸ τὸ ἔθνος συντελέσῃ εἰς πλήρωσιν τῶν αὐτῷ ἀποκεκληρωμένων.

Ἡμεῖς δὲ ἐλπίζομεν ὅτι ἐκ τῶν φροντίδων τῆς συνελεύσεως θέλομεν εὐπορήσῃ νὰ παρέξωμεν εἰς τὰς ἐπαρχίας τὴν καθήκουσαν ἀναψυχὴν καὶ ἀνόρθωσιν.

(*) Ἴδε εἰς τὰ πρόσθετα κομμάτια ἀρ. 1, τὴν ἀπόκρισιν τῆς συνελεύσεως πρὸς τοῦτον τὸν λόγον.

Τῷ Κ. Α. Μαυροκορδάτῳ.

Ἄργει, 13 ἰουλίου 1829.

Μὴ δυσχεραίνετε ἂν ἐβράδυνα μέχρι σήμερον νὰ ἀποκριθῶ πρὸς τὸ γράμμα σας τῆς 8, τὸ ὁποῖον τῇ 11 ἔλαβον· διότι, ἂν εἰς τὰς συνήθεις μου ἀσχολίας προσθέσετε ἤδη καὶ τὰς περὶ τὴν συνέλευσιν, θέλετε ἰδεῖ ὅτι καιρὸς πολὺς δὲν μένει. Ἁρπάζω ὅμως τὴν πρώτην μου ἐλευθέραν στιγμὴν ἵνα μὴ σᾶς ἀφίσω ἐπὶ πολὺ ἄνευ τῆς ἀποκρίσεως.

Πολλὰ σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν παρρησίαν τῆς τῶν καθ' ὑμᾶς ἐκθέσεως, καὶ θέλω νὰ σᾶς ἀμείψω διὰ τῶν ἴσων, ἀποφαινόμενος καὶ ἐγὼ μετὰ πάσης ἐνδύσεως τὴν περὶ τούτου γνώμην μου.

Ἐξεύρετε ὅτι πρὸ πολλοῦ πολλοὶ ζηλοτύπως ἐθεώρησαν τὸ ἐνεργὸν μέρος ὅπερ σᾶς ἔδωκα εἰς τὴν δημοσίαν διοίκησιν, ἐγὼ δὲ, γνωρίζων τὴν ἐν ὑμῖν μεγάλην σπουδὴν καὶ διαφέρουσαν ἱκανότητα, ἐπιδοκιμάζων δὲ καὶ τὰ ἔργα, καὶ τῆς διανοίας ὑμῶν τὸ ὑπέροχον, ἠσπαζόμην μὲν τὴν ὑμετέραν συνεργασίαν, ἄφινον δὲ τοὺς ζηλοτύπους νὰ λαλῶσιν, ἐλπίζων ὅτι ἡ πεῖρα καὶ μαρτυρία αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἤθελάν ποτε κατασιγάσῃ τὸν θροῦν τῶν τοιούτων. Βλέπω ὅμως ἐξ ὅσων μοὶ γράφετε ὅτι ἄλλως ἔχει.

Ἐπιθυμεῖτε ἐξέτασιν ἵνα καταισχύνετε τὴν συκοφαντίαν. Ἀλλ' ἂν μοὶ δείξετε τὸν τρόπον αὐτῆς, θέλει ἀνοιχθῆ ἐν καιρῷ καὶ τόπῳ· εἰ δὲ μὴ, δὲν βλέπω διὰ τί νὰ παραιτηθῆτε τῶν δημοσίων πραγμάτων. Πλὴν καὶ ἂν ἐλάβετε περὶ τούτου ἀπόφασιν ἀμετάθετον, πάλιν σᾶς προβάλλω νὰ περιμείνετε ἐν ἡσυχίᾳ τὸ τέλος τῆς συνελεύσεως, ὅτε, ἀναγκαίως γενησομένων μεταβολῶν εἰς τὰ διοικητικὰ, θέλετε δυνηθῆ νὰ κρίνετε ἂν σᾶς συμφέρῃ ἢ νὰ λάβετε μέρος εἰς αὐτὰ ἢ νὰ ἀπολαύσετε τὰς χάριτας τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου.

Σᾶς ἀποδεικνύουσι δ', ἐλπίζω, αἱ διεξηγήσεις μου αὗται ὅτι περισσότερον σᾶς τιμῶ παρ' ὅσον ὑπολογίζεσθε.

Ὁ Κ. Μεταξᾶς μοὶ ὡμίλησε περὶ τοῦ σχεδίου διὰ τὸ Ἀκτιακὸν φρούριον, καὶ θέλω τὸ σπουδάσῃ ἅμα λαβὼν καιρόν.

Τῷ Ἀντισυνταγματάρχῃ Κ. Ῥαΐκῳ, φρουράρχῳ Πατρῶν.

Ἄργει, 18 ἰουλίου 1829.

Ἐχάρην μοθὼν ὅτι ἡ δευτέρα τοῦ ἱππικοῦ ἴλη ἔφθασε τέλος εἰς Πάτρας, καὶ ὑμεῖς κατωρθώσετε νὰ σκεπάσετέ που προσωρινῶς τοὺς ἀνθρώπους τε καὶ τοὺς ἵππους ἕως οὗ δυνηθῆτε νὰ ἐπιχειρήσετε τὴν κατασκευὴν τοῦ στρατῶνος. Περὶ δὲ τῶν δυσκολιῶν ἃς ἔχετε διὰ τὰς νομὰς τῶν ἵππων, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλετε φθάσῃ κατὰ μικρὸν νὰ συμβιβάσετε τὸ πρᾶγμα μετὰ τοῦ Κ. Σαιμμαρτίνου. Ἀλλὰ πέμπω σήμερον καὶ πρὸς τὸν Κ. Ἀζιώτην διαταγὰς ἵνα δώσῃ εἰς τὰς αἰτήσεις σας ὅσην ἀντίληψιν δυνηθῇ.

Αἱ ἐν τῇ ἐκθέσει σας ὑπ' ἀριθ. 9 περιεχόμεναι πληροφορίαι περὶ τῶν λῃστῶν οἵτινες ἤρχισαν νὰ φαίνωνται εἰς τοὺς περὶ Πάτρας δρόμους, μοὶ εἶχαν φθάσῃ πρότερον ἤδη. Τὸ τοιοῦτο δὲ κακὸν ἀποδίδουσα ἡ κυβέρνησις μᾶλλον εἰς τὴν φατριαστικὴν διάθεσιν τὴν ἔτι βασανίζουσαν ἐπαρχίας τινὰς τῆς Πελοποννήσου, παρὰ εἰς ἄλλην αἰτίαν, (περὶ οὗ πείθεται ἔτι βαθύτερον ὑπὸ τῶν παρατηρήσεών σας) ἐζήτησε προτιμοτέρως τὴν θεραπείαν ἐκ τῆς χρήσεως τοπικῶν φροντισμάτων, τὰ ὁποῖα, φρονίμως μεθοδευόμενα, ἔμελλον νὰ διαταράξωσι τὴν πλεκτάνην, καὶ ἅμα εἰς φῶς μέγα νὰ φέρωσι τὴν ἀνίσχυρον αὐτῆς κακοβουλίαν. Ταῦτα δὲ ἀνέθεσα εἰς τὸν στρατηγὸν Κολοκοτρώνην, ὡς πανηγεμόνα τῶν ἐπαρχιακῶν τῆς Πελοποννήσου στρατευμάτων, καὶ αὐτὸς ἔστειλεν ἀνθρώπους ἐπὶ τῶν τόπων, οἵτινες ταύτῃ τῇ ὥρᾳ καὶ κατέπαυσαν, ἐλπίζω, τὰς σημαινομένας παρ' ὑμῶν ἀταξίας.

Ἂν δὲ ἄλλως συμβῇ, καὶ μετὰ τὴν λῆψιν τοῦ παρόντος κρίνετε

ἔτι ἐπωφελὲς ἢ ἀναγκαῖον νὰ ἐνεργήσετε ὅπερ μοι προβάλλετε, ἐνεργήσατε, διότι πέποιθα ἐπὶ τῇ ἱκανότητι καὶ τῇ σπουδῇ ὑμῶν περὶ τὰ ἐπιχειρηθησόμενα.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ἄργει, 19 ἰουλίου 1829.

Δεινὴν λύπην μοὶ ἐπροξένησεν ἥ,τε δήλωσις ὑμῶν ἀπὸ τῆς 14, καὶ αἱ ἐξηγήσεις ὅσας μοι ἔδωκεν ὁ Κ. Λασάνης καὶ ὁ χιλίαρχος Χριστόδουλος.

Τὴν μὲν πρὸς τὸν στρατὸν δυθεῖσαν ὑπόσχεσίν σας εἶχε δώσῃ καὶ πρὸς ὑμᾶς ἡ κυβέρνησις. Ἐλλεινὸν δὲ μόνον ὑπάρχει τὸ ὅτι ἠναγκάσθητε νὰ τὴν δώσετε ἐγγράφως, ὡς ἐὰν δὲν ἤρκει ὁ ὑμέτερος λόγος ἢ ὁ τῆς κυβερνήσεως.

Μετὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἐνεστώσης τριμηνίας θέλει γείνῃ νέα ἐπιθεώρησις, καὶ μετὰ ταύτην ἡ πληρωμὴ τῶν καθυστερούντων. Ἐὰν ὅμως ἐν τῷ μεταξὺ ἐκραγῶσι νέαι ταραχαὶ καὶ στασιασμοί, ἡ κυβέρνησις ἀναγκαίως θέλει λάβῃ κατ᾽ αὐτῶν τὰ αὐστηρότατα προνοήματα.

Ἂς μάθωσιν οἱ στρατιῶται ὅτι καὶ ἡ ἐλαχίστη πρᾶξις των ἀποσημειοῦται παρά τε τῶν πρακτόρων τῶν συμμαχουσῶν Δυνάμεων καὶ παρὰ τοῦ ἐν τοῖς Μεσσηνιακοῖς φρουρίοις στρατάρχου τῶν Γάλλων· ἐξ οὗ ἕπεται ὅτι ἡ κυβέρνησις ὑπεύθυνος καθίσταται διὰ τὰ περὶ τοῦ στρατοῦ βουλεύματά της ὄχι μόνον πρὸς τὸ ἔθνος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς δυνάμεις, τῶν ὁποίων ἡ μεσιτεία θέλει διαβραβεύσῃ τὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ τούτου καθαρῶς ἐξηγουμένου εἴς τε τοὺς ἀρχηγοὺς καὶ τοὺς στρατιώτας, θέλουσι καταλάβῃ ὅλοι ὅτι τὸ παρὸν δὲν ὁμοιάζει μὲ τὰ περασμένα. Καὶ ἰδοὺ πῶς ὁ στρατηγὸς Σνεϊδέρος, καὶ ἀφ᾽ οὗ ἔπαυσεν ἡ ἐν Ναυπάκτῳ ταραχὴ, ἔκρινε νὰ βεβαιωθῇ μόνος περὶ

τοῦ πράγματος, καὶ ἔστειλε λοιπὸν εἰς Ναύπακτον φρεγάταν μὲ δύω λόχους προμάχων (grenadiers) ὑπὸ ταξιαρχικὸν ἄνδρα (officier supérieur), ὅστις διετάχθη νὰ σημάνῃ πρὸς τοὺς Ῥουμελιώτας νὰ παύσωσι τῶν ταραχῶν, διότι δὲν θέλει τὰς ἀνεχθῇ ὁ Γαλλικὸς στρατὸς, τεταγμένος ἐπὶ τῆς φυλακῆς τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας τῆς Ἑλλάδος, ἰδίᾳ δὲ τῆς Πελοποννήσου. Τοῦτο προηγούμενον ἂς νουθετήσῃ τὸν στρατὸν περί τε τῶν παρόντων καὶ τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ κλήρου, τὸν ὁποῖον ἔχει ὅλον εἰς χεῖρας του, ἤτοι πρέπει νὰ τὸν ἐξασφαλίσῃ διὰ τῆς καλῆς του διαγωγῆς.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ στρατοῦ. Τὰ δὲ περὶ τῆς στρατιωτικῆς ὑμῶν ἱδρύσεως ὁδηγήματα θέλετε λάβῃ παρά τε τοῦ πληρεξουσίου ἐπιτρόπου καὶ τοῦ ἐπιμελητηρίου.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ἄργει, 19 ἰουλίου 1829.

Τὸ γράμμα σας τῆς 13 μέγιστα μὲ ἐλύπησε, καταμαθόντα τὴν παρὰ τῷ ὑμετέρῳ στρατῷ ἐπιτυχίαν τῶν ῥαδιουργικῶν ἀνθρώπων.

Ἐκ τῆς σημερινῆς ἀξιωματικῆς ἀπαντήσεως ἔχετε τὸ ἐνδόσιμον νὰ εἴπητε πρὸς τοὺς στρατιώτας ὅτι ἡ κυβέρνησις θέλει καταβάλῃ πᾶσαν σπουδὴν ἵνα ὁ λόγος σας τελεσθῇ.

Τὸ δὲ ἐπιμελητήριον θέλει στείλῃ, κατ' αὐτὰς τὰς πρώτας τοῦ αὐγούστου ἡμέρας, διαταγὰς πρὸς διεκθεώρησιν τοῦ στρατοῦ, μεθ' ἣν θέλουσι πληρωθῇ τὰ καθυστεροῦντα.

Ἐν τοσούτῳ δὲ καὶ ἡ δημοσίευσις τοῦ κυβερνητικοῦ ἀπολογισμοῦ μου, καὶ ὅσα ἐν αὐτῷ λέγονται ὑπὲρ στρατιωτῶν καὶ ἀξιωματικῶν καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς προνοητέων εἰς τὸ μέλλον, καὶ τὰ παρὰ τῆς συνελεύσεως δὲ ὑπὲρ αὐτῶν ψηφισθησόμενα, ἔστωσαν ἀποδείξεις εἰς τοὺς ἀνθρώπους τούτους ὅτι βούλεται ἡ κυβέρνησις τὴν σωτηρίαν των.

Δὲν νομίζω ὅτι θέλει μᾶς συγχωρήσῃ ὁ καιρὸς νὰ ὑποβάλωμεν

εἰς τὴν σκέψιν τῆς συνελεύσεως νόμον διορθωτικὸν ἢ μεταρρυθμιστικὸν τῆς διοργανώσεως τοῦ στρατοῦ. Θέλω τῇ προβάλῃ ὅμως νὰ στήσῃ κἂν τὰς βάσεις τῆς τοιαύτης μεταρρυθμίσεως, γενησομένης κατὰ τὰ ἐκ τῆς πείρας μαθήματα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐνεστῶσα διάταξις καὶ ὑμέτερον ἔργον εἶναι, καὶ ὑμεῖς μᾶλλον τῶν ἄλλων αὐτὸ διεδοκιμάσατε, ὑμᾶς καὶ πρὸ τῶν ἄλλων θέλω συμβουλευθῆ ἅμα δυνηθεὶς νὰ σχολάσω περὶ τοῦτο. Νῦν δὲ προὐργιαίτατον ὑπάρχει τὸ φυλάττειν τὸν στρατὸν ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὸν ῥαδιουργημάτων καὶ τῶν ῥαδιουργούντων, τῶν ὁποίων ἴσως θήραμα καταντήσει, ἂν ἐν καιρῷ δεν ἀσφαλισθῇ.

Λέγετε ὅτι τὰ γράμματα καὶ οἱ ἀπόστολοι οἱ ἐκ Ναυπλίου, Ἄργους, καὶ Αἰγίνης, διαστρέφουσι τὴν τοῦ στρατοῦ γνώμην, καὶ εἶναι σπουδαιότατον νὰ κόψωμεν τὸ νῆμα τῶν τοιούτων μηχανουργιῶν. Ἀλλὰ πρέπει πρῶτον νὰ ὁρισθῶμεν πληροφορίας σαφεῖς· εἰς τὸ ὁποῖον θέλουσι συνδράμῃ, δὲν ἀμφιβάλλω, αἱ φροντίδες σας, ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς ὑμῶν φρονήματος κινούμεναι.

Ἡ συνέλευσις μᾶς δίδει ἀρίστας ἐλπίδας, ματαιώσασα τελέως ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε διαβουλευμάτων αὐτῆς τοὺς μοχθηροὺς ἐκλογισμοὺς τῶν ὀλιγωτάτων τοῦ καλοῦ ἀντιπάλων. Ἔσται δὲ ἡ χρηματίσις αὐτῆς οὐχὶ μακρὰ, πεπεισμένων ὄντων τῶν πλειόνων ἀντιπροσώπων ὅτι ἐν τῷ παρόντι αἱ βάσεις μόναι πρέπει νὰ τεθῶσι τῆς μελλούσης διευθετήσεως τῶν μειζόνων τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων, καὶ ταύτας τὰς βάσεις, ὑποδεικνυομένας ἤδη ἐν τῷ ἀπολογισμῷ μου, μέλλουσι νὰ συζητήσωσιν.

Ἀφ' οὗ δὲ ἡ συνέλευσις τελειώσῃ τὰ ἔργα αὐτῆς, (ὅπερ ἔσται ἐντὸς δύω ἢ τριῶν ἑβδομάδων, ἐλπίζω·) θέλω σχολάσῃ ὅλως περὶ τὰ τοῦ στρατοῦ, πεποιθὼς ὅτι θέλετε ἐν τοσούτῳ κρατεῖ τὰ πράγματα ἐν εὐδοκουμένῃ τάξει (dans un état satisfaisant).

Ὁ Κ. Σπηλιάδης προσετάχθη νὰ σᾶς γνωστοποιῇ τὰς πράξεις τῆς συνελεύσεως, ἅμα δημοσιευομένας διὰ τῶν ἐφημερίδων.

Πρὸς τὸν Συνταγματάρχην Μ. Ἐϋδέκον(*).

Ἄργει, 22 ἰουλίου 1829.

Ἐπειδὴ σᾶς ὑποχρεοῖ ἡ κατάστασις τῆς ὑγιείας σας νὰ παραιτηθῆτε τῶν χρεῶν, τὰ ὁποῖα ἐξετελέσατε ἄχρι τοῦδε μὲ ὅλην τὴν εὐγενῆ ἀφοσίωσιν καὶ μὲ μεγίστην ὠφέλειαν ὡς πρὸς τῆς Ἑλλάδος τὰ συμφέροντα, ἡ κυβέρνησις αἰσθανομένη λύπην βαθυτάτην διὰ τοῦτο ἀποδέχεται τὴν παραίτησίν σας, καὶ σᾶς διορίζει νὰ παραδώσετε τὴν διεύθυνσιν τῶν τακτικῶν στρατευμάτων εἰς τὸν στρατοπεδάρχην Κ. Τρεζέλ. Θέλετε εὕρει ἐνταῦθα συνημμένον ἀντίγραφον τοῦ περὶ τούτων ἐκδοθέντος διατάγματος. Λυπούμεθα ἐπίσης καὶ διότι ὁ λαχαγὸς Κ. Σχνιτζλέην ἐπιθυμεῖ παρομοίως νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του.

Σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ τὸν ἐκφράσετε τὴν εὐγνωμοσύνην μας ὑπηρετήσαντα τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ ζήλου του, τῆς ἱκανότητός του, τῆς ἀνδρίας του καὶ τῆς ἀκαμάτου καρτερίας του.

Ἡ Δ′ ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 19 τοῦ παρόντος ἤκουσε τὴν πρὸς ἡμᾶς διευθυνθεῖσαν ἀναφοράν σας περὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου κατὰ τὰ οἰκονομικά, τὰ ὁποῖα εὐηρεστήθητε νὰ ἐπιφορτισθῆτε ἀπὸ τὸν μάϊον τοῦ παρελθόντος χρόνου, καθὼς καὶ περὶ τῆς διευθύνσεως τῶν τακτικῶν στρατευμάτων καὶ περὶ ὅλων τῶν ἄλλων τῆς ὑπηρεσίας κλάδων, ὅσοι συνέχονται μὲ αὐτά.

Ὁμοφώνως ἡ συνέλευσις ἐψηφίσατο εὐχαριστίας ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ μᾶς προσεκάλεσε νὰ γίνωμεν περὶ τούτων οἱ διερμηνεῖς αὐτῆς. Ἐκπληροῦντες τὸ χρέος τοῦτο σπεύδομεν νὰ σᾶς ἐκφράσωμεν κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν τὴν ὅσην θὰ δοκιμάσωμεν εὐχαρίστησιν, πέμποντές σας τῆς στρατηγίας τὸ δίπλωμα, τὸ ὁποῖον θέλομεν σᾶς πέμψει, ἅμα ὁ κύριος ὑμῶν, ὁ Βασιλεὺς, εὐαρεστηθῇ νὰ σᾶς

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 22 ἰουλίου.

δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ δεχθῆτε τὸν βαθμὸν τοῦτον καὶ νὰ ὑπηρετήσετε τὴν Ἑλλάδα.

Θέλομεν πέμψει ἐπίσης μὲ τὴν αὐτὴν εὐχαρίστησιν πρὸς τὸν λοχαγὸν Ν. Σχνιτζλέην ταγματαρχίας δίπλωμα. Τὰ δείγματα ταῦτα τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ἔθνους πρὸς δύο ἀξιωματικοὺς ἀξίως ὑπηρετήσαντας τὴν πατρίδα του θέλουν ἀποδείξει πόσον ἡ κυβέρνησις τοὺς τιμᾷ, καὶ πόσον ἐπιθυμεῖ νὰ τοὺς ἰδῇ ἐπανελθόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ συνεργάζωνται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελειοποίησιν τοῦ πολεμικοῦ ὀργανισμοῦ της.

Δέξασθε, κύριε Συνταγματάρχα, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς παρ' ἐμοῦ ὑπολήψεως.

Πρὸς τὸν στρατηγὸν Κ. Τρεζὲλ, γενικὸν Διευθυντὴν τῶν τακτικῶν Ἑλληνικῶν Στρατευμάτων (*).

Ἄργει, 22 ἰουλίου 1829.

Σᾶς ἐγκλείομεν ἐνταῦθα τὸ διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου σᾶς προσφέρομεν τὴν γενικὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπιθεώρησιν τῶν Ἑλληνικῶν τακτικῶν στρατευμάτων.

Δὲν θέλομεν σᾶς ἐξηγήσει ἤδη τὴν ὅσην μᾶς ἐμπνέουν εὐγνωμοσύνην τὰ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος εὐγενῆ αἰσθήματά σας, καὶ τὰ ὁποῖα σᾶς κινοῦσι νὰ δεχθῆτε τὸ βάρος τοῦτο.

Περιττὸν νομίζομεν νὰ σᾶς παραστήσωμεν τὸ μεγαλεῖον τοῦ πράγματος, ὄντες βέβαιοι ὅτι τὸ ἐννοεῖτε ὁ ἴδιος καὶ τὸ ἐκτιμᾶτε καθ' ὅλους τοὺς λόγους καὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Ἂς εἶσθε πεπεισμένος, κύριε Στρατηγὲ, ὅτι θαρροῦμεν πολὺ εἰς τὰ φωτά σας, εἰς τὸν ζῆλόν σας καὶ εἰς τὴν ἐμπειρίαν σας· ἂς εἶσθε

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 22 ἰουλίου.

δὲ πεπεισμένος ὅτι ἐλπίζομεν εἰλικρινῶς νὰ ἴδωμεν στεφανωμένους τοὺς εὐγενεῖς ἀγῶνάς σας μὲ εὐτυχῆ ἀποτελέσματα.

Σᾶς ἐγκλείομεν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν ἀρχηγὸν τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον γαλλικῶν στρατευμάτων, διὰ τῆς ὁποίας τὸν εἰδοποιοῦμεν τὸν διορισμόν σας εἰς τὴν γενικὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπιθεώρησιν τῶν Ἑλληνικῶν τακτικῶν στρατευμάτων.

Σᾶς ἐγκλείομεν ὡσαύτως ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς φρουράρχους τῶν φρουρίων, διὰ τῆς ὁποίας τοὺς προσδιορίζομεν τὰς περιστάσεις τῆς ὑπηρεσίας καθ' ἃς χρεωστοῦν νὰ ἀναφέρωνται κατευθεῖαν εἰς ἡμᾶς.

Δέξασθε, κύριε Στρατηγὲ, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἰδιαζούσης ἡμῶν ὑπολήψεως.

Τῷ καπιτάνῳ Διαμαντῇ Ὀλυμπίῳ.

Ἄργει, 23 ἰουλίου 1829.

Εἶμαι πολλὰ εὐγνώμων διὰ τὴν πληρεξουσιότητα ἣν μοι προσφέρετε ἐν ὀνόματι τῶν γενναίων συμπατριωτῶν σας, νέον μαρτύριον τῆς ὑμετέρας εἰς ἐμὲ πίστεως. Ἀλλ' οὔτε ἡ ἐνεστῶσα συνέλευσις οὔτε ἡ κυβέρνησις δύνανται ἐπὶ τοῦ νῦν νὰ κάμωσι χρῆσιν τῆς πληρεξουσιότητος ταύτης.

Καὶ ἄλλοτε σᾶς ἔγραψα ὅτι ἡ τύχη τῆς πατρίδος σας, καθὼς καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἄπο τῶν ἡμετέρων χειρῶν (hors de notre portée). Ταύτην θέλει πρυτανεύσῃ μὲν ὁ Θεὸς, αἱ συντυχίαι δὲ καὶ αἱ συμμαχοῦσαι Δυνάμεις θέλουσι μᾶς ἐξαγγείλῃ τὰ ἄνωθεν πρυτανευθησόμενα. Πρέπει λοιπὸν ἕκαστος νὰ μένῃ ἐν τοσούτῳ ἥσυχος ἐπὶ τῆς ὑποκειμένης ὁποιασδήποτε καταστάσεως, διότι ἐπιχειρῶν τι ἀφ' ἑαυτοῦ πρὸς τὴν αὐτῆς βελτίωσιν, ἐνδέχεται μᾶλλον νὰ τὴν χειροτερεύσῃ καὶ καταστήσῃ ἀδιόρθωτον.

Σᾶς ἐπαναλέγω ἄρα ὅ,τι σᾶς εἶπα καὶ τῇ 21 ἰουνίου, νομίζων σήμερον εἴπερ ποτὲ συμφερώτατον εἰς ὑμᾶς νὰ ἔχετε εὐδιαθέτους καὶ λείας τὰς μετὰ τῶν Τούρκων σχέσεις.

Καὶ τοῦτο μὲν πρὸς τὸ παρόν. Περὶ δὲ τοῦ μέλλοντος, πεποίθετε μὲν ἐπὶ τῇ θείᾳ προνοίᾳ, μὴ ἀμφιβάλλετε δὲ περὶ τῆς δικαιότητος τῶν συμμάχων Δυνάμεων. Θαῤῥεῖτε δὲ καὶ περὶ ἐμοῦ, ὅτι προθυμότατα καὶ εἰλικρινέστατα σπουδάσω ἐκ παντὸς τρόπου νὰ δικαιώσω τὴν εἰς ἐμὲ πίστιν τῶν συμπατριωτῶν σας, γινόμενος ὑμῖν ὠφέλιμος ὅσον δύναμαι.

Πρὸς τὸν προσωρινὸν Διοικητὴν Σκοπέλου θέλουσι δοθῇ τραναὶ διαταγαὶ ἵνα μὴ ἔχετε πλέον ἀφορμὰς παραπόνων παρὰ τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Δεντζέλῳ.

Ἄργει, 25 ἰουλίου 1829.

Ἀσπασίως σᾶς ὁμολογῶ τὴν εὐδοκίαν μου ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἐκθέσει τῆς 13 τοῦ φθίνοντος.

Ἄριστα ἐξεπληρώσατε τὸ βούλημα τῆς κυβερνήσεως, συνθέμενοι μετὰ τοῦ Ἄγγλου πλοιάρχου Κ. Ι. Ἄστιγγος τὰ πρὸς ἐλευθέραν εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον ναυτιλίαν τῶν Ἰονίων καὶ οὐδετερευόντων πλοίων.

Αὗται ὅμως αἱ συνθεσίαι δὲν δύνανται οὐδὲ πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ἄλλως εἰμὴ ὡς πραγματικαὶ πρόνοιαι, ἐξ ὧν οὐδόλως προκριματίζονται τὰ περὶ τῶν προκειμένων δικαιωματικὰ ζητήματα.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, καί τοι πολλὰ ἐπιθυμούσης τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἀναπαῦσαι τὸν πλοίαρχον Ἄστιγγα αἰτοῦντα τὴν παρ' ἡμῶν ἀπόλειψιν τοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων κατεσκευασμένου καὶ κρατουμένου ὀχυρώματος εἰς τὰς προχοὰς τοῦ Λούρου, ἔτι δὲ καὶ τῆς θέσεως τοῦ Κορακονησίου, μοὶ εἶναι ὅμως ἀδύνατον πρὸς τὸ παρὸν νὰ σᾶς ἐπιτρέψω νὰ συγκατατεθῆτε. Καὶ λέγετε καλῶς, ὅτι ἀντὶ ταύτης τῆς παραχωρήσεως ἔπρεπε καὶ οἱ Τοῦρκοι νὰ μᾶς παραχωρήσωσι τὸ φρούριον τῆς Πούντας. Ἐγὼ δὲ

προσθέτω ὅτι ὁ τοιοῦτος συμβιβασμὸς ἤθελεν ἔχει ὑποτιθέμενον, ἀ. ὅτι ἡ Ὀθωμανικὴ Πόρτα ἐδέχθη τήν τε μεσιτείαν καὶ τὰς παρὰ τῶν συμμαχικῶν πρέσβεων γινομένας αὐτῇ προτάσεις ὑπὲρ εἰρηνεύσεως τῆς Ἑλλάδος, β'. ὅτι οἱ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἑλλάδι Τουρκικοὶ στρατηγοὶ ἔλαβον τὸ δέον κῦρος ἵνα συμφωνήσωσιν ἀνακωχὴν μετὰ τῶν πληρεξουσίων τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, καὶ γ'. ὅτι τίθεται τὸ τοιοῦτον προειρήνευμα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν μεσιτευουσῶν Δυνάμεων. Ἀλλ' ἡμεῖς πολὺ ἀπέχομεν τούτων, διότι κατὰ τὰς εἰδήσεις τὰς νεαρώτατα πρὸς ἡμᾶς ἐλθούσας ἀπό τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σμύρνης, οὐδ' εὗρον αἱ πρῶται τῶν πρέσβεων προσαγωγαὶ τὴν ἐλπιζομένην ἀποδοχὴν, καὶ ἀπέρριψε μάλιστα, λέγουσιν, ἡ Πόρτα τὴν πρᾶξιν τῆς 22 μαρτίου. Ὅπως ἂν ἔχῃ τὸ περὶ τούτων, ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις περιμένει μετὰ πάσης πίστεως τὰ παρὰ τῶν ἐξοχωτάτων πρέσβεων τῶν συμμαχουσῶν Δυνάμεων πρὸς αὐτὴν ἐπισταλησόμενα, ἵνα καταμάθῃ μὲν ἀκριβέστερον τὴν θέσιν αὐτῆς, κρίνῃ δὲ καὶ κατὰ ποῖον τρόπον δύναται, ἐκπληροῦσα τὰ χρέη της, νὰ συναρμοσθῇ πρὸς τὸ βούλημα τῶν σεβαστῶν ἀνάκτων, προστατῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν τῷ μεταξὺ λοιπὸν ἂς μείνωμεν ἐπὶ τῆς ὑποκειμένης καταστάσεως (in statu quo), μηδεμίαν μὲν θέσιν παραιτοῦντες, φυλαττόμενοι δὲ ἐκ παντὸς τρόπου τὸ προκαλεῖν τοὺς Ὀθωμανοὺς εἰς πολέμια ἔργα.

Ταῦτα θέλετε διεξηγήσῃ πρὸς τὸν πλοίαρχον Κ. Ἄστιγγα, εὐχαριστοῦντες αὐτὸν ἐκ προσώπου μου διὰ τὰς εὐμενεῖς αὐτοῦ φροντίδας περὶ τὴν διατήρησιν τῶν εὐκόλων καὶ φιλίων κοινωνημάτων μεταξὺ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἰονίων νήσων.

Τῷ προσωρινῷ Διοικητῇ Κορίνθου.

Ἄργει, 29 ἰουλίου 1829.

Ἰδὼν ἐκ τῶν τελευταίων ἐκθέσεών σας καὶ μάλιστα ἐκ τῆς

ὑπ' ἀρ. 734 ὅτι ἡ αὐτόθι ἐπαρχικὴ δημογεροντία ἐκτρέπεται τῆς ὁδοῦ τοῦ καθήκοντος, διάθεσίν τινα ἀντιπολιτείας ὑποφαίνουσα, ἠθέλησα, ἀντὶ νὰ λάβω προνομήματα αὐστηρά, νὰ ἐξηγηθῶ πρότερον πρὸς ἕνα τῶν ἐπισημοτέρων δημογερόντων, τὸν Κ. Σταῦρον Νικολάου, ὃν καὶ ἐκάλεσα εἰς Ἄργος, καὶ ἐλθόντα ἐδίδαξα ἀποχρώντως τὰ ἐνδεχόμενα προκύψαι ἐκ τῆς τοιαύτης διαγωγῆς τῆς δημογεροντίας, ἐξ οὗ ἐλπίζω ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς αὐτός τε καὶ οἱ συνδημογέροντες θέλουσιν ἀκολουθήσῃ ὁδὸν συμφορωτέραν εἰς τὰ τῆς ἐπαρχίας πράγματα.

Ἀλλ' ἐξ ἀντιμέτρου ὀφείλω νὰ μὴ σᾶς κρύψω ὅτι καὶ οἱ δημογέροντες παραπονοῦνται ὅτι εἰς πολλὰ ἐπαρχιακὰ διοικήματα δὲν ἐρωτᾶτε τὴν γνώμην αὐτῶν, καθὼς θέλει ὁ κανονισμός, ἀναγορεύων τοὺς δημογέροντας συμβούλους τῶν προσωρινῶν Διοικητῶν καὶ τῶν ἐκτάκτων ἐπιτρόπων. Καὶ ἂν τοῦτο ὑπάρχῃ, φροντίσατε νὰ μὴ γίνεται πλέον.

Τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ νὰ ζητῇ εὐδοκίμησιν παρὰ τοῖς συμπολίταις, καὶ ὅταν ἡ κυβέρνησις δὲν δώσῃ αὐτὴν εἰς οὓς παραλαμβάνει συνεργάτας περὶ τὰ δημόσια, ἐμμέσως τοὺς βιάζει νὰ τὴν λαμβάνωσιν ἐναντίον τῶν νόμων. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον συντάσσων τὸν προειρημένον κανονισμὸν ἀπέδειξα συμβούλους τοὺς δημογέροντας, διότι συνδεόμενοι οὕτω πρὸς τὴν διοίκησιν καὶ τὰς πράξεις αὐτῆς, δὲν δύνανται πλέον νὰ χωρισθῶσι, πόσῳ μᾶλλον καὶ νὰ ἀντιστρατεύσωσι κατ' αὐτῆς. Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι ἀναμφισβήτητος καὶ προφανῶς λυσιτελής. Μένει δὲ νὰ μάθωμεν ἂν δύναται νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὸν χαρακτῆρα καὶ εἰς τὰς ἕξεις τῶν καλουμένων ἐπὶ τὰ πράγματα. Ταύτην λοιπὸν τὴν γνῶσιν θηρεύοντες ἐκ τῆς πείρας καὶ χρήσεως, σᾶς παραγγέλλομεν νὰ ἀκολουθῆτε ἀκριβῶς τὸν κανονισμόν.

Καὶ ἂν καταμάθωμεν ἐκ τῆς πείρας, βίᾳ τῶν τοιούτων θεραπειῶν, ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ ἔχωμεν τὰς δημογεροντίας χρησίμους συνεργάτας εἰς τὴν τῶν ἐπαρχιῶν διοίκησιν, τότε κατ' ἀνάγκην πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ μεταρρυθμίσῃ τὸ ἐνεστὼς σύστημα· ὅπερ καὶ ποιήσει

Πρὸς τὸ Ἐπιμελητήριον τῶν Ναυτικῶν.

Ἄργει, 29 ἰουλίου 1829.

Ὁ κατὰ τὴν Μεσόγειον ναύαρχος τοῦ χριστιανικωτάτου Βασιλέως Κ. Δεριγνῆς προσέταξε τὸν ἀνθυποναύαρχον Κ. Ῥοζαμέλον νὰ αἰτήσῃ καὶ ὑπὲρ τῆς γαλλικῆς σημαίας τὸν ἐλεύθερον διάπλουν τὸν δοθέντα εἴς τε τὴν ἀγγλικὴν καὶ τὴν Ἰόνιον σημαίαν καθ' ὅλους τοὺς λιμένας τοὺς εἰσέτι ἀποκεκλεισμένους παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως· μάλιστα δὲ τείνει τὸ αἴτημα πρὸς τὴν μετὰ τῆς Κρήτης ἐμπορικὴν κοινωνίαν τῆς γαλλικῆς σημαίας.

Τοῦτο εἰς ἡμᾶς προφορικῶς ἀνακοινώσαντος τοῦ ἀνθυποναυάρχου Ῥοζαμέλου, καὶ ἡμεῖς ἔργῳ προεκρίναμεν νὰ τὸ τελειώσωμεν, ἄνευ ἐγγράφων ἀντιδιαμοιβῶν, καὶ δὴ ἐξείπομεν πρὸς αὐτὸν ὅτι, καίτοι τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως μὴ λυσάσης τὰ διατεταγμένα περὶ τὸν ἀποκλεισμὸν Κρήτης καὶ Ἀττικῆς, Μαλιακοῦ τε καὶ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, καὶ τοι ἐφορμούντων εἰσέτι ἐκεῖσε τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων, οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν προσετάχθησαν μὲν νὰ μὴ ἐμποδίζωσι τὸν ἐκεῖσε εἴσπλουν τῶν Ἀγγλικῶν καὶ Ἰονίων πλοίων, προσταχθήσονται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ὑπὲρ τῶν Γαλλικῶν, ἄλλως τε μηδὲ ὑπάρχοντος περὶ τοὺς λιμένας τῆς Κρήτης τόγε νῦν ἔχον ἀκριβοῦς ἀποκλεισμοῦ. Ἀντεβεβαίωσε δὲ καὶ ὁ ἀνθυποναύαρχος Ῥοζαμέλος ὅτι οὐδέποτε τὰ ἐμπορικὰ αὐτῶν πλοῖα ἀναδεχθήσονται μετακομιδὴν στρατευμάτων ἢ ἄλλων πολεμικῶν παρασκευῶν πρὸς ἐπιδυνάμωσιν τῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχομένων θέσεων.

Ταῦτα σᾶς ἐπιστέλλομεν παραγγέλλοντες νὰ στείλετε ἄνευ ἀναβολῆς πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν ἀποκλεισμῶν τὰς περὶ τῆς γαλλικῆς σημαίας διαταγάς.

Τοῖς κυρίοις Προσέδροις Γαλλίας τε καὶ Αγγλίας.

Ἄργει, 31 ἰουλίου 1829.

Ἔλαβον τὸ ἔντιμον γράμμα ὅπερ ὑμεῖς τε καὶ ὁ συμπράκτωρ ὑμῶν ἀπευθύνατε πρὸς ἐμὲ, καὶ ἀπαντῶ ὅτι δὲν ἐλησμόνησα μὲν τὰς γενομένας πρότερον ἤδη πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν παραστάσεις τῶν ναυάρχων τῶν συμμαχουσῶν Δυνάμεων ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων αὐτῶν ὅσοι ἐξαιτοῦνται ἀποζημιώσεις διὰ λείας γενομένας παρὰ πλοίων Ἑλληνικῶν, ἀλλ' ὅτι αἱ ἐξαιτήσεις αὗται δὲν δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν ὅλαι ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, ὅθεν καὶ δυσκολώτατον ὑπάρχει, ἵνα μὴ εἴπω ἀδύνατον, νὰ θεραπευθῶσιν ὅλαι κατὰ τὸ αὐτὸ δικαίωμα.

Εἶναι δηλαδὴ τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀναφερόμεναι εἰς πειρατείας αὐτόχρημα, ὑπὲρ ὧν δὲν φρονῶ δίκαιον τὸ νὰ βαστάζῃ τὴν εὐθύνην ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις. Ἄλλαι πάλιν ἐγείρονται κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων, τὰς ὁποίας ἐπίσης φρονῶ ὅτι οὔτε ἡ κυβέρνησις οὔτε ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις δύνανται ὁλικῶς καὶ ἄνευ προεξετάσεως νὰ καταργήσωσι.

Ταῦτα μὲ ἔπεισαν, κύριοι, νὰ μὴ ἀνακοινώσω τι περὶ τοῦ προκειμένου εἰς τὴν συνέλευσιν, ἀλλὰ νὰ ἀποταμιεύσω εἰς ὕστερον τὴν μεθ' ὑμῶν σύσκεψιν, ὅτε ἐλπίζω νὰ συμβιβάσωμεν τὸ πῶς πρέπει ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς δικαίας ἐξαιτήσεις ὑπὲρ ὧν ἀγορεύουσι προσταττόμενοι οἱ παρ' ἡμῖν πράκτορες τῶν εὐρωπαϊκῶν Κυβερνήσεων.

Περὶ δὲ τοῦ τρόπου τῆς πληρωμῆς τῶν ἀποζημιώσεων ὅσαι ἐλεγχθῶσιν ἀληθῶς ὀφειλόμεναι, οὗτος ἔσται ὁ αὐτὸς πρὸς τοὺς ἀλλογενεῖς ὁποῖον παρέδωκεν ἡ συνέλευσις εἰς τὴν κυβέρνησιν ὑπὲρ τῶν ὁμογενῶν.

Στοχάζομαι λοιπὸν ὅτι ἐκ ταύτης μου τῆς ἐξηγήσεως ἔχετε τί νὰ ἀπαντήσετε πρὸς ὅσα ἐνδέχεται νὰ σᾶς ἐρωτήσωσι περὶ

τῶν ἀποζημιωτικῶν ψηφισμάτων τὰ ὁποῖα ἐκίνησαν τὸ γράμμα σας τῆς 12 τοῦ φθίνοντος.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Ἄργει, 31 ἰουλίου 1829.

Ἔλαβον εἰδήσεις ἐκ Παρισίων ἀπὸ 4 ἰουλίου, καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Κ. Μαρσιάλου Μαιζῶνος, ὅτις, καὶ αὖθις ἐνδεικνύμενος τὴν περὶ τὴν Ἑλλάδα χρηστὴν αὐτοῦ σπουδήν τε καὶ εὔνοιαν, μοὶ δίδει ἐλπίδας ὅτι ὁ βασιλεὺς καταξιώσει ἀποδεχθῆναι ὅλας τὰς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον αὐτοῦ ἀποταθείσας αἰτήσεις μου περὶ τῆς διοργανώσεως τῶν ἐντάκτων ἡμῶν στρατευμάτων.

Ἐκρίθη δὲ εὐμενῶς καὶ ἡ ἀπόκρισίς μου πρὸς τὴν κέλευσιν (somination) περὶ παύσεως ἀποκλεισμοῦ καὶ ἐκκενώσεως τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, διότι οὐδ' εἶχε συντεθῆ ἐν τῷ Λονδινείῳ συνεδρίῳ τὸ ἐπιτρέψαι τοιαύτην κέλευσιν.

Αἱ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ 26 ἰουλίου ἐνταῦθα ἐλθοῦσαι εἰδήσεις φέρουσιν ὅτι οἱ Ῥῶσσοι προάγουσιν, εἰς δύω διῃρημένοι, ἐπὶ Ἀδριανούπολιν καὶ τὰς Σαράντα ἐκκλησίας, ὅτι ἐκυρίευσαν τὸ Ἐρζερούμ, καὶ πυροκροτοῦσι τὴν Τραπεζοῦντα. Ἀνέγνωσα δὲ καὶ τὸ χατισερίφιον, δι' οὗ ὁ Σουλτάνος, ἀγγέλλων τὴν εἰς τὴν πρωτεύουσαν πρόσοδον τοῦ ἐχθροῦ, ἐκκαλεῖ τοὺς Μωαμεθανοὺς εἰς ἀθρόαν καὶ πάνδημον στρατείαν. Καὶ ταῦτα πάντα κοινοποιῶ πρὸς τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα διὰ τοῦ ταχυδρόμου ἐπιστρέφοντος, καὶ τοι ἐνδέχεται νὰ τὰ ἔμαθε καὶ ἀλλαχόθεν.

Περὶ δὲ τῆς συστάσεως ἣν μοι προσφέρετε ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τοῦ Κ. Δημητρίου, δὲν δύναμαι ἀκόμη νὰ ὑποσχεθῶ τίποτε, διότι οὐδὲ σωστὰς μέχρι τοῦδε πληροφορίας ἔχω περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ Κ. Δεσαιλλεζέρος θέλει ἐκπληρώσῃ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ παρὰ τοῦ χριστιανικωτάτου Βασιλέως φιλανθρωπικὴν ἀποστολήν,

οὔτε οὐδέποτε ἠρωτήθην περὶ τοῦ πράγματος. Ἀλλ' ὅμως ἔστε βέβαιοι, κύριε Στρατηγέ, ὅτι ἂν κάμω ποτὲ περὶ τούτου προτάσεις, ὁ συνιστώμενος παρ' ὑμῶν δὲν θέλει λησμονηθῆ.

Τῷ Κ. Κόμητι Δεσαιλλεζέρῳ

Ἄργει, 1 αὐγούστου 1829.

Μετὰ σπουδῆς ἀποκρινόμενος πρὸς τὸ γράμμα δι' οὗ μ' ἐτιμήσατε ἀπὸ τῆς 11 τοῦ ἀρχομένου (Ν.), σᾶς λέγω ὅτι ὁ κομιστὴς τοῦ παρόντος Κ. Δυτρῶνος παρηγγέλθη νὰ σᾶς παραδώσῃ τὰ ὀρφανὰ ὅσα, ἐλευθερωθέντα διὰ τῆς μεγαλοδωρίας τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν ἄνακτος, μέλλετε νὰ μεταγάγετε εἰς Γαλλίαν, πρυτανευθησόμενα ἀπὸ τῆς αὐτῆς πηγῆς, καὶ ἐπαναστρέψοντα πάντως εἰς τὴν γενέθλιον αὐτῶν γῆν μετὰ χρησίμων μαθήσεων, μάλιστα δὲ μετὰ καθαρευόντων ἠθῶν.

Περὶ δὲ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς πρωτίστας τῶν ἐνταῦθα οἰκογενειῶν, ἐν ἁρμοδιωτέρῳ καιρῷ φροντίσω ἀκολουθῆσαι τὰς συμβουλὰς τοῦ ἐξοχωτάτου τῶν ναυτικῶν ὑπουργοῦ.

Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις ἐγγίζει τοῦ τελειῶσαι τὰ ἔργα αὐτῆς, καὶ μόλις εὑρίσκω καιρὸν νὰ σᾶς εὐχαριστήσω δι' ὅσα γενναίως μοι προσφέρετε· ἀλλὰ καὶ ἀφ' οὗ ἐπιστρέψετε εἰς Γαλλίαν δύναμαι νὰ ἀπολαύσω αὐτῶν, στέλλων πρὸς ὑμᾶς, ἂν μοι συγχωρῆτε, τὸ πρὸς τὸν ἐξοχώτατον ὑπουργὸν τῶν ναυτικῶν γράμμα μου.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ἄργει, 1 αὐγούστου 1829.

Τὰς ἐμφανίσεις ὑμῶν ἀπὸ 29 τοῦ παρελθόντος, καὶ τὰς προ-

σφωνήσεις τῶν ὁπλαρχηγῶν ἐλάβομεν, καὶ σπεύδοντες σᾶς ἀποκρινόμεθα, παρέχοντες εἰς ὑμᾶς ἀφορμὰς νὰ καταπείσετε πληρέστερον ἀξιωματικούς τε καὶ στρατιώτας περὶ τῆς ἀναλλοιώτου βουλῆς τῆς κυβερνήσεως εἰς τὸ ἀσφαλίσαι τὴν μέλλουσαν αὐτῶν ὕπαρξιν καὶ καταστῆσαι αὐτοὺς πολίτας εἰρηνικούς.

Εὑρίσκετε λοιπὸν παρασυναπτόμενα δύω ψηφίσματα ἄρτι κεκυρωμένα κατὰ πρότασιν ἡμῶν παρὰ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, τὸ μὲν, περὶ τῶν ἀνταποδόσεων τῶν παρὰ τῆς Τροιζηνίου συνελεύσεως προψηφισθεισῶν ὑπὲρ τῆς Μεσολογγιανῆς φρουρᾶς καὶ τοῦ στρατεύματος τοῦ Καραϊσκάκη, τὸ δὲ, περιλαμβάνον τὰς βάσεις καθ' ἃς ἡ κυβέρνησις μέλλει νὰ ἐπιχειρήσῃ τὰς περὶ τὸν στρατὸν βελτιώσεις τὰς ὑπὸ τῆς πείρας ἀναγκαίας ἀποδειχθείσας.

Ἡ μὲν συνέλευσις ὤφειλε νὰ παραδεχθῇ τὰς γενικὰς τοῦ πράγματος ἀρχὰς, καὶ τοῦτο ἐποίησεν· ἡ δὲ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ τὰς προσαρμόσῃ, καὶ τοῦτο ποιήσει, ἅμα λαβοῦσα εἰς χεῖρας τοὺς χρηματικοὺς πόρους οὓς ἄλλα ψηφίσματα τῇ ἐπέτρεψαν νὰ πορισθῇ, διαπραγματευομένη δάνειον ἐξωτερικόν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ περὶ τῆς πληρωμῆς τῶν καθυστερούντων μισθῶν, πάλιν σᾶς τὸ λέγομεν, ἡ κυβέρνησις θέλει ἀκριβῶς φυλάξῃ τὸν λόγον της, ἐπὶ συνθήκῃ ὅμως νὰ ἀνταλλαχθῶμεν πλέον ἀπὸ τὰς ἀταξίας ἐξ ὧν ὅ, τε στρατὸς καὶ τὸ ἔθνος ὅλον ἐκινδύνευσαν καὶ ἔτι κινδυνεύουσι νὰ χαθῶσι.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ἄργει, 1 αὐγούστου 1829.

Ἐν ᾧ ἐμέλλομεν νὰ σᾶς ἐκπέμψωμεν τὴν συναπτομένην ἐπιστολὴν, ἐλάβομεν τὴν ἀπὸ 29 ἐμφάνισίν σας, ἐξ ἧς ὁμολογοῦμεν τὴν γενομένην ἐν ἡμῖν καὶ λύπην καὶ ἀγανάκτησιν διὰ

τὸν συνεχισμὸν τῶν αὐτόθι ῥᾳδιουργιῶν καὶ καταψευσμάτων, δι' ὧν τινες κακοδαίμονες ταράττουσι τοῦ στρατιώτου τὸν νοῦν καὶ εἰς ἀταξίαν βάλλουσι τὸ στρατόπεδον.

Παντάπασι ψευδῆ εἶναι ὅσα παρέδωκαν εἰς τοὺς στρατιώτας περί τε τῆς δοθείσης εἰς τὰ Ναυπάκτεια στρατεύματα προτιμήσεως, καὶ περὶ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ καιροῦ τῆς μισθαποδοσίας ἑκάστων τῶν σωμάτων.

Θέλετε δὲ φωτισθῆ περὶ τῶν πανουργημάτων τῶν κύκλῳ ὑμῶν περιπλεκομένων ἀπὸ τὰ δύω ταῦτα γράμματα ἅπερ ἐν ἀντιγράφῳ σᾶς συνάπτομεν.

Εἶναι δὲ τὰ τοιαῦτα πανουργήματα τόσον κοπώδη εἰς ἡμᾶς, καὶ τόσον βλαβερὰ δύνανται νὰ ἀποβῶσιν εἴς τε τὸν στρατὸν καὶ εἰς ὅλον τὸ ἔθνος, ὥστε σᾶς παραγγέλλομεν νὰ ἐξείπητε τρανώτατα πρὸς τοὺς πανουργοῦντας ὅτι, ἂν δὲν ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, θέλομεν ἀναγκασθῆ νὰ προνοήσωμεν χαλεπώτερον ὑπὲρ τῆς ἐκριζώσεως τοῦ κακοῦ.

Τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν μέλος τοῦ ἐπιμελητηρίου ἔρχεται μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸ στρατόπεδον ἵνα πράξῃ τὴν πληρωμὴν τῶν καθυστερούντων. Ἡμεῖς δὲ καὶ τελευταῖον σᾶς ἐπαναλέγομεν ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς παρούσης περιστάσεως καταβαλλόμενα ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἶναι μὲν ὑπὲρ τὴν δύναμιν αὐτῆς, τὰ καταβάλλει ὅμως, ἀπόφασιν ἔχουσα ἀμεταθετον νὰ καταπαύσῃ παντάπασι τὰς πανουργίας καὶ κακοπολιτείας.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ἄργει, 2 αὐγούστου 1829.

Περὶ πλείστου ποιούμενος νὰ μὴ ἀφήσω τὸ παραμικρὸν εἰς τὴν συνείδησίν μου, καί τοι ὑπὸ τῶν ἀσχολιῶν καταπονούμενος καὶ

οὐδὲ τοῦ ἀναπνεῦσαι ἔχων καιρὸν, προστίθημι ὅμως καὶ ταῦτα εἰς τὰς σήμερον πεμπομένας ὑμῖν ἐπιστολάς.

Μάθετε λοιπὸν ὅτι πρῶτος ὁ στρατηγὸς Σνεϊδέρος καὶ μοὶ ἐσημανε τὰς ἀταξίας τοῦ στρατοῦ, καὶ ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι αὐταὶ ἔπαυσαν, ἔστειλεν εἰς Ναύπακτον φρεγάταν μὲ στρατεύματα, ἡ δὲ ἐκστρατεία ἀρκεσθεῖσα εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῶν πραγμάτων, ἐπέστρεψεν εἰς Μεθώνην.

Καὶ στοχάζεσθε τάχα ὅτι ὁ στρατηγὸς δὲν ἐφανέρωσεν εἰς τὴν αὐλήν του τάτε ἐν Ναυπάκτῳ συμβάντα, καὶ τὰ παρ' ὑμῖν καὶ περὶ ὑμᾶς ὁσημέραι συμβαίνοντα; Ποῖον δὲ καὶ ἔσται τὸ ἀποτέλεσμα; Πιστεύουσιν ἄρα ἐν Παρισίοις καὶ Λονδίνῳ καὶ Πετρουπόλει ὅτι τοιοῦτος στρατὸς δύναται νὰ φυλάξῃ σύνορα, καὶ τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν τῶν κατεχομένων τόπων; Μὴ πιστευσάντων δὲ, τί ἔπεται; Ἀποφασίσουσιν ἓν ἐκ τῶν δύω· ἢ ὅτι πρέπει νὰ φυλαχθῶσι τὰ σύνορα καὶ ὁ τόπος ὑπὸ ξένων στρατευμάτων, ἢ ὅτι δὲν πρέπει νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα σύνορα ἀνειρήνευτα πρὸς τοὺς γείτονας, καὶ τόπος ἀφύλακτος ὑπὸ τῶν ἑαυτῆς τέκνων.

Οὐδὲν τῶν ἐνταῦθα γινομένων μένει ἄγνωστον εἰς τὰς συμμαχικὰς αὐλὰς, οὐδὲ ἀνεξήγητον οὐδὲ ἀνυπομνημάτιστον ὑπὸ τῶν ὁμολογουμένων αὐτῶν πρακτόρων, καὶ ὑπὸ πλείστων ἄλλων μὴ ὁμολογουμένων. Προσθέσατε δὲ ὅτι καὶ ἡ στιγμὴ ἐγγίζει καθ' ἣν κριθήσονται τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα, ἐὰν καὶ ταύτῃ τῇ ὥρᾳ δὲν κρίνωνται διὰ τῶν ὅπλων. Τούτων οὕτως ἐχόντων, φρονεῖτε ὅτι καὶ ὄρεξιν καὶ συμφέρον ἔχουσιν ὅλοι νὰ κριθῇ τῆς Ἑλλάδος ἡ τύχη ὅπως ἐπιθυμεῖ ἡ Ἑλλάς;

Καὶ πῶς θέλομεν ἀντικρούσῃ τὰς ἀδικαθεσίας, εἰμὴ ἀποδεικνύοντες ἐκ τῶν πραγμάτων ὅτι οἱ Ἕλληνες δύνανται νὰ φυλάξωσιν εἰρηνικῶς ἐκτεταμένα κατ' ἤπειρον σύνορα ἄνευ βοηθείας ἀλλογενῶν στρατευμάτων;

Ἐνθυμήθητε, διὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὅλα ταῦτα, καὶ περιστείλατε τοὺς ἄφρονας καὶ πανούργους τοὺς ἐγείροντας εἰς ἀκοσμίαν καὶ στασιασμὸν τὸ ὑμέτερον στράτευμα.

Οὐδ' ἔχει καινοπρεπὲς οὐδὲν ἡ στρατηγία τῶν δυστήνων τούτων, ἀγωνιζομένων νὰ πείσωσι τοῦτο τὸν στρατιώτην, ὅτι δύω στρατοὶ καὶ δύω στρατηγοὶ ὑπάρχουσι, καὶ ὅτι ἡ κυβέρνησις ἀπομηχανωμένη ἀντιτάσσει τὸν ἕνα κατὰ τοῦ ἄλλου· στρατήγημα ἁρμόζον εἰς τὸν καιρὸν ὅτε ἡ κυβέρνησις ἐνεκυλίετο εἰς τὸν ἐπαναστατικὸν βόρβορον, ἢ, κάλλιον εἰπεῖν, ὅτε οὐδὲ ὑπῆρχε κυβέρνησις. Ἀλλ' ὁ καιρὸς ἐκεῖνος παρῆλθεν, οὐδὲ ἐπιστρέψει πλέον. Οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι πλέον μόνοι ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἔχοντες τὰ κράτιστα ἑαυτῶν συμφέροντα παραδεδομένα τοῦ λοιποῦ εἰς χεῖρας τῶν συμμάχων Δυνάμεων, ἐκ μόνης τῆς διαγωγῆς των δύνανται νὰ ἀπολαβωσι τὴν περὶ αὐτῶν κρίσιν αἰσίαν καὶ καταθύμιον.

Ταύτας τὰς ἀληθείας ἠγωνίσθην νὰ διεξηγήσω καὶ πάλιν καὶ τελευταῖον καὶ εἰς τοὺς ἐνταῦθα, ἄνω καὶ κάτω πολυπραγμονοῦντας καὶ κυκῶντας τὰ πράγματα. Ποιήσατε καὶ ὑμεῖς τὸ αὐτὸ πρὸς τοὺς περὶ ὑμᾶς, καὶ ἐκπληρώσαντες τὸ καθῆκον, ἂς περιμένωμεν ὅ,τι ὁ Θεὸς κρίνῃ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.

Ἔστε δὲ βεβαιότατοι ὅτι, οὕτως ἔχων ἡλικίας, καὶ ἤδη ἐπὶ διετίαν σχεδὸν πεπειραμένος τοῦ ἐνταῦθα βίου, οὔτε θέλω ἀπατηθῆ ὑπὸ τῶν πανουργευομένων, οὔτε ὑποφέρῃ νὰ κακοπαθήσωσιν ἐξ αἰτίας αὐτῶν οἱ τίμιοι ἄνθρωποι, ὁ λαὸς, καὶ οἱ στρατιῶται. Ὅθεν καὶ ἐπρονόησα τὰ δέοντα, καὶ προνοήσω· καὶ ὑμεῖς πιστεύοντες τοῦτο, ἡσυχάσατε. Κρίνω δὲ περιττὸν νὰ σᾶς εἴπω καὶ πάλιν ὅ,τι σᾶς σημειῶ ἐν τοῖς δύω ἀξιωματικοῖς γράμμασι τὰ ὁποῖα λαμβάνετε σήμερον· ὅτι δηλαδὴ τὸ στράτευμα θέλει πληρωθῆ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀταξία πρέπει νὰ παύσῃ.

Πρὸς τὴν Δ΄. ἐθνικὴν Συνέλευσιν(*).

Ἄργει, 4 αὐγούστου 1829.

Τὸ ὑπ' ἀρ. 9 καὶ ἀπὸ 1 αὐγούστου ψήφισμα, τὸ ὁποῖον μᾶς

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 4 αὐγούστου.

διεύθυνεν ἀρτίως ἡ συνέλευσις, προσδιορίζει τὰ ἔξοδα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐπικρατείας.

Δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ ψηφίσματος ἡ συνέλευσις ἐπέστησε τὴν προσοχήν της εἰς τὸ ὀλίγον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἠδυνήθημεν νὰ πράξωμεν αὐτοὶ καθ' ἑαυτούς, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι οἱ Ἕλληνες μόνον μὲ τὰς θυσίας των, καὶ ὄχι διὰ προσωπικῶν πλεονεκτημάτων, δύνανται νὰ φθάσουν εἰς τὸν βαθμὸν, τὸν ὁποῖον ὑπόσχονται πρὸς αὐτοὺς ἡ ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία καὶ ἡ ἐλευθερία.

Εὐτυχεῖς, διότι ἠδυνήθημεν νὰ προσφέρωμεν δι' αὐτὸ τὸ τόσον θεάρεστον ἔργον τὰ λείψανα τῆς μετρίας καταστάσεώς μας εἰς τὸ θυσιαστήριον τῆς πατρίδος!

Μ' ὅλον ὅτι μακρὰν ἀπέχομεν τοῦ νὰ φρονῶμεν ὅτι τὸ ἔθνος δὲν θέλει δυνηθῆ ὀψέποτε νὰ μᾶς τὰ ἀποδώσῃ, θέλομεν ὅμως ἕως τότε νὰ ἀποφύγωμεν, ὅσον τὸ δυνατὸν, τὸ νὰ καταβαρύνωμεν ἔτι μᾶλλον τὴν χρηματικήν του στάσιν, ἀπαιτοῦντες τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὅσων προκατεβάλομεν.

Διὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον θέλομεν ἀποφύγει καὶ ἤδη τὸ νὰ δεχθῶμεν τὴν προσδιοριζομένην ποσότητα διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐπικρατείας, ἀπεχόμενοι, ἐν ὅσῳ τὰ ἰδιαίτερά μας χρηματικὰ μέσα μᾶς ἐξαρκοῦσιν, ἀπὸ τοῦ νὰ ἐγγίσωμεν μέχρι καὶ ὁβολοῦ τὰ δημόσια χρήματα πρὸς ἰδίαν ἡμῶν χρῆσιν.

Ὀψέποτε δὲ βιασθῶμεν εἰς τοῦτο, ἐξαντληθέντων διόλου τῶν ἰδιαιτέρων ἡμῶν πόρων, τότε θέλομεν καταφύγει εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, πλὴν μόνον διὰ τὰ ἔξοδα, ὅσα ἀπαιτεῖ ἡ ἐκτέλεσις τῶν καθηκόντων μας.

Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο, καθὼς μετεχειρίσθημεν ἄχρι τοῦδε, ἀπαραλλάκτως θέλομεν μεταχειρισθῆ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀκριβεστάτην οἰκονομίαν· καθότι ἀποστρεφόμεθα τὸ νὰ προμηθεύωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς τὰς ἀναπαύσεις τοῦ βίου, αἱ ὁποῖαι προϋποθέτουσι τὴν εὐπορίαν, ἐν ᾧ εὑρισκόμεθα εἰς τὸ μέσον ἐρειπίων, περικυκλωμένοι ἀπὸ πληθὺν ὁλόκληρον ἀνθρώπων βεβυθισμένων εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμηχανίαν.

Τὰ αἰσθήματα ταῦτα, τὰ συναισθάνεσθε, κύριοι, καὶ σεῖς οἱ

ἴδιοι, καὶ τὸ ἀπεδείξατε ἐμπράκτως, ἐκτελοῦντες ἀμισθὶ τὰ καθήκοντα τῶν πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους.

Ἐλπίζομεν ὅτι, ὅσοι ἐξ ὑμῶν μεθέξωσι μετὰ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν προσωρινὴν Διοίκησιν, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πολιτῶν, ὅσοι προσκληθῶσιν ἐπὶ τούτῳ θέλουν γνωρίσει μεθ' ἡμῶν, ὅτι εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις οἱ ἐν δημοσίοις ὑπουργήμασι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λαμβάνουν μισθοὺς ἀναλόγους μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑψηλοῦ ὑπουργήματός των καὶ μὲ τὰς ἐκδουλεύσεις των, ἀλλ' ὅτι οἱ μισθοὶ οὗτοι πρέπει νὰ ἀναλογοῦν ἀκριβῶς μὲ τὰ χρηματικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ἔχει ἡ κυβέρνησις εἰς τὴν ἐξουσίαν της.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ἄργει, 5 αὐγούστου 1829.

Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἔφθασεν ὁ ὑπασπιστής σας μὲ τὰς ἀπὸ 2 τοῦ τρέχοντος ἐμφανίσεις σας.

Πρὸς ὅσα μοι λέγετε περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ στρατοῦ ἔχετε ἤδη τὰς ἀποκρίσεις ἔκ τε τῶν ἐπιστολῶν καὶ τοῦ μερικωτέρου μου γράμματος τῆς προχθὲς, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἔχω τι νὰ προσθέσω. Μάθετε δὲ περὶ τῶν χρημάτων ὅτι, καὶ ἂν δὲν ἤρκει ἡ ἀποσταλεῖσα εἰς τὴν Φανερωμένην ποσότης διά τε τὸν τρίμηνον μισθὸν καὶ διὰ τὸ σιτηρέσιον μαΐου, ἰουνίου καὶ ἰουλίου (ὅπερ εἶναι ἀκατάληπτον κατὰ τὸν γενόμενον λογαριασμὸν), τὸ ἐπιμελητήριον ἤθελε ζητήσῃ παρὰ τῆς κυβερνήσεως; συμπλήρωμα, ὡς καὶ ἐζήτησε πρὸς τὰ ἐνδεχόμενα, καὶ αὐτὸ ἐστάλη ἐπίσης εἰς τὴν Φανερωμένην.

Τοῦτο πάλιν ἄλλο· ἐν ᾧ οἱ στρατιῶται ἐξεύρουσιν ὅτι τὰ καθυστεροῦντα θέλουσι πληρωθῆ ἐντὸς τοῦ αὐγούστου, καὶ ὅτι πᾶσα πρόνοια ἐλήφθη περὶ τούτου, πῶς εὑρίσκονται εἰς ταύτην μάλιστα τὴν στιγμὴν νὰ παραπονῶνται;

Δὲν εἶναι ὁ λόγος περὶ ποσοτήτων μικρῶν, ἄλλως τε καὶ γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ κυβέρνησις θέλει λάβῃ τὰς χρειαζομένας εἰς τοὺς μισθοὺς τοῦ στρατοῦ, μόνον ἀφ' οὗ ἡ Ῥωσσικὴ φρεγάτα ἐπιστρέψῃ ἐκ Νεαπόλεως. Αὕτη δὲ, καὶ τοι ἐκπλεύσασα ἤδη ἐκεῖθεν, εἰσέτι δὲν ἔφθασεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ πρῶτον ὑπῆγεν εἰς Σύρον τελέσουσα ἐντολὰς τοῦ ναυάρχου, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἴσως καταπλέει εἰς Πόρον. Ἐπὶ τούτοις πεποιθότες καὶ ἡμεῖς ἀνηγγείλαμεν ὅτι, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ αὐγούστου γενομένης παρὰ τῶν ἐπιθεωρητῶν ἐξετάσεως τῶν διαφόρων σωμάτων, θέλουσι πληρωθῆ μετ' αὐτὴν τὰ καθυστεροῦντα. Καὶ πεμφθήσονται, ὡς σᾶς προεγράψαμεν, αἱ τοιαῦται διαταγαὶ, καὶ ὅλα ἁρμοσθήσονται πρὸς τὸ καταπαῦσαι τὴν ἀταξίαν, ἐρχομένων τῶν τῆς κυβερνήσεως ἐπιμελητῶν εἰς τὸ στρατόπεδον. Εἴδομεν δὲ καὶ ἐκ τοῦ εἰς ἡμᾶς δοθέντος ἀπολογισμοῦ τοῦ ἐπιμελητηρίου περὶ τῆς ποιότητος τοῦ ἀλεύρου, ὅτι αὐτὸ ἔπραξε νεωστὶ καὶ τὰ ὑπὲρ δύναμιν ἵνα προλάβῃ τὰς μεμψιμοιρίας, στέλλον καὶ ἄλευρον ἀμερικανὸν καὶ δίπυρον (παξιμάδιον).

Περὶ δὲ τῶν στρατευσίμων ἔργων, καὶ ἂν τὰ παρὰ τοῦ πεντακοσιάρχου Φαρμάκη μηνυόμενα ἦσαν βέβαια (ὅπερ δὲν πιστεύομεν), ἡ πορεία ὅμως τῶν Τούρκων δὲν εἶναι μιᾶς ἡμέρας ἔργον. Ἐκ δὲ τῶν περιμενομένων εὐθυπορωτέρων μηνυμάτων παρ' ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους ἐπίτηδες διωρίσαμεν εἰς τοῦτο, ἂν βεβαιωθῶμεν ὅτι οἱ Τοῦρκοι τῷ ὄντι μελετῶσιν ἐφόδους καθ' ἡμῶν ἐν ᾧ ἡ Κωνσταντινούπολις πανταχόθεν περικυκλοῦται, τότε ἀμέσως θέλομεν ἐπιτάξῃ νὰ σᾶς σταλῶσιν ἐπιβοήθειαι.

Ἡμεῖς φροντίζομεν περί τε τοῦ στρατοῦ καὶ περὶ ὑμῶν ὑπὲρ τὴν ὑμετέραν ἔννοιαν, ἀλλὰ φροντίζομεν χάριν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, καὶ ὄχι πρὸς ἴδιόν τινα σκοπὸν, ἢ κατὰ τὰς ἐπινοίας τῶν ὀλιγίστων κακοπραγμόνων οἵτινες διαταράσσουσι τὸν στρατὸν καὶ ἀνυποψήτως ἴσως παρασκευάζουσι τὴν αὐτοῦ ἀπώλειαν.

Τοῦτο ἀπαντῶμεν πρὸς τὴν ὑπόδειξιν ὑμῶν τὴν ἐν τῷ τέλει τῆς ἐμφανίσεώς σας, μηδὲν πλέον λεπτολογοῦντες διὰ τὸ τιμᾶν καὶ αἰδεῖσθαι ὑμᾶς.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ἄργει, 6 αὐγούστου 1829.

Τελευταῖον φιλίας τεκμήριον δίδων εἰς ὑμᾶς, ἔρχομαι νὰ ἀποκριθῶ πρὸς τὸ μερικώτερον γράμμα σας τῆς 2 τοῦ τρέχοντος, τὸ ὁποῖον, ἐὰν ἤκουον μόνον τὸ φρόνημα τοῦ καθήκοντος, ἤθελα σᾶς ἀποπέμψῃ, παραινῶν ὑμᾶς δι' ἑνὸς τῶν γραμματέων μου νὰ ἐκλογίζεσθε κάλλιον εἰς τὸ ἑξῆς τὴν σημασίαν τῶν λέξεων.

Ὑμεῖς φρονεῖτε ὅτι εἶσθε δύναμις τὴν ὁποίαν ἀντιστρατευομένη ἡ κυβέρνησις θέλει νὰ καταλύσῃ διὰ μεθοδειῶν τε καὶ μηχανῶν πλαγίων, καὶ δι' ἀπιστιῶν· καὶ ῥίπτετε μὲν τὸ ἔγκλημα ἐπὶ τοὺς ἀνώτατα περιϋπηρετοῦντας τὴν κυβέρνησιν, αὐτὸ δὲ, ἐπειδὴ ἐγὼ αὐτοὺς ἐξέλεξα, φέρεται κατ' ἐμοῦ.

Θέλων ὅμως νὰ σᾶς δώσω, καὶ πάλιν εἰπεῖν, ἔσχατον φιλίας τεκμήριον, προσλιπαρῶ ὑμᾶς μετὰ προσοχῆς νὰ συνθεωρήσετε τί ἄρα ὀφείλετε μὲν εἰς ἑαυτοὺς, τί δὲ εἰς κυβέρνησιν τὴν καὶ ἐγχειρίσασαν ὑμῖν τὴν στρατηγίαν καὶ περιβάλλουσαν ὑμᾶς παντοίαις δείξεσι πίστεως, τί δὲ τελευταῖον καὶ εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἰς τὸ ἔθνος.

Οὐδὲν ἐξ ἐκείνων περὶ ὅσων παραπονεῖσθε. ἔχεται ἀκριβείας.

Λέγετε ὅτι σᾶς ἐδόθη ὑπόσχεσις ἐπιβοηθείας πρὸς κυρίευσιν τῶν Θηβῶν, καὶ ὅτι ἡ ἐπιβοήθεια ἔμελλε νὰ ἦναι οἱ στασιασταὶ τῆς Ναυπάκτου. Μαρτυρήσατέ μοι λοιπὸν τὸ γράμμα, ἀξιωματικὸν ἢ ἰδιαίτερον, ὅπερ σᾶς ἐβεβαίωσε περὶ τούτου, ἢ, κάλλιον ποιοῦντες, στείλατέ μοι ἀντίγραφον αὐτοῦ.

Λέγετε ὅτι ἡ κυβέρνησις σᾶς ἀπατᾷ, ὑποσχομένη εἰς ὑμᾶς χρήματα, καὶ μὴ στέλλουσα, καὶ τὸ λέγετε, ἐν ᾧ ἡ κυβέρνησις στέλλει ἐκ νέου χρήματα εἰς τὴν Φανερωμένην, ὄχι διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ ὀφειλόμενα, τὴν τριμηνίαν καὶ τὸ σιτηρέσιον, εἰς ἃ ὑπεραρκοῦσιν αἱ προαποσταλεῖσαι ποσότητες, ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀναπληρωματικὴ εὐπορία.

Λέγετε ὅτι ἀκόμη δὲν διετάχθη ἡ ἐπιθεώρησις πρὸς τὸ πληρωθῆναι τὰ καθυστεροῦντα. Ἐγὼ δὲ λέγω ὅτι οὐδὲ ἡ πληρωμὴ τῆς τριμηνίας ἀκόμη ἐτελείωσεν, ἤδη δὲ καὶ σᾶς ἔρχονται αἱ περὶ ἐκείνου διαταγαί.

Παραπονεῖσθε τέλος περὶ τῆς ποιότητος τῶν τροφῶν, ὁπότε τὸ ἐπιμελητήριον σᾶς ἀπέστειλεν ἄλευρον Ἀμερικανὸν καὶ παξιμάδιον.

Ἐνταῦθα διαπαύομαι, ὡς ἀρκετόν. Ἀλλ' ὅμως δὲν θέλω καὶ διὰ ταῦτα παρεκτραπῇ τῆς διαγωγῆς μου, ἀλλὰ θέλω φυλάξῃ τὸν λόγον μου. Τὰ καθυστεροῦντα θέλουσι πληρωθῇ, ἐρχομένου παρ' ὑμῖν ἐπὶ τούτῳ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν μέλους τοῦ ἐπιμελητηρίου. Καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα δὲν διεκπεραιωθῇ ὑποφερτῶς, τότε ἀπαλλάττομαι εἰσαεὶ, καὶ ἔστε βέβαιοι ὅτι τὸ ἀπεφάσισα.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐγγίζομεν νὰ λάβωμεν εἰδήσεις ἢ εἰρήνης ἢ μεγάλης πτώσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸ πρῶτον, δὲν μᾶς συμφέρει πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐνεργήσωμεν αὐτομάτως, κινδυνεύοντες νὰ κακοσταθῶμεν καὶ νὰ βλάψωμεν ὅλα τὰ περὶ ἡμᾶς· εἰ δὲ τὸ δεύτερον, τότε οὐδεμίαν στερρὰν δυσκολίαν δὲν ἔχουσι νὰ φοβῶνται αἱ ἐπιχειρήσεις μας.

Ἐπὶ τοιαύτης λοιπὸν ἀκμῆς πραγμάτων ἄξιοι ὁ στρατὸς, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, οἱ ἡγήτορες τῶν κακῶν, νὰ εὐθύνωσι διὰ τῶν ἐπινοημάτων αὐτῶν τὰ στρατεύσιμα ἡμῶν ἔργα; Ἀλλ' εἶναι καὶ ἐπέκεινα παραφροσύνης τὸ νὰ μὲ νομίζωσιν ἐπὶ τοσοῦτον μωρὸν ὥστε νὰ ὑποκύψω εἰς τὰς θελήσεις παρομοίων ἀνθρώπων. Ἐπὶ τοιούτου καιροῦ οἱ λεγόμενοι οὗτοι κορυφαῖοι πιστεύουσιν ἔχειν ἰσχὺν τοῦ ὑπαγορεῦσαι νόμον εἰς τὴν κυβέρνησιν; Ἀλλ' ἀπατῶνται. Διότι ἀρκεῖ νὰ λαλήσω ἐγὼ πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἢ νὰ κηρύξω ὅτι δὲν μὲ μέλει διὰ τὸ στράτευμα, ἀφ' οὗ ἀποστατεῖ, καὶ τότε βλέπομεν τί θέλει κάμῃ.

Ἀλλ' εἰς τοιαύτας χαλεπότητας πολὺ ἀπέχω τοῦ νὰ θέλω νὰ καταντήσω, μάλιστα δὲ καὶ πᾶσαν σπουδὴν θέλω καταβάλῃ ἵνα προλάβω αὐτάς. Τεκμήρια δὲ τοῦ λόγου μου καὶ ἡ παροῦσα γραφὴ,

καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Κ. Τσακάλωφ εἰς τὴν Φανερωμένην, καὶ ἡ μετ' ὀλίγας ἡμέρας γενησομένη ἔκπεμψις τῶν ἀναγκαίων χρημάτων πρὸς πληρωμὴν τῶν καθυστερούντων.

Τῷ Ἀντισυνταγματάρχῃ Κ. Ῥαΐκῳ, Φρουράρχῳ Πατρῶν.

Ἄργει, 7 αὐγούστου 1829.

Ἀσμένως μανθάνω ἐκ τῆς ὑπ' ἀρ. 15 ἐμφανίσεώς σας ὅτι χαρὰ μεγάλη ἐγένετο ἐν παντὶ τῷ λαῷ τῆς ὑμετέρας πόλεως καθ' ἣν ἡμέραν ὑψώθη ἡ ἐθνικὴ σημαία ἐπὶ τὰ τῶν Πατρῶν φρούρια.

Τὸν λογαριασμὸν τῶν ὅσα ἐκτόπως ἐξωδεύσατε τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς μικρὰν φιλοδωρίαν τῶν στρατιωτῶν τῆς φρουρᾶς στείλατέ μοι, παρακαλῶ, καὶ θέλει σᾶς πληρωθῆ.

Περὶ τῶν ναυτῶν τῶν περαμάτων εἶπα τὰ δέοντα εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ τακτοῦ σώματος, ὅστις θέλει σᾶς στείλῃ ὅσον οὔπω τὰς αἰτουμένας διαταγάς.

Ἡ κυβέρνησις σᾶς εὐχαριστεῖ διότι ἀνεβάλετε πρὸς τὸ παρὸν τὴν ἐπιχείρησιν τῶν ἐπισκευῶν καὶ κατασκευῶν αἵτινες σᾶς εἶχον προεπιτραπῆ· καὶ τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τὸν στρατηγὸν Κ. Τρέζελον νὰ ζητῆτε τὰς περὶ ἀγωγῆς τῶν τοιούτων ἔργων καθηγήσεις, ἅτινα ἰδίᾳ πιστευθήσονται εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ μηχανικοῦ.

Ὁδηγίαι πρὸς τὸν Κ. Ἀνιᾶνα, ἐπίτροπον τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄργει, 8 αὐγούστου 1829.

Ἐμπιστοσύνην ἔχοντες πρὸς ὑμᾶς, σᾶς δίδομεν ἐντολὴν

σπουδαίαν, ἐλπίζοντες ὅτι θέλετε τὴν ἐκτελέσῃ εὐδοκουμένως.

Εὑρίσκετε λοιπὸν παρασυναπτόμενα τό, τε διάταγμα περὶ τῆς ἐξετάσεως τῆς εἰς ὑμᾶς ἀνατιθεμένης, καὶ τὰς πρὸς τὸν Κ. Κλάδον, προσωρινὸν Διοικητὴν Καλαβρύτων καὶ Βοστίτσης, πεμπομένας διαταγάς.

Φθάνοντες δὲ ἐκεῖ ὅσον τάχος, θέλετε ἐνεργήσῃ τὰ ἐντελλόμενα, ἀγγέλλοντες διὰ συντομωτάτης προκηρύξεως τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς σας, καὶ καλοῦντες τοὺς ἔχοντας παράπονα πολίτας νὰ προσέλθωσι πρὸς ὑμᾶς μετὰ πάσης πίστεως.

Μὴ ἀγνοοῦντες δὲ ὅτι αἱ ἐπαρχίαι αὗται ἀείποτε κατεφατριάζοντο ὡς καὶ σήμερον, καὶ ἐπὶ τῆς Ὀθωμανικῆς ἐξουσίας τὰ πάντα ἐκινοῦντο πρὸς συνεχῆ μετακίνησιν τῶν διοικούντων, καὶ ἐπομένως ἐνδέχεται ἐκ τῆς αὐτῆς γνώμης καὶ τῶν αὐτῶν ἕξεων νὰ προῆλθον καὶ τὰ κατὰ τοῦ Κ. Κλάδου παράπονα. ὀφείλετε νὰ ἐπιστήσετε εὐλαβεστάτην προσοχὴν εἰς τὴν ἐξέτασιν, καὶ δι' ἀναμφισβητήτων μαρτυρίων νὰ βεβαιώσετε τὰ πράγματα.

Τὸ πάντων δὲ βαρύτατον ἔγκλημα εἶναι τὸ τῆς παραδιοικήσεως (prévarication), ἐὰν πρέπῃ νὰ πιστεύσωμεν τὰ κατατεθέντα κατὰ τοῦ Κ. Κλάδου, ὅτι εἰς ἄλλο δὲν ἐσκόπησεν ἐπὶ τῆς διοικήσεως αὐτοῦ εἰμὴ εἰς τὸ συνάξῃ καὶ σφετερίσῃ χρήματα παρὰ τὸ δίκαιον καὶ παρὰ τὸ ἀξίωμα τῆς κυβερνήσεως.

Ἀλλ' ἡμεῖς ἀπέχοντες τοῦ στῆσαι γνώμην εὐθὺς περὶ τούτου, τὴν ἔκβασιν περιμένομεν τῆς ἐξετάσεως, καὶ τότε θέλομεν κρίνῃ.

Τελειώσαντες δὲ τὴν ἐξέτασιν, (καὶ σπουδάσατε ὅσον ἔνεστι τάχιον) ἐπανέλθετε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς παραδώσομεν τὴν κρίσιν τῆς ὑποθέσεως εἰς ἐπιτροπὴν, δεξομένην καὶ τὰς ἀπολογίας τοῦ Κ. Κλάδου· πρὸς δὲ τὸ παρὸν θέλει ἐλθεῖ οὗτος εἰς Ναύπλιον.

Εἰς ἔξοδα τοῦ ταξειδίου καὶ τῆς ἐκεῖσε διατριβῆς σας θέλετε λάβῃ **1500** γρόσια.

Τῷ Κ. Κλάδῳ προσωρινῷ Διοικητῇ Καλαβρύτων καὶ Βοστίτσης.

Ἄργει, 8 αὐγούστου 1829.

Πολλῶν παραπόνων κατευθυνθέντων πρὸς ἡμᾶς παρὰ τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας κατὰ τῆς ὑμετέρας διοικήσεως, καί τοι ἀπίστως διακείμενοι περὶ τὴν αὐτῶν ὑπόστασιν, ὀφείλομεν ὅμως νὰ ὑποβάλωμεν εἰς ἔρευναν τὰ πράγματα πρὸς διασάφησιν τῆς ἀληθείας.

Καὶ δὴ τὴν ἔρευναν ἐνεπιστεύσαμεν εἰς τὸν Κ. Αἰνιᾶνα, δι' οὗ καὶ λαμβάνετε τὸ παρὸν, καὶ λαβόντες, εὐθὺς τὴν μὲν ἀρχὴν θέλετε παραδώσῃ εἰς αὐτὸν, καὶ ὑπ' αὐτὸν θέλετε βάλῃ τὰ τῆς ἐπαρχίας στρατεύματα, ὑμεῖς δὲ θέλετε ἀπέλθῃ εἰς Ναύπλιον ἐπὶ τῆς ἐρεύνης διαρκούσης.

Ἐπιστρέψαντος δὲ τοῦ Κ. Αἰνιᾶνος, καὶ δόντος πρὸς ἡμᾶς λόγον, θέλετε κληθῆ παρὰ τῆς ταχθησομένης εἰς κρίσιν ἐπιτροπῆς ἵνα ἀπολογηθῆτε πρὸς ἕκαστα τὰ τῆς κατηγορίας κεφάλαια.

Σᾶς λέγομεν δὲ καὶ πάλιν ὅτι εὐέλπιδες εἴμεθα περὶ τῆς ἐσομένης τότε δικαιώσεως ὑμῶν, μετὰ τὴν ὁποίαν οὐδόλως θέλουσι μειωθῆ οὔτε ἡ περὶ ὑμᾶς ὑπόληψις τοῦ κοινοῦ οὔτε ἡ πίστις τῆς κυβερνήσεως.

Τῷ Κ. Κόμητι Δεπορταλίῳ εἰς Παρισίους.

Ἄργει, 8 αὐγούστου 1829.

Πρὸς τὸ ἀπὸ 10 ἀπριλίου ἔντιμον γράμμα τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος, ὅπερ ὁ Κ. Βάρων Ρουὰν μοὶ ἐνεχείρισεν, ἂν ἐβράδυνα νὰ ἀπαντήσω, αἴτιον εἶναι ὅτι ἐπί τινας ἑβδομάδας ἔλειψεν ἐντεῦθεν ἡ εὐγενία του, δι' οὗ ἐπεθύμουν νὰ σᾶς στείλω τὴν παροῦσαν

ἀπόκρισίν μου. Σήμερον ὅμως λαμβάνετε δι' αὐτῆς τὴν εἰλικρινεστάτην ὁμολογίαν τῆς ἡμετέρας εὐγνωμοσύνης διὰ τὸ νεαρὸν τοῦτο δεῖγμα τῆς περὶ τὴν Ἑλλάδα σπουδῆς τοῦ Σεβαστοῦ ἄνακτός σας, καθιστῶντος παρὰ τῇ κυβερνήσει αὐτῆς πρόσεδρον τὸν Κ. Ρουὰν καὶ γενικὸν πρόξενον τῆς Γαλλίας.

Οὗτος μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του ἐπιφανεὶς εἰς Ἄργος ἐν τῷ χρηματισμῷ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἐκοίνωσεν, ἐλπίζω, πρὸς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅσα αὐτόθι εἶδε καὶ παρατήρησε, καὶ παρέστησε βέβαια τὴν καλὴν γνώμην ἣν οἱ πεμπτοὶ τοῦ ἔθνους ἐπέδειξαν συζητοῦντες καὶ διαβουλευόμενοι περὶ τῶν μεγίστων, παραλιπόντες εἰκότως τὸ πάντων κορυφαιότατον σκέμμα, τὸ περὶ τοῦ μέλλοντος δηλαδὴ τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν δικαιότητα καὶ μεγαλοψυχίαν τῶν συμμάχων αὐλῶν, καὶ τοῦ ὑμετέρου ἄρα σεβαστοῦ ἄνακτος.

Καὶ ὑμεῖς δὲ, κύριε Κόμη, κοπιάσαντες καὶ ῥίψαντες τὰ βλέμματα ἐπὶ τὰς πράξεις τῆς συνελεύσεως, θέλετε πληροφορηθῆ, ἐλπίζω, τὴν αἴσθησιν τοῦ ἔθνους τούτου καὶ πρὸς τὰ εὐεργετήματα τῶν ἀνάκτων καὶ ὑπὲρ τῶν καθηκόντων ἑαυτῷ, καὶ πληροφορηθέντες, δὲν θέλετε βέβαια ἀπαξιώσῃ νὰ διαπροστατεύετε τοὺς Ἕλληνας παρά τε τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς συμμάχοις αὐτοῦ.

Περιττὸν δὲ κρίνω νὰ βεβαιώσω τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὅτι οὐδόλως οὐδενὸς ἀμελήσω τῶν ἐπ' ἐμοὶ πρὸς βαθμιαῖον προβιβασμὸν τοῦ λαοῦ τούτου εἰς ἐπανόρθωσιν ἠθικήν τε καὶ πολιτικὴν, μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι ὁ Κ. Ρουὰν συντελέσει τὸ μέρος αὐτοῦ κατὰ τὰ πρὸς τὴν προσωρινὴν κυβέρνησιν κοινωνήματα.

Ἤδη δὲ καὶ ὁ στρατηγὸς Κ. Σνεϊδέρος τὸ κατ' αὐτὸν, καὶ ὁ στρατηγὸς Κ. Τρέζελος ἐν τῇ διευθύνσει τοῦ τακτικοῦ στρατεύματος, ἐμπρακτότατα διατελοῦσι συναγωνιζόμενοι εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, καὶ τολμῶ νὰ παρακαλέσω τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ καταθέσετε πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Μεγαλειότητός του τὴν βαθυτάτην ἡμῶν εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς πολυτίμους ὠφελείας τὰς εἰσφερομένας ἡμῖν παρά τε τοῦ ἀρχιστρατήγου καὶ τοῦ γενικοῦ

Διευθυντοῦ τοῦ τακτικοῦ σώματος καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν Γάλλων ὅσοι συμπροθυμοῦνται καὶ συμβοηθοῦσιν ἡμᾶς.

Τῷ Κ. Βάρωνι Ρουὰν, Προσέδρῳ Γαλλίας.

Ἄργει, 8 αὐγούστου 1829.

Μετὰ σπουδῆς. σᾶς πέμπω συναπτομένην τὴν ἐμὴν ἀπόκρισιν πρὸς τὴν ἔντιμον ἐπιστολὴν ἣν ὁ Ἐξοχώτατος Κ. Κόμης Δεπορτάλιος μοὶ ἐπέστειλεν ἐν τῷ καθιστᾶν ὑμᾶς πρόσεδρον παρὰ τῇ προσωρινῇ Ἑλληνικῇ κυβερνήσει.

Ἀπὸ δὲ τῆς εὐκαιρίας ὁρμώμενος, καὶ πάλιν θαρρῶ νὰ σᾶς ἐκθέσω, κύριε Βάρων, τὴν δυσχρηστίαν ἣν πάσχομεν ἐκ τοῦ χρονισμοῦ τῆς πληρωμῆς τῶν 500,000 φράγκων, τὴν ὁποίαν, ὅτε ἐνταῦθα ἐφθάσατε, μοὶ ἀνηγγείλατε ὡς ἑτοίμην. Ἔκτοτε καὶ ἐγὼ δὲν ἐδίστασα εἰς διαφόρους πράξεις νὰ κηρύξω τὸ νέον τῆς ἀνεξαντλήτου περὶ τὴν Ἑλλάδα μεγαλοψυχίας τοῦ ὑμετέρου ἄνακτος ἀπόδειγμα, καὶ χρέος μου ἔτι ἔκρινα νὰ χαροποιήσω καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους, μέλλοντας κατὰ τὴν εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐπιστροφήν των νὰ ἐγείρωσιν πολὺ ὀξυτέραν τῶν συμπολιτῶν τὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τὰ περὶ ἡμᾶς θαυμαστὰ εὐεργετήματα Καρόλου τοῦ Δεκάτου καὶ τῆς Γαλλίας. Σᾶς ἀφίνω λοιπὸν νὰ στοχασθῆτε, κύριε Βάρων, πόσον κακὴν αἴσθησιν θέλει προξενήσῃ ἡ ἀργία τῶν τοιούτων ἐλπίδων, ὁπότε μάλιστα τοῖς πᾶσι σχεδὸν εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ κυβέρνησις ἐπερίμενε τὸ χορήγημα τοῦτο ἵνα πληρώσῃ μέρος τῶν καθυστερούντων μισθῶν τῶν Ρουμελιωτικῶν στρατευμάτων.

Μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποδώσω εἰς προσταγὰς ἐλθούσας ἐκ Παρισίων τὴν ἄρνησιν τοῦ κυρίου ταμίου τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ πρὸς τὸ δοῦναι εἰς τὴν προσωρινὴν κυβέρνησιν τὰ προδηλούμενα 500,000 φράγκα, διότι μοῦ ἀφαιροῦσι πᾶσαν περὶ τούτου ἀμφι-

βολίαν καὶ ἡ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Κ. Σνεϊδέρου ἀνταπόκρισίς μου, καὶ αἱ ῥηταὶ βεβαιώσεις τὰς ὁποίας διὰ γράμματος τῆς 21 ἰουλίου (Ν.) παρηγγέλθη νὰ μοὶ δώσῃ ὁ Μαρσιάλης Κ. Μαιζὼν ἐκ προσώπου τοῦ Ἐξοχωτάτου ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων. Ὁ Κ. Μαρσιάλης φανώτατα μοὶ ἀναγγέλλει ὅτι τὰ χορηγήματα τοῦ 1828 θέλουσι πάντως μᾶς πληρωθῆ, ἂν καὶ δὲν ἐπληρώθησαν ἤδη, καθὼς νομίζει. Ἄλλο λοιπὸν δεν δύναμαι νὰ ὑποθέσω εἰμὴ ὅτι τύποι τινὲς λογιστικοὶ δὲν ἐφυλάχθησαν ἀκριβῶς παρὰ τῶν ὑποβεβηκότων ἐργατῶν, καὶ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀμελείας αἱ δυσκολίαι καὶ ἡ δεινὴ θλῖψις ἡμῶν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, τολμῶ, κύριε Βάρων, νὰ προσέλθω καὶ παρακαλέσω ὑμᾶς νὰ κινήσετε πάντα λίθον εἰς λύσιν ταχίστην τῆς περιεστώσης δυσχερείας, μεγάλην χάριν κατατιθέμενοι εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ τὴν εἰς ὑμᾶς εὐγνωμοσύνην τῆς αὐτοῦ κυβερνήσεως ἐγκαινίζοντες.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Γενεύην.

Ἄργει, 9 αὐγούστου 1829.

Ὁ στρατηγὸς Κολοκοτρώνης στέλλων τὸν δεύτερον υἱόν του εἰς Παρισίους, ἐπιθυμεῖ νὰ τὸν συστήσω εἰς σὲ πρὸ πάντων τῶν ἄλλων, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, τὸ ὁποῖον οὐδὲ δύναμαι νὰ ἀποποιηθῶ, καὶ νὰ στερήσω ἕνα τῶν νέων Ἑλλήνων τῆς ἐπὶ ξένης ἀρίστης προστασίας. Ἐλπίζων λοιπὸν ὅτι θέλεις ὑπάγῃ εἰς Παρισίους, συνιστῶ σοι θερμῶς τὸν νέον τοῦτον, καὶ παρακαλῶ νὰ προνοήσῃς ἵνα μὴ χαθῇ εἰς τὴν ἀπέραντον πόλιν, ἀλλὰ καρποφορήσῃ ταχθεὶς ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν διδασκάλων ὧν τὰ μαθήματα θέλει ἀκολουθεῖ. Νοεῖς δὲ πόσον πρέπει νὰ μεριμνῶ ὅπως, καλῶς ὁδηγηθεὶς εἰς τὰς σπουδάς του, φθάσῃ νὰ γείνῃ ποτὲ παρηγορία μὲν τῆς οἰκογενείας του, παράδειγμα δὲ φιλοπονίας τε καὶ φιλομαθείας ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

Ὅθεν οὐδὲ λέγω σοι περισσότερα, ἐπειδὴ καὶ ὅσα ἤθελα εἰπεῖ, δὲν δύνανται νὰ αὐξήσωσι τὴν σπουδὴν καὶ τὴν ἀσύγκριτον ζέσιν μεθ' ὧν ὁρμᾷς ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ νὰ ἀποδεικνύῃς τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ πράγματα αὐτῆς γενναίαν σου εὔνοιαν, ἀλλ' ἀρκοῦμαι εἰς ταῦτα, παρακαλῶν νὰ δεχθῇς καὶ πάλιν τὴν εἰλικρινεστάτην ὁμολογίαν τῆς φιλίας μου.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Δεντζέλῳ.

Ἄργει, 12 αὐγούστου 1829.

Αἱ ἀπὸ 22 ἰουλίου ἐμφανίσεις σας μοὶ ἔφθασαν καθ' ἣν ἡμέραν ἡ συνέλευσις ἐτελείωσε τὸν ἐνεστῶτα χρηματισμὸν (session) αὐτῆς, καὶ λυποῦμαι ὅτι ἐκ τούτου δὲν ἐδυνήθην νὰ τῇ παραστήσω τὴν ὑπὲρ Ἑλληνικῆς πολιτογραφήσεως αἴτησίν σας. Ἀλλ' ἐκ τῶν ὑπηρετημάτων ὑμῶν ἤδη ἱκανῶς πολιτογραφηθέντες, μὴ ἀμφιβάλλετε ὅτι ἡ κυβέρνησις ἐν καιρῷ καὶ τόπῳ θέλει φροντίσῃ νὰ σᾶς στείλῃ τὸ αἰτούμενον δίπλωμα.

Γνωρίζομεν καὶ τὰς δυσχερείας τῶν καθ' ὑμᾶς πραγμάτων, καὶ τὰ προνοούμενα εἰς ἐξομάλυνσιν αὐτῶν ἐπαινοῦμεν. Ὠφελιμωτάτην δὲ κρίνομεν καὶ τὴν ἐλάττωσιν ἣν ἐποιήσατε, καί τοι ἐπακολουθησάντων ἀτοπημάτων τινῶν, λυπηρῶν εἰς ὑμᾶς τε καὶ τὴν κυβέρνησιν· ἀλλ' ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἀψυχῶμεν.

Καθ' ὅσας εἰδήσεις εὐθυτενῶς ἔλαβον ἔκ τε Παρισίων καὶ Λονδίνου πληροφοροῦμαι ὅτι μόνον τὴν εἰς τὸν κόλπον ἐλευθέραν ναυτιλίαν τῆς Ἰονίου καὶ Ἀγγλικῆς σημαίας θέλουσι μᾶς ζητήσῃ. Ἴσως δὲ ἀξιώσωσι καὶ νὰ μὴ κράζωνται καταπλέοντες, καὶ περὶ τούτου δὲν εἶναι ἄξιον νὰ δυσχεράνωμεν· ὅθεν καὶ παρήγγειλα νὰ τὸ γράψωσι πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ στολίσκου.

Ὁ ἀδελφός μου ἔρχεται ἐντὸς ὀλίγου εἰς Ναύπακτον, καὶ θέλει σπουδάσῃ νὰ ἀναπαύσῃ τὰς ἐπιθυμίας σας ὅσον εἶναι δυνατὸν εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις.

Ὁ στρατηγὸς Τρέζελος, πρὸς τὸν ὁποῖον ὡμίλησα περὶ τοῦ Κ. Τσουκαρίνη, μὲ ὑπεσχέθη ταχείαν ἀπόκρισιν, καὶ ὁ ἰατρὸς οὗτος θέλει ἐλθεῖ πρὸς ὑμᾶς, ἂν δεχθῇ τὴν πρόσκλησίν σας.

Ἡ συνέλευσις ἐτελείωσε τὰ ἔργα της, καὶ σᾶς στέλλω συναπτόμενον ἀντίτυπον γαλλιστὶ τῶν πρώτων αὐτῆς πράξεων, τὰς δὲ λοιπὰς θέλω σᾶς στείλῃ ἀκολούθως.

Μεταξὺ δὲ τῶν ψηφισμάτων τῆς συνελεύσεως ὑπάρχουσί τινα ἀφορῶντα τὴν κατάστασιν τοῦ στρατιώτου καὶ τὰς ἀνταποδόσεις τῶν κακοπαθησάντων, τὰ ὁποῖα καὶ σᾶς πέμπω εἰς τὸ Ἑλληνικόν, ὃν καλὸν νὰ τὰ γνωρίσωσιν οἱ φρονιμώτεροι ἀξιωματικοί τε καὶ στρατιῶται, ἵνα πεισθῶσιν ὅτι φροντίζει ἡ κυβέρνησις νὰ τοὺς ἐξάξῃ ἀπὸ τῆς νομαδικῆς αὐτῶν καταστάσεως, καὶ πάσῃ δυνάμει ἀγωνισθήσεται ἵνα τοὺς καταστήσῃ πολίτας χρησίμους τε καὶ εἰρηνικούς, ἂν μόνον αἱ ἐξωτερικαὶ περιστάσεις μᾶς βοηθήσωσι.

Καὶ εἴμεθα περὶ τὸ τέρμα τῶν δυστυχιῶν, ἐὰν ἀληθεύωσιν αἱ ἀπὸ Σύρου καὶ Σμύρνης ἐλθοῦσαι ἀγγελίαι, ὅτι δηλαδὴ εἰσῆλθεν ὁ Ρωσσικὸς στρατὸς εἰς Ἀδριανούπολιν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἦναι πρόωρος ἡ εἴδησις, εἶναι βέβαιον ὅμως ὅτι ὁ Ρωσσικὸς στρατὸς ἐπέρασε τὰ Βαλκάνια, ὅθεν εἰκάζεται ἢ ὅτι ὁ Σουλτάνος θέλει ὅσον οὔπω δεχθῇ τὴν εἰρήνην, ἢ ὅτι μείζονές τινες τύχαι θέλουσιν ἀνατείλῃ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν τοιαύτῃ ἄρα ὄντες καιροῦ ἀκμῇ δὲν πρέπει νὰ ἀποδειλιάσωμεν πρὸς τὰς περικυκλούσας ἡμᾶς παντοίας δυσχρηστίας, ἀλλὰ νὰ ἀγωνιζώμεθα νὰ τὰς ἐκνικήσωμεν, μάλιστα δὲ νὰ μὴ χάσωμεν τόπον καὶ κατοχὴν οὔτε κατὰ τὸ ἠθικὸν οὔτε κατὰ τὸ ὑλικόν.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Δουρρίῳ.

Ἄργει, 12 αὐγούστου 1829.

Δὲν θέλω σᾶς ἀφήσῃ νὰ ἀναχωρήσετε τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς Γαλ-

λίαν νὰ ἐπιστρέψετε, χωρὶς νὰ σᾶς πείσω νὰ φορέσετε ἓν Τουρκικὸν ξίφος. Τοῦτο δὲ τὸ πρὸς ὑμᾶς στελλόμενον, κυρίευμα εἶναι τοῦ Καραϊσκάκη, τὴν ἐν Ἀράχοβᾳ μάχην νικήσαντος, καὶ δώρημα πρὸς ἐμὲ ἄρτι γενόμενον παρ' ἑνὸς τῶν γενναίων στρατιωτῶν ἐκείνου.

Ὡς τρόπαιον ἄρα εἰς τὰς ὑμετέρας χεῖρας ἄριστα κειόμενον, σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ δεχθῆτε, καὶ νὰ τὸ φυλάττετε εἰς μνήμην τῶν τε περὶ τὴν Ἑλλάδα ὑπηρετημάτων ὑμῶν καὶ τῆς εἰς ὑμᾶς εὐγνωμοσύνης αὐτῆς.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Ἰγονέτῳ.

Ἄργει, 12 αὐγούστου 1829.

Ἀφ' οὗ ὑπὲρ αὐτονομίας τῆς Ἑλλάδος ὁπλοφόρος ἐξεστρατεύσατε, καὶ ἀφ' οὗ αὐτόθι μεγαλοψύχως ἄλλα τε καὶ κατὰ τῆς εἰσβαλούσης πανώλους ἐπηγωνίσθητε, καὶ τὴν αὐτῆς διάδοσιν συνεπνίξατε, εἰκὸς καὶ ἄξιον πολυειδοῦς εὐεργεσίας ἐπίμετρον νεωστὶ ἐδαψιλεύσατε, κύριε Στρατηγέ, εἰς τὸν πολυπαθῆ τοῦτον τόπον, πρεσβεύοντες πρὸς τὸν ἐξοχώτατον τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν ἵνα μᾶς σταλῶσι σπόροι διὰ τὴν γεωργίαν καὶ δένδρα εἰς φύτευσιν.

Οὐδ' ἔχω λόγους ἱκανοὺς πρὸς ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης μου ἐπὶ τοσαύταις φροντίσι.

Περὶ δὲ πάλιν τῆς εὐτυχοῦς ἐκβάσεως τῶν ὑπὲρ Ἑλλήνων ῥητορικωτάτων ὑμῶν δημηγορημάτων, καὶ ἂν ἐπεθύμουν νὰ σᾶς συγχαρῶ, δὲν δύναμαι. Διότι καὶ ἀναγκαῖος καὶ δίκαιος ὑπῆρχεν ὁ θρίαμβος ὑμῶν, ἑρμηνευτοῦ ὄντος τῆς δικαιοσύνης πρὸς ἄνακτας καὶ ἀντιπροσώπους τοὺς τῆς Γαλλίας.

Πρὸς ὅσα δὲ φιλοφρόνως καὶ εὐμενῶς περὶ ἐμοῦ λέγετε, εὔχομαι ἵνα εὕρω ποτὲ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ τῆς πατρίδος μου τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ὅλα δὲν ἐλέχθησαν κατὰ τὴν μεγάλην ὑμῶν συγγνωμοσύνην καὶ ὕφεσιν.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Ἐϋνάρδῳ εἰς Γενεύην.

Ἄργει, 12 αὐγούστου 1829.

Ἐπειδὴ πολλότατα καὶ θαυμάσια ἐγένοντο τὰ μαρτύρια τῆς περὶ τὴν Ἑλλάδα σπουδῆς ὑμῶν καὶ φιλανθρωπίας, διὰ τοῦτο θαῤῥούντως ἔγνωμεν νὰ σᾶς παρακαλέσωμεν καὶ σήμερον νὰ δεχθῆτε τὴν παρ᾽ ἡμῶν πληρεξουσιότητα πρὸς τὸ πραγματευθῆναι καὶ συμφωνῆσαι τὸ γενησόμενον παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως δάνειον ὑπὸ τῇ ἐγγυήσει τῶν συμμάχων Δυνάμεων.

Θέλετε λοιπὸν ἔχει τὴν παροῦσαν ὡς ἐντολὴν διδομένην εἰς ὑμᾶς, καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς θέλετε λάβῃ τὰ ὁδηγήματα κατὰ τὰς περιστάσεις. Διὰ δὲ τῶν συναπτομένων γραμμάτων σᾶς περιβάλλομεν πίστιν παρά τε τῷ ἐξοχωτάτῳ Κ. Κόμητι Πορταλίῳ καὶ τοῖς ἐν Παρισίοις τε καὶ Λονδίνῳ πρέσβεσι τοῦ Μεγαλειοτάτου τῶν Ῥωσσιῶν αὐτοκράτορος, ἐκ τῆς βοηθείας τῶν ὁποίων, ὡς καὶ ἐκ τῆς χορηγουμένης ἡμῖν ἐγγυήσεως τῶν κυβερνήσεων Γαλλίας τε καὶ Ῥωσσίας, εὐέλπιδες εἴμεθα ὅτι θέλετε καταπείσῃ τοὺς χρηματίας εἰς τὸ προκείμενον συμφώνημα.

Πρόκειται δὲ νὰ δανεισθῶμεν 60,000,000 φράγκων, τῶν ὁποίων τοῦ τόκου καὶ χρεωλύτρου ἀσφαλιζομένων, ἡ τιμὴ τοῦ δανείου ἔπεται νὰ μὴ γείνῃ βαρεῖα· περὶ οὗ καὶ σᾶς ἀφίνομεν πλήρη καὶ ὁλοσχερῆ ἐξουσίαν νὰ πραγματευθῆτε κατὰ τὸ συμφερώτερον.

Ὅροι δὲ ὅμως ἰδίᾳ τοὺς ὁποίους οἱ δανεισταὶ ἀναγκαιότατα πρέπει νὰ δεχθῶσιν, εἶναι οἱ ἑφεξῆς·

ά. Τὸ μὲν δέκατον μέρος τοῦ δανείου νὰ μᾶς δοθῇ εἰς μετρητὰ, ὅσον τάχιστα, καὶ διὰ μιᾶς.

β΄. Τὸ δὲ ἐπίλοιπον, ἀνὰ 1,000,000 φράγκων κατὰ μῆνα, εἰς δόσεις τριμήνους ἢ τετραμήνους.

γ΄. Αἱ δόσεις νὰ γίνωνται πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους τοὺς διορισθησομένους παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἀνατίθεται εἰς ὑμᾶς νὰ συμφωνήσετε μετὰ τῶν δανειστῶν ὅσα κρίνετε ἀναγκαῖα τε καὶ ἐπωφελῆ.

Μάθετε δὲ ὅτι τόσον κατεπείγουσιν αἱ χρεῖαι ἡμῶν, ὥστε ἀδυνατοῦντες νὰ περιμείνωμέν ἐπὶ μακρὸν τὴν πρώτην δόσιν τὴν ἐκ τοῦ δανείου, χρῄζομεν τάχιον αὐτῆς, ἵνα μὴ ἴδωμεν στατὴν μὲν γενομένην τὴν διοικητικὴν ὑπηρεσίαν καθ' ὅλα τὰ μέρη, ἀταξίας δὲ ἐκρηγνυμένας δεινάς τε καὶ ὀλεθρίας κατὰ τὸ παρεῖκον τῶν περιστάσεων. Ἐνστατικὸν ἄρα καὶ ἐν τοῖς μάλιστα ὀξύχρεων ὑπάρχει τὸ νὰ λάβῃ ἡ κυβέρνησις περὶ τὰ τέλη τοῦ σεπτεμβρίου 2,000,000 φράγκα, ἢ κἂν 1,000,000 καὶ ἥμισυ εἰς μετρητά.

Διὰ τοῦτο σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ ἐξαπλώσετε πᾶσαν ὑμῶν τὴν σπουδὴν καὶ δραστηριότητα ἵνα μᾶς εὕρητε τὸ βοήθημα τοῦτο εἴτε παρὰ τῶν τραπεζιτῶν τῶν συμφωνησόντων τὸ δάνειον, εἴτε παρὰ τῆς μεγαλοψυχίας τοῦ χριστιανικωτάτου Βασιλέως, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν θησαυρὸν θέλει καὶ ἀποδοθῇ ἡ προκειμένη ποσότης ἐκ τοῦ γενησομένου δανείου.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Ἐϋνάρδῳ εἰς Γενεύην.

Ἄργει, 12 αὐγούστου 1829.

Ἀποκρίνομαι πρὸς τὰ γράμματά σου τῆς 31 μαΐου καὶ τῆς 9 ἰουνίου.

Μοὶ εἶναι ἀδύνατον τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ σοὶ εἴπω περὶ τῆς λήψεως τοῦ τρέχοντος ἡμῶν λογαριασμοῦ, διότι μόλις ἐκβαίνομεν ἀπὸ ἄλλην ἰσχυρὰν δοκιμασίαν, τὴν τῆς συνελεύσεως, καὶ μεῖνον εὐχαριστημένος ἂν λάβω καιρὸν νὰ σοὶ στείλω ἓν ἀντίτυπον τῆς συλλογῆς τῶν ψηφισμάτων αὐτῆς. Μᾶς μένουσι τώρα πολλοί, πάμπολλοι ἀγῶνες πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν· εἰς ὃ καὶ καταγινόμενος ἤδη, δὲν προφθάνω νὰ μελετήσω καλλίτερα τὴν μεγάλην ὑπόθεσιν ἣν σοι ἐμπιστεύω σήμερον διὰ τῆς συναπτο-

μένης πληρεξουσιότητος. Ἐλπίζω δὲ ὅτι θέλεις δεχθῆ νὰ μεταβῆς ἄνευ ἀναβολῆς εἰς Παρισίους, πρὸς τὸ ὁποῖον μοὶ γράφει ὁ Μαρσιάλης Μαιζὼν ἀπὸ 21 ἰουλίου ὅτι σε παρακινεῖ καὶ αὐτός.

Ἡ ταχεῖα συντέλεσις τοῦ δανείου εἶναι πρόβλημα ζωῆς ἢ θανάτου διὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τοῦτο παρεδόθη τοῦ λοιποῦ εἰς χεῖρας σου.

Οἱ ἐπίτροποι τῆς κυβερνήσεως ἀναχωροῦσιν ἐντὸς ὀλίγου. Ἀλλ' ἕως οὗ φθάσωσιν, ἐλπίζω ὅτι θέλεις ἔχει πολὺ προβιβασμένας ἢ μάλιστα καὶ τελειωμένας τὰς διαπραγματείας.

Ἐξ ὅσων ἔμαθον περὶ τούτου, συμπεραίνω ὅτι ἔχουσι πολλὴν διάθεσιν νὰ μᾶς κρατήσωσιν ὑπὸ κηδεμονίαν τινὰ ὑπὲρ τὸ δέον ὀχληρὰν, βάλλοντες τὰ χρήματα τοῦ δανείου εἰς τὸ ἀποθεματικὸν ταμεῖον τοῦ γαλλικοῦ θησαυροφυλακίου, ἐξ οὗ θέλει τὰ λαμβάνει ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις, αἰτοῦσα αὐτὰ παρὰ τοῦ ἐκεῖ ὑπουργείου. Κατόπι δὲ ἴσως μᾶς εἴπωσιν ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα γίνονται ἔτι χρησιμώτερα, μεταβαλλόμενα εἰς τροφὰς, εἰς πράγματα πολέμου καὶ παρασκευῆς κτλ.

Ἀλλ' ἐγὼ ὅστις ἐξεύρω ἤδη τί ἔτρεξε περὶ τῶν αὐτόθεν χορηγημάτων, ἐξ ὧν 500,000 φράγκα, καθυστεροῦντα ἀπὸ τοῦ 1828, πρὸ δύω μηνῶν φθάσαντα εἰς Νεόκαστρον, ἀκόμη δὲν δυνάμεθα νὰ τὰ λάβωμεν δι' ἔλλειψιν διατάγματος ἢ ἄλλων τινῶν τύπων, σὲ παρακαλῶ νὰ ἀγωνισθῆς μετὰ πάσης σου τῆς γνωμοσύνης καὶ τῆς φρονήσεως νὰ ἀπαλλάξῃς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν ἀπὸ τὴν τοιαύτην ἐξάρτησιν, νὰ ἐνεργήσῃς δὲ νὰ λαμβάνῃ τὰ χρήματα τοῦ δανείου κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τοὺς δανειστάς.

Περισσότερα δέν σοι λέγω περὶ τούτου. Προσλιπαρῶ δὲ ὅμως περὶ τῆς βοηθείας ἣν ἐζήτησα διὰ τὸ τέλος τοῦ σεπτεμβρίου, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο εἶναι ὅρος ζωῆς ἀπαραίτητος εἰς ἡμᾶς.

Τέλος καὶ αὖθις σὲ παρακαλῶ νὰ δεχθῆς τὴν στελλομένην πληρεξουσιότητα, ὡς ἔσχατον ἐκουσιασμὸν ὑπὲρ τοῦ γενναίως προσπουδασθέντος σοι πράγματος. Ἡ ὥρα ἐγγίζει καθ' ἣν τὰ τῆς Ἑλλάδος θέλουσι κριθῆ ὑπὸ μεγάλων τυχῶν· ὅθεν ἂς παρασκευασθῶμεν ἵνα

δυνηθῶμεν νὰ ἀναπαύσωμεν καὶ τὴν προσδοκίαν τοῦ κόσμου καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς πίστιν τῶν σεβαστῶν προστατῶν.

Τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν ὁ Ἐξοχώτατος Κ. Δεριβωπιέρρος θέλει φροντίσῃ νὰ σοὶ ἐκπέμψῃ ἢ εἰς Γενεύην ἢ εἰς Βωλιώ. Καὶ ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς εἶναι φιλέλλην, θέλει συγκινήσῃ πάντα λίθον εἰς εὐόδωσιν τῆς ἀνατιθεμένων σοι.

Θέλεις δὲ εὑρεῖ λίαν εὐδιαθέτους εἰς τὸ βοηθῆσαι σοι καὶ τὸν Κόμητα Πότσον καὶ τὸν Πρίγγιπα Λίβεν, πρὸς τοὺς ὁποίους γράφω σήμερον.

Τῷ Κ. Βάρωνι Λουδοβίκῳ εἰς Παρισίους.

Ἄργει, 13 αὐγούστου 1829.

Μέχρι μὲν τοῦ νῦν ὠφελήσατε τὴν Ἑλλάδα εὐχόμενοι καὶ χαριτοδοτοῦντες. Σήμερον δὲ δύνασθε νὰ παρέξετε τὴν χρηστότητα καὶ ἐπιστήμην ὑμῶν, πηγὴν ὠφελείας ὄχι ἐνδεεστέρας· ἐκ τῆς ὁποίας καὶ ἔρχομαι νὰ ἀντλήσω, ἐπερειδόμενος εἰς τὸν ἀρχαῖον ἡμῶν σύνδεσμον, τὸν καὶ μνήμῃ καὶ πράγματι ἐμοὶ προσφιλέστατον.

Πολλαὶ μὲν εἶναι τῶν Ἑλλήνων αἱ χρεῖαι· πασῶν ὅμως ἡ ἀκμαιοτάτη ὑπάρχει ἡ περὶ τὴν οἰκονομικὴν διοίκησιν. Τολμῶ λοιπὸν νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοὶ στείλετε μίαν συλλογὴν τῶν κανονισμῶν, ὁδηγημάτων, τύπων, κτλ. ὅλων, ἐνὶ λόγῳ, ὅσα ἀνάγονται, ἀ, εἰς τὴν τράπεζαν τῆς Γαλλίας, β΄. εἰς τὸ χαρτόσημον, καὶ γ΄. εἰς τὸ μέγα βιβλίον τοῦ δημοσίου χρέους.

Καί τοι δὲ μακρὰν ὄντες τῶν τόπων, πολὺ δύνασθε νὰ μᾶς ὠφελήσετε καὶ διά τινος γενικοῦ σχεδιασμοῦ περὶ τοῦ τρόπου τῆς μιμήσεως καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσαγωγῆς τῶν τοιούτων ἐπιτηδευμάτων· διότι ἀκτὶς φωτὸς, καὶ μακρότερον παρεισδύουσα, πάντοτε ὀλιγοστεύει τὸ σκότος.

Τῷ Κ. Κόμητι Δελαστεϋρίῳ, Προέδρῳ τῆς Φιλελληνικῆς ἑταιρίας εἰς Παρισίους.

Ἄργει, 15 αὐγούστου 1829.

Σήμερον μόλις ἔλαβον τὸ ἰσόγραφον (duplicata) τῆς ἐκ προσώπου τῆς ἐν Παρισίοις Φιλελληνικῆς ἑταιρίας πρὸς ἐμὲ ἐντίμου ἐπιστολῆς σας ἀπὸ 10 ἰουνίου, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπαντῶν, σᾶς παρακαλῶ, κύριε Κόμη, νὰ δεχθῆτε μὲν ὑμεῖς, νὰ προσφέρετε δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀξιαγάστους συνέδρους σας τὴν ὁμολογίαν τῆς εὐγνωμοσύνης ἐμοῦ τε καὶ τῶν γονέων ὅσων τὰ τέκνα περιέπετε καὶ παιδαγωγεῖσθε.

Μεγάλως λυποῦμαι ὅτι οἱ δύω νέοι, Ἀποστόλης καὶ Καραϊσκάκης, δὲν ὠφελήθησαν περισσότερον ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐπιμελείας, ἀντιπαρηγοροῦμαι δὲ μανθάνων ὅτι ἐξ ἐναντίας ὁ Νέγρης καὶ ὁ Ψύχας ἐπάξιοι φαίνονται αὐτῆς, διὰ τῆς εἰς τὰ μαθηματικὰ καὶ τὴν χημείαν ἐπιδόσεως· ἐξ ὧν ἐπιστημῶν, ἐὰν ἔχωσι καὶ φιλοπατρίαν, δυνηθήσονται μεγίστας ὠφελείας νὰ εἰσφέρωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁπόταν συσταθῶσι τὰ διδασκαλεῖα περὶ ὧν μοι γράφετε, τότε θέλω παρακαλέσῃ τὴν ὑμετέραν χρηστότητα νὰ δεχθῆτε εἰς αὐτὰ τινὰς τῶν ἡμετέρων νέων, ἐχόντων ἤδη τῆς ἀγωγῆς τὰς ἀρχὰς, καὶ ἐπιδεικνυόντων φυσικὴν ἐπὶ τὰς μαθήσεις κλῆσιν καὶ ἱκανότητα. Νῦν δὲ εὐγνωμονέστατα δέχομαι τὰ διερμηνευόμενά μοι περὶ τῶν διδασκαλείων τούτων, ἐξ ὧν ἴσως εὐτυχήσω νὰ μιμηθῶ τὰ πρὸς σύστασιν παρομοίων, ἅμα εὑρὼν συμφόρους τὰς περιστάσεις· διότι πρὸς τὸ παρὸν μόνον τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ δύναμαι νὰ κανονίσω καὶ ἐπεκτείνω.

Ἐνταῦθα μοι συγχωρεῖτε νὰ σᾶς ἀναμνήσω καὶ τὴν ἐπιστολήν μου τῆς 7 (19) σεπτεμβρίου, ἐν ᾗ σᾶς ἐφανέρονα τὴν πρὸς τὴν ἑταιρίαν τῆς στοιχειώδους παιδεύσεως ἀποτεινομένην παράκλησίν μου.

Πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν μέλος τοῦ Ἐπιμελητηρίου.

Ἄργει, 16 αὐγούστου 1829.

Δὲν ἀγνοεῖτε τὰ ἀπό τινος ἤδη καιροῦ ἐκραγέντα σκάνδαλα κατὰ τὰ στρατόπεδα τῆς Ἀνατολικῆς τε καὶ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, οὐδὲ τὴν μακροθυμίαν μεθ' ἧς ἡ κυβέρνησις διεσπούδασε νὰ σώσῃ, εἰ δυνατὸν, τήν τε ὑπόληψιν τοῦ στρατοῦ καὶ τὰ μέγιστα τῆς πολιτείας συμφέροντα, ὑπὸ τὴν φρούρησιν αὐτοῦ ἀποκείμενα. Γνωρίζετε δὲ καὶ τὰ προσχήματα ἐξ ὧν μηχανῶνται δύστηνοί τινες ἄνθρωποι νὰ διαφθείρωσι τὸν στρατιώτην, καὶ ἀπάγοντες αὐτὸν ἀπὸ τοῦ καθήκοντος, νὰ βάλωσιν εἰς κίνδυνον καὶ τὴν παροῦσαν αὐτοῦ ὕπαρξιν, καὶ τὴν μέλλουσαν, καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπὲρ ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς πατρίδος ὀφείλει νὰ μεριμνᾷ.

Ἐν τῶν προσχημάτων τούτων εἶναι καὶ ἡ χρονίσασα πληρωμὴ τριμηνίας καθυστερούσης καὶ σιτηρεσίου τινῶν μηνῶν. Καὶ ἐν ᾧ τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν πληρωμὴν τούτων χρήματα εὑρίσκονται ἤδη ἑβδομάδας τινὰς εἰς Φανερωμένην, τὰ παρὰ τὰς Θήβας στρατεύματα φεύγουσι, καὶ ἀφίνουσι τὸν τόπον ἔκθετον εἰς τὰς τῶν Τούρκων ἐπιδρομάς. Καὶ ταῦτα μᾶς ἀποσαφοῦσιν αἱ ἀπὸ 6 τοῦ τρέχοντος ἔσχαται τοῦ στρατάρχου ἐμφανίσεις, ὅτι δηλαδὴ ἐκορυφώθη ἡ ἀταξία, καὶ οὐδεὶς πλέον τόπος τῶν ἐπικαιροτάτων πρὸς σκεπασμὸν τῆς Λεβαδίκς δὲν ἔχει φύλακας.

Ἐν τοιαύτῃ πραγμάτων ἀκμῇ προὐργιαίτατον ὑπάρχει νὰ ὑπάγετε ἀμέσως εἰς τὸ στρατόπεδον, ἐπιμελησόμενοι,

ά. Νὰ καταμάθετε τὸ ὄντως αἴτιον τῆς τηλικαύτης συμφορᾶς.

β'. Νὰ τελέσετε τὴν πληρωμὴν τῆς τε τριμηνίας καὶ τοῦ ἑξαμήνου σιτηρεσίου.

γ'. Νὰ συμπείσετε τὸν στρατάρχην νὰ ἐπισυνάξῃ τὸ στρά-

τευμα, καὶ νὰ τὸ τάξῃ σκεπαστικῶς μὲν πρὸς τὴν Λεβαδίαν, ἐπιτηδείως δὲ πρὸς νέαν ἀναθεώρησιν, μεθ' ἣν γενήσεται ἡ πληρωμὴ τοῦ λοιποῦ τῶν καθυστερούντων.

Καὶ φροντίσατε πάσῃ δυνάμει ὅπως ὁ στρατιώτης αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ λάβῃ τὴν διωρισμένην δι' αὐτὸν πληρωμὴν, ἅμα διδασκομένων παρ' ὑμῶν στρατιωτῶν τε καὶ ἀρχηγῶν τὰς ἐπιβουλὰς τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, οἵτινες, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ τύχη τῶν ἐπιβουλευομένων ἀποφασίζεται ἔξωθι τῆς Ἑλλάδος, τότε μάλιστα τοὺς παρορμῶσιν εἰς τὸ νὰ δειχθῶσιν ἀνίκανοι πρὸς ἰδίαν των ὑπεράσπισιν καὶ ὅλως πρὸς φυλακὴν καὶ οἰκοκυρίευσιν τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος.

Ἀφ' οὗ δὲ τοὺς κάμετε παμφήμως καὶ ἀναπεπταμένως τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν, ἐλετε τοῖς εἰπεῖ ἐκ μέρους μου νὰ δείξωσιν εἰς τὴν κυβέρνησιν τὴν αὐτῶν μετάνοιαν, ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀκριβῆ καὶ ἀπαραμείωτον τήρησιν τῶν καθηκόντων καὶ νόμων τῶν τοῦ πολέμου, καὶ τότε ἴσως ἀποφασίσω νὰ ἔλθω αὐτοπροσώπως παρ' αὐτοῖς νὰ τοῖς φέρω τὰς ὠφελείας ἃς τὸ τέταρτον τῆς συνελεύσεως ψήφισμα μοὶ ἐπιτρέπει ὑπὲρ αὐτῶν.

Ἐὰν ὅμως στρατιῶται καὶ ἀρχηγοὶ ἀπειθήσωσιν εἰς τὸ ἐπισυναχθῆναι ὑπὸ τὰς σημαίας καὶ κατασταθῆναι εἰς τὰ μέρη ὅπου ὁ στρατάρχης τοὺς διατάξῃ, τότε οὐδεμίαν πληρωμὴν θέλετε ἐκτελέσῃ, ἀλλ' ἀμέσως θέλετε μᾶς γράψῃ τὰ τρέχοντα, ἵνα καὶ ἡμεῖς εὐθὺς ἐκτελέσωμεν τὰ ἤδη προνενοημένα, μηδὲ ἀφήσωμεν τὰ ἐπακόλουθα τῆς τηλικαύτης καταστροφῆς νὰ πέσωσιν ἀδίκως ἐπὶ τὸ ἔθνος καὶ ἐπὶ τὴν κυβέρνησιν.

Ἀντίγραφον τῆς παρούσης καθοδηγήσεως πέμπω πρὸς τὸν στρατάρχην, μεθ' οὗ εὐθὺς, ἅμα φθάσαντες, νὰ συνδιαπράξετε ὅπως τὰ ἐντελλόμενα ἐκτελεσθῶσιν ὡς τάχιστα καὶ ἀκριβέστατα.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ἄργει, 16 αὐγούστου 1829.

Ἄλλην ἀπόκρισιν δὲν ἔχομεν πρὸς τὴν ἐμφάνισίν σας τῆς 9 τοῦ τρέχοντος, παρὰ τὴν διαπομπὴν τούτου δὴ τοῦ ἀντιγράφου τῆς σήμερον διδομένης καθοδηγήσεως εἰς τὸ ἐπὶ τῶν πολεμικῶν μέλος τοῦ ἐπιμελητηρίου, πρὸς τὴν διάληψιν τῆς ὁποίας σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ συναρμόσετε πᾶσαν τὴν ὑμετέραν διαγωγὴν, καὶ νὰ μᾶς στείλετε ἅμα μετὰ τοῦ Κ. Μεταξᾶ, καὶ ὅσον τάχιστα, εἰδήσεις καλάς. Τοῦτο καὶ ἐλπίζομεν, διότι ἄλλως, καὶ πάλιν τὸ λέγομεν, σκάνδαλον ἐπὶ σκανδάλῳ προστιθέμενον θέλει ἀναδείξῃ τροπαιούχους τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδος, καὶ μάλιστα τοὺς μισθουμένους ἴσως ἵνα ἀπολέσωσι τὴν στερεὰν Ἑλλάδα καὶ τὸν στρατόν.

Τῷ Μαρσιάλῃ Κ. Μαιζῶνι εἰς Παρισίους.

Πόρῳ, 22 αὐγούστου 1829.

Τὸ ἀπὸ 28 ἰουλίου (Ν) ἔντιμον γράμμα τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος μοὶ ἦλθε ταυτοχρόνως μὲ τὸν Galignani 's Messenger τῆς 10, τῆς 11, καὶ τῆς 12 αὐγούστου.

Τὸ διάταγμα τῆς 10, δι' οὗ καθίσταται τὸ νέον ὑπουργεῖον, οὐδόλως ἐξασθενοῖ τὴν ἐνδόμυχον πίστιν μου περὶ τῶν ἀναποφεύκτων ἀποτελεσμάτων τῶν ἤδη περὶ τὴν Ἑλλάδα δαψιλευθεισῶν εὐεργεσιῶν παρὰ τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν ἄνακτος καὶ τῆς Γαλλίας.

Ὅ, τι ἤρχισε νὰ γίνεται, δὲν δύναται πλέον νὰ ἀπογείνῃ, ἀλλὰ πρέπει νὰ τελειώσῃ· διότι νικᾷ πάντοτε ἡ δύναμις τῶν πραγμάτων τὰς γνώμας τινῶν· ὅπως καὶ ὑμεῖς, κύριε Μαρσιάλα, διελύσατε βέβαια ὁλοτελῶς μέχρι τοῦδε τὰς ἀντιφερομένας.

Ὁ Ρωσσικὸς στρατὸς ἦτον τῇ 10 εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ ὁ Σουλτάνος ἔστειλε, λέγουσι, πληρεξουσίους εἰς Ῥαιδεστὸν νὰ ζητήσῃ εἰρήνην. Τὰς δὲ περαιτέρω εἰδήσεις περιμένομεν.

Λυπηρὸν ἄρα ἤθελεν εἶσθαι, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, τὸ νὰ μὴ μᾶς δώσωσι τρόπους νὰ καταστα θῶμεν ἐπὶ τὴν μεθόριον ἡμῶν γραμμὴν, καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς καταλλήλως νὰ διοργανώσωμεν. Ἐγὼ ὅμως, καθὼς σᾶς τὸ ἐφανέρωσα διὰ τοῦ γράμματός μου τῆς 2 (14), ἔστειλα ἤδη πρὸς τὸν Κ. Εὐνάρδον τὴν ἀναγκαίαν πληρεξουσιότητα, καὶ κατεπειγόντως αὐτὸν προσκαλῶ καὶ σήμερον νὰ ὑπάγῃ εἰς Παρισίους νὰ κατορθώσῃ τὸ δάνειον, ἱκανῶς διδασκόμενος ἐκ τῶν διδομένων αὐτῷ ὁδηγημάτων πῶς νὰ ἄρῃ τὰς ἐνδεχομένας ἀντιπτώσεις καὶ δυσχερείας, ὅπως κερδήσωμεν καιρὸν πολύτιμον καὶ ἄλλοτε δυσεύρετον διά τε τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τοὺς γνησίους αὐτῆς εὐεργέτας.

Ὁ στρατηγὸς Κ. Σνεϊδέρος ἦλθεν ἐσχάτως εἰς Ναύπλιον καὶ εἰς Ἄργος, ὅπου τὸν εἶδον περιχαρῶς, καὶ συνωμιλήσαμεν περὶ στρατολογίας καὶ διοργανώσεως τοῦ ἡμετέρου τακτοῦ στρατεύματος, καὶ εὐχαριστήθη διὰ τὸ περὶ τούτου ψήφισμα τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως. Θέλομεν δὲ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὸ ψήφισμα τοῦτο, ἐὰν ἡ ὑψηλὴ πολιτικὴ, τὴν ὁποίαν δὲν καταλαμβάνω, μᾶς ἀφήσῃ ζωντανοὺς, δίδουσα εἰς ἡμᾶς τοὺς τρόπους· καὶ τότε ἡ Ἑλλὰς θέλει ἔχει μέχρι τῆς ἐρχομένης ἀνοίξεως 7 ἢ 8000 τακτικοῦ στρατεύματος, ὑποτεθὲν ὅμως ὅτι τὸ περὶ συνόρων ζήτημα ἀποφασισθήσεται ὁριστικῶς εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ὅτι τὰ ἐν Μεσσηνίᾳ Γαλλικὰ στρατεύματα τῶν 5000 ἀνδρῶν ἐξελεύσονται εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα.

Τὸ σχέδιον ὅμως τοῦτο ἴσως εἶναι καὶ ὄνειρον, καὶ τοιοῦτον ἴσως ἤθελε νομισθῆ παρὰ τῶν εὐκόλων εἰς ἀθυμίαν, βλεπόντων τὰ ἐκ τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων 500,000 φράγκα μένοντα πάντοτε εἰς Νεόκαστρον δι' ἔλλειψιν διατάγματος περιμενομένου τρεῖς ἤδη μῆνας, ἔτι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ μικρὰ ἐμπτώματα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν θέλω νὰ δώσω προσοχήν.

Ἀλλ' ἐγὼ δύναμαι νὰσᾶς βεβαιώσω, κύριε Μαρσιάλα, ὅτι δὶ οὐδὲν θέλω ἀθυμήσῃ, ἀλλὰ πάντοτε εὐτύνως θέλω βαδίσῃ τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος. Μείνατε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς τέλειος προστάτης τοῦ τόπου τούτου, οὗ τινος τὴν καλὴν διάθεσιν πληροφορεῖσθε ἐκ τῶν ψηφισμάτων τῆς ἐν Ἄργει γενομένης ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἂν ἐπιβλέψετε μικρὸν εἰς αὐτὰ, σταλέντα ἤδη πρὸς ὑμᾶς διὰ Νεαπόλεως.

Τὸ παρὸν δὲ σᾶς στέλλω διὰ τοῦ στρατηγοῦ Συνεϊδέρου, ἀφίνων αὐτὸ ἡμισφράγιστον (à cachet volant) πρὸς συντομὴν τῶν γραφῶν· οὐδὲ σᾶς λέγω τὰς ὠφελείας ὅσας μᾶς ὠφελεῖ καὶ αὐτὸς, καὶ ὅσας προσδοκῶ παρὰ τῆς τοῦ στρατηγοῦ Τρεζέλου σπουδῆς, ἐπειδὴ γνωστὰ ἤθελα εἰπεῖ εἰς ὑμᾶς, κύριε Μαρσιάλα, γνωρίζοντας καὶ ἀγαμένους τοὺς ἄνδρας.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Ἐϋνάρδῳ εἰς Γενεύην.

Πόρῳ, 22 αὐγούστου 1829.

Εἰς τὴν στιγμὴν ἀποκρίνομαι πρὸς τὰ γράμματά σου τῆς 20 καὶ τῆς 27 ἰουλίου (N), ἐλπίζων ὅτι, ὅταν λάβῃς τοὺς στίχους τούτους, θέλεις ἔχει ἤδη πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὸ γράμμα μου καὶ τὴν ἐν αὐτῷ πληρεξουσιότητα.

Μεγάλως λυποῦμαι ὅτι τὰ τῆς ὑγείας τῆς κυρίας Ἐϋνάρδου ἐμπόδισαν τὴν εἰς Παρισίους ἀναχώρησίν σου, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐχαριστῶ ἐν ὀνόματι τοῦ δυστυχοῦς τούτου τόπου ὅτι σοὶ ἐπιτρέπει νὰ ταξειδεύσῃς μόνος. Εἶναι μεγίστη ἀνάγκη νὰ φθάσῃς τάχιον εἰς τὰ μέρη ὅπου ἡ γενναιοτάτη ἡμῶν ὑπόθεσις μέλλει νὰ ἀποφασισθῇ. Γίνεται δὲ καταφανὲς ἐκ τῶν πρὸς ἐμὲ γραμμάτων τοῦ Μαρσιάλου Μαιζῶνος ἀπὸ 18 ἰουλίου ὅτι ἡ μὲν ἀρχὴ τῆς ἐγγυήσεως ἔγεινε δεκτὴ, μένει δὲ μόνον νὰ εὐθυνθῇ ἡ προσαρμογὴ καὶ ὁ τρόπος αὐτῆς, καὶ μὲ παρορμᾷ ὁ Μαρσιάλης νὰ σοὶ στεί-

λω νῦν μὲν τὴν πληρεξουσιότητα, κατόπι δὲ ἐπιτρόπους· πρὸς ὃ ἀποκρίνομαι ὅτι ἡ μὲν πληρεξουσιότης ἐστάλη, οἱ δὲ ἐπίτροποι ἀναχωρήσουσι μετ' ὀλίγον.

Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὑπουργείου δὲν πρέπει νὰ σὲ κρατήσῃ οὐδὲ στιγμήν· διότι, ἂν τὰ δύω βουλεῖα, συναινέσει καὶ τῆς Ἀγγλίας, ἔγνωσαν νὰ δώσωσι τὴν ἐγγύησιν, οἱ νέοι ὑπουργοὶ ὀφείλουσι νὰ τὴν δεχθῶσι.

Τὸ σχέδιον ὅπερ μετέδωκας εἰς τὸν κόμητα Κ. Ροὰ δύναται νὰ ἦναι ὠφέλιμον, ἐὰν δὲν ἀναβάλλῃ τὴν συμφώνησιν τοῦ νέου δανείου οὔτε καὶ ἓν δεύτερον λεπτὸν· εἰδὲ μὴ, καὶ συμβῇ νὰ τὸ δράξωσιν ὡς πρόσχημα ἵνα ὑπερθέσωσι τὸ δάνειον μὲ τὴν ἐγγύησιν τῶν δύω Δυνάμεων, τότε θέλομεν πάθῃ συμφορὰν ἰσχυροτέραν ἡμῶν, καὶ ἐξεύρω τί σοι λέγω.

Τὴν ἐγγύησιν τῶν Δυνάμεων διὰ νέον δάνειον ἐζήτησα, ἵνα ἀποχωρίσω ὁλοσχερῶς τοῦτο ἀπὸ τὰ παλαιὰ χρέη. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ νέον δάνειον συμφωνηθῇ ὑπὸ τὴν βασιλικὴν πίστιν ἐκείνων, τότε δύναται ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις νὰ πραγματευθῇ ἐπὶ βάσει ἐπιεικεῖ μετὰ τῶν φερόντων τὰ γραμμάτια τῶν δανείων τῶν 1824 καὶ 1825 συνβιβασμόν τινα δίκαιον καὶ εὐεκτέλεστον παρὰ τῆς Ἑλλάδος. Ὕπαγε λοιπὸν εἰς Παρισίους ὅσον τάχιστα, ἐὰν εἰσέτι δὲν ὑπῆγες, καὶ μὴ λησμονήσῃς ὅτι, χωρὶς τὴν χρηματικὴν βοήθειαν ἣν ζητῶ διὰ τοῦ γράμματός μου τῆς 12 (24), ἀδύνατον εἶναι νὰ κρατήσω τὸν τόπον εὔθετον εἰς ἐλπίδας περὶ τοῦ μέλλοντος.

Διότι τὸ μὲν παρὰ τῆς μεγαλοδωρίας τοῦ δεκάτου Καρόλου χορηγούμενον ἡμῖν μόλις ἀρκεῖ εἰς διατροφὴν καὶ ὀργάνωσιν τοῦ τακτοῦ στρατεύματος, κατασκευήν τε στρατώνων καὶ νοσοκομείων, καὶ ἐπισκευὴν τῶν φρουρίων· αἱ δὲ ἐτήσιοι ἡμῶν πρόσοδοι εἰς ὀλίγους μῆνας δαπανῶνται περὶ τὸ ναυτικὸν καὶ τὰ ἄτακτα στρατεύματα. Χρεία λοιπὸν εἶναι συμπληρώσεως τοῦ ἐλλείποντος, καὶ διὰ τοῦτο σε ζητῶ καὶ τὴν ταχεῖαν τελείωσιν τοῦ δανείου, καὶ μέρος προσλελογισμένον (un à-compte), ὅσον ἔνεστι γοργῶς, 1,000,000 καὶ ἡμίσεος, ἢ 2,000,000 φράγκων.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Αἰγίνῃ, 27 αὐγούστου 1829.

Τὰς ἀπὸ τῆς 15 ἐμφανίσεις σας ἔλαβον διὰ τοῦ Κ. Γραλλιάρδου, ἐν ᾧ ἤρχοντο ἐξ Ἐλευσῖνος ὅτε πληρεξούσιος τοποτηρητὴς καὶ τὸ μέλος τοῦ ἐπιμελητηρίου. Ἔλαβον δὲ χθὲς καὶ τὴν ἀπὸ 21 ἐμφάνισιν. Ἐξ ὅλων δὲ τῶν μηνυομένων τρέφω ἐλπίδας ὅτι πάντως ἠδυνήθητε, τὸ μὲν, νὰ ἐπισυνάξετε τὸν στρατὸν, τὸ δὲ, νὰ προνοήσετε ὅπως ἔχετε τὸν ἐχθρὸν ἐνστενοχωρίᾳ, ἕως οὗ δυνηθῶμεν, εἰ μὲν εἰσβάλῃ, νὰ τοῦ κόψωμεν τὴν ἀναχώρησιν, εἰ δὲ μὴ, νὰ τὸν ἀπορρίψωμεν ἔξω τῆς γραμμῆς.

Ὁ πληρεξούσιος τοποτηρητὴς σήμερον ἀναχωρεῖ ἐπὶ Ναύπακτον, καὶ σᾶς προτρέπω νὰ συγκοινωνῆτε εὐθυβόλως μετ' αὐτοῦ καὶ νὰ προλαμβάνετε τὰ κακὰ, ἔχοντες αὐτὸν συμβοηθὸν προθυμότατον. Γνωρίζομεν ὅμως καὶ τὰς δυσκολίας δι' ἃς συνεποδίσθησαν μέχρι τοῦδε τὰ τῶν στρατευμάτων κινήματα, καὶ ταύτας νὰ ἄρωμεν ἐσπουδάσαμεν κατὰ τὰς παρελθούσας μακρὰς ἑβδομάδας.

Αἱ εἰδήσεις ἃς ἔχομεν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἶναι τῆς 17 αὐγούστου, φέρουσαι ὅτι οἱ Ῥῶσσοι προῆγον ἐπὶ τὴν πρωτεύουσαν, καὶ ὅτι εἰς Ραιδεστὸν ἔμελλον νὰ συνέλθωσι πληρεξούσιοι.

Ἐπὶ τοιούτων λοιπὸν περιστάσεων ἤθελεν εἶσθαι δεινότατον τὸ νὰ πάθωσι τῆς Λεβαδίας οἱ κάτοικοι εἰσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ· ὅθεν οἱ στρατιῶται ἃς μὴ λείψωσιν ἀπὸ τὸ χρέος των, διότι ἡ στιγμὴ εἶναι ἀκμαιοτάτη καὶ κρίσιμος.

Ἡ κυβέρνησις δὲ ἡτοίμασε καὶ αὐτὴ τὰ χρήματα πρὸς ἀκριβῆ πληρωμὴν τῶν καθυστερούντων, καὶ τὸ ἐπιμελητήριον ἄλλο δὲν προσμένει διὰ νὰ τὴν ἐνεργήσῃ παρὰ τοὺς λεπτομερεῖς λογαριασμοὺς οὓς ἐζήτησε παρὰ τῶν διαφόρων σωμάτων κατὰ τὴν ἐσχάτως γενομένην πληρωμήν.

Τῷ Ἀντισυνταγματάρχῃ Κ. Ῥαΐκῳ, Φρουράρχῳ Πατρῶν.

Αἰγίνη, 30 αὐγούστου 1829.

Ὑπερήμερος μὲν, ἀλλ' ἀποκρίνομαι σήμερον πρὸς τὰς δύω ἐμφανίσεις σας τὰς ὑπ' ἀρ. 16 καὶ 17.

Ὁ Κ. Κόριγγ, τοῦ ὁποίου ἡ ἀσθένεια ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλει εἶσθαι θανατηφόρος, φρονεῖ μὲν, καθ' ὅσα σᾶς λέγει, ὅτι οἱ λογαριασμοί του εἶναι ἐν τάξει, πλὴν εἶναι βέβαιον ὅτι ἕως τοῦδε δὲν τοὺς ἐνεφάνισε, καὶ ὅτι 4000 καὶ τόσα τάλληρα ἔλειψαν ἀπὸ τὸ ταμεῖον του χωρὶς νὰ δυνηθῶμεν νὰ εὕρωμεν τὸν κλέπτην.

Μεγάλως λυποῦμαι διὰ τὰ συμβάντα παρανοήματα (malentendus) κατὰ τὴν εἰς Πάτρας ἔλευσιν τοῦ πλοιάρχου Κριεζῆ, ὅστις διὰ τὴν ἀσθένειάν του βέβαια δὲν ἐνόησε τὰς περὶ αὐτὸν θεραπείας καὶ ἀρεσκείας ὑμῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ πλοίαρχος Κριεζῆς εἶναι εἷς τῶν ἀρίστων θαλασσινῶν, καὶ ἡ παρουσία του εἰς τὰ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος παράλια κυριωτάτην ἔχει ῥοπὴν ἐπὶ τῶν νῦν περιστάσεων, σᾶς παρεγγυῶ νὰ ἔχετε τὴν καθήκουσαν ἐπιστροφὴν καὶ φιλοφροσύνην περὶ τὸν ἄνδρα, ἂν ἐπανέλθῃ εἰς Πάτρας.

Δώσω δὲ προσταγὰς ὅπως τὰ πολεμικὰ πλοῖα πρῶτα τῶν ἄλλων ὑπακούωσιν εἰς τοὺς ὑγειονομικοὺς κανόνας.

Ὅλως ἀποδέχομαι τὴν γνώμην σας τὴν περὶ τῆς τιμῆς καὶ καταξιώσεως ἣν ὀφείλουσι πάντες προσφέρειν εἰς τὸ τακτὸν στράτευμα, καὶ θέλω νὰ μοὶ ἐνδείξετε ῥητῶς τί τὸ προνοητέον παρὰ τῆς κυβερνήσεως ὅπως ἡ περὶ τὸ στράτευμα δυστραπελία τῶν πολιτῶν μὴ μένῃ ἀκόλαστος.

Νομίζων ὅτι ἐπὶ τῶν νῦν καθεστώτων δὲν εἶναι ἀσύμφορον τὸ νὰ ἐξεύρετε ἀκριβῶς τὰς τύχας τὰς τεινούσας εἰς κρίσιν τῶν τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων, σᾶς γράφω συντόμως τὰς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως βεβαίας εἰδήσεις τῆς 23 αὐγούστου, ἐλθούσας δὶ Ἀγγλικοῦ πλοίου. Οἱ Ῥῶσσοι, ἀπὸ τῆς Αἴνου παρὰ τὸ Αἰγαῖον μέχρι τῆς Ραι-

δεστοῦ κατὰ Προποντίδα καὶ Σωζουπόλεως παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Εὐξείνου Πόντου περιεπηυλισμένοι (échelonnés), ἔμενον κατὰ χώραν· οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ πανταχόθεν συνέρρεον πρὸς τὸ ὑποταχθῆναι καὶ ἀπολαβεῖν τὴν ἡσυχίαν ἐκ τῆς μετριότητος καὶ φιλανθρωπίας τῶν νικητῶν. Ὁ στρατηγὸς Διβιξ (Diebitch) καὶ ἡ συνέδρα αὐτοῦ (quartier-général) ἦσαν ἔτι εἰς Ἀδριανούπολιν· οἱ δὲ πληρεξούσιοι τῶν πολεμοφορούντων παρῆσαν εἰς Ῥαιδεστόν· καὶ ἐπροχώρουν αἱ διαπράξεις, καὶ ἠλπίζετο, ἐπειδὴ προστεταγμένοι ἦσαν οἱ Τοῦρκοι πληρεξούσιοι νὰ ὑπογράψωσιν εἰς ὅλα τὰ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας ἐπιτιθέμενα, ὅτι ἡ τῆς εἰρήνης συνθήκη ἤθελε διαπεραν θῆ τελέως καὶ ὁμαλῶς.

Τοῖς κυρίοις ναυάρχοις Κοδριγκτῶνι, Δεριγνῖῃ, καὶ Ἐΰδενι, καὶ τῷ Μαρσιάλῃ Μαιζῶνι.

Αἰγίνη, 30 αὐγούστου 1829.

Πρὸς τὰς ὑμετέρας Ἐξοχότητας πέμπομεν συναπτόμενον ἀντίγραφον τοῦ ψηφίσματος τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως δι' οὗ αὐτὴ συνέστησε τὸ τάγμα τοῦ Σωτῆρος, τάξασα ἵνα δοθῶσι τὰ παράσημα αὐτοῦ εἰς τοὺς προμάχους τῆς Ἑλλάδος, τῆς πάλαι μὲν γῆς ἐλευθερίας, ἔπειτα δὲ δουλείας, καὶ τελευταῖον ἐκ τῶν ἐνδόξων ὑμῶν ἀγώνων λαβούσης τὰ ἐχέγγυα τῆς ἐπανορθώσεως.

Μεγάλως ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἠδυνάμεθα νὰ σᾶς πέμψωμεν ἐνταὐτῷ καὶ τὰς ῥήτρας (statuts) τοῦ τάγματος· ἀλλ' ὀφείλοντες φυλάξαι τὰ ὁριζόμενα διὰ τοῦ προσθέτου ἄρθρου τοῦ ψηφίσματος, δὲν ἠπορήσαμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ τὰς συντάξωμεν, ἀρκούμεθα δὲ νὰ σᾶς κάμωμεν γνωστὰς τὰς γενικὰς διατάξεις τὰς ἐν ταῖς ῥήτραις περιληφθησομένας.

Τὸ τάγμα τοῦ Σωτῆρος εἶναι πολιτικόν τε καὶ στρατιωτικόν.

Τὰ μέλη αὐτοῦ διαιροῦνται εἰς τέσσαρας κλάσεις, ἐχούσας, ἐκ μὲν τῶν ἰθαγενῶν, ἀριθμὸν μελῶν ὡρισμένον παρὰ τοῦ νόμου, ἐκ δὲ τῶν ἀλλογενῶν, ἀπεριόριστον. Ἡ δὲ ἑορτὴ τοῦ τάγματος, καὶ ἡ ἀπόδειξις καὶ ὁ προβιβασμὸς τῶν ἱπποτῶν, θέλουσι τελεῖσθαι κατ' ἔτος τῇ 6 (18) αὐγούστου.

Τὰ παράσημα ἔσονται κατὰ τὸν παραδεικνύμενον τύπον καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ ἐξηγητικὴν σημείωσιν. Τούτων δὲ, τὰ τῆς πρώτης κλάσεως, ἅπερ ἀγαλλόμενοι προσφέρομεν εἰς ὑμᾶς, κύριε Μαρσιάλα (ἡ ναύαρχε), θέλουσι φορεῖσθαι κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον.

Ἡ μὲν ταινία, προσηρτημένον ἔχουσα μέγαν σταυρὸν χρυσοῦν, ἐγκαύστως μεσόλευκον (sur un fond en émail blanc), θέλει περᾷ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν μέρος· τὸ δὲ ἄστρον κολληθήσεται καὶ τοῦτο κατὰ τὸ τοῦ στήθους ἀριστερόν.

Πάλιν, οἱ μὲν τῆς δευτέρας τάξεως ἱππόται θέλουσι φορεῖ τὸν σταυρὸν εἰς τὸν λαιμὸν χιαστὶ, τὸ δὲ ἄστρον εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ στήθους· οἱ δὲ τῆς τρίτης, καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν λαιμὸν, πλὴν ἄνευ ἄστρου· οἱ δὲ τῆς τετάρτης, τὸν φοροῦσιν ἁπλῶς εἰς τὴν κομβοθηλείαν.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ νὰ πράξωμεν ἀκριβέστατα κατὰ τὰς θελήσεις τῆς συνελεύσεως ὡς πρὸς τὴν ἀπονομὴν τοῦ προκειμένου κοσμήματος, σᾶς παρακαλοῦμεν προσέτι, κύριε Μαρσιάλα (ἡ ναύαρχε), νὰ μᾶς δώσετε κατάλογον τῶν ὑφ' ὑμᾶς ὑπηρετησάντων τῇ Ἑλλάδι ἀξιωματικῶν τε καὶ χρειακῶν (employés), εἰς ὅσους κρίνετε δίκαιον νὰ προσφέρῃ ἡ κυβέρνησις τοῦτο τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης τὸ μαρτύριον· περὶ ὃ θέλετε μᾶς ὑπερευεργετήσῃ, ἂν προσθέσετε καὶ σημείωσιν τῆς οἰκειοτάτης αὐτῶν κατατάξεως εἰς ἑκάστας τὰς κλάσεις.

Καὶ ἤδη μία ἔφεσις ἔτι μᾶς μένει, ἣν οὐδὲ ἀμφιβάλλομεν ὅτι ὁ σεβαστὸς ὑμῶν ἄναξ θέλει εὐμενῶς ἀποδεχθῇ· τὸ νὰ συγχωρήσῃ δηλαδὴ εἰς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ δεχθῆτε τοῦτο τὸ λιτὸν μέν, ἀλλ' εἰλικρινὲς δῶρον τοῦ πτωχοῦ τούτου ἔθνους, σπουδάζοντος ἀποτίσαι μέρος τῆς περὶ τοὺς εὐεργέτας αὐτοῦ ὀφειλομένης μεγάλης εὐγνωμοσύνης.

Περιμένομεν δὲ τὴν ἀπόκρισιν τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος ἵνα σᾶς

στείλωμεν ἀμέσως τὰ παράσημα τοῦ τάγματος μετὰ τῶν διπλωμάτων αὐτῶν.

Τοῖς Ἐκτάκτοις Ἐπιτρόποις Ἀργολίδος, Ἀχαΐας καὶ Λακωνίας.

Αἰγίνη, 30 αὐγούσου 1829.

Μετὰ μεγάλης ἀπορίας τε καὶ λύπης μανθάνομεν ὅτι, καίτοι πολλάκις αἰτησάσης τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιτροπῆς, ὑμεῖς δὲν ἐδώκατε ἀκόμη λόγον τῆς χρηματικῆς σας διαχειρίσεως.

Οὐδ' ὑπάρχει αἰτία ἱκανὴ νὰ δικαιώσῃ παρ' ἡμῖν τὴν τοιαύτην χρόνισιν· διότι οὐδ' ἄλλο τι πρᾶγμα ἐγγίζει τόσον τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸ ὑπεύθυνον τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν, ὅσον τὸ περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων χρημάτων· καὶ ἡμεῖς ἐν πίστει τελείᾳ διήγομεν ὅτι ὅλοι οἱ ἡμέτεροι ἔκτακτοί τε ἐπίτροποι καὶ προσωρινοὶ διοικηταὶ ἀπελογίζοντο κατὰ μῆνα πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπὴν, τὴν χρῆσιν τῶν εἰσοδευομένων καὶ ἐξοδευομένων παρ' αὐτῶν χρημάτων.

Σᾶς ἀφίνομεν ἄρα νὰ κρίνετε ὁπόσον ἄλγος ἠλγήσαμεν μαθόντες τὸ σκανδαλῶδες τοῦτο πολίτευμα, ἐξ οὗ τὰ μέγιστα σείεται ἡ εἰς ὑμᾶς προαπονεμηθεῖσα πίστις τῆς κυβερνήσεως, ἥτις ἐπὶ τούτῳ σᾶς ἔταξεν εἰς κεφαλὴν διοικήσεως, ἵνα σᾶς παραστήσῃ ὡς παράδειγμα πολιτείας εἰς πάντας τοὺς περὶ ὑμᾶς πολίτας. Σᾶς ἐρωτῶμεν λοιπόν· ποῦ ἡ ἐπίτευξις τοῦ τοιούτου σκοποῦ;

Ἐκ τῶν κακῶν ἔξεων τοῦ παρελθόντος ἐν ᾧ οἱ δημόσιοι ὑπηρέται δὲν νομίζουσιν ἴσως ἀκριβέστατον αὐτῶν χρέος νὰ δίδωσιν ἀνενδεῆ λόγον τῆς ἐπ' αὐτοῖς διοικήσεως, τὸ κοινὸν κρίνει ὅτι ἡ κυβέρνησις ἑκοῦσα παρέχει εἰς αὐτοὺς ἀφορμὰς πλουτισμοῦ. Καὶ τῷ ὄντι πῶς ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ λάβῃ ἔλεγχον ἐτησίου ἢ πολυμήνου διαχειρίσεως, καὶ λαμβάνουσα, νὰ σώσῃ τὰ συμφέροντα τοῦ δημο-

σίου ταμείου, ὅταν ἀδυνατῇ νὰ κωλύσῃ τοὺς ἰδίους αὐτῆς ὑπεργάτας τοῦ νὰ τὰ βλάπτωσι διηνεκῶς; Καὶ ἐνδέχεται μὲν ἀκουσίως νὰ σφάλλωσιν οὗτοι· ἀλλὰ τὸ κακὸν ὑφίστανται, καὶ δύσκολος, ἵνα μὴ εἴπω καὶ ἀδύνατος, εἰς τὸ μετέπειτα ἔσται ἡ θεραπεία του.

Σᾶς εἴπομεν ἱκανὰ ὥστε νὰ καταμάθετε ὁπόσον ἐνδιάφορον κρίνομεν καὶ σπουδαῖον νὰ στείλετε, ἅμα λαβόντες τὸ παρὸν, τοὺς λογαριασμούς σας εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιτροπήν. Καὶ τοῦτο γράφεται ὄχι πρὸς ὑμᾶς μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλους πολλοὺς τῶν ὁμοταγῶν σας.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιτροπήν.

Αἰγίνη, 2 σεπτεμβρίου 1829.

Διὰ τῆς ἐπιστολῆς μου τῆς 17 τοῦ παρελθόντος μαΐου σᾶς ἔστειλα τὸν λογαριασμὸν τῶν ὅσα εἶχα ἐξοδεύσῃ μέχρι τότε ὑπὲρ τῆς κυβερνήσεως, καθ' ὃν ἔμενε νὰ μοὶ ὀφείλῃ τὸ δημόσιον ταμεῖον 54,047 δίστηλα

Σήμερον δὲ σᾶς στέλλω, κύριοι, τὸν λογαριασμὸν τῶν ὅσα ἐξώδευσα ὑπὲρ τῆς κυβερνήσεως ἀπὸ τότε μέχρι τῆς σήμερον, μετὰ τῶν οἰκείων ἀποδεικτικῶν, ἅπερ καὶ ἀναβαίνουσιν εἰς 8, 583 δίστηλα.

Ἐν τούτοις περιέχονται 5,000 δίστηλα τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσα εἰς τὸν ναύαρχον Κ. κόμητα Ἐὔδενα δι' ὅσα τοῦ χρεωστεῖ τὸ ναυτικὸν ἐπιμελητήριον ἕνεκα τροφῶν καὶ ἄλλων πραγμάτων δοθέντων αὐτῷ παρὰ τοῦ ναυάρχου. Εἴπατε λοιπὸν πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν μέλος τοῦ ἐπιμελητηρίου νὰ τὰ σημειώσῃ.

Ἐὰν ἠρευνήσατε τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Κ. Βέτσου καὶ τὰ ἀποδεικτικὰ τὰ δυθέντα παρὰ τοῦ πλοιάρχου Κ. Ἐπεγχίνου (Epentchin), εἴδετε βαίβαια ὅτι πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ λογαριασμοῦ τού-

του ὁ πλοιάρχος μένει ἔχων 4, 719 δίστηλα, τὰ ὁποῖα κρατῶ ὡς ἐκ τῶν 8,583 ἅπερ μοι χρεωστεῖτε.

Μοὶ χρεωστεῖτε ἔτι 2,210 δίστηλα ἐκ τῶν 13,680 διστήλων τὰ ὁποῖα ἐλάβετε παρὰ τῆς φρεγάτας Ἐμμανουὴλ κατὰ τὴν παρ' ἐμοῦ δοθεῖσαν ὑμῖν διαταγὴν τῇ 6 ἰουλίου.

Πρέπει ἄρα νὰ μὲ πιστώσετε διὰ 6,074 δίστηλα, τὰ ὁποῖα προστιθέμενα εἰς τὰ 54,047, συμποσοῦσι δίστηλα 60,121.

Ἐπιθυμῶ, κύριοι, νὰ διατελῆτε περῶντες τὰ τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἔξοδα εἰς βάρος μου· ἀλλὰ θέλω νὰ μοὶ στείλετε τὴν περίληψιν τοῦ τρέχοντος λαγαριασμοῦ μου μέχρι τῆς 31 τοῦ ἐκπνεύσαντος αὐγούστου.

Περὶ δὲ τῶν 5000 διστήλων τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν εἰς τὸν ἐξοχώτατον Κ. Δεριβωπιέρρον, θέλω φροντίσῃ νὰ εὕρω τρόπον νὰ τοῦ τὰ πέμψω δι' ὑμῶν, καὶ θέλω σᾶς τὸ διαμηνύσῃ.

Τῷ Κ. Φαβριγέττῃ, Ἀρχιταμίᾳ τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ Γαλλικοῦ Στρατοῦ.

Αἰγίνῃ, 6 σεπτεμβρίου 1829.

Παρὰ τοῦ Κ. Δυτρώνου ἔλαβον γνῶσιν τῆς ὑμετέρας ἀποκρίσεως πρὸς τὰ αὐτοῦ αἰτήματα, καὶ εἶδον ὅτι προθύμως καὶ χρηστῶς μᾶς προσφέρετε τὰς ὑπουργίας ὑμῶν δι' ὅσα χρειαζόμεθα νὰ μάθωμεν περὶ κατασκευῆς τῆς μεγάλης βίβλου τοῦ δημοσίου χρέους. Ἂς ἀπολαύσω λοιπὸν πρῶτος ἐγὼ τῆς νέας ταύτης ἀναδείξεως τῆς φιλελληνικῆς ὑμῶν προαιρέσεως.

Πεπληροφορημένος ὅτι προὐργιαίτατον ἦτον νὰ συλλέξωμεν ὑπογραμμοὺς πρὸς κατασκευὴν τοῦ τοιούτου μέρους τῆς οἰκονομικῆς διοικήσεως, ἤδη καὶ πρότερον ἐκινήθην ἐκ τῶν ἐνόντων εἰς πορισμὸν αὐτῶν, καὶ πρὸς τὸν σεμνὸν ὑμῶν καὶ ἀρχαῖον φίλον Κ. Φιρῖνον νὰ προσέλθω δὲν ὤκνησα. Ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑμᾶς εὐ-

γνώμων ἔσομαι ἐὰν, κοπιάσαντες καὶ ζητήσαντες, εὕρετε ὅτα νομίζετε δυνατὰ καὶ εἰς ἡμᾶς ἀναγκαῖα.

Μάθετε δὲ ὅτι ὄχι μόνον φοβοῦμαι, καθὼς καὶ ὑμεῖς, τὸ νὰ φανῇ ἡ προκειμένη κατασκευὴ ὡς προεισαγωγὴ εἰς τὰ χαρτονομίσματα, ἀλλὰ καὶ ἐπιθυμῶ εἰς ἄλλο νὰ μὴ χρησιμεύσῃ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἡ μεγάλη βίβλος εἰμὴ εἰς εὐκόλυνσιν πληρωμῆς τῶν ἤδη νομίμως ἐκκεκαθαρισμένων χρεῶν, χωρὶς νὰ δύναται νὰ βοηθῇ εἰς παραγωγὴν νέων· ὅθεν, καὶ ἂν ποτὲ χρειασθῇ νὰ ἐγγραφῶσιν ἐν αὐτῇ χρέη, τοῦτο μόνον διὰ νόμου δυνηθήσεται γενέσθαι.

Ἀπὸ τοιούτων ἄρα ἀσφαλισμῶν οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει μήπως καταντήσῃ τὸ προκείμενον πολίτευμα ὄργανον διακολλυβισμοῦ (agiotage) παρὰ τῇ ἀρχῇ, καὶ ὄλεθρος ὄντως τῆς πολιτείας, τὴν ὁποίαν, ἔμπαλιν, ἔνθεσμον σκοπὸν ὀφείλει νὰ ἔχῃ νὰ βοηθήσῃ.

Τοιαύτας ἐννοίας εἶχε, δὲν ἀμφιβάλλω, καὶ ἡ σύνοδος ἡ ψηφισαμένη τὴν ἐν Ἑλλάδι σύστασιν τῆς μεγάλης βίβλου, καὶ κατὰ τὴν ὁδηγίαν αὐτῆς πρέπει νὰ πράξωμεν.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἡ ὕλη, τῆς ὁποίας χρήζομεν, συναχθῇ, ἐὰν διὰ τὰς ἀσχολίας σας δὲν διαπράξετε τὴν εἰς Αἴγιναν μελετωμένην ἔλευσίν σας, τότε θέλω παρακαλέσῃ τὴν πολλὴν περὶ τὴν Ἑλλάδα εὔνοιαν τοῦ στρατηγοῦ Κ. Συνεϊδέρου νὰ σᾶς συγχωρήσῃ νὰ ἔλθετε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλω εἰσακουσθῆ.

Σᾶς στέλλω συναπτομένην καὶ τὴν συλλογὴν τῶν ψηφισμάτων ἐν ᾗ εὑρίσκεται τὸ περὶ συστάσεως τῆς μεγάλης βίβλου.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ Ὀρφανοτροφείου Ἐπιτροπήν(*).

Αἰγίνη, 7 σεπτεμβρίου 1829.

Κατὰ τὰς καθημερινὰς παρατηρήσεις μου καὶ κατὰ τὰς πληρο-

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 7 σεπτεμβρίου

φορίας τὰς ὁποίας ἔλαβα ἐγὼ ὁ ἴδιος συνδιαλεγόμενος μετὰ τῶν ἐλθόντων εἰς τὸ κατάστημά σας, καὶ ὑποψηφίων διδασκάλων κατὰ τὴν ἀλληλοδιδακτικὴν μέθοδον, ἐπείσθην ὅτι οἱ πλείονες αὐτῶν, ἵνα μὴ εἴπω οἱ πάντες, νομίζουσι τὸ αὐτὸ σπουδαῖον ἔργον τοῦ διδασκάλου κατ' αὐτὴν τὴν μέθοδον, ὡς πάντῃ ὑλικὸν καὶ συνιστάμενον εἰς τὴν ἐντέλειαν σχημάτων τινῶν τῶν βραχιόνων καὶ τροπῶν τοῦ σώματος, διότι, ἅμα μαθωσι τὰ ἁπλᾶ σημεῖα τῶν πρωτοσχόλων, ζητοῦσι συστατικά, ἵνα προβληθῶσι διδάσκαλοι, καὶ ἡ πολλὰ μετρίως γινώσκουσι τὴν γλῶσσαν, ἢ καὶ ἐνίοτε διόλου.

Νομίζω, ὅτι καὶ ἡ γνώμη σας, θέλει εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν ἐδικήν μου, ὅτι ὁ διδάσκαλος δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν μόνην ἱκανότητα τοῦ πρωτοσχόλου, ἀλλ' ὅτι πρέπει νά γνωρίζῃ τὴν γλῶσσαν, τῆς ὁποίας θέλει νὰ ἐπαγγέλλεται τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφήν.

Ἂς μὴν εἶναι ὁ διδάσκαλος ἐντελὴς φιλολόγος· ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὴν γραμματικὴν καὶ τῶν συγγραφέων τινάς, ἵνα καὶ ἡ ἀνάγνωσις γίνεται καθὼς πρέπει, καὶ ἡ γραφὴ ὀρθῶς.

Διὰ ταῦτα σᾶς προβάλλω νὰ πράξετε εἰς τὰ σχολεῖά σας τὸν ἀκόλουθον κανονισμόν.

1. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν θέλει συστήσει οὐδένα εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὡς ἱκανὸν ἵνα διευθύνῃ ἀλληλοδιδακτικὸν σχολεῖον, ἐὰν δὲν εἶναι εἰδήμων τῆς γραμματικῆς, καὶ ἱκανὸς νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὴν καθομιλουμένην τὸν Αἴσωπον, Ἰσοκράτην καὶ Ξενοφῶντα· εὐχῆς ἔργον ἦτον νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐξηγῇ καὶ Ὅμηρον.

2. Ἡ Ἐπιτροπὴ, οὔτε ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἀλληλοδιδακτικοῦ Κεντρικοῦ Σχολείου, θέλει ἐκδώσει ἔγγραφα ἱκανότητος πρὸς τοὺς ζητοῦντας αὐτὰ, ἵνα τοὺς γίνωσι χρήσιμα πρὸς σύστασιν τοῦ ἑαυτοῦ των, ἐλπίζοντες δι' αὐτῶν νὰ δεχθῶσιν ὡς μερικοὶ διδάσκαλοι τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς μεθόδου εἰς τὰς πόλεις τοῦ Κράτους, κωμοπόλεις καὶ χωρία.

3. Ἡ ἐξέτασις αὐτῶν θέλει γίνεται ἐπὶ ἁπάσης τῆς ἐπιτροπῆς, παρ' ἐμοῦ προεδρευομένης, καὶ θέλει λαμβάνει, ἐὰν γνωρισθῇ ἱκα-

νὸς, τακτικὸν δίπλωμα παρὰ πάντων τῶν μελῶν, καὶ παρὰ τοῦ Προέδρου ὑπογεγραμμένον.

Τῷ ἀντισυνταγματάρχῃ Κ. Ραΐκῳ, φρουράρχῳ Πατρῶν.

Αἴγινη, 8 σεπτεμβρίου 1829.

Εὐχαρίστως λαμβάνω τὴν ἀπὸ 4 τοῦ τρέχοντος ἐμφάνισίν σας. Βεβαιοῦμαι δὲ καὶ ἐκ τῶν διαμηνύσεων τοῦ Κ. Ἀξιώτου ὅτι ἡ ἔξοδος τῶν στρατευμάτων ἀπέβη ὅλως κατὰ τὴν προσδοκίαν μας.

Παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Τρεζέλου θέλετε λάβῃ διακοινώσεις τινὰς, περὶ ὧν θέλω ἤδη νὰ σᾶς προδιαθέσω. Ἐκρίθη νὰ συστήσωμεν στρατόπεδον γυμνασίας εἰς Μέγαρα, ἐξ οὗ γίνεται ἀναγκαῖον νὰ κάμωμεν μετατοπισμοὺς στρατιωτῶν ὅσον δυνάμεθα περισσοτέρων, ὀλιγοστεύοντες καὶ τὰς ἐφεδρείας τῶν φρουρίων· οὐδὲ διὰ τὰς Πάτρας ἔπεται ἄτοπον ἐκ τούτου, ἐν ᾧ ἔχομεν, ὑμῶν φρουραρχούντων, πᾶσαν ἐγγύησιν περὶ τῆς αὐτόθι τάξεως καὶ ἀσφαλείας· ὅθεν φροντίσατε τὸ ὑμέτερον μέρος νὰ εὐκολύνετε ἐκ παντὸς τρόπου τὴν προκειμένην στρατοπεδείαν, τὴν ὁποίαν ἐν μεγάλῳ τιθέμαι διὰ λόγους καὶ εἰς ὑμᾶς καταληπτούς.

Κατὰ τὰς νεωτέρας εἰδήσεις τὰς ὁποίας χθὲς τὸ ἑσπέρας ἔλαβον οἱ κύριοι Δώκινς καὶ Ρουὰν, ἀγγέλλεται βεβαίως, καί τοι μήπω ἀξιωματικῶς, ἡ διάπραξις τῆς εἰρήνης, ὑπογραφείσης, ὡς λέγουσι, τῇ 2. Τὰ δὲ συνέχοντα αὐτῆς (conditions) ἄχρι τοῦ νῦν ἀγνοοῦμεν· ἀλλ' ἂν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ταχυπόρου λάβω μεταγενεστέρας ἀγγελίας, δὲν θέλω σᾶς ἀφήσῃ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Τρεζέλῳ.

Αἰγίνη, 8 σεπτεμβρίου 1829.

Σᾶς στέλλω συναπτόμενον τὸ διάταγμα δι' οὗ ἡ κυβέρνησις σᾶς διορίζει νὰ ἐξάζετε καὶ καταστρατοπεδεύσετε τὰ τακτικὰ στρατεύματα ἔξω τοῦ Ναυπλίου καὶ τῶν ἄλλων φρουρίων ὅσα ὑπὸ τούτων φρουροῦνται.

Τόπον δὲ στρατοπεδείας κρίνω συμφορώτατον εἴς τε ἄλλα καὶ εἰς τὸ στράτευμα, τὰ Μέγαρα ἢ τὰ πέριξ αὐτῶν.

Ἐὰν οὖν καὶ ὑμεῖς προτιμᾶτε τὸν τόπον τοῦτον, φροντίσατε νὰ γράψετε κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἑλλάδι Ἔκτακτον ἐπίτροπον, ὅστις ἔλαβεν ἤδη πρὸς τὸ ἐνδεχόμενον διαταγὰς, καὶ θέλει προπέμψῃ ἐκεῖσε ἀνθρώπους βοηθήσοντας ἐκ πάσης δυνάμεως τοὺς ἀξιωματικοὺς οὓς θέλετε στείλῃ εἰς προπαρασκευὴν τῆς στρατοπεδείας.

Καὶ συμφέρει δὲ τὰ μέγιστα νὰ νομίσωσιν οἱ ἐκεῖσε κάτοικοι τὴν τοῦ στρατοπέδου σύστασιν ὡς εὐτύχημα, καὶ ἐγὼ ἐλπίζω ἐξ αὐτοῦ λίαν ὠφέλιμον ἔκβασιν.

Ἔχετε δὲ ἐκ τοῦ διατάγματος, κύριε Στρατηγὲ, πλατυτάτην τὴν εὐπορίαν ἵνα πανταχόθεν συνάζετε στρατεύματα, χωρὶς ὅμως νὰ βλαφθῇ ἡ τῶν φρουρίων ὑπηρεσία.

Ἐὰν λοιπὸν κρίνετε ἀναγκαῖον πρὸς τοῦτο νὰ ἀπαλλάξετε τὸ τακτικὸν, διαρκούσης τῆς στρατοπεδείας, καὶ ἀπὸ τὴν φρουρὰν τῆς Μονεμβασίας, εὔκολον θέλει εἶσθαι νὰ τὴν παραδώσωμεν εἰς χεῖρας ἀνδρείων καὶ πιστῶν ναυτικῶν Ψαριανῶν τε καὶ Σπετσωτῶν ὑπὸ ἕνα τῶν ὁμοδήμων πλοιάρχων.

Περὶ πάντων τούτων προσμένω νὰ μοὶ γράψετε τὰ παρ' ὑμῶν, καὶ θέλω σᾶς ἀποκριθῇ εὐθύς.

Ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι τὸ στρατόπεδον ἔσται συστημένον τῇ 15 τοῦ τρέχοντος, καὶ προαγγέλλω τὸ πρᾶγμα εἴς τε τὸν πληρεξούσιον τοποτηρητὴν καὶ εἰς τὸν στρατάρχην, ἵνα μὴ αἴφνης ἀκουσθῇ εἰς

τὸ στρατόπεδον, συνοδευόμενον ὑπὸ ἐξηγήσεων ὑπερβολικωτέρων ἢ δυσμενῶν.

Λάβετε δὲ καὶ ὑμεῖς ἄμεσον κοινολογίαν μετ' ἀμφοτέρων.

Τῷ πληρεξουσίῳ Τοποτηρητῇ, καὶ τῷ Στρατάρχῃ.

Αἰγίνη, 8 σεπτεμβρίου 1829.

Σᾶς πέμπομεν ὧδε συνημμένον ἀντίγραφον τοῦ διατάγματος δι' οὗ κελεύομεν τὸν στρατηγὸν Τρέζελον, Διευθυντὴν τοῦ τακτικοῦ σώματος, νὰ συστήσῃ στρατόπεδον γυμνασίας ἔξω τῶν φρουρίων.

Τοῦτο δὲ, συνεστὼς ἐξ ἀνδρῶν ἑξακισχιλίων ἢ ὀκτακισχιλίων πεζικοῦ τε καὶ ἱππικοῦ καὶ πυροβολικοῦ, ἱδρυθήσεται ἴσως τῇ 15 τοῦ τρέχοντος κατὰ τὰ Μέγαρα ἢ τὰ πέριξ αὐτῶν.

Παραγγείλαντες τὸν στρατηγὸν νὰ σᾶς διαμηνύσῃ ταῦτα εὐθυτενῶς, καὶ εἰς κοινολογίαν νὰ ἐμβῇ μεθ' ὑμῶν, κεχαρισμένως σᾶς τὰ ἀναγγέλλομεν καὶ ἡμεῖς, προλαμβάνοντες τὰς φήμας ἃς οἱ κακομήχανοι ἐνδέχεται περὶ τούτου νὰ διασπείρωσιν εἰς τὸ στράτευμα.

Τὸ στρατόπεδον τῶν τακτικῶν θέλει μάλιστα γείνῃ ὠφελιμώτατον, ἐὰν μᾶς φέρωσιν αἱ περιστάσεις νὰ σᾶς διατάξωμεν νὰ ἀλλάξετε θέσεις μετὰ τῶν στρατευμάτων σας, ἀφ' οὗ αὐτὰ πληρωθῶσι τοὺς καθυστεροῦντας μισθούς.

Ὑμέτερον δὲ εἶναι νὰ κάμετε χρῆσιν τῆς παρούσης ἀγγελίας κατὰ τὸ συμφερώτερον.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Αἰγίνη, 9 σεπτεμβρίου 1829.

Ἅπτομαι τοῦ ταχυπόρου ἵνα εὐχαριστήσω τὴν ὑμετέραν Ἐξο-

χότητα διὰ τὰ προσφιλῆ αὐτῆς γράμματα τῆς τε 3 καὶ τῆς 16.

Αἱ εἰδήσεις ἂς μοι διακοινοῦτε ἀπὸ Γαλλίας, εἶναι καλαὶ, καί τοι ἐπεθύμουν, νὰ σᾶς εἴπω τὴν ἀλήθειαν, Στρατηγέ μου, ἵνα ἐλάμβανον τὴν προτίμησιν τὰ περὶ τὸν ἐμπατισμὸν καὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἡμετέρου τακτικοῦ στρατεύματος.

Τὸ ὑλικὸν τοῦ πυροβολικοῦ εἶναι ὅμως ἀναγκαῖον. Μέγα εὐεργέτημα εἶναι βέβαια καὶ ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν τῆς Πελοποννήσου φρουρίων· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν φοβούμεθα ἐχθροῦ ἔφοδον ἐνταῦθα, δὲν δύναμαι νὰ τὸ νομίσω ἐπωφελέστερον τῆς χορηγίας ἧς χρήζομεν πρὸς ἐπίδοσιν τῆς στρατιωτικῆς διοργανώσεως, οὐδὲ ἀνυσιμώτερον τῶν εἰσέτι ἐν Νεοκάστρῳ κειμένων 500,000 φράγκων, καὶ παρ' ἐμοῦ χρονίως προσδοκωμένων· διότι, ἂν πρὸ τριῶν μηνῶν ἐλάμβανα ταῦτα κατὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν, καὶ οἱ Ῥουμελιῶται ἤθελαν πληρωθῆ ὅλους τοὺς καθυστεροῦντας μισθοὺς, καὶ εἰς τὸ τακτικὸν στράτευμα ἤθελαν ἐγκαταταχθῆ.

Ὁ στρατηγὸς Τρέζελος θέλει σᾶς εἰπεῖ ὅτι τὸ στρατόπεδον περὶ οὗ ὡμιλήσαμεν ἐν Ἄργει, συνίσταται περὶ τὰ Μέγαρα ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλετε τὸ ἐγκρίνῃ.

Ἡμεῖς δὲ πάντοτε βαδίζομεν κατὰ τὸ αὐτὸ, κατὰ τὴν ὁδὸν δηλαδὴ τοῦ καθήκοντος, μηδόλως ἐκκακοῦντες ἐκ τῶν διαφημιζομένων.

Δὲν ἀγνοεῖτε ὅτι ἡ ἐν Αἰγίνῃ διπλωματεία ἔλαβεν εἰδήσεις ἐκ Κωνσταντινουπόλεως βεβαιούσας τὴν διάπραξιν τῆς εἰρήνης, ὑπογραφείσης, ὡς λέγουσι, τῇ 14. Προσθέτουσι δὲ ὅτι τὰ τῆς Ἑλλάδος διατεθήσονται ἔπειτα διαπρεσβευτικῶς· ἀλλ' ἂς ἔχωμεν χρηστοτέρας ἐλπίδας. Ἂν λάβω μηνύσεις ἀξίας σπουδῆς τινος παρ' ὑμῖν, δὲν θέλω λείψῃ νὰ σᾶς διαβιβάσω αὐτὰς διὰ ταχυπόρου.

Τῷ Ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ Ἀργολίδος.

Αἰγίνη, 12 σεπτεμβρίου 1829.

Ἐπειδὴ τοῦ Ναυπλίου οἱ κάτοικοι σκανδαλωδῶς ἔσπευσαν νὰ ἄρωσιν ἐκ τῆς τραπέζης ὅσα χρήματα εἶχον ἐγκαταθέσῃ, δικαιότατον εἶναι νὰ δείξωσιν ἔντιμον διόρθωσιν ἐν ᾧ ἡ κυβέρνησις μέλλει νὰ ἐδρεύσῃ ἐν τῇ πόλει αὐτῶν, ἀποληψομένῃ ἐκ τούτου πλείστας τὰς ὠφελείας. Πρέπει δηλαδὴ ἡ πόλις αὕτη νὰ συνεισφέρῃ ἀπὸ σήμερον εἰς τὸν ἴδιον ἐξυγιασμὸν, καὶ νὰ ἀνακαθαρθῇ μὲν ὅλη ποτὲ, νὰ γείνωσι δὲ βαταὶ καὶ ἐλεύθεραι αἱ ῥύμαι αὐτῆς· καὶ ταῦτα πάντα νὰ τελεσθῶσι δαπάναις τῆς πόλεως, οὐδόλως δεχομένων ἡμῶν νὰ τὰ ἐπιβάλωμεν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Τούτου ἕνεκα σᾶς παραγγέλλομεν νὰ συγκαλέσετε εἰς συμβούλιον τούς τε δημογέροντας καὶ γνωριμωτέρους ἐκ τῶν κτηματιῶν καὶ ἐμπόρων, ἔτι δὲ καὶ τὸν φρούραρχον, καὶ μετ' αὐτῶν νὰ σκεφθῆτε τὰ δέοντα πραχθῆναι ὅπως ἀπὸ εἰσφορᾶς τινος δικαίως διαμεμερισμένης προσέλθωσιν ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τὰ εἰς τὰς προκειμένας δαπάνας χρειώδη χρήματα.

Ἀλλ' εὐχῆς ἔργον ἦτον, ἐκτὸς τοῦ ἐπίτηδες τούτου κεφαλαίου, νὰ βεβαιωθῇ καὶ μόνιμός τις πόρος διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ῥυμῶν καὶ διὰ τὰς περαιτέρω περὶ τὴν πόλιν δαπάνας. Τὸ συμβούλιον δὲ ἀφ' οὗ ὁρίσῃ τὸ περὶ τῆς ἐπίτηδες δαπανηθησομένης ἀμέσως ποσότητος, θέλει ὁρίσῃ καὶ τὸν τρόπον τῆς εἰσπράξεως τῶν εἰς ταῦτα ἀποτεταγμένων ἐπιχωρίων προσόδων, ὧν ἡ διοίκησις δύναται νὰ παραδοθῇ εἰς ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐκ τοῦ ἐκτάκτου ἐπιτρόπου, τοῦ φρουράρχου, καὶ τριῶν πολιτῶν διαφόρων τάξεων, ἔχουσαν καὶ τὴν ἐφορίαν τῶν ἔργων.

Θέλετε δὲ μᾶς ἀναφέρῃ ὅσον τάχιστα τὴν ἔκβασιν τῶν διασκέψεών σας, ἵνα σᾶς στείλωμεν τὸ διάταγμα τὸ καθιστῶν τὴν ἐπιτροπὴν καὶ ἐμφαῖνον τοὺς πόρους οὓς αὐτὴ διοικήσει. Ἔχομεν δὲ

περὶ τὸ προκείμενον σπουδὴν οὐ μικράν, ἀπαραίτητον αὐτὸ νομίζοντες πρὸς καθίδρυσιν τῆς Κυβερνήσεως ἐν Ναυπλίῳ.

Τῷ Κ. Κόμητι Πανίνῳ, Προσέδρῳ τῆς Ρωσσίας.

Αἰγίνη, 13 σεπτεμβρίου 1829.

Προθύμως θέλω ὑπακούσῃ εἰς τὴν ὑμετέραν πρόσκλησιν, παρευρισκόμενος αὔριον εἰς τὴν ἐν τῇ μητροπόλει ψαλησομένην δοξολογίαν ὑπὲρ τῆς γενομένης εἰρήνης.

Ἐν τούτῳ δὲ ὄργανον γινόμενος τοῦ φρονήματος συμπάντων τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ ψυχῆς θέλω προσφέρῃ τὰς εὐχαριστίας μου εἰς τὸν παντοδύναμον Θεὸν, τὸν εὐδοκήσαντα εὐλογῆσαι τὰ ὅπλα τοῦ αὐτοκράτορος καὶ βαλεῖν τέλος εἴς τε τὴν χύσιν τοῦ αἵματος· καὶ εἰς τὰς παρακολουθούσας τὸν πόλεμον ἀναπαριθμήτους συμφοράς. Ἰδοὺ δὲ καὶ ἡ Ἑλλὰς ῥίπτει θαρραλεώτερον ἤδη τὸ βλέμμα ἐπὶ τὸ μέλλον, καὶ εἴη τοῦτο ἐκ τῆς δικαιοσύνης καὶ μεγαλοψυχίας τοῦ Ἄνακτος, οἷον ἐνδίκως ἐφίενται τοσοῦτοι χριστιανοὶ, ἐπὶ τῇ ἰσχυρᾷ αὐτοῦ προστασίᾳ ἐλπίζοντες.

Ἐγὼ δὲ καὶ ἰδίᾳ, κύριε Κόμη, θερμῶς σᾶς εὐχαριστῶ διά τε τὴν εἰς τὰς πέντε ὥρας τῆς αὔριον χαρίεσσαν πρόσκλησίν σας καὶ διὰ τὰ φιλοφρονέστατα ῥήματα ἐν οἷς αὐτὴ περιέχεται.

Πρὸς τὸ ἐλεγκτικὸν Συμβούλιον.

Αἰγίνη, 13 σεπτεμβρίου 1829.

Πίστεως μεγίστης ἀπόδειξιν καρποῦσθε, κύριοι, καλούμενοι παρ' ἡμῶν εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν δοξάντων τῷ ἔθνει καὶ τοῖς ἀντιπρο-

σώποις αὐτοῦ κατὰ τὸ ά. ἄρθρον τοῦ τρίτου ψηφίσματος τῆς 26 ἰουλίου.

Λαβόντες οὖν παρὰ τοῦ γραμματέως τῆς ἐπικρατείας ἀντίτυπον τῶν πράξεων δι' ὧν θεσμοθετεῖται ἡ διάταξις τῆς τε γερουσίας καὶ τοῦ ὑπουργείου τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἐλεγκτικοῦ συμβουλίου, ἀμέσως θέλετε ἐμβῆ εἰς ὑπηρεσίαν, καὶ προβάλῃ πρὸς ἡμᾶς τοὺς διοριστέους εἰς σύστασιν τοῦ ὑμετέρου γραμματείου.

Οὐδὲ ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τὸ τῆς πολιτείας συμφέρον ἔσται παρ' ὑμῖν τὸ μόνον σκοπούμενον, ἐπιθυμοῦντες ἀπαραλλάκτως νὰ πράξετε καὶ περὶ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν παρ' ἡμῶν αὐτῶν περμφθέντων λογαριασμῶν εἰς τὴν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ἐπιτροπὴν ὁσάκις διὰ τὸν μακρυσμόν μας ἀπὸ τὴν ἕδραν τῆς κυβερνήσεως ἠναγκάσθημεν ἐξ ἰδίων νὰ δαπανήσωμεν ὑπὲρ τῶν δημοσίων. Εἰδὲ τότε καὶ διασαφήσεις χρειάζεσθε, αἰτήσατε παρ' ἡμῶν, καὶ προθύμως θέλομεν σᾶς τὰς δώσῃ.

Δὲν ἀγνοεῖτε δὲ ὅτι ὁ ἔλεγχος συνίσταται ὄχι μόνον ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν λογαριασμῶν καὶ τῶν αὐτοῖς προσκειμένων ἐγγράφων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ βασανισμοῦ τῶν πεπραγμένων. Καὶ οὐδεὶς πολιτευτὴς διατάξας ἢ τελέσας δαπάνας ὑπὲρ τῆς πολιτείας δύναται νὰ ἀπαλλαχθῇ τῆς εὐθύνης, ἐὰν τὸ ἐλεγκτικὸν συμβούλιον δὲν λάβῃ ἀπόδειξιν ὅτι τὰ εἰς τὰς δαπάνας προσνεμηθέντα χρήματα ἐδαπανήθησαν ἄνευ καταχρήσεως καὶ σφετερισμοῦ.

Ἵνα λοιπὸν ἐκπληρώσετε τὸ δυσχερές τε καὶ ἀξιόλογον τοῦτο μέρος τῆς ὑμετέρας ὑπηρεσίας, σᾶς χορηγοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος τὴν ἐξουσίαν ἧς γίνεται μνεία ἐν τῷ . . . ἄρθρῳ τοῦ ψηφίσματος, καὶ ἅμα ἀπὸ τῆς σήμερον σᾶς ἐπιβραβεύομεν ὅσας ἐπικουρίας καὶ ἂν αἰτήσετε παρὰ τῆς κυβερνήσεως, ἀφίνοντες εἰς ὑμᾶς, κύριοι, τὸ πολιτεύεσθαι κατά τε τὴν προσδοκίαν τῆς συνελεύσεως καὶ κατὰ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Τρεζέλῳ.

Αἰγίνη, 15 σεπτεμβρίου 1829.

Πολὺ ἐθαύμασα πῶς ἡ ἐν Αἰγίνῃ διπλωματεία ἔκρινεν εὔλογον νὰ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς, ἐν ᾧ ὤφειλε νὰ ἐξηγηθῇ εὐθυβόλως πρὸς ἐμὲ, ἵνα μάθῃ νὰ νοῇ ὅπως νοῶ. Ἡ κυβέρνησις καθιστῶσα στρατόπεδον εἰς Μέγαρα, δὲν προτίθεται νὰ πολεμήσῃ τοὺς Τούρκους, ἀλλὰ νὰ γυμνάσῃ μὲν τὰ στρατεύματά της, νὰ δώσῃ δὲ ἀσφάλειαν τάξεως καὶ ἡσυχίας εἰς τὰς ἐκεῖσε πολυπαθεῖς ἐπαρχίας. Ἔπειτα δὲν βλέπω καὶ ποίαν διαφορὰν οἱ κύριοι οὗτοι εἰσάγουσι μεταξὺ τῶν τακτῶν στρατευμάτων καὶ τῶν Ρουμελιωτῶν, ἀμφοτέρων ὄντων Ἑλλήνων. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε ἐκ τῶν πρακτόρων τῶν τριῶν Δυνάμεων οὐδεὶς ἀκόμη εἶπε μοι οὐδὲ λέξιν περὶ τούτου, οὔτε πάντως ἐγὼ πρῶτος θέλω τοὺς ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ αὐτοῦ, νομίζω, ἀγαπητέ μου στρατηγὲ, ὅτι ἡ κίνησις τῶν ἡμετέρων στρατευμάτων πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ κατὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν παρ' ὑμῶν ἡμερήσιον διαταγὴν, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ εἰς τὸ στρατόπεδον, κἂν διὰ νὰ φανῆτε, καὶ νὰ ἐγκαταστήσετε τὸν συνταγματάρχην Κ. Πελίωνα.

Θέλετε δὲ ἰδεῖ ὅτι καὶ αὕτη ἡ ἀπειλὴ ἀποβήσεται ὅπως καὶ ἡ περίφημος ἐκείνη μετάδοσις τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 22 μαρτίου. Ἀλλ' ὅπως ἂν ἔχῃ, ἐγὼ δὲν θέλω ἀλλάξῃ δρόμον ἂν οἱ κύριοι οὗτοι δέν μοι γράψωσιν ἀξιωματικῶς ἐν ὀνόματι καὶ ἐκ προσώπου τῶν αὐλῶν· ἄλλως, ἡ εὐθύνη μου, ὑπακούοντος, ἤθελε κινδυνεύσῃ μεγάλως παρά τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῷ ἔξω κόσμῳ. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι δὲν θέλομεν φθάσῃ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην.

Ἂς ὁμιλήσωμεν τώρα καὶ περὶ ὑποδεεστέρων πραγμάτων.

Κατόπι βλέπομεν τί ποιητέον τὸν Κ. Σουκέτον, ἀφ' οὗ ὁ Κ. Δεσαιμμαρτῖνος δὲν συμβιβάζεται μετ' αὐτοῦ. Τὴν δὲ γνώμην σας ὅτι εἰς τὸν μεταῤῥυθμιστήριον κατάλογον τοῦ πυροβολικοῦ τάγμα-

τος δὲν πρέπει νὰ σημειωθῶσιν οἱ ἀποταχθέντες ἀξιωματικοὶ, παντάπασιν ἀποδέχομαι.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἔχομεν εἰδήσεις ἄλλας παρ' ἃς σᾶς προέγραψα· ὅπερ ἀποδοτέον εἰς τὴν ἀναμονὴν τῆς Ῥωσσικῆς ἐπικυρώσεως. Ἡμεῖς δὲ ἃς ἐλπίζωμεν ὅτι γενήσεται τὸ δίκαιον, καὶ ἃς καθιστώμεθα δεόντως πρὸς τὸ ἀφαιρέσαι πᾶσαν πρόφασιν ἀδικίας μεγάλης.

Ὑστερ. Ἂν οἱ κύριοι οὗτοι εἶχαν παραγγελίαν ἀξιωματικῶς νὰ λαλήσωσι κατὰ παντὸς κινήματος τῶν ἡμετέρων στρατευμάτων ἐπὶ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα, δὲν ἤθελαν ἀρκεσθῆ νὰ σᾶς γράψωσιν ἰδιωτικῶς. Ὅθεν ἀκολουθήσατε τὸ κίνημά σας, λέγοντες αὐτοῖς καὶ πολλάκις, ὅτι ὄχι εἰς ὑμᾶς, ἀλλ' εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὀφείλουσι νὰ προσέλθωσιν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐξαρτῶνται τὰ τακτὰ στρατεύματα.

Οὐδὲ περιμένω τὸν αὐρινὸν ταχυπόρον ἵνα σᾶς ἐπιστείλω ταῦτα, ἀλλ' ἐπιθυμῶν νὰ σᾶς λάβω εἰς Ναύπλιον, ἐκπέμπω πεζὸν ὅστις φθάσει αὐτόσε αὔριον τὸ βραδὺ, ἂν εἰς Ἐπίδαυρον περαιούμενος δὲν ἔχῃ ἄνεμον ἐναντίον.

Ὁ δὲ ταχυπόρος θέλει σᾶς φέρῃ τὰς ἀξιωματικὰς ἀποκρίσεις μου. Ἔχω δὲ καὶ ἐγὼ σκοπὸν νὰ ἐπιφανῶ ὀλίγον εἰς Ναύπλιον, ἵνα ἐπιθεωρήσω τὰ ἑτοιμαζόμενα πρὸς ὑποδοχὴν τῆς νέας διοικήσεως.

Τῷ Κ. Ῥοβέρτῳ Φορστέρῳ εἰς Λονδῖνον.

Αἰγίνη, 15 σεπτεμβρίου 1829.

Ἀποκρινόμενος πρὸς τὸ φίλιον γράμμα σας τῆς 22 ἰουλίου, ἤθελα νὰ ἠδυνάμην νὰ σᾶς ἀντιγράψω καὶ ἐγὼ μακρότατα, διεκπεύων τινὰ περὶ τῶν νεογενῶν ἡμῶν παιδευτηρίων. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο μὴ ἔχων καιρὸν, ἐξ ἀνάγκης ἀρκοῦμαι νὰ σᾶς εὐχαριστήσω μόνον εἰλικρινέστατα διὰ τὴν εὔνουν ὑμῶν σπουδὴν περὶ τὸ ζωτικὸν τοῦτο

τῆς Ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως μέρος, ἥτις μόνῃ τῇ βοηθείᾳ τῶν γενναίων αὐτῆς φίλων δύναται νὰ καταπραχθῇ. Βοηθείας δὲ οὔσης ἀναντιῤῥήτως ἐνεργοτάτης καὶ τῆς πέμψεως καλῶν διδασκάλων, ὅσα μοι γράφετε περὶ τοῦ νέου Πιερίδου δεινὸν πόθον μοι ἐνεγείρουσιν ὅπως φθάσῃ τάχιον ἐνταῦθα καί μοι δώσῃ τὴν χρῆσιν τῆς τε μαθήσεως καὶ τῆς καλοκαγαθίας ἃς ἤντλησεν ἐκ τοῦ ὑμετέρου σχολείου. Ἀσμένως δὲ θέλω μεταχειρισθῆ καὶ τὸν νέον Λάμπρον, ἀναχωροῦντα, ὡς μοι γράφετε, μετ' οὐ πολὺ ἐξ Ἀγγλίας. Ἀμφότεροι δὲ ἔξουσι τὸν οἰκεῖον τόπον, εἴτε διευθύνοντες ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα εἰς τὰς Ἐπαρχίας, εἴτε παραδίδοντες εἰς τὸ ἐν Αἰγίνῃ κατασκευασθησόμενον τυπικόν, καὶ αὐτοὶ δι' αὐτῶν χειρίζοντες ὅσα βοηθήματα τοῖς ἐχορήγησεν ἡ ὑμετέρα ἐλευθεριότης, πρὸς τὴν ὁποίαν εἶμαι εὐγνωμονέστατος.

Τὸ ὀρφανοτροφεῖον ὅπερ ἠδυνήθην νὰ συστήσω ἐνταῦθα διὰ φιλοτίμου συνδρομῆς εὐεργετῶν τινων τῆς Ἑλλάδος, περιέχει ἤδη 500 περίπου μαθητάς.

Οὐδ' ἔμεινεν ἀργὸν τὸ παρὰ τῆς κυβερνήσεως δοθὲν παράδειγμα, ἀλλὰ πανταχοῦ τῆς ἐπικρατείας καὶ παρὰ πάσαις ταῖς τῶν πολιτῶν τάξεσιν, ἐξηγέρθη ὁ τῆς μαθήσεως ζῆλος, καὶ ἡ ἀμαθία εἰς τὸ ἑξῆς νομίζεται ἀσυμβίβαστος μὲ τὰ χρέη τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐπιβαλλόμενα εἰς τὸν ἐλεύθερον ἄνθρωπον καὶ εἰς τὸν χριστιανόν. Ἐὰν δὲ ὁ παντοδύναμος Κύριος εὐλογήσῃ τοὺς ἡμετέρους ἀγῶνας, τῆς σπορᾶς ἡμῶν πεσούσης εἰς εὔγονον χώραν, θέλει ῥιζώσῃ τὸ δένδρον τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ πολυεύκαρπον θέλει ἀνατρέξῃ εἰς ὕψος. Καὶ ἂν ἀπόκειται εἰς ἐμὲ νὰ ἀπολαύσω ποτὲ ἀναψυχὴν ἐκ τοῦ μοχθεῖν περὶ ταῦτα, εὑρήσω τὴν ἀναψυχὴν ἐν τῇ πληροφορίᾳ ὅτι οὐδόλως ἠμέλησα, ὅσον μοι συνεχώρουν οἱ ἀσθενεῖς μου πόροι, νὰ προβιβάσω τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἐπανόρθωσιν.

Τῷ Ἀντισυνταγματάρχῃ Κ. Ῥαΐκῳ, Φρουράρχῳ Πατρῶν.

Αἰγίνη, 15 σεπτεμβρίου 1829.

Ἀποκρίνομαι πρὸς τὰς ὑμετέρας ἐμφανίσεις τὰς ὑπ' ἀρ. 22 καὶ 23, εὐχαριστῶν δι' ὅσα αὐταὶ περιέχουσι.

Καὶ πρῶτον ὅλως συμφρονῶ μὲ ὑμᾶς περὶ τῶν τρόπων τοῦ ἐξαλειῖψαι βαθμηδὸν τὰς ἔτι ὑφισταμένας εἰς τὸν τόπον τουρκικὰς ἕξεις τῶν ὅσοι, διὰ τὸ ποτὲ εὔπορον καὶ ἀξιωματικὸν τῶν οἴκων αὐτῶν, νομίζουσιν ἑαυτοὺς καὶ σήμερον προῦχοντας, οὐδὲ στέργουσι βίον κοινωνικὸν ὑπὸ τῶν νόμων θεμιστευόμενον, καὶ θέλουσι τί; νὰ ἔχωσι τὴν δύναμιν τῶν πατέρων των, δύναμιν πιεστικὴν τῶν μὴ προσκολλημένων εἰς αὐτοὺς πολιτῶν, δύναμιν πλουτιστικὴν καὶ ἀπαίσιον, ἐνὶ λόγῳ, θέλουσιν ὅ, τι εἶναι πλέον ἀδύνατον, ἐκτὸς ἂν γείνῃ καὶ πάλιν Βεζίρης κύριος τῆς Πελοποννήσου.

Ἀλλ' ὅμως ἡ κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ κολάσῃ τὰς ἀξιώσεις τῶν τοιούτων, ὀφείλει δὲ μόνον νὰ περιάγῃ αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ τὰς ἀρνηθῶσι, τὸ ὁποῖον καὶ μηχανῶμαι ἐκ παντὸς τρόπου ἀφ' ὅτου ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, καί τοι ἔχων πολλὰ μὲν τὰ ἀντιστατοῦντα, μάλιστα δὲ τὰς ἕξεις αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, καὶ ἔτι πρὸς, τὴν ἀμαθίαν καὶ πτωχείαν αὐτοῦ.

Τῆς ἀληθοῦς ὅμως κοινωνικῆς διοργανώσεως τῆς Ἑλλάδος προπαρασκευαὶ καὶ προστοιχειώσεις ἄλλαι δὲν εἶναι παρὰ τ' ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα, καὶ σύμμετρος ἀριθμὸς στρεμμάτων ἐθνικῆς γῆς κληροδοτούμενος εἰς ἑκάστην κοινότητα. Ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος ἂς ἀρκώμεθα νὰ κωλύωμεν τὰς παλαιὰς καταχρήσεις τοῦ νὰ ἀναδίδωσι νέας ῥίζας· εἰς ὃ ἀσφαλέστατα συντείνει, καθὼς ἀποφαίνεσθε, ἡ ἀκροτομωτάτη καὶ αὐστηροτάτη ἀμεροληψία περί τε τοὺς φίλους τῆς κυβερνήσεως καὶ περὶ τοὺς ἐναντίους, τῶν ὁποίων ἑκατέρων οὐδὲ ἀγνοῶ τὴν προκίρεσιν, καὶ φροντίζω νὰ μή με ἀπατῶσι, ἔστε βέβαιοι.

Λέγω δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅλον τὸν λογισμόν μου, θέλων νὰ σᾶς ἀποδείξω τὴν πολλήν μου σπουδὴν πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρατηρήσεις σας, τὰς ὁποίας σᾶς παρακαλῶ, κύριε, νὰ μὴ νομίζετε ἀσυμβιβάστους μὲ τὰ πεπιστευμένα εἰς ὑμᾶς χρέη. Ξένος ὢν, καὶ ὡς ἐκ τῆς αὐτόθι καταστάσεως δικαίαν πίστιν καρπούμενος παρὰ τῶν κατοίκων, μηδὲ ἀμφιβαλλόντων περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς ἐμπιστοσύνης τῆς κυβερνήσεως, δύνασθε νὰ μὲ φωτίζετε πολλάκις περὶ πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἡ ἀτελὴς γνῶσις ἐνδέχεται νὰ μὲ ἀπατήσῃ, καὶ ἄκοντα νὰ μὲ ἐκτρέψῃ τῆς σπουδαζομένης ὁδοῦ.

Καταμανθάνω ἐκ τῶν ἐπιμελῶν σας ἐξηγήσεων περὶ τῆς αἰτίας τῶν παραπόνων τοῦ πλοιάρχου Κριεζῆ, ὅτι μόνον ἐν κακῇ διαθέσει εὑρίσκετο ὁ καλὸς κἀγαθὸς ἀνήρ. Ὑμεῖς δὲ ἀκούσαντες τὴν παραίνεσιν τοῦ ἀδελφοῦ μου, καλῶς ἐπράξατε φιλοφρονησάμενοι αὐτόν.

Αἱ μετατοπίσεις τῶν στρατευμάτων δὲν θέλουσι σᾶς ἀφαιρέσῃ τὸ ἱππικόν. Στείλατέ μοι τὸ περὶ ἱππαγερσίας (remonte) σχέδιόν σας, καὶ σπουδάσατε μόνον νὰ γείνῃ αὕτη κατὰ μικρόν.

Εἰδήσεις ὁλοσχερεστέρας ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἔχομεν· ὅπερ συμβαίνει ἴσως διότι περιμένουσι τὰς ἐκ Πετρουπόλεως ἐπικυρώσεις. Ὁ στρατηγὸς Δίβιζ ἔγραψε πρὸς τὸν ναύαρχον Κόμητα Εὐδενα ὅτι ἡ εἰρήνη ὑπεγράφη τῇ 20, καὶ ὁ Σουλτάνος ἐδέχθη τὸ περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων πρωτόκολλον τῆς 22 μαρτίου. Ἡμεῖς ὅμως ἐν ὅσῳ δὲν γνωρίζομεν τὸ πῶς ἡ ἀποδοχὴ αὕτη ἐκφράζεται, δὲν δυνάμεθα σαφῶς νὰ περινοήσωμεν τὴν μέλλουσαν τύχην μας. Εἴη δὲ αὕτη κατὰ τὰς εὐχὰς ἡμῶν καὶ κατὰ τὸ δίκαιον!

Τῷ Κ. Μεταξᾷ, Ἐκτάκτῳ Ἐπιτρόπῳ κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα.

Αἰγίνῃ, 22 σεπτεμβρίου 1829.

Ἡ ὑπὲρ ὑμῶν ψῆφος τῆς κυβερνήσεως, τὴν ὁποίαν τὰ ἀξιωματι-

κὰ γράμματα σᾶς φέρουσι, ἀναπαύσει πάντως ὑμᾶς, ἄλλως τε καὶ ἀνανεουμένη διὰ τῶν παρόντων ὀλίγων στίχων.

Ἀλλ' ἓν μόνον σᾶς παρακαλῶ, νὰ μετριάσετε τὰς δαπάνας· εἰ δὲ μὴ, ἡ χρεωκοπία ἐγγὺς, καὶ τότε οὐδεὶς πληρωθήσεται, καὶ ἔσται ὁ τάραχος ἀδιάφευκτος καὶ πλατύς.

Οἱ πεμπτοὶ τῶν Μεγάρων ἐνταῦθα εὑρίσκονται, ζητοῦντες ἀργύριον· καὶ τὸ μὲν σχέδιόν σας ὑπάρχει λελογισμένον καλῶς, ἀλλ' ἐγὼ ὀκνῶ νὰ τοὺς δώσω εἰς νόμισμα τὴν δηλουμένην ποσότητα· διότι πόθεν ἀγοράσουσι βόας; Ἂν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, θέλουσι μολυνθῆ ἀπὸ τὸν λοιμὸν τὸν θανατώσαντα τὰ ζῶα εἰς πολλὰ τῆς Πελοποννήσου· ἂν ἀπὸ τὴν Ῥούμελην, πῶς θέλουσι κάμῃ; περὶ τούτων πάντων θέλομεν τοὺς ἐρωτήσῃ. Ἔπειτα εἴμεθα καὶ τόσον στενοχωρημένοι ἀπὸ χρήματα, ὥστε πολὺ θέλει μᾶς ἀνοίξῃ ἡ δόσις 8 ἢ 10,000 ταλλήρων. Ὁ Θεὸς ὅμως βοηθός· βοηθοὶ δὲ ἂς γινώμεθα καὶ ἡμεῖς εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, αὐστηροτάτην καὶ ἀκροτομωτάτην οἰκονομίαν ἐπιτηδεύοντες.

Περὶ τῆς σπουδῆς ἣν θέλετε καταβάλῃ ὅπως ἀναπαύσετε ἐν πᾶσι τὸν στρατηγὸν Τρέζελον, δὲν ἀμφιβάλλω, διότι καὶ ἡ τοῦ στρατοπέδου σύστασις μεγάλην ἔχει ροπὴν ὑπὲρ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν εἰς τὴν διοίκησιν ὑμῶν ἐπιτετραμμένων.

Ἔχομεν τέλος τὴν περὶ ἐπικυρώσεως τῆς εἰρήνης ἀξιωματικὴν εἴδησιν, λαβόντων αὐτὴν τῶν κυρίων Δώκινς καὶ Ῥουάν. Πλὴν οὐδὲν σαφὲς μᾶς λέγουσι περὶ τῶν ὅρων τῆς συνθήκης ὡς πρὸς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ μόνον ἐπανακυκλοῦσιν ὅτι ὁ Σουλτάνος ἐδέχθη τήν τε Λονδίνειον συνθήκην καὶ τὸ πρωτόκολλον τῆς 22 μαρτίου· ὅπερ δὲν ἀρκεῖ ἵνα εἴπωμεν ὅτι τὰ τῆς Ἑλλάδος ἔλαβον τελείαν τὴν κρίσιν αὐτῶν καὶ διάθεσιν. Θρυλλεῖται ὅμως ἤδη ὅτι ἡ μεταξὺ τῶν κόλπων Βώλου καὶ Ἄρτης ἤπειρος δίδεται εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτο μόνον ἐξεύρω· ἂν δὲ μάθω καὶ ἄλλα, σᾶς τὰ γράφω. Ἐπερείδομαι ὅλως εἰς τὴν ὑμετέραν σπουδήν.

Τῷ Κ. Μεταξᾷ, Ἐκτάκτῳ Ἐπιτρόπῳ κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα.

Αἰγίνῃ, 23 σεπτεμβρίου 1829.

Ὅτι μὲν ἀναγκαῖον τὸ νὰ βοηθηθῶσι ταχέως οἱ τῶν Μεγάρων κάτοικοι, τὸ γνωρίζει καὶ ἡ κυβέρνησις, καὶ τὴν ὑμετέραν ὑποτύπωσιν ἔλαβε περὶ τοῦ τρόπου τῆς χορηγήσεως. Ἀλλ' ἡμεῖς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες τὴν πεῖραν τοῦ παρελθόντος ἔτους, καθ' ὃ ἐδόθη μὲν ἀργύριον, ἡ δὲ γεωργία οὐδὲν ὠφελήθη, διστάζομεν νὰ ἐνδώσωμεν, ἄλλως τε καὶ ἐξηντλημένων τῶν δημοσίων πόρων, καὶ ἀδυνάτου καθισταμένου νὰ δαπανήσωμεν 10 ἢ 12,000 τάλληρα περὶ τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην.

Τοῦτο ὅμως δυναμένη, καὶ ποιεῖ ἡ κυβέρνησις· παρέχει δηλαδὴ εἰς ὑμᾶς 30,000 γρόσια, ὧν τὰς μὲν 20,000 δὶ ἀγορὰν βοῶν, τὰς δὲ 10,000 δὶ ἀγορὰν κριθῆς (*).

Καὶ ὑμεῖς θέλετε δώσῃ τὴν ποσότητα ταύτην ἐπὶ συνθήκῃ νὰ χρησιμεύσῃ ὅπως ὑποδεικνύομεν, σημειοῦντες ἡμῖν ἔπειτα πόσοι μὲν βόες ἠγοράσθησαν, πόση δὲ γῆ ἐσπάρη, διότι ἡ κυβέρνησις καὶ δὶ ἐπίτηδες ἐπιθεωρητοῦ ἐκεῖσε ἀποσταλησομένου θέλει θηρεύσῃ τὸν ἔλεγχον τῆς τοῦ χορηγήματος χρήσεως.

Ἐφ' ὑμᾶς δὲ ἐν τοσούτῳ θέτει τὴν πᾶσαν εὐθύνην, παρεγγυῶσα νὰ προσέξετε καὶ λάβετε στερεωτάτας ἀσφαλείας περὶ τῶν ἀνθρώπων οὓς θέλετε τάξῃ ἐπὶ τὴν τοιαύτην ὑπουργίαν, ἐξηγούμενοι καὶ πρὸς τοὺς κατοίκους ὅτι πρέπει νὰ ὑποσχεθῶσι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ ταμεῖον τὰ λαμβανόμενα, ὅταν καὶ ὅπως συμφωνήσετε μετ' αὐτῶν.

(*) Τότε τὸ γρόσιον ὑπῆρχε τὸ δέκατον πέμπτον μέρος τοῦ διστήλου.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Αἰγίνῃ, 23 σεπτεμβρίου 1829.

Εὐχαρίστως ἔλαβεν ἡ κυβέρνησις διὰ τοῦ ὑμετέρου ὑπασπιστοῦ Κ. Κανούσῃ καὶ τὰς ἐμφανίσεις ὑμῶν καὶ τὰς ςαλείσας δύω σημαίας.

Καὶ κατωρθώσατε ἄρα διπλοῦν κατόρθωμα, τοῦ ὁποίου εἶχε καὶ χρείαν μεγίστην ὁ ὑφ' ὑμᾶς στρατὸς πρὸς διασκέδασιν τῆς κακῆς ὑπολήψεως τῆς προελθούσης ἐκ τῆς περὶ Θήβας φυγῆς· διπλοῦν δηλαδὴ, διότι τὸ στράτευμα ἐπιδεῖξαν θαυμασίαν στερεότητα καὶ ἀνδρείαν, κατηνάγκασε τοὺς Τούρκους εἰς σύμβασιν ἥτις θέλει θεραπεύσῃ τοὺς λογισμοὺς τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα χαλεπώτερον διακειμένων κυβερνήσεων. Ἡμεῖς δὲ διατάσσομεν νὰ δημοσιευθῶσι διὰ τῶν ἐφημερίδων ἥτε περίληψις τῆς ἐμφανίσεώς σας καὶ ἡ γενομένη σύμβασις μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ἐγγράφων.

Ἐνταῦθα συνάπτομεν καὶ προσταγὴν πρὸς τὸν αὐτόθι θαλασσάρχην (commandant de la station) ἵνα ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν διαπεραίωσιν τῶν ἀσθενῶν καὶ πληγωμένων Τούρκων· καὶ τοῦτο πρὸς χρῆσιν σας.

Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἐκ τῆς ἐντεύξεώς σας μετὰ τοῦ ἡμετέρου πληρεξουσίου τοποτηρητοῦ καὶ τοῦ μέλους τοῦ ἐπιμελητηρίου θέλετε μείνῃ παντάπασιν εὐχαριστημένοι.

Καὶ θέλομεν νὰ ἐκφράσετε πρὸς τὸν στρατὸν δι' ἡμερησίου διαταγῆς τὴν εὐδοκίαν τῆς κυβερνήσεως διά τε τὰς τελευταίας αὐτοῦ πράξεις καὶ διὰ τὸ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμβάσεως πιστὸν καὶ ἀνεπίληπτον, ἐφ' ᾧ σᾶς συγχαίρομεν.

Περὶ τῶν ὅρων τῆς εἰρήνης ὡς πρὸς τὰ τῆς Ἑλλάδος πράγματα δὲν ἔχομεν εἰδήσεις σαφεῖς, ἀλλὰ μόνον τὰ παρὰ τῶν ἐνταῦθα Εὐρωπαϊκῶν πρακτόρων λεγόμενα μᾶς δίδουσιν αἰσίους οἰωνισμούς.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπήν.

Αἰγίνη, 24 σεπτεμβρίου 1829.

Ἐπειδὴ τὸ β'. ἄρθρον τοῦ τρίτου ψηφίσματος τῆς ἐν Ἄργει ἐθνικῆς συνελεύσεως, τῇ 26 ἰουλίου ἐκδοθέντος, ἐπιβάλλει εἰς τὴν κυβέρνησιν νὰ προσδιορίσῃ τὰ ἐθνικὰ κτήματα τὰ ἐσόμενα ὑποθήκη τῆς ἐθνικῆς τραπέζης ἀντὶ τῶν κεφαλαίων καὶ τόκων τῶν ὀφειλομένων εἰς τοὺς συμμετόχους αὐτῆς, τούτου χάριν προσκαλοῦμεν ἕκαστον ὑμῶν, κύριοι, κατὰ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μέρος νὰ φροντίσῃ καὶ διαπράξῃ ἄνευ ἀναβολῆς ὅσα ἀναγκαῖα πρὸς ἐκτέλεσιν πλήρη τῶν τοῦ προδηλωθέντος ψηφίσματος διατάξεων.

Καὶ δὴ πρώτιστα πάντων θέλετε λογαριάσῃ ὅλα ὁμοῦ τά,τε κεφάλαια καὶ τοὺς τόκους ὅσα ἡ τράπεζα ὀφείλει, διπλασιάζοντες μάλιστα ἢ καὶ τριπλασιάζοντες τὴν ποσότητα ὡς ἐκ τῆς ὑποθέσεως ὅτι, διδομένου παρὰ τῆς κυβερνήσεως νέου ἐγγυήματος, καὶ οἱ χρηματίαι θέλουσι προσφέρῃ νέα κεφάλαια εἰς τὴν τράπεζαν· διότι καὶ ἐφιέμεθα καὶ ἐλπίζομεν ὅτι τὸ ἔθνος παρὰ τῶν Ἑλλήνων μᾶλλον θέλει λάβῃ τὴν τοιαύτην βοήθειαν.

Ἀφ' οὗ δὲ ὁρισθῇ ἡ ποσότης ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἡ κυβέρνησις θέλει ὑποθηκεύσῃ δημόσια κτήματα, τότε πρέπει νὰ γείνῃ ἡ ἐκλογὴ τῶν κτημάτων τούτων, καὶ ἔπειτα νὰ ἐκτιμηθῶσι, καὶ διὰ πράξεων ἐννόμως τε καὶ πασιφανῶς διωμολογημένων νὰ καταδειχθῶσιν ἥ,τε ποιότης καὶ ἡ ἔκτασις καὶ ἡ τιμὴ αὐτῶν.

Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐκλογῆς, καλὸν ἦτον νὰ ἐγίνετο συνάμα ἔν τε τῇ Πελοποννήσῳ καὶ τῇ στερεᾷ Ἑλλάδι καὶ τῷ Αἰγαίῳ ἐκ τῶν κτημάτων ὅσων τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα εἶναι καὶ γνωστότερον καὶ εὐδοκιμώτερον· καθ' ὃ ἴσως καταλληλότερα θέλετε κρίνῃ τοὺς σταφιδαμπελῶνας τῆς Κορίνθου, τοὺς ἐλαιῶνας τῶν Σαλώνων, καὶ τὰς ἁλικὰς τοῦ Αἰγαίου.

Περὶ δὲ τῆς καταμετρήσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῶν κτημάτων τούτων, θέλετε μᾶς προβάλῃ ἐπιτροπὰς πραγματογνωμόνων σταλησο-

μένων κατὰ τοὺς τόπους, μεταξὺ τῶν ὁποίων συμφέρει νὰ εὑρίσκωνται καὶ πολῖται γνωστοὶ καὶ εὐϋπόληπτοι παρὰ τοῖς κεφαλαιούχοις.

Τὰ ἀφηγήματα (procès verbaux) τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ὅσα ἄλλα ἔγγραφα εἰς αὐτὴν ἀναφέρονται, θέλουσιν ἐπικυροῦσθαι παρὰ τῶν ἑκασταχοῦ δημοσίων ἀρχῶν.

Ἡ δὲ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ἐπιτροπὴ θέλει προσθέσῃ καὶ αὐτὴ τὴν ἰδίαν ἑαυτῆς ἐκτίμησιν κατὰ τὰ διδόμενα ὅσα τῇ προσφέρει ἡ ἐν χερσὶν αὐτῆς διοίκησις.

Καὶ πάλιν ἀναμιμνήσκομεν τὸ ἀναγκαῖον τῆς ἐννόμου περιβολῆς τῶν τοιούτων πράξεων, καθότι καὶ πρόθεσιν καὶ χρέος ἔχομεν νὰ τὰς δημοσιεύσωμεν μετὰ τοῦ ψηφίσματος τοῦ θεσπίσοντος τὴν ὑποθήκην, καὶ ἔσονται ἄρα κριταὶ αὐτῶν ὄχι μόνον οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀλλογενεῖς χρηματίαι.

Τῷ Κ. Τσούνῃ, γενικῷ Ἐφόρῳ τῶν Τελωνείων.

Αἰγίνῃ, 24 σεπτεμβρίου 1829.

Μετὰ πολλῆς σπουδῆς τε καὶ εὐδοκίας ἀνέγνωμεν τὰς ἐμφανίσεις ἃς ἐκομίσατε πρὸς ἡμᾶς ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τῆς εἰς τὸ Αἰγαῖον περιοδείας.

Τούτων δὲ τῶν ἐμφανίσεων τὰ μὲν ἀναφερόμενα εἰς θεμελιακὰς μεταῤῥυθμίσεις, οἷον τὴν σύστασιν τῶν λοιμοκαθαρτηρίων, τὰ καθήκοντα τῶν ἐπιθεωρητῶν, καὶ τὰ κατὰ τῆς λέπρας προφυλακτικὰ προνοήματα, θέλουσιν ὅσον οὔπω σταλῆ νὰ ἐξετασθῶσι καὶ συζητηθῶσι παρὰ τῆς Γερουσίας. Τὰ δὲ λοιπὰ, ἤγουν αἱ προτάσεις ὑμῶν αἱ πρὸς κανονισμὸν τῆς τελωνιακῆς ὑπηρεσίας, ἀμέσως πέμπονται πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ἐπιτροπὴν, προσκαλουμένην νὰ ἀκούσῃ μὲν τὰς παρατηρήσεις σας, νὰ μᾶς ἀπαγγείλῃ δὲ καὶ τὴν γνώμην

αὐτῆς, καθότι προτιθέμεθα ἀνυπερθέτως νὰ βάλωμεν εἰς ἐνέργειαν τὰ παρ' ὑμῶν γνωματευόμενα.

Σᾶς προτρέπομεν ἐπὶ τούτοις νὰ τελειώσετε τὸ ἔργον ὑμῶν, δίδοντες καὶ κατάλογον τῶν διορισθησομένων προσωρινῶς εἰς ἀμφότερα τὰ χρέη λιμεναρχικά τε καὶ δασμοτελωνικά, κοινολογούμενοι περὶ τοῦ καταλόγου καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς καθ' ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὸ μέρος αὐτῆς.

Τούτων δὲ περανθέντων, ἔχετε τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιμεληθῆτε τὰς ἰδίας σας ὑποθέσεις ἐπὶ δύω μῆνας, μετὰ τοὺς ὁποίους ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐπαναλάβετε τὴν ἐφορίαν σας ἢ νὰ ἀναδεχθῆτε κἂν ἄλλα χρέη· διότι ἐφ' ἑκατέρων πολὺ κερδήσει ἡ ἐπιμέλεια τῶν δημοσίων.

Τῷ Ναυάρχῳ Κ. Δεριγνῇ.

Αἰγίνη, 25 σεπτεμβρίου 1829.

Μετὰ σπουδῆς ἀποκρίνομαι πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς χθὲς ἔντιμον γράμμα τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος.

Τὰ παρὰ τοῦ ναυάρχου Κ. Ἐὔδενος κριθέντα ὑπὲρ τῆς ἐμπορίας λόγῳ τῆς διαπεπραγμένης εἰρήνης, δέν μοι φαίνονται παραδεκτέα σήμερον καὶ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, καί τοι ὑπερποθούσης τὴν χρῆσιν αὐτῶν, καὶ ἀμέσως παραδεξομένης αὐτά, ἀφ' οὗ αἱ συμμαχοῦσαι Δυνάμεις τῇ ἀπαγγείλωσι τὸ περὶ τῆς θέσεώς της σαφές. Νῦν δὲ δυνάμεθα μὲν νὰ ἀφήσωμεν τὰς οὐδετερευούσας σημαίας νὰ καταπλέωσιν εἰς τοὺς ἀποκεκλεισμένους λιμένας τε καὶ παράλια, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ δημοσιεύσωμεν ἀγγελίαν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ πρὸς τοὺς ἐμπορευομένους ὅτι αἴρεται ὁ ἀποκλεισμός.

Περὶ δὲ τοῦ συμβάντος καθ' οὗ παραπονεῖται ὁ ναύαρχος Κ. Δεροζαμέλος, ἡ πρὸς τὸν Βάρωνα Κ. Ρουὰν ἀπόκρισις τοῦ Γραμματέως τῆς ἐπικρατείας θέλλει δείξῃ, ἐλπίζω, ὅτι αὐτὸ οὔτε ἐκ προαιρέσεως οὔτε ἐκ προσταγῆς τῆς κυβερνήσεως ἐγένετο.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Γενεύην.

Αἰγίνῃ, 26 σεπτεμβρίου 1829.

Πολλὰ λυποῦμαι μανθάνων τὰ δύω αἴτια δι' ἃ μένεις ἔτι ἐν Γενεύῃ. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου, τοῦ περὶ τὴν ὑγείαν τῆς κυρίας Εὐνάρδου, ἐλπίζω ὅτι, ταύτῃ τῇ ὥρᾳ ἤδη ἀναλαβούσης τελέως αὐτῆς, ἔπαυσε, περὶ δὲ τοῦ δευτέρου, προσδοκῶ καὶ τούτου τὴν ἀφαίρεσιν ἐκ τῆς δυνάμεως τῶν πραγμάτων.

Ἡ εἰρήνη ὑπεγράφη ἐν Ἀδριανουπόλει τῇ 2 (14) σεπτεμβρίου, καὶ ἡ Πόρτα ἐδέχθη τήν τε συνθήκην τῆς 6 ἰουλίου καὶ τὸ πρωτόκολλον τῆς 22 μαρτίου. Μετὰ δὲ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐπικυρώσεων θέλουσι διαπραγματευθῆ, ὡς λέγεται, περὶ τῶν παρεπομένων εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς τε συνθήκης καὶ τοῦ πρωτοκόλλου.

Ὁποία ὅμως καὶ ἂν ἦναι ἡ ἔκβασις τῶν διαπραγματειῶν τούτων, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ διαφυλάξῃ ἐν τοσούτῳ ἡ ἐνταῦθα κυβέρνησις τὴν εὐταξίαν τοῦ τόπου, καὶ οὕτω νὰ συντελέσῃ τὸ κατὰ δύναμιν καὶ αὐτὴ εἰς πλήρωσιν τῶν εἰρηνικῶν τε καὶ εὐεργετικῶν βουλῶν τῶν συμμαχικῶν αὐλῶν· δηλαδὴ, ἄλλως εἰπεῖν, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ βοηθηθῇ ἡ κυβέρνησις αὕτη ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος φθινοπώρου διὰ ποσότητος τοὐλάχιστον 1,000,000 καὶ ἡμίσεος φράγκων. Καὶ πάλιν λοιπὸν σοὶ λέγω ὅσα καὶ ἐν τοῖς γράμμασί μου τῆς 12 (24) αὐγούστου. Τὸ δὲ χείριστον, ὅτι τὸ ὑστέρημα τοῦ ταμείου μας προέρχεται ἐν μέρει ἀπὸ τὸ κράτημα τῶν 500,000 φράγκων, τὰ ὁποῖα ἡ φιλοτιμία τοῦ χριστιανικωτάτου βασιλέως ηὐδόκησε μὲν νὰ μᾶς πέμψῃ ὡς χορήγημα καθυστεροῦν τέταρτον ἤδη μῆνα διὰ κομιστοῦ τοῦ Κ. Βάρονος Ρουὰν, δὲν ἐλάβομεν δὲ εἰσέτι δι' ἔλλειψιν ἀγνοῶ ποίου διατάγματος ἀναγκαίου εἰς τὴν αὐτῶν παροχήν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, χρέος μου ἔκρινα νὰ κρούσω ὅλας τὰς θύρας, καὶ κρούων οὐ παύομαι μέχρι κύρου καὶ ἐνοχλήσεως. Καὶ ἤλπιζα μὲν, ὥς σοι προέγραφα, προπαροχήν τινα ἐκ τοῦ δανείου, ἔχων βεβαίαν τὴν κατὰ τὸν αὔγουστον διάπραξιν αὐτοῦ, ἀλλὰ σή-

μερον εἰς μόνην τὴν θείαν πρόνοιαν ἐλπίζω. Καὶ ταῦτα σοι μηνύω ὅπως ἐκ παντὸς τρόπου φροντίσῃς νὰ ἔλθῃς εἰς βοήθειαν ἡμῶν.

Μοὶ σημειοῖς διὰ τῶν γραμμάτων σου τῶν 8 καὶ 11 αὐγούστου ὅτι τὸ γαλλικὸν ὑπουργεῖον χρήζει τῆς συγκαταθέσεως τῶν βουλῶν πρὸς τὸ δοῦναι τὴν ἐγγύησιν· ἐξ οὗ ἕπεται ὅτι ἀδύνατον πρὸ τοῦ φεβρουαρίου ἢ τοῦ μαρτίου νὰ ἐλπίσωμεν δάνειον. Ἐν τοσούτῳ ὅμως ἐὰν δὲν μᾶς δώσωσι νὰ πληρώσωμεν τὸ ναυτικὸν, τὸ στρατιωτικὸν, καὶ τὸ ὑπηρετικὸν, καὶ προτέτι νὰ σπείρωμεν τὰς κεχερσωμένας γαίας ἃς παρὰ τῶν Τούρκων λαμβάνομεν, μέλλοντες νὰ τοὺς ἀποζημιώσωμεν, τότε καὶ τὸ ὀλίγον καλὸν ὅπερ ἔγεινε, θέλει χαθῆ, καὶ πολὺ ἀδρότεραι καταβολαὶ θέλουσι χρειασθῆ εἰς λύτρωσιν τοῦ ἀθλίου τούτου τόπου ἀπὸ τῆς ἀπωλείας.

Μοὶ ἀναφέρεις ἔτι περὶ τῶν ὑπὲρ τοῦ παλαιοῦ χρέους ἐνεργειῶν. Περὶ τούτου γνωρίζεις ὅτι παντάπασι συμφρονῶ μετὰ σοῦ, ἀλλὰ βλέπεις καὶ ἐξ ὅσων ἄρτι ἐξέθεσα, ἂν δύναμαι πρὸς τὸ παρὸν νὰ συμπράξω τὰ τοιαῦτα.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὰς αἰτουμένας διασαφήσεις περὶ τῶν ἀσφαλειῶν ἃς ὁ τόπος δύναται νὰ προσφέρῃ πρὸς εὐκολωτέραν διαπραγμάτευσιν τοῦ δανείου. Ἀλλ' εἰς ποῖον θέλομεν προσφέρῃ τὰς ἀσφαλείας; Ὄχι βέβαια εἰς τοὺς δανειστὰς, ἔχοντας τὴν ἐγγύησιν τῶν Δυνάμεων, καὶ τὸ χρεωλύσιον τὸ ἐξ αὐτοῦ τοῦ δανείου συσταθησόμενον. Ἂν δὲ εἰς τὰς ἐγγυωμένας Δυνάμεις, αἱ παροῦσαι ἡμῶν διασαφήσεις δὲν δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν ἀξιόχρεοι· ἔσονται δὲ τοιαῦται, καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν θέλουσι δείξῃ εἰς αὐτὰς ἐπὶ τοῖς δανειζομένοις, ὅταν γνωρίσωμεν πόση μὲν ἔσται ἡ ὅλη χώρα τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, πόσαι δὲ αἱ πληρωθησόμεναι εἰς τοὺς Τούρκους ἀποζημιώσεις, καὶ ποίας συνθήκας δύναται ἡ Ἑλλὰς νὰ κάμῃ μετὰ τῶν ἔξω δανειστῶν, καὶ ποίους τέλος χρηματικοὺς πόρους θέλει πορισθῆ ἐκ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐγγυήσεως.

Αἱ πρόσοδοι τῆς Ἑλλάδος ἐδιπλασιάσθησαν σχεδὸν ἀφ' ὅτου ἐγὼ ἦλθον. Τὸ μὲν παρελθὸν ἔτος ἔδωκαν περὶ τὰ 3,000,000 φράγκων, τὸ δὲ παρὸν ὑπόσχονται περὶ τὰ 5,000,000, ἂν ἡ σταφὶς τῆς Κο-

ρίνθου δὲν πέσῃ· ἀλλὰ ταῦτα εἶναι σταγὼν ὕδατος εἰς τὸν ὠκεανόν, διότι ὅλα λείπουσιν εἰς τὸν ἀπηρημωμένον τοῦτον τόπον, οὐδὲ δύνανται νὰ κατασκευασθῶσιν ἄνευ μεγάλων ἀναλωμάτων. Ἐὰν εἶχα τὸ ἔτος τοῦτο νὰ ἀγοράσω τινὰ ζεύγη βοῶν, καὶ νὰ δανείσω εἰς τὰς κοινότητας ἑκατομμύριά τινα γροσίων, ἠθέλαμεν ἔχει καὶ κάμπους γεωργημένους, καὶ χωρία ἀναστημένα, καὶ σχολεῖα, κτλ. Ἀλλὰ τῶν χρημάτων λειπόντων, τὸ πᾶν ὀλιγοδρανεῖ (languit), καὶ τὰ γινόμενα γίνονται ἐπιμόχθως τε καὶ ἰσχνῶς κατά τε τὸ ὑλικὸν καὶ τὸ ἠθικόν.

Ἡ Γαλλία μᾶς δίδει μὲν ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου μηνὸς 100,000 κατὰ μῆνα διὰ τὴν σύστασιν καὶ διάσωσιν τοῦ τακτικοῦ σώματος, ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἀρκοῦσιν. Ἀπαιτοῦνται διὰ τακτὰ στρατεύματα καὶ στρατῶνες καὶ νοσοκομεῖα, τὰ ὁποῖα ἐξ ἀνάγκης καὶ κατασκευάζομεν καὶ συγκροτοῦμεν. Ἔχομεν εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα 12 ἢ 14,000 ψωμοφάγους τὰ ὅπλα φέροντας, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ πληρόνωμεν ἵνα μὴ στασιάζωσιν. Ἔχομεν τέλος καὶ περὶ τὰ εἴκοσι πολεμικὰ σκάφη, ἔχομεν δικαστικὸν διάκοσμον, καὶ ὅλα ταῦτα χρειάζονται πληρωμάς. Πῶς λοιπὸν νὰ ἐπαρκέσωμεν, προσοφείλοντες νὰ ἐπιστρεφώμεθα καὶ πρὸς τὴν πεῖναν καὶ ἀθλιότητα πολλοτάτων Ρουμελιωτικῶν οἰκογενειῶν;

Ταῦτα σοι γράφω ἵνα, καιροῦ δοθέντος, σοὶ χρησιμεύσωσιν ἐπὶ τὸ σκοπούμενον. Τοὺς ἐπιτρόπους ἀκόμη δὲν διώρισα, διότι πρῶτος πρέπει νὰ ἀρχίσῃς, νομίζω, τὴν διαπραγματείαν, μεθ' ὃ ἐλεύσονται καὶ αὐτοί, καὶ πράξουσι κατὰ τὰς ὁδηγίας σου. Καὶ ἂν δὲν δυνηθῇς νὰ διατρίψῃς πολὺ εἰς Παρισίους, δέχομαι νὰ ἀφήσῃς ἀντὶ σοῦ τὸν πατέρα τοῦ Κ. Λυττερόθου, πρὸς ὃ καὶ ἀξιωματικὸν γράμμα θέλω σοι στείλῃ διὰ τῆς προσεχοῦς εὐκαιρίας.

Πρὸς τοὺς Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Προσωρινοὺς Διοικητάς.

Ἐπὶ τῆς *Ἑλένης*, 1 ὀκτωβρίου 1829.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ διαπράξωμεν ἄνευ μελλήσεως τὰ ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως διαταχθέντα διὰ τοῦ ἑνδεκάτου ψηφίσματος, συνεστήσαμεν τὴν ἐπὶ τῆς δημοσίας παιδείας καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Γραμματείαν, ἐπιμεληθησομένην τῶν ἐν τῷ ψηφίσματι ἐκείνῳ σημαινομένων. Ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη χρήζει πάντως πρὸς τοῦτο καὶ τῆς σπουδαίας, ἐνεργοῦ τε καὶ συντονωτάτης συμπράξεως ὑμῶν τε καὶ τῶν συναρχόντων, σᾶς προσκαλοῦμεν σήμερον, κύριοι, εἰς αὐτήν, ζητοῦντες παρ' ὑμῶν ἀκριβεστάτας καὶ κυριωτάτας πληροφορίας περὶ τῶν ἑφεξῆς.

ά. Εἰς τὰς παρ' ὑμῶν διοικουμένας ἐπαρχίας ὑπάρχουσι σχολεῖα ἐνεργοῦντα, ἢ ὄχι;

Ἐὰν τὸ πρῶτον, νὰ μᾶς εἴπητε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ τὴν ποσότητα, τῶν μαθητῶν τὸν ἀριθμὸν, τίνες οἱ διδάσκαλοι, καὶ ἐκ ποίων πόρων τὰ σχολεῖα ταῦτα διατηροῦνται. Ταῦτα δὲ πάντα ἐν πίνακι, ἐν τῷ ὁποίῳ θέλετε σημειώσῃ ὄχι μόνον τὸ ἀρίθμημα, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μαθητῶν, καὶ διασαφήσει πληρέστατα τὰ περὶ ἤθους καὶ ἱκανότητος τῶν διδασκάλων.

Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχωσι σχολεῖα εἰς τὸ ὑφ' ὑμᾶς τμῆμα, νὰ μᾶς φανερώσετε ποία μὲν ἡ διάθεσις τῶν κατοίκων πρὸς συντέλεσιν καὶ συγκατασκευὴν τῶν ἀναγκαίων σχολείων, ποῖαι δὲ καὶ αἱ ἐκ τοῦ τόπου εὐπορίαι περὶ τὸ ὑλικόν.

Ἐπειδὴ δὲ ἀφ' ὅτου διατρίβετε περὶ τὴν διοίκησιν πολλάκις μᾶς ἀνεφέρατε περὶ τῶν σπουδαίων τούτων πραγμάτων, ἐπιθυμοῦμεν ἤδη νὰ μᾶς στείλετε τὸ συγκεφαλαίωμα ὅλων ἐκείνων τῶν ἐμφανίσεων, σημειοῦντες αὐτῶν τὴν ἔκδοσιν καὶ τὸν ἀριθμόν.

β'. Τὸ αὐτὸ νὰ πράξετε καὶ περὶ ὅλων τῶν προτάσεων ὅσας μᾶς προετείνατε περὶ μοναστηρίων, τῶν ὁποίων μέρος τῶν εἰσοδη-

μάτων δύναται νὰ μᾶς βοηθήσῃ εἰς τὰς περὶ τὴν δημοσίαν παιδείαν δαπάνας· διότι, ἔχοντες καὶ ἄλλοθεν περὶ τούτων πληροφορίας, θέλομεν νὰ τὰς συγκρίνωμεν πρὸς τὰς παρ' ὑμῶν ἢ ἄλλοτε μεταδοθείσας ἢ νῦν μεταδοθησομένας· καὶ φροντίσατε καὶ εἰς τοῦτο τὸ συγκεφαλαίωμα νὰ σημειώσετε τούς τε ἀριθμοὺς καὶ τὰς ἡμέρας τῶν προγενομένων ἐμφανίσεών σας.

γ'. Ἐπειδὴ ἐνδέχεται προλαβόντως νὰ μὴ ἐκάμετε μνείαν περὶ Ἐκκλησιῶν ἢ τοιούτων ἱδρυμάτων ἱδρυθέντων ἐπὶ τοῦ 1821 φιλαδέλφοις δαπάναις τῶν τε αὐτόθι χριστιανῶν καὶ τῶν ἐπὶ ξένης ὁμοδόξων, διὰ τοῦτο νὰ μᾶς εἴπητε ἤδη ἐὰν παρ' ὑμῖν ὑπάρχωσι καὶ τοιαῦται Ἐκκλησίαι ἢ ἱδρύματα, ἢ ὄχι. Καὶ ὑπαρχόντων, νὰ μᾶς δώσετε πᾶσαν διασάφησιν περί τε τῶν μέχρι τοῦδε ἐπὶ τούτοις συλλεγέντων χρημάτων, καὶ τῆς χρήσεως καὶ οἰκονομίας αὐτῶν.

Περὶ πάντων τούτων ἐφιέμενοι λαβεῖν ὅτον ἔνεστι ταχεῖαν ἀπάντησιν, πεποίθαμεν ὅτι μετ' ἐνεργεστάτου ζήλου θέλετε ἐκπληρώσῃ τὰ ἐντελλόμενα.

Τῷ πληρεξουσίῳ Τοποτηρητῇ.

Αἰγίνη, 2 ὀκτωβρίου 1829.

Ἀμέσως ἀποκρινόμεθα πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1218 ἐμφάνισίν σας.

Ἐνταῦθα σᾶς συνάπτονται τέσσαρα διατάγματα· ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀποβλέπει τὴν πληρωμὴν τῆς πέμπτης τριμηνίας καὶ τὰ περὶ τὰς ἀποζημιώσεις τὰς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ὀφειλομένας εἰς τοὺς κακοπαθήσαντας τόπους ἐκ τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀταξίας· διὰ δὲ τοῦ δευτέρου διαλύονται αἱ χιλιαρχίαι, καὶ ὁ στρατὸς διακοσμεῖται εἰς τάγματα· τὸ τρίτον προσδιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν ταγμάτων, καὶ ὀνομάζει τοὺς ταγματάρχας. Ἀφήσαμεν δὲ ἐν λευκῷ καὶ τὸν ἀριθμόν, διότι ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὸν συστείλωμεν εἰς δεκαπέντε τάγματα, ἤτοι εἰς 6,000 ἄνδρας, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ταγματαρχῶν, ἵνα, ἐὰν ἡ ὀλιγόστευσις εἰς δεκαπέντε τάγματα κατορθωθῇ, μὴ εὑρεθῶσιν εἰς

τὸν κατάλογον πέντε ταγματάρχαι περισσότεροι. Τέλος τὸ τέταρτον διάταγμα συνιστᾷ τὸ ταξιαρχικὸν, τοῦ ὁποίου ἡ διοργάνωσις γενήσεται δι' ἰδιαιτέρου κανονισμοῦ, ὁρίσοντος τόν τε βαθμὸν καὶ τὸν μισθὸν τῶν ἀξιωματικῶν, ἐνταχθησομένων μὲν εὐθὺς, ἀλλ' ἐσομένων διαθεσίμων, καὶ χρησιμευσόντων κατὰ τὰς περιπτώσεις εἴτε εἰς εἰδικὰς ἐπιτροπὰς εἴτε εἰς ἡγεμονείας στρατιωτικῶν σωμάτων.

Ἡ κυβέρνησις λοιπὸν θέλει σᾶς στείλῃ τὰ διπλώματα τῶν τε ταγματαρχῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν, ὅταν τῇ στείλετε τοὺς καταλόγους τῶν νεοσυστάτων ταγμάτων.

Τῆς δὲ προκειμένης μεταρρυθμίσεως διπλῆ ἡ ἀνάγκη, τὸ μὲν, ἵνα εἰσάξωμεν εὐταξίαν τινὰ εἰς τὸν στρατὸν, τὸ δὲ, καὶ ἡ στενοχωρία τοῦ δημοσίου ταμείου. Διὰ τοῦτο μετ' ἀκριβεστάτου μέτρου πρέπει νὰ ἀποδειχθῶσιν οἱ ἀξιωματικοὶ, λαμβάνοντος ἑκάστου τάγματος τόσους μόνους, ὅσους χρειάζεται.

Καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν δὲ διὰ τοὺς κόπους οὓς μέχρι τοῦδε ἐκοπιάσατε πρὸς κατόρθωσιν τοῦ τοιούτου, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλετε τὸ ἀποπερατώσῃ.

Τῷ Κ. Λυττερόθῳ εἰς Παρισίους.

Αἰγίνη, 3 ὀκτωβρίου 1829.

Πολλὰς εὐχαριστίας σᾶς ὀφείλω διὰ τὰ φιλιά σας γράμματα τῆς 8 καὶ τῆς 9 σεπτεμβρίου.

Τὰ τυπικὰ ἄροτρα ἅπερ μοι ἀναγγέλλετε, εὐγνωμονέστατα θέλω δεχθῆ, καὶ εἰς ἐνέργειαν θέλουσιν ἐμβῆ κατὰ τὸ Ἄργος, ὅπου θέλει εὐλογεῖσθαι τὸ ὄνομά σας. Νομίζω δὲ τὰ δοκίμια ταῦτα τόσον ἀναγκαιότερα, ὅσον βλέπω καὶ ἐγὼ τὸ ἄτοπον τῆς ἐν Ἑλλάδι χρήσεως ἀρότρων ἀπαιτούντων ἀδροτέραν κινητικὴν δύναμιν.

Πολύτιμος ἤθελεν εἶσθαι εἰς ἡμᾶς καὶ ὁ τέκτων Βεσσὼν, καὶ σᾶς δίδω καὶ πάλιν πληρεξουσιότητα νὰ συμφωνήσετε μετ' αὐτοῦ κατὰ τὸ συμφερώτερον καὶ νὰ μᾶς τὸν στείλετε.

Ἀνοίγων τὰ γράμματά σας, ἤλπιζα πρῶτον νὰ εὕρω μέσα καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Μαρσιάλου. καὶ οὐδεὶς ἄλλος παρ' ὑμᾶς δύναται νὰ ἐννοήσῃ μὲ πόσην μὲν ἀγωνίαν τὴν ἐζήτησα, μὲ πόσην δὲ λύπην δὲν τὴν ηὗρα. Καταλαμβάνω τὴν σιωπὴν τοῦ Μαρσιάλου, καὶ βαθύτατα θλίβομαι. Ἀλλ' εἴπατε αὐτῷ, παρακαλῶ, ὅτι πάντοτε ἐπερείδομαι εἰς τὴν περὶ τὸν δυστυχῆ τοῦτον τύπον εὔνοιαν καὶ προστασίαν του.

Ὁ Κ. Εὐνάρδος, καὶ πρὸ ὀλίγου ἔτι ἐν Γενεύῃ εὑρισκόμενος διὰ τὸ ἀσθενικὸν τῆς κυρίας συζύγου του, μοὶ ἐπρότεινε πρότασιν ἀσπασιωτάτην, ἐὰν μόνον θελήσετε νὰ μὲ βοηθήσετε· δέχεται δηλαδὴ τὴν πληρεξουσιότητά μου διὰ τὴν πραγματείαν τοῦ δανείου, ἂν καὶ ὁ κύριος πατήρ σας κατὰ πολλὴν του χρηστότητα στέρξῃ νὰ τὸν διαδεχθῇ, μὴ δυνάμενον νὰ διατρίψῃ πολὺ εἰς Παρισίους. Τὴν μὲν ἀξιωματικὴν λοιπὸν ἐπιτροπὴν θέλω στείλῃ πρὸς τὸν Κ. Εὐνάρδον κατὰ τὴν αἴτησίντου, ὑμᾶς δὲ παρακαλῶ νὰ καταπείσετε τὸν κύριον πατέρα σας νὰ μᾶς βοηθήσῃ, χρείας δοθείσης. Τοὺς δὲ ἐπιτρόπους τῆς κυβερνήσεως ἀκόμη δὲν στέλλω, διότι δὲν ἔχω νὰ τοὺς πληρώσω. Τοσαύτη εἶναι ἡ ἀπορία μας.

Ὅταν ὁ Κ. Μάτας φανῇ, θέλω πράξῃ περὶ αὐτὸν ὅ,τι ὠφέλιμον δύναμαι.

Τῷ Κ. Κοραῇ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 4 ὀκτωβρίου 1829.

Πρὸ πολλοῦ σᾶς χρεωστῶ καὶ εὐχαριστίας καὶ δικαιολογίας. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ μὲ κακίζετε διὰ τὴν μέχρι τοῦδε σιωπήν μου πρὸς τὸ γράμμα σας τοῦ μαρτίου, διότι κατεγινόμην νὰ λάβω πληροφορίας περὶ τῶν βιβλίων ἅπερ ἐστείλατε παρά τε τῶν εὐεργετῶν Ζωσιμάδων καὶ παρ' ὑμῶν κατὰ τὰ 1826 καὶ 27, περιέμενα δὲ καὶ τὰ στελλόμενα πάλιν βιβλία καὶ παρ' ὑμῶν καὶ παρὰ τοῦ φιλοπάτριδος κυρίου Μαύρου καὶ σ.

Ἐφθασαν λοιπὸν ταῦτα, καὶ ἤδη κατετάχθησαν εἰς τὴν ἀρχομένην βιβλιοθήκην, τὴν ὁποίαν σπουδάζομεν νὰ συστήσωμεν παρὰ τῷ τυπικῷ σχολείῳ τῷ ἐν Αἰγίνῃ διακοσμουμένῳ. Φθάσουσι δὲ καὶ τὰ τοῦ Κ. Ριζάρη, ἐλπίζω, ἐντὸς ὀλίγου.

Περὶ δὲ τῶν σταλέντων κατὰ τὰ 1826 καὶ 27, δὲν ὑπῆρξε τρόπος νὰ εὕρω οὔτε τί ἀπέγειναν, οὔτε ποῖοι τὰ ἔχουσιν· ἀποτέλεσμα καὶ τοῦτο, καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ, τῆς τότε δεινῆς ἀταξίας τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων.

Ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατασκευασθῇ ὅσον ταχέως καὶ αἱ χρεῖαι τὸ ἀπαιτοῦσι καὶ ἡμεῖς τὸ ἐπιθυμοῦμεν. Διὰ τὰ σχολεῖα χρειάζονται οἰκήματα· ἐγὼ δὲ φθάσας ἐνταῦθα εὗρηκα μόνον καλύβας ὅπου ἐσκεπάζοντο πλῆθος οἰκογενειῶν πεινα-λέων. Ἀπὸ τοῦ ἰανουαρίου ὅμως τούτου τοῦ ἔτους ὑπάρχει ἐν Αἰγίνῃ τό,τε ὀρφανοτροφεῖον, περιέχον περὶ τὰ 500 παιδία καὶ παρ' αὐτὸ, ἓν τυπικὸν σχολεῖον ἀρχόμενον ἤδη τοῦ ἔργου. Συνεστήθησαν δὲ καὶ πολλὰ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα, καὶ ἤδη περὶ τὰ 6000 πτωχὰ παιδία ἀναγινώσκουσι, γράφουσι καὶ ἀριθμοῦσι. Θέλω δὲ οἰκοδομήσῃ καὶ ἄλλα τυπικὰ σχολεῖα, ὅταν λάβω τοὺς τρόπους, καὶ νῦν καταγίνομαι εἰς τὴν συλλογὴν τῶν περὶ τοῦτο ἀναγκαίων χρημάτων.

Ταῦτα σᾶς διαριθμῶ πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι γίνεται μέν τι καλὸν, ὄχι ὅμως ὅσον θέλω καὶ θέλετε.

Πεποίθετε δὲ ὅτι ὅσα βιβλία μᾶς στείλετε εἰς τὸ ἑξῆς, δὲν θέλουσι πάθῃ τὰ τῶν σταλέντων κατὰ τὰ 1826 καὶ 27. Ὅθεν στείλατέ μας ὅσα δύνασθε, καὶ ἅμα δεχθῆτε νὰ σᾶς προσφέρω 2000 φράγκα, ὄχι ἀντὶ τῶν προσταλέντων βιβλίων, ἀλλ' ὡς πολλοστημόριον ἀπόδομα τῶν εἰς ὑμᾶς ὀφλημάτων τοῦ γένους.

Θέλει ἀπαριθμήσῃ ἡ Ἑλληνικὴ ἐφημερὶς τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν κατὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ γραμματός σας, πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς εὐεργετικῆς αὐτῶν διαθέσεως.

Καὶ ἐγὼ ἀναγκαιότατον κρίνω νὰ συλλέξωμεν καὶ ἐπαναγάγωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς νέους Ἕλληνας ὅσοι ἐπὶ προφάσει μαθήσεως

διαφθείρονται ἐν Εὐρώπῃ. Ἀλλὰ χρειάζεται πρότερον νὰ ἔχωμεν οἰκήματα νὰ τοὺς βάλωμεν, τὰ ὁποῖα, καθὼς σᾶς εἶπα, εἰσέτι στερούμεθα.

Περὶ δὲ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Κ. Μακρῆ, ἀποφασίσατε τὸ συμφέρον μετὰ τοῦ Κ. Φωτίλα, καὶ ἂν δύνασθε, στείλατέ μας τὰ χρήματα ὅσα ὁ χρηστὸς ἀνὴρ ἀνέθεσεν εἰς τὰ τῆς παιδείας, διότι θέλομεν τὰ μεταχειρισθῆ καλῶς.

Τοῖς γερουσιασταῖς Κυρίοις Α. Μεταξᾷ καὶ Γ. Μαυρομάτῃ.

Αἰγίνῃ, 5 ὀκτωβρίου 1829.

Διορίζομεν τὸν μὲν Κ. Μεταξᾶν εἰς τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, τὸν δὲ Κ. Μαυρομάτην εἰς τὴν δυτικὴν, ἵνα προεδρεύσωσι τὴν ἐπιτροπὴν τὴν ταχθησομένην παρὰ τοῦ ἡμετέρου πληρεξουσίου τοποτηρητοῦ πρὸς πληρωμὴν μὲν τῆς πέμπτης τριμηνίας εἰς τὸν στρατὸν, μεταρρύθμισιν δὲ αὐτοῦ καὶ ἀνάπλασιν.

Ἐκ τοῦ συναπτομένου ἀντιγράφου τῶν πρὸς τὸν ἡμέτερον πληρεξούσιον τοποτηρητὴν δοθέντων ὁδηγημάτων μανθάνετε τὰ εἰς ὑμᾶς ἐμπιστευόμενα μεγάλα συμφέροντα.

Ἐπειδὴ δὲ πρόκειται δικαίου ἀπόδοσις οὐ μόνον εἰς τοὺς στρατιώτας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ τόπου, θέλετε φροντίσῃ νὰ σημειώσετε ὅλα τὰ παρὰ τούτων προσενεχθησόμενα παράπονα ὅσα τείνουσιν εἰς βλάβας ἰδιοκτησίας γενομένας παρὰ τῶν στρατιωτῶν, τὰ ὁποῖα καὶ θέλει κρίνῃ ἡ ἐπιτροπὴ προεδρευόντων ὑμῶν, αἱ δὲ ἀποζημιώσεις δοθήσονται τοῖς κατοίκοις ἐκ τοῦ τριμηνιαίου τῶν στρατιωτῶν μισθοῦ.

Περὶ πάντων δὲ τῶν τῆς νέας στρατιωτικῆς διοργανώσεως τὰ χρειώδη εἰς γνῶσιν θέλετε μάθῃ παρὰ τοῦ ἡμετέρου τοποτηρητοῦ κατὰ τὰ πρὸς αὐτὸν παραγγελθέντα.

Καὶ εὔελπις εἰμὶ, κύριοι, ὅτι τὰ πάντα θέλετε διαπράξῃ κατὰ τὴν προσδοκίαν τῆς κυβερνήσεως, νεαρωτέραν καὶ χρησιμωτάτην ὑπουργίαν ταύτην παρεχόμενοι τῇ πατρίδι.

Τῷ Στρατάρχῃ Κ. Ὑψηλάντῃ.

Ναυπλίῳ, 10 ὀκτωβρίου 1829.

Ἄρτι λαμβάνω τὰς ἀπὸ 5 καὶ 6 τοῦ τρέχοντος ἐμφανίσεις σας, ἐξ ὧν μανθάνων τὴν παρὰ τῶν Τούρκων ἀποδεδειγμένην πρὸς ὑμᾶς χάριν καὶ καταξίωσιν, ὑπερήδομαι καὶ συγχαίρω ὑμῖν· καὶ τὰ ἀγγελλόμενα δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀσπάζομαι.

Περὶ τῆς ἀναῤῥυθμίσεως τοῦ στρατοῦ παρήγγειλα μὲν ἤδη τὰ δέοντα πρὸς τὸν πληρεξούσιον Τοποτηρητὴν, ὁ δὲ Κ. Μεταξᾶς μέλλει νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἐλευσῖνα, ὅπου καὶ ὑμεῖς, νομίζω, ἐλεύσεσθε μετὰ τοῦ στρατοῦ, πληρωθησομένου τὴν πέμπτην τριμηνίαν, μετὰ τὸ ὁποῖον θέλει ἀρχίσῃ ἡ νέα διοργάνωσις.

Ἐὰν ἀγαπᾶτε νὰ συνομιλήσετε μετ' ἐμοῦ, θέλω σᾶς ἀκούσῃ μετὰ σπουδῆς. Ἀμφιβάλλω ὅμως ὅτι θέλω δυνηθῇ νὰ παρατρέξω τὸ σχέδιον τὸ ἀποφασισθὲν κατ' αὐτὰς τὰς ἐξηγήσεις ἃς ὑμεῖς ἐδώκατε εἰς τὸν πληρεξούσιον Τοποτηρητήν. Ἐγὼ δὲ οὐδὲ περὶ τοῦ προκειμένου τούτου εἰς ἐνέργειαν σχεδίου ἐπευδοκῶ, φρονῶν ὅτι θέλομεν ἔχει στρατιώτας περισσοτέρους λόγῳ ἢ πράγματι, καὶ διότι ὁ μισθὸς διατελέσει διδόμενος εἰς πολλοὺς ἀξιωματικοὺς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους, τοὺς ὁποίους εὐσυνειδήτως ἠδυνάμεθα νὰ ἀποπέμψωμεν εἰς τὰς ἑστίας των. Ἴσως ὅμως μετριασθῶσιν ὁπωσοῦν αἱ καταχρήσεις καὶ τὰ σκάνδαλα, καὶ ὁ στρατὸς λάβῃ σύστασίν τινα ἐντιμοτέραν καὶ ὠφελιμωτέραν. Ταῦτα διεξηγήσας πρὸς ὑμᾶς, σᾶς ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ ἔλθετε παρ' ἐμὲ, λαμβάνοντες πρότερον πᾶσαν ἀναγκαίαν πρόνοιαν ὅπως ἥτε πληρωμὴ καὶ ἡ ἀναῤῥύθμισις τοῦ στρατοῦ μὴ πάθωσιν ἀναβολήν.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας διετάχθη νὰ σᾶς διαπορθμεύσῃ περίληψιν πολλῶν ἐμφανίσεων σταλεισῶν πρὸς τὴν κυβέρνησιν περὶ τῆς δεινῆς καταστάσεως τῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος ἐπαρχιῶν, προερχομένης ἔκ τε τῶν ἐσφαλμένων διαπράξεων τοῦ ἐπιμελητηρίου καὶ τῆς στρατηγίας, καὶ ἐκ τῆς ἀχαλινώτου καὶ ἀσυμπαθήτου ἀκολασίας τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀρχηγῶν. Τὰ αὐτὰ διαβιβάζω καὶ πρὸς τὸν Κ. Μεταξᾶν καὶ σᾶς προτρέπω νὰ συσπουδάσετε μετ' αὐτοῦ τε καὶ μετὰ τοῦ ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἑλλάδι ἐκτάκτου ἐπιτρόπου πρὸς παῦσιν καὶ προκατάληψιν τῶν τοιούτων ἀταξιῶν.

Ἐπεσκέφθην καὶ αὐτὸς ἐγὼ τὴν δυστυχῆ ἐπαρχίαν τῶν Μεγάρων, μόλις ἀναπνέουσαν ἀφ' ὅτου ὁ στρατηγὸς Τρέζελος ἐπιστρατοπεδεύει μετὰ τοῦ τακτοῦ σώματος, καὶ συνωμίλησα μετὰ τῶν κατοίκων, καὶ ἐβεβαιώθην τὰ πάντα. Ἀξιῶ λοιπὸν καὶ πάλιν ὑμᾶς νὰ ἐπιστήσετε ἰδιαιτέραν προσοχὴν εἰς τοῦτο τῆς ὑπηρεσίας τὸ σπουδαιότατον μέρος· διότι, ἂν ἐλευθερόνωμεν τὰς ἐπαρχίας διὰ νὰ τὰς ἐκπορθῶμεν ἡμεῖς, γινόμεθα ἔνοχοι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄλλως τε καὶ παρατηρούμενοι ἐν πᾶσιν ὑπὸ πολλῶν ξένων ἐφισταμένων καὶ καταπροσεχόντων εἰς τὰ ἡμέτερα πράγματα· ὅθεν καὶ τὸ πλείονα λέγειν, περιττόν.

Τῷ Κ. Βάρονι Ρουάν, Προσέδρῳ τῆς Γαλλίας.

Ναυπλίῳ, 12 ὀκτωβρίου 1829.

Μὴ ἀγνοοῦντες τὴν πολλὴν ἀγωνίαν τῆς κυβερνήσεως ἐν τῷ προσμένειν τὴν ὑμετέραν ἀπὸ 5 (17) τοῦ τρέχοντος ἀνακοίνωσιν, οὐδὲ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους εἶχεν εἰς τὸ στερεῶς ἀπεκδέχεσθαι τὴν χορηγίαν τὴν ἀγγελθεῖσαν ἀπ' αὐτῆς τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφίξεώς σας, αἰσθάνεσθε τὴν μεγάλην αὐτῆς καὶ ἀνέκφραστον εὐγνωμοσύνην, μελλούσης ἤδη νὰ λάβῃ παρ' ὑμῶν τὰς 500,000 φράγκα, καί τοι ὑπερημέρως διδόμενα.

Τοῦτο τὸ χορήγημα ἐὰν κατὰ τὸν ἰούλιον μῆνα μᾶς ἐδίδετο, ὡς πολλάκις ἐτιμήθημεν λέγοντες πρὸς ὑμᾶς, τὸ πλεῖστον αὐτοῦ ἤθελε διανεμηθῆ εὐθὺς εἰς τὰς ἐπαρχίας ὅσαι, διὰ τὴν παρουσίαν τῶν Τούρκων καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἀταξίαν, οὔτε ζῶα ἔχουσιν οὔτε σπόρους οὔτε καλαμοστέγας, καὶ καθίστανται οὕτω παντάπασιν ἀνεπαρκεῖς εἰς ἑαυτὰς καὶ δυσεπανόρθωτοι.

Καὶ βοηθείας μέν τινας ἔδωκεν ἐκ τῶν ἐνόντων ἡ κυβέρνησις εἰς ὀλίγας ἐξ αὐτῶν, οἷον τὰ Μέγαρα καὶ τὴν Λεβαδίαν· ἀλλὰ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα, ἐν ἐσχάτῃ ἀπορίᾳ στενάζουσαν, οὐδ' ὁπωσοῦν ἐδυνήθη νὰ βοηθήσῃ. Καὶ τὰ δοθέντα δὲ ἐλήρθησαν ἐκ χρημάτων ἀποτεταγμένων εἰς ἄλλα ἀναγκαιότατα δαπανήματα, οἷον τὴν κατασκευὴν οἰκημάτων διὰ τοὺς ὑπηρετικοὺς καὶ τοὺς μαθητὰς τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων.

Ἄρα αἱ νέαι 500,000 φράγκων τὰ ὁποῖα ἡ Ἑλλὰς θέλει λάβῃ παρὰ τῆς μεγαλοδωρίας τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν ἄνακτος, ἐντὸς ὀλίγου θέλουσιν ἐξοδευθῆ, εἴτε εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν προδαπανηθέντων ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου εἰς τὰ ἀνωτέρω δηλούμενα, εἴτε εἰς προκατάληψιν τῆς ἐπαπειλουμένης πείνης κατὰ τῶν τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος ἐπαρχιῶν, λαμβανόντων τῶν κατοίκων βοήθειαν πρὸς τὸ ἀγοράσαι βόας, φορτηγὰ ζῶα, καὶ σπόρους.

Περὶ πλείστου δὲ ποιούμενοι, κύριε Βάρων, νὰ παρέξωμεν δι' ὑμῶν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος σαφῆ ἔλεγχον τῆς παρ' ἡμῶν γεννησομένης χρήσεως τῶν νέων τῆς Γαλλίας εὐεργετημάτων, θέλομεν σπεύσῃ νὰ σᾶς διακοινώσωμεν, ἅμα δυνηθέντες, λεπτομερῆ σημείωσιν τῶν δαπανημάτων εἰς τὰ ὁποῖα αἱ 500,000 φράγκων προσενεμήθησαν.

Ἡ κυβέρνησις, ἐκτὸς τοῦ δοθέντος εἰς τὴν ἐν Ἄργει συνέλευσιν ἀπολογισμοῦ, ἠδύνατο νὰ κάμῃ τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν 3,000,000, τὰ ὁποῖα ἔλαβε τὸ παρελθὸν ἔτος· γνωρίζει ὅμως ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῶν χορηγημάτων ἐκείνων δὲν εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὰς καταβολάς, καὶ τοῦτο προέρχεται μόνον ἐκ τῆς ἀβεβαιότητος τῶν διδομένων· διότι, ἂν αὐτὰ ἐβεβαιοῦντο ἐπὶ τεταγμένον τινὰ χρόνον,

καὶ ἐδίδοντο εἰς ὡρισμένας ἐποχὰς, τότε τὸ δημόσιον ταμεῖον ἠδύνατο, διατάσσον τὰς δαπάνας του κατὰ τὴν τοιαύτην πίστωσιν, νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐπὶ σταθερᾶς βάσεως τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ τόπου, καὶ νὰ κατορθώσῃ βαθμηδὸν πολλὰς βελτιώσεις.

Ταῦτα πεπληροφορημένη ἡ κυβέρνησις, οὐδ' ἔπαυσεν οὐδὲ παύει δεομένη ἵνα εἰσακουσθῶσιν ὅσα ἐλάλησε καὶ ἱκέτευσε τὸ παρελθὸν ἔτος πρὸς τὰς συμμαχικὰς αὐλὰς ὑπὲρ τοῦ δανείου τῶν 60,000,000 φράγκων, πορισθησομένου εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς αὐτῶν ἐγγυήσεως.

Καὶ ἐνταῦθα ἀπέχομεν τοῦ ἀνελίξαι τοὺς λόγους δι' οὓς κρίνομεν τὴν προκειμένην πρᾶξιν ἀξιοχρεωτάτην πασῶν καὶ πρὸς τὸ ἀποτελέσαι ἀραρότως τὰ περὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ πρὸς τὸ πληρῶσαι πάσας τὰς εὐεργετικὰς βουλὰς τῶν αὐτῆς προστατῶν· διότι ἱκανὰ περὶ τούτου συνωμιλήσαμεν μεθ' ὑμῶν, κύριε Βάρων, καὶ εὐέλπιδες εἴμεθα ὅτι μεταδίδοντες εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ βασιλέως τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν, θέλετε τὸ καταστήσῃ σύμφρον καὶ συγκάταινον ἡμῖν τε καὶ ὑμῖν. Τότε ὁ συνεχισμὸς τῶν βοηθημάτων τὸν ὁποῖον μᾶς ἀναγγέλλετε διὰ τῆς γραφῆς σας τῆς 17 ὀκτωβρίου, ἤθελεν εἶσθαι αὐτὴ ἡ ἐγγύησις τοῦ δανείου, καί τινες ἄμεσοι πρὸς ἡμᾶς παροχαὶ παρὰ τοῦ γαλλικοῦ ταμείου, ἀποδοθησόμεναι ἐκ τῶν τοῦ δανείου χρημάτων.

Τῷ Κ. Βάρονι Ρουάν, Προσέδρῳ τῆς Γαλλίας.

Ναυπλίῳ, 13 ὀκτωβρίου 1829.

Συγχωρήσατέ μοι, κύριε Βάρων, νὰ ἐπανακεφαλαιώσω ἐνταῦθα τὰς παρατηρήσεις καὶ ὑποδείξεις ὅσας ἐν τῇ ἐσχάτῃ συνομιλίᾳ μας σᾶς ἀπέτεινα περί τε τῶν χορηγημάτων καὶ τῶν καθυστερούντων, καὶ περὶ ἐγγυήσεως δανείου, καὶ τέλος περὶ τῶν παροχῶν τὰς ὁποίας οὐδὲ παύσομαι καὶ μέχρι κόρου αἰτούμενος.

Ἐτόλμησα νὰ εἴπω ἐν τῷ ἀξιωματικῷ γράμματί μου ὅτι αἱ βοή-

θειαι ὅσας ἡ Ἑλλὰς μέχρι τοῦδε ἔλαβεν, ἤθελαν εἶσθαι πολὺ γονιμώτεραι καὶ ἐπωφελέστεραι εἴς τε τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον ἀβέβαιοι. Τούτου τὴν ἀπόδειξιν ἔχομεν ἅμα ῥίπτοντες τὸ βλέμμα ἐπὶ τὴν παροῦσαν τοῦ τόπου κατάστασιν, καθ' ἣν εὑρίσκομεν ἐνδείας καὶ μυρίας καὶ ὀξυτάτας, καὶ κατὰ μὲν τὸ ὑλικὸν μέρος, λείπουσαν καὶ αὐτὴν τὴν καλαμοστέγην, κατὰ δὲ τὸ ἠθικὸν, ἀποῦσαν τὴν ἐργασίαν, ἐξ ἧς παράγεται παρὰ κριταῖς τοῖς νοῦν ἔχουσι πᾶσα βελτίωσις ἀξιόλογος. Ἐκ τούτων καὶ ἐκ τῆς περὶ ταῦτα θεωρίας ὁρμώμενος, ἀναμφισβήτητον ἔχω τοῦτο. ὅτι πᾶσα βοήθεια μὴ φέρουσα ἐν ἑαυτῇ τὸ διαρκὲς καὶ τὸ μόνιμον δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν πρὸς ἀσφαλῆ ἐπιστοιχείωσιν καὶ βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπανορθώσεως τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλ' ἵνα μὴ σᾶς βαρύνω δι' ἀπεράντων λεπτομερειῶν, ἀρκοῦμαι, κύριε Βάρων, νὰ ἐπεξέλθω μόνα τὰ περὶ τὴν διοργάνωσιν τῶν τακτῶν στρατευμάτων. Τὸ μεγαλόδωρον τοῦ βασιλέως μᾶς χορηγεῖ ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου μηνὸς 100,000 φράγκα κατὰ μῆνα διὰ τὴν σύστασιν καὶ διατήρησιν τοῦ σώματος τούτου, καὶ ταμεῖον στρατιωτικὸν ἐπίτηδες κατεδείχθη πρὸς τὴν ἰδιάζουσαν τῶν χορηγημάτων χρῆσιν, καὶ ἔχομεν ἤδη περὶ τοὺς 3,000 ἄνδρας πεζικοῦ τε καὶ πυροβολικοῦ καὶ ἱππικοῦ. Ἀλλ' ἄρα γε δὲν χρειαζόμεθα καὶ στρατῶνας, καὶ νοσοκομεῖα, καὶ τὴν ἀναγκαίαν προμήθειαν τῶν φρουρίων; Αἱ 100,000 φράγκων μόλις ἀρκοῦσιν εἰς προστασίαν τοῦ μικροῦ σώματος· καὶ ἂν ἡ κυβέρνησις τὸ ηὔξανε, καθὼς ἐπιθυμεῖ, εἰς 6 ἢ 7,000 ἄνδρας, δαπανῶσα τοὺς εἰς ἄλλας ἀνάγκας χρειώδεις πόρους, πῶς ἠδύνατο νὰ τὸ βαστάσῃ, τὸ μὲν, ἀγνοοῦσα ἐπὶ πόσον καιρὸν θέλουσι τῇ δίδεσθαι αἱ 100,000 φράγκων κατὰ μῆνα, τὸ δὲ, μὴ ἔχουσα πόθεν νὰ λάβῃ τὸ συμπλήρωμα τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν αὔξησιν ταύτην χρημάτων;

Ἐνταῦθα παρίσταται κατὰ μοῖραν καὶ τὸ περὶ ἀτάκτων στρατευμάτων ζήτημα. Εἶναι μὲν ἀληθέστατον ὅτι μεγάλαι ποσότητες ἐδαπανήθησαν εἰς αὐτά· ἀλλ' ὅταν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἡ κυβέρνησις ὀφείλει, οὐδὲ δύναται ν' ἀρνηθῇ κἂν τὸν ἄρτον πρὸς ἀνθρώπους προ-

μαχοῦντας τῆς γενεθλίας αὐτῶν γῆς ἐπ' ἐλπίδι, καί τοι ἐπισφαλεῖ ἴσως, τοῦ διακρατῆσαι αὐτὴν, καὶ ἐννοήσωμεν ἐπὶ τούτοις, ἀφινομένων αὐτῶν ἐνόπλων καὶ ἐν ἀπελπισίᾳ, πόσα κακὰ ἤθελαν πάθῃ καὶ ἡ στερεὰ Ἑλλὰς καὶ ἴσως καὶ ἡ Πελοπόννησος, τότε καταλαμβάνομεν τὸ ἀναγκαιότατον καὶ ἀπαραίτητον τῆς περὶ αὐτοὺς δαπάνης καὶ μέχρι τοῦ νῦν καὶ ἕως ὅτου τὰ τῆς Ἑλλάδος τελέως ὁρισθῶσι, μὴ ἐχούσης τῆς κυβερνήσεως ἱκανοὺς πόρους ὥστε νὰ ἐλκύσῃ μὲν μέρος τι τῶν Ρουμελιωτῶν εἰς τοὺς λόχους τοῦ τακτοῦ σώματος, εἰς ἄλλο δὲ νὰ παρέξῃ τὰ χρειώδη πρὸς γεωργίαν.

Ἡ κυβέρνησις ὅμως καὶ οὕτω δὲν ἔπαυσεν ἀγωνιζομένη πρὸς κατόρθωσιν τῶν δύω τούτων ἐπωφελεστάτων σκοπημάτων. Ὅθεν καὶ γράφουσα πρὸς τὸν Μαρσιάλην Κ. Μαιζῶνα, εὐκαίρως ἐζήτησεν εἰς λογαριασμὸν τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων, ῥοῦχα καὶ ἄλλας παρασκευὰς, καὶ κατὰ τὸν ἰούλιον ἤδη ἀνήγγειλέ μοι ὁ Μαρσιάλης ὅτι ῥοῦχα μᾶς στέλλονται. Ἐπειδὴ ὅμως ἀγνοῶ καὶ τὰ περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων καὶ περὶ τῶν γενησομένων ἀφαιρέσεων διὰ τὰ παρασχεθέντα παρὰ τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ Γαλλικοῦ στρατοῦ εἰς τὸ ἡμέτερον τακτὸν σῶμα, παρακαλῶ σήμερον, κύριε Βάρων, τὴν πολλήν σας χρηστότητα νὰ μοὶ δώσῃ σαφεῖς περὶ τούτων πληροφορίας.

Δεικνύεται δὲ ἐναργῶς, νομίζω, ἐκ τῶν προεκτεθειμένων, ὁπόσον ἐπάναγκες καὶ κατεπεῖγον ὑπάρχει τὸ πορίσαι εἰς τὴν Ἑλλάδα χρηματικήν τινα πίστωσιν, ἐξ ἧς νὰ δυνηθῇ νὰ κατασκευάσῃ μὲν τὸν ναυτικὸν καὶ τὸν πεζικὸν αὐτῆς στρατὸν, νὰ πληρώσῃ δὲ ἀποζημιώσεις τὰς ἐπικεισομένας πρὸς λύτρωσιν ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους, διὰ τὸ ὁποῖον κινδυνεύει ποτὲ νὰ χάσῃ τὸ πλεῖστον τῶν γαιῶν αὐτῆς μέρος.

Πρὸ ἐνὸς ἤδη ἔτους παρέθεσα ὑπὸ τὰς ὄψεις τῶν συμμαχικῶν αὐλῶν ὑπόμνημα ἐπικλητικὸν τῆς παρ' αὐτῶν ἐγγυήσεως πρὸς διάπραξιν δανείου 60,000,000· καὶ ὁ μὲν Κ. Κόμης Βούλγαρις ἀξιωματικῶς μοι ἀνήγγειλε τὴν παρὰ τοῦ Μεγαλειοτάτου αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας εὐμενεστάτην εἰσακοὴν τῆς ἐμῆς δεήσεως, ὁ δὲ Μαρ-

σιάλης Κ. Μαιζὼν καὶ αὐτὸς μετὰ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐπιστροφήν του πολλάκις μ' ἐβεβαίωσε περὶ τῆς εὐεργετικῆς εἰς τοῦτο συμπνοίας τοῦ χριστιανικωτάτου βασιλέως, συνάπτων ὅτι καὶ ἡ Ἀγγλία, ἂν δὲν λάβῃ μέρος, οὔτε ὅμως θέλει ἐμποδίσῃ τὸ πρᾶγμα. Μὲ παρεκίνησε μάλιστα ὁ χρηστότατος καὶ φιλελληνέστατος Μαρσιάλης ταχέως νὰ στείλω ὁδηγίας πρὸς τὸν Κ. Ἐϋνάρδον, προσωρινῶς διοριζόμενον πληρεξούσιον ἐπὶ τούτῳ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, καὶ ἐστάλησαν λοιπὸν αἵ τε ὁδηγίαι καὶ ἡ πληρεξουσιότης κατὰ τὸν αὔγουστον μῆνα. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ περὶ τούτων δὲν ἔχω μέχρι τοῦδε οὐδεμίαν εἴδησιν, τολμῶ, κύριε Βάρων, ἐκ προσθήκης νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοὶ πορίσητε καὶ περὶ αὐτῶν τάχιον τὰς ἀκριβεστάτας δηλώσεις.

Τολμῶ δὲ νὰ ζητήσω καὶ περισσότερον· μήπως ἄρα ἠδύνατο τὸ τῆς Γαλλίας ταμεῖον ἐκ τῆς ἐλπίδος τῆς πληρώσεως τοῦ ἡμετέρου αἰτήματος νὰ μᾶς παρέξῃ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ τρέχοντος ἔτους 1,000,000 καὶ ἥμισυ φράγκων, εἴτε ὡς χορήγημα, εἴτε ὡς προκαταβολὴν πληρωθησομένην ἐκ τοῦ δανείου. Διότι ἄνευ βοηθείας τοιαύτης ὄχι μόνον ἀδύνατον βλέπω τὸ νὰ προβιβάσω τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ τόπου διευθέτησιν, ἀλλὰ καὶ φόβον πολὺν μήπως παλινδρομήσῃ αὐτὴ πρὸς τὴν ἀκοσμίαν καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς παρεπόμενα.

Οὐδὲ ἀμφιβάλλω, κύριε Βάρων, περὶ τῆς ἐπιμελείας ὑμῶν τῆς ἐσομένης παρὰ τῷ Πρίγγιπι Κ. Πολινιάκῳ, ἅμα πεπεισθῶς ὅτι καὶ τὸ νέον ὑπουργεῖον θέλει ἐπιθέσῃ στερεὸν τέλος εἰς τὰ ἤδη ἀρχὴν αἰσίαν λαβόντα, καὶ τοῦ βασιλέως αἱ μεγαλόψυχοι καὶ ἀγαθοποιοὶ βουλαὶ θέλουσι πληρωθῆ, καὶ ἡ Ἑλλὰς παλινδρυθεῖσα θέλει ἀποτίσῃ εἰς τὴν Γαλλίαν μεγάλην ἐπὶ μεγάλοις καὶ πολυαρίθμοις εὐεργετήμασι τὴν εὐγνωμοσύνην.

Συγγνώμην δὲ σᾶς ζητῶ διὰ τὸ ἐκτενὲς τῆς γραφῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν(*).

Ναυπλίῳ, 14 ὀκτωμβρίου 1829.

Ἡ ἐσωτερικὴ διοίκησις τῆς Ἐπικρατείας εἶναι ἤδη ἐμπιστευμένη εἰς τοὺς Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους, εἰς τοὺς Προσωρινοὺς Διοικητὰς καὶ εἰς τὰς Δημογεροντίας: αὗται πρέπει νὰ διπλασιάσουν τὸν ζῆλόν των διὰ νὰ συντελέσουν, ὥστε νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀμέσως τὰ μέτρα, δι' ὧν ἡ Κυβέρνησις προσπαθεῖ νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἐπαρχιῶν. Ἡ σύμπραξις αὕτη εἶναι σήμερον ἀναγκαιοτέρα παρὰ ποτὲ ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν ἐργασιῶν, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ τεπλειώσωμεν, διὰ νὰ ἐκπληρώσωμεν τὸν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον προέθετο ἡ ἐν Ἄργει Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐκδίδουσα τὸ ἀπὸ 26 ἰουλίου Γ΄ ψηφίσμα.

Τὸ 9 ἄρθρον τοῦ Β΄ ψηφίσματος τῆς αὐτῆς Συνελεύσεως δίδει εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ τροπολογήσῃ τὰς περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τοῦ Κράτους, ὁσάκις ἡ ἀποδείξῃ τὴν κατὰ τοῦτο ἀνάγκην. Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι εἴσθε πεπεισμένοι, καθὼς καὶ ἡμεῖς, περὶ τῆς κατεπειγούσης ἀνάγκης τοῦ νὰ διοργανισθῶσιν ἐκ νέου αἱ Δημογεροντίαι· ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐξετέλεσε πάντοτε τὰ χρέη της χωρὶς νὰ λάβῃ προσδιωρισμένον καὶ τακτικὸν μισθὸν, καὶ ὅμως εἶναι πασίδηλον, ὅτι δὲν ἠγωνίσθη περὶ τῶν ἐπαρχιῶν δωρεάν. Λῖ συνήθειαι, ὅσαι κατέστησαν δυνατὸν καὶ ἐδικαιολόγουν τὸν τρόπον τῆς χρηματικῆς ἀμοιβῆς, ὅστις ἠτό ποτε εἰς χρῆσιν, ἐξέλιπον ἤδη κατ' εὐτυχίαν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐνιδρύσεως τῆς ἐνεστώσης Κυβερνήσεως, αἱ Δημογεροντίαι εἶναι αἱ μόναι δημόσιοι ὑπηρεσίαι, αἵτινες ἀφιερόνουν τὸν καιρὸν καὶ τὰς φροντίδας των εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῶν ἐπαρχιῶν διοίκησιν χωρὶς νὰ λαμβάνουν κἀμμίαν ἀποζημίωσιν. Ἐκ τούτου ἡ Δημογεροντικὴ Ἀρχὴ παρ' ὀλίγον ἤθελε παραιτηθῆ τῶν χρεῶν της ἁπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἂν τὸ ὁποῖον θέλει νὰ προσφέρῃ σέβας εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καθὼς καὶ ἡ περὶ μεταρρυθμίσεως ἐλπὶς δὲν

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 14 ὀκτωβρίου

τὴν ἔπειθον νὰ τὰ ἐξακολουθήσῃ εἰσέτι· ἤθελε συνίστασθαι ἡ ἐπιθυμητὴ αὕτη μεταρρύθμισις εἰς τὸ ν' ἀσφαλισθῇ ὁ μισθὸς τῶν Δημογερόντων ἀπὸ ἄλλα εἰσοδήματα παρὰ τοὺς ἐνεστῶτας πόρους τοῦ Κράτους.

Εἶναι δικαιότατον ἅμα καὶ ἀναγκαιότατον νὰ λαμβάνωνται τακτικῶς ἀπὸ τοπικὰ μόνιμα εἰσοδήματα ὄχι μόνον τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα θέλουν εἶσθαι προσδιωρισμένα πρὸς τοῦτο τὸ τέλος, ἀλλὰ καὶ ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὰς λοιπὰς ὑπηρεσίας τὰς ἀφορώσας τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν. Τοιούτους ἰδιαιτέτερους πόρους ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἕκαστον Τμῆμα καὶ ἑκάστη ἐπαρχία· εἶναι δὲ ἔργον τῆς Γερουσίας νὰ ἀσχοληθῇ ἄνευ ἀναβολῆς περὶ τὰς ἀναφορὰς, ὅσας μᾶς ἔστειλαν οἱ Ἔκτακτοι Ἐπίτροποι καὶ Προσωρινοὶ Διοικηταὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας διετάχθη, κύριοι, νὰ τὰς καθυποβάλῃ ὑπ' ὄψιν σας, καὶ νὰ κοινοποιήσῃ συγχρόνως τὰ ἔγγραφα τὰ περὶ τῶν ἐξόδων τῆς κατὰ τόπον διοικήσεως, τῶν γινομένων ἤδη ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον. ἀφοῦ δὲ λάβετε τὰς πληροφορίας ταύτας, θέλετε μᾶς προβάλει περὶ πάντων σχέδιον ψηφίσματος, διορίζον τὰ εἰσοδήματα ἑκάστου Τμήματος καὶ ἑκάστης ἐπαρχίας. Τὰ εἰσοδήματα ταῦτα θέλουν διαπανᾶσθαι ἰδίως εἰς μίνην τὴν κατὰ τόπον ἐσωτερικὴν διοίκησιν, καὶ ἐπαρκεῖ κατὰ βαθμὸν εἰς τὰ λοιπὰ ἔξοδα τ' ἀφορῶντα τὴν σύστασιν καὶ οἰκοδομὴν δημοσίων καταστημάτων, οἷον δημογεροντιῶν, κρηνῶν, νοσοκομείων, φυλακῶν κτλ. καὶ ἐν γένει τὴν καθεκάστην ἐπαρχίαν ὑλικὴν ἐπανόρθωσιν τῶν χωρίων, προαστείων καὶ πόλεων.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ Γερουσία ἔχει τὴν αὐτὴν γνώμην μὲ ἡμᾶς ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν ἐπιβληθησομένων φόρων, καὶ ὅτι ἑπομένως προτιμᾷ, καθὼς καὶ ἡμεῖς, τοὺς ἐμμέσους ἀπὸ τοὺς ἀμέσους φόρους.

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην μᾶς φαίνεται ὅτι καθυπάγονται τὰ λεγόμενα νόμιστρα καὶ τοπιάτικα, τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπει ἡ ἐν Ἄργει Συνέλευσις κατὰ τὸ ἡ. ἄρθρον τοῦ Γ. ψηφίσματος, διὸ καὶ φρονοῦ-

μεν ὅτι πρέπει νὰ παρεισαχθῶσι καὶ νὰ θεωρῶνται τοῦ λοιποῦ ὡς ἓν τῶν εἰσοδημάτων ἑκάστης ἐπαρχίας.

Ἅμα ἐξασφαλισθῶσι τὰ εἰσοδήματα ταῦτα, τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον ἠμπορεῖ νὰ δανείσῃ τὰς ἐπαρχίας ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ ἐξοφληθῇ διὰ τὰ δανεισθησόμενα βαθμηδόν· τοῦτο ἔγεινεν ἤδη ὡς πρὸς διαφόρους ἐπαρχίας ἀναλόγως ὄχι μὲ τὴν ἔφεσιν τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ μὲ τὰ μικρὰ αὐτῆς μέσα.

Κατάλογος τῶν δανεισθέντων θέλει σᾶς κοινοποιηθῇ. Ἐν καιρῷ δὲ θέλει γένει σκέψις καὶ περὶ τῆς οἰκονομίας τῶν κεφαλαίων τῶν διαφόρων κοινοτήτων, αἵτινες θέλουν τὰ φυλάττει εἰς τὸ ἰδιαίτερον αὐτῶν κιβώτιον.

Ἐν τοσούτῳ ἡ Γερουσία χρεωστεῖ κατὰ δεύτερον λόγον νὰ μᾶς καθυποβάλῃ σχέδιόν τι ψηφίσματος περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Δημογεροντιῶν. Φρονοῦμεν δὲ ὅτι πρὶν συνταχθῇ καὶ δημοσιευθῇ ὁ περὶ ἐκλογῆς νόμος, οἱ Δημογέροντες ἠμποροῦν νὰ ἐκλεχθοῦν παρὰ τῆς κυβερνήσεως μεταξὺ τῶν πολιτῶν, ὅσοι προβληθοῦν ἀπὸ τὰς τοπικὰς διοικήσεις καὶ ἀπὸ τὴν Γερουσίαν. Ἰδοὺ δὲ καὶ ἡ περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ γνώμη μας.

Ἑκάστη ἐπαρχία νὰ ἔχῃ ἓν συμβούλιον συγκείμενον ἐκ Δημογερόντων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς νὰ εἶναι ἀνάλογος μὲ τὴν πληθὺν τῶν κατοίκων. Τὸ συμβούλιον τοῦτο νὰ συνέρχεται προεδρεύοντος τοῦ Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου ἢ τοῦ Προσωρινοῦ Διοικητοῦ, διὰ νὰ βουλεύεται συζητοῦν περὶ τῶν γενικῶν ὑποθέσεων· τὴν δὲ καθημέραν ὑπηρεσίαν, καθ' ὅσον ἀνάγεται εἰς τὰ καθήκοντα τῆς Δημογεροντίας, νὰ ἐμπιστευθοῦν δύο μέλη τοῦ συμβουλίου, τὰ ὁποῖα νὰ ὑπηρετοῦν ἑκάστοτε δύο μόνους μῆνας, λαμβάνοντα εἰς τὸ διάστημα τοῦτο τὸν προσδιορισθησόμενον μισθόν· μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τοῦ καιροῦ τούτου, νὰ ἀντικαθίστανται δύο ἐκ τῶν συνδημογερόντων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ βάρος τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, ὡς καὶ ἡ ἀντιμισθία, τὴν ὁποίαν ἤθελον λαμβάνει οἱ Δημογέροντες, θέλει διαμερίζεσθαι ἐξ ὑπαμοιβῆς μεταξὺ ὅλων τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου.

Προσκαλοῦμεν δὲ ἐνταυτῷ τὴν Γερουσίαν νὰ ἐπιστήσῃ τὸν νοῦν

εἰς ὅλας τὰς διατάξεις τὰς ἀφορώσας τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως, καὶ νὰ μᾶς προβάλῃ περὶ αὐτῶν τὰς μεταρρυθμίσεις, ὅσας ἤθελε κρίνει ὠφελίμους ἢ ἀναγκαίας.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Ναυπλίῳ, 17 ὀκτωβρίου 1829.

Σπεύδων εὐχαριστῶ τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα διὰ τὰ ἐπεικῶς ἀγγελλόμενά μοι ἐν τῷ ὑμετέρῳ γράμματι τῆς 21 τοῦ τρέχοντος (Ν.). Γίνονται δὲ ἄρα τὰ νέα ἐνδείγματα τῆς περὶ τὴν Ἑλλάδα εὐμενείας τε καὶ μελήσεως τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν ἄνακτος, νέας εὐγνωμοσύνης ὑπόθεσις ἐν ψυχαῖς θερμότατα προευγνωμονούσαις. Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις πάντως θέλει ἀπολαύσῃ τῆς ἀξιολόγου ὑπηρεσίας τῶν νεωστὶ ἐλθόντων εἰς τὴν ὑμετέραν συνέδραν ἀξιωματικῶν· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου σαφέστερα θέλω σᾶς μηνύσῃ, τὸ μὲν, ἀφ' οὗ λάβω τὴν γνώμην τοῦ στρατηγοῦ Κ. Τρεζέλου, τὸ δὲ, ἀφ' οὗ καὶ παρὰ τοῦ Κ. Βάρονος Ρουὰν λάβω εὐδοκουμένας ἀποκρίσεις πρὸς ὅσα ἐλευθεριάζων ἐξηγόρευσα ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν γράμματί μου, τοῦ ὁποίου σᾶς συνάπτω ὧδε ἀντίγραφον.

Βέβαια εὐκολώτατον εἶναι καὶ νὰ ἀπαρτίσωμεν τὰ ὑπεστῶτα τάγματα τῶν τακτῶν στρατευμάτων, καὶ δύω ἔτι νέα νὰ συστήσωμεν· ἀλλὰ χρειάζεται ἀπαραιτήτως νὰ ἔχῃ ἡ κυβέρνησις πρόχειρα τὰ ἀναγκαῖα χρήματα ὄχι μόνον εἰς σύστασιν, ἀλλὰ καὶ εἰς συντήρησιν αὐτῶν.

Δὲν ἐκτείνομαι εἰς περισσότερα, διότι ὑμεῖς γνωρίζοντες, κύριε Στρατηγὲ, τὰ κατὰ τὸν τόπον καὶ τὴν αὐτοῦ κυβέρνησιν, ἀναμφιβόλως θέλετε συστήσῃ παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τοῦ βασιλέως τὰς ἡμετέρας αἰτήσεις.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰδήσεις δὲν ἔχω, καί τοι ὑπῆρχε καιρός· Εἰδήσεις ὅμως μοὶ ἔρχονται ἐκ τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων, καὶ

παρὰ τῆς ἐν Ἄργει διπλωματείας ἐπικυρούμεναι, ὅτι διαταγὴν ἐλάβετε νὰ ἐπανέλθετε ἀμέσως εἰς τὴν Γαλλίαν μετὰ τῶν ὑφ' ὑμᾶς στρατευμάτων. Ἐγὼ δὲ ἀμφιβάλλω περὶ τοῦ πράγματος ἕως οὗ μοι τὸ φανερώσετε ἀπ' εὐθείας· καὶ πάλιν ἐλπίζω ὅτι, ἂν τὸ ἐξαφνικὸν τοῦτο καὶ ἀπροσδόκητον ἐκτελεσθῇ, θέλει γείνῃ μὲ τρόπον ὥστε νὰ μὴ μαρανθῶσι καὶ μείνωσιν ἄκαρποι αἱ τοσαῦται τοῦ βασιλέως καὶ τῆς Γαλλίας περὶ τὴν Ἑλλάδα εὐεργεσίαι.

Ἐνταῦθα παύομαι· τὸ δὲ περὶ τούτων ὁλοσχερέστερον φρόνημά μου θέλω σᾶς εἰπεῖ ὅταν ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης μὲ τιμήσῃ διὰ τῆς δηλώσεως τῶν ἀληθῶς τρεχόντων.

Τῷ Ναυάρχῳ Κ. Μιαούλῃ.

Ναυπλίῳ, 18 ὀκτωβρίου 1829.

Ἡ κυβέρνησις, καὶ τοι λυπουμένη διὰ τὴν ὑμετέραν ἐπίμονον παραίτησιν ἀπὸ τῆς γερουσιαστικῆς θέσεως, συγκατατίθεται ὅμως σήμερον καὶ σᾶς τὴν συγχωρεῖ, εἰς νοῦν ἔχουσα, ὅταν, ἐγχωρούσης τῆς ὑπηρεσίας, ἐπιστρέψετε μετὰ τὰ τῆς φεργάτας εἰς Πόρον, νὰ σᾶς δώσῃ ἐνεργὸν χώραν κατὰ τὸ ναυτικὸν, ἀνάλογον πρός τε τὸν βαθμὸν καὶ πρὸς τὸ πολλάκις διαπρέψαν θερμουργὸν ὑμῶν καὶ φιλόπατρι.

Τῷ Κ. Λουκοπούλῳ, ἐπιτετραμμένῳ παρεκβατικῶς τὰ τοῦ ταμίου τοῦ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα στρατοῦ.

Ναυπλίῳ, 20 ὀκτωβρίου 1829.

Σᾶς ἐξηγήσαμεν ἀπὸ στόματος τὴν μεγάλην ἡμῶν σπουδὴν καὶ ἐπιθυμίαν ὅπως ἡ εἰς τὸν στρατὸν πληρωμὴ τῆς πέμπτης καθυστερούσης τρι-

μηνίας γείνῃ ἐν τάξει, καὶ λείψωσι πλέον ἀπὸ τὸ λογιστικὸν μέρος τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας αἱ καταχρήσεις καὶ κακοπολιτεῖαι αἱ ἐξαντλήσασαι τοὺς πτωχοὺς ἡμῶν πόρους.

Εὐχαριστοῦντες δὲ ὑμᾶς ὅτι ἀναδέχεσθε τὴν παρεκβατικὴν ταύτην λειτουργίαν, καὶ προνοούμενοι ἵνα τὴν ἐκτελέσητε κατὰ τὴν ἡμετέραν εὐχὴν, σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ ὑπάγετε εἰς Αἴγιναν ἄνευ ἀναβολῆς, καὶ λάβετε παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν τε καὶ ναυτικῶν γραμματέως τῆς κυβερνήσεως τοὺς περαιτέρω χρηματισμούς.

Σᾶς δίδομεν δὲ καὶ τὰ συναπτόμενα γράμματα πρὸς αὐτόν τε καὶ τὸν γερουσιαστὴν Κ. Μεταξᾶν, τὸν ἐπιτετραμμένον τὴν διεξαγωγὴν τῶν περί τε τὴν πληρωμὴν τῶν καθυστερούντων καὶ τὴν ἀναρρύθμισιν τοῦ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα στρατοῦ.

Δύνασθε δὲ νὰ μᾶς προβάλετε καὶ τὸν ἀναπληρώσοντα προσωρινῶς τὸν τόπον ὑμῶν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς ταχυδρομίας.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Μουστοξείδῃ εἰς Αἴγιναν.

Ναυπλίῳ, 20 ὀκτωβρίου 1829.

Χαίρω μανθάνων ὅτι ἀνελάβετε καὶ ἀρχίζετε νὰ γνωρίζετε τὰ πέριξ ὑμῶν.

Τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ σας καὶ τῶν ἄλλων ὑπηρετικῶν τοῦ ὀρφανοτροφείου θέλω ἐκδώσῃ μετ' οὐ πολὺ, συνάπτων εἰς αὐτὸ καὶ ὅλους τοὺς κανονισμοὺς ὅσους μοι ἐπρότειναν, ὄχι διὰ νὰ τοὺς ἐκτελέσετε, ἀλλὰ διὰ νὰ μοὶ προβάλετε μεθύστερον κανονισμόν τινα ἁπλούστερον καὶ ληπτὸν παρὰ πάντων. Ἐπιχειρήσω δὲ τοῦτο τὴν δευτέραν, καὶ τὰ πραχθέντα θέλω σᾶς στείλῃ εὐθύς.

Ὁ Κ. Χρυσόγελος σᾶς διεβίβασε βέβαια τὰ πρὸς τὸν πατέρα Βαρθολομαῖον γράμματα, τὸν ὁποῖον ἄξιον ἄνδρα, πολλὴν χάριν μᾶς κάμνετε ἂν παρακινήσετε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἄριστον εἶναι τὸ πόνημά του· ἐδόθη δὲ εἰς ἐπιτροπὴν Ἀρχιερέων νὰ τὸ ἐξε-

τάσῃ καὶ δώσῃ γνώμην, ἵνα δημοσιευθῇ τάχιον. Ὁ Κ. Χρυσόγελος μόνον εὐλόγως παρετήρησε τὸ ἄγαν ὑψηλὸν τῆς φράσεως, ἐξ οὗ πολλάκις ἀκατάληπτον γίνεται εἰς τὸν κοινὸν λαόν.

Σᾶς συνιστῶ καὶ πάλιν τὴν ἐφημερίδα, τὴν ὁποίαν περὶ πλείστου ποιοῦμαι, καὶ σᾶς στέλλω ἐνταῦθα συναπτόμενα ἑπτὰ κομμάτια διὰ τὸ ἀξιωματικὸν αὐτῆς μέρος.

Μετὰ χαρᾶς σᾶς δίδω τὰ 20 γρόσια καθ' ἡμέραν διὰ τὰς ἀνασκαφὰς. ἀρκεῖ μόνον μετ' αὐτὰς νὰ ἰσοπεδοῦται τὸ ἔδαφος.

Ἀντὶ ἑπτὰ, τέσσαρα μόνον ἀξιωματικὰ ἔγγραφα σᾶς στέλλω σήμερον, τὰ δὲ λοιπὰ θέλω σᾶς στείλῃ μεθαύριον· διότι, τῆς Γερουσίας καθιδρυθησομένης τῇ 26, ταῦτα πρέπει νὰ δημοσιευθῶσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνός. Περιμείνατε λοιπὸν ἀκόμη ὀλίγον ὑμεῖς τε καὶ ὁ Βιάρος.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Μουστοξείδῃ εἰς Αἴγιναν.

Ναυπλίῳ, 21 ὀκτωβρίου 1829.

Ἰδοὺ πρὸς τὸ παρὸν τὸ πρῶτον μέρος τῶν ἔργων ἐπὶ τὰ ὁποῖα τάττεσθε, ἐπακολουθήσοντος μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ δευτέρου καὶ γενναιοτέρου· σταυρὸς εἰς τὸν ὁποῖον καταδικάζονται ὅλοι οἱ συμμετέχοντες τῆς ἐμῆς τύχης.

Γράφω τῷ Βιάρῳ περὶ τοῦ ὀρφανοτροφείου, ἐπιθυμῶν νὰ σᾶς καθριδρύσῃ καθὼς πρέπει ἵνα δυνηθῆτε νὰ παρέξετε εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰς προσδοκωμένας παρ' ὑμῶν ὠφελείας.

Σᾶς στέλλω τὰ τρία ἔγγραφα ἄτινα ἔλειπαν ἀπὸ τὸ χθεσινὸν γράμμα, σημειῶν αὐτὰ διὰ τῶν ἀριθμῶν 1, 2, 3, πρὸς δὲ, καὶ ὅλα τὰ πρωτότυπα τῶν ἄλλων διαταγμάτων ὅσα θέλετε λάβῃ μετέπειτα ὑμεῖς τε καὶ αἱ τρεῖς ἐπιτροπαί. Τὸ περὶ τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς δὲ ἔσται κυρίως διὰ τὸν Κ. Δυτρῶνον, ἐλευσόμενον ὅσον οὔπω εἰς Αἴγιναν, ἄνδρα ἄξιον, καὶ πολλάκις ἐνδειξάμενόν μοι τὴν γνησίαν καὶ εἰλικρινῆ αὐτοῦ σπουδὴν περὶ τὰ ἑλληνικὰ πράγματα.

Καταγίνομαι ἤδη εἰς ἄλλον χρηματισμὸν πρὸς τὴν αὐτὴν ἐπιτροπὴν, ἀποβλέποντα τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων καὶ τὰς ἐξετάσεις. Θέλω σᾶς στείλῃ καὶ ταῦτα, διὰ νὰ μᾶς βοηθήσετε καὶ ὑμεῖς.

Ἂν χρειάζεσθε ἀντιγραφέα τινὰ, σᾶς προσφέρω τὸν Κ. Βλάχον, τὸν ὁποῖον (ἂν σᾶς ἀρέσῃ) δύνασθε νὰ ζητήσετε ἀξιωματικῶς παρ' ἐμοῦ εἴτε διὰ τὸ ὀρφανοτροφεῖον εἴτε διὰ τὸ μουσεῖον. Τοῦτον καὶ σήμερον πληρόνω, καὶ τότε θέλω πληρώσῃ ἐξ ἰδίων μου, καί τοι πληρόνων ὑπὲρ τὴν ἐμὴν δύναμιν.

Δὲν ἀξιῶ βέβαια νὰ σᾶς ἀρκέσωσιν ἐκ παντὸς 500 γρόσια κατὰ μῆνα. Ὅθεν ἂν χρήζετε μικρᾶς τινος προσθήκης μὴ συνέχεσθε, ἀλλὰ λαλήσατε ἐλευθέρως πρὸς τὸν Βιάρον, καὶ θέλομεν σᾶς δώσῃ θεραπείαν καλλιωτέραν, ὀψιαίτερον ὅμως· πρὸς δὲ τὸ παρὸν ἂς μείνωμεν εἰς τὰ 500 γρόσια (*).

Πρὸς τοὺς κυρίους Λουτρῶνα, Ι. Κοκκώνην, καὶ Ν. Νικητόπλον(*).

Ναυπλίῳ, 21 ὀκτωβρίου 1829.

Τὸ ἐμπερικλειόμενον διάταγμα σᾶς ἀποδεικνύει πληρέστατα κύριοι, τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστοσύνην τῆς κυβερνήσεως διὰ τὰς γνώσεις σας καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων ζῆλόν σας.

Διατάττεσθε νὰ παρατηρήσετε τὰ συγγράμματα, τῶν ὁποίων ἡ μετάφρασις ἀνετέθη εἰς τοὺς κυρίους Κοκκινάκην καὶ Ρωσσέτον, οἱ ὁποῖοι προσκαλοῦνται παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμματέως, νὰ σᾶς τὰ κοινοποιήσωσιν.

(*) Ὁ Κ. Μουστοξείδης οὐδέποτε ἐζήτησε τι περισσότερον, ἀλλ' ἐφ' ὅλης τῆς ἐν Ἑλλάδι διατριβῆς του εὐχαριστήθη εἰς τὸν ὀλίγιστον τοῦτον μισθὸν τῶν 150 περίπου φράγκων κατὰ μῆνα.

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 21 ὀκτωβρου.

Ἐπιθυμοῦμεν ἐπομένως νὰ καθυποβάλλετε εἰς τὴν κυβέρνησιν ὅσα καὶ ὁποῖα μέτρα ὀφείλει νὰ λάβῃ διὰ νὰ δώσῃ εἰς ὅλα τῆς ἐπικρατείας τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ παιδευτήρια ὁμοιομόρφους πίνακας. Οἱ παρὰ τοῦ ἀποθανόντος Κλεισθένους συνταχθέντες λογίζονται τὴν σήμερον προτιμώτεροι.

Ἡ ἐν Παρισίοις φιλελληνικὴ ἑταιρεία μᾶς ἀναγγέλλει ὅτι θέλει μᾶς ἀποστείλει συντόμως ἱκανὸν ἀριθμὸν τῶν πινάκων τούτων, περὶ τὴν τύπωσιν τῶν ὁποίων ἤδη καταγίνεται.

Θέλετε μᾶς γνωστοποιήσει εἰς τέλος τὰς παρατηρήσεις σας περὶ τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἀντικειμένων, ὅσων ἡ κυβέρνησις ἔχει χρείαν διὰ νὰ ὀργανίσῃ ἀκολούθως τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἐπικράτειαν ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς δὲν θέλει εἶσθαι πρὸς τὸ παρὸν ὀλιγώτερον τῶν 300 ἢ καὶ 400.

Ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ὀρφανοτροφείου μετὰ τοῦ ὁποίου διατάττεσθε νὰ συνεννοῆσθε, θέλει σᾶς εἰδοποιήσει περὶ τῶν ὑλικῶν μέσων πρὸς χρῆσιν ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων, τὰ ὁποῖα ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ χορηγήσῃ.

Θέλει περιπλέον σᾶς προσφέρει τὴν σύμπραξίν του, ὁσάκις κρίνετε πρέπον νὰ λάβετε παρ' αὐτοῦ πληροφορίας περὶ τοῦ ὁποίου ἀναλαμβάνετε ἔργου.

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ ἔφορον τοῦ ἐθνικοῦ Μουσείου, Κύριον Α. Μουστοξύδην (*).

Ναυπλίῳ, 21 ὀκτωβρίου 1829.

Τὰ ψηφίσματα, τὰ ὁποῖα διετάχθη ὁ ἐπὶ τῆς Δημοσίου Παιδεύσεως καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεὺς νὰ σᾶς διευθύνῃ, σᾶς

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 21 ὀκτωβρίου.

πληροφοροῦν τὴν δικαίαν ἐμπιστοσύνην τῆς κυβερνήσεως διὰ τὰ φῶτα καὶ τὸν πατριωτισμόν σου.

Καταβάλλων πᾶσαν φροντίδα περὶ τὸ Ὀρφανοτροφεῖον θέλεις κοινοποιήσει εἰς τὴν κυβέρνησιν τὰ πρόσφορα μέτρα, τὰ ὁποῖα θέλει ἐνεργήσει, διὰ νὰ φέρῃ τὸ κατάστημα τοῦτο εἰς τὴν ὁποίαν ἡ πατρὶς ἐπιθυμεῖ τελειότητα.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ προπαρασκευάσωμεν τὰς θεμελειώδεις ἀρχὰς Τυπικοῦ σχολείου, εἰς τὸ ὁποῖον θέλουν μορφωθῆ διδάσκαλοι διὰ τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα τῆς ἐπικρατείας, σὲ ἐπιφορτίζομεν νὰ λάβῃς πληροφορίας τῶν ἐνεργηθέντων ἄχρι τοῦδε πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν, καὶ νὰ καθυποβάλῃς εἰς τὴν κυβέρνησιν ὅσα ἀκολούθως πρέπει νὰ ἐνεργηθῶσιν.

Ἡ διορισθεῖσα ἐπιτροπὴ περὶ τὴν ἐκλογὴν καὶ σύνταξιν βιβλίων καὶ τῶν ἄλλων ἀναγκαίων διὰ τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα, διετάχθη νὰ συνεννοῆται μετὰ σοῦ, καὶ νὰ λαμβάνῃ τὰς πληροφορίας καὶ παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας θέλεις χορηγήσει εἰς αὐτὴν περὶ τὸ οὐσιῶδες ἔργων, τὸ ὁποῖον ἐπεφορτίσθη νὰ ἐκπληρώσῃ.

Ὀφείλεις κύριε, νὰ μᾶς κοινοποιήσῃς τὰς ἰδέας σου περὶ τῶν ἀναγκῶν μέτρων εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ ψηφίσματος, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐμπιστεύεσθε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐθνικοῦ Μουσείου.

Ἔχομεν χρηστὰς ἐλπίδας ὅτι θέλετε ἀναδεχθῆ κατὰ τὴν ἀκόλουθον ὑπηρεσίαν.

Ἡ ἐν Αἰγίνῃ Ἑλληνικὴ καὶ Γαλλικὴ Τυπογραφία, ἀπαιτοῦσιν ἀμφότεραι ἀδιάκοπον ἐπιτασίαν· καὶ ἐπειδὴ ὁ ἐπὶ τῆς Δημοσίου Παιδεύσεως Γραμματεὺς τῆς κυβερνήσεως, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ φροντὶς αὕτη, ἀποδημεῖ, σὲ προσκαλοῦμεν νὰ ἀναλάβῃς καὶ ταύτην τὴν ἐπιστασίαν.

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδεύσεως Γραμματεὺς θέλει σὲ διευθύνει ὅλας τὰς ἀναγκαίας γνωστοποιήσεις, καὶ θέλει διατάξει τὸν διευθυντὴν τῆς Τυπογραφίας, καὶ τὸν συντάκτην τῆς Γενικῆς ἐφημερίδος κύριον Γ. Χρυσηδὴν, ν' ἀκολουθῶσι τὰς ὁδηγίας σου.

Αὐτὸ τοῦτο θέλει διαταχθῆ καὶ ὁ κύριος Ραϊμπὼ, ἐὰν ἡ Γαλλικὴ ἐφημερὶς ἐξακολουθήσῃ τὴν ἔκδοσιν τῶν πρακτικῶν τῆς κυβερνήσεως.

Πρὸς τὴν Φιλανθρωπικὴν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἑταιρείαν εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 22 ὀκτωβρίου 1829.

Κύριε Πρόεδρε, μετὰ μεγάλης εὐγνωμοσύνης ἔλαβον τὰ εὐμενῆ ὑμῶν μηνύματα τὰ ἐν τῷ γράμματι τῆς 8 σεπτεμβρίου περιεχόμενα.

Καὶ ἐλπίζω μὲν ὅτι ὑπὸ δεξιωτέρων περιστάσεων βοηθουμένη ἡ ὑμετέρα ἑταιρία θέλει ἀποτελειώσῃ τὸ περὶ τὴν Ἑλλάδα ἐπιχειρηθὲν ἀγαθούργημα, ἀγωνίζομαι δ' ἐν τοσούτῳ καὶ ἐγὼ ἀπὸ τῶν ἐνδεεστάτων ἡμῶν πόρων ἀνενδότως τε καὶ εὐψύχως περὶ τὴν τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων σύστασιν, ἤδη καθ' ἑκάστην ἐπιδίδουσαν ὁσονδήποτε. Καὶ θέλω σᾶς στείλῃ τὴν ἀναγραφὴν τῆς καταστάσεως τῶν σχολείων τούτων, ἀφ' οὗ συλλέξω τὰς ἐξ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν ἐκθέσεις, ἵνα ἴδῃ ἡ ὑμετέρα ἑταιρία τά, τε γενόμενα καὶ ὅσα εἰσέτι λείπονται. Ἂς ἔχωμεν μόνον ἐλπίδα ὅτι δὲν θέλομεν ἐγκαταλειφθῆ οὔτε παρὰ τῆς θείας προνοίας οὔτε παρὰ τῶν γενναίων ἡμῶν φίλων.

Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰ ἀρεσκόντως δηλούμενά μοι περὶ τῶν μαθητῶν οὓς πρυτανεύει ἡ ὑμετέρα ἑταιρία. Περὶ τοῦ Κανάρη, Γιαννίτση, Βουρήκα καὶ Παλάσκα κλίνω νὰ ἀκούσω τὰς αἰτήσεις τῶν γονέων αὐτῶν, ἐπιθυμούντων νὰ σταλῶσιν εἰς τὸ ἐν Μονάχῳ σχολεῖον τοῦ Κ. Δεζαρδίνου. Νομίζω μάλιστα ὅτι ὁ πλοίαρχος Κ. Γιαννίτσης ἤθελε πληρώσῃ καὶ μέρος τῆς ἐκεῖσε δαπάνης τοῦ υἱοῦ του. Θέλω ὅμως ἐξετάσῃ κάλλιον τὴν ὑπόθεσιν καὶ σᾶς γράψῃ ὅσον τάχιστα. Ἐν τοσούτῳ δὲ παρακαλῶ τὴν ἑταιρίαν νὰ φυλάξῃ τὰ 10,000 φράγκα ἅπερ ἤθελε νὰ μεταχειρισθῆ εἰς τοὺς νέους τούτους.

Οἱ Κ. Βλάν, Κολὲν κ. σ. μοὶ ἔγραψαν ἤδη ὅτι ἔλαβον τὰ 2,000 φράγκα τὰ παρ' αὐτῆς δοθέντα διὰ τὸ ἀλληλοδικτικὸν σχολεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ θέλουσιν ἐξηρτημένως δαπανηθῆ.

Ὁ Κ. Παλαιολόγος δὲν ἔφθασεν ἀκόμη. Θέλω δὲ κάμῃ χρῆσιν καὶ

τῶν σπουδῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἐργαλείων τὰ ὁποῖα φέρει. Τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν ἀναγκαίων τῆς στοιχειώδους διδασκαλίας· καὶ τοὺς Ἑλληνικοὺς πίνακας ἐν μεγάλοις γράμμασιν οὓς μοι ὑπόσχεσθε, εὐγνωμονέστατα θέλω δεχθῆ.

Τὰ φρονούμενα δὲ καὶ λεγόμενα παρ' ὑμῶν περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι γινομένων βελτιώσεων ἐν αὐτῷ τῷ τῶν δυσχερειῶν ὄχλῳ, μαρτυροῦσι τὴν περὶ αὐτὴν γενναίαν ὑμῶν σπουδήν τε καὶ εὔνοιαν· καὶ ἰδία τὰ περὶ ἐμοῦ καλοκἀγάθως γραφόμενα ἁλίσκουσι τὴν ψυχήν μου.

Τῷ Κ. Φιρμίνῳ Διδότῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 22 ὀκτωβρίου 1829.

Σᾶς εὐχαριστῶ, ἀγαπητέ μου Διδότε, διὰ τὸ γράμμα σας τὸ συνοδεῦον τὴν ἀπὸ 8 σεμπτεμβρίου ἐπιστολὴν τῆς φιλανθρωπικῆς ἑταιρίας. Τὴν πρὸς αὐτὴν ἀπόκρισίν μου θέλετε ἰδεῖ· ὅθεν ἀφίσταμαι τοῦ ἐπαναλέγειν τὰ αὐτά.

Ἐπειδὴ ζητεῖτε τὴν γνώμην μου περὶ συστάσεως βιβλιοπωλείου καὶ τυπογραφείου ἐν τῇ Ἑλλάδι, σᾶς λέγω ὅτι εἶναι ἀκόμη ἄωρος ἡ τῶν τοιούτων ἐπιχείρησις πρὸς εὐόδωσιν. Αἱ ὀνομαζόμεναι ἐνταῦθα πόλεις, εἶναι τόποι εἰσέτι ἀκαθάριστοι καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ χαλάσματα· ὅθεν οὐδὲ κοινωνία ὑπάρχει οὐδαμοῦ πολιτῶν ἱκανὴ πρὸς ἀγορὰν βιβλίων, καὶ ἡ κυβέρνησις αὐτὴ πτωχὴ οὖσα, δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἔργον εἰς πολλὰ τυπογραφεῖα ὁμοῦ.

Αὐτὴ μετεκομίσθη πρὸ ὀλίγου εἰς Ναύπλιον ἵνα μάλιστα ἐπιταχύνῃ τὴν ἀνακάθαρσιν καὶ ἀνοικοδόμησιν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Ἄργους, ὅπου, ἐὰν βοηθηθῶμεν, ἴσως δυνηθῶμεν ἐντὸς τοῦ χειμῶνος νὰ σᾶς προσφέρωμεν μέρος πρὸς ἵδρυσιν τοῦ βιβλιοπωλείου καὶ τοῦ τυπογραφείου, προκαταβαλλομένων δηλαδὴ χρημάτων εἰς κατασκευὴν τῶν πρὸς ταῦτα ἀναγκαίων οἰκοδομῶν.

Ἂν ἔχετε ὑπὸ χεῖρας νέον τινὰ ἱκανὸν νὰ συντάξῃ γαλλικὴν ἐφημε-

ρίδα, δημοσιεύσουσαν τὰ πρακτικὰ τῆς κυβερνήσεως καὶ τινα ἀρχαιολογικὰἄρθρα τοῦ Κ. Μουστοξειδου, πρὸς δὲ, καὶ εἰδήσεις περὶ τῶν ἐσωτερικῶν πραγμάτων τοῦ τόπου, στειλατέ τον, καὶ θέλω τὸν μεταχειρισθῆ ἀμέσως· διότι ὁ Κ. Ραιβὼ, μὴ δυνάμενος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐφημερίδα του, παρεχώρησεν εἰς τὴν κυβέρνησιν τὸ ὑλικὸν τοῦ τυπογραφείου του. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι ὁ νέος ὃν σᾶς ζητῶ, θέλει κάμῃ καλὴν ἐπιχείρησιν, καὶ τέλος, ὅ,τι καὶ ἂν συμβῇ, θέλω τοῦ δώσῃ ἐπί τινας μῆνας τὸν παρ' ἡμῶν συμφωνηθέντα μισθόν· αὐτὸς δὲ ἐλθὼν ἐνταῦθα καὶ εἰδὼς τὰ παρ' ὑμῶν, θέλει σᾶς δώσῃ ὅσας πληροφορίας χρειάζεσθε πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ σας.

Μεγάλως με ὑποχρεοῦτε ἂν μοι στείλετε ὅσον ἔνεστι τάχιον τὰ στοιχεῖα ἃ σᾶς ἐζήτησα διὰ τὸ Ἑλληνικὸν τυπογραφεῖον κατὰ τὴν σημείωσιν τοῦ Κ. Ἀποστολίδου. Ἂν δυνηθῆτε νὰ μοὶ τὰ στείλετε διὰ τοῦ ἀνωτέρω νέου, στειλατέ μοι ὁμοῦ καὶ πολὺν χάρτην διά τε τὸ τυπογραφεῖον καὶ διὰ τὰ γραμματεῖα τῆς κυβερνήσεως. Ἂς μὴ ἦναι δὲ πολλὰ ἐξαίρετος, ἐπειδὴ εἴμεθα πτωχοί· χρήζομεν δὲ ἔτι καὶ πολλῶν καταστίχων διά τε τὰ ὑπουργεῖα καὶ διὰ τὸ λογιστικόν· καὶ ἴδετε ἂν ἦναι οἰκονομικώτερον νὰ μᾶς σταλῶσι βιβλία ἕτοιμα, ἢ νὰ ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς μετὰ τοῦ σωτάκτου τῆς ἐφημερίδος καὶ βιβλιοδέτης μετὰ τῆς ἀναγκαίας ὕλης· τότε τὸν βάλλω πλησίον τοῦ ὀρφανοτροφείου, καὶ ὅσοι τῶν μαθητῶν δὲν κλίνουσιν εἰς τὰ γράμματα, μανθάνουσι τὴν τέχνην, καθὼς εὐδοκιμοῦσιν ἤδη τινὲς ἐργαζόμενοι εἰς τὸ τυπογραφεῖον.

Τὰ πρὸς τὸν Κ. Ἀποστολίδην στελλόμενα παρ' ὑμῶν βιβλία ὅταν ἔλθωσι, θέλω σπουδάσῃ νὰ τοῦ εὐκολύω τὴν πώλησιν αὐτῶν.

Λυποῦμαι πολὺ ὅτι διὰ τὰς ὑποθέσεις σας δὲν δύνασθε νὰ κάμετε ἕνα γύρον εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐρχομένην ἄνοιξιν, ὁπότε ἤθελα σᾶς χαρῆ, ὡς δὲν ἀμφιβάλλετε, καὶ συνομιλήσῃ μακρῶς περὶ τυπογραφίας καὶ βιβλίων καὶ σχολείων, μέρος τοῦτο τὸ χαριέστατον τῶν ὀνειροπολημάτων μου.

Ἀλλὰ παύω πλέον, παρακαλῶν ὑμᾶς νὰ ἀποκριθῆτε ὅτι τάχιστα πρὸς τὰ διάφορα ἄρθρα τούτου τοῦ γράμματος.

Τῷ Ναυάρχῳ Κ. Εὔδενι.

Ναυπλίῳ, 22 ὀκτωβρίου 1829.

Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις μετ' ἀνεκφράστου εὐγνωμοσύνης λαμβάνει τὰ ἑξακισχίλια τουφέκια καὶ τὰ δώδεκα ὀρεινὰ κανόνια μετὰ πάσης αὐτῶν τῆς σκευῆς, τὰ ὁποῖα ὁ Μεγαλειότατος καὶ σεβαστὸς ὑμῶν αὐτοκράτωρ ηὐδόκησε νὰ τῇ στείλῃ, κατὰ τὸ ἀπὸ 16 τοῦ τρέχοντος γράμμα τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος.

Ἔφθασε δὲ ἡ φρεγάτα Ἐλισάβετ ἡ φέρουσα ἡμῖν τὰ ἀρίτιμα ταῦτα δῶρα, καὶ ὁ ἀντιπλοίαρχος Κ. Τσιτσαγὼβ γενναίως ἡμᾶς συμβοηθεῖ εἰς τὸν ἀποβιβασμὸν αὐτῶν.

Καὶ φαίνεται ἡ μεγαλόψυχος τοῦ σεβαστοῦ ἄνακτος προαίρεσις εὐλαβῶς τε καὶ πιστῶς πληρωθεῖσα παρὰ τῶν ἀξιωματικῶν τῶν ἐπιτραπέντων τὴν ἀποστολήν, διότι ἰδιαζόντως ἐφρόντισαν περὶ τῆς ἀρίστης ἐκλογῆς ὄχι μόνον τῶν ὅπλων, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν παρακειμένων καὶ λυσιτελούντων εἰς μεταχείρισιν αὐτῶν.

Τί ἄλλο ἄρα μᾶς μένει εἰμὴ νὰ εὐχώμεθα ὅπως ἡ Μεγαλειότης αὐτοῦ τελειώσῃ μετὰ τῶν σεβαστῶν αὐτῆς συμμάχων τὸ ἐνεργημένον ἀγαθοποίημα, προμηθευομένων εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς ἀθρόας αὐτῶν ἐγγυήσεως χρημάτων καὶ πίστεως οἰκονομικῆς πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἀπαρτισμὸν τῆς τῶν τακτῶν στρατευμάτων διοργανώσεως; Τότε καὶ οἱ Ἕλληνες ποιήσουσι καλὴν χρῆσιν τῶν τε τουφεκίων καὶ τῆς ὀρεινῆς συμβολῆς, ἅτινα πρὸς τὸ παρὸν ἐπιμελῶς ἀποτίθενται εἰς τὸ ὁπλοστάσιον τοῦ φρουρίου τούτου.

Ὑμᾶς δὲ παρακαλοῦμεν, κύριε Κόμη, νὰ θέσετε πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Μεγαλειοτάτου αὐτοκράτορος τήν τε βαθεῖαν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς εὐχὰς ταύτας.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 22 ὀκτωβρίου 1829.

Παρασυναπτομένην εὑρίσκεις τὴν ἀξιωματικήν μου ἀπόκρισιν πρὸς τὸ γράμμα σου τῆς 25 σεπτεμβρίου, οὐσαν ἀξιωματικήν, διότι πρέπει νὰ κατατεθῇ εἰς τὸ γραμματοφυλάκιον, καθὼς κατετέθησαν καὶ τὸ γράμμα μου τῆς 12 (24) αὐγούστου καὶ ἡ πληρεξουσιότης. Τὰ δὲ παρόντα ἐλπίζω ὅτι θέλουσί σε εὑρεῖ εἰς Παρισίους ὑγιαίνοντα, μετὰ τῆς δεσποίνης συζύγου σου.

Ἀξιωματικῶς ἀποκρίνουμε, παρακαλῶ, τοῦ λοιποῦ περὶ τῶν ἀναφερομένων πληροφοριῶν εἰς τὰς ὑποθέσεις ἃς ἀπὸ καλωσύνης ἀνέλαβες, εἰς δὲ τὰ ἰδιαίτερά σου γράμματα λέγε μοι μόνον ὅσα κατὰ τὰ διπλωματικὰ ἔθιμα δὲν λέγονται εἰς τὰ ἀξιωματικά. Ταῦτα δὲ ἂς γράφωνται οὕτως ὥστε νὰ δύναται ἡ κυβέρνησις νὰ τὰ βάλλῃ ὑπ' ὄψιν τῆς γερουσίας, καὶ ἴσως ποτὲ καὶ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως. Ὑπάρχουσι πληροφορίαι αἴτινες, καί τοι ἀπαραίτητοι εἰς τὴν κυβέρνησιν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν της, δὲν δύνανται ὅμως νὰ ἐξέλθωσι τοῦ ταμείου της, διότι βλάπτουσι τὴν ὀφειλομένην περί τινας εὐπρέπειαν, καὶ τοιαῦται εἶναι αἱ περιεχόμεναι συνήθως εἰς τὰ ἰδιόπιστα ἢ μερικώτερα γράμματά σου. Ἀρκοῦσι ταῦτα ὡς πρὸς τοὺς τύπους.

Περὶ δὲ τῆς οὐσίας, δὲν ἔχω τι νὰ προσθέσω εἰς τὴν ὀγκώδη ἐκπεραίωσιν τῶν σημερινῶν μου γραμμάτων, τὰ ὁποῖα καὶ ἂν λάβῃς τὸν κόπον νὰ διαβάσῃς ὅλα, πάλιν ἀτελῶς θέλεις μάθῃ τὴν δεινὴν καὶ ἐπισφαλῆ ἕξιν τῶν καθ' ἡμᾶς.

Καὶ μὲ τὰς 500,000 φράγκων, τὰ ὁποῖα μοὶ εἶπε μὲν ὁ Κ. Ρουὰν ὅτι τὰ ἔχω, πλὴν ἀκόμη δὲν τὰ ἔλαβα, πάλιν εὑρίσκομαι κατεστενοχωρημένος, καὶ τὸ περισσότερον μέρος αὐτῶν ἤδη ἐξέλιπεν εἰς διορισμοὺς πληρωμῶν. Ἐπαναλέγω λοιπὸν ὅτι χωρὶς τὴν βοήθειαν τὴν ὁποίαν καὶ ἐζήτησα καὶ ζητῶ, παλινδρομοῦμεν βέβαια πρὸς τὴν ἀναρχίαν.

Μὴ ἀμφιβάλλῃς ὅτι πολλὰ κινήματα ἔκαμα, καὶ θέλεις ἀπαντήσῃ καλὰς διαθέσεις· πρέπει μόνον νὰ κρούῃς συχνὰ εἰς τὰς θύρας τῶν μεγάλων οἵτινες δύνανται νὰ μᾶς εὕρωσι τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος βοήθειαν. Δὲν θέλεις λοιπὸν ἀρνηθῆ, ἐλπίζω, εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοῦτο τὸ καλὸν μετὰ τοσαῦτα ἄλλα.

Θρυλλεῖται ἀπό τινων ἡμερῶν ὅτι τὰ γαλλικὰ στρατεύματα ἐπιστρέφουσιν εἰς Τουλῶνα πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους, καὶ ὅτι ἡ Γαλλία παύει τὸ πρὸς ἡμᾶς διδόμενον χορήγημα τῶν 100,000 φράγκων κατὰ μῆνα διὰ τὸ τακτὸν σῶμα. Ταῦτα δὲ διεδόθησαν ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ πολεμικοῦ πλοίου *Σκιπίωνος*. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ στρατηγὸς Σνεϊδέρος δέν μοι εἶπεν οὐδὲν, φρονῶ ὅτι οὐδ' ἔλαβε, μέχρι τοῦδε κἂν, διαταγὰς περὶ τούτων.

Ἡ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων ἀναχώρησις ἤθελε βλάψῃ πολὺ, ἂν μάλιστα ἐγίνετο πρὶν ἀποφασισθῶσι τὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ πρὶν ἐμβῶσιν εἰς ἐνέργειαν αἱ μετὰ τῆς Πόρτας γενόμεναι συμβάσεις.

Τὸ αὐτὸ λέγω καὶ περὶ τῆς παύσεως τῶν χορηγημάτων, διότι ἡ κυβέρνησις δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ κρατήσῃ τὸν ἤδη διοργανωθέντα τακτὸν στρατὸν, ἐκτὸς ἂν τελειώσῃ τὸ δάνειον, καὶ λάβῃ ἐκ τούτου χρήματα καὶ πίστιν.

Οὐδὲ ἀναπτύσσω τοὺς λόγους μου, διότι ἀφ' ἑαυτῶν πείθουσι τοὺς κρίνοντας τὰ ἡμέτερα γνησίως τε καὶ ἀπροκαταλήπτως· ὅθεν καὶ εὐκόλως θέλεις συμπείσῃ περὶ τούτων τούς τε φίλους σου καὶ τοὺς ἐν Λονδίνῳ καὶ ἐν Παρισίοις πρέσβεις.

Οὐδεμίαν ἀξιωματικὴν εἴδησιν ἔχομεν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως. Ἀναγγέλλουσι μόνον αἱ ἀπὸ Σμύρνης καὶ Σύρου ἰδιαίτεραι ἐπιστολαὶ ὅτι ἔφθασαν αἱ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας ἐπικυρώσεις, καὶ ὁ στρατὸς ἀρχίζει τὴν εἰς τὰ ὀπίσω πορείαν. Ἀλλὰ περὶ τοῦ κύρους τῆς ἀγγελίας ταύτης δὲν ἐγγυῶμαι.

Τῷ Ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ Ἀργολίδος.

Ναυπλίῳ, 23 ὀκτωβρίου 1829.

Ἀποδεχόμεθα ὅσα μᾶς προβάλλετε διὰ τῆς χθεσινῆς σας ἐμφανίσεως περὶ τῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐν Ναυπλίῳ καὶ τοῖς προαστείοις εἰσέτι εὑρισκομένων. Πρὸς ἐκτέλεσιν δὲ αὐτῶν ἠθέλαμεν νὰ προσλάβετε βοηθοὺς καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτην ἐφημέριον τοῦ τακτικοῦ καὶ τὸν Κύριον Ν. Μαυρομάτην. Ἀφ' οὗ μετ' αὐτῶν ἀκριβῶς βεβαιωθῆτε πόσαι ἐκ τῶν εἰρημένων οἰκογενειῶν θέλουσι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Μεσολόγγιον ἢ εἰς Σάλωνα, μᾶς προβάλλετε ποίαν χρηματικὴν βοήθειαν ἡ κυβέρνησις πρέπει νὰ ταῖς δώσῃ διὰ τὸ ταξείδιόν των. Τὸν προβαλλόμενον δὲ τρόπον τῆς δόσεως δεχόμεθα, ἤτοι τὸ ἥμισυ νὰ λάβωσιν ἐνταῦθα, καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ ἐκεῖ. Περὶ δὲ τῶν θελόντων νὰ μείνωσι καὶ νὰ πλανητεύωσιν εἰς Ναύπλιον ἢ ἀλλοῦ, δὲν συναινοῦμεν νὰ τοῖς δοθῇ βοήθεια. Ὅσοι τέλος εὑρίσκονται εἰς ἄκραν ἔνδειαν καὶ δὲν δύνανται νὰ πορισθῶσι τὸ καθημερινὸν, εἰς αὐτοὺς προβάλλετε ποία βοήθεια νὰ δοθῇ παρὰ τῆς κυβερνήσεως, ἐκτὸς τῶν μερίδων, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἀμετάθετον ἀπόφασιν νὰ μὴ μεταχειρισθῶμεν πλέον οὐδέποτε.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Τρεζέλῳ.

Ναυπλίῳ, 25 ὀκτωβρίου 1829.

Χθὲς τῇ πέμπτῃ ὥρᾳ ἑσπέρας ἔλαβον παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Σνεϊδέρου τὴν ἀξιωματικὴν ἀγγελίαν ὅτι τῷ ἦλθε προσταγὴ νὰ σηκώσῃ περὶ τὴν 15 νοεμβρίου τὸ γαλλικὸν σῶμα ἐκ τῆς Πελοποννήσου, τῷ συγχωρεῖται δὲ ὅμως νὰ ἐκκινήσῃ κατὰ τὴν διορίαν ἐκείνην μόνον τὸ ἥμισυ τῶν στρατευμάτων, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ, τῇ 15 δεκεμβρίου,

ἵνα ἔχῃ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις καιρὸν νὰ παραλάβῃ τὰ φρούρια, καὶ γνωρίσῃ καὶ περιμαζώξῃ τὸ εἰς αὐτὰ ἀφινόμενον ὑλικόν.

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν μοὶ γράφει ὁ στρατηγὸς ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ φρουρὰ ἡ παραληψομένη τὴν Κορώνην πρέπει νὰ φθάσῃ ἐκεῖσε, τὸ βραδύτερον, τῇ 14.

Μοὶ προβάλλει πρὸς τούτοις νὰ δεχθῶ ἱκανὸν μέρος τῶν παρ' αὐτοῖς τροφῶν, νομῶν καὶ καυσοξύλων, τῶν ἐπίπλων τῶν νοσοκομείων, τῶν στρατευσίμων πραγμάτων τε καὶ σκευῶν, τῶν ἵππων καὶ ἡμιόνων μετὰ τῶν ἐπισαγμάτων αὐτῶν, τῆς πυροβολικῆς παρασκευῆς καὶ τῆς μαχίμου ὕλης, τοῦ μηχανικοῦ ὑλικοῦ, τῶν ἐργαλείων τε καὶ σκευῶν παντοίας ὑπηρεσίας.

Ἐγὼ δὲ ἀποκρίνομαι σήμερον πρὸς τὸν στρατηγὸν Κ. Σνεϊδέρον ὅτι ὑμεῖς εὐθὺς μὲν διατάττεσθε νὰ φροντίσετε περὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Κορωναίας φρουρᾶς, ἀλλ' ὅτι ἀμφιβάλλω ἂν αὐτὴ δυνηθῇ νὰ φθάσῃ τῇ 14, διότι σήμερον ἤδη κατὰ τὴν 6 τοῦ μηνὸς (νοεμβρίου Ν.) εἴμεθα, καὶ τὸ παρὸν δὲν θέλετε λάβῃ πρὸ τῆς 8. Διὸ καὶ παρακαλῶ τὸν στρατηγὸν Σνεϊδέρον νὰ φυλάξῃ ἀκόμη τὴν Κορώνην διὰ φρουρᾶς ἐκ τῶν ἀναχωρησόντων τῇ 15 δεκεμβρίου στρατευμάτων, ὅπως λάβῃ καὶ ἡ κυβέρνησις καιρὸν νὰ σκεφθῇ κάλλιον μὲ ὑμᾶς περί τε τῆς συνθέσεως τῶν φρουρῶν καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν φρουράρχων.

Περὶ δὲ τῶν πραγμάτων τὰ ὁποῖα μᾶς προβάλλει, καὶ περὶ τῶν ἀναγκαίων γενέσθαι ἐν τούτῳ πρὸς ἀσφαλισμὸν τῆς εὐθύνης ἡμῶν, τότε θέλω ἀποκριθῆ διαρρήδην πρὸς τὸν στρατηγὸν Κ. Σνεϊδέρον, ἀφ' οὗ διεξηγηθῶ καὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τὸν Κ. Δεσαιμμαρτῖνον.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, κύριε Στρατηγέ, φρονῶ παντάπασιν ἀναγκαῖον νὰ ἄρετε ἀμέσως τὸ ἐν Μεγάροις στρατόπεδον, ὄχι μόνον ἵνα στείλετε τὰς εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια φρουρὰς, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰς οὔσας ἐν Ναυπάκτῳ καὶ Πάτραις ἐνδυναμώσετε.

Γράψατέ μοι λοιπὸν διὰ τοῦ παρόντος ταχυδρόμου ἐπιστρέφοντος, ἂν δύνασθε νὰ στείλετε κατ' εὐθεῖαν τὴν τῆς Κορώνης φρουράν, καὶ πῶς θέλετε τὴν συνθέσῃ. Προβάλετέ μοι δεύτερον τοὺς λόχους

τοὺς συστήσοντας τὰς δύω ἄλλας φρουράς, καὶ τὰς ἐπισχύσεις ἃς ἐγκειμένως θέλω νὰ στείλετε εἰς Ναύπακτον καὶ εἰς Πάτρας.

Ὑμεῖς δύνασθε νὰ κρίνετε ἐὰν ἦναι συμφερώτερον πρὸς εὐκολίαν τῆς ἐκπεράνσεως τούτων πάντων νὰ ἔλθετε ἀμέσως εἰς Ναύπλιον μετὰ τοῦ Κ. Δεσαιμμαρτίνου. Τότε παραδίδετε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προνοημάτων σας εἰς τὸν συνταγματάρχην Κ. Πελίωνα.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 474 ἀξιωματικῆς ὑμῶν ἐπιστολῆς σᾶς δηλοποιῶ ὅτι θέλομεν στείλῃ εἰς Νεόκαστρον πλοῖον πρὸς παραλαβὴν τῆς ἧς μοι ἀναγγέλλετε ὕλης ἱματισμοῦ· πρὸς δὲ τὰς ἄλλας ἀξιωματικάς σας ἐπιστολὰς θέλω ἀποκριθῆ μετὰ ταῦτα.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Τρεζέλῳ.

Ναυπλίῳ, 25 ὀκτωβρίου 1829.

Οὔτε ἐπαναλαμβάνω ἐνταῦθα, Στρατηγέ μου, τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ ἀξιωματικῷ γράμματί μου, οὔτε ἐξάγω τοὺς ἐξ αὐτοῦ δυναμένους προκύψαι ὑπομνηματισμούς. Τὰ παράπονα ἀνωφελῆ. Ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ πρᾶγμα, καὶ ἂς συνάψωμεν τοὺς ἡμετέρους ἀγῶνας πρὸς διασκεδασμὸν τῆς μικρᾶς ταύτης ἐαρινῆς ἀνεμοζάλης.

Φθάσατε λοιπὸν τάχιον εἰς Ναύπλιον μετὰ τοῦ Κ. Δεσαιμμαρτίνου, ἵνα ἐν καλῇ συνειδήσει δυνηθῶμεν νὰ κρίνωμεν τὰ πρακτέα πρὸς τὰς προβαλλομένας ἡμῖν παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Κ. Σνεϊδέρου μεταδόσεις.

Χρήματα μετρητὰ δὲν ἔχομεν πρὸς τὸ παρόν· καὶ ἂν λάβωμεν πράγματα πολέμου τετριμμένα καὶ εἰς μεγάλην τιμήν, τότε ὀλιγώτερα χρήματα πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν ἐκ τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν θέλομεν συμμελετήσῃ τὰ δοθησόμενα εἰς τοὺς ἐπιτρόπους ἡμῶν ὁδηγήματα.

Ἐλπίζω ὅτι ὁ στρατηγὸς Σνεϊδέρος θέλει κρατήσῃ τὴν ἐν Κορώνῃ γαλλικὴν φρουρὰν ὀλίγας ἡμέρας ἐπέκεινα τῆς 14 νοεμβρίου,

καὶ θέλει μοι τὸ γράψῃ διὰ ταχυδρόμου, καθὼς τὸν παρεκάλεσα. Θέλομεν δὲ λάβῃ τὸ γράμμα του ἐν Ναυπλίῳ μετὰ 8 ἢ 9 ἡμέρας.

Πολλὰ σᾶς παρακαλῶ νὰ συστήσετε καλὴν φρουρὰν διὰ τὴν Ναύπακτον καὶ τὰς Πάτρας, ἀνάγκης οὔσης νὰ ἔχωσι φόβον κακαί τινες κεφαλαὶ ἢ ἄνθρωποι μισθοφοροῦντες ποθὲν, ἂν θελήτωσι νὰ κινηθῶσιν ἐνθαρρυνόμενοι ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν στρατευμάτων σας. Τὰ μέρη ἐκεῖνα τὰ μεμακρυσμένα ἀπὸ τοῦ κυβερνητικοῦ κέντρου πρέπει νὰ φυλάττωνται ὑπὸ δυνάμεως ὑπαρκτικῆς τε καὶ ἀδροτέρας, καὶ ὄχι μόλις φαινομένης, ὡς σήμερον.

Τὰ αὐτὰ λέγω καὶ περὶ τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων, εἰς τὰ ὁποῖα χρειάζεται προσέτι ἐκλογὴ καὶ καλῶν φρουράρχων. Περὶ τούτου θέλομεν συσκεφθῆ εἴτε πεμπτέον τὸν συνταγματάρχην Ἀλμέϊδαν, εἴτε τὸν ταγματάρχην Βιλλάνην, ἴσως δὲ καὶ τὸν Κ. Ἄνην, ἐκ Γραμβούσης ἐρχόμενον.

Αἱ 100,000 γροσίων θέλουσι σταλῆ εἰς τὸ στρατιωτικὸν ὑμῶν ταμεῖον κατὰ τὴν αἴτησίν σας· ἀλλὰ σᾶς λέγω τὴν ἀλήθειαν ὅτι τοῦτο τὸ ὑστέρημα μὲ τρομάζει διά τε τὸ παρὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον· ὅπερ θέλετε νοήσῃ, ἀγαπητέ μου στρατηγὲ, ἂν ἐνθυμηθῆτε ὅσα ἐν Μεγάροις σᾶς εἶπα.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως οὐδεμίαν εἴδησιν ἔχομεν. Οὐδὲ ἡ τοσαύτη σιωπὴ ὑπάρχει ἄνευ αἰτίας· ἀλλὰ δεν φροντίζω, καταγινόμενος εἰς μόνα τὰ χρέη μου, τὰ ὁποῖα ἔχω ἀπόφασιν νὰ ἐκπληρώσω ὅσον μοι δυνατὸν ἄριστα ἐναντίον ὅλων τῶν προσκομμάτων παρόντων τε καὶ μελλόντων.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Ναυπλίῳ, 25 ὀκτωβρίου 1829.

Χθὲς τῇ πέμπτῃ ὥρᾳ ἑσπέρας ἔλαβον τὸ ἀπὸ 3 νοεμβρίου (Ν.) τιμητικὸν γράμμα τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος, πρὸς ὃ σπουδαίως διὰ τοῦ αὐτοῦ ταχυδρόμου ποιῶ τὴν ἀπάντησιν.

Δὲν ἀγνοεῖτε, κύριε Στρατηγὲ, ὅτι ὅλα τὰ ἡμέτερα στρατεύματα, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις μικρῶν ἐφεδρειῶν, εὑρίσκονται ἐπὶ τοῦ νῦν συνηθροισμένα εἰς τὸ ἐν Μεγάροις στρατόπεδον. Ἐξεκίνησα λοιπὸν γραμματοκομιστὴν ἐπίτηδες πρὸς τὸν στρατηγὸν Τρέζελον, κελεύων αὐτῷ νὰ σηκώσῃ μὲν τὸ στρατόπεδον, νὰ στείλῃ δὲ ἄνευ ἀναβολῆς ἀπόσπασμα εἰς φρουρὰν τῆς Κορώνης, καὶ νὰ ἔλθῃ εὐθὺς αὐτοπροσώπως ἐνταῦθα, ἵνα συνδιαθέσωμεν τά τε περὶ τὴν κατάληψιν τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων κατὰ τὴν 15 δεκεμβρίου, καὶ τὰ τῆς παραλαβῆς τοῦ ὑλικοῦ ὅπερ ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης θέλει νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ στρατηγὸς Τρέζελος μόλις τῇ 8 τοῦ τρέχοντος (νοεμβρίου, Ν.) θέλει λάβῃ τὸ γράμμα μου, ἀμφιβάλλω ἂν ἡ Ἑλληνικὴ φρουρὰ τῆς Κορώνης δυνηθῇ νὰ φθάσῃ ἐκεῖσε κατὰ τὴν 14.

Ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης θέλει δώσῃ λοιπὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα νεαρὸν ἀρχαίας εὐμενείας τεκμήριον, ἂν κρατήσῃ ἐν τοσούτῳ εἰς τὴν Κορώνην φρουράν τινα ἐκ τῶν ὑμετέρων στρατευμάτων τῶν κατὰ τὴν 15 δεκεμβρίου ἀποπλευσόντων. Καὶ ἡ χάρις γενήσεται λαμπροτέρα, ἂν μοι τὸ φανερώσῃ καὶ διὰ γράμματος ἐπίτηδες, σταλησομένου πρὸς ἐμὲ παρὰ τοῦ ἐν Μοθώνῃ προσωρινοῦ Διοικητοῦ, προσταχθέντος.

Περὶ δὲ τῶν πραγμάτων τῶν ἐν τῇ παρακειμένῃ σημειώσει εἰς τὸ γράμμα τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος, ἀφ' οὗ συσκεφθῶ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Κ. Τρεζέλου καὶ τοῦ Κ. Δεσαιμμαρτίνου πῶς διαπρακτέον τὰ περὶ τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀπόκτησιν αὐτῶν, εὐθὺς θέλω διορίσῃ τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἐλευσομένους ἐπιτρόπους, καὶ δώσῃ αὐτοῖς τὰς ὁδηγίας, καὶ γράψῃ καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα.

Πόση ἔσται ἡ λύπη μου ἂν ἀναχωρήσετε ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος χωρὶς νὰ σᾶς ἀπολαύσω καὶ φέρω πρὸς ὑμᾶς τὴν διὰ ζώσης φωνῆς ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῆς, ἐλπίζω ὅτι δὲν ἀμφιβάλλετε. Διὰ τοῦτο θέλω σπουδάσῃ πάντως νὰ πλησιάσω ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς πρὸς τὴν ὑμετέραν συνεδρίαν, ἐὰν μόνον δὲν ἐμποδισθῶ ἀπὸ ἀπροσδόκητα περιστατικά.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Ναυπλίῳ, 25 ὀκτωβρίου 1829.

Ἡ τοῦ ἐξοχωτάτου κόμητος Βουρμόντου (1) χρηστὴ μέριμνα ὑπὲρ τῆς προκοπῆς τῆς νέας διοργανώσεως τῶν ἡμετέρων στρατευμάτων, ἐμψυχόνει τὰς ἐλπίδας μου ἐπί τε τοῦ νῦν καὶ ἐπὶ τὸ μέλλον. Συμφρονῶ καὶ ἐγὼ μετὰ τῆς Ἐξοχότητός του ὅτι ἡ ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἀναχώρησις τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων καταναγκάζει τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν νὰ διορθώσῃ ἐντελῶς τε καὶ ὡρισμένως τὸ στρατιωτικὸν αὐτῆς σύστημα, καὶ διὰ τοῦτο ἄρα καὶ μᾶλλον λυποῦμαι ἐπὶ τῇ ἀπάρσει τῆς ὑμετέρας μόρας (brigade), γινομένης πρὶν λάβῃ ἡ κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος τὰς ἀναγκαίας χορηγίας πρὸς ἀπαρτισμὸν μὲν τῶν νέων αὐτῆς ταγμάτων, σύστασιν δὲ καὶ ἄλλων. Περὶ τούτων ἁπάντων ἐγνώρισα εἰς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα τὰς ἐφέσεις μου διὰ τοῦ τελευταίου μου γράμματος, καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλετε τὰς ἀφήσῃ ἀγνώστους εἰς τὸν κύριον ὑπουργὸν τῶν τοῦ πολέμου.

Ἀποδέχομαι ἐπίσης τὴν γνώμην του καὶ περὶ τῆς μεγάλης ὠφελείας τῆς ἐσομένης εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τινος ἐξοχωτέρου οἰκονόμου, τὸν ὁποῖον καὶ μᾶς προβάλλει. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀβέβαιοι εἴμεθα καὶ περὶ τῶν χορηγημάτων ἂν μᾶς συνεχισθῶσι, καὶ περὶ τοῦ δανείου ἂν γείνῃ, οὔτε τὸν ἀπαρτισμὸν τοῦ ἡμετέρου στρατιωτικοῦ δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν, οὔτε εἰς τὸν Κ. Φλανδρῖνον νὰ προσφέρωμεν θέσιν ἀνάλογον πρὸς ἣν ἔχει βέβαια ἐν Γαλλίᾳ, καὶ πρέπουσαν εἰς τὴν ἔμπειρον αὐτοῦ ἱκανότητα.

Ἄλλως τε καὶ ὁ σήμερον τὰ τοῦ οἰκονομικοῦ διατάκτορος ἐκπληρῶν Κ. Δεσαιμμαρτῖνος, ἐν πᾶσιν εὐαρεστεῖ εἰς ἐμὲ, διότι καὶ τὴν πρωτοπειρίαν ἐτέλεσε, καὶ τὴν ἐγχώριον γλῶσσαν ὑπομαθὼν, καταλληπτὸς γίνεται εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν νέους Ἕλληνας, οὓς καὶ διδάσκει

(1) Τότε ὑπουργοῦ τῆς Γαλλίας ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν.

μετὰ μεγάλης σπουδῆς τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν. Περαίνων ἄρα τὰ καθήκοντα ἄνευ τῶν πρότερον ἀντιστατούντων αὐτῷ ἐμποδίων, μέγα ὄφελος γίνεται εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἡμῶν διοργάνωσιν· ἀναπληρούμενος δὲ ὑπὸ ἄλλου, μᾶς ἀφαιρεῖ καρπὸν τοῦ χρόνου πολυτιμότατον.

Καὶ περὶ τοῦ στρατηγοῦ δὲ Τρεζέλου (καίτοι ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης δέν μοι λαλεῖ ἐν τούτῳ περὶ αὐτοῦ·) ἂν δὲν σᾶς ἔλεγα αὐτά, ἤθελα ψευσθῆ εἰς τὴν συνείδησιν μου. Καὶ αὐτὸς μετὰ πολὺν κόπον καὶ ἐργασίαν καὶ ἐγνώρισε τοὺς περὶ αὐτὸν, καὶ ἠγαπήθη, καὶ ἔχει τὴν παρὰ πάντων αἰδῶ καὶ τιμήν. Ἂν νέος ἀρχηγὸς ἔλθῃ, τοὺς αὐτοὺς κόπους πρέπει νὰ κάμῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ τὸν χρόνον τοῦτον θέλει ζημιωθῆ ἡ ἐπίδοσις τοῦ στρατιωτικοῦ ἡμῶν ἐπιτηδεύματος.

Διὰ μακροτέρων δὲν σᾶς ἐνοχλῶ, κύριε Στρατηγὲ, ἀπαριθμῶν τὰ ἄτοπα τὰ προκύψοντα ἐκ τῆς περὶ τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ ἡμετέρου τακτοῦ σώματος μεταβολῆς. Ὑμεῖς δὲ, κριτὴς ἱκανὸς ὄντες, θέλετε διαπράξῃ παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τοῦ βασιλέως ὅπως ἀφήσῃ παρ' ἡμῖν τόν τε στρατηγὸν Κ. Τρέζελον καὶ τὸν Κ. Δεσαιμυαρτῖνον καὶ τοὺς ἄλλους ἀξιωματικοὺς τοὺς ἤδη στέρξαντας τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηρεσίαν. Ταῦτα παρακαλῶ καὶ πάλιν νὰ συστήσετε εὐμενῶς εἰς τὸν Κ. Κόμητα Βουρμόντον.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Ναυπλίῳ, 25 ὀκτωβρίου 1829.

Τὸ μὲν γράμμα σας τῆς 30 ὀκτωβρίου (Ν.) μοὶ ἔδιδεν ἐλπίδας ὅτι ἡ ἐφημερὶς ὁ *Παραινέτης (le Moniteur)* εἶχε σπεύσῃ παραπολὺ, καὶ ὅτι ἡ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ἡγεμονίαν μόρα ἤθελε μείνῃ ἔτι παρ' ἡμῖν, συνεργοῦσα καὶ ἀποτελειοῦσα τὸ εὐεργέτημα τὸ ἀρχὴν λαβὸν ἐκ τῆς Πελοποννησιακῆς ἐκστρατείας. Ἀλλ' ἡ ἐπιστολὴ τῆς

3 νοεμβρίου, ἄλλα ἀγγέλλουσα, δεινῆς ἀθυμίας ἐνέπλησε τὴν ψυχήν μου.

Οὔτε μᾶς λέγουσι τὶ περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Λονδίνῳ ἐσομένων διαπραγματειῶν πρὸς λύσιν τελείαν τῶν περὶ τῆς Ἑλληνικῆς τύχης ζητημάτων. Καὶ τὸ δάνειον ἂν γίνεται ἢ ὄχι, ἀγνοεῖ ἡ κυβέρνησις· ἀγνοεῖ δὲ καὶ ἂν ὁ σεβαστὸς ὑμῶν Ἄναξ μέλλῃ νὰ διαχορηγήσῃ τὰς 100,000 φράγκων κατὰ μῆνα πρὸς διοργάνωσιν τῶν αὐτῆς στρατευμάτων, καὶ ἂν τέλος θέλῃ τῇ δοθῇ ἄνευ ἀναβολῆς βοήθειά τις ἐκ τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων, ἅμα γενομένου τοῦ ἐκκαθαρισμοῦ περὶ τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα παραχωρουμένων πολεμικῶν παρασκευῶν. Ἐν τοιαύτῃ ἀκμῇ τὰ ὑμέτερα στρατεύματα ἀναχωροῦσιν ἐκ τῆς Πελοποννήσου, χωρὶς νὰ προμηνυθῇ τοῦτο μῆνας κἂν τινας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν.

Ἀναμφιβόλως διὰ μείζονα συμφέροντα τὸ ὑπουργεῖον τοῦ βασιλέως ἔκρινε νὰ πράξῃ οὕτως. Ἀλλ' ἆρα γε δὲν ἦτον ἐπ' αὐτῷ νὰ μικρύνῃ τὰς παρακολουθούσας δυσχερείας; Μικρύνονται δὲ καὶ σήμερον, παρεχομένων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν τῶν ἀναγκαίων πόρων πρὸς κατασκευὴν περισσοτέρων ταγμάτων, καὶ ἀφινομένης εἰς αὐτὴν τῆς περιοχῆς αὐτῶν (τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν δηλαδὴ) κατὰ τὸ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ Μαρσιάλου Κ. Μαιζῶνος προδιωμολογημένον σχέδιον.

Ὁ Κ. Κόμης Βουρμόντος μᾶς προβάλλει, ὡς βοήθημα, νέον ἐπιμελητὴν, ἀδρῶς πληρωθησόμενον ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ ταμείου· ἐν ᾧ ὁ Κ. Δεσαιμμαρτῖνος οὐδένα μέχρι τοῦδε μισθὸν ἔλαβεν, ὡς ἔχων τὸν παρὰ τοῦ βασιλέως.

Τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ μισθούμενοι παρὰ τῆς Ἑλλάδος, ἅμα φοβηθέντες μὴ χάσωσι τοὺς ἐν τῷ Γαλλικῷ στρατῷ τύπους των, θέλουσι μᾶς ἀφήσῃ ὅλοι, ὡς ἤδη ἐκ τῶν πολλῶν περὶ τούτου φημῶν, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν Γάλλων ἀξιωματικῶν ἄρχονται νὰ ἀγωνιῶσι περὶ τοῦ μέλλοντος. Ἐπὶ τοιούτοις ἆρα θεμελίοις δύναται ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις στῆσαι καὶ ἀναπτύξαι τὴν στρατιωτικὴν αὐτῆς ὕπαρξιν;

Περὶ πάντων τούτων πολὺ ἐπιθυμῶ, κύριε Στρατηγὲ, νὰ ἐξηγηθῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ θέλω λοιπὸν σποδάσῃ, ὡς σᾶς εἶπα καὶ ἐν τῷ ἀξιωματικῷ γράμματί μου, ἐντὸς δύω ἢ τριῶν ἑβδομάδων νὰ πλησιάσω πρὸς τὴν συνεδρίαν ὑμῶν, καὶ διὰ Τριπολιτσᾶς νὰ φθάσω τάχιον εἰς Μοθώνην.

Ἐν τοσούτῳ ὅμως ἠθέλετε ὑπερπληρώσῃ τὴν ἔφεσίν μου, ἐὰν μὲ τὸ ἥμισυ τῆς Γαλλικῆς μόρας φυλάξετε τὴν Κορώνην ὀλίγας ἔτι τινὰς ἡμέρας ἐπέκεινα τῆς 14 νοεμβρίου, καὶ ἂν διὰ τῶν ἐπιστολῶν σας φανερώσετε πρὸς τὸν βασιλέα τὰ παρ' ἐμοῦ ὑποδεικνυόμενα ἔν τε τῷ προτέρῳ καὶ τῷ παρόντι μου γράμματι.

Δι' ἄλλου γράμματος σᾶς ἀποκρίνομαι πρὸς τὰ περὶ νέου ἐπιμελητοῦ, γνωματεύων τὰ κατὰ τὴν ἐμὴν συνείδησιν, καὶ οὐχὶ ἄλλα. Ὑμέτερον δὲ ὑπάρχει, Στρατηγέ μου, νὰ ὑπεραγορεύσετε τῆς ἐμῆς αἰτήσεως τῆς ὑπὲρ τοῦ στρατηγοῦ Κ. Τρεζέλου καὶ τοῦ Κ. Δεσαιμμαρτίνου, μεγάλην εὐεργεσίαν παρεχόμενοι ε'ς τὸν τόπον, καὶ εἰς ἐμὲ κάμνοντες χάριν πολλήν.

Τῷ Κ. Βάρονι Ρουάν, Προσέδρῳ τῆς Γαλλίας.

Ναυπλίῳ, 28 ὀκτωβρίου 1829.

Σπεύδων σᾶς διαβιβάζω ἀντίγραφον τῆς τε πρὸς ἐμὲ ἐπιστολῆς τοῦ στρατηγοῦ Κ. Σνεϊδέρου, καὶ τῆς ἀνυπερθέτου πρὸς αὐτὸν ἀποκρίσεώς μου.

Καθ' ὃν χρόνον τὰ Γαλλικὰ στρατεύματα ἔμελλον νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὸ ὑπουργεῖον τοῦ χριστιανικωτάτου Βασιλέως ἔνευσε νὰ διαμηνύσῃ τοῦτο πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν διὰ τοῦ Κ. Κόμητος Δελαφερρόναίου, ὑπουργοῦντος ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, ὅστις τιμητικῶς ἀνέγραψε πρὸς ἡμᾶς τὰς μεγαλοψύχους βουλὰς τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν Ἄνακτος ἐν τῷ παρέχειν τῇ Ἑλλάδι τὴν τοιαύτην βοήθειαν συνεπινεύσει τῶν σεβαστῶν αὐτοῦ συμμάχων.

Τότε καὶ τὸ Πανελλήνιον ἤκουσε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὰ τελούμενα, καὶ ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι μαθοῦσαι, τὸ ὄνομα Καρόλου τοῦ δεκάτου εὐλόγησαν. καὶ Μεσσηνία καὶ Ἀχαΐα, ὧν τῆς ἐπανορθώσεως μάλιστα ἐπελαβοντο οἱ ἐπιστρατεύσαντες, ὑψηλὴν καὶ ἄϊδιον εὐγνωμοσύνην ἀνέθεσαν εἰς τοὺς γενναίους αὐτῶν εὐεργέτας.

Σήμερον δὲ ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὴν γερουσίαν τὴν ἐκκένωσιν τῶν φρουρίων Μοθώνης, Κορώνης, καὶ Νεοκάστρου, καὶ πάλιν ἀναμαρτυροῦσα πανδήμως τὴν βαθυτάτην τοῦ ἔθνους εὐγνωμοσύνην πρὸς τὰς παρὰ τῆς Γαλλίας καὶ τῶν ἐλευθερωτῶν τῆς Πελοποννήσου εὐεργεσίας.

Ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδεμίαν ἔλαβον διαμήνυσιν οὔτε παρ' ὑμῶν, Κύριε Βάρων, οὔτε παρὰ τῶν συμπρακτόρων ὑμῶν περὶ τῶν σταλεισῶν εἰς τὸν στρατηγὸν Κ. Σνεϊδέρον προσταγῶν, καὶ ἀγνοῶ ἄρα ἂν πρέπῃ νὰ διαγγείλω πρὸς τὴν γερουσίαν ὅτι τὰ ὑμέτερα στρατεύματα ἀναχωροῦσιν ἐκ τῆς Πελοποννήσου κατ' ἀπόφασιν σύμφωνον τῶν συμμαχουσῶν Δυνάμεων, διὰ τοῦτο σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ διδάξετε τὰ περὶ τούτου. Ἐπικαλοῦμαι δὲ καὶ τοῦ Κ. Δώκινς καὶ τοῦ Κ. Κόμητος Πανίνου τὴν χρηστότητα, ἐπιθυμῶν νὰ ὁδηγηθῶ ἐπὶ τῆς καιρίου ταύτης περιστάσεως κατὰ τὴν σύμφωνον ὑμῶν γνώμην καὶ τῶν τριῶν.

Τῷ Ναυάρχῳ Κ. Ἐὔδενι.

Ναυπλίῳ, 28 ὀκτωβρίου 1829.

Δὲν δύναμαι ἱκανῶς νὰ εὐχαριστήσω τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα διὰ τὰ ἀγγελλόμενά μοι διὰ τῶν γραμμάτων σας τῆς 22 καὶ τῆς 24. Μοὶ ἐκοίνωσε δὲ καὶ ὁ Κ. Κόμης Πανῖνος ὅσα ἐκ Πετρουπόλεως ἔλαβεν ἀπὸ 27 σεπτεμβρίου, καὶ ὅ,τε Κ. Κόμης Νεσσελρόδης καὶ ὁ Κ. Κόμης Δίβιζ κατ' εὐθεῖαν μοὶ ἐδήλωσαν διὰ τοῦ ταχυδρόμου τούτου ὅσα ἡ γενναιόψυχος προστατία τοῦ αὐτοκράτορος διέπραξεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλο εὐεργέτημα εἶναι καὶ ὁ διορισμὸς τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ στόλου τοῦ μενοῦντος ἐν τῷ Αἰγαίῳ, ἐφ' ᾧ δὲν θέλω λείψῃ νὰ προσφέρω τῷ αὐτοκράτορι τὴν ταπεινήν μου εὐγνωμοσύνην. Ἡ μὲν Νεοκάστρειος ναυμαχία ἤρχισε τὸ ἔργον τῆς ἀνορθώσεως τῆς Ἑλλάδος· προκειμένης δὲ τῆς ἀποτελειώσεως αὐτοῦ, εἰς ποῖον ἄλλον παρ' ὑμᾶς, κύριε Κόμη, ἠδύνατο ἡ αὐτοκρατορική του Μεγαλειότης νὰ ἐμπιστεύσῃ κάλλιον τὴν πλήρωσιν τῶν μεγαθύμων αὐτοῦ βουλῶν; Ἐπὶ τούτῳ δὴ καὶ δικαίως εὐφραίνομαι εὐφροσύνην μεγάλην.

Πολλὰ δὲ ἔτι πρακτέα πρόκεινται, καὶ μέγα καὶ δυσχερὲς ἔσται τὸ σπούδασμα τῶν κυρίων πρέσβεων Γαλλίας τε καὶ Ἀγγλίας συνερχομένων μετὰ τοῦ Κ. Δεριβωπιέρρου.

Τοῦτον διερχόμενον ἄρα ἐντεῦθεν θέλομεν ἰδεῖ, καὶ τὰ χρέη μου θέλω σπουδάσῃ νὰ ἐκπληρώσω τὸ κατὰ δύναμιν.

Οἱ Τοῦρκοι ὅμως, καὶ ἐπειγόμενοι, θέλουσι παρελκύσῃ τὰς διαπραγματείας εἰς μάκρος, καὶ οὐδὲν ἀποφασισθήσεται καλῶς ἐν ὀλίγῳ. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπομονήν, καὶ ὑπομένοντες νὰ προπαρασκευάζωμεν τὰς ὁδοὺς τῶν ἀποφασισθησομένων καὶ ἐκτελεσθησομένων.

Καὶ κατορθώσει τοῦτο ἡ κυβέρνησις, ἂν δὲν τὴν ἀφήσωσιν ἀχορήγητον, καὶ δὲν τὴν ἐνοχλῶσι προσέτι καὶ δι' ἀθλίων ἀντιμηχανημάτων, ὁποῖα τὰ καὶ σήμερον εἴπερ ποτὲ ἐνεργούμενα.

Ἀφορμὴν δηλαδὴ λαβοῦσα ἡ κακοβουλία τὴν ἀναχώρησιν τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων, ἀγωνίζεται νὰ κινήσῃ πάλιν τοὺς Ῥουμελιώτας εἰς στασιασμὸν, καὶ τοὺς Μανιάτας ἐλπίζει νὰ ἐπαναγάγῃ ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν ἐπιτήδευμα.

Ὑμεῖς γνωρίζετε, κύριε Ναύαρχε, τὸν συνταγματάρχην Ῥάϊκον, ἄνδρα μὴ εὐπτόητον, καὶ παντάπασιν εὐαρεστοῦντα μοι ἐν τῷ ἀναδεικνύειν καὶ δεξιότητα καὶ σπουδὴν καὶ πολλὴν προσανάθεσιν, ἀφ' ὅτου μάλιστα φρουραρχεῖ τῶν Πατρῶν. Τούτου λοιπὸν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ τελευταίου γράμματος σᾶς συνάπτω ἐνταῦθα ἀντίγραφον πρὸς γνῶσιν σας.

Τοσοῦτον δὲ ἀποδέχομαι ὅ,τι μοι προτείνει, ὥστε ἐφύλαττον νὰ

σᾶς ὁμιλήσω περὶ αὐτοῦ ἅμα δυνηθεὶς νὰ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶμαι βέβαιος ποίαν ἡμέραν θέλω δυνηθῆ νὰ ἀναχωρήσω ἀπὸ Ναύπλιον, καὶ οἱ Γάλλοι ἀρχίζουσι νὰ ἐπιβαίνωσι τῶν πλοίων τῇ 15 νοεμβρίου, μοὶ συγχωρεῖτε λοιπὸν νὰ σᾶς τὸ γράψω.

Ὁ στρατηγὸς Σνεϊδέρος μοὶ ἔγραψεν ὅτι προσετάχθη νὰ κενώσῃ τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, καὶ ὅτι τὸ μὲν ἥμισυ τῆς μόρας του ἀναχωρήσει τῇ 15 νοεμβρίου, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ μετὰ ἕνα μῆνα.

Ταύτης λοιπὸν τῆς ἀναχωρήσεως μελλούσης ἐπενεργῆσαι ὀξέως εἰς τὸν νοῦν πολλῶν, ἀναγκαιότατον κρίνω νὰ τοὺς κατηρεμήσωμεν, καθιστῶντες περίπλουν τινὰ τηρητικὸν ὄχι μόνον τῶν παραλίων Πατρῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος, ἐξ οὗ ἐπιφαινομένου νὰ περιστέλλωνται οἱ πολλὰ εἴδη ἀπατήσεων πάσχοντες καὶ παρεκτρεπόμενοι ἄνθρωποι.

Ὁ περίπλους δὲ ὑμῶν δύναται νὰ ἀλλάσσῃ κατὰ μῆνα, μετ' ὠφελείας, τολμῶ εἰπεῖν, τῶν τε πληρωμάτων καὶ τοῦ περιπλεομένου τόπου.

Σᾶς γράφω, κύριε Κύμη, καὶ ἄλλο γράμμα, εὐχαριστῶν ὑμᾶς εἰλικρινέστατα διὰ τὰ φυσέκια τὰ ὁποῖα προθύμως τε καὶ καλοκάγαθως μοὶ προσεφέρετε. Εὐχαριστῶ δὲ προσέτι τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα καὶ διὰ τὴν εὔνουν ἐρώτησιν περὶ τῆς *Ἐλένης*. Ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ ἀκούσω πρῶτον τὴν γνώμην τοῦ ἀγαθοῦ πλοιάρχου Ἐπεγχίνου, τὸν ὁποῖον δὲν ἔλαβα μέχρι τοῦδε καιρὸν νὰ ὁμιλήσω περὶ τούτου. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι θέλω τὸ κατορθώσῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Τῷ Προέδρῳ τῆς τοῦ Ὀρφανοτροφείου Ἐπιτροπῆς.

Ναυπλίῳ, 28 ὀκτωβρίου 1829.

Ἑπτὰ τόπων κενῶν εὑρισκομένων σήμερον εἰς τὸ κεντρικὸν στρατιωτικὸν σχολεῖον ἀφ' οὗ κατὰ τὴν ἐσχάτως γενομένην τῶν μαθητῶν

ἐξέτασιν ἡ ἐφορία ἀπέπεμψε τοσούτους ἐξ αὐτῶν, κριθέντας ἀνικάνους νὰ ἐνδιαιτῶνται ἐκεῖ, μηδ' ὠφελίμους ἐσομένους ποτὲ οὔτε εἰς ἑαυτοὺς οὔτ' εἰς τὴν πολιτείαν, ἡ κυβέρνησις, τεκμηριοῦσα τὴν περὶ τοὺς μαθητὰς τοῦ ὀρφανοτροφείου μεγάλην αὐτῆς πρόνοιαν καὶ φιλοστοργίαν, σᾶς προσκαλεῖ νὰ ἐκλέξετε τέσσαρας ἐξ αὐτῶν, ἀξίους ταχθῆναι ἐν τῷ κεντρικῷ στρατιωτικῷ σχολείῳ.

Ποιήσετε δὲ τὴν ἐκλογὴν, κοινῇ βουλευσάμενοι μετὰ τῶν συνέδρων. Καὶ οἱ ἐκλεχθησόμενοι ἐχέτωσαν ἡλικίαν μήτε ὑπὸ τὰ δεκατέσσαρα ἔτη μήτε ὑπὲρ τὰ δεκαοκτὼ, ὄντες ἀναμφισβητήτως ἄξιοι ἔκ τε τῆς διαγωγῆς των καὶ τῆς περὶ τὰ στοιχειώδη αὐτῶν μαθήματα διηνεκοῦς ἐπιδόσεως, τῆς προτιμήσεως τῆς ἐπιτροπῆς. Γενομένης δὲ τῆς ἐκλογῆς, θέλετε συνάξῃ ὅλους τοὺς μαθητὰς, καὶ ἐξηγήσῃ πρὸς αὐτοὺς τοὺς λόγους δι' οὓς δίδεται εἰς τοὺς τέσσαρας συμμαθητάς των ὁ τοιοῦτος προβιβασμὸς, ἐξαγγέλλοντες ὅμως εἰς πάντας ὅτι οἱ ἐκλεχθέντες καταγραφήσονται ἐν τοῖς μαθηταῖς τοῦ κεντρικοῦ σχολείου μετά τινας ἑβδομάδας, ἀφ' οὗ καὶ περισσοτέρως ἐναποδείξωσι τὴν ἱκανότητα αὐτῶν καὶ καλὴν πολιτείαν.

Θέλετε δὲ ἐφοδιάσῃ τοὺς ἐκλεχθέντας μὲ τὸ ἀποδεικτικὸν ὅπερ κατὰ τὸν κανονισμὸν πρέπει νὰ φέρωσιν ὡς δικαιωτήριον καὶ ἐπιγραφὴν πρὸς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον, καὶ θέλετε τοὺς ἐκπέμψῃ διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Ἐϋνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 31 ὀκτωβρίου 1829.

Ἀποκρινόμενοι πρὸς τὸ φίλιον ὑμῶν γράμμα τῆς 5 ὀκτωβρίου, πρωτίστην ἔφεσιν πληροῦμεν ἐκφράζοντες ὑμῖν ἐν ὀνόματι τῆς πολλαχῶς εὖ παθούσης παρ' ὑμῶν Ἑλλάδος τὴν μεγάλην αὐτῆς εὐγνωμοσύνην διὰ τὰ νεαρώτερα τεκμήρια τῆς ὑμετέρας περὶ αὐτὴν σπουδῆς τε καὶ μεγαλοψυχίας.

Ὑμεῖς βοηθήσαντες αὐτὴν ὅλαις δυνάμεσιν ἐν ἡμέραις συνοχῆς καὶ ἀπελπισίας, μηδὲ παυσάμενοι τοῦ ὑπὲρ αὐτῆς μεριμνᾶν τε καὶ κοπιᾶν, ἀναδέχεσθε σήμερον καὶ ἄλλους ἐκουσιασμοὺς πρὸς τὸ ἐπιταχῦναι διὰ δραστηρίου συνεργίας τὴν διάπραξιν τοῦ δανείου, ἐξ οὗ μόνου δυνηθήσεται καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς νὰ τιμήσῃ, καὶ τὰ τῆς ἀναγεννήσεως αὐτῆς γενναίως νὰ προβιβάσῃ.

Ἀναντιῤῥήτως τὸ ἐξωτερικὸν τῆς Ἑλλάδος χρέος εἶναι ἓν τῶν ὀλεθριωτάτων ἀποτελεσμάτων τοῦ ὀκταετοῦς πολέμου, καθ' ὃν οἱ Ἕλληνες ὄχι μόνον κατὰ τῶν Τούρκων ἠγωνίζοντο, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς ἀναρχίας, φοβερωτέρου ἐχθροῦ.

Ὅθεν τὰ παρ' ὑμῶν γνωματευόμενα ἐν τῷ τελευταίῳ σας γράμματι περὶ διαφόρων τρόπων τοῦ σβέσαι τὸ χρέος τοῦτο, ὀρθὰ κρίνοντες, ἀποδεχόμεθα, ὡς καταμανθάνετε ἐγκύπτοντες ἐπὶ τῶν γραφομένων ἐν τῇ παρούσῃ.

Ἡ ἐξαγορὰ τῶν γραμματίων τῶν παλαιῶν δανείων εἶναι τῷ ὄντι ἀδύνατος εἰς τὸ ἑξῆς, καθὼς λέγετε, διὰ τὸν μέγαν ἀναβιβασμὸν τοῦ τιμήματος αὐτῶν. Πρέπει ἄρα νὰ εὕρωμεν ἄλλους τρόπους, ἐξ ὧν νὰ συμβιβάσωμεν τάτε συμφέροντα τῶν δανειστῶν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς Ἑλλάδος τὴν λίαν ἡμῖν περισπούδαστον.

Τούτου τεθέντος, ἀποδεκτὸν κρίνομεν τὸ παρ' ὑμῶν προβαλλόμενον σχέδιον διὰ τοῦ ἄρθρου 3, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ βάσει θέλομεν κυρώσῃ καὶ τὰς τελευταίας προτάσεις τῶν φερόντων τὰ παλαιὰ γραμμάτια, δι' ὑμῶν γενησομένας. Συνίσταται δὲ τὸ σχέδιον εἰς τὸ μετασκευάσαι, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς, τὸ ἐνεστὼς χρέος εἰς τριτημόριον πεπαγιωμένον ἐπὶ τόκῳ 4 τοῖς 100, ἐξ ἧς πράξεως, τοῦ κεφαλαίου τοῦ χρέους περιστελλομένου εἰς 24 ἢ 25,000,000, ἡ Ἑλλὰς θέλει πληρόνει μόνον 1,000,000 κατ' ἔτος, ποσότητα ὄχι ἀσύμμετρον πρὸς τὰς δυνάμεις της, ἐὰν, ἵνα καὶ πάλιν εἴπωμεν, τὸ δάνειον διαπραχθῇ ἄνευ ἀναβολῆς ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν Δυνάμεων.

Καὶ δὴ ἂν τοῦτο ὁρισθῇ εἰς ποσότητα 60,000,000, αἱ Δυνάμεις, κατὰ τὸ σχέδιόν μας, ἤθελαν ἐξασφαλίσῃ πρὸς τοὺς δανειστὰς τὸ

μεριζόμενον αὐτοῦ, πληρόνουσαι ἕκασται ἐπὶ δεκαετίαν ἓν ἑκατομμύριον καὶ ἥμισυ φράγκων κατ' ἔτος.

Περὶ δὲ τῆς ἀποτίσεως τοῦ κεφαλαίου, ἡ κυβέρνησις ἔχει ἐπίτηδες ἀπόφασιν νὰ συστήσῃ χρεωλύσιον ἀναβαῖνον εἰς 3 ἢ 400,000 φράγκα κατ' ἔτος.

Καὶ γενήσεται ἡ ὁλοσχερὴς τοῦ χρέους ἀπόσβεσις τόσῳ εὐκολώτερον, ὅσῳ, ἀπέχοντες τοῦ ἀπαιτεῖν παρὰ τῶν δανειστῶν δόσεις μεγάλας ἐν πυκναῖς προθεσμίαις, θέλομεν προσέξῃ νὰ μὴ λαμβάνωμεν εἰ μὴ 1,000,000 φράγκων κατὰ μῆνα, ἢ 12,000,000 κατ' ἔτος.

Ἀλλ' ὅμως λέγομεν καὶ ἐνταῦθα ὅ,τι καὶ διὰ τῶν προλαβόντων σᾶς ἐγράψαμεν, ὅτι τὴν ἡμέραν τῆς διαπράξεως τοῦ δανείου ἡ κυβέρνησις θέλει ἀπαραιτήτως 3,000,000. Ἐκ δὲ τῆς μηνιαίας δόσεως τῶν 1,000,000 φράγκων δεχόμεθα νὰ ἀφίνωμεν εἰς χεῖρας τῶν δανειστῶν 2 ἢ 300,000 φράγκων κατὰ μῆνα, πρὸς πληρωμὴν ἰδιαζόντως τῶν τόκων τοῦ πεπαγιωμένου χρέους, τοῦ τόκου τοῦ νέου δανείου, καὶ τέλος πρὸς λύσιν τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ.

Οὕτω ποιοῦντες φρονοῦμεν ὅτι θέλομεν ἔχει ἔτι καὶ περίσσευμα ἱκανόν, ἀποτεταμιευμένον εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐνδεχομένων γενέσθαι μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ὀθωμανικῆς Πύρτας χρηματικῶν συμφωνημάτων.

Ἀλλ' ὑμεῖς, κύριε Ἱππότα, φαίνεσθε φοβούμενοι μήπως τὸ δάνειον διαπραχθῇ ἐν τιμῇ ἀσυμφόρῳ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐὰν, ἐκτὸς τῆς προσφερομένης εἰς τοὺς δανειστὰς παρὰ τῶν Δυνάμεων ἐγγυήσεως, ἡ κυβέρνησις δὲν δώσῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὰς Δυνάμεις ἀσφάλειαν ὅτι αἱ καταβολαί των πληρωθήσονται καὶ ταχέως καὶ ἀκριβῶς. Τοῦτον δὴ τὸν φόβον ὄχι μόνον δὲν ἔχομεν ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ἀδιστάκτως κηρύττομεν ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἄλλοτε, ὅτι αἱ Δυνάμεις, δίδουσαι ἡμῖν τὴν βοήθειαν ταύτην, ἐπωφελέστατον χρηματισμὸν ἐκτελοῦσι.

Διότι, κατὰ μὲν τὸν ἐγγύτατον ὑπολογισμὸν τῶν ἡμετέρων χρειῶν, τὸ δημόσιον ταμεῖον χρειάζεται ἀναγκαίως 1,000,000 φράγκα κατὰ μῆνα. Ἀλλ' ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐκ τοῦ νέου δανείου ἔχομεν μη-

νιαίαν πρόσοδον 700,000, τῶν ἄλλων 300,000 ἀποδιδομένων εἰς τὰς ἀνωτέρω σημειωθείσας χρήσεις, καὶ δυνηθῶμεν κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ τὸ ὅλον τῶν τοῦ τόπου προσόδων, συμποσουμένων ἤδη περὶ τὰ 5,000,000, τότε μᾶς μένει καὶ περίσσευμα 1,400,000 φράγκων, προαξόντων ἀναμφίβολα ἀποτελέσματα διὰ τῆς καλῆς χρήσεως.

Καὶ τῷ ὄντι, ἂν αἱ δημόσιαι πρόσοδοι ἐδιπλασίασαν ἐντὸς δεκαοκτὼ μηνῶν, καὶ τοι πολλὰς μὲν ἀτελείας ἐχούσης πάσης νέας οἰκονομικῆς διοικήσεως, πολλῶν δὲ πραγμάτων ἀντιπιπτόντων πρὸς τὴν βιομηχανικὴν καὶ ἐμπορικὴν τοῦ ἔθνους δραστηριότητα, πῶς νὰ μὴ ἐλπίζωμεν καὶ περισσοτέραν αὔξησιν καὶ ταχυτέρως προβαίνουσαν εἰς τὸ ἑξῆς, ἐν ᾧ ἐγγίζει καὶ ἡ ἔκλειψις τῶν δυσχερειῶν καὶ ἡ δεξιὰ ἐκπεραίωσις τῶν περὶ τῆς Ἑλλάδος ὑψηλῶν ἀποφάσεων;

Οὕτως ἄρα, μετὰ τὰ δύω ἢ τρία πρῶτα ἔτη, ἀφ' οὗ καὶ οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ ναυτικοὶ καὶ οἱ ἔμποροι λάβωσι τὴν δέουσαν καὶ ἀπαραίτητον βοήθειαν, ὅλον τὸ περισσεῦον ἐκ τοῦ ἐτησίου ἡμῶν προϋπολογισμοῦ τῶν 12,000,000 περί που, θέλει ἀφιερωθῆσθαι εἰς ἐξόφλησιν τῶν ἐγγυησαμένων δυνάμεων καὶ βαθμιαίαν ἀπόσβεσιν τοῦ νέου χρέους.

Ὅθεν οὐδὲ ἀμφιβάλλομεν ὅτι αἱ ὑποδείξεις ἡμῶν, παρατιθέμεναι εἰς τὴν σύνεσιν τῶν ὑπουργῶν Γαλλίας τε καὶ Ῥωσσίας, τῶν μεθ' ὑμῶν συνδιασκεψομένων τὰ περὶ τοῦ δανείου, ἀποδεκταὶ ἔσονται, καὶ ὑμεῖς λήψεσθε παρ' αὐτῶν τὰς εὐκολίας πρὸς τὴν συμφερωτάτην διάπραξιν αὐτοῦ.

Ἤδη δὲ περιμένοντες τὰς βοηθείας ἃς προεζητήσαμεν, δὲν ἐπαναλαμβάνομεν ὅσα σᾶς ἐγράψαμεν τῇ 22 ὀκτωβρίου (3 νοεμβρίου) διὰ τῆς εὐμενείας τοῦ Κ. Δεριβωπιέρρου, ἀλλὰ παύομεν, εὐχαριστοῦντες ὑμᾶς διὰ τὸ πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον πρίγγιπα Πολινιάκον ἐπισταλὲν παρ' ὑμῶν γράμμα.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 31 ὀκτωβρίου 1829.

Ἀδυνατῶ νὰ σοὶ ἐκφράσω, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, πόσον χαίρομαι μανθάνων ἐκ τοῦ γράμματός σου τῆς 5 ὀκτωβρίου ὅτι ἤδη ἐν Παρισίοις εὑρίσκεσαι ὑγιαίνων καὶ ἔχων μετὰ σοῦ καὶ τὴν δέσποιναν, τῆς ὁποίας φιλῶ τὴν χεῖρα φιλοστοργότατα.

Ἐπαινῶ τὴν καλήν σου ἐπίνοιαν καθ' ἣν ἤγαγες μετὰ σοῦ τὸν πρίγγιπα Σοῦτσον, τὸν ὁποῖον φρόντισον νὰ κάμῃς γνωστὸν καὶ βάλε εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐπιστολογραφίας σου, φροντίσοντος καὶ ἐμοῦ νὰ τῷ παρέξω ἀφορμὰς ἵνα ὠφελήσῃ τὴν Πατρίδα του.

Τῇ 22 ὀκτωβρίου (3 νοεμβρίου) σοὶ ἔγραψα γράμμα ἀξιωματικὸν μακρότατον, καὶ ἄλλο ἰδιαίτερον, τὰ ὁποῖα βέβαια ἔλαβες ἤδη, ἂν ὁ Κ. Δεριβωπιέρρος, δι' οὗ τὰ ἔστελλα εὑρίσκετο ἔτι ἐν Νεαπόλει. Τὰ ἴσα ἐκείνων δέν σοι στέλλω, διότι τὸ παρὸν λαμβάνεις διὰ τῆς ταχυδρομίας, καὶ γίνεται ὄγκος πολύς.

Ἐλπίζω δὲ ὅτι αἱ προτάσεις σου εὐπρόσδεκτοι ἔσονται, καὶ ὡς ἐκ τῆς εὐμενείας τοῦ Κ. Πολινιάκου τὰ 1,500,000 φράγκα θέλουσι φθάσῃ τάχιστα εἰς Ἑλλάδα.

Ἡ γαλλικὴ μόρα ἡ μέχρι τοῦδε ἐφεδρεύουσα εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, ἔτι δὲ καὶ εἷς λόχος μηχανικῶν ἐργατῶν ὃν μᾶς εἶχε δώσῃ ὁ Μαρσιάλης Μαιζὼν, ἀναχωροῦσιν ἐντεῦθεν· κεραυνὸς τοῦτο ἀπροσδόκητος εἰς ἐμέ. Νὰ ἐμποδίσω τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς τὸν στρατηγὸν Σνεϊδέρον σταλεισῶν προσταγῶν δὲν δύναμαι βέβαια· ἀλλ' ἀγωνίζομαι κἂν νὰ κρατήσω τὸν λοχαγὸν Κ. Πουρχέτον (Pourchet) μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐργατῶν.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλω σοι γράψῃ καὶ πάλιν, καὶ τότε θέλω σοι εἰπεῖ πῶς θέλομεν ἀναπληρώσῃ τὸ κενὸν εἰς ὃ μᾶς ἀφίνει ἡ ἀπρόβλεπτος ἀναχώρησις τῶν Γάλλων. Τὰ χρήματα δὲ εἶναι τὸ μόνον μέσον τῆς θεραπείας· ἐξ ὧν καὶ τὰ ἤδη συνεστῶτα τάγματα θέλομεν ἀπαρτίσῃ, καὶ ἄλλα ἴσως νέα δυνηθῆ νὰ συστήσωμεν.

Μᾶς λέγουσιν ὅτι ὁ Κ. Δεριβωπιέρρος ὑπάγει εἰς Κωνσταντινούπολιν, συμπραγματευσόμενος μετὰ τῶν συμπρέσβεων Γαλλίας τε καὶ Ἀγγλίας τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διομολογημάτων τῆς Πόρτας. Ὅθεν γίνεται πιθανὸν τὸ νὰ μάθωμεν ὅσον οὔπω τὶ σαφέστερον περὶ τῆς μελλούσης ἡμῶν τύχης. Ἀλλ' ἐγὼ καὶ ἤδη, μόνος ἴσως, τὸ σαφὲς ἐνορῶ, διότι τὸ εἰς Θεὸν θάρρος μου ὑπάρχει ἀπεριόριστον καὶ ἀδίστακτον.

Πρὸς τὸν αἰδεσιμώτατον Οἰκονόμον Θερμίων Κύριον Λεβαντήν(*).

Ναυπλίῳ, 1 νοεμβρίου 1829.

Ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ τοῦ ναυτικοῦ Γραμματεὺς μᾶς ἐγνωστοποίησε περὶ τῶν δύο ἀγαλμάτων, τὰ ὁποῖα ἀνακαλύψας πρὸ πολλοῦ ἐφύλαττες ἐπιμελῶς, διὰ νὰ ἀφιερώσῃς εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς ἀναγεννωμένης πατρίδος σου τὰ μνημεῖα τῆς μεγαλοφυΐας τῶν προγόνων μας.

Ἡ ἀξιέπαινος αὕτη πρᾶξίς σου, ἱκανὴ μόνη νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν φιλόπατριν καὶ φιλότιμον Ἕλληνα, μᾶς ἐμπνέει μερικὴν ὑπόληψιν καὶ τιμὴν πρὸς τὸ ὑποκείμενόν σου. Προθυμούμενοι δὲ νὰ δείξωμεν εἰς σὲ, πόσον ἀποδεχόμεθα τοὺς τιμῶντας τὴν μνήμην τῶν προγόνων μας, καὶ συντελοῦντας εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεύνας διὰ τῆς προσφορᾶς τῶν τοιούτων μνημείων εἰς τὸ ἐθνικὸν Μουσεῖον, θέλομεν ἀναλάβει κατὰ τὴν αἴτησίν σου τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ σου, ἅμα συστήσωμεν τὸ ἐκκλησιαστικὸν σχολεῖον.

Ὁ ἔφορος τοῦ ἐν Αἰγίνῃ ἐθνικοῦ Μουσείου κύριος Ἀνδρέας Μουστοξείδης, διὰ τοῦ ὁποίου διευθύνεται ἡ παροῦσα, θέλει σοὶ δώσει τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας, διὰ νὰ κατευθυνθῶσιν ἀσφαλῶς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀγάλματα.

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 1 νοεμβρίου

Πρὸς τοὺς Ἐλλογιμωτάτους Κ. Γ. Γεννάδιον καὶ Ι. Βενθύλον (*).

Ναυπλίῳ, 1 νοεμβρίου 1829.

Διὰ νὰ φθάσῃ τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον προέθετο ἡ κυβέρνησις εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. Α. ψήφισμα, θεωρεῖ ὡς πρώτην βάσιν τὸν ὀργανισμὸν τοῦ Κεντρικοῦ τῆς Αἰγίνης σχολείου, εἰς τὸ ὁποῖον θέλουν προπαρασκευασθῇ ἐγκαίρως οἱ μέλλοντες νὰ διευθύνωσι τὰ τυπικὰ σχολεῖα διδάσκαλοι, τὰ ὁποῖα θέλουν συστηθῇ ἀκολούθως εἰς διάφορα μέρη τῆς ἐπικρατείας.

Ἡ θέσις τῆς Αἰγίνης, ἡ διατριβὴ τῶν ἐπιτροπῶν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, τῶν ὁποίων τὰ μέλη δύνανται νὰ συντελέσωσιν εἰς τοῦτον τὸν σκοπὸν, πείθουσι τὴν κυβέρνησιν νὰ ἐκλέξῃ τὸ μέρος τοῦτο εἰς σύστασιν τοῦ Κεντρικοῦ σχολείου, καὶ νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς ὑμᾶς τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἔχουσα ὅλην τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλετε ἐκπληρώσει τὸ ἔργον τοῦτο ἀξίως τῶν εὐχῶν τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐμπιστοσύνης αὐτῆς, ἐὰν ἀφιερώσετε ἑκάτερος ὀλίγην ὥραν τῆς ἡμέρας εἰς παράδοσιν μαθημάτων.

Συνεννοούμενοι διὰ τοῦτο μετὰ τοῦ Κ. Α. Μουστοξείδη, θέλετε κανονίσει τὸν προσωρινὸν ὀργανισμὸν τοῦ Κεντρικοῦ τούτου σχολείου, καὶ τὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διδάσκωνται εἰς αὐτὸ, διορίζοντες καὶ ἀπὸ τὰ μέλη τῶν ἄλλων ἐπιτροπῶν ὁποίους κρίνετε ἱκανοὺς νὰ διδάσκωσιν εἰς μάθημα καὶ τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν.

Ἡ κυβέρνησις δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι θέλετε ἀναδεχθῇ μετὰ προθυμίας τὸ ἔργον τοῦτο διὰ νὰ καταβάλετε τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς παιδείας εἰς τὴν νεολαίαν τοῦ ἔθνους σας, διὰ τὸν φωτισμὸν τοῦ ὁποίου ἠγωνίσθητε ἐξ ἀρχῆς μὲ τόσον ζῆλον.

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 19 νοεμβρίου.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Μόστρᾳ εἰς Πίσαν.

Ναυπλίῳ, 2 νοεμβρίου 1829.

Διὰ τοῦ Κ. Γεροστάθη ἀποκρίνομαι, ἀγαπητέ μου Μόστρα, πρὸς τὸ γράμμα σου τῆς 18 σεπτεμβρίου.

Χαίρω μανθάνων ὅτι ἀπεφάσισας νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλ' ὀφείλω νὰ σοὶ φανερώσω ὅτι δὲν θέλεις εὑρεῖ εὐκόλως τόπον οἰκήσεως μετὰ τῆς οἰκογενείας σου, οὐδὲ τρόπον νὰ ἐξαπλώσῃς τὴν βιβλιοθήκην σου καὶ νὰ τὴν μεταχειρισθῇς. Καὶ ἡ ἐμὴ, καί τοι μικροτέρα τῆς ἰδικῆς σου, μένει ἀκόμη εἰς Αἴγιναν ἐν τοῖς κιβωτίοις, διότι δὲν ἔχω τόπον ποῦ νὰ τὴν βάλω. Πρέπει νὰ ἔλθῃς ἐδῶ διὰ νὰ ἴδῃς ἡλίκην καταστροφὴν ἔπαθαν αἱ πόλεις καὶ τὰ χωρία. Τώρα μόλις ἀρχίζουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ καθαρίζωσι τὸ ἔδαφος καὶ νὰ οἰκοδομῶσι τινὰς οἰκίας· ἀλλ' ἀκόμη δὲν ἔχουσιν ἱκανὰς διὰ ὅλους. Κρῖνε λοιπὸν ἂν εὑρίσκεται τόπος καὶ διὰ βιβλιοθήκας.

Καλὸν ἦτον ἄρα νὰ ἔλθῃς πρῶτον μόνος, διὰ νὰ ἴδῃς τί εὑρίσκεις κατάλληλον. Ἂν ἔχῃς ὅμως ἢ ἂν δύνασαι νὰ εὕρῃς 4 ἢ 5,000 τάλληρα νὰ ἐξοδεύσῃς, τότε σοὶ δίδω γῆν ὁποίαν ἐκλέξῃς, διὰ νὰ κτίσῃς οἶκον καλὸν, καὶ νὰ βάλωμεν ἐν αὐτῷ τὴν βιβλιοθήκην, τὸν βιβλιοθηκάριον μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ἐν τυπογραφεῖον, καὶ τὰ παρεπόμενα· καὶ δύναται κατόπι τὸ ἔθνος νὰ ἀγοράσῃ τὰ κατασκευασθέντα, διὰ γαιῶν καλῶν, ἀντιπαραχωρουμένων εἰς τὴν κυριότητά σου. Ἂν συναισθάνεσαι λοιπὸν δύναμιν εἰς πρᾶξιν τοῦ τοιούτου, ἰδὲ νὰ εὕρῃς ἢ εἰς Κέρκυραν ἢ εἰς Ζάκυνθον καὶ δύω πρωτομάστορας διὰ τὸ κτίριον, διότι ἐδῶ ὀλίγους ἔχομεν, ὅθεν καὶ πληρόνονται καὶ κλέπτουσι γενναίως, δίδοντες νόμον, καθὸ ὀλίγοι.

Αὕτη εἶναι πᾶσα ἡ γνώμη μου· σὺ δὲ ποίησον ὅπως ὁ Θεὸς σε φωτίσῃ, μὴ ἀμφιβάλλων περὶ τῆς πιστῆς μου φιλίας.

Τῷ Κ. Κόμητι Πανίνῳ, Προσέδρῳ τῆς Ρωσσίας.

Ναυπλίῳ, 3 νοεμβρίου 1829.

Μετὰ σπουδῆς ἀπαντῶμεν πρὸς τὴν ὑμετέραν γραφὴν τῆς 29 ὀκτωβρίου, δι' ἧς μᾶς μεταδίδετε ἐκ προσταγῆς τῆς αὐλῆς σας τήν τε εἰρηναίαν συνθήκην τὴν ἐν Ἀδριανουπόλει γενομένην τῇ 2 σεπτεμβρίου καὶ τὸ μετ' αὐτὴν κήρυγμα.

Ἐν δύω μεγαλοδόξοις ἐκστρατείαις ὁ Ρωσσικὸς στρατὸς νέους στεφάνους ἐθέρισεν, ἐν ἀνδρίᾳ καὶ πειθαρχίᾳ βαδίσας ἀπὸ νίκης εἰς νίκην, καὶ μόλις ὑπὸ τῆς μεγαλοψύχου μετριότητος τοῦ αὐτοκράτορος ἐπισχεθείς· ἐφ' ᾧ τά, τε εὐνομούμενα ἔθνη καὶ αὐτοὶ οἱ Ὀθωμανοὶ ἐξεπλάγησαν.

Παρέπεται δὲ αἴσιος καρπὸς τοσούτων εὐρώστων ἀγώνων ἡ ἀναψυχὴ πολυαρίθμου χριστιανικοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ Ἑλλάς, καὶ πρὶν ὑπερευεργετηθεῖσα παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, μετὰ μυρίας εὐγνωμοσύνης ἠσπάσατο τὸ εἰδικώτερον τῆς συνθήκης ἄρθρον, τὸ μηχανώμενον τὴν κατάπαυσιν τῶν σχετλίων καὶ μακρῶν αὐτῆς ἀμηχανιῶν.

Εἴθε λοιπὸν αἱ φιλάνθρωποι βουλαὶ τῆς τε αὐτοκρατορικῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος καὶ τῶν σεβαστῶν συμμάχων πληρωθῶσιν ἐν τάχει! Καὶ εἴθε διὰ τῆς σπουδαίας κρίσεως τῶν τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων ἐπιστέψωσι καὶ καταστηρίξωσιν ἀξίως τὸ ἔργον ὑπὲρ οὗ πολλὰ καὶ γενναῖα κατέβαλον!

Τοιαῦτα καὶ εὐχόμενοι καὶ ἐλπίζοντες, σᾶς παρακαλοῦμεν, κύριε Κόμη, νὰ τὰ στήσετε πρὸ τῶν ποδῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος μετὰ τῆς δωροφορίας τῆς ἡμετέρας ἐγκαρδίου εὐγνωμοσύνης.

Τῷ Ἐκτάκτῳ Ἐπιτρόπῳ Ἀργολίδος.

Ναυπλίῳ, 3 νοεμβρίου 1829.

Ἐπειδὴ ἡ χήρα τοῦ στρατηγοῦ Στουρνάρη (*) μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτῆς διατελεῖ πενομένη δεινῶς καὶ μετὰ τὰ πολλάκις δοθέντα παρ' ἡμῶν εἰς αὐτὴν βοηθήματα, ἐπιθυμοῦντες νὰ τὴν ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ τῆς τοιαύτης στερήσεως καὶ στενοχωρίας, σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ συσκεφθῆτε μετά τε τοῦ ἱερέως τοῦ τακτοῦ σώματος καὶ μετὰ τοῦ Κ. Μαυρομάτη πρὸς ἐκτέλεσιν ἀνυπέρθετον τῶν ἑπομένων.

ά. Νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν χήραν Στουρνάρη καὶ εἰς τὰς θυγατέρας αὐτῆς ὑποκάμισα καὶ φορέματα.

β'. Νὰ τῇ χορηγῶνται κατὰ μῆνα τριακόσια γρόσια ἕως ὅτου δυνηθῇ ἡ κυβέρνησις νὰ προνοήσῃ εὐπρεπέστερον καὶ ὁριστικώτερον τὰ περὶ αὐτῆς.

γ'. Ἐκ τῶν τριακοσίων γροσίων ἡ ἐπιτροπὴ θέλει τῇ εὑρεῖ καὶ κατοικίαν, ὁ δὲ οἶκος ἐν ᾧ σήμερον κατοικεῖ, θέλει ἀποδοθῆ εἰς τὴν κυβέρνησιν.

Ὅταν δὲ ἡ ἐπιτροπὴ μᾶς παραστήσῃ τὸν τελευταῖον λογαριασμὸν τῶν ἐξοδευθησομένων πρὸς ἀποστολὴν τῶν πτωχῶν οἰκογενειῶν εἰς τὴν πατρίδα των, νὰ προσθέσῃ καὶ τὰ ἐπὶ τούτῳ ἔξοδα τῆς Στουρνάραινας.

Τῷ Συνταγματάρχῃ Κ. Πίσᾳ, Ἐπιφρουράρχῳ Ναυπλίου.

Ναυπλίῳ, 6 νοεμβρίου 1829.

Ἀσπασιώτατα σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰς περὶ τὰ πλανητεύοντα καὶ

(*) Πεσόντος κατὰ τὴν ἡρωϊκὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου.

διαφθειρόμενα παιδία φροντίδας σας, καὶ τὸν τύπον ἀποδέχομαι ὃν προτίθεσθε νὰ ἀκολουθήσετε ἵνα παιδαγωγήσετε καὶ ἀναδείξετε αὐτὰ χρησίμους ἀνθρώπους εἰς τὸν τόπον αὐτῶν, καὶ πολλὴν χάριν σᾶς γνωρίζω διὰ τὰς οἰκονομικὰς προνοίας ἐξ ὧν μηχανᾶσθε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ τοιούτου σχεδίου.

Καθ' ὃν μοι στέλλετε λογαριασμὸν, 367 δίστηλα σᾶς μένουσι νὰ ἐξοδεύσετε διὰ τὸν νοέμβριον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ περιποίησις τεσσαράκοντα τεσσάρων παιδίων ἀπαιτεῖ, κατὰ τὸν ἐγγύτατον ὑπολογισμὸν, περὶ τὰ 600 δίστηλα κατὰ μῆνα, διατάσσεται ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γραμματεὺς τῆς κυβερνήσεως νὰ σᾶς ἐγχειρίσῃ 233 δίστηλα εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἐξόδων τοῦ νοεμβρίου.

Καὶ ἂς φθάσῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν φροντιζομένων παιδίων καὶ μέχρι τῶν ἑξήκοντα, ἂν εὑρεθῶσι καὶ ἄλλα ἄξια τῆς αὐτῆς φροντίδος.

Ὑμεῖς δὲ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς θέλετε παριστᾷ τὸν λογαριασμόν σας εἰς τὸν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν γραμματέα, καὶ λαμβάνει παρ' αὐτοῦ τὴν δαπάνην τοῦ ἑπομένου μηνός.

Καὶ ἐπὶ τῇ συστάσει τοῦ τοιούτου ἐπιμελήματος, ὠφελιμωτάτου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ κυβέρνησις ὄχι μόνον ἐκ τοῦ προχείρου σᾶς εὐγνωμονεῖ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μέλλον, ἅμα δραξαμένη τῆς εὐκαιρίας, θέλει σᾶς ἀποδείξῃ τρανώτερον τὴν αὐτῆς διάθεσιν (*).

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 8 νοεμβρίου 1829.

Τὸ Γαλλικὸν βρίκιον *Τύχαιον*, ὑπὸ τοῦ Κ. Δασινιῆ πλοιαρχούμενον, φθάσαν ἐνταῦθα τῇ 6 τοῦ τρέχοντος, μοὶ ἔφερε τὰ γράμ-

---

(*) Ὁ συνταγματάρχης Πίσας συνάξας τὰ παιδία ἐκεῖνα, ἐπιμελεῖτο μετὰ πολλῆς οἰκονομίας τὴν διδασκαλίαν, τροφὴν καὶ ἐνδυμασίαν αὐτῶν, ὡς ὀρφανοτροφεῖον δεύτερον τοῦτο καταβαλών.

ματά σας τῇ 26 ὀκτωβρίου (Ν.), καὶ μετ' αὐτῶν 700,000 φράγκα.

Αὕτη ἡ βοήθεια σώζει πρὸς τὸ παρὸν τὴν Ἑλλάδα· ἡ δὲ κυβέρνησις αὐτῆς, λαμβάνουσα καὶ τὰ λοιπὰ, ἤτοι τὸ συμπλήρωμα τοῦ νὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου ὅπερ ἐζήτησεν, ἀνέτως πλέον θέλει δυνηθῇ νὰ περιμείνῃ τὴν χρῆσιν τῶν πόρων καὶ τῆς οἰκονομικῆς πίστεως τῶν εἰς τὸ ἐρχόμενον ἔτος προσδοκωμένων ἐκ τοῦ δανείου.

Ἀλλὰ χωρὶς τῶν τοιούτων ὑποστηριγμάτων οὐδεμία ὑπηρεσία δύναται μέχρι τότε νὰ βασταχθῇ. Οἱ μὲν στρατιῶται καὶ ναῦται, μείναντες ἄνευ ἄρτου καὶ ὀψωνίου, προχείρως θέλουσιν ἐκπέσῃ εἰς ληστείαν καὶ πειρατείαν, ὁ δὲ φιλήσυχος γεωργὸς πάλιν θέλει ἐγκαταλείψῃ τὴν ἑστίαν του μόλις ἀνεγειρομένην, καὶ φόβου καταλαβόντος τὸ πᾶν, ὁ λαὸς νομίσει ὅτι καὶ πάλιν ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ κραταιοτέρου, καὶ τότε καὶ οἱ κακοπράγμονες καὶ οἱ παρ' ἡμῖν πολλοὶ παντουργοὶ, ἐμψυχωθέντες, ἐμψυχώσουσι καὶ τοὺς ἀρχαίους αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἀναρχίας ἑταίρους, καὶ τὴν ἀπροσδόκητον τῆς Γαλλικῆς μόρας ἀναχώρησιν ἐξεργαζόμενοι πρὸς ὄφελος τῶν κακίστων σκοπῶν των, ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἀναβυθίσουσι τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν ἀκοσμίαν καὶ ἀναρχίαν, καθ' ἣν ὅλος ὁ καρπὸς τῶν εὐγενῶν καταβολῶν τῶν σεβαστῶν αὐτῆς εὐεργετῶν θέλει ἀπολεσθῇ.

Εἰς τοιαῦτα ἤθελαν καταντήσῃ τὰ τοῦ τόπου καὶ κατ' αὐτὸν τὸν νοέμβριον, ἐὰν δὲν ἤρχετο ἡ βοήθεια ἡ παρὰ τῆς ὑμετέρας γενναιοψυχίας ἀποσταλεῖσα, καὶ εἰς τοιαῦτα θέλουσι καταντήσῃ, ἂν δὲν λάβωμεν κατὰ τὸν δεκέμβριον τὸ συμπλήρωμα τοῦ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου, καὶ ἂν τὸ δάνειον δὲν διαπραχθῇ κατ' ἀρχὰς τοῦ νέου ἔτους.

Ταῦτα καταμαθόντες, βλέπετε ἡλίκον ἀγαθὸν ἔργον ἠρχίσατε, καὶ ὁπόσον κατεπείγει ἡ αὐτοῦ ἀποτέλεσις.

Ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς, ἄγων τὴν ὑμετέραν ψυχὴν νὰ βοηθήσῃ τὸν τόπον τοῦτον ἐκ τῶν ἰδίων ἐν ἀκμῇ καιροῦ καθ' ἣν ἀδέξιοι περιστάσεις ὑποβραδύνουσι τὰς ἀποφάσεις τοῦ, τε ὑπουργείου τοῦ χριστιανικωτάτου βασιλέως καὶ τοῦ Κ. πρεσβευτοῦ τῆς Ῥωσσίας· καὶ ὁ Θεὸς θέλει μᾶς ἐπισκεφθῇ καὶ πάλιν, ἐμπνέων εἰς τοὺς εὐεργέτας

τῆς Ἑλλάδος ἄνακτας θέλησιν πρὸ παροχὴν τῶν παρ' ἡμῶν αἰτουμένων. Ὅθεν καὶ θέλετε πληρωθῆ διὰ τὰ καταβληθέντα, καὶ θέλετε μᾶς στειλῃ εἰς ἕνα μῆνα τά, τε λοιπὰ 800,000 φράγκα καὶ τὴν εἴδησιν τῆς διαπράξεως τοῦ δανείου.

Ἐὰν ὅμως ἄλλως συμβῇ, τότε νέα καταστροφὴ ἐπέρχεται ἐπὶ τοῦτον τὸν τόπον, ἐπὶ τῇ ὁποίᾳ δὲν ἔχει πλέον εὐθύνην ἡ αὐτοῦ κυβέρνησις· καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις.

Ὁ Κ. Βάρων Ῥουὰν μοὶ ἀγγέλλει ὅτι τὰ παραχωρηθέντα παρὰ τοῦ Γαλλικοῦ στρατεύματος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν πολεμικὰ πράγματα καὶ σκεύη ἐσκέπασαν ἢ καὶ ὑπερέβησαν τὰ περιμενόμενα καθυστεροῦντα χορηγήματα, τῶν ὁποίων οὐδὲ γνωρίζω τὸ ποσόν. Ἂν αὐτὰ ἦναι τὰ 6,000,000, ἐπειδὴ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις δὲν ἔλαβε μετρητὰ εἰμὴ 3,000,000 καὶ ἥμισυ, τότε τὰ λοιπὰ 2,000,000 καὶ ἥμισυ γίνονται τιμὴ τῶν παραχωρηθέντων πραγμάτων. Μοὶ γράφουσι δὲ ὅτι θέλουσι κάμῃ τὸν ξεκαθαρισμόν. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἔλαβε μὲν τουφέκια, ἵππους, ῥοῦχον, πανία, σκεπάσματα, ἀλλ' ἤλπιζεν ὅτι τὰ τουφέκια κἂν καὶ τὸ πυροβολικὸν καὶ ἡ πολεμικὴ ὕλη ἤθελον μείνῃ ἐκτὸς τοῦ λογαριασμοῦ, μόνα δὲ τὰ τοῦ ἱματισμοῦ καὶ οἱ ἵπποι ἤθελον πληρωθῆ ἐκ τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων. Ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ τὰ πάντα προέρχονται ἐκ τῆς μεγαλοδωρίας τοῦ βασιλέως, ἡ Ἑλλὰς σέβεται τὰς ἀποφάσεις τοῦ ὑπουργείου του, καὶ πάντοτε εὐλογεῖ τὸ ὄνομα τοῦ σεβαστοῦ αὐτῆς εὐεργέτου.

Μετὰ τοῦτο, ἡ κυβέρνησις ἐπερειδομένη εἰς τὰ πρὸς αὐτὴν διαμηνυθέντα τὸ παρελθὸν ἔτος παρὰ τοῦ ὑπουργείου τοῦ βασιλέως, δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι τὰ κατὰ μῆνα δοθέντα ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου 1,000,000 φράγκα πρὸς διοργάνωσιν τῶν τακτῶν στρατευμάτων, δὲν θέλουσι ληφθῆ ἐκ τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων. Καὶ ὅμως φαίνεται ἤδη ὅτι τῶν χρημάτων τούτων τελειωσάντων, θέλει παύσῃ καὶ ἡ μηνιαία χορήγησις περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους. Τότε λοιπὸν, ὀφείλουσα ἡ κυβέρνησις ἐπαρκέσαι ὄχι μόνον εἰς συντήρησιν τοῦ τακτοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ εἰς σύστασιν ἄλλων ταγμάτων ὑπὲρ ὧν καὶ ἐζήτησε καὶ ἔλα-

δε τὰ τοῦ ἱματισμοῦ, ἔτι δὲ καὶ εἰς θεραπείαν τῶν ἀτάκτων στρατευμάτων καὶ τοῦ ναυτικοῦ, πόθεν δύναται νὰ λάβῃ τοὺς πόρους εἰμὴ ἐξ ὅσων ἐζήτησε βοηθημάτων καὶ ἐκ τοῦ δανείου;

Ἀλλ' ἴσως εἴπωσιν ὅτι ἡ Ἑλλὰς, μὴ ἔχουσα πλέον πόλεμον, δύναται νὰ διαλύσῃ τὰ ἐλαφρά τη; στρατεύματα καὶ νὰ ἀφοπλίσῃ τὰ πλοῖα της. Πρὸς τοῦτο ἀποκρίνομαι ὅτι ἡ Πόρτα ὑπέγραψε μὲν τὴν μετὰ τῆς Ρωσσίας εἰρήνην, ἀλλ' ἡ σχέσις τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Τουρκίαν ἔμεινεν εἰσέτι ἀόριστος. Ὅθεν καὶ Τοῦρκοι καὶ Ἕλληνες ἔνοπλοι μένουσι, καὶ καθ' ἑκάστην ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις μηχανᾶται τρόπους πρὸς ἀποφυγὴν τῶν συγκρούσεων κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν. Ἔπειτα καὶ ἀνακωχὴ ῥητὴ ἂν ὑπῆρχε μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, καὶ τὰ περὶ συνόρων ἂν ἦσαν ἀποφασισμένα, πῶς ἠδύνατο ἡ κυβέρνησις νὰ διαλύσῃ τοὺς Ρουμελιώτας διὰ μιᾶς καὶ νὰ ἀφοπλίσῃ ὅλα τὰ σκάφη, χωρὶς νὰ βλάψῃ καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ τόπου ἡσυχίαν καὶ τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ ἐμπορικὴν ἀσφάλειαν; Διότι, μετὰ λύπης τὸ ἐπαναλαμβάνω, καὶ ληστεία καὶ πειρατεία τότε ἀμέσως παρείποντο.

Ἂν εἶχεν ὅμως χρήματα, ἡ κυβέρνησις ἐδάνειζεν εἰς τοὺς ναυτικοὺς, καὶ αὐτοὶ κινοῦντες ἀπὸ τοὺς λιμένας τὰ ἤδη σπόμενα πλοῖα των, ἐποίουν ἐμπορίαν.

Ἐδάνειζε καὶ εἰς τοὺς Ρουμελιώτας, καὶ αὐτοὶ κατεσκεύαζον καλύβας, ἠγόραζον ζῶα καὶ σπόρους, καὶ γινόμενοι κτηματικοὶ, ἀπείχοντο τῶν ἀλλοτρίων κτημάτων, καὶ ζῶντες ἁπλῶς, ἀπέβαινον πολῖται χρήσιμοι.

Διὰ ταῦτα ἐζήτησα ὥστε, ἅμα διαπραχθέντος τοῦ δανείου, νὰ μᾶς δώσωσιν οἱ δανεισταὶ διὰ μιᾶς 3,000,000, καὶ αἱ μηνιαῖαι δόσεις νὰ μὴ ἦναι κατώτεραι τοῦ 1,000,000.

Ἀκριβολογῶ δὲ, πρὸς τελείαν εἴδησίν σας, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἔχετε διδάξαι τόν τε πρίγγιπα Κ. Πολινιάκον καὶ τὸν κόμητα Κ. Ποτσοδιβόργον, οἵτινες ἐλπίζω ὅτι διασαφήσουσιν ἐπιεικῶς τὰ λεγόμενα πρὸς τοὺς σεβαστοὺς αὐτῶν ἄνακτας· καὶ τότε ἔσται τὸ ἔργον ὑμῶν

πεπληρωμένον, καὶ ἡ καρδία εὐφραινομένη ὅτι μέγα συνετελέσατε εἰς σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ταύτης δὲ τὴν εὐγνωμοσύνην θέλετε ἔχει καὶ πάλιν, ἂν ἐπὶ τούτοις μοὶ προμηθεύσῃ τε ἀκριβεῖς πληροφορίας περί τε τῶν καθυστερούντων χορηγημάτων καὶ τῶν ἐκκαθαρισμῶν εἰς τοὺς ὁποίους φαίνεται ὅτι τὰ γραφεῖα τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου καταγίνονται. Ἔχετε βέβαια ἀντίγραφον μιᾶς πρὸς τὸν Κ. Βάρωνα Ρουὰν ἐπιστολῆς μου, τῆς ὁποίας συνάπτω ἐνταῦθα καὶ ἕτερον, ἵνα ὁδηγηθῆτε καὶ πράξητε κατὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν δραστηριότητα ὑμῶν.

Συνάπτω δὲ καὶ ἴσον τῆς πρὸς ὑμᾶς τελευταίας ἐπιστολῆς μου, ἵνα μὴ ἐπανεξηγῶ τὴν γνώμην μου περὶ τῶν ἀσφαλειῶν ἃς δώσετε εἰς τὰς ἐγγυησαμένας τὸ δάνειον δυνάμεις.

Ἡ Γερουσία θέλει λάβῃ εὐθὺς εἴδησιν τῶν νεαρῶν δειγμάτων τῆς περὶ τὴν Ἑλλάδα μεγαλοψυχίας σας, καὶ τὸ ἔθνος αὐτὸ θέλει ποτὲ σᾶς ἀνομολογήσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ (*).

(*) Εἰς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν συνήπτετο τὸ ἑπόμενον διάγγελμα τῆς Γερουσίας πρὸς τὸν Κ. Ἱππότην Εὐνάρδον.

Ναυπλίῳ 8 νοεμβρίου 1829.

Ἡ κυβέρνησις μᾶς ἐκοίνωσε τὸ ἀπὸ 14 (26) ὀκτωβρίου γράμμα σας, ἐξ οὗ εἴδομεν μετ' ἀνεκφράστου εὐγνωμοσύνης τοὺς ἀγῶνας ὑμῶν πρὸς εὕρεσιν τῶν αἰτηθέντων 1,000,000 καὶ ἡμίσεος φράγκων, μάλιστα δὲ τὴν ἀποστολὴν τῶν 700,000 φράγκων, κατὰ πολλὴν μεγαλοψυχίαν ἐξ ἰδίων ὑμῶν γενομένην.

Ὑμεῖς καὶ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἡμετέρου ἀγῶνος δὲν ἐπαύσατε καταβάλλοντες ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἐνστάσεως, καὶ πρὸ πολλοῦ ἀπελάβετε τὸ σέβας τῶν φίλων τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὴν βαθυτάτην τῶν Ἑλλήνων εὐγνωμοσύνην. Ἀλλὰ τὸ τελευταῖον εὐεργέτημα τοῦτο, ὑπέρτιμον καθιστάμενον διὰ τὴν ἐνεστῶσαν τῆς πατρίδος ἀμηχανίαν, ἀνεξάλειπτον ἐνεχάραξεν εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν τὸ ὑμέτερον ὄνομα, ἐνωθησόμενον τοῦ λοιποῦ μετὰ τῆς αὐτονομίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰς τὰς εὐλογίας τῶν ἐπιγόνων ἡμῶν φθάσον διὰ τῆς ἱστορίας.

Ἡ πατρὶς δὲ ἡμῶν, ἡ τοσαῦτα εὐεργετηθεῖσα ὑπὸ τῆς ὑμετέρας φιλοστοργίας, πέποιθε κατὰ τὸν νοῦν τοῦ διαγγέλματος τοῦ Ἐξοχωτάτου Κυβερνήτου ὅτι διατελέσετε ἐμμερίμνως ἐπιμελούμενοι καὶ πρὸς διάπραξιν τοῦ δανείου καὶ πρὸς ἀποστολὴν προκαταβολῆς, δύω ταῦτα εἰς ἡμᾶς τό γε νῦν ἔχον ἀναγκαιότατα.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 8 νοεμβρίου 1829.

Αἱ 700,000 σου μᾶς σώζουσιν, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, πρὸς τὸ παρόν· καθὼς καὶ αἱ 800,000 τὸ συμπλήρωμα τοῦ 1,000,000 καὶ ἡμίσεος ὅπερ ἐζήτησα, ἂν φθάσωσι τὸν δεκέμβριον, θέλουσι μᾶς εὐκολύνῃ νὰ περιμείνωμεν τὴν διάπραξιν τοῦ δανείου καὶ τὰς πρώτας αὐτοῦ δόσεις.

Ἐν τῷ ἀξιωματικῷ γράμματί μου σοῦ κάμνω τὴν ἐξομολόγησίν μου, ὄχι διὰ σὲ, ἀλλ' ἵνα παραδώσῃς αὐτὴν κατὰ γράμμα εἴς τε τὸν πρίγγιπα Κ. Πολινιάκον καὶ εἰς τὸν ἐπιπρεσβευτὴν τῆς Ρωσσίας.

Δὲν ἔχω σήμερον καιρὸν νὰ ἀποκριθῶ πρὸς τὴν γραφὴν τοῦ πρίγγιπος δι' ἧς μοι ἀναγγέλλει τὴν ἀναχώρησιν τῆς ἐν τοῖς Μεσσηνιακοῖς φρουρίοις ἐφεδρευούσης Γαλλικῆς μόρας, ἄλλως τε καὶ μαθὼν παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Σνεϊδέρου τὰς περὶ τούτου προσταγὰς τοῦ πολεμαρχείου δεκαπέντε περίπου ἡμέρας πρὸ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ πρίγγιπος.

Δὲν σοῦ κρύπτω ὅμως ὅτι ἡ ταχεῖα καὶ ἀπροσδόκητος ἀναχώρησις τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων κάμνει κακὸν ἐντύπωμα παρ' ἡμῖν, ἐξηγουμένη παρὰ τῶν ῥαδιουργῶν κατὰ τὴν οἰκείαν προαίρεσιν. « Ἰδοὺ ἀπόδειξις, λέγουσιν, ὅτι ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία ἀρνοῦνται νὰ ὑποστηρίζωσι τὴν ἐνεστῶσαν τῆς Ἑλλάδος κυβέρνησιν, τουτέστι τὸ ὑποκείμενον τοῦ κόμητος Καποδιστρίου. Ὅθεν οὐδὲ δώσει πλέον χορηγήματα ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἀλλ' ὅλα φυλαχθήσονται διὰ τὸν νέον ἀρχηγὸν ὃν οἱ ἄνακτες ἑτοιμάζουσι τῇ Ἑλλάδι. Στρέψατε λοι-

---

Ἐγγυωμένη δὲ ὑμῖν ἡ Ἑλλὰς τὴν ταχεῖαν ἀπόδοσιν τῆς ἄρτι γενναίως ἐγχειρισθείσης αὐτῇ ποσότητος, σᾶς προσφέρει ἐπὶ τοῦ νῦν δι' ἡμῶν καὶ τὰς λαμπρὰς αὐτῆς εὐχαριστίας. Ὁπόταν δὲ αὐτῆς τὴν τελείαν ἀνόρθωσιν ἐπιτελέσῃ ἡ φιλανθρωποτάτη τῶν συμμαχούντων ἀνάκτων εὐμένεια, τότε δὴ μεριμνήσει καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐγεῖραι ἐπὶ τοῦ ἀρχαισεμνου τούτου ἐδάφους μνημεῖα εἰς ἀΐδιον ὕμνον τῶν μεγαθύμων αὐτῆς εὐεργετῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας Γ. Σισίνης.

Ὁ Γραμματεὺς Μ. Σοῦτσος.

πὸν τὰ νῶτα, καὶ ἀπειθεῖτε εἰς τὸν κυβερνῶντα ὑμᾶς σήμερον· πλεο-
νάζοντες δὲ, καὶ ἀποποιήθητε τοὺς φόρους, καὶ καταπιέσατε αὐτὸν
ἀπαιτοῦντες καθυστεροῦντα καὶ ἀποζημιώσεις· καὶ ἂν σᾶς τὰ δώ-
σῃ, εἶναι κέρδος σας· εἰδὲ μὴ, λάβετε ὑμεῖς αὐτοὶ ὅ,τι δύνασθε».

Τοιαύτας κακεντρεχεῖς εἰσηγήσεις καταγίνονται νὰ διαδώσωσι καὶ
εἰς τὸν λαὸν καὶ εἰς τὸ στράτευμα προσαγωγεῖς ἄνθρωποι, παντοῖοι
τὸ σχῆμα καὶ τὸν χρωματισμόν. Καὶ ἂν μέχρι τοῦδε αὐταὶ οὐδὲν
ἀπετέλεσαν, διότι καὶ οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ναῦται,
γνωστικοὶ ὄντες, βλέπουσιν αὐτὰ τὰ πράγματα, τάχα ἔσαι τοῦτο καὶ
ὅταν ἡ κυβέρνησις ἀδυνατήσῃ νὰ φυλάξῃ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου καὶ
νὰ πληρώσῃ τὸ στράτευμα καὶ τὸ ναυτικόν; Ἂν θέλωσιν οἱ κατὰ τὴν
Εὐρώπην, ἀνατροπὴν καὶ ἀναρχίαν ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἔσονται αὗται ἐπὶ
μακρὰ ἔτη, καὶ ἂς προσέξωσι καλῶς· ἂν ὅμως θέλωσι τὴν ἐκτέλεσιν ἢ μὴ
τῶν συγκειμένων παρὰ τῶν συμμαχουσῶν αὐλῶν, εἰ μὲν τὸ πρῶτον,
ἂς δώσωσιν εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος τρόπους νὰ συμπράξῃ
εἰς τὰ σκοπούμενα, διότι χωρὶς αὐτῆς οὔτε ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ οὔτε βρα-
χυδαπάνως θέλουσιν ἀπαλλαχθῆ· εἰδὲ προαιροῦνται νὰ τὴν ὀλιγω-
ρήσωσι, κάλλιστα ἔχει· εἰπάτωσσαν μόνον τὸ φρονούμενον, μετὰ παρ-
ρησίας καὶ γνησιότητος.

Δὲν ἀγνοῶ ὅτι ἐν Λονδίνῳ παρασκευάζουσι τὰ ὁδηγήματα τὰ δοθη-
σόμενα εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπροσώπους τῶν συμμά-
χων αὐλῶν, ἔτι δὲ σκέπτονται καὶ περὶ ἐκλογῆς τοῦ νέου ἀρχηγοῦ
τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως· ὅθεν καὶ μάλιστα ἐπιθυμῶ ὑπέρ τε τοῦ
τόπου καὶ τοῦ ὁλικοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς δόξης τῶν συμμάχων νὰ στή-
σωσι τὰς περὶ τούτων ἀποφάσεις των ἐπὶ δικαίων ἀρχῶν, ἵνα ὦσιν
εὔκολοι εἰς ἐκτέλεσιν· καὶ ἐπιθυμῶν, ἕτοιμος εἶμαι καὶ τότε νὰ ὑπη-
ρετήσω τὴν Ἑλλάδα ἐν ὁποίᾳ τάξει καὶ προσηγορίᾳ θελήσωσι νὰ μὲ
διορίσωσιν.

Ἐγὼ ἔδωκα τεκμήρια ἐμαυτοῦ ἐν τῷ κύσμῳ, καὶ δὲν ἔχω χρείαν
νὰ δώσω ἄλλα· ὅθεν ἐν ὅσῳ κατὰ συνείδησιν πιστεύω ὅτι ἐκπλη-
ρῶ τὰ χρέη μου, δὲν θέλω ἐκκακήσῃ πρὸς οὐδεμίαν δυσκολίαν, καὶ
θέλω δεχθῆ, πάλιν τὸ ἐπαναλαμβάνω, ὁποίαν θέσιν θελήσωσιν. Ὅταν

ὅμως πεισθῶ ὅτι ἀδυνατῶ νὰ ἀναπαύσω τὴν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐνδειχθεῖσαν καὶ ἔτι φιλοστόργως ἐνδεικνυμένην παρὰ τούτου τοῦ ἔθνους πίστιν, τότε, ἀποστὰς τῶν δημοσίων πραγμάτων, θέλω ζήσῃ ἢ ἐνταῦθα ἢ ἀλλαχοῦ, καθὼς εἰρηνικώτατα ἔζησα καὶ ἐν Γενεύῃ τέσσαρα ἔτη.

Ἐκ τούτων ἔχεις εὐκόλως νοῆσαι ὅτι καὶ εὐχαρίστως θέλω δεχθῆ τὰς ἀποφάσεις τοῦ ἐν Λονδίνῳ συνεδρίου, καὶ πολὺ ἐξ αὐτῶν ἐλπίζω. Ἐὰν αὗται συμφωνῶσι πρὸς τὰ ὄντως συμφέροντα καὶ πρὸς τὰ δικαιώματα, τολμῶ εἰπεῖν, τῆς Ἑλλάδος, χαράν μου θέλω τὸ νομίσῃ ὡς ἄρχων, καὶ ἐκ πάσης δυνάμεως θέλω ἐπιμεληθῆ ἢ ὡς τοιοῦτος ἢ ὡς πολίτης νὰ τὰς ἐκτελέσω καὶ νὰ κατασφαλίσω τοὺς καρποὺς τῶν μακρῶν καὶ αἱματηρῶν τοῦ τόπου τούτου θυσιασμῶν· ἐὰν ὅμως αἱ ἀποφάσεις ἀπάδωσι πρὸς τὰς δικαίας τῆς Ἑλλάδος ἐφέσεις, καὶ σεβόμενος, δὲν θέλω ἀναδεχθῆ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Ἀλλ' ὁ Θεὸς μέγας ἐστὶν, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, καὶ πέπεισο ὅτι κατὰ τοὺς οἰκτιρμούς του δὲν θέλει ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν σκυθρωπὴν τύχην εἰς ἣν οἱ φαῦλοι αὐτῆς ἐχθροὶ θέλουσι νὰ τὴν καταδικάσωσι.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν κύριον Πρίγκιπα Δε Πολιγνάκ, ὑπουργὸν Γραμματέα τοῦ Κράτους τῆς Χριστιανικωτάτης Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων(*).

Ναυπλίῳ, 9 νοεμβρίου 1829.

Ἡ διακοίνωσις, τὴν ὁποίαν ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης μ' ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ κατευθύνῃ πρὸς ἐμὲ κατὰ τὴν 7 τοῦ ὀκτωβρίου, ἔφθασεν εἰς

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1829, 9 νοεμβρου.

χειράς μου, καθ' ὃν καιρὸν ὁ κύριος στρατηγὸς Σνεϊδέρος, συνεννοηθεὶς μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἐκτελοῦσε τέως τὰς ὁποίας εἶχε λάβει διαταγὰς ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ πολέμου.

Τὰ Ἑλληνικὰ τακτικὰ στρατεύματα μέλλουσι νὰ κατάσχωσι τὰ φρούρια, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἀπεσταλμένη στρατιὰ καταλείπει ἀνεξαλείπτους μνήμας.

Χάρις εἰς τὸ μεγαλόδωρον τοῦ Βασιλέως, εἰς τὴν εὐγενῆ προσπάθειαν, ζῆλον καὶ δραστηριότητα τοῦ κυρίου Μαρεσάλου Μαιζῶν, τοῦ κυρίου στρατηγοῦ Σνεϊδέρου, καὶ ὅλων τῶν ὑπ' αὐτοὺς ὑπηρετησάντων ἀξιωματικῶν, τὰ φρούρια τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Ἀχαΐας ἐπανωρθώθησαν.

Αἱ δύο αὗται ἐπαρχίαι, ἀναδυόμεναι ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων των, ἀρχινοῦν νὰ ζωογονῶνται διὰ τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, καὶ εὐλογοῦσι τοῦ Καρόλου Δεκάτου τὸ σεβαστὸν ὄνομα.

Ἡ παρουσία τῆς τελευταίας Γαλλικῆς μοίρας ἔθετε τὸν κολοφῶνα εἰς τὰς εὐχὰς τῶν κατοίκων τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν, καὶ ἐγένετο ἐνδόσιμον ἐλπίδων εἰς τοὺς λαοὺς τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου καὶ αὐτῶν αἱ εὐχαὶ ἤθελον πληρωθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἐλευθερωτῶν τῆς Χερσονήσου.

Αὐτὸ ἔγεινεν ἑτέρως, καὶ οἱ Ἕλληνες, ὅσον καὶ ἂν ἄχθωνται, δὲν θέλουν δυνηθῆ ποτε νὰ ἐκφράσωσι κατ' ἀξίαν τὰ ἐνδόμυχά των αἰσθήματα περὶ τῶν εὐεργεσιῶν, τὰς ὁποίας ἀπέλαβον παρὰ τῆς ἀπεσταλμένης στρατιᾶς.

Ὁ κύριος στρατηγὸς Σνεϊδέρος ἔπεται ἀναμφιβόλως νὰ ἔδωκε λόγον εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ πολέμου περὶ τῶν αἰτήσεων, τὰς ὁποίας ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις τὸν διεύθυνε διὰ νὰ ἀπολάβῃ τὴν παράτασιν τῆς διαμονῆς τόσον τοῦ λόχου τῶν μηχανοποιῶν, ὅσον καὶ ἀξιωματικῶν τινων ἀφεύκτως ἀναγκαίων εἰς τὴν παγίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν νέων μας στρατιωτικῶν διατάξεων.

Ὁ κύριος Βαρὼν Δε Ρουὰν ἔπεται ὅτι δὲν ἄφησε καὶ αὐτὸς ἀγνώστους εἰς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα τὰς ὁποίας τὸν διεκοίνωσα παρατηρήσεις ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐμβριθῆ ζητήματα περὶ τῶν καθυστε-

ρησάντων βοηθημάτων, περὶ τῆς μηνιαίας βοηθείας τὸν ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων, καὶ περὶ τοῦ δανείου.

Ἂς μὲ ἐπιτρέψῃ ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης νὰ ἐξαιτηθῶ τὰς μεσολαβήσεις της παρὰ τῇ αὐτοῦ Μεγαλειότητι, τῷ Βασιλεῖ, διὰ νὰ ἀποφασισθῶσιν αὐτὰ τὰ ζητήματα κατὰ τρόπον εὐνοϊκὸν πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Ἂν τὰ μέλη τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς παρατείνωσι τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα διατριβήν των καθ' ἣν ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης μᾶς δίδει περὶ τούτου ἐλπίδα, ἡ κυβέρνησις δὲν θέλει παραμελήσει οὐδὲν διὰ νὰ προμηθεύσῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιτροπὴν τὰ μέσα τοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεύνας της.

Δὲν θέλει παύσει ὡσαύτως νὰ φέρεται μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς σχεδιογράφους, τῶν ὁποίων τὸ ἔργον ἐπίσης δύσκολον καὶ σπουδαῖον, δὲν ἤθελεν εἰμὴ διὰ χρόνου μακροῦ καὶ πόνου πολλοῦ ἀπαρτισθῇ.

Ἡ Ἑλλὰς, αἰσθανομένη κατ' ἔκτασιν πόσον ὁ πεφωτισμένος πολιτισμὸς τῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης μέλλει νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν ἐπανόρθωσίν της, διατιμᾷ πᾶν ὅ,τι τέως ὀφείλει εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἐκ τῶν Γάλλων εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀφοσιώσαντες εἰς αὐτὴν ζῆλον εὐγενῆ ἀσμένως εἰσέτι θέλουν τὴν χορηγήσει τὴν ἐκ τῶν πλεονεκτημάτων καὶ τῶν φώτων των βοήθειαν.

Ἡ γενναιόψυχος εὔνοια, τῆς ὁποίας τόσον πολυάριθμα τεκμήρια εὐηρεστήθη ὁ Βασιλεὺς νὰ δώσῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας, μᾶς ἐπελπίζει, ὅτι συμφώνως μετὰ τῶν σεβαστῶν Συμμάχων του ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης θέλει ἀποφασίσει περὶ τῆς τύχης τοῦ δυστυχοῦς αὐτοῦ ἔθνους, εἰς τρόπον ὥστε αὐτὸ νὰ γενῇ ἱκανὸν νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς εὐεργέτας του ἐνδείξεις τῆς δικαίας καὶ ἀθανάτου εὐγνωμοσύνης του.

Ὅσον τὸ ἀπὸ μέρους μου, δυσκόλως ἤθελον δυνηθῇ νὰ ἐκφράσω πρὸς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα πόσον σεμνύνομαι διὰ τὴν εὐμένειαν μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Βασιλεὺς καταδέχεται νὰ μὲ τιμᾷ.

Ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης ἐμπορεῖ νὰ διαβεβαιώσῃ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ὅτι ἤθελα εἶσθαι εὐτυχὴς, ἐὰν ἐκπληρῶν τὰ ἱερὰ χρέη, τὰ

ὁποῖα μὲ ἐπιβάλλει ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν συμπολιτῶν μου, ἐδυνάμην νὰ ἐξακολουθῶ τὸ νὰ γίνωμαι ἐπάξιος τῆς σεβαςῆς αὐτοῦ διαθέσεως.

Δράττω μετὰ σπουδῆς τὴν εὐκαιρίαν ταύτην τοῦ νὰ σᾶς προσφέρω τὴν βεβαίωσιν τῆς ὑψηλῆς ὑπολήψεώς μου.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Ναυπλίῳ, 15 νοεμβρίου 1829.

Ἐν ᾧ ἔμελλον νὰ εὐχαριστήσω τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα διὰ τὸ γράμμα τῆς 18 (Ν.), λαμβάνω τὸ τῆς 19, δι' οὗ μοι ἀγγέλλεται τοῦ Νεοκάστρου ἡ συμφορὰ (*), βλάβη ἀξιοδάκρυτος, καὶ διὰ τὸ ἄπορον τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἀδιόρθωτος, προστιθεμένη εἰς τὰς ἀχθεινὰς δυσχερείας ὅσας γεννᾷ ἡ ἀναχώρησις τῶν ὑμετέρων στρατευμάτων ἐκ τῆς Πελοποννήσου.

Καὶ βέβαια ἅμα λαβὼν τὸ γράμμα σας ἀνεχώρουν ἐπὶ τὴν Μοθώνην, ἂν δέν με ἐκράτουν περιστάσεις τινὲς τὰς ὁποίας ὁ στρατηγὸς Τρέζελος δηλώσει εἰς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα. Ἐλπίζω ὅμως νὰ τὸ κατορθώσω μετ' οὐ πολὺ, ἵνα συνομιλήσω μετ' αὐτῆς περί τε τοῦ τρόπου τῆς συστάσεως τῆς ἐν Νεοκάστρῳ φρουρᾶς, καὶ περὶ τῆς αἰτήσεως ἣν τολμήσω ἀποτεῖναι πρὸς τὸν εὐμενέστατον καὶ μεγαλοψυχότατον βασιλέα ὑπὲρ ἐπανορθώσεως τοῦ τηλικούτου δυστυχήματος.

Δίδονται δὲ ἐν τοσούτῳ εἰς τὸν προσωρινὸν Διοικητὴν ῥηταὶ προσταγαὶ νὰ ἐκμαρτυρήσῃ ἐκ τῶν ἐνόντων πρὸς τὸν γαλλικὸν στρατὸν τὴν βαρεῖαν λύπην τοῦ ἔθνους διὰ τὸν θάνατον τοσούτων ἀλκίμων ἀνδρῶν, καὶ διὰ τὰς ἀλγηδόνας τῶν πληγωθέντων καὶ πασχόντων ἐπὶ τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἐλευθερωθέντος ἐδάφους.

Καὶ ἐγὼ εὐτυχὴς ἔσομαι ὅταν δυνηθῶ νὰ ἐκπληρώσω τὸ αὐτὸ χρέος.

(*) Ἡ ἔκρηξις τῆς πυριτιδοθήκης, ἀναφθείσης ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ.

Τῷ Κ. Ῥάμφῳ, Προσωρινῷ Διοικητῇ Μεσσηνίας.

Ναυπλίῳ, 15 νοεμβρίου 1829.

Τὸ γράμμα σας τῆς 8 συνέτριψεν ἡμῶν τὰ σπλάγχνα, ἀγγέλλον τὸ τραῦμα τοῦ Νεοκάστρου, συμβαῖνον ἐν καιρῷ ἀκμαίῳ καὶ δυσχερεῖ, ὁπότε καὶ διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων ἀδυνατοῦμεν ὅλως σχεδὸν νὰ τὸ θεραπεύσωμεν. Ἀλλ' ὅμως μὴ θέλοντες νὰ δουλωθῶμεν εἰς τὴν ἀθυμίαν, φροντίσομεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἔλθωμεν αὐτόσε πρὶν τῆς ἀπάρσεως τοῦ στρατηγοῦ, ἵνα συσκεφθῶμεν μετ' αὐτοῦ οὐ μόνον περὶ τοῦ πῶς νὰ συστήσωμεν προσωρινῶς τὴν ἐν Νεοκάστρῳ φρουράν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν προνοητέων εἰς ἐπανόρθωσιν τοῦ φρουρίου· περὶ ὧν καὶ γράφω πρὸς τὸν στρατηγὸν ἐν τῷ ὧδε συναπτομένῳ γράμματι.

Ὑμεῖς δ' ἐντοσούτῳ πολὺ θέλετε μᾶς εὐχαριστήσῃ ἐπιμελούμενοι ἀνενδεέστατα καὶ συντονώτατα ἵνα ἀναλάβετε τό,τε πυροβολικὸν καὶ τὰ ἄλλα τὰ καταχωσθέντα ὑπὸ τῶν συντριμμάτων.

Ἔστω δὲ πρὸς τούτοις ἰδιαίτερον ὑμῶν ἐπιμέλημα τὸ ἐκδηλῶσαι πρὸς τὸν γαλλικὸν στρατὸν τὴν πικρὰν ἡμῶν λύπην διά τε τὸν θάνατον τοσούτων γενναίων ἀνδρῶν καὶ διὰ τὰ πάθη τῶν πληγωθέντων. Μάλιστα δὲ κρίνομεν πρέπον νὰ τελέσετε διὰ τοῦ ἀρχιερέως καὶ μνημόσυνον μετὰ πολλῆς παρασκευῆς ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων.

Καὶ τέλος σᾶς παραγγέλλομεν νὰ παρέξετε εἰς τοὺς διευθυντὰς τῶν νοσοκομείων πᾶν ὅ,τι βοήθημα καὶ ὁποίαν ἀναψυχὴν σᾶς ζητήσωσιν ὑπὲρ τῶν πληγωμένων.

Τοῖς Ἐκτάκτοις Ἐπιτρόποις καὶ Προσωρινοῖς Διοικηταῖς.

Ναυπλίῳ, 18 νοεμβρίου 1829.

Δὲν ἀγνοεῖτε, κύριοι, ὅτι ἡ ἐν Ἄργει ἐθνικὴ συνέλευσις διὰ τοῦ τρίτου αὐτῆς ψηφίσματος τῆς 26 ἰουλίου ἐθέσπισεν ἵνα φροντίσῃ ἡ κυβέρνησις,

ά. Νὰ καταστήσῃ, ἅμα ἐκπνεύσαντος τοῦ τρέχοντος ἔτους, τὴν ἐπιδιανομὴν τῶν φόρων καὶ τῶν τελωνημάτων ὅσον δυνατὸν ἰσοδίκαιον καὶ ἰσόνομον.

β΄. Νὰ καταργήσῃ τὸ τριτοδέκατον χωρὶς νὰ στερήσῃ τὸ ταμεῖον τῶν ἀπὸ τούτου πόρων.

γ΄. Νὰ κατασκευάσῃ τρόπον εἰσπράξεως τὸν συμφορώτατον μὲν εἰς τὸν ταμεῖον, εἰς δὲ τοὺς πολίτας τὸν ἀλυπότατον.

Ἡ κυβέρνησις ἵνα ἀναλάβῃ μετὰ τῆς γερουσίας τὴν σύνταξιν νέου κανονισμοῦ κατὰ τὰς προδηλωθείσας ἀρχὰς καὶ κατὰ τὴν ἔφεσιν τοῦ ἔθνους, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ἀκριβῆ ἀποσημείωσιν τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν τε ἐθνικῶν καὶ ἰδιωτικῶν κτημάτων· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἔργον, καιρὸν ἀπαιτοῦν, οὐδὲ δύναται, καὶ ἀρξάμενον, νὰ τελειώσῃ πρὸ τοῦ μαρτίου, ὅτε τὸ νέον οἰκονομικὸν σύστημα ὀφείλει νὰ ἐμβῇ εἰς ἐνέργειαν.

Θέλοντες ὅμως νὰ πληρώσωμεν τὰς βουλὰς τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως κατὰ τὴν αὐτὴν διορίαν διὰ προσωρινοῦ κἄν τινος κανονισμοῦ, χρήζομεν ἀπαραιτήτως τινῶν πληροφορημάτων, καὶ θέλομεν νὰ μᾶς τὰ πορίσετε ἄνευ ἀναβολῆς, ἀκολουθοῦντες τὴν ἐφεξῆς καθοδήγησιν.

Νὰ διορίσετε εὐθὺς ἐπιτροπὴν δώδεκα πολιτῶν τῶν σεμνοτάτων ἑκάστης τῶν ὑφ' ὑμᾶς ἐπαρχιῶν, ἐξ ὧν τέσσαρες ἔστωσαν ἐκ τῶν πόλεων, τέσσαρες ἐκ τῶν προαστείων, καὶ τέσσαρες ἐκ τῶν χωρίων.

Οὗτοι θέλουσι παραστήσῃ εἰς ὑμᾶς ἐντὸς τοῦ δεκεμβρίου ἔκθεσιν περιέχουσαν τὰ ἑπόμενα.

ά. Ὀνομαστικὴν σημείωσιν ὅλων τῶν κτηματιῶν ἑκάστου χωρίου, προαστείων, καὶ πόλεων.

β΄. Εἰς ἕκαστον ὄνομα παρασημειούσθω καὶ ἡ ποσότης τοῦ ἐτησίου εἰσοδήματος τῆς ἰδιοκτησίας, ἤτε θέσις καὶ τὸ ὄνομα ταύτης.

γ΄. Ἂν ὁ αὐτὸς ἰδιοκτήτωρ ἐργάζεται καὶ κτήματα ἐθνικά, ἂς προστεθῇ καὶ τούτων ἡ θέσις, ἡ ἔκτασις, καὶ τὸ προϊόν.

δ΄. Καὶ οἱ ἐργαζόμενοι δὲ μόνα ἐθνικὰ κτήματα πολῖται, μὴ ἔχοντες ἴδια, καὶ αὐτοὶ ἂς σημειωθῶσιν εἰς τὸν ὀνομαστικὸν κατάλογον, μετὰ τῆς θέσεως, ἐκτάσεως, καὶ προσόδου τῶν γεωργουμένων.

Ἡ ἐπιτροπὴ δὲ, πρὸς τὸ ἐγγύτατον ἐκτιμῶσα τὰ εἰσοδήματα, ἂς λάβῃ ὡς μέσον ὅρον τὰ τῶν δύω τελευταίων ἐτῶν.

Ὑπακούεται ὅτι τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς δύνανται νὰ συμβουλευθῶσιν ἐπὶ τοῦ ἔργου των καὶ ὁποῖον ἂν ἐκ τῶν ἄλλων πολιτῶν ἔχωσιν εἰς ὑπόληψιν.

Συνεστήσαμεν δὲ πρὸς εὐκολίαν τῆς ἐπιτροπῆς τὸν παρασυναπτόμενον πίνακα κεχωρισμένον εἰς ὀκτὼ στήλας, καθ' ἑκάστην τῶν ὁποίων δύναται νὰ σημειώσῃ τὰς παρατηρήσεις αὐτῆς.

Οὐδὲ φρονεῖ ἡ κυβέρνησις νὰ κοπιάσῃ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ δώσῃ τὸν καιρὸν αὐτῆς ἄνευ δικαίας τινὸς ἀντιμισθίας. Λυτὸ μὲν τὸ νὰ ὠφελήσῃ τὴν ἐπαρχίαν, συντελοῦσα εἰς ἀναῤῥύθμισιν παρὰ πάντων ἐπιθυμητὴν, θέλει ἤδη εἶσθαι εἰς τὴν ἐπιτροπὴν μισθὸν ἱκανός· ἀλλ' ἡ κυβέρνησις θέλει λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιτρόπων, καὶ ἵνα διορίσῃ αὐτοὺς εἰς διοικητικὰς θέσεις, καὶ ἵνα, ὁπόταν ἐμβῇ εἰς ἐνέργειαν τὸ νέον σύστημα, καὶ οἱ πόροι τῆς πολιτείας τὸ συγχωρήσωσι, προσφέρῃ εἰς ἕκαστον αὐτῶν καί τινα χρηματικὴν ἀνταπόδοσιν.

Τῇ Γερουσίᾳ.

Ναυπλίῳ, 22 νοεμβρίου 1829.

Ἐμελετήσαμεν μετ' ἐπιστασίας τὸ προβούλευμα ὅπερ μᾶς διεβιβάσατε διὰ τοῦ διαγγέλματός σας τῆς 16 τοῦ τρέχοντος ὑπ' ἀρ. 6, καὶ ἀπαντῶμεν ὅτι τὴν μὲν γνώμην τῆς Γερουσίας περὶ νέας κατασκευῆς τῶν κατὰ τὰς ἐπαρχίας, καὶ συστάσεως ἐν ἑκάστῃ ἑνὸς διοικητοῦ καὶ ἑνὸς ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, παντάπασιν ἀποδεχόμεθα καὶ ὠφέλιμον κρίνομεν, φρονοῦμεν δὲ ὅμως ὅτι τὸ τοιοῦτο πολίτευμα οὔτε δυνατὸν εἶναι πρὸς τὸ παρὸν οὔτε πρέπον νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀδιαστόλως ὡς νόμος γενικὸς εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας.

Ἡ διοικητικὴ διαίρεσις τῆς ἐπικρατείας καὶ ὁ διορισμὸς τῶν ἐκτάκτων ἐπιτρόπων ἀπέβλεπον εἰς τὸ νὰ παύσωσι μὲν τὴν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐπικρατοῦσαν ἀναρχίαν, νὰ πορίσωσι δὲ εἰς τὴν κυβέρνησιν σαφεῖς ἐννοίας πρὸς παρασκευὴν βαθμιαίαν καὶ σύστασιν διοικήσεως τελειοτέρας· ὅπερ δύνασθε νὰ βεβαιωθῆτε, ἂν διέλθετε τὰς ἀπὸ 16 ἀπριλίου 1828 δοθείσας γενικὰς ὁδηγίας εἰς τοὺς ἐκτάκτους ἐπιτρόπους.

Οὐδὲ ἀγνοεῖτε, κύριοι, ὅτι ἡ μὲν στερεὰ Ἑλλὰς μόλις ἤδη ἀπαλλάττεται τῆς πολεμικῆς ἀκοσμίας καὶ ταραχῆς, καὶ σήμερον εὑρίσκεται ἐν ὁποίᾳ καταστάσει εὔρισκον τότε τὴν Πελοπόννησον οἱ ἔκτακτοι ἐπίτροποι· ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ αὐτῇ, καὶ πολλὰ ἐπαγωνιζομένων ἡμῶν, εἰτέτι ἡ Μάνη πολὺ λείπεται τῶν καλῶν διοικήσεως περιβεβλημένης μόνον τὸ κηδεμονικὸν κράτος τῶν νόμων· καὶ τρίτον, καὶ τὸ τμῆμα τῶν ἀνατολικῶν Σποράδων οὕτως ἔχει διαθέσεως, ὥστε κατὰ κρείττονας λόγους, μεγάλη καὶ ἐνιάζουσά τις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἡ περὶ αὐτὸ φροντὶς καὶ ἀγρυπνία της κυβερνήσεως.

Τέλος δὲ, ψήφισμα δημοσιευόμενον μετὰ δείξεως ῥητῆς τῶν παρὰ τῆς κυβερνήσεως καταληφθησομένων φρουρίων ἐν ἐπαρχίαις μὴ ἐξουσιαζομέναις ἔτι παρ' αὐτῆς, πόσην αἴσθησιν δὲν ἤθελε κινήσῃ καὶ

ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ἐναντίαν ἴσως ἐπίγε τοῦ παρόντος εἰς τὰ μέγιστα τῶν συμφερόντων αὐτῆς;

Διὰ τούτους πάντας τοὺς λόγους, κύριοι, τὸ παρ' ὑμῶν μεταδοθὲν ψήφισμα μετεβάλομεν εἰς τοῦτο τὸ παρασυναπτόμενον, ἐφ' οὗ καὶ ζητοῦμεν τὴν γνώμην σας.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνειδέρῳ.

Ναυπλίῳ, 25 νοεμβρίου 1829.

Ἔτος ὅλον δὲν παρῆλθεν ἀκόμη ἀφ' οὗ ὁ σεβαστὸς ὑμῶν ἄναξ ἔσπευσε νὰ σᾶς ἐμπιστεύσῃ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ εὐτυχῶς προκαταρχθέντος παρὰ τῆς Γαλλικῆς ἐπιστρατείας ἔργου, καὶ πόσα ὠφελήματα ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ διαστήματι ὠφελήσατε τὴν Ἑλλάδα, λαμπρὸν γίνεται ἐκ τῶν ἐφεξῆς.

Τὰ ἔργα τὰ προεπιχειρηθέντα ἐν τοῖς Μεσσηνιακοῖς φρουρίοις ἀπηρτίσθησαν ἢ συνετελέσθησαν. Οἱ ὑμέτεροι στρατιῶται, κακῶς οἰκοῦντες, πολλῶν στερούμενοι, καὶ τοὺς κινδύνους ὑφιστάμενοι τοῦ κλίματος, νοσώδους γενομένου ἐκ τῶν ὀθωμανικῶν ἐρημώσεων, ἀμιλλωμένως ἐπόνησαν εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν κατεχομένων φρουρίων. Πανταχοῦ κατεσκευάσθη δεόντως τὸ πυροβολικὸν, καὶ τὰ ἀποθέσια (magasins) ἐπλήσθησαν παντοίων ἐφοδίων. Ἐν Μοθώνῃ τὰ παλαιὰ ὀχυρώματα ἐπεσκευάσθησαν, καὶ νέα προτειχίσματα ἀνηγέρθησαν. Τοῦ Νεοκάστρου ἡ ἀκρόπολις ἔλαβε πλήρη ἀμυντικὴν κατασκευὴν διὰ πολλῶν χρημάτων καὶ κόπων, καὶ τὸ μηχανικὸν τοῦ ὑμετέρου στρατοῦ παρεδωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μνημεῖον ἄξιον τῆς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην δόξης αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἡ συμφορὰ τῆς 19 ἐπελθοῦσα, εἰς βαθὺ πένθος ἔρριψε τὴν Ἑλλάδα, ἐν ὀλίγαις στιγμαῖς καταστραφέντος τοῦ καρποῦ τοσούτων μόχθων καὶ καταβολῶν. Καὶ ἐν ᾧ μόνον τὸ ὑφ' ὑμᾶς γενναῖον στράτευμα ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ τὴν τοῦ τραύματος κάκωσιν, καὶ αὐτὸ

ἀνακαλεῖται εἰς τὴν Γαλλίαν ἐκ προσταγῆς τοῦ ὑμετέρου σεβαστοῦ ἄνακτος. Καὶ λοιπὸν μετ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ ὑμεῖς, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα οἱ Ἕλληνες θέλουσι τιμᾷ καὶ γεραίρει ἐν ὅσῳ τιμήσει ὁ κόσμος τὴν ἀνδρίαν καὶ τοῦ ἤθους τὸ γνήσιον, θέλετε λείψῃ ἀπὸ αὐτούς, καὶ ὅλοι οἱ ἄλκιμοι μαχηταὶ, οἵτινες μεθ' ὑμῶν ἀποκατέστησαν τὴν Πελοπόννησον ἀσφαλῆ καὶ αὐτόνομον, θέλουσι μακρυνθῆ τῶν παραλίων αὐτῆς. Δεινὴ παντως ὑπάρχει, μὴ ἀμφιβάλλετε, ἡ θλίψις τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, μὴ δυναμένης νὰ δώσῃ εἰς ὑμᾶς σήμερον τὸ τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης μαρτύριον, ὅπερ ἡ ἐν Ἄργει συνέλευσις ὑπὲρ τῶν γενναίων τῆς Ἑλλάδος προμάχων ἐψήφισεν. Ἀλλ' ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης θελησάτω, παρακαλοῦμεν, βεβαιῶσαι τούς τε στρατιώτας καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ ὑμετέρου στρατοῦ ὅτι τὸ βούλημα τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως ἔσται τετελεσμένον μετ' οὐ πολύ. Νῦν δὲ ἐν μεγάλαις εὐχαῖς τε καὶ εὐλογίαις ὁ εὐγνώμων λαὸς παρακολουθεῖ ὑμᾶς ἕως τῆς ὑμετέρας πατρίδος, τῆς μεγαθύμου Γαλλίας, τῆς διηνεκῆ ἐχεάσης τὰ εὐεργετήματα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 26 νοεμβρίου 1829.

Ἡ κυβέρνησις δὲν δύναται πλέον νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὀγδόου ψηφίσματος τῆς ἐν Ἄργει ἐθνικῆς συνελεύσεως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύστασιν τοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος καὶ τὴν προσφορὰν τῶν παρασήμων αὐτοῦ, ὡς μικρὸν τῆς μεγάλης εὐγνωμοσύνης τοῦ ἔθνους τεκμήριον, εἴς τε τοὺς ναυάρχους τῶν συμμάχων ἀνάκτων καὶ εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον τῆς γαλλικῆς ἐκστρατείας, καὶ εἰς τοὺς παρ' αὐτῶν ὑποδειχθησομένους στρατιωτικούς τε καὶ συνυπηρετικοὺς ἄνδρας, ἔτι δὲ καὶ εἰς τοὺς γενναίους φιλέλληνας τοὺς συμβαλομένους εἰς τὸν τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνα καὶ τὴν ἀνάστασιν.

Διὰ τοῦτο ἀπέστειλα πρὸς τε τὸν Μαρσιάλην Κ. Μαιζῶνα, καὶ

πρὸς τοὺς ναυάρχους κυρίους Κοδριγκτῶνα καὶ Δεριγνῆν καὶ Εὐδενα τὴν ἐγκύκλιον, ἧς ἰδοὺ τὸ ἀντίγραφον, (*) μεθ' ἑνὸς ἀντιτύπου τοῦ ὀγδόου ψηφίσματος τοῦ παρασήμου τοῦ τάγματος, καὶ σημειώσεως ἐξηγητικῆς πρὸς εὔκολον ἐν Παρισίοις κατασκευὴν τῶν τε ἄστρων καὶ τῶν σταυρῶν καὶ τῶν ταινιῶν. Καὶ ὑμεῖς ἐλπίζω ὅτι ἀσμένως θέλετε δεχθῆ τὰ παράσημα τῆς δευτέρας τάξεως, τὰ ὁποῖα ἀγαλλομένως σᾶς προσφέρω ἐν ὀνόματι καὶ ἐκ προσώπου τοῦ ἔθνους τοῦ ἐξαιρέτους εὐεργεσίας καὶ λαβόντος καὶ ἔτι ληψομένου παρ' ὑμῶν.

Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ, ἐν τῷ διαβιβάζειν πρὸς ὑμᾶς τὰ προδηλωθέντα, αἰτοῦμαι παρ' ὑμῶν εὐεργεσίαν τινὰ ἀξιόλογον. Τὰ ἄρθρα 4, 5 καὶ 6 τοῦ ὀγδόου ψηφίσματος δὲν δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι κατὰ τὴν προαίρεσιν τῆς συνελεύσεως, ἄνευ τῆς ὑμετέρας συνεργίας, δεομένης τῆς κυβερνήσεως γνωρίζειν τὰ ὑποκείμενα τὰ κατὰ διαφόρους τόπους διευθύναντα ἢ προεδρεύσαντα τὰς φιλελληνικὰς ἑταιρίας. Ὑμεῖς λοιπὸν ἔχοντες τὰς σχέσεις, δύνασθε νὰ μᾶς δώσετε πλήρη κατάλογον αὐτῶν, καθ' ὃν, ἀποτεινόμενοι πρὸς τοὺς εὐεργετικοὺς ἄνδρας, καὶ προσφέροντες αὐτοῖς τὰ παράσημα, δυνάμεθα νὰ τοὺς ζητήσωμεν τὰ ὀνόματα τῶν ἐν αὐτοῖς μάλιστα συντελεσάντων εἰς εὐόδωσιν τῆς φιλανθρώπου ἐπιχειρήσεως.

Εὐθὺς ἀφ' οὗ ὁ Μαρσιάλης Κ. Μαιζὼν δεχθῇ καὶ θελήσῃ νὰ φορέσῃ τὰ παράσημα τοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος, θέλετε τῷ προσφέρῃ, καὶ μὴ ἀποσταλέντος τοῦ διπλώματος, τὰ τῆς πρώτης τάξεως, παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ σᾶς εἴπῃ καὶ τὰ πρόσωπα ὅσα, ἐκτὸς τῶν στρατηγῶν κυρίων Δεβρῶ καὶ Ἰγονέτου, ἄξια φαίνονται τοῦ τοιούτου εὐγνωμονήματος τῆς Ἑλλάδος.

Οὐδὲν ἔχω νὰ προσθέσω σήμερον εἰς τὰ προγεγραμμένα τῇ 8 (20) νοεμβρίου (ὧν ἰδοὺ τὸ ἀντίγραφον) περὶ τῶν ἐπιστεταλμένων εἰς ὑμᾶς μεγάλων συμφερόντων.

(*) Ἴδε ἀνωτέρω, σελ. 216.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Ἐϋνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 28 νοεμβρίου 1829.

Ἀγαπητέ μου Ἐϋνάρδε, λαμβάνεις σήμερον ἴσον τῆς τελευταίας ἐπιστολῆς μου, καὶ ἀντίγραφον τῆς πρὸς τοὺς κυρίους ναυάρχους καὶ τὸν Μαρσιάλην Μαιζῶνα ἐγκυκλίου μου.

Ὁ Θεὸς ἀπεδοκίμασε τὴν ἀναχώρησιν τῆς γαλλικῆς μόρας ἀπὸ τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων, διότι κεραυνὸς ἐπιπεσὼν ἀνεστάτωσε τὰς πυριτιδοθήκας τοῦ Νεοκάστρου, καὶ μετ' αὐτῶν, καὶ τὰ ὀχυρώματα τὰ ἄριστα πρὸς ἄμυναν κατασκευασθέντα ὑπὸ τῶν τῆς ἐπιστρατείας μηχανικῶν, καὶ μένει λοιπὸν τὸ φρούριον, ἡ κλεὶς τῆς Πελοποννήσου, ἀνοικτὸν ἤδη. Τί θέλουσι κάμῃ τώρα;

Ἀλλ' ὁ στρατηγὸς Σνεϊδερος αὐθορμήτως προκαταλαβὼν τὰς ἐμὰς ἐφέσεις, καὶ ἀπέδειξεν ἤδη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ πολέμου ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὅλως ἀδυνατεῖ νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ φρούριον, καὶ τὴν δαπάνην τῆς ἐπισκευῆς τῷ ἐσημείωσε, καὶ τὸ σχέδιον ταύτης τῷ ἔστειλε. Ταῦτα ὅμως δὲν εἶναι τὸ πᾶν, οὐδὲ μᾶς ἀρκοῦσι τὰ χρήματα μόνα καὶ ὁ μηχανικός, ἀλλὰ χρειαζόμεθα καὶ ἐργάτας εὐτάκτους καὶ ἀξίους, τοὺς ὁποίους δὲν ἔχομεν. Ὁ βασιλεὺς λοιπὸν κάλλιστα ἤθελε στεφανώσῃ τὰ εὐεργετήματα αὐτοῦ, εὐδοκῶν ν' ἀφήσῃ ἔτι ἐπί τινας μῆνας ἢ κἂν ἕως τῆς ἀνοίξεως τὰ ὀλίγα στρατεύματα ὅσα ἀπομένουσιν ἐν τῇ Ἑλλάδι, συμποσούμενα, νομίζω, μόλις εἰς 1500 ἄνδρας.

Γράφω σήμερον πρὸς τὸν Μαρσιάλην Μαιζῶνα, καὶ ἴδε καὶ σὺ τὸν γενναιότατον τοῦτον τῆς Ἑλλάδος φίλον, καὶ ἀγωνίσου νὰ κάμῃς, καθ' ἃς σοι δώσῃ ὁδηγίας, ὅλα τὰ δυνατὰ ἵνα θεραπευθῇ τὸ πάθος τοῦ Νεοκάστρου, μηδὲ καταντήσωσιν ἀνωφελῆ ὅσα ἡ Γαλλία κατέβαλεν εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν Πελοποννησιακῶν φρουρίων.

Ἐνταῦθα οὐδὲ μίαν εἴδησιν ἔχομεν περὶ τῆς μελλούσης ἡμῶν τύχης. Οἱ ἔξωθεν πολυπράγμονες, ὧν ὁ ἀριθμὸς καθ' ἑκάστην αὐξάνει, διασπείρουσι παντοίας φήμας, ἀποτυχούσας μέχρι τοῦ νῦν, διότι ὁ

λαὸς ἡσυχάζει ἐπαναπαυόμενος εἰς τὴν κυβέρνησιν, καὶ καταγινόμενος νὰ διορθώσῃ τὰς ἀθλιότητάς του. Ἀλλὰ δὲν ἐγγυῶμαι καὶ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος, ἐὰν ἡ παροῦσα στενοχωρία διαρκέσῃ, καὶ προσαυξάνεται ὑπὸ προσαγωγέων ἀνθρώπων, λαμβανόντων πολλάκις καὶ χαρακτῆρα ἐμφανέστερον. Ἐκ τούτων τῶν ὀλίγων κατανοεῖς πόσον ἀνυπομόνως περιμένω τὰ γράμματά σου, μηδὲ λαβὼν γράμμα σου ἀπὸ τῆς 26 ὀκτωβρίου. Λάβε παρασυναπτόμενον τὸ πρὸς σὲ γράμμα τῆς Γερουσίας, εἰλικρινέστατα ἀναμαρτυροῦν τὴν ἡμετέραν εὐγνωμοσύνην ἀντὶ τῶν πολλῶν σου καὶ θυμασίων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγώνων.

Ὕστερ. Ἐνταῦθα διαφημίζεται ὅτι ὁ μέλλων κυβερνῆσαι τὴν Ἑλλάδα ἡγεμὼν ἐξελέχθη. Ἂν ἀληθεύῃ, καὶ πλησιάσῃς πρὸς αὐτὸν, παρακίνησέ τον νὰ μᾶς βοηθήσῃ, ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμά σου, διότι, πρὸς τὸ θερίσαι, πρέπει νὰ σπείρῃ. Χαῖρε, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε· φιλῶ τὰς χεῖρας τῆς κυρίας συζύγου σου, καὶ τὴν ἱκετεύω νὰ μᾶς συνδράμῃ. Καὶ δεῦτε, καθὼς σοι εἶπα καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ γράμματί μου, ὁμοῦ τελειώσωμεν τὸν ἀγῶνα, καὶ ἔπειτα ὑπάγωμεν ἀναπαυθῆναι εἰρηνικώτατα παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Γενευαίας λίμνης. Καὶ κατοικήσω ἐν ταῖς γηραιαῖς μου ἡμέραις τὸ δῶμα ἐκεῖνο τὸ *Ἐφυδάτιον (Fleur-d'eau)* (*), ἂν ὁ βορέας μόνον δέν με διώξῃ ἐκεῖθεν. Σοῦ σφίγγω τὴν χεῖρα, καὶ εἶμαι ὅλος σός.

Τῷ Ναυάρχῳ Κ. Δανδόλῳ.

Ναυπλίῳ, 29 νοεμβρίου 1829.

Ὁ Ψαριανὸς Δημήτριος Μεταλιᾶς πέντε ἤδη ἔτη φυλακισμένος εὑρίσκεται εἰς τὸ φρούριον Παλμανουόβαν, καὶ ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ

(*) Οἰκίδιον κείμενον κατὰ τὸ Βωλιὼ παρὰ τὴν ὄχθην τῆς Γενευαίας λίμνης, ὅπερ ὁ Κ. Εὐνάρδος κατασκευάσας ἐμελέτα νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἰωάννην Καποδίστριαν.

δὲν ἔπαυσε ζητοῦσα τὴν συνδρομὴν τῆς κυβερνήσεως πρὸς ἐλευθέρωσιν αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ 1827 ἡ Διοικητικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος ἐκινήθη ὑπὲρ τοῦ δυστυχοῦς, ὡς πληροφορεῖται ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης ἐκ τῆς συναπτομένης περιλήψεως.

Σήμερον δὲ καὶ ἐγὼ ἐπαναλαμβάνω πρὸς ὑμᾶς, κύριε Ναύαρχε, τὰ αὐτὰ κινήματα, ἐλπίζων εὐτυχεστέραν τὴν ἔκβασιν. Διότι, οὐδὲ πειρατεία πλέον ὑπάρχει, καὶ ἐκ τῶν προνοηθέντων παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἀσφαλῶς ἔχει τοῦ λοιποῦ ἡ Εὐρωπαϊκὴ ναυτιλία ἀπὸ τῶν προτέρων κινδύνων τῶν ἐκ τῆς ἀναρχίας προερχομένων· δι' ὃν λόγον καὶ πολλοὶ ἄλλοι φυλακισμένοι, ὡς ὁ ἄθλιος Δημήτριος Μεταλιᾶς, ἔν τε Μελίτῃ καὶ Τολῶνι, ἤδη ἠλευθερώθησαν καὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτῶν.

Τολμῶ λοιπὸν νὰ ἐλπίσω ὅτι δι' ἐνεργείας τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος ἡ αὐτὴ χάρις θέλει δοθῆ καὶ εἰς τὸν ἱκέτην τοῦτον. Ἐγὼ δὲ νέας εὐγνωμοσύνης ἀφορμὰς θέλω λάβῃ ἐκ τῆς εἰσακοῆς τῆς αἰτήσεώς μου καὶ ἐκ τοῦ περὶ τὴν θλιβομένην οἰκογένειαν ἐνδειχθησομένου οἴκτου τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος.

Πρὸς τὸ μέλος τοῦ πολεμικοῦ Ἐπιμελητηρίου κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα.

Σαλαμῖνι, 6 δεκεμβρίου 1829.

Τοῦ Κ. Ριβωπιέρρου, πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσσίας, ἀπερχομένου εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς τὸ συνδιαπράξαι μετὰ τῶν πρέσβεων Γαλλίας τε καὶ Ἀγγλίας τὰ περὶ Ἑλλάδος, καὶ φθάσαντος εἰς Πόρον, καὶ καλοῦντος με ἐκεῖ, ἀναχωρῶ μὲν αὔριον, θέλω ὅμως νὰ νομίζωμαι καὶ ἐνταῦθα παρὼν πρὸς τελείωσιν τῆς μεγάλης ὑποθέσεως τῆς πληρωμῆς καὶ ἀναρρυθμίσεως τοῦ στρατοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος.

Εἶδον δὲ αὐτὸς ἐγὼ καὶ τοὺς στρατιώτας καὶ τὴν αὐτῶν γύμνωσιν· ἤκουσα καὶ τὰ παράπονά των, καὶ εὐκόλως διέκρινα ποῖα ἐξ

αὐτῶν, εἰλικρινῆ, καὶ ποῖα εἰσηγητά· τῶν ὁποίων τούτων γνωρίζων τὸ νόημα, ἔρχομαι νὰ σᾶς διαγράψω τὴν παροῦσαν καθήγησιν, ὑμεῖς δὲ θέλετε τὴν κάμῃ γνωστὴν εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στρατοῦ.

Ὑπάρχουσι στασιασταὶ διεγείροντες τὴν στρατιώτην εἰς ἀπείθειαν· καὶ ἂν ἡ κυβέρνησις δὲν βεβαιωθῇ ὅτι οἱ ἄθλιοι οὗτοι μιᾶς φούκτας ἄνθρωποι ἀποκρύονται τοῦ σκοποῦ των, δὲν πρέπει νὰ τοὺς καταστήσῃ ἰσχυροτέρους, διδουσα εἰς αὐτοὺς, διὰ τῆς ὁλοκλήρου πληρωμῆς τῶν καθυστερούντων, περισσοτέραν ὑπόληψιν παρὰ τῷ στρατιώτῃ, καὶ εὐπορίαν τοῦ ἐκτελέσαι τὰς κακὰς αὐτῶν μηχανάς. Ἀλλὰ πόθεν ἄλλοθεν ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ λάβῃ τὴν τοιαύτην βεβαίωσιν εἰμὴ ἐκ τῆς εἰλικρινοῦς πίστεως τῶν ἀρχηγῶν, τῶν ὁποίων καὶ συμφέρον εἶναι νὰ στερεώσωσιν ἐν τούτῳ τὴν ὑπόληψίν των, καὶ νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν μέλλουσαν τύχην των;

Ὅθεν ἀφ' οὗ ἐξηγηθῆτε πρὸς αὐτοὺς, θέλετέ μοι προβάλῃ τέσσαρας, εἰς τοὺς ὁποίους θέλει ἀνατεθῇ ὑπὸ τὴν προεδρίαν ὑμῶν ἡ ἐκτέλεσις τῆς νέας διαρρυθμίσεως· καὶ ταύτης τῆς ἐπιτροπῆς διορισθείσης, τότε θέλει γείνῃ καὶ ἡ πλήρης πληρωμὴ τοῦ στρατεύματος, καὶ ἐν ταὐτῷ καὶ ἡ σύστασις τῶν νέων ταγμάτων.

Μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι θέλετε δυνηθῇ νὰ ἐκτελέσετε εὐθὺς αὔριον τὴν παροῦσαν διαταγὴν, θέλω νά μοι στείλετε ἔπειτα ταχυδρόμον πρὸς εἴδησιν. Ἂν δὲ θελήσωσι νὰ γείνωσι κομισταὶ τῆς ἐπιστολῆς σας καὶ μέλη τινὰ τῆς προβαλλομένης ἐπιτροπῆς, συγκατατέθητε.

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἂν πρὸς ἀναψυχήν τινα τοῦ στρατοῦ χρειασθῇ νὰ δοθῇ εἰς ἕκατον σῶμα ἐξοικονόμησίς τις ἐκ τῶν καθυστερούντων, σᾶς ἐπιτρέπεται νά μοι προτείνετε τὸ ὅλον, καὶ πόσα πρέπει νὰ δοθῶσιν ἑ'ς ἕκαστον σῶμα, καὶ εὐθὺς θέλω διατάξῃ τὰ δέοντα πρὸς τὸν Κ. Λουκόπουλον.

Μὴ ἀγνοοῦντες ὅσα ἔκαμα διὰ δύω ἐτῶν πρὸς σωτηρίαν τοῦ στρατοῦ καὶ βαθμιαίαν παρασκευὴν τῆς εἰς τὸ μέλλον βελτίονος τύχης του, αἰσθάνεσθε ἡλίκον ἄλγος ἀλγήσω ἂν ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ὁ καρπὸς ὅλων μου τῶν κόπων ἀφανισθῇ διὰ τὰς ἄφρονας εἰσηγήσεις δειλαίων τινῶν ἀνθρώπων. Καὶ οὕτως ὑμῶς ἐκπληρώσω τὰ

χρέη μου, ἵνα οἱ καλοὶ καὶ ἀθῶοι μὴ συμπάθωσι μετὰ τῶν ἐνόχων· τὰ δέοντα ἐπρονόησα περὶ τούτου, βεβαιώσατέ το εἰς τοὺς ἀρχηγούς, παραναγινώσκοντες τὸ παρόν. Καὶ εἴπατέ τους ὅτι ἐπιστρέφω ταχέως, καὶ ἐλπίζω νὰ ἀπολαύσω δείγματα τῆς φρονήσεως καὶ φιλοπατρίας των.

Πρὸς τὸ μέλος τοῦ πολεμικοῦ Ἐπιμελητηρίου κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα.

πόρῳ, 10 δεκεμβρίου 1829.

Οἱ κακοῦργοι οἱ διεγείροντες τὸν στρατὸν εἰς στασιώδη κινήματα, ἔτι διατελοῦσι κακουργοῦντες, καὶ πᾶσα ἀνάγκη νὰ ἀπαλλαχθῇ πλέον ὁ στρατὸς ἀπὸ τῆς παρουσίας αὐτῶν. Τοῦτο δὲ μέγιστα συμφέρει καὶ εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τοὺς συνεπιτρόπους ὑμῶν, ὡς μόνον ἀσφαλιστήριον τῆς ὑπολήψεώς των, καὶ λυτικὸν τῆς ἐπὶ τῇ ἀτιμωρησίᾳ τῶν ῥαδιουργούντων εὐθύνης.

Ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα ἐξετέθησαν ἤδη πολλάκις παρὰ τῶν ξένων πρακτόρων πρὸς τὰς αὐλὰς αὐτῶν· ὡς καὶ ὁ Κ. Ρουὰν, ἄρτι ἐλθὼν ἐνταῦθα, μοὶ ἐδήλωσεν ὅτι, θορυβηθεὶς ἐκ τῶν ἀγγελθέντων αὐτῷ στασιωδῶν τοῦ στρατοῦ κινημάτων, ἔσπευσε νὰ τὰ γράψῃ πρὸς τὴν αὐλήν του.

Ἐὰν λοιπὸν δὲν παιδευθῶσιν οἱ δειλαιοι οἱ διεγείραντες τοὺς στρατιώτας κατὰ τῶν ἀρχηγῶν καὶ τῆς κυβερνήσεως, τότε τί ἄλλο θέλουσι πιστεύσῃ αἱ ξέναι αὐλαὶ εἰμὴ ὅτι αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ στρατοῦ εἶναι οἱ ἔνοχοι;

Ταῦτα διδάξαντες αὐτοὺς, φροντίσατε λοιπὸν μετὰ τῶν πιστοτέρων νὰ συλληφθῶσιν οἱ ἄνθρωποι τῶν ὁποίων σᾶς συνάπτομεν τὰ ὀνόματα κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν. Συλληφθέντας δὲ νυκτὸς, νὰ τοὺς ἐπιβιβάσετε εὐθὺς εἰς ἓν τῶν ἐφ' ὑμῖν ἐνόπλων πλοίων, καὶ νὰ τοὺς

στείλετε ὑπὸ καλῆ φυλακῆ εἰς Ναύπλιον μετὰ τοῦ ὧδε προστιθεμένου γράμματος πρὸς τὸν ἐπιφρούραρχον.

Μανθάνω ὅτι καὶ κάποιος Νικολαΐδης, πρώην γραμματεὺς τοῦ Χατζηχρήστου, ἦλθεν εἰς Σαλαμῖνα· ἂν ἀληθεύῃ, ἂς συντροφεύσῃ καὶ αὐτὸς τοὺς σταλησομένους εἰς Ναύπλιον.

Ὑπακούεται δὲ ὅτι ταῦτα θέλετε ἐκτελέσῃ ἀφ' οὗ βεβαιωθῆτε ὅτι τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς συντρέξουσι πάσῃ πεποιθήσει καὶ πάσῃ δυνάμει.

Περιττὸν νὰ σᾶς εἴπω ὅτι, κατὰ τὴν ἀναρρύθμισιν, ὁ στρατὸς πρέπει νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τῶν ῥαδιουργῶν, καὶ νὰ μείνωσι μόνον στρατιῶται ἀληθινοὶ, καλῶς ἠριθμημένοι, καὶ μὴ περισσότεροι τῆς δυνάμεως καὶ τῶν πόρων ἡμῶν.

Τῷ Μαρσιάλῃ Κ. Μαιζῶνι εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 12 δεκεμβρίου 1829.

Διαβιβάζων πρὸς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα ἀξιωματικῶς τὰ περὶ τοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος, μετὰ θάρρους θέλω τῇ ὁμιλήσῃ καὶ περὶ τῶν διαφόρων αἰτήσεων ἃς κατ' εὐθεῖαν μοὶ ἀπέτειναν οἵτε ἀρχηγοὶ τῶν τμημάτων τῆς ὑμετέρας ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἄλλοι τινὲς ἐκ τῶν ὑφ' ὑμᾶς ὑπηρετησάντων. Ἀπεκρίθην ἐγὼ πρὸς τοὺς ἄνδρας ὅτι μετὰ χαρᾶς ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις θέλει τοῖς προσφέρῃ μαρτύριον εὐγνωμοσύνης διὰ τὰ περὶ τὴν Ἑλλάδα ὑπηρετήματά των, ὅταν ὅμως ἡ πρότασις τούτου ἔλθῃ παρὰ τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν, κύριε Μαρσιάλα, νὰ ἐγκύψετε καὶ ἐξετάσετε ὅλας τὰς εἰρημένας αἰτήσεις, καὶ νὰ τὰς ἀξιώσετε τοῦ δικαίου ἐν σημειώσει πρὸς ἐμὲ στελλομένῃ.

Ἔχω νὰ εὐχαριστήσω τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα καὶ ἐπὶ τῷ γράμματι αὐτῆς τῆς 6 ὀκτωβρίου, τοῦ ὁποίου ὁ κομιστὴς Κ. συνταγματάρχης Γεράρδος ἤδη καὶ ἀπεδείχθη ὑπασπιστὴς γενικὸς, καὶ

ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Τρέζελον συνεργασθήσεται εἰς τὸ σπουδαιότατον ἀλλὰ καὶ δυσχερὲς ἔργον τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ ἡμετέρου τακτικοῦ στρατοῦ. Καὶ ὑπερχαίρω μανθάνων ὅτι ὁ ταξιαρχικὸς ἀνὴρ φέρει τὴν τιμὴν τῆς ὑμετέρας φιλίας, λογιζόμενος τοῦτο ἄριστον ἀσφάλισμα τῆς ἐσομένης εἰς τὸν τόπον τουτονὶ ὠφελείας ἐκ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς φιλέλληνος αὐτοῦ προαιρέσεως. Χάρις δὲ τῇ ὑμετέρᾳ εὐμενεῖ προστασίᾳ, ἔχομεν ἤδη καὶ ῥοῦχον, καὶ τὰ περὶ τὴν σκευήν. Ἄδηλον μόνον μένει τὸ περὶ χορηγημάτων ἢ προκαταβολῆς τινος μέχρι τῆς διαπράξεως τοῦ δανείου.

Ὁ Κ. Ἐϋνάρδος ἀπὸ γενναιοτάτης προθυμίας μᾶς ἔστειλεν ἐντοσούτῳ 700,000 φράγκα, μὲ τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ περάσωμεν ἕως εἰς τὸν ἰανουάριον. Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐπιχειρήσω τὴν διαρρύθμισιν τῶν ἑλαφρῶν στρατευμάτων, ὅταν δὲν ἔχω βέβαιον τὸν μισθὸν αὐτῶν κἂν δι' ἑξαμηνίαν; Καὶ ὅμως δὲν ἀψυχῶ, παντάπασι συμμετέχων τῆς ὑμετέρας πληροφορίας καὶ πίστεως, ὅτι ἡ δύναμις τῶν πραγμάτων ὑπερισχύσει τῶν ἐσφαλμένων ἐπινοιῶν.

Μεταξὺ τούτων ὅμως, ἀλλεπάλληλοι φῆμαι καθ' ὥραν διαδιδόμεναι διαταράττουσι παντοίως τὸν τόπον. Λαλοῦσι περὶ πρωτοκόλλου τῆς 26 ὀκτωβρίου, περὶ τοῦ ἐλευσομένου εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡγεμόνος, καὶ ἄλλων τοιούτων, τὰ ὁποῖα ἴσχυσαν μέχρι τοῦδε ν' ἀναμοχλεύσωσι τὸν νοῦν μόνον ὀλιγίστων ἀσήμων ἀνθρώπων. Ὁ δὲ λαὸς ἡσυχάζει, μὴ πλανώμενος, ἀποδεικνύων εὐβουλίαν καὶ καλὴν γνῶσιν τῶν συμφερόντων του.

Ἐξηγήθην τὸ παρελθὸν ἔτος πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν συμμάχων Δυνάμεων περὶ τῆς μελλούσης κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος, μηδόλως ὑποστείλας ὅτι συνεργήσω πάσῃ δυνάμει εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν περὶ τούτου κοινῇ παρ' αὐτῶν ἀποφασισθησομένων. Ἀλλὰ δὲν ἐστοχαζόμην ποτὲ ὅτι τὸ πρωτόκολλον τῆς 22 μαρτίου ἤθελε φέρῃ ἀπόφασιν μήπω δυνατὴν ἐκτελεσθῆναι, οὐδὲ ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ πρωτοκόλλου ἤθελε καταντήσῃ μέσον ῥαδιουργίας καὶ ἀνατροπῆς.

Καὶ τί ἄλλο κακὸν προστίθεται εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν τῶν πραγμάτων; Ἡ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Σνειδέρον μόρα διατάσσεται

νὰ ἀναχωρήσῃ τῆς Πελοποννήσου, καὶ ὁ κεραυνὸς καταστρέφει τὴν ἀκρόπολιν τοῦ Νεοκάστρου. Πρὸς διόρθωσιν ὅμως τούτου τοῦ δυστυχήματος ἐξεύρω ὅτι ὁ στρατηγὸς Σνεϊδερος ἱκανὰ ἔγραψε, δεόμενος τῆς φιλοτιμίας τοῦ βασιλέως καὶ ἐπικαλούμενος ὑπὲρ τοῦ πεσόντος φρουρίου τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι καὶ ὑμεῖς, κύριε Μαρσιάλα, θέλετε συναγωνισθῆ καὶ συμπρεσβεύσῃ μετ' αὐτοῦ, καὶ λήψεται λοιπὸν ἡ Ἑλλὰς διὰ τῆς προστασίας σας ὄχι μόνον τὴν προκειμένην ἐπισκευαστικὴν βοήθειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν παράτασιν τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς τῶν ἐν Μοθώνῃ μενόντων 1500 ἀνδρῶν τοῦ ὑμετέρου στρατοῦ.

Περὶ τούτων πάντων προσλιπαρῶ κατὰ χρέος, καί τοι κινδυνεύων γίνεσθαι ἐνοχλητικός. Καὶ ἡ μὲν ἀπόφασις εἶναι ἔργον ἄλλων· ἡ δὲ ἐμὴ συνείδησις, μετὰ τὴν τοῦ χρέους ἐκπλήρωσιν, ἡσυχάσει ἄτυπτος καὶ ἀνέλεγκτος.

Δύω ἤδη μῆνας μᾶς ἀφίνουσιν ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ τοῦ τί ἐσμεν καὶ τί γενησόμεθα. Ὑμεῖς οὖν, κύριε Μαρσιάλα, μὴ λησμονεῖτε τὸ ὑμέτερον ἐπιχείρημα, ἀλλ' ὑπερμαχοῦντες αὐτοῦ ἐν Γαλλίᾳ, διατελεῖτε, παρακαλῶ, συμβοηθοῦντες τὸν Κ. Εὐνάρδον, καὶ τιμᾶτε καὶ ἐμὲ ὅσον συνεχῶς δύνασθε δι' ὀλίγων λέξεων τῆς χειρός σας.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Αἰγίνῃ, 19 δεκεμβρίου 1829.

Ἐνταῦθα ἔλαβον τὰ γράμματά σας μέχρι τῆς 29 νοεμβρίου. Ὁ Κ. Ριβωπιέρρος ὑπάγων εἰς Κωνσταντινούπολιν ἠγκυροβόλησεν εἰς Πόρον. Ἐγὼ δὲ, ἵνα μὴ βραδύνω τὸν δρόμον του, ἦλθον ἀπὸ Σαλαμῖνος νὰ τὸν ἐνταμώσω εἰς Αἴγιναν.

Διὰ τῆς πρώτης εὐκαιρίας θέλω σᾶς στείλῃ ἀντίγραφον τοῦ ὑπομνήματος ὅπερ τῷ ἔδωκα, ἐν τῷ ὁποίῳ, ὡς ἀγνοῶν παντάπασι τὴν ἔκβασιν τῶν βουλευμάτων τοῦ Λονδινείου συνεδρίου, ὑποθετικῶς διε-

γύμνασα τὰ περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῶν. Τὴν δὲ ὅμως ἀλήθειαν πᾶσαν περὶ τῆς ἐνεστώσης ἡμῶν καταστάσεως εἶπα, ἀντεχόμενος πραγμάτων ὑφεστώτων, ὡς οὐκ ὤφειλε, καὶ ζώντων.

Οἱ κακοπράγμονες ἐφώρμησαν κατὰ τῆς κυβερνήσεως, καθὼς τὸ προεῖδα ἀπὸ τοῦ αὐγούστου, ἐπιλαμβανόμενοι τοῦ ἀσθενεστέρου μέρους αὐτῆς, διεγείροντες δηλαδὴ τὸ στράτευμα νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν καθυστερούντων αὐτοῦ μισθῶν. Ἐγὼ δὲ μόνον ἐκ τῶν ὑμετέρων 700,000 φράγκων ἠδυνήθην νὰ τελειώσω τὴν πληρωμὴν, καὶ νὰ προλάβω τὴν λῃστείαν καὶ ἀναρχίαν, αἵτινες κατὰ μέγα μέρος ἤθελαν καταφάγῃ τὸν καρπὸν τῶν διετῶν μας καμάτων. Ἀλλὰ μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν καθυστερούντων, οἱ μικροὶ πόροι τοῦ τόπου μόλις μοι παρέχουσι τὸ διασῶσαι τεταγμένως τὴν διοίκησιν κατὰ τὸν ἰανουάριον, μέχρις οὗ ἐλπίζω ὅτι διὰ τῶν πρεσβειῶν σας παρά τε τῷ γαλλικῷ ὑπουργείῳ καὶ παρὰ τῷ κυρίῳ πρεσβευτῇ τῆς Ῥωσσίας θέλετε κατορθώσῃ τὰ καταθύμια, καὶ ἤδη ἐν τῷ λαμβάνειν τὸ παρὸν, ὑμεῖς μὲν θέλετε πληρωθῆ τὰς ὑμετέρας 700,000 φράγκων, θέλετε δέ μοι στείλῃ ἔτι 800,000, ἢ καὶ περισσοτέρας.

Ἐκτεταμένως σᾶς ἔγραψα ἐν τοῖς προλαβοῦσι μου περὶ πάντων τῶν τοῦ δανείου, ὅθεν σήμερον, καὶ διὰ τὸ πολυάσχολόν μου, μόνον τὰ ἐπανακεφαλαιῶ, ἐπάγων ὅτι τὸ δάνειον κατὰ πᾶσαν τοῦ μέλλοντος διάθεσιν εἶναι ὅρος ἀπαράβατος τῆς ὑπάρξεως τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ ἱστορούμενα ἐν τοῖς τελευταίοις ὑμῶν γράμμασιν ἔχουσι πολὺ τὸ διάφορον, ὡς δίδοντά μοι ἐξηγήσεις πολλῶν πραγμάτων· διὸ καὶ θερμῶς σᾶς εὐχαριστῶ.

Τὰ προηγούμενα γράμματά μου θέλουσι σᾶς βεβαιώσῃ τὴν μεγάλην χαρὰν ἣν ἐχάρην μαθὼν ὅτι ὁ στρατηγὸς Κ. Σνεϊδέρος ἔλαβε προσταγὴν νὰ μείνῃ μετὰ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ μόρας εἰς τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια. Νῦν δὲ οἱ Γάλλοι στρατιῶται ἐργάζονται μεθ' ἑνὸς τάγματος τῶν ἑλληνικῶν εὐτάκτων στρατευμάτων εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ Νεοκάστρου.

Διὰ ταῦτα δὲ τὰ εὔτακτα ἡμῶν στρατεύματα τὸ μὲν χορήγημα

τοῦ νοεμβρίου καὶ δεκεμβρίου θέλω λάβῃ, ἀλλ' ἂν αὐτὸ μᾶς δοθῇ καὶ εἰς τὸ ἐρχόμενον ἔτος, ἀγνοῶ. Μεγάλην ὅμως εὐεργεσίαν μᾶς ἔκαμνεν ὁ βασιλεὺς ἂν ηὐδόκει νὰ μᾶς δίδῃ τὸ μηνιαῖον τοῦτο βοήθημα μέχρι τῆς διαπράξεως τοῦ δανείου.

Τῷ προέδρῳ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα.

Σαλαμῖνι, 20 δεκεμβρίου 1829.

Ἐνταῦθα συνάπτομεν κατάλογον τῶν ταγματαρχῶν καὶ λοχαγῶν τῶν ἐξ ἀμέσως συσταθησομένων ταγμάτων, ἀφίνοντες ὑπὸ τὴν εὐθύνην ὑμῶν τε καὶ τῶν συνεπιτρόπων τὴν ἐκλογὴν τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν αὐτῶν.

Νὰ μὴ δεχθῆτε εἰς τὰ νέα τάγματα ἐγγάμους, ἢ πάσχοντας ὑπὸ ἡλικίας καὶ ἀσθενείας. Ἂν δὲ τοιοῦτοι εὑρίσκωνται ἐν τῷ στρατεύματι, ἡ κυβέρνησις θέλει φροντίσῃ περὶ αὐτῶν, ἂν ἀφ' ἑαυτῶν δὲν ἔχωσι πῶς νὰ ζήσωσι.

Θέλετε δημοσιεύσῃ καὶ ἐνταῦθα τὸ καὶ ἐν Ναυπάκτῳ δημοσιευθὲν ἤδη διάταγμα, ἐν ᾧ ἀναφαίνεται ἡ διὰ τῆς συστάσεως τοῦ ταξιαρχικοῦ καὶ δι' ἄλλων προνομάτων διδομένη ἐντιμος ἅμα καὶ ἐπωφελὴς τάξις εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς ὅσοι πρὸς τὸ παρὸν δὲν εὕρωσι χώραν εἰς τὰ νεοσύστατα τάγματα.

Ἡ δὲ πληρωμὴ τῆς ἑβδόμης τριμηνίας ἵνα δικαίως διαπραχθῇ, (ὡς ἐπιθυμοῦμεν καὶ τὸ ἀνυπέρθετον αὐτῆς) πᾶσα ἀνάγκη ἡ ἐπιτροπὴ ἥτις ἔχει ἀνὰ χεῖρας τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ στρατοῦ νὰ συνενωθῇ μετὰ τοῦ μισθοδότου Κ. Λουκοπούλου· ἐφ' ᾧ καὶ διετάξαμεν νὰ ἔλθῃ αὕτη εὐθὺς ἐνταῦθα. Καὶ ὅλοι οἱ ἐκκαθαρισμοὶ θέλουσι γείνῃ κατὰ τὸ συντομώτατον, ὅπως ἕκαστος στρατιώτης λάβῃ μὲν τὰ

καθυστεροῦντα, δυνηθῇ δὲ ἅμα νὰ ἀφήσῃ εἰς χεῖρας τῆς κυβερνήσεως τὸ ἱκανὸν πρὸς τὰς ἀποζημιώσεις τῶν ἐπαρχιῶν αἵτινες διηνεκῶς μᾶς καθικετεύουσι περὶ τούτου. Ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ ὁρίσομεν τὸ κατατεθησόμενον παρ' ἑκάστου, καὶ ἔσται μὴ ἐπέκεινα μηνιαίου μισθοῦ καὶ σιτηρεσίου. Καὶ πάντα ἐπιεικῶς προνοηθήσονται ὅπως ἡ ἐξόφλησις τελεσθῇ μετὰ δικαιοσύνης ἀμερολήπτου καὶ αὐστηρᾶς.

Ὑμᾶς δὲ παραγγέλλομεν νὰ ἐπιταχύνετε τὸ ἐπιτετραμμένον εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν ἐπιτροπὴν ἔργον, ὅπως τὰ νέα τάγματα ὑπάγωσιν ὅπου τὰ καλεῖ ἡ τῆς πατρίδος ὑπηρεσία. Καὶ ἡμεῖς φροντίσομεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἔλθωμεν νὰ τὰ ἐπιθεωρήσωμεν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των, καὶ λαβωμεν τὸν ὅρκον αὐτῶν, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς τὰς σημαίας.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 25 δεκεμβρίου 1829.

Τὰ γράμματά σου τῆς 29 νοεμβρίου καὶ αἱ συνομιλίαι τὰς ὁποίας μοι ἱστοροῦσι, μὲ δίδουσι νὰ ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλεις ἀφήσῃ ἥσυχα τὰ ὑποκείμενα ἅτινά σε εἰσήγαγον παρὰ τῷ Ὑψηλοτάτῳ Δελφῖνι, ἂν δέν σοι προμηθεύσωσι καὶ ἄλλας ἐντεύξεις. Καὶ λοιπὸν θέλεις, ἀγορεύσῃ καὶ πάλιν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ λάβῃ τὰς βοηθείας, χωρὶς τῶν ὁποίων ὄχι μόνον δὲν ἐγγυῶμαι οὐδέν, ἀλλὰ καὶ μαρτύρομαι ὅτι καὶ αἱ Δυνάμεις αὐταὶ θέλουσιν ἀναγκασθῇ νὰ καταβάλωσι κατόπι μεγάλα πρὸς τὸ σῶσαι τὰ ἴδια αὐτῶν συμφέροντα κατὰ τὰ μέρη ταῦτα.

Μετάδωσον ὅσα σοὶ γράφω καὶ εἰς τὸν Κ. Κόμητα Ποτσοδιβόργον, καὶ προσλιπάρησον αὐτὸν, καθὼς καὶ ἐγὼ προσελιπάρησα τὸν Κ. Δεριβωπιέρρον, ἵνα κατὰ πᾶν ὑποτιθέμενον μὴ ἀφήσωσι τὸν τόπον τοῦτον νὰ χαθῇ ἐν ᾧ μεγαλοψύχως βουλεύονται ὑπὲρ σωτηρίας αὐτοῦ.

Ὅσα κινήματα ἔκαμες φθάνων εἰς Παρισίους πρὸς ἐπιτάχυνσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας εἴτε περὶ τοῦ δανείου εἴτε περὶ τῶν αἰτηθεισῶν παρ' ἐμοῦ καταβολῶν, πρέπει ἕως τοῦδε νὰ ἔλαβον ἔκβασιν. Ἐνήργησα δὲ καὶ ἐγὼ ὅτι ἐδυνήθην, καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἔχω τοῦ Κ. Δεριβωπιέρρου ὅτι θέλει μᾶς συνδράμῃ.

Παντάπασιν ἀληθῆ εἶναι τὰ λεγόμενα ἐν τῷ σημερινῷ ἀξιωματικῷ πρὸς σὲ γράμματί μου, ὅτι μὲ μόνα τὰ εἰσοδήματα τοῦ τόπου ἀδύνατον νὰ φυλάξω κάποιαν τάξιν ἐνταῦθα. Ἆρα οὐδὲ νὰ προβιβάσω δύναμαι τὸ ἔργον τῆς ἐπανορθώσεως, καὶ ἐν τοιαύτῃ πραγμάτων διαθέσει ὁ μὴ προβαίνων, ὑποχωρεῖ.

Ἀγνοῶ ἂν αἱ Δυνάμεις συνεφώνησαν τέλος περὶ τῆς μελλούσης τύχης ἡμῶν, ἢ ἂν, καί τοι ἀπαυδήσασαι ἤδη ἐκ τῶν περὶ Ἑλλάδος διαζητημάτων, μέλλωσιν ἐπὶ πολὺ ἔτι νὰ σχολάσωσι περὶ αὐτά. Ὅπως ἂν ἔχῃ, οὐδεμία δύναμις κερδήσει ἐκ τῆς ἐπαπειλούσης καὶ πάλιν τὸν τόπον τοῦτον ἀνατροπῆς καὶ ἀναρχίας, καὶ εἰς πάσας ἐπίσης συμφέρει νὰ χορηγήσωσιν εἰς τὴν κυβέρνησίν του τρόπους μὲν προφυλακῆς τοῦ κακοῦ, προπαρασκευῆς δὲ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν βουλῶν αὐτῶν.

Ἡ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν Εὐρωπαϊκὴ ἐμπορία, πολλὰ παθοῦσα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, δὲν ἤθελε πάθῃ καὶ ἄλλα, ἐὰν, ἐν ᾧ ἐπαναλαμβάνει τὰς σχέσεις αὐτῆς μὲ τὰ ἐνταῦθα μέρη, ἀπαντήσῃ πάλιν τὴν λῃστείαν διὰ ξηρᾶς, καὶ διὰ θαλάσσης τὴν πειρατείαν; Ἀλλὰ τὰς δύω ταύτας μάστιγας πάντως θέλουσιν ὑποφέρῃ πάλιν καὶ ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Εὐρώπη, ἂν δὲν συνεχισθῶσι πρῶτον αἱ πρὸς ἡμᾶς βοήθειαι, καὶ δὲν ἀποφασισθῶσιν ἔπειτα τὰ περὶ ἡμᾶς κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς αὐστηροτάτης δικαιοσύνης.

Ταύτας τὰς κατηφεῖς ἀληθείας ἐπειδὴ ἐπανελάλησα φθὰς πρὸς τὸν Κ. Δεριβωπιέρρον, παρακαλῶν νὰ τὰς μεταδώσῃ εἰς τοὺς συμπρέσβεις, καλὸν ἐνόμισα νὰ βάλω καὶ σὲ νὰ τὰς ἐπαναμνήσῃς αὐτόθι, ἵνα μὴ μένῃ βάρος ἐπὶ τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως.

Μοὶ γράφεις ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ μέλλοντος ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀπαντᾷ δυσκολίας. Ἀλλ' αὐταὶ προέρχονται ἐκ τοῦ εἰσέτι ἀκρίτου

τοῦ περὶ ὑρίων ζητήματος. Ἐὰν αὐτὸ ἀποφασισθῇ κατὰ τρόπον ἐκτελεστόν, θέλουσιν εὑρεῖ ἡγεμόνα, καὶ ἐγὼ προθύμως θέλω τὸν ὑπηρετήσῃ, τιμὴν λογιζόμενος τὸ τελειῶσαι τὸ ἀξιόλογον ἔργον ὅπερ ἤρχισα. Εἰ δὲ μὴ, οὔτε ἡγεμόνα εὑρήσουσιν, οὔτε ἐγὼ, νομίζω, ἔσομαι πολὺ χρήσιμος, διότι οὐδεὶς ὑποχρεοῦται εἰς τὰ ἀδύνατα.

Ἰδού, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, ἐν ὀλίγοις ἡ ἐξομολόγησίς μου περὶ τοῦ μεγάλου τούτου πράγματος. Ταύτην εἶπα καὶ πρὶν ἔλθω εἰς Ἑλλάδα, ταύτην καὶ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν Πόρῳ, καὶ εἶναι εἰς ὅλους γνωστή. Ἔπειτα κατὰ πᾶν ἐνδεχόμενον αἱ Δυνάμεις δυνηθήσονται καὶ δι' ἄλλου νὰ ἐκτελέσωσι τὰς ἀποφάσεις των, διότι ἐγὼ οὐδέποτε ἔσομαι ὑπηρέτης τῆς ἐκτελέσεως, ἂν δὲν δοθῇ προσοχὴ εἰς τὰς ἐφέσεις τῆς Ἑλλάδος, καὶ δὲν συμμεθέξῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὰ περὶ ἑαυτῆς κριθησόμενα.

Ὑστ. Ἡ δυστυχὴς αὕτη Ἑλλὰς κινδυνεύει σήμερον, καθὼς τὸ λέγω ἐν τῷ ὑπομνήματί μου, νὰ πάθῃ νέαν τινὰ συμφοράν. Κακοπράγμονες ἄνθρωποι παντοίου εἴδους καὶ χρώματος ἀνακινοῦσι τὰ πνεύματα, καί τινες ὀλίγιστοι προσκόπται (δυσαρεστημένοι) πλέκουσι συνωμοσίας κατὰ τῶν καθεστώτων, ἐμψυχούμενοι ἔξωθεν δὶ ὑποσχέσεων πλουσίων χορηγημάτων, δοθησομένων ἅμα ἀφ' οὗ ἀποτινάξωσιν, ὡς λέγουσιν αὐτοῖς, τὸν ζυγὸν τῆς Ῥωσσίας· καὶ φαίνονται μὲν ἕως τώρα μόνον πανουργίαι καὶ λόγοι· δὲν εἶναι ὅμως ἀπίθανον νὰ ἐξωθηθῶσι τέλος οἱ δείλαιοι οὗτοι καὶ εἰς κακουργήματα προφανῆ, οἷον τὴν ἀποποίησιν τῶν φόρων, τὴν ἀντίστασιν πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς κυβερνήσεως, καὶ τὴν ἐκ τούτου προκύψουσαν συμπλοκήν.

Τότε ἡ ἀπόφασίς μου εἶναι νὰ κρατύνω τὸ πρὸς τοὺς νόμους σέβας καὶ νὰ διατηρήσω τὴν εὐταξίαν, μὴ φειδόμενος οὐδενὸς τῶν ἐνόχων. Πρὸς τοῦτο ὅμως χρειάζεται νὰ ἔχῃ ἡ κυβέρνησις νὰ πληρώνῃ τοὺς ὑπηρετοῦντας αὐτήν· εἰδὲ μὴ, θέλω ἀναγκασθῇ νὰ ὁπλίσω ἐθνοφύλακας εἰς βάρος τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ νὰ νομιμοποιήσω τρόπον τινὰ τὰς καταχρήσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας μόλις ὁ δυστυχὴς καὶ θαυμάσιος οὗτος λαὸς πρὸ ὀλίγου ἠλευθερώθη.

Οἱ δὲ τοιοῦτοι ἐμπλεγμοὶ καὶ ἀπαίσιοι κίνδυνοι ὅτι ἔξωθεν μᾶς

ἔρχονται, ἔχω ὄχι μόνον ἠθικὴν τὴν πληροφορίαν, ἀλλὰ καί τι περισσότερον. Σκοπὸς προετέθη, καὶ πρὸς ἐπίτευξιν αὐτοῦ ὅλα τὰ μέσα νομίζονται καλά. Ὁ δὲ σκοπὸς οὗτος εἶναι ἡ ἀνατροπὴ τῶν φιλτάτων τῆς Ἑλλάδος ἐλπίδων. Ἐν ᾧ αὐτὴ ἐφίεται νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐλευθέρων καὶ αὐτονομουμένων ἐθνῶν, ἐκεῖνοι, θέλοντες νὰ δείξωσιν ὅτι οὐδὲ, ἀποικία ἤσυχος δύναται ἡ Ἑλλὰς νὰ ὑπάρξῃ ὡς παρασκευάζουσι τὴν ἀταξίαν καὶ ἀναρχίαν ὡς ἐπιχείρημα βοηθητικώτατον τῆς ἐπιβουλῆς των.

Ἴσως δὲ θέλουσι καὶ ἄλλο τι ἀλλὰ ποῦ νὰ εὕρω καιρὸν νὰ σοὶ ἀναπτύξω τὰς εἰκασίας ὅσας γεννᾷ ἡ κατεπηρεάζουσα ἡμᾶς φαυλοτάτη κακοβουλία; Ἡ εἰκασία ὅμως τὴν ὁποίαν μοι ἀναφέρεις, μοὶ φαίνεται ἡ πιθανωτάτη· ὅτι δηλαδὴ δὲν θέλουσιν ἐμὲ, ἀλλὰ θέλουσιν ἄλλους ἢ ἄλλον νὰ ἔλθῃ ἀντ' ἐμοῦ νὰ ἐνεργήσῃ λείως τὰ συμφωνηθησόμενα, ὡς ἐλπίζουσι, μετὰ τῆς Πόρτας.

Τοῦτο φρονῶ καὶ ἐγὼ, οὐδὲ ἀπὸ σήμερον μόνον ἢ ἀπὸ χθές. Ἀλλὰ διὰ τί δέν μοι λαλοῦσι καθαρῶς, καὶ δέν μοι λέγουσι μετὰ γενναίας παῤῥησίας, ἔξελθε αὐτόθεν, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ συνακουσθῶμεν μετὰ σοῦ; Τότε οὐδὲ στιγμὴν ἔμενα εἰς τὸν τόπον μου, ἀλλ' ἤξευρα νὰ πράξω τὸ δέον πρὸς τὸ μὴ προδῶσαι τὰ χρέη μου τὰ περὶ τὸ ἔθνος τοῦτο, ὅπερ καί με ἐτίμησε καὶ εἰσέτι μὲ τιμᾷ διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. Ὅσον δὲ ἐπιθυμῶ νὰ ἐκπληρώσω πιστῶς τὴν τοιαύτην μου ὀφειλὴν, τόσον καὶ λυποῦμαι ὅτι ἀντὶ κινημάτων φιλίων τε καὶ εἰλικρινῶν μοὶ ἀντιτάττουσι φαυλουργίας. Ἐγὼ ὅμως καὶ μένω καὶ θέλω μείνῃ ὡς βράχος ἀκατάσειστος ἐν τῇ ἀποφάσει νὰ ὑπηρετήσω τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ τὴν ὠφελήσω ἐφ' ὅσον δύναμαι καὶ ἐφ' ὅσον πιστεύω ὅτι ἡ ἐπιμέλειά μου περὶ τὰ πράγματα αὐτῆς δὲν δύναται νὰ τὴν βλάψῃ.

Καλὸν δὲ εἶναι, τὸ ἐπαναλαμβάνω, νὰ γνωρίζῃς τὴν τοιαύτην ἐξομολόγησίν μου, ὥστε νὰ τὴν κάμῃς γνωστὴν καὶ εἰς τὰ μεγάλα ὑποκείμενα ὅσα εὐδοκοῦσι νὰ προστατεύωσι τὴν Ἑλλάδα. Περισσότερον δέν σε ἐνοχλῶ, διὰ νὰ μή σε εἴπω καὶ πάλιν· στεῖλε μας τάχιον χρήματα, καὶ πάλιν χρήματα.

Τῷ Πλοιάρχῳ Κ. Παρκέρῳ εἰς Λονδῖνον.

Ναυπλίῳ, 30 δεκεμβρίου 1829.

Φθάσαντος τοῦ *Μελβίλλη* εἰς Μελίτην, ὁ Κ. Μακγὶλ ἐφρόντισε νά μοι στείλῃ τὸ ἀπὸ 16 σεπτεμβρίου ἔντιμον γράμμα σας μετὰ τοῦ εἰλητοῦ (rouleau) τοῦ περιέχοντος τὴν πολύτιμον κόνιν, καὶ ἐγὼ σπεύδων, οὐδ' ἀναβάλλων, σᾶς εὐχαριστῶ σήμερον διὰ τὰ νεαρὰ ταῦτα δείγματα τῆς ἐρασμίας μνήμης σας, ἀναμιμνήσκοντά με ὀξύτερον τὰς φιλανθρωπίας καὶ δεξιώσεις ἅς μοι ἐπεδαψιλεύετε πρὸ δύω περίπου ἐτῶν ἐν τῷ περιάγειν με κατὰ τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας.

Ἔκτοτε τὸ ἐσωτερικὸν ταῦ τόπου τούτου ἔλαβε μεταβολὰς οὐ μετρίας ἐπὶ τὸ βέλτιον, ἄν μοι συγχωρῆται νὰ εἴπω, καὶ ἤθελε λάβῃ καὶ περισσοτέρας καὶ ἀξιολογωτέρας, ἐὰν ἀπ' αὐτῆς τῆς γεννήσεως τῆς νέας ἐπικρατείας δὲν ἀπηλπίζοντο, οὕτως εἰπεῖν, περὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς οἱ βραβεύσαντες. Οὕτω διακείμενοι ἄρα, τῇ ἔδωκαν τόσα μόνον βοηθείας, ὅσον νὰ συρθῇ καὶ νὰ ζήσῃ ἐπί τινα χρόνον, δὲν ἐφρόντισαν ὅμως νὰ ὁρίσωσιν ἀμετακινήτως τὰ περὶ αὐτὴν, καὶ οὕτω νὰ καταστήσωσι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος οἷον νὰ θεραπεύσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὰς βαθείας πληγὰς ἃς ἔπαθεν ἐκ τῆς προακμασάσης ἐν αὐτῷ μακροτάτης ἀναρχίας. Ὅτι δὲ αὐτὸ εἶναι ἄξιον τῆς ἐννόμου κοσμιότητος καὶ ἀγωγῆς, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἠρεμαίας καταστάσεως ἣν φυλάττει ἐν μέσῳ τῶν πολιτικῶν κινδύνων καὶ τῆς συνεχούσης αὐτὸ δυστυχίας. Καὶ ἐγὼ λοιπὸν διατελῶ ἐργαζόμενος τὸ ἐπίμοχθον ἔργον μου μετὰ καρτερίας, ἐλπίζων ὅτι ἡ θεία πρόνοια ἀντιλήψεται τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι ὅλοι οἱ γενναῖοι ἄνδρες, ὥσπερ ὑμεῖς, κύριε πλοίαρχε, οἱ ἐλευθερίως καὶ ἀπαθῶς κρίνοντες τὰ πράγματα, θέλουσιν ὑπερμαχήσῃ καὶ πάλιν αὐτῆς.

Ὑπερεχάρην μαθὼν ὅτι ὁ σεβαστὸς ὑμῶν ἄναξ εὐδόκησε νὰ σᾶς καταστήσῃ ἐπὶ ἑνὸς τῶν βασιλικῶν του δρομώνων (yachts), παρακοσμήσας τὴν ἀξίωσιν ταύτην μὲ χρηστεύματα εἰς ὑμᾶς τιμιώτατα. Τοῦτο ποιῶν, τὸ δίκαιον ἀπέδωκεν εἰς τὴν ὑμετέραν δεξιότητα καὶ

μακρὰν ὑπηρέτησιν. Σᾶς συγχαίρω λοιπὸν, ἅμα καὶ λύπης παραγεμόμενος διότι τοῦ λοιποῦ, ὑπηρετοῦντες αὐτόθι, δὲν θέλετε δυνηθῆ νὰ ἐπιστρέψετε εἰς τὰ Ἑλληνικὰ παράλια, ὅπου ἀφήσατε μνήμην ἀγαπητήν τε καὶ διαρκῆ.

Τῷ Κυρίῳ Λ. Κουντουριώτῃ, προσωρινῷ Διοικητῇ Ὕδρας.

Ναυπλίῳ, 31 δεκεμβρίου 1829.

Τὸ γράμμα σας τῆς 27 δεκεμβρίου μὲ λυπεῖ κατὰ δύω λόγους, τὸ μὲν, ὅτι ἐκθέτει τὴν δυστυχίαν τοῦ λαοῦ τῆς Ὕδρας, τὸ δὲ, διότι βλέπω ὅτι δὲν εἶσθε διατεθειμένος νὰ συντελέσετε εἰς βοήθειαν αὐτοῦ, ζητοῦντες καὶ πάλιν τὴν παραίτησίν σας, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ συναγωνισθῆτε μὲ ἡμᾶς εἰς προκατάληψιν τῶν ἐπαπειλουμένων δεινῶν.

Δὲν ἀγνοῶ ὅτι τινὲς τῶν ναυτῶν σας, πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης, ὑπῆγαν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀλλοῦ νὰ εὕρωσιν ὑπηρεσίαν.

Ἀλλ' ἡ κυβέρνησις, ὅ,τι ἠδύνατο νὰ κάμῃ διὰ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ναύτας τῆς Ὕδρας ἔργον καὶ ἄρτον. καὶ τὸ ἔκαμε καὶ τὸ κάμνει, καί τοι δεινῶς στενοχωρουμένη κατὰ τοὺς πόρους. Ὄχι μόνον διασώζει πλοῖα ἔνοπλα, ἐν ᾧ δὲν ἔχει νὰ ἀποκρούσῃ ἐχθρὸν, μόνον διὰ νὰ θρέψῃ τοὺς ναύτας σας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους μέχρι σήμερον δινεκῶς καταγίνεται νὰ κατορθώσῃ δάνειον, ἵνα, ἀποζημιώσασα ἐκ τούτου ἐν μέρει τοὺς οἰκοκυρίους τῶν πολεμικῶν νήσων διὰ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ καταβολάς των, τοὺς δώσῃ ὕλην νὰ ἀγωνοθετήσωσι καὶ πάλιν πρὸς κοινὸν ὄφελος τὸν λαόν των εἰς τὴν ἐμπορίαν καὶ ναυτιλίαν.

Μὴ θέλουσα δὲ νὰ ἀφήσῃ εἰς τὴν τύχην τοῦ δανείου τὰ πράγματα, ἔλαβε καὶ τῆς ἐν ἄργει ἐθνικῆς συνελεύσεως τὸ κῦρος νὰ ὑποθηκεύσῃ ὑπὲρ τῆς τραπέζης, ἐθνικὰ κτήματα, ἐξ ὧν νὰ προσέλθωσιν εἰς ταύτην νέα κεφάλαια, καὶ δι' αὐτῶν νὰ δυνηθῇ ἡ κυβέρνησις νὰ βοη-

θήσῃ τὸ ναυτικὸν τοῦ ἔθνους. Ὅθεν εἰς ὀλίγας ἡμέρας εὔφορα κτήματα, σταφιδαμπελῶνες Κορίνθου καὶ ἐλαιῶνες καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἀξίαν ἔχοντα 5 ἢ 6,000,000 γροσίων, ὑποθηκεύονται ὑπὲρ τῆς τραπέζης, καὶ τὴν ἀσφάλειαν ταύτην προσφέρων εἰς τοὺς κεφαλαιούχους, ἀγωνίζομαι παντὶ τρόπῳ νὰ τοὺς κινήσω εἰς τὸ νὰ μᾶς δανείσωσιν. Ἂν λοιπὸν οἱ ἀγῶνες μου εὐτυχήσωσι, περιθάλπονται καὶ οἱ συμπολῖται σας· εἰ δὲ μή, (ὅπερ μὴ γένοιτο·) τότε οὐδεμία εὐθύνη μένει κατὰ τῆς κυβερνήσεως· ἐπ' ἀμφότερα δὲ θέλουσι κρίνῃ καὶ τὸ ἔθνος καὶ ὁ λοιπὸς κόσμος.

Ταῦτα διεξερχόμενος, κύριε, θέλω νὰ σᾶς παρακινήσω καὶ πάλιν νὰ συμπράξετε μετὰ τῆς κυβερνήσεως εἰς ὅσα μέλλει νὰ προνοήσῃ πρὸς βοήθησιν τῶν συμπολιτῶν σας. Προστίθημι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι, ἐὰν ὑμεῖς τε καὶ ὁ κύριος ἀδελφός σας μετὰ ἄλλων κεφαλαιούχων τῆς νήσου σας θελήσετε κάλλιον νὰ δανείσετε τὴν τράπεζαν λαμβάνοντες εἰς ἰδιαιτέραν ὑποθήκην καὶ ὑπὸ διαχείρισίν σας ὁλικὴν ἢ χωριστὴν, ἐθνικά τινα κτήματα, ἡ κυβέρνησις δέχεται εὐχαρίστως καὶ τὴν τοιαύτην συμφωνίαν.

Περὶ δὲ τῆς παραιτήσεώς σας, ἐπεθύμουν, καθὼς σᾶς ἔγραφα καὶ προλαβόντως, νὰ προσυνομιλήσω καὶ μὲ ἡμᾶς καὶ μὲ τοὺς προκρίτους· ἀλλ' ὁ παντάπασιν ἐναντίος ἄνεμος μὲ ἐμπόδισε νὰ ἔλθω ταῖς περασμέναις εἰς Ὕδραν. Θέλω φροντίσῃ ὅμως ὅσον οὔπω νὰ διορίσω διάδοχόν σας.

Τῷ Κυρίῳ Α. Στούρζα εἰς Ὀδησσόν.

Ναυπλίῳ, 2 ἰανουαρίου 1830.

Ἀδιστάκτως ἐρχόμεθα καὶ πάλιν νὰ σᾶς συστήσωμεν, κύριε, τὰ τιμιώτατα τῆς Ἑλλάδος συμφέροντα, γνωρίζοντες ὅτι, διὰ πολλοὺς λόγους ἀνήκοντες εἰς αὐτὴν, πλεονάκις ἐναπεδείξατε καὶ τὴν εἰς αὐτὴν ἀνάθεσιν καὶ σπουδήν σας.

Δὲν ἀγνοεῖτε ὅτι ὁ μακαρίτης Βαρβάκης ἄφησεν εἰς τὴν πατρίδα του 1,000,000 ῥούβλια,(*) οἴδατε καὶ τὰς γενναίας κληροδοτήσεις τοῦ οἴκου Ζωσιμᾶ καὶ τοῦ ἰατροῦ Φλέβα. Ταῦτα ἐκτιθέμενος ἤδη ὁ ἐπὶ τῆς δημοσίας παιδείας Γραμματεὺς τῆς κυβερνήσεως δι' ἀναφορᾶς, τῆς ὁποίας σᾶς συνάπτω ἀντίγραφον, αἰτεῖται τὴν σπουδὴν καὶ διάπραξιν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀπόληψιν τῶν κληροδοτηθέντων ὑπὲρ τοῦ παιδευτικοῦ συστήματος.

Τὸ νὰ μὴ ἀγωνισθῶμεν λοιπὸν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ προσπορίσωμεν εἰς τὴν δημοσίαν παιδείαν τὰς ἐπικουρίας τῶν εὐεργετικῶν ἐκείνων καὶ γενναιοτάτων πολιτῶν, ἠθέλαμεν νομίσῃ παράβασιν τῶν χρεῶν μας, γνωρίζοντες τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς κυβερνήσεως εἰς σύστασιν τῶν πανταχοῦ ἀναγκαίων στοιχειωδῶν σχολείων, καί τοι καὶ πολλῶν ἤδη τοιούτων συστηθέντων ἀπὸ τῆς μεγάλης προθυμίας καὶ ζέσεως τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὑπάρχει μὲν ἤδη παρ' ἡμῖν τὸ Ὀρφανοτροφεῖον καὶ τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα, ὅπου 7 ἢ 8,000 παιδία διδάσκονται· ἀλλ' ἡ κυβέρνησις καταγίνεται νὰ συστήσῃ καὶ τυπικὸν σχολεῖον καί τι μικρὸν φροντιστήριον, πρὸς ἀπαρτισμὸν τῶν ὁποίων, ὡς καὶ τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν, τῇ χρειάζονται ἀνυπερθέτως 4 ἢ 500,000 φράγκων, ἐξ ὧν ἤθελε λάβῃ καιρὸν νὰ παρασκευάσῃ ἄλλους πόρους ἐγχωρίους, τοὺς ἐκ τῶν μοναστηρίων, ἢ διασφετεριζομένους ἐν τῷ παρόντι, ἢ κακῶς οἰκονομουμένους.

Εἰς ὑμᾶς ἄρα ἀπόκειται, κύριε, νὰ τῇ προμηθεύσετε τὴν τοιαύτην εὐπορίαν, συλλέγοντες διὰ τῶν πρακτικωτάτων μέσων, μέρος κἂν, ἂν ὄχι τὸ ὅλον, τῶν προμνημονευθέντων κληροδοτημάτων.

Καὶ ἡμεῖς ἠγωνίσθημεν ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ, καὶ γνωρίζομεν τὸ ἀπέραντον τῶν δικῶν καὶ τὰς ἄλλας πολλὰς δυσκολίας ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε ἐματαιώθησαν οἱ ἀγῶνες μας· ἀλλ' ἐλπίζομεν ὅτι ὑμεῖς ἔσεσθε εὐτυχέστεροι, σύμμαχον ἔχοντες τὴν προστασίαν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὑπουργείου, καὶ ἰδίᾳ τὴν εὐμενῆ ἀντίληψιν τοῦ Γραμματέως τῆς

(*) Ἴδε τόμον ά. σελ. 355.

ἐπικρατείας Κ. Δασκώφ· ἐφ' ᾧ καὶ τὰς παρακλήσεις ἡμῶν ἰδίᾳ ἀπευθύνομεν διὰ τῶν συναπτομένων γραμμάτων πρός τε τοῦτον καὶ πρὸς τὸν Κ. Κόμητα Νεσελρόδην.

Ἡ κυβέρνησις σᾶς δίδει τέλος διὰ τοῦ παρόντος καὶ πληρεξουσιότητα, ἐὰν καθ' ὑπόθεσιν γείνῃ χρεία νὰ πέσετε, πρὸς ἀπόληψιν τῶν χρημάτων, εἰς συμβιβασμοὺς εἴτε μὲ τοὺς ἐκτελεστὰς τῶν διαθηκῶν, εἴτε μὲ τοὺς χρεωφειλέτας τοῦ τε Βαρβάκη καὶ Ζωσιμᾶ καὶ Φλέβα.

Καὶ δὴ σᾶς ἐπιτρέπεται νὰ κάμετε ἐν ὀνόματι καὶ ἐκ προσώπου αὐτῆς ὅσα κινήματα κρίνετε ἀναγκαῖα πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης καὶ πρὸς τὰ δικαστήρια, ἔτι δὲ νὰ διομολογήσετε, διαπράξετε καὶ ὑπογράψετε ἐν ὀνόματι καὶ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως συμβιβασμὸν ὁποιονδήτινα μετὰ τῶν χρεωφειλετῶν, ἐξ οὗ νὰ λάβῃ μὲν αὐτὴ ἀμέσως μέρος τῶν κληροδοτημάτων, νὰ μὴ χάσῃ δὲ τὰ δικαιώματά της καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν.

Πόση δὲ ἔσται, κύριε, πρὸς ὑμᾶς καὶ ἡ τῆς Ἑλλάδος εὐγνωμοσύνη ἐπὶ τῇ τηλικαύτῃ ὑμῶν ὑπουργίᾳ, ἡμεῖς δὲν λέγομεν. Ἀλλ' ὑμεῖς ἔξετε καὶ ἐν τῇ συνειδήσει τὴν ἡδίστην ἀνταμοιβήν, ἐργασθέντες ὑπὲρ τῶν μόνον δραστηριωτάτων ἀναγεννητηρίων τοῦ πολυπαθεστάτου λαοῦ.

Τῷ Διοικητῇ καὶ τῇ Δημογεροντίᾳ Ὕδρας.

Ναυπλίῳ, 6 ἰανουαρίου 1830.

Καθὼς σᾶς ἀνηγγείλαμεν διὰ τῆς τελευταίας ἡμῶν γραφῆς, δεχόμεθα τὴν ὑμετέραν αἴτησιν, καὶ διορίζομεν πρὸς τὸ παρὸν ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῆς νήσου σας τὸν γερουσιαστὴν Γ. Μαυρομάτην.

Ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν τάξιν τῶν ὑμετέρων συμπολιτῶν δὲν θέλετε ἀποποιηθῆ καὶ οὕτω νὰ συμπράξετε πάσῃ δυνάμει τὰ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως προνοηθησόμενα πρὸς ἀναψυχήν τινα τοῦ Ὑδραϊκοῦ λαοῦ.

Ὁ Κ. Μαυρομάτης θέλει σᾶς μεταδώσῃ τὰ τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως, καὶ ἐφ' ὑμῖν κεῖται, Κύριε, νὰ τὴν συγκαταστήσετε ὠφέλιμον εἰς τὴν πατρίδα σας ὅσον ἐπιθυμοῦμεν.

Τῇ Δημογεροντίᾳ καὶ τοῖς Προκρίτοις Σπετσῶν.

Ναυπλίῳ, 6 ἰανουαρίου 1830.

Ὁ γερουσιαστὴς Κ. Γ. Μαυρομάτης ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς ἵνα διευθύνῃ πρὸς τὸ παρὸν τὴν διοίκησιν τῆς νήσου σας καὶ μάλιστα πείσῃ ὑμᾶς νὰ συμμεθέξετε τῶν ἀγώνων τῆς κυβερνήσεως πρὸς τὸ πορίσαι ἀναψυχήν τινα εἰς τὸν ὑμέτερον λαόν.

Δείξατε λοιπὸν, κύριοι, ἐν τούτῳ τὴν ὑμετέραν φιλοπατρίαν καὶ προθυμίαν, καρπούμενοι καὶ δόξαν ἐκ τοῦ συνεργεῖν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν φρονтίδων ἐξ ὧν δυνηθήσονται, ἐλπίζομεν, αἱ ναυτικαὶ νῆσοι νὰ διαπεράσωσιν ἀβλαβῶς τὴν ἐνεστῶσαν τῶν πραγμάτων ἀκμὴν, ἐσαμένην σύντομον τῇ θείᾳ συνάρσει.

Χρηματισμοὶ πρὸς τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Γ. Μαυρομάτην.

Ναυπλίῳ, 6 ἰανουαρίου 1830.

Ἀπεχόμεθα τοῦ νὰ ἐπαναλάβωμεν ὧδε ἐγγράφως ὅσα διὰ ζώσης σᾶς ἐξηγήσαμεν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῶν νήσων Ὕδρας καὶ Σπετσῶν. Ὑμεῖς δὲ ἐπιδιορθοῦντες αὐτὰ ἐπὶ τῶν τόπων, θέλετε κρίνῃ ἂν τὰ προνοήματα, τῶν ὁποίων τὴν ἀρχὴν ἐρχόμεθα νὰ σᾶς δείξωμεν, εἶναι ἱκανὰ νὰ καθησυχάσωσι τὸν λαὸν τῶν δύω νήσων,

ὥστε νὰ διαπεράσῃ μεθ' ὑπομονῆς τὴν ἐνεστῶσαν στενοχωρίαν, ἐσομένην σύντομον, ὡς ἐλπίζομεν.

Παρασυναπτομένην ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Α βλέπετε τὴν ἐσχάτην ἡμῶν ἀπόκρισιν πρὸς τὸν προσωρινὸν Διοικητὴν Ὕδρας, καὶ τὰ δι' αὐτοῦ παρ' ἡμῶν προταθέντα πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ τοὺς ἔχοντας κεφάλαια. Κατὰ τὴν ἀρχὴν λοιπὸν τὴν ὑποδειγμένην ἐν ταύτῃ τῇ ἀποκρίσει θέλετε διεξηγηθῆ πρός τε τοὺς προκρίτους καὶ τοὺς εὐδοκιμωτέρους τῶν πλοιάρχων. Εὐθὺς ἀφ' οὗ οἱ πρῶτοι δώσωσι τὸ παράδειγμα βάλλοντες εἰς τὴν τράπεζαν μεγάλα κεφάλαια, ἡ κυβέρνησις ἀμέσως θέλει ἀρχίσῃ νὰ ἐνεργῇ τὰ ὁριζόμενα ἐν τῷ ψηφίσματι τῆς ἐν Ἄργει συνελεύσεως περὶ ἀποζημιώσεων. Ἐκ τούτων οἱ ναυτικοὶ τῆς Ὕδρας θέλουσι λάβῃ τοὺς πόρους, πρῶτον ἵνα ἐπισκευάσωσι τὰ βεβλαμμένα πλοῖα των, καὶ ἔπειτα νὰ τὰ ὁπλίσωσι πρὸς ἐξόδους ἐμπορικάς.

Τόσην δὲ σπουδὴν ἔχει ἡ κυβέρνησις νὰ ἀποδείξῃ εἰς τὰς ναυτικὰς νήσους ὅτι αὐτὴ δὲν ἐνέχεται εἰς τὰς ἀναβολὰς τὰς περὶ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ἀποζημιώσεων, ὥστε σᾶς παραγγέλλει νὰ διεξηγηθῆτε περὶ τούτου πρὸς τοὺς ἐνδιαφερομένους, προσέχοντες εἰς τὰ ἔγγραφα τὰ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Β.

Τὰ ὑπὸ τὸ Γ χαρτία σᾶς ἐκδιδάσκουσι τὰς προτάσεις τῶν προκρίτων τῆς Ὕδρας ὑπὲρ ἐλευθέρου λιμένος, καὶ σᾶς παραγγέλλομεν νὰ τοῖς εἴπητε ἐμφανέστατα ὅτι ἡ κυβέρνησις εἶναι ἑτοίμη νὰ τοῖς τὸν δώσῃ, ἂν μόνον ἐγγραφῇ εἰς τὸ περὶ τούτου ἐκδοθησομένον διάταγμα,

ά. Ὅτι ὁ ἐλεύθερος λιμὴν δοθήσεται ἀμοιβαδὸν ἓν ἔτος εἰς τὴν Ὕδραν, καὶ ἄλλο εἰς τὰς Σπέτσας.

β'. Ὅτι δύω ἐπίτροποι τῆς Ὕδρας, ἔχοντες τὰς ὁδηγίας τῆς κοινότητος, θέλουσιν ἐλθεῖ εἰς τὴν ἕδραν τῆς κυβερνήσεως νὰ συνεργασθῶσι μετὰ τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς εἰς σύνταξιν κανονισμοῦ, ὑποβληθησομένου εἰς τὸ κῦρος τῆς γερουσίας, καὶ ἔπειτα ἀναγορευθησομένου παρ' ἡμῶν.

Ἀφ' οὗ τελειώσετε τοῦτο τὸ μέρος τῆς ὑμετέρας ἀποστολῆς εἰς Ὕδραν, καὶ μᾶς γράψετε τὴν γνώμην σας περὶ τοῦ τρόπου τῆς προ-

σωρινῆς συστάσεως τῆς αὐτόθι διοικήσεως, θέλετε ὑπάγῃ εἰς Σπέτσας, ἵνα γνωστοποιήσετε καὶ πρὸς τοὺς κατοίκους αὐτῆς τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα μεριμνήματα τῆς κυβερνήσεως.

Παρασυνάπτονται ἐνταῦθα καὶ δύω ἀξιωματικαὶ ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Διοικητὴν καὶ τὴν Δημογεροντίαν Ὕδρας, καὶ πρὸς τὴν δημογεροντίαν Σπετσῶν.

Κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ Ὕδρας ἔκθεσίν σας, θέλομεν σᾶς εἰπεῖ εἰς ποῖον θέλετε παραδώσῃ τὴν διοίκησιν αὐτῆς ἐν τῇ ἀπουσίᾳ σας.

Οὐδὲ ἀμφιβάλλομεν, κύριε, ὅτι μετὰ ζήλου καὶ δραστηριότητος θέλετε ἐπιμεληθῆ τὰ ἐντελλόμενα, καὶ παρεχόμενοι ἀξιόλογον ὑπουργίαν εἰς τὸ δημόσιον, θέλετε ἔχει εὐγνωμονοῦσαν καὶ τὴν κυβέρνησιν.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Θ. Γρίβᾳ.

Ναυπλίῳ, 7 ἰανουαρίου 1830.

Ἐβράδυνα ν᾽ ἀποκριθῶ πρὸς τὰ γράμματά σας, καί τοι πολλάκις ὁ Κ. Ῥίζος μοὶ ἐνθύμισεν ὅτι ὁ ἄνθρωπός σας εὑρίσκετο περιμένων ἐδῶ. Περιττὸν δὲ νὰ σᾶς εἴπω ὅτι τοῦτο προῆλθεν ἐκ τῆς πολυασχολίας, ἐξ ἧς δέν μοι μένει καιρὸς οὐδὲ διὰ τὰς ἰδίας μου ὑποθέσεις.

Οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς Βονίτσης ἀνεχώρησαν πολλὰ εὐχαριστημένοι διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους τοῖς ἔδωκα, πείθων αὐτοὺς ὅτι δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ νὰ ἀποφασίσωμεν δικαίως περὶ τῶν ὑποθέσεων τὰς ὁποίας τοῖς ἀνέθεσεν ἡ ἐπαρχία.

Προτρέπω δὲ καὶ ὑμᾶς νὰ θεωρήσετε τὰς ὑποθέσεις ταύτας κατὰ τὸ γενικώτερον· διότι, ἐν ὅσῳ τὰς θεωρεῖτε κατὰ τὸν παλαιὸν τρόπον, δηλαδὴ ὡς ὑποθέσεις κομματικὰς, δὲν θέλετε κάμῃ οὐδεμίαν ὠφέλειαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀμφιβάλλω ἂν συμφέρῃ νὰ μαλώνῃ μὲ τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα καπετάνον ὁπότε τὸ μέγα συμφέρον ὅλων εἶναι νὰ μένωσιν ἥσυχοι.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὰ παράπονά σας, τῶν ὁποίων παραβλέπων ἐπιεικῶς τὸ ἀπερίσκεπτον τῆς ἐκφράσεως, σᾶς λέγω καὶ πάλιν καὶ φρονῶ ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἔχει πλείονας λόγους νὰ εὐχαριστῆται ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν παρ' ὑμᾶς. Αὐτὴ δὲ θέλει κάμῃ καὶ ἄλλα ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τὸν λόγον της θέλει φυλάξῃ, ὄχι ὅμως δίδουσα ὑμῖν, καθὼς φαίνεται ὅτι τὸ νοεῖτε, χρήματα ἔτι πολλά, ἐν ᾧ στερεῖται αὐτὴ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὰς κατεπειγούσας χρείας τῆς διοικήσεως.

Σπουδάσατε νὰ ζήσετε εἰρηνικῶς καὶ ὅπως δύνασθε, ἕως οὗ, προχωρησάσης τῆς νέας στρατιωτικῆς διαρρυθμίσεως, καὶ δυνηθείσης τῆς κυβερνήσεως νὰ ὁρίσῃ ἐντίμως τε καὶ ἐπωφελῶς τὰ περὶ τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς, εὕρητε καὶ ὑμεῖς τὸν τόπον σας κατὰ τὸ πρέπον καὶ μετὰ πλήρους εὐχαριστήσεως.

Ὁ γραμματεύς σας ζητεῖ θέσιν, καὶ ἐγὼ θέλω νὰ τοῦ δώσω. Ἀλλὰ πρέπει νά μοι δώσῃ καιρὸν νὰ τὴν εὕρω. Τοῦτο νὰ τοῦ εἰπῆτε.

Τελειόνων σᾶς λέγω ὅτι ἤδη πλησιάζομεν εἰς τὸ τέλος τῆς ἀβεβαιότητος, καὶ ἐντὸς ὀλίγου, ἀποφασιζομένων ὁριστικῶς τῶν τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων, ἕκαστος θέλει δυνηθῆ νὰ κρίνῃ κάλλιον περὶ τῶν ἰδίων του συμφερόντων. Ὁποῖαι ὅμως καὶ ἂν ὦσιν αἱ ἀποφάσεις τῶν Δυνάμεων, ὅσοι ἤνωσαν τὰ συμφέροντά των μὲ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἐκεῖνοι θέλουσιν εἶσθαι καλά. Πιστεύσατέ με, μόνος ὁ βαδίζων τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, προχωρεῖ ταχέως καὶ φθάνει εἰς τὸν λιμένα τῆς σωτηρίας, ἐναντίον τῶν ἐμποδίων τὰ ὁποῖα ἀντιμηχανᾶται ἡ τυφλὴ κακοβουλία τινῶν.

Πρὸς τὸν Πανοσιώτατον Καθηγούμενον τῆς ἐν Σκύρῳ ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (*).

Αἰγίνῃ, 12 ἰαννουαρίου 1830.

Τὰ σταλέντα χρήματα διὰ τοῦ κυρίου Κωνσταντᾶ γρόσια 2,000

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1839, 12 ἰανουαρίου.

ἀφιερώθησαν εἰς χρῆσιν τοῦ Ὀρφανοτροφείου κατὰ τὴν ἀγαθήν σου πρόθεσιν.

Ἀποδεχόμενοι τὴν ἀξιέπαινον ταύτην πρᾶξίν σου, μαρτυροῦμεν ἐπισήμως πρὸς τὴν πανοσιότητά σου τὴν ὀφειλομεν τιμὴν εἰς τὸ ἱερὸν ἀξίωμα, ὅταν διὰ τῶν καλῶν παραδειγμάτων διδάσκῃ πρακτικῶς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον.

Τοῖς κυρίοις Προσέδροις τῶν συμμάχων Αὐλῶν.

Αἰγίνῃ, 16 ἰανουαρίου 1830.

Πολλοὶ ναυτικοὶ καὶ ἔμποροι Ἕλληνες ἦλθον νὰ ἐρωτήσωσι τὴν κυβέρνησιν περὶ τῆς σημασίας τοῦ παρασυναπτομένου ἐγγράφου(*),

---

(*) Ἰδοὺ τὸ ἀντίγραφον τῆς ἰδιαιτέρας καθοδηγήσεως πρὸς τὴν ἐμπορικὴν καγγελλαρίαν.

Κατὰ τὰ συμφωνηθέντα μεταξὺ τῶν πρεσβειῶν Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ῥωσσίας, πρὸς προσωρινὴν προστάτευσιν τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν πλοίων αὐτῶν ὅσα φέρουσι χαρτία τῆς ἐνεστώσης Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ ἔρχονται ἢ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἢ εἰς ἄλλα ἐμπόρια (σκάλας) τῆς Ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας, ἀπεφασίσθησαν τὰ ἑξῆς.

α'. Ὅλοι οἱ τῆς ῥηθείσης κατηγορίας Ἕλληνες καὶ τὰ πλοῖα αὐτῶν, δύνανται, ἅμα φθάνοντες, νὰ ζητῶσι καὶ λαμβάνωσι τὴν προστασίαν ὁποίας θελήσωσι πρεσβείας ἢ ὁποίου προξενείου τῶν τριῶν Δυνάμεων τῶν ὑπογραψασῶν τὴν Λονδίνειον συνθήκην.

β'. Ἡ τοιαύτη προστασία, θεραπευτικὴ καὶ προσωρινὴ οὖσα, θέλει ἐνεργεῖσθαι μόνον πρὸς τὰς ἐπιτοπίους Ὀθωμανικὰς ἀρχὰς καὶ πρὸς τὰς πρεσβείας καὶ τὰ προξενεῖα τῶν ἀλλων Δυνάμεων.

γ'. Εἰς τὰς μεταξὺ τῶν προστατευομένων Ἑλλήνων καὶ τῶν ὑπηκόων τῶν τριῶν Δυνάμεων παρεμπιπτούσας διαφορὰς, αἱ πρεσβεῖαι ἢ τὰ προξενεῖα τῶν προστατίδων Αὐλῶν θέλουσι συνδιορίζει διαιτητὰς, καὶ αὐτῶν ἡ ἀπόφασις θέλει εἶσθαι ἀνέκκλητος.

Προσκαλεῖται ἐπομένως ἡ καγγελλαρία, καιροῦ δοθέντος, νὰ πράξῃ κατὰ τὰ προτεθέντα. Ἀκολούθως δὲ τοῖς ἀποφασισθεῖσι, δύναται νὰ ἐκδίδῃ τὰς ἀναγκαίας ἐξόδους καὶ τὴν ῥωσσικὴν ἢ ἀγγλικὴν ἢ γαλλικὴν σημαίαν εἰς τοὺς πλοιάρχους Ἕλληνας ὅσοι τὴν ζητήσωσι διὰ τῶν ἀποδόχων αὐτῶν (recommandataires), παραδεικνύοντες τα-

τὸ ὁποῖον κυκλοφορεῖται ἔκ τινος ἤδη καιροῦ καὶ εἰς Σύρον καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας τοῦ Αἰγαίου νήσους. Ἀλλ' ἡ κυβέρνησις μὴ λαβοῦσα οὐδεμίαν περὶ τούτου διακοίνωσιν οὔτε παρ' ὑμῶν, κύριε Πρόσεδρε, οὔτε παρὰ τῶν συμπρακτόρων ὑμῶν, καὶ μηδόλως εὑρίσκουσα ἐν τῷ ἐγγράφῳ τὸν αὐθεντικὸν χαρακτῆρα, ἀπέσχε πάσης ἐξηγήσεως πρὸς τοὺς προσελθόντας, ἀρκεσθεῖσα νὰ τοὺς βεβαιώσῃ ὅτι θέλει φροντίσῃ ἐκ παντὸς τρόπου νὰ λάβῃ σαφῆ περὶ τοῦ πράγματος ἑρμηνείαν.

Σᾶς παρακαλοῦμεν λοιπὸν, κύριε Πρόσεδρε, ἐὰν ἀκόμη δὲν δύνασθε νὰ μᾶς δώσετε τὴν ἑρμηνείαν ταύτην, νὰ μᾶς τὴν κοινοποιήσετε ἀφ' οὗ τὴν λάβετε παρὰ τῶν ἐξοχωτάτων πρέσβεων.

Ἡμεῖς ἐλπίζομεν ὅτι αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις, εὐμενῶς ἐπισπεύδουσαι τὴν περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων κρίσιν, θέλουσιν ἄρη καὶ τὰ ἐμπόδια τὰ καταδικάζοντα εἰς ὀλεθρίαν ἀργίαν τὸ ἐμπορικὸν τῆς Ἑλλάδος ναυτικόν. Ἀλλ' ἐὰν ὑπῆρχον εἰς τοῦτο ἀναβολαὶ, ὠφελιμώταται ἤθελαν εἶσθαι καὶ αἱ προσωριναὶ πρόνοιαι, ὁποίας σχεδὸν περιέχει ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἰδιαιτέρα καθοδήγησις, ἐὰν ὅμως ἐνηργοῦντο διὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως.

Ἀφ' οὗ μικρὰ παράκτια Ἑλληνικὰ πλοῖα ἔγειναν δεκτὰ εἰς διαφόρους τουρκικοὺς λιμένας, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Κωνσταντινούπολιν, φέροντα τὰ ἐθνικά των χαρτία, δὲν εἶναι ἄτοπον νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι προστασίᾳ τῶν Δυνάμεων καὶ τὰ μεγάλα ἠδύναντο προσωρινῶς νὰ διαπλεύσωσι τὸν Βόσπορον μὲ τὰ αὐτά.

Ταύτας τὰς παραστάσεις ἀναφέρετε, παρακαλοῦμεν, κύριε Πρόσεδρε, πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξοχώτατον Πρεσβευτὴν τῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ἐνδεικνύμενοι καὶ πάλιν τὴν ὑμετέραν περὶ τὴν Ἑλλάδα σπουδήν.

κτικὰ χαρτία. Ὡσαύτως δύναται ἡ καγγελλαρία νὰ δίδῃ εἰς τοὺς τοιούτους Ἕλληνας καὶ διαβατήρια προσωπικὰ, ἐνσημειοῦσα ὅμως καὶ εἰς αὐτὰ καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐκδόσεις, προθεσμίαν ῥητὴν, ἥτις δὲν θέλει ὑπερβαίνει τοὺς ἓξ μῆνας.

Καὶ θέλει κρατεῖ σημείωμα χωριστὸν τῶν χαρτίων ὅσα ἐκδώσῃ δυνάμει τῆς προσωρινῆς προστασίας τῆς ἀνωτέρω ὁροθετηθείσης.

Τὴν αὐτὴν παράκλησιν ἀπευθύνομεν καὶ πρὸς τοὺς συμπροσέδρους ὑμῶν.

Τῷ Ἐκτάκτῳ Ἐπιτρόπῳ τῶν Βορείων Κυκλάδων, ταῖς Δημογεροντίαις Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν, καὶ τῷ Διοικητῇ Πόρου.

Αἰγίνη, 17 ἰανουαρίου 1830.

Σᾶς πέμπομεν παρασυναπτόμενον ἀντίγραφον τῆς πρὸς τοὺς ἐνταῦθα πράκτορας τῶν συμμάχων Δυνάμεων ἐπιστολῆς ἡμῶν, ἐν ᾗ βλέπετε ὁποίας διασαφήσεις τοὺς ζητοῦμεν περὶ τῆς μερικῆς ὁδηγίας τῆς φθασάσης εἰς γνῶσιν μας καὶ γνωστῆς ἴσως καὶ εἰς ὑμᾶς. Εὑρίσκετε ὅμως καὶ ταύτην προσηρτημένην εἰς τὴν παροῦσαν.

Ἡ κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ νὰ γνωρίζετε ὅσα ἐνεργεῖ ἵνα βοηθήσῃ τάχιον τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν ναυτικὸν νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς ἀργίας του. Βέβαια ἡ χρῆσις ξένης σημαίας, ἡ ὁποία φαίνεται προσφερομένη ἐν τῇ μερικῇ ὁδηγίᾳ, ἤθελε τὸ βοηθήσῃ εἰς τοῦτο· ἀλλ' ἡ κυβέρνησις τὴν θεωρεῖ ὀλεθρίαν, καὶ ἐλπίζει ὅτι οὐδεὶς τῶν συμπολιτῶν σας θέλει τὴν δεχθῆ.

Τὸ ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος δὲν θέλει ἀψυχήσῃ βέβαια τώρα ὁπότε ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα τῆς μακρᾶς ἀβεβαιότητος τῶν πραγμάτων μας, ἀλλὰ μάλιστα τώρα βαστάσῃ καὶ εὑρεθῇ ἕτοιμον νὰ δρέψῃ τοὺς καρποὺς τῶν γενναίων καὶ μεγαλοψύχων ἀγώνων του. Ἔξει δὲ βοηθὸν αὐτοῦ καὶ τὴν κυβέρνησιν, καὶ ἀπόδειξις τὸ σήμερον γινόμενον, καὶ τὰ πραχθησόμενα ἐφεξῆς.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Θεοδώρῳ Κολοκοτρόνῃ.

Ναυπλίῳ, 27 ἰανουαρίου 1830.

Προχθὲς ἐπέστρεψα ἐδῶ, ἀφ' οὗ παραπολὺ ἐκρατήθην εἰς Αἴγιναν ἀπὸ τοὺς κακοὺς καιρούς. Καὶ ἐναντίον δὲ τοῦ χειμῶνος, ὅστις ἐφέτος εἶναι πολλὰ βαρὺς, κατώρθωσα ἀρκετὰ νὰ προχωρήσῃ ἡ διοργάνωσις τῶν στρατευμάτων εἰς Σαλαμῖνα.

Ἔχομεν ἤδη τάγματα ἓξ, τὰ ὁποῖα καὶ τὸν ὅρκον ἔκαμαν τῇ 20 τοῦ μηνὸς, καὶ τὰς σημαίας ἔλαβον παρ' ἐμοῦ. Ὁ Κ. Μεταξᾶς θέλῃ ἐλθεῖ ἐδῶ· περιμένομεν δὲ εἰς ὀλίγας ἡμέρας καὶ τὸν ἀδελφόν μου Αὐγουστῖνον, καὶ τότε ὅλοι ὁμοῦ θέλομεν συνεργασθῇ διὰ νὰ βάλωμεν τέλος κάποιαν τάξιν εἰς τὸ στρατιωτικόν. Καὶ πάλιν πολλὰ θέλουσι μένει ἀκόμη νὰ κάμωμεν. Θέλομεν δὲ πράξῃ, Θεοῦ θέλοντος, κατὰ τὸ σχέδιον ὁποῦ σᾶς εἶπα, ἔχοντες συμβοηθὸν καὶ τὸν υἱόν σας Γενναῖον.

Πρὸ ὀλίγου τὸν εἶδα, καὶ μοῦ ἔφερε καὶ τὸν κομιστὴν τοῦ γράμματός σας, τὸν ἕνα τῶν καλῶν δημογερόντων τῆς Καριταίνης. Ὅσα τοὺς εἶπα περὶ τῶν εἰδήσεων τῆς ἡμέρας, δὲν δύναμαι νὰ σᾶς τὰ ἐπαναλάβω ὅλα, μόνον ὀλίγα θέλω νὰ σᾶς εἴπω, διὰ νὰ τὰ μεταδώσετε εἰς τοὺς αὐτόθι τιμίους ἀνθρώπους.

Μᾶς λέγουσιν ὅτι ὁ πρίγγιψ Λεοπόλδος τοῦ Κοβοῦργ διωρίσθη ἡγεμὼν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ δὲ Παρισίων μοὶ γράφουσι τῇ 31 δεκεμβρίου ὅτι ταύτην τὴν πρότασιν ἔκαμαν συμφώνως ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία πρὸς τὴν Ρωσσίαν, καὶ περιεμένετο ἡ ἀπόκρισις αὐτῆς.

Ἐπίσημα δὲ ὑποκείμενα τὰ ὁποῖα εἰλικρινῶς μᾶς ἀγαπῶσι, μοὶ φανερόνουσιν ἐνταὐτῷ ὅτι αἱ συμμαχικαὶ αὐλαὶ περὶ πολλοῦ ποιοῦνται νὰ διατηρηθῇ ἡ ἡσυχία ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐγὼ νὰ συνεργασθῶ εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν μελλόντων στερεῶσαι ἐντίμως τὴν αὐτῆς ὕπαρξιν.

Αἱ δὲ αὐλαὶ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσσίας, διὰ νὰ μοὶ δείξωσι καὶ πάλιν τὴν ἐμπιστοσύνην των, θέλουσι μοὶ στείλῃ ὁμοῦ καὶ μι-

κρόν τι μηνιαῖον χορήγημα διὰ τρεῖς μῆνας, ἐλπίζουσαι ὅτι ἕως τότε καὶ τὸ δάνειον καὶ ὅλαι αἱ ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος θέλουσι τελειώσῃ. Ἂν λοιπὸν ἡ προσωρινὴ αὕτη βοήθεια μᾶς ἔλθῃ ὀγλίγωρα, θέλομεν ζήσῃ ἐν τοσούτῳ, καὶ κατόπι βλέπομεν.

Ὡς τόσον ἀνίσως αἱ ἀποφάσεις τῶν Δυνάμεων ἦναι, καθὼς ἐλπίζομεν, σύμφωνοι πρὸς τὴν δικαιοσύνην καὶ πρὸς τὰς ἐφέσεις ἡμῶν, τότε ὅλοι, καὶ πρῶτος ἐγὼ, θέλομεν νομίσῃ τιμὴν καὶ εὐτυχίαν νὰ συντελέσωμεν εἰς ἐκπλήρωσιν αὐτῶν. Εἰδὲ μὴ, θέλομεν κάμῃ τὸ χρέος μας, καὶ κάμνοντές το ἐννόμως καὶ εὐτάκτως, δὲν θέλομεν ἔχει πλέον τύψιν συνειδήσεως οὐδ' εὐθύνην οὐδεμίαν. Θέλομεν προφυλάξῃ, ὅσον φθάσῃ ἡ δύναμίς μας, τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἀφίνοντες τὸ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν Θεόν.

Διὰ νὰ γείνῃ ὅμως τοῦτο, πρέπει τὸ ἔθνος νὰ μένῃ ἥσυχον, καὶ νὰ ἐνεργῇ διὰ μόνων τῶν νομίμως καθεστωσῶν ἀρχῶν αὐτοῦ, τῆς κυβερνήσεως, τῆς γερουσίας, τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως. Ταῦτα εἶναι τὰ ὄργανά του· καὶ ἂν συντρίψῃ ἓν ἀπ' αὐτὰ, τὸ πᾶν ἀποβαίνει πάλιν ἀναρχία καὶ ἀνατροπὴ, καὶ πάλιν θέλουσι βασιλεύσῃ οἱ κακοπράγμονες, μὲ ἀποτελέσματα ὅμως διαφορετικώτερα.

Καὶ ἄλλοτε πολλάκις σᾶς εἶπα ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι πλέον μόνοι, καὶ ὅτι τὰ πράγματά των θέλουσι καταχαθῇ τῇ πράξει τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων. Καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι καὶ ὁ λαὸς θέλει δείξῃ γνῶσιν εἰς τὴν περίστασιν, καὶ ὑμεῖς καὶ οἱ καθ' ὑμᾶς, εἰλικρινῆ φιλοπατρίαν, ἐξ οὗ ἐλπίζω ὅτι τὸ ἔθνος θέλει διέλθῃ ἐντίμως καὶ τὴν παροῦσαν ἀκμὴν, καὶ θέλει φθάσῃ τὸ σκοπούμενον τῶν τοσούτων αὐτοῦ θυσιασμῶν καὶ ἀγώνων. Ἐγὼ δὲ τιμήν μου θέλω νομίσῃ νὰ τὸ βοηθήσω, ἀντιπαραταττόμενος πρὸς πᾶσαν δυσχέρειαν.

Ἐδέχθην τὴν θέσιν ἣν ἠθέλησε νὰ μοὶ ἐμπιστεύσῃ, ὄχι διὰ τὴν θέσιν αὐτὴν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐργασθῶ ὑπὲρ τῆς ἀνορθώσεως καὶ αὐτονομίας του. Ἐὰν οἱ σύμμαχοι ἄνακτες κρίνωσιν ὅτι πρὸς τὴν ἀνόρθωσιν καὶ αὐτονομίαν ταύτην εἶναι ἀναγκαῖος ἡγεμὼν ξένος, κεκλημένος νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα αὐτὸς καὶ οἱ κληρονόμοι καὶ διάδοχοι αὐτοῦ, πρῶτος θέλω ἐπιγνωρίσῃ τὸν ἡγεμόνα τοῦτον κατὰ τὸν ἔν-

νομον τύπον, δηλαδὴ ἀφ' οὗ μάθω τὴν γνώμην καὶ τὰς ψήφους τοῦ ἔθνους.

Τὸ ἔθνος πάλιν δὲν θέλει τὰς ἀρνηθῇ, ἀφ' οὗ βεβαιωθῇ ὅτι ὁ νέος ἡγεμὼν θέλει τὸ κυβερνήσῃ κυρίως πρὸς ἀσφάλειαν τῆς αὐτονομίας ὅλων καὶ τῶν δικαιωμάτων ὅσα ἕκαστος ἀπέκτησε διὰ τοῦ αἵματός του καὶ τόσων ἄλλων θυσιασμῶν· διότι ὁ θέλων τὸ σκοπούμενον, πρέπει νὰ θέλῃ καὶ τὰ φέροντα εἰς αὐτό.

Τοιαύτη εἶναι ἡ γνώμη μου περὶ τῆς προκειμένης μεγάλης ὑποθέσεως, καὶ σᾶς τὴν λέγω, διὰ νὰ τὴν μεταδώσετε, ἂν τὴν ἀποδέχεσθε, καὶ εἰς ὅσους ἔχετε ἐμπιστοσύνην.

Τῷ Ἀντισυνταγματάρχῃ Κ. Ραΐκῳ, Φρουράρχῳ Πατρῶν.

Ναυπλίῳ, 27 ἰανουαρίου 1830.

Ἀγαπητέ μου Ραΐκε, τὰ γράμματά σας τῆς 18 μοὶ ἔφθασαν ὀλίγας ὥρας ἀφ' οὗ σᾶς ἐξεκίνησα τὸ ἐμὸν τὴν προχθές. Μ' ἐκυνήγησαν δὲ εἰς Σαλαμῖνα, καὶ διὰ τοῦτο ἐβράδυναν νὰ φθάσωσιν.

Ἡ συνομιλία σας μετὰ τοῦ Ζαΐμη εἶναι ἀξία λόγου, καὶ ἐν πᾶσιν ἐπαινῶ τὴν φρόνιμον διάνοιαν τῶν ἀποκρίσεών σας. Καὶ τῷ ὄντι ἂν θελήσῃ νὰ μείνῃ ἥσυχος εἰς Πάτρας, θέλει μᾶς ἀποδείξῃ ὅτι τὰ μικρὰ πάθη δὲν τὸν ἀποτυφλοῦσιν ὥστε νὰ ἀγνοήσῃ τὰ ἀληθῆ του συμφέροντα, τουτέστι τὰ χρέη του· διότι, ἐὰν οἱ φίλοι του τὸν τρέφωσι μὲ ὡραίας ἐλπίδας, καὶ αὐτὸς ἀφορᾷ εἰς μεγάλην ὕψωσιν, ὀφείλει ὅμως νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι καὶ βασιλεία ἔρχεται, καὶ ὅτι πολυπραγμονῶν σήμερον, μόνος κόπτει τὸν δρόμον δι' οὗ πολίτης, ὁποῖος αὐτὸς, πρέπει νὰ κατασταθῇ ἐντίμως ἐν πάσῃ ὁποιαδήποτε τάξει πραγμάτων.

Ὁ Κ. Ζαΐμης καὶ ὅλοι οἱ φίλοι του ὀφείλουσι νὰ πιστεύσωσιν ὅτι δὲν θέλω μείνῃ ξένος εἰς τὰς τελείας ἀποφάσεις τῶν Δυνάμεων περὶ

τῶν ὑπυθέσεων τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἂν ἠγάπων ὁπωσοῦν τὰς κολακείας τοῦ κόσμου τούτου, ἤθελα τοῖς εἰπεῖ ὅτι καὶ ἤδη εἰς χεῖρας ἔχω αὐθεντικώτατα τεκμήρια τῆς πρὸς ἐμὲ πίστεως τῶν Δυνάμεων, καὶ ἐκεῖνο μάλιστα δι' οὗ σπεύδων μ' ἐτίμησεν ὁ πρίγκιψ Λεοπόλδος, αὐτὸς ὁ ἀποδεδειγμένος, ὡς ἤδη λέγουσιν, ἡγεμὼν τῆς Ἑλλάδος.

Ἔχω δὲ καὶ ἐκ Παρισίων γράμματα νεαρώτατα δι' ὧν μοι ἀγγέλλεται ὁ πολὺς λόγος τῶν ἀνακτορικῶν βουλείων ὄχι μόνον περὶ τὰς ὑπουργίας ἃς καθυπούργησα ἤδη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅσας καθυπουργήσω, συντελῶν ἐν καιρῷ τε καὶ τόπῳ εἰς κρίσιν καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν περὶ αὐτῆς προνοημάτων.

Λαμβάνει δὲ καί τινα ἄλλην ἐμβρίθειαν ἡ τοιαύτη περὶ ἐμὲ εὔνοια ἐκ τῆς ἀποφάσεως ἣν τὸ βουλεῖον τῶν κεραμείων (des Tuileries, τῆς Γαλλίας) ἔλαβεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ῥωσσίας νὰ μοὶ στείλωσι χορηγίας διὰ τρεῖς μῆνας, ἕως οὗ καὶ τὸ δάνειον καὶ ὅλαι αἱ τῆς Ἑλάδος ὑποθέσεις διεκπεραιωθῶσιν.

Ἀπὸ τούτων ὁρμώμενος ἄλλος τις ἤθελε κροτήσῃ μεγάλως καὶ κάμῃ τοὺς πολυπράγμονας νὰ χάσωσι τὴν πυξίδα. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν λέγω τίποτε, τοὺς ἀφίνω νὰ κάμνωσι, χωρὶς νὰ τοὺς ἐγκαταλείψω ὅμως εἰς τὴν παραφροσύνην των. Ὀφείλομεν νὰ τοὺς δώσωμεν καλὰς συμβουλὰς, καὶ ἡ ἀρίστη πασῶν εἶναι νὰ ἡσυχάζωσιν· ἀλλέως θέλουσι βλαφθῆ πολὺ καὶ τώρα καὶ ὕστερα.

Ὅταν μάθω ἀξιωματικῶς τὰς ἀποφάσεις τῶν τριῶν βουλείων, θέλω τὰς ἀναφέρῃ καὶ ἐγὼ εἰς τὸ ἔθνος, ἵνα ἀποφανθῇ κατὰ τὸ νόμιμον· διότι σᾶς εἶπα καὶ ἄλλοτε, ὅτι μόνον δι' εὐτάκτου καὶ ἐννόμου ὁδοῦ δύναται τὸ ἔθνος νὰ ἀσφαλίσῃ κατὰ τὴν παροῦσαν σπουδαιοτάτην κρίσιν τὰ τιμιώτατα αὐτοῦ συμφέροντα· τὰ δὲ ἔξω τῆς ὁδοῦ ταύτης, αἶσχος καὶ δουλεία.

Καὶ ἐγκύκλιον λοιπὸν θέλω ἐκδώσῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας πρὸς τοὺς Διοικητὰς καὶ τοὺς Ἐκτάκτους ἐπιτρόπους, ἵνα διδάξωσι τοὺς πολίτας τὰ δέοντα. Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητέ μου Ῥάϊκε, δύνασθε ἐν τοσούτῳ νὰ μεταδώσετε εἰς τὸν Κ. Ἀξιώτην τὴν διάληψιν τοῦ παρόντος, προχείρως ὑπαγορευομένου· δύνασθε δὲ καὶ μετὰ τοῦ Κ. Ζαΐμη νὰ συνα-

μιλήσετε κατ' αὐτὴν, χωρὶς ὅμως νὰ φανῆτε ὅτι παρηγγέλθητε.

Συμφρονῶ καὶ ἐγὼ ὅτι ἦτον καλὸν νὰ φαίνεται εἰς τὰ παράλιά σας κανὲν πλοῖον πολεμικὸν, καὶ θέλω γράψῃ πρὸς τὸν Ναύαρχον· ἀλλ' ἀμφιβάλλω ἂν δυνηθῇ ἢ θελήσῃ πρὸς τὸ παρὸν νὰ στείλῃ κανέν. Τότε ἴσως σᾶς στείλω, ἅμα φθάσαντα ἐνταῦθα, τὸν *Ἀλέξανδρον Νέφσκην*, καθὸ διωρισμένον εἰς ἐμέ· καὶ τοῦτο κατὰ τὰς εἰδήσεις ἂς θέλω λαβῇ παρ' ὑμῶν περαιτέρω.

Περὶ δὲ τῆς περιοδείας μου; ὀφείλω νὰ τὴν ἀναβάλω ἀκόμη ἕως εἰς τὰ μέσα ἢ εἰς τὰ τέλη φεβρουαρίου, διότι ἔχω πολλὰς ὑποθέσεις νὰ ξεδιαλέξω ἐδῶ, καὶ δὲν ἐλπίζω νὰ τελειώσω προτήτερα.

Ὁ ἀδελφός μου θέλει περάσῃ ἀπὸ Ναυπάκτου εἰς Πάτρας νὰ σᾶς ἴδῃ καὶ νὰ μοὶ φέρῃ καὶ αὐτὸς εἰδήσεις παρ' ὑμῶν.

Τοῖς Κυρίοις Προσέδροις τῶν συμμαχικῶν Αὐλῶν.

Ναυπλίῳ, 28 ἰανουαρίου 1830.

Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ ἐλευθερώσῃ ὅλους ὅσους εἶχεν αἰχμαλώτους Τούρκους, φροντίσασα νὰ τοὺς δώσῃ καί τινας βοηθειας καὶ θεραπείας κατὰ τὸ μέτρον τῶν αὐτῆς πόρων.

Ἤδη δὲ τῶν τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων ἐγγιζόντων νὰ λάβωσι διὰ τῆς εὐεργετικῆς σπουδῆς τῶν συμμαχικῶν Αὐλῶν τὴν καθήκουσαν κρίσιν, ὀφειλὴν αὐτῆς νομίζει καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν χριστιανικὴν αὐτῶν πρόνοιαν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι εἰσέτι ἐν αἰχμαλωσίᾳ στενάζουσιν, ὄντες καὶ πολλαὶ χιλιάδες περί τε τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ τοῦ Ταύρου ἐπέκεινα, κατὰ τὴν συναπτομένην σημείωσιν, καὶ τὴν παρ' αὐτῇ περίληψιν τῆς ἐσχάτως σταλείσης πρὸς ἡμᾶς ἐμφανίσεως. Εὐέλπιδες λοιπὸν εἴμεθα, κύριοι Πρόσεδροι, ὅτι ὑμεῖς μὲν τὴν ἡμετέραν ἐπίκλησιν θέλετε παραστήσῃ καὶ προστατεύσῃ θερμῶς παρὰ τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξοχωτάτοις πρέσβε-

σιν, αὐτοὶ δὲ θέλουσι διαπράξῃ πληρέστατα τὸ φιλάνθρωπον ἔργον, εὐφραινόμενοι ἐπὶ τῇ λυτρώσει τοσούτου πλήθους ταλαιπωρουμένων.

Τὰ αὐτὰ παρακαλοῦμεν καὶ τοὺς κυρίους συνομίλους ὑμῶν.

Τοῖς κατὰ τὸ Αἰγαῖον Ἐκτάκτοις Ἐπιτρόποις καὶ Προσωρινοῖς Διοικηταῖς.

Ναυπλίῳ, 28 ἰανουαρίου 1830.

Οἱ προξενικοὶ πράκτορες τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων ἀξιοῦσι νέμεσθαι τὰς ἀλειτουργησίας καὶ τὰ προνόμια τὰ πρὸς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως μεταξὺ Πόρτας καὶ τῆς Εὐρώπης διωμολογημένα, ἐξ οὗ καὶ προέρχονται ὅλαι αὐτῶν αἱ ἀπάρεστοι ἀμφισβητήσεις πρὸς τὴν τοῦ τόπου διοίκησιν εἰς τὰς παρεμπιπτούσας ὑποθέσεις.

Ταύτας τὰς ἀμφισβητήσεις ἡμεῖς ἠθελήσαμεν ἤδη πρότερον νὰ προλάβωμεν, λεαίνοντες τὰς δυσκολίας διὰ συμβιβασμῶν, χωρὶς νὰ προθεμιστεύσωμεν (préjuger) δι' ἐνδόσεως τὸ νομικὸν μέρος τοῦ ζητήματος. Λέγομεν δὲ σήμερον ὅτι ἡ κυβέρνησις ἤθελε παραβῆ τὰ χρέη αὐτῆς, ἂν ἐδέχετο ὅσον δήποτε τὴν παρὰ τῶν ξένων πρακτόρων προβαλλομένην ἀρχὴν κατὰ συνθήκας προγενομένας μετὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας.

Ἐπειδὴ δὲ οὔτε αἱ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως πρὸς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις σχέσεις εἰσέτι ὡρίσθησαν, οὔτε τὰ περὶ τὸ ἐπάγγελμα τῶν ἐν Ἑλλάδι προξενικῶν πρακτόρων ἐθεσμοθετήθησαν, ἐξ οὗ ἀποβαίνει δύσκολον, ἢ μᾶλλον, ἀδύνατον νὰ διευθετηθῶσιν ὅλως κατὰ τὸ νόμιμον αἱ δυσκολίαι τῶν εἰς αὐτοὺς ἀνατρεχουσῶν ὑποθέσεων, μηδὲ δυναμένων νὰ ἀναβληθῶσιν ἄνευ μεγάλης βλάβης τῶν ἐνδιαφερομένων, διὰ τοῦτο ἡ κυβέρνησις ἀπὸ τοῦ 1828 ἠγωνίσθη μὲν, ὡς προείπομεν, νὰ εὐχαριστήσῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει τοὺς πράκτορας, συντιθεμένη μέσους τινὰς ὅρους ἐκπεραιωτικοὺς τῶν ὑποθέσεων κατὰ τὸ δίκαιον. Τῆς πείρας δὲ ὅμως διδασκούσης ἡμᾶς καθ'

ἑκάστην ὅτι καὶ οὗτοι οἱ μέσοι ὅροι ἀπαντῶσι πολλάκις ἐπὶ τῶν τόπων ἐμπόδια ἀνυπέρβλητα, ἐρχόμεθα σήμερον, κύριοι, νὰ σᾶς παραγγείλωμεν νὰ ἀκολουθῆτε εἰς τὸ ἑξῆς ἐπὶ τῶν παρομοίων περιςάσεων τοὺς ἑπομένους ὅρους.

Εἰς πᾶσαν ὑπόθεσιν ἀναγομένην εἰς τοὺς παρ' ὑμῖν προξενικοὺς πράκτορας, θέλετε σπουδάζει πρῶτον νὰ ἐξομαλίζετε τὰς δυσκολίας πρὸς κατόρθωσιν τῆς δικαιοσύνης συμφώνως μετὰ τοῦ πράκτορος· ὅταν δὲ ὁ συμβιβασμὸς καταντᾷ ἀδύνατος, νὰ μᾶς ἀναφέρετε τὸ πρᾶγμα, καὶ νὰ περιμένετε διαταγὰς ἡμῶν.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι καὶ οἱ προξενικοὶ πράκτορες θέλουσι λάβῃ παρὰ τῶν ἐνταῦθα κυρίων πρεσβέων τῶν Δυνάμεων, παραγγελίας ὁμοίας μὲ τὴν παροῦσαν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν (*).

Ναυπλίῳ, 28 ἰαννουαρίου 1830.

Ἡ κυβέρνησις ἐλπίζει, ὅτι τὰ εἰς τὴν ἐθνικὴν Τράπεζαν λόγῳ ὑποθήκης παραχωρηθέντα κτήματα τοῦ ἔθνους θέλουν παρακινήσει τοὺς εὐκαταστάτους ὁμογενεῖς τε καὶ ξένους νὰ δανείσουν σημαντικὴν ποσότητα χρημάτων. Ἔχει δὲ σκοπὸν νὰ μεταχειρισθῇ τὸ πλειότερον μέρος αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ. Τὰ πλοῖα τῆς Ὕδρας, τῶν Σπετσῶν καὶ Ψαρρῶν φθείρονται καθ' ἡμέραν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, οἱ δὲ ἰδιοκτήτορες στεροῦνται τῶν μέσων πρὸς ἐπισκευὴν αὐτῶν· ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοι ἔκαμαν μεγάλας θυσίας ὑπὲρ τῆς πατρίδος, θυσίας, τὰς ὁποίας ὅλαι αἱ συνελεύσεις, καθὼς καὶ ἡ ἐν Ἄργει ἀνεγνώρισε καὶ ἐξετίμησε διατάξασα νὰ δοθῇ δικαία τις ἀποζημίωσις εἰς τὸ ναυτικὸν τοῦ ἔθνους.

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1830, 28 ἰανουαρίου

Διὰ νὰ ἐπιταχύνωμεν, καθ' ὅσον ἐξήρτηται ἀπὸ ἡμᾶς, τὴν δικαίαν ταύτην πρᾶξιν, ἥτις θεωρεῖται συγχρόνως ὡς μέσον κατεπείγον καὶ σωτήριον διὰ τὴν ἐπικράτειαν, διωρίσαμεν ἐξ ὑμῶν ἐπιτροπήν, ἡ ὁποία θέλει μᾶς ἀναφέρει περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς τῆς προβαλούσης τὰ περὶ ἐξοφλήσεως τῶν λογαριασμῶν τῶν ναυτικῶν νήσων.

Προσκαλοῦμεν ἤδη τοὺς τὸ οὐσιῶδες τοῦτο ἔργον διαπιστευθέντας συναδελφούς σας νὰ ἐνασχοληθῶσιν ἀμέσως περὶ αὐτό.

Οὗτοι λαβόντες ὑπ' ὄψιν τοὺς λογαριασμούς, τοὺς ὁποίους ἐπαρουσίασαν ἑκάστη τῶν εἰρημένων νήσων, θέλουν μᾶς προβάλει πρὸ πάντων, καὶ ὅσον ἔνεστι τάχιον, κατὰ ποίαν ἀναλογίαν εἶναι εὔλογον νὰ δοθῇ προκαταρκτικὴ ἀποζημίωσις εἰς τὰς διαληφθείσας νήσους.

Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Τράπεζα, βοηθουμένη ἀφ' ὅσα χρήματα περισσεύσουν εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον, θέλει δυνηθῇ νὰ δανείσῃ πρὸς τοῦτο τὸ τέλος, διὰ τῆς ὁποίας χρώμεθα οἰκονομίας ἐντὸς τοῦ νοεμβρίου μηνὸς, ἕως 50,000 τάλληρα· ἐπιθυμοῦμεν δὲ νὰ ἐξεύρωμεν κατὰ ποίαν ἀναλογίαν ἐμπορεῖ νὰ διανεμηθῇ ἡ ποσότης αὕτη εἰς τὰς κοινότητας τῆς Ὕδρας, τῶν Σπετσῶν καὶ Ψαρρῶν.

Ἀφ' οὗ ἅπαξ προσδιορισθῇ ἡ τοιαύτη ἀναλογία, εἶναι εὔκολον μετὰ ταῦτα νὰ ἀποφασισθοῦν τὰ ἑπόμενα μέτρα, ἐξ ὧν θέλει γένει ἡ διανομὴ τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης εἰς τοὺς ἔχοντας δικαιώματα, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅμως τοῦ νὰ ὑποσχεθοῦν, ὅτι θέλουν τὴν μεταχειρισθῇ εἰς ἐπισκευὴν τῶν ποίων των.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι 50,000 τάλληρα εἶναι ποσότης πολλὰ μετρία ὡς πρὸς τὰς χρείας καὶ τὰς νομίμους ἀπαιτήσεις τοῦ ἐθνικοῦ ναυτικοῦ, ἀλλ' ἂν, καθὼς ἐλπίζομεν, οἱ πόροι τῆς Τραπέζης καὶ οἱ ἐκ τοῦ προκειμένου δανείου αὐξήσουν τὰ χρηματικά μας μέσα τῆς κυβερνήσεως, θέλει σπεύσει νὰ ἐκπληρώσῃ ἐντελῶς τὰ εἰς τὸ Ἔψήφισμα τῆς ἐν Ἄργει συνελεύσεως διαλαμβανόμενα.

Τῷ Κ. Ῥάμφῳ, Διοικητῇ τῶν Μεσσηνιακῶν Φρουρίων.

Ναυπλίῳ, 1 φεβρουαρίου 1830.

Ἀποκρινόμενος πρὸς τὸ γράμμασας τῆς 25 ἰανουαρίου, σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰ ἀγγελλόμενα.

Αἱ διαδιδόμεναι φῆμαι δὲν εἶναι ψεύδη οὐδὲ ἐπίνοιαι, διότι, πρῶτον, εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ μαρτίου τοῦ παρελθόντος ἔτους αἱ συμμαχικαὶ αὐλαὶ εἶχαν ἀποφασίσῃ ὡς ἀρχὴν ὅτι ξένος ἡγεμὼν πρέπει νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα· δεύτερον, εἶναι φανερὸν ὅτι κατεγένοντο καὶ ἀκόμη καταγίνονται περὶ τοῦ πῶς νὰ ἐκτελεσθῶσιν αἱ διαθέσεις τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 22 μαρτίου, ὁπωσδήποτε μεταπεποιημέναι. Οὐδὲν θαυμαστὸν λοιπὸν οὐδὲ ξένον, ἂν ὁμιλῶσι καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἑλλάδι περὶ τοῦ νέου ἀρχηγοῦ ταύτης τῆς γῆς.

Ἐκ Παρισίων τὰ διὰ τοῦ βρικίου Ἀσταθοῦς ἐλθόντα μοι τῆς 5 ἰανουαρίου γράμματα ἀγγέλλουσιν ὅτι καθ' ὥραν ἐπεριμένοντο αἱ τέλειαι ἀποφάσεις τοῦ Λονδινείου συνεδρίου. Τούτων ὅμως γνωστῶν γενομένων, θέλει ἔπειτα χρειασθῆ καιρὸς ἵνα μάθωμεν τί φρονεῖ καὶ τί κάμνει καὶ ὁ Σουλτάνος. Καὶ τοῦ Σουλτάνου συγκατανεύσαντος, μένει νὰ ἴδωμεν πῶς τὰ διατασσόμενα θέλουσι γείνῃ ὑποχρεωτικὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Διὰ τί λοιπὸν νὰ θαυμάζωμεν ἄν τινες πτωχοὶ φαυλουργοὶ πραγματεύωνται τὴν τοιαύτην τῶν πραγμάτων διάθεσιν ἵνα ἐμβροντῶσι μὲν ἑαυτούς, ἐμβροντῶσι δὲ καὶ τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτοὺς συμπολίτας;

Οἱ φρόνιμοι ὅμως καὶ τίμιοι ἄνθρωποι τοῦτο πρέπει νὰ λέγωσι καὶ πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπὶ τῆς παρούσης κρίσεως, ὅτι ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸ νὰ σταθῇ δεόντως πρὸς ὑποδοχὴν τῶν παρὰ τῶν αὐλῶν εἰς αὐτὴν κοινωθησομένων.

Ποία δὲ ἡ τοιαύτη στάσις; Αὐτὴ ὅλως καθ' ἣν ἵσταται σήμερον. Τὸ ἔθνος ἔχει κυβέρνησιν ἔννομόν τε καὶ νόμιμον, ἡ δὲ κυβέρνησις,

συμβούλους, τὴν γερουσίαν, καὶ ἀμφότεραι ἐξήρτηνται ἀπὸ ἀνωτέρας ἀρχῆς, τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

Αἱ περὶ τῆς μελλούσης τοῦ ἔθνους τύχης Εὐρωπαϊκαὶ ἀποφάσεις θέλουσι διακοινωθῆ εἰς τὴν κυβέρνησιν· ἂν συμφωνῶσι πρὸς τὰς ἐφέσεις ὅσας τὸ ἔθνος προεξέφρασεν, αὐτὸ θέλει τὰς δεχθῆ, καὶ τὰ πάντα αἰσίως τελειωθήσονται, εἰδὲ μὴ, δὲν θέλει μὲν ἀντισταθῆ, ἀλλὰ θέλει παραστήσῃ μετ' ἀληθείας τί δύναται ἡ κυβέρνησις νὰ ἀποδεχθῆ, αἱ δὲ συμμαχικαὶ αὐλαὶ ἀκούσασαι, θέλουσιν ἀποφασίσῃ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτῶν.

Πᾶσα δὲ ἄλλη ὁδὸς ἤθελεν εἶσθαι ἄνομος καὶ ἐπαναστατικὴ, καὶ κατ' εὐθεῖαν εἰς ἀπώλειαν ἤθελε φέρῃ τὸ ἔθνος.

Ταύτας τὰς ἀληθείας πρέπει οἱ νουνεχεῖς πολῖται νὰ καταλάβωσι, καὶ καταλαβόντες, νὰ διδάξωσι καὶ πρὸς τοὺς πλανωμένους ὑπὸ κακεντρεχῶν παραινέσεων.

Ὑμεῖς δὲ δύνασθε νὰ πιστεύσετε καὶ νὰ βεβαιώσετε καὶ τοὺς ἀκούοντας ὑμᾶς ὅτι θέλω ἐκπληρώσῃ τελέως τὸ χρέος μου, μηδόλως ἀποκλίνων ἢ ἀποδειλιῶν πρὸς τὰ ἀντιπίπτοντα.

Δὲν λέγω διὰ τούτου ὅτι θέλω ἀγωνισθῆ νὰ φυλάξω τὴν θέσιν μου. Ταύτην εδέχθην μόνον ἵνα συντελέσω εἰς κατόρθωσιν τῆς αὐτονομίας τῆς Ἑλλάδος· ὅθεν ἀφ' οὗ πληροφορηθῶ ὅτι καὶ ἡ ἐπανόρθωσις καὶ ἡ αὐτονομία αὐτῆς δὲν δύνανται νὰ στερεωθῶσι χωρὶς ἡγεμόνος, ξένου, ἐσομένου ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, πρῶτος ἐγὼ θέλω τὸν γνωρίσῃ καὶ τὸν ὑπηρετήσῃ, διότι, ὑπηρετῶν τὸν ἡγεμόνα, θέλω ὑπηρετεῖ τὴν πατρίδα, διὰ μόνου αὐτοῦ σωζομένην.

Ἀλλ' ὅμως τότε δὲν θέλω εὐχαριστηθῆ μὲ λόγους μόνον καὶ μὲ ἐλπίδας ἀορίστους, ἀλλὰ θέλω ζητήσῃ πρὸ πάντων ἀσφαλείας πραγματικὰς, καὶ εἰς τοῦτο ἐπαγωνίζομαι. Ἀφ' οὗ δὲ τὰς λάβω, θέλει τὰς λάβῃ καὶ τὸ ἔθνος, καὶ τότε πάλιν θέλει ἔχει νὰ εὐλογῆ τὴν ἐνεστῶσαν αὐτοῦ κυβέρνησιν δί ὅσα αὐτὴ ἐκοπίασεν ἀντὶ τῆς τιμῆς καὶ πίστεως ὧν ἠξιώθη παρὰ τοῦ ἔθνους.

Διδαχθέντες λοιπὸν ἤδη πᾶσαν τὴν περὶ τῶν παρόντων διάνοιάν μου, δύνασθε νὰ ἡσυχάσετε καὶ ἡσύχους νὰ καταστήσετε καὶ τοὺς

ἐπερωτῶντας ὑμᾶς. Ἐν κεφαλαίῳ, αἱ ἐπαρχίαι πρέπει νὰ ἠρεμῶσιν ἠρεμίαν βαθεῖαν, ἀφίνουσαι εἰς τὴν κυβέρνησιν τὴν τῶν καθηκόντων ἐκπλήρωσιν, ἅπερ καὶ ἐκπληρώσει καθὼς ἐξεπλήρωσε καὶ μέχρι τοῦ δε, τοῦ Θεοῦ μὴ ἐγκαταλείψοντος ἡμᾶς.

Ἐν τοσούτῳ καὶ οἱ ἐνοικιασταὶ τῶν προσόδων ἂς πληρόνωσιν ὅ, τι ὀφείλουσιν εἰς τὸ ταμεῖον, καὶ ἕκαστος ἂς ποιῇ τὰ ἑαυτοῦ, ὡς τοῦτο συμφέρον εἰς ὅλους.

Μετ' οὐ πολὺ θέλετε λάβῃ τοὺς νέους τῆς Τραπέζης κανονισμούς, ἐλπίζω δὲ νέα προνοήματα καὶ περὶ τῶν δημοσίων προσόδων διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος, τουτέστι διὰ τὸν μάρτιον. Ὅλη μου ἡ σπουδὴ τείνει εἰς τὸ ἀπαλλάξαι τὸν λαὸν ἀπὸ τῆς διπλῆς μάστιγος τῶν ἐνοικιαστῶν καὶ τῶν εἰσπρακτόρων. Ἐπιθυμῶ προσέτι νὰ μεταβάλω καὶ τὸν φόρον τοῦ τριτοδεκάτου, καὶ ἂν οἱ συνεργάται μου συμπροθυμηθῶσι, θέλομεν τὸ κατορθώσῃ πρὸς τελείαν ἀνάπαυσιν τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν καλῶν γεωργῶν.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 3 φεβρουαρίου 1830.

Ὑπ' ὄψιν ἔχω, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, τὰ γράμματά σου τῶν 2 καὶ 30 δεκεμβρίου, πρὸς δὲ, καὶ τῆς 5 ἰανουαρίου.

Σὺ δὲ λαμβάνεις σήμερον καὶ ἀντίγραφον τῆς τελευταίας μου ἐπιστολῆς, καὶ ἀπόκρισιν ἀξιωματικὴν πρὸς τὰ ἔσχατα γράμματά σου. Ἀλλὰ θέλω νὰ σοὶ προσθέσω ἐνταῦθα ἔτι ὀλίγα τινὰ, ἵνα βεβαιωθῇς κάλλιον πόσον τὰ βοηθήματά σου συνετέλεσαν εἰς τὸ σῶσαι τὸν τόπον τοῦτον ὄχι μόνον εἰς τὸ παρὸν, ἀλλ' ἴσως καὶ εἰς τὸ μέλλον.

Σοὶ προέγραψα ὅτι ἡ πληρωμὴ τῶν καθυστερούντων μισθῶν ἀπερρόφησε καὶ τὰς 500,000 φράγκων τῶν λοιπαζομένων γαλλικῶν χορηγημάτων καὶ τὰς 700,000 ἂς ἔστειλες. Ἐν τοσούτῳ τὰ ἐλαφρὰ στρατεύματα τὰ ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Κ. Γεράρδου διορ-

γανωθέντα, μᾶς ὑπόσχονται καλὴν καὶ ταχεῖαν ἔκβασιν, καὶ ἴσως κατορθώσωμεν νὰ τὰ μεταβάλωμεν ὅλως εἰς τακτά· ὑπὲρ οὗ καὶ ἐργάζεται ἡ κυβέρνησις, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ νὰ τὰ πληρώνῃ ὁμαλῶς καὶ ἀνελλιπῶς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ βοήθεια τῶν 1,200,000 φράγκων ἣν ἡ Ἑλλὰς ἔλαβεν ἐκ τῆς δραστηρίου ἐπιμελείας σου, θέλει παράξῃ διπλοῦν ἀποτέλεσμα, φυλαττομένης μὲν τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας, μὴ διακοπτομένης δὲ τῆς βαθμιαίας ἐπιδόσεως τῆς στρατιωτικῆς κατασκευῆς.

Σε εὐχαριστῶ διὰ τὴν μετάδοσιν τῶν ὅσα αὐτόθι λέγονται περὶ τῆς ἐπιμονῆς μου εἰς τὸ μὴ διαλύσαι τοὺς Ρουμελιώτας, ἐπιφερομένου τοῦ ὅτι τὰ σώματα τούτων, κατατρίβοντα τοὺς πόρους τοῦ τόπου, καὶ δικαίως ἐπαπειλοῦσι τὴν ἡσυχίαν αὐτοῦ, ἐν ᾧ εὐκόλως ἠδύνατο ἡ κυβέρνησις νὰ ὑπογράψῃ διάταγμα ἀποπέμπον τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους. Ἀλλ' οἱ λέγοντες ταῦτα δὲν συλλογίζονται ὅτι, πρὶν ἡ κυβέρνησις πράξῃ τοῦτο, πρέπει πρῶτον νὰ ἐρωτήσῃ, τί θέλουσιν ἀπογείνῃ οἱ διαλυθέντες; Πρὸς τὸ ὁποῖον πᾶς εἰλικρινὴς Ἕλλην, πεῖραν ἔχων τῶν προγενομένων, θέλει ἀποκριθῇ ὅτι θέλουσι γείνῃ κλέπται μὲν εἰς τὰ ὄρη, πειραταὶ δὲ εἰς τὰς θαλάσσας. Καὶ τῷ ὄντι πῶς ἔλειψεν ἡ πειρατεία μετὰ τὴν ἔλευσίν μου; Διότι οἱ Ὀλύμπιοι καὶ οἱ Ρουμελιῶται οἱ ἐμφωλεύοντες εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου ἦλθον εἰς Μέγαρα καὶ συνέστησαν τὰς χιλιαρχίας. Καὶ αἱ Πελοποννησιακαὶ δὲ ἐπαρχίαι τότε ἤρχισαν νὰ ἀναπνέωσιν, ἀφ' οὗ οἱ ἐξβαλόντες ἐκεῖσε Ρουμελιῶται ἔστησαν στρατόπεδον ἐν Μεγάροις. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, τὸν ἀριθμὸν ὄντες περὶ τοὺς 8,000, πολλὰ ἤδη ἔτι διατελοῦσι ζῶντες ἀπὸ τοῦ ἐνόπλου ἐπιτηδεύματος, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν κέκτηται ἄλλοτι παρὰ τὸ τουφέκιον καὶ τὰ πιστόλια αὐτοῦ. Ἂν ἡ κυβέρνησις τοὺς ἀρνηθῇ τὸν ἄρτον καὶ τὸν ὀλίγον μισθὸν, καὶ πέσωσιν ἐξ ἀνάγκης εἰς ἔνοπλον πορισμὸν βίου, ποίῳ λόγῳ δικαιωθήσεται τιμωρῆσαι αὐτούς; Ἔπειτα πρὸς τὸ ὁπλίσαι τοὺς κατοίκους καὶ δι' αὐτῶν προφυλάξαι τὸν τόπον ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν διαλυθησομένων, ἤθελε χρειασθῇ πολὺ περισσότερα δαπάνη παρ' ὅσην σήμερον δαπανῶμεν εἰς συντήρησιν τῶν σωμάτων

τούτων, ἤδη μεταβεβλημένων εἰς τάγματα. Τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ κυριώτατον· ἡ Ἑλλὰς ἐγγίζουσα τοῦ ἀπολαῦσαι τὴν ἐπανόρθωσιν καὶ αὐτονομίαν αὐτῆς, καὶ τοῦτο διὰ μόνης τῆς ἀνδρίας καὶ ἀφοσιώσεως τούτων δὴ αὐτῶν τῶν παλληκαρίων, πρὸς ἀνταμοιβὴν ἆραγε τῶν μόχθων αὐτῶν πρέπει νὰ τὰ ἐγκαταλείψῃ ἑκουσίως εἰς τὴν ἀθλιότητα καὶ ἀπύγνωσιν; Καὶ ποῦ ἤθελαν καταφύγῃ; Εἰς τὸ Ῥουμελικὸν βέβαια, διότι ὅλοι σχεδὸν Ῥουμελιῶται εἶναι. Τότε πῶς ἤθελε φυλαχθῇ ἡ ἐνεστῶσα ἠρεμία, ἡ τόσον καταθύμιος εἰς τοὺς Τούρκους;

Ταῦτα μοι φαίνονται ἀκαταγώνιστοι ἀποκρίσεις πρὸς τὰ κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως λεγόμενα. Αὐτὴ δὲ τότε θέλει τοὺς διαλύσῃ, ὅταν δυνηθῇ νὰ τοὺς δώσῃ ὀλίγα στρέμματα γῆς καὶ ὀλίγα χρήματα ἵνα τὴν δουλεύσωσι· καὶ τότε, ἔχοντες κτῆσιν, θέλουσιν ἀπέχει τῆς κτήσεως τῶν ἄλλων. Εἰς τοῦτο ἀποβλέπει καὶ τὸ περὶ ἀνταποδόσεων ψήφισμα τῆς ἐν Ἄργει ἐθνικῆς συνελεύσεως, καὶ ἡ ἐξαίτησις τοῦ δανείου ἡ παρ' ἐμοῦ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐξαιτουμένη πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σωτηρίου τούτου προνοήματος.

Ἄλλως τε καὶ ἂν μέλλῃ ἡ Ἑλλὰς νὰ ἔχῃ τακτὰ ἐθνικὰ στρατεύματα, ἐκ μόνων τῶν Ῥουμελιωτῶν δύναται νὰ τὰ συνθέσῃ. Εἰς τοῦτο ὅμως ἔδει νὰ προχωρήσωμεν βαθμιαίως, καὶ οὕτω προχωροῦντες κατωρθώσαμεν ὥστε οἱ νέοι στρατιῶται τῆς Ῥούμελης ἀφ' ἑαυτῶν νὰ μᾶς ζητῶσι τουφέκια μὲ βαγιονέτας. Καὶ ἴσως μὲν ἀπατῶμαι· ἀλλ' ἀμφιβάλλω ἂν ἦτον τρόπος νὰ ἐπιχειρήσῃ τις εὐτοχώτερον τὴν θεραπείαν πληγῆς μιᾶς τῶν ἐπικινδυνοτάτων τῆς πολυπαθοῦς ταύτης χώρας.

Θέλων νὰ τελειώσω τὸ κεφάλαιον τῶν μέμψεων, ἔρχομαι νὰ σοὶ εἴπω τι καὶ περὶ τῶν ὑποκειμένων τῶν ἤδη καθημένων, ὡς λέγουσι, μακρὰν τῶν πραγμάτων. Ὁ Μαυρομιχάλης δὲν εἶναι ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, ἐπειδὴ οὐδ' ἔπαυσε ποτὲ οὐδὲ θέλει παύσῃ πλήρη ὑπηρεσίαν ὑπηρετῶν. Οἱ δὲ ἄλλοι φέρονται ἴσως οὕτως, ἐλπίζοντες νὰ ἀπολαύσωσι τὴν εὔνοιαν καὶ πίστιν τοῦ νέου ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ἐγὼ τοὺς ἐπρόσφερα κατὰ τὴν ἀναρρύθμισιν τῶν πραγμάτων, πρώ-

τας θέσεις, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἐδέχθησαν, ὁ δὲ λαὸς μεγάλως εὐχαριστήθη, καὶ πρότερον πολλάκις μεμφθεὶς ἐμὲ διότι τοὺς μετεχειρίσθην φθάσας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀναντιῤῥήτως ἔχουσιν ἱκανότητα, ἀλλὰ τοῦτο μόνον.

Περὶ δὲ τῶν ἀδελφῶν μου, οἱ ἀξιοῦντες ὅτι ὁ τόπος δὲν τοὺς ἀγαπᾷ, ἀνακυκλοῦσι τὰ παράπονα ἐκείνων ὅσοι δὲν δύνανται σήμερον νὰ μοιρασθῶσι, καθὼς καὶ ἄλλοτε, τὰ εἰσοδήματα τοῦ τόπου. Ἔπειτα οἱ ἀδελφοί μου καθ' ἑκάστην με σταυροῦσιν ἵνα ἐλευθερώσω αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐπικειμένης ἀγγαρείας, τὸ ὁποῖον καὶ ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ τοὺς χαρίσω τάχιον.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸ μέγα κείμενον τὸ περὶ ὁρισμοῦ τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος, καὶ περὶ τῶν ἀποφασισθησομένων παρὰ τῶν Δυνάμεων πρὸς ἐκτέλεσιν ἐπιτόπιον τῶν βουλευμάτων καὶ διομολογιῶν αὐτῶν.

Τὰ βουλεῖα ἐσιώπησαν μέχρι τοῦδε βαθεῖαν σιωπὴν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν περὶ ἀμφοτέρων. Σὺ δέ, ἂν ἔλαβες, ὡς ἐλπίζω, τὴν τελευταίαν μου ἐκπομπὴν τῆς 25 δεκεμβρίου (6 ἰανουαρίου), εἶδες ὅτι διὰ τοῦ ὑπομνήματος ὃ παρέστησα εἰς τὸν Κ. Δεριβοπιέρρον καὶ τοὺς συμπρέσβεις αὐτοῦ, γνησίως ἐξεπλήρωσα τὰ ἐμὰ χρέη. Καὶ περιμένω ἀπόκρισιν, ἐμμενῶς κρίνων ἀκατέργαστον τὴν τῶν πραγμάτων κατασκευὴν, χωρὶς νὰ λάβῃ καὶ ἡ Ἑλλὰς μέρος εἰς τὰς διαπραγματείας. Ἂς ἴδωμεν πῶς ὅλα ταῦτα θέλουσι ξεδιαλεχθῆ· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὅμως πρέπει νὰ ζήσωμεν. Σοὶ ἐφανέρωσα διὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ μου γράμματος ὅτι τὸ βρίκιον ὁ Ἀσταθὴς μᾶς ἔφερε 225,000 φράγκα τοῦ ῥωσσικοῦ χορηγήματος, καὶ τὰς σὰς 50,000. Ἐγὼ δὲ τόσον σπεύδω νὰ σοὶ ἀποδώσω τὰς 700,000, ὥστε παντοίως καταγίνομαι νὰ εὕρω πόρους ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἵνα δυνηθῶ νὰ οἰκονομήσω ἐκ τῶν τελευταίων βοηθειῶν ὅσας μᾶς ἐπρομήθευσας. Προέρχονται δὲ οἱ πόροι οὗτοι, τὸ μὲν, ἐκ τῆς πωλήσεώς τινων ἀχρήστων χαλκῶν κανονίων, τὸ δὲ, ἐκ τῶν χρημάτων ὅσα θέλουσι προσέλθῃ, ὡς ἐλπίζω, εἰς τὴν τράπεζαν. Ἂν ταῦτα ἐκτελεσθῶσι κατ' εὐχὴν, τότε ἀρχίζω νὰ σὲ πληρόνω. Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ σὲ παρακα-

λῶ, μὴ διαλείπῃς ζητῶν νὰ σταλῇ εἰς Ἑλλάδα ἡ ὅλη ποσότης, καὶ πίστευε ὅτι σπουδαίως φροντίσω νὰ φυλάξω τὸν λόγον μου, ὑπακουομένου ὅτι σταθήσεται ὁ τόκος τῶν ὀφειλομένων εἰς 5 τοῖς 100.

Ὅσα σοι λέγω ἐν τῇ ἀξιωματικῇ μου ἐπιστολῇ περὶ τοῦ Κ. Ὅη, εἶναι ἀληθέστατα κακῇ τύχῃ Πλὴν καλὸν εἶναι ἄλλως νὰ κρατήσωμεν διὰ μόνους ἡμᾶς ὅσα ἀναιροῦσιν ὁλοσχερῶς τὴν λαμπρὰν ἔκθεσιν τὴν ἐν τῷ Ταχυδρόμῳ κατεστρωμένην. Οἱ Ἀμερικανοὶ φιλέλληνες ὄντως γενναῖα καὶ μεγάλα κατέβαλον, ἀλλ' οἱ ἐν Ἑλλάδι ὑπηρέται αὐτῶν διετέλεσαν κακῶς νοοῦντες τὴν ἐπιτετραμμένην διακονίαν. Οὕτω χωροῦσι συνήθως τὰ πράγματα ἐν τῷ κόσμῳ· ἐφ' ᾧ πρέπει νὰ ὑπομένωμεν, καὶ ὄχι νὰ ἀθυμῶμεν.

Τῷ Στρατηγῷ Κ. Σνεϊδέρῳ.

Ναυπλίῳ, 3 φεβρουαρίου 1830.

Ἀκριβῶς ἔλαβον τὸ γράμμα δι' οὗ ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης μ' ἐτίμησεν ἀπὸ 6 τοῦ τρέχοντος (Ν.), περιέχον σημείωσιν τῶν βιβλίων καὶ ἰχνογραφημάτων ἅπερ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ πολέμου ἠυδόκησε νὰ ζείλῃ πρὸς τὸν συνταγματάρχην Κ. Γαρνότον.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλω θαρρήσῃ νὰ συστήσω εἰς τὴν φροντίδα σας τὴν πρὸς τὸν Κ. Βουρμόντον ἀπόκρισίν μου, τὸν ὁποῖον σᾶς παρακαλῶ ἐν τοσούτῳ νὰ εὐχαριστήσετε διὰ τὰ ἀποσταλέντα, ἐσόμενα ὠφελιμώτατα εἰς διδασκαλίαν τῶν τε ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν τοῦ μηχανικοῦ.

Συγχωρήσατέ μοι δὲ, κύριε στρατηγὲ, νὰ σᾶς ἀναφέρω διὰ τοῦ σημερινοῦ ταχυδρόμου ὑπόθεσιν τινὰ, οὖσαν δι' ἡμᾶς ῥοπῆς οὐμικρᾶς.

Τὸ βασιλικὸν βρίκιον ὁ *Ἀσταθὴς*, προσορμισθὲν τῇ 6 ἰανουαρίου εἰς Νεόκαστρον, μοὶ ἔφερε γράμμα τοῦ Κ. Λιττάρδη, γενικοῦ εἰσπράκτορος τοῦ νομοῦ τοῦ Βάρου, δι' οὗ μοι ἀγγέλλει ὅτι ἔβαλεν

ἐν τῷ πλοίῳ τούτῳ 225,000 φράγκα, δοθέντα παρὰ τῆς Ῥωσσικῆς αὐλῆς εἰς βοήθειαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ 50,000, προερχόμενα ἐκ τῆς γενναιότητος τοῦ Κ. Εὐνάρδου. Ἐγὼ δὲ συνομιλήσας μετὰ τοῦ Κ. Κόμητος Πανίνου, τεταγμένου νὰ λάβῃ τὰ παρὰ τῆς Ῥωσσίας, τολμῶ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ στείλητε τὸν Ἀσταθῆ εἰς Ναύπλιον, ἢ τούτου μὴ γινομένου, νὰ φυλάξετε αὐτόθι παρακείμενα τὰ κομισθέντα χρήματα, ἕως οὗ δυνηθῶ νὰ τὰ μεταφέρω εἰς Ναύπλιον. Περιττὸν δὲ κρίνω νὰ εἴπω τῇ ὑμετέρᾳ ἐξοχότητι ὅτι μεγάλως θέλετε μᾶς εὐεργετήσῃ ἐνεργοῦντες κάλλιον τὸ πρῶτον, ὡς συμφερώτερον εἰς τὸ πτωχὸν ἡμῶν ταμεῖον.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ναυπλίῳ, 4 φεβρουαρίου 1830.

Τὸ ἔργον ὅπερ ἐζητήσαμεν παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀναλαβούσης τὴν ἔκθεσιν περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν συνταγματικῶν νόμων, πρέπει νὰ δίδῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν ἀξιωματικὰς γνώσεις ἐφ' ὧν θέλει οἰκοδομήσῃ καὶ αὐτὴ τὸ ἔργον αὐτῆς, κατὰ τὰ ἄρθρα 11 καὶ 12 τοῦ ψηφίσματος τῆς ἐν Ἄργει συνελεύσεως τῆς 2 ἰουλίου

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπιτροπὴ θέλει νὰ ἐξεύρῃ καὶ τὰς ἡμετέρας ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρατηρήσεις, προθύμως τὰς μεταδίδομεν, ἀποβλεπούσας μόνον εἰς τὴν μέθοδον καθ' ἣν νομίζομεν ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ὠφελιμωτέρως.

Κατὰ τὴν γνώμην μας, αὐταὶ αἱ εἰς τὸ δεύτερον ψήφισμα προστεθειμέναι βάσεις διαγράφουσι τὴν περιοχὴν τοῦ ἔργου τῆς ἐπιτροπῆς, πληρωθησομένην διὰ τῆς ἀναλύσεως τῶν ἀρχαίων συνταγματικῶν νόμων.

Ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος παντὸς κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος κεῖται ἐν τῷ σαφεῖ ὁρισμῷ τοῦ δικαιώματος ἐκείνου τῶν πολιτῶν ὅπερ ὀνομάζομεν *δικαίωμα ψήφου*. Πρέπει ἄρα νὰ ἴδωμεν πῶς ὁρίζεται τὸ

δικαίωμα τοῦτο ἐν τοῖς συντάγμασι τοῦ Ἄστρους, τῆς Ἐπιδαύρου, καὶ τῆς Τροιζῆνος. Δεύτερον πρόκειται νὰ εὕρωμεν ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἐπὶ τίσιν ὅροις καὶ διατυπώσεσιν τὸ ἔθνος χαρίζει τὸ δικαίωμα τοῦτο εἴς τε τοὺς μὴ αὐτόχθονας Ἕλληνας καὶ εἰς τοὺς ξένους. Καὶ τέλος ἐρευνητέον ἐὰν τὰ συντάγματα προσδιορίζωσι κατὰ ποῖον τρόπον οἱ τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν ἔχοντες πολῖται θέλουσι τὸ διενεργήσῃ.

Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν ἐπανακεφαλαιοῦσα ἀκριβέστατα τὰς κεκυρωμένας ὑπὸ τῶν συνταγμάτων ἀρχὰς, κάλλιον δὲν δύναται νὰ ἀποπληρώσῃ τὸ ἐπιτετραμμένον αὐτῇ εἰμὴ μεταδίδουσα ἡμῖν τὰ ὑπὸ τῆς πείρας ὑποβληθέντα εἰς αὐτὴν διδάγματα περὶ τῆς προκειμένης ἀξιολόγου χρείας.

Τὴν αὐτὴν δὲ ὁδὸν βαδίζουσα, θέλει ἀναλύσῃ καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς ὑπὸ τῶν συνταγμάτων κεκυρωμένας περί τε τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, καὶ τῆς δικαστικῆς, καὶ τῆς τελεστικῆς.

Καὶ τέλος ἐν προσθέτῳ κεφαλαίῳ, *περὶ ὁλικῶν διαθέσεων* ἐπιγραφομένῳ, δύναται νὰ συνάξῃ ὅλας τὰς ἄλλας τῶν συνταγμάτων νομοθετικὰς ἀρχάς.

Ἡμεῖς δὲ λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν τοιαύτην ἀνάλυσιν, θέλομεν σπεύσῃ νὰ ζητήσωμεν τὴν γνώμην τῆς Γερουσίας ἐπὶ τοῦ προβουλεύματος τῆς θεμελιακῆς ῥήτρας (statut), ὃ μελετῶμεν ἀφ' ὅτου τὸ ἔθνος μᾶς περιέβαλε τὴν τιμὴν καὶ πίστιν τῆς ἡνιοχίας τῶν τιμιωτάτων αὐτοῦ συμφερόντων.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν(*).

Ναυπλίῳ, 14 φεβρουαρίου 1830.

Εἰς τὸ διάγγελμα, τὸ ὁποῖον διευθύναμεν κατὰ χρέος εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν 4 φεβρουαρίου ὑπ' ἀρ. 596, ἐκοινοποιοῦμεν τὴν γνώμην

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1830, 14 φεβρουαρίου.

μας περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ ἀνήκουσα ἐπιτροπὴ ἤθελε δυνηθῇ νὰ κάμῃ ὠφελιμώτερον ἅμα καὶ ταχύτερον τὴν πολλοῦ λόγου ἀξίαν ἐπιθεώρησιν τῶν προλαβουσῶν συνταγματικῶν πράξεων.

Ἀσχοληθέντες καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι περὶ τὸ ἔργον τοῦτο, καθὼς σᾶς προανηγγέλλομεν, ἐπείσθημεν ὅτι τὰ συντάγματα τοῦ Ἄστρους, τῆς Ἐπιδαύρου καὶ τῆς Τροιζῆνος, δίδοντα τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου εἰς τοὺς πολίτας, ὅσοι ὀφείλουν νὰ τὸ ἐνεργήσουν, δὲν προαπαιτοῦν παρ' αὐτῶν οὐδεμίαν ἰδιοκτησίαν.

Ἂν ἀναδράμωμεν διὰ τοῦ νοὸς εἰς τοὺς καιροὺς, καθ' οὓς τὸ ἔθνος αὐθορμήτως καὶ ὁμοφώνως ἠγωνίζετο ν' ἀπολάβῃ τὰ ἄπειρα ἀγαθά, τὰ ἀπὸ νόμιμον κυβέρνησιν ἐκπηγάζοντα, θέλομεν ἴδει, ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ δὲν ἠδύναντο τότε νὰ θεμελιώσουν τὴν ἐνέργειαν τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς ἰδιοκτησίας, διότι τοιουτοτρόπως ἤθελον ἀποστερήσει τοῦ δικαιώματος τούτου τὸ μέγα μέρος τῶν πολιτῶν.

Ὁ λαὸς, ὅστις λαβὼν τὰ ὅπλα ἐμάχετο καὶ ἔχει τὸ αἷμά του ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ ἐλευθερωθῇ, ἐδύνατό ποτε ν' ἀφαιρεθῇ τὴν ἐλπίδα ταύτην διὰ τῶν πληρεξουσίων του, ἐξαιρῶν ἑαυτὸν ἑκουσίως τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου; Τοῦτο εἶναι πάντῃ ἀπίθανον. Ὅθεν οἱ νομοθέται ἐχρεώστουν ἔκτοτε νὰ δώσουν εἰς αὐτὸν τὸ τῆς ψήφου δικαίωμα, χωρὶς νὰ προαπαιτήσουν ἰδιοκτησίαν. Ἀλλὰ τὴν σήμερον ἄλλως πως ἔχουσι τὰ πράγματα. Καὶ τωόντι, ἀσχολούμενοι περὶ τὸν θεμελιώδη νόμον, δι' οὗ θέλει προσδιορισθῇ τὸ δημόσιον δίκαιον τῶν Ἑλλήνων, ἠμποροῦμέν ποτε νὰ μὴ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ἤδη τὸ μέγα μέρος τῶν πολιτῶν; ἠμποροῦμεν νὰ μὴν ἀναλογισθῶμεν παντάπασι τὴν ἰδιοκτησίαν, ἣ πρέπει τάχα νὰ τὴν λάβωμεν ὡς βάσιν; Ἂν τὸ πρῶτον, θέλομεν διαπιστεύσει τὴν τύχην τῆς πατρίδος εἰς τὸ πλῆθος τῶν θητῶν· ἂν τὸ δεύτερον, θέλομεν τὴν διαπιστεύσει εἰς τὰς χεῖρας ὀλίγων τινῶν ἀτόμων, ἐξ ὧν σύγκειται ἤδη ἡ τάξις τῶν ἰδιοκτημόνων. Τούτου ἢ ἐκείνου δοθέντος, τὸ ἔθνος ἀντὶ νὰ ἀπολαύσῃ τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἤλπιζεν ἀπὸ τὰς πολυχρονίους συμφοράς του καὶ τὰς πολυαιμάτους θυσίας του, θέλει κα-

ταδικασθῆ ἐπὶ μακρὸν ὡς εἰς ἀνήλικος παιδὸς κατάστασιν, καὶ οὕτω θέλουν καταντήσει εἰς παραλυσίαν ὅλα τὰ μέσα, ὅσα ἡ θεία πρόνοια ἔδωκεν εἰς αὐτὸ, διὰ νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικήν του ἐπανόρθωσιν.

Φρονοῦμεν περιττὸν ν' ἀναπτύξωμεν τὰς παρατηρήσεις ταύτας, καθότι δὲν εἴσθε βέβαια ὀλιγώτερον πεπεισμένοι ἀπὸ ἡμᾶς, ὅτι εἶναι μὲν δίκαιον ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ ἐνεργοῦν ἐπίσης τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου, ἀλλ' ὅτι πρὸς τοῦτο απαιτεῖται πρὸ πάντων νὰ γενῶσιν ἰδιοκτῆται.

Ἐλπίζοντες, ὅτι θέλομεν δυνηθῆ ἐντὸς ὀλίγου νὰ σᾶς κοινοποιήσωμεν τὰς ἰδέας μας περὶ τῶν συνταγματικῶν νόμων, τῶν ὁποίων τὰς πρώτας βάσεις ἔθεσεν ἡ ἐν Ἄργει συνέλευσις διὰ τοῦ ἀπὸ 22 ἰουλίου Β΄ ψηφίσματος, ἐπιθυμοῦμεν νὰ μάθωμεν προηγουμένως τὴν γνώμην σας περὶ τοῦ μεγάλου προβλήματος, τὸ ὁποῖον σᾶς καθυποβάλλομεν ἤδη.

Ἀφοῦ λυθῆ τὸ πρόβλημα τοῦτο, ὅσοι τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν δὲν ἔχουν ἰδιοκτησίαν, ἠμποροῦν ν' ἀποκτήσουν· ἅμα δὲ κατορθωθῆ τοῦτο, ὁ νόμος, διὰ τοῦ ὁποίου θέλουν δυνηθῆ νὰ ἐνεργῶσι τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου, δὲν θέλει εἶσθαι πλέον ἐπικίνδυνος ἀπάτη, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου μέτρον σωτήριον διὰ τὴν πατρίδα, καὶ συντελεστικὸν εἰς τὸ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἔθνος τοῦ σκοποῦ τῶν ἀγώνων του.

Διὰ νὰ ἐπιταχύνωμεν, καθ' ὅσον ἐξήρτηται ἀπὸ ἡμᾶς, τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δικαιοτάτων τούτων εὐχῶν, ἀνακεφαλαιοῦντες τὸν λόγον ζητοῦμεν τὴν γνώμην σας περὶ τῶν ἑξῆς ἄρθρων:

Α. Φρονεῖ ἡ Γερουσία, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου πρέπει νὰ ὁρισθῆ εἰς τρόπον, ὥστε τὸ πρὸς ἐνέργειαν αὐτοῦ πρὸ πάντων ἀπαιτούμενον νὰ εἶναι ἡ ἰδιοκτησία;

Β΄. Ἐπὶ ὑποθέσει ὅτι θέλει ἀποκριθῆ καταφατικῶς ἡ Γερουσία, εἶναι πεπεισμένη, ὡς καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἤθελε πράξει ἀναξίως τῆς ἐμπιστοσύνης, μὲ τὴν ὁποίαν ἐτιμήθη παρὰ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἂν δὲν δώσῃ πρὸ πάντων εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας ἰδιοκτησίαν τὰ μέσα τοῦ νὰ ἀποκτήσουν;

Γ΄. Τούτου ὑποτεθέντος, ἡ Γερουσία θέλει εἶσθαι διατεθειμένη νὰ συνδράμῃ τὴν κυβέρνησιν εἰς ἔκδοσιν ψηφίσματος προσδιορίζοντος:

1. Τὸν μέγιστον καὶ ἐλάχιστον ὅρον τῶν ἐθνικῶν γαιῶν, τὰς ὁποίας θέλει κριθῇ εὔλογον νὰ παραχωρήσῃ ἡ κυβέρνησις εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας ἰδιοκτησίαν πολίτας.

2. Μὲ ποίας συμφωνίας πρέπει νὰ παραχωρηθοῦν αἱ γαῖαι αὗται.

3. Τοὺς τύπους, καθ' οὓς θέλει γένει ἡ παραχώρησις;

Τοιοῦτον ψήφισμα συνάδει κατὰ γράμμα μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ 7 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 26 ἰουλίου Γ΄. ψηφίσματος τῆς ἐν Ἄργει συνελεύσεως. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἐπειδὴ τὸ μέτρον αὐτὸ δὲν ἀποβλέπει εἰς ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ προμηθεύσῃ ὑπὸ τὴν ἱερωτέραν ἀσφάλειαν πολιτικὴν καὶ ἀνεξάρτητον ὕπαρξιν εἰς τὸ μέγα μέρος τῶν πολιτῶν τῆς Ἑλλάδος, δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι εἰς τὴν ἐσομένην συνέλευσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους θέλουν τὸ ἐπικυρώσει παμψηφεί.

Ἐνῷ ὁ λόγος περὶ πολιτῶν Ἑλλήνων, δὲν ἐξαιροῦμεν ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν οὔτε τοὺς μὴ αὐτόχθονας ὁμογενεῖς μας, οἵτινες συνεπολέμησαν εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἔχασαν ἐπομένως τὰς ἑστίας καὶ τὴν περιουσίαν των διὰ νὰ συντελέσουν πραγματικῶς εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς κοινῆς πατρίδος, οὔτε ἐκείνους τῶν ἀλλογενῶν, οἱ ὁποῖοι, ὑπηρετήσαντες ἐντίμως τὴν Ἑλλάδα, ἤθελον ἀποφασίσει ν' ἀποκατασταθῶσιν ἐν αὐτῇ, ἀλλ' οὔτε καὶ τοὺς ὅσοι θελήσουν καὶ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα νὰ φέρουν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν τὰς γνώσεις, τὰ προτερήματα, τὴν ὑπόληψιν καὶ τὰ χρήματά των.

Μ' ὅλον τοῦτο ὁ νόμος θέλει προσδιορίσει θετικώτερον πῶς θέλουν ἀποκτήσει οἱ καθυπαγόμενοι εἰς ἑκάστην τῶν εἰρημένων κατηγοριῶν πολῖται τό τε δικαίωμα τῆς ψήφου καὶ τὸ πρὸ τούτου ἀπαιτούμενον δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας.

Ἐλπίζομεν ὅτι θέλετε μᾶς κοινοποιήσει τὴν γνώμην σας περὶ τῶν προεκτεθειμένων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀνάγονται εἰς πολιτικὰς ἀρχὰς, καὶ ἐν τοσούτῳ θέλομεν ἀσχοληθῇ καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ νὰ προπαρασκευάσωμεν σχέδιον ψηφίσματος, λύοντος τὰ προβλήματα ταῦτα, καὶ θέλομεν τὸ καθυποβάλει εἰς τὴν ἐπίκρισίν σας.

Τῷ Κ. Δεζαρδίνῳ, παιδαγωγῷ εἰς Μόναχον.

Ναυπλίῳ, 20 φεβρουαρίου 1830.

Πιστῶς μοι ἐνεχειρίσθη παρὰ τοῦ Κ. Βάμβα τὸ γράμμα σας τῆς 26 νοεμβρίου, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰ ἐν αὐτῷ μηνυόμενα. Γράφουσι δέ μοι καὶ ὁ νέος Βότσαρης καὶ ὁ μέντωρ αὐτοῦ Χρῆστος, ἀμφότεροι διατεινόμενοι ὅτι κατὰ προσταγὴν τοῦ σεβαστοῦ αὐτοῦ εὐεργέτου ἐξῆλθεν ὁ Δημήτριος τοῦ παιδαγωγείου σας, ἑτοιμαζόμενος, καθὼς λέγουσι, νὰ κάμῃ σπουδὰς στρατιωτικάς. Ἀλλ' ἐγὼ τῷ ἀποκρίνομαι ὡς δεῖ, καὶ καλὸν μάθημα τῷ δίδω. Ἐνυπάρχει πως ἡ οἴησις εἰς τὸ αἷμα τῶν Ἑλλήνων νέων τε καὶ γερόντων, καὶ ἀγωνιζόμενοι νὰ θεραπεύσετε τοὺς μαθητάς σας ἀπὸ τῆς νόσου ταύτης, θέλετε προσθέσῃ εἰς τὰ ἄλλα περὶ τὴν Ἑλλάδα εὐεργετήματά σας καὶ τοῦτο νέον.

Μετὰ τὴν λῆψιν τοῦ γράμματός σας περιοδεύων τὰς νήσους, εὗρηκα δυνατὸν νὰ σᾶς προσφέρωμεν ἐν Σπέτσαις μίαν ἢ δύω μεγάλας καὶ καλλίστας οἰκίας, ἔνθα ἠδύνασθε νὰ καθίσετε ἀναπαυτικώτατα μετά τε τῶν ἤδη εὑρισκομένων ἐν τῷ σχολείῳ σας νέων Ἑλλήνων καὶ μεθ' ὅσων ἄλλων ἤθελαν σᾶς ἐμπιστεύσῃ ἐνταῦθα καὶ ἡ κυβέρνησις καὶ πολλαὶ οἰκογένειαι.

Ἡ νῆσος τῶν Σπετσῶν κεῖται ἐπικαιρότατα πρός τε τὴν Πελοπόννησον καὶ τὸ Λιγαῖον, ἔχουσα καὶ τὸ κλίμα ὑγιεινόν· καὶ σχολεῖον ὡς τὸ ὑμέτερον ἤθελε τῇ φέρει μεγάλας ὠφελείας. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς τε καὶ τῆς γείτονος Ὕδρας καὶ τῶν ἄλλων νήσων, καὶ ὅλοι δὲ οἱ τῆς Ἑλλάδος πολῖται, ἐν ᾧ δίψῶσι νὰ δώσωσιν εἰς τὰ τέκνα των καλὴν ἀγωγήν, ἠθικήν τε καὶ φιλολογικὴν καὶ ἐπιστημονικήν, στεροῦνται διδασκάλων, καὶ μάλιστα διευθυντῶν· αἱ δὲ δαπάναι τῆς ἐπ' ἀλλοδαπῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπερβαίνουσι τοὺς πόρους ὄχι μόνον τῶν πατέρων ἀλλὰ καὶ τῆς κυβερνήσεως.

Ἂν λοιπὸν ὑμεῖς ἔλθετε εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθὼς καὶ συνελάβετε τούτου τὴν γενναίαν ἔννοιαν, φέροντες μεθ' ὑμῶν διδασκάλους καὶ

ὅλον τὸ ὑλικὸν εἰς βιβλία, χάρτας καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα, τότε καὶ οἱ μαθηταὶ ἀπολαύσουσι τελείας εὐρωπαϊκῆς ἀγωγῆς; καὶ αἱ δαπάναι ἔσονται σύμμετροι πρὸς τοὺς πόρους τοῦ τόπου.

Καὶ δὴ ἂν ἐπιμένετε εἰς τὸν τοιοῦτον σκοπὸν, σᾶς παρακαλῶ νὰ προσέξετε εἰς τὰς ἐφέσεις τὰς ὁποίας σᾶς ἐκφράζω ἐν ὀνόματι καὶ ἐκ προσώπου τῶν σεμνοτάτων πολιτῶν τῆς Ἑλλάδος.

Σᾶς εἶπα ἀνωτέρω ὅτι αἱ Σπέτσαι, καλλίστας καὶ μεγάλας οἰκίας ἔχουσαι, εὐθηνὰ θέλουσι μᾶς παρέξῃ καταλληλότατον μέρος· ἀλλὰ καὶ παρὰ τῆς κυβερνήσεως θέλετε λάβῃ κατὰ τὸ εἰκὸς τὰς δυνατὰς εὐκολίας καὶ καταβολάς. Αὐτὴ θέλει φροντίσῃ ἐπίσης νὰ στείλῃ εἰς Τεργέστην πλοῖον ἐθνικὸν ἵνα σᾶς φέρῃ ἐνταῦθα μεθ' ὅλων τῶν ὑμετέρων, διδασκάλων καὶ μαθητῶν. Καὶ τέλος σᾶς ὑπόσχεται δαπάναις αὐτῆς δώδεκα ἢ δεκαοκτὼ μαθητὰς, εἴτε ἐκ τῶν τοῦ ὀρφανοτροφείου, εἴτε ἐκ τῶν παίδων τῶν ἐξαιρέτως συγκαταβαλόντων πατέρων ὑπὲρ τῆς ἀνορθώσεως τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν σᾶς προσκαλῶ νὰ μοὶ κοινώσετε λεπτομερέστατα τὰς παρατηρήσεις σας, ἐὰν σᾶς ἦναι δυνατὸν νὰ δεχθῆτε τὰς προτάσεις μου.

Ἵνα δὲ ἔχετε καὶ μέτρον τῆς δαπάνης ἑκάστου μαθητοῦ κατὰ τὰς τρεχούσας ἐνταῦθα τιμὰς τῶν πραγμάτων, σᾶς στέλλω συναπτομένην μικρὰν σημείωσιν τῶν δαπανωμένων εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κεντρικοῦ στρατιωτικοῦ σχολείου.

Περὶ τοῦ διδασκάλου θέλει σᾶς ἀποκριθῆ ὁ Κ. Μουστοξείδης, γνωρίζων ἐκκλησιαστικόν τινα ἄριστον, εὑρισκόμενον, νομίζω, ἐν Τεργέστῃ, τὸν ὁποῖον καὶ παραγγέλλω τὸν Κ. Μουστοξείδην νὰ παρακινήσῃ ἐκ μέρους μου νὰ λάβῃ ἀνταπόκρισιν μὲ ὑμᾶς.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 20 φεβρουαρίου 1830.

Ἔγραψά σοι, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, τῇ 3 φεβρουαρίου, καὶ σήμε-

ρον ἐξακολουθῶ, ἀποκρινόμενος πρὸς τὰ γράμματά σου τῶν 9 καὶ 22 ἰκνουαρίου.

Αἱ πρεσβεῖαι ἃς ἐπρέσβευσας μετὰ τῆς εὐτολμίας καθαρᾶς καὶ μεγαλόφρονος γνώμης, δὲν ἠτύχησαν, καὶ περιμένω καθ' ὥραν τὰς 600,000 φράγκων, ἀγγελθείσας ἤδη εἰς Μοθώνην, ὡς ὁ στρατηγὸς Σνεϊδέρος μοὶ γράφει.

Ἐφανέρωσά σοι διὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ γράμματός μου ὅτι ὁ κόμης Κ. Πανῖνος ἔλαβε μὲν τὰς 500,000, ἀλλ' ἔτι τὰς κρατεῖ, μὴ ἔχων διαταγὰς οὔτε παρὰ τῆς αὐλῆς του οὔτε παρὰ τοῦ Κ. Ποτσοδιβόργου.

Αἱ παρὰ σοῦ 100,000 φράγκων θέλουσι δοθῆ εἰς τὸ ταμεῖον, χρησιμεύσουσαι μόνον εἰς ἐμψύχωσιν τῆς γεωργίας, καθὼς θέλεις τὸ βεβαιωθῆ.

Οἱ πόροι δὲ οὗτοι οἱ προσελθόντες εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς περὶ αὐτὴν ἀκαμάτου εὐνοίας σου θέλουσι βοηθήσῃ τὴν κυβέρνησιν νὰ κρατήσῃ μέχρι τοῦ ἀπριλίου τὴν δημοσίαν διοίκησιν, τὴν εὐταξίαν δηλονότι καὶ ἡσυχίαν τοῦ τόπου.

Αἱ πρόσοδοι εἶναι ἔθος ἐνταῦθα νὰ ἐνοικιάζωνται τὸν μάρτιον, καὶ οἱ ἐνοικιασταὶ προπληρόνουσι τὸ ἓν τρίτον τῆς τιμῆς· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐμβαίνει συνήθως εἰς τὸ ταμεῖον μόλις μετὰ ἓξ ἢ ὀκτὼ ἑβδομάδας.

Μὲ τοῦτο τὸ ὀλίγον δύναται ἡ κυβέρνησις νὰ φανῇ ἀκριβὴς καὶ πρὸς τοὺς στρατιώτας καὶ πρὸς τοὺς ναύτας; Δύναται νὰ ἐκτείνῃ βαθμιαίως τὴν κατασκευὴν τῶν τακτῶν στρατευμάτων, ὀλιγοστεύουσα συμμέτρως τὰ ἄτακτα; Δύναται ταὐτοχρόνως νὰ βοηθήσῃ τοὺς ναυτικοὺς τῆς Ὕδρας, τῶν Σπετσῶν, καὶ τῶν Ψαρῶν, ἵνα ἐπισκευάσωσι τὰ ἐμπορικά των πλοῖα, φθειρόμενα κατὰ τοὺς λιμένας;

Καὶ αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς κατέμαθον, περιοδεύσας οὔπω πάνυ πρώην διὰ βαρέος χειμῶνος τὰς νήσους ταύτας, ὅτι τὸ νὰ τὰς βοηθήσῃ ἡ κυβέρνησις, ὑπάρχει καὶ κατεπεῖγον καὶ ἀπαραίτητον.

Ἡ ἀπορία, καὶ ἔτι μᾶλλον, ἡ ἀργία ἱκανῶν χιλιάδων ναυτῶν, βάλλουσιν εἰς κίνδυνον τὰ μέγιστα τοῦ ἔθνους συμφέροντα. Πῶς νὰ μὴ δεχθῶσιν, οὕτως ἔχοντες, οἱ ναῦται τῆς Ἑλλάδος τὰς θέσεις καὶ

τὰ ὑπουργήματα τὰ ὁποῖα οἱ Τοῦρκοι τοὺς προσφέρουσιν εἰς τὸν ναύσταθμον τῆς Κωνσταντινουπόλεως; Πῶς νὰ ἀποποιηθῶσι τὰς ξένας σημαίας τὰς ὁποίας αἱ ἐμπορικαὶ καγγελαρίαι τῶν ἐν Κωνσταντουπόλει συμμαχικῶν πρέσβεων προσωρινῶς τοὺς προσφέρουσι; Ταῦτα δὲ δεχομένων αὐτῶν, ποῦ μένουσι πλέον εἰς τὸ ἑξῆς ἡ σημαία καὶ τὸ ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος;

Ταῦτα, οὐδὲ χρήζοντα ἀναπτύξεως, μὲ ἠνάγκασαν νὰ δώσω ἤδη 50,000 ταλλήρων εἰς τὰς κοινότητας τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, ἵνα δυνηθῶσιν, ἐπισκευάζουσαι τινὰ τῶν πλοίων αὐτῶν, νὰ δώσωσιν ἔργον, ἄρτον, καὶ ἐλπίδας καλὰς εἰς τοὺς ναύτας των. Καὶ τὸ πρᾶγμα ἔφερε μὲν πρὸς ὀλίγον τινὰ ἀνακούφισιν· ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ. Ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ χορηγήσῃ περισσότερα πρὸς τὸ σῶσαι ὅλως τὸ ἡμέτερον ναυτικὸν ἀπὸ τῶν ἐπικειμένων κινδύνων· ἀλλὰ ποῦ νὰ τὰ εὕρῃ;

Ἂν τὸ τυπογραφεῖον μοὶ στείλῃ ἐν ὥρᾳ τοὺς νέους κανονισμοὺς τῆς ἡμετέρας τραπέζης, θέλεις τοὺς λάβῃ διὰ τοῦ σημερινοῦ ταχυδρόμου, καὶ ἰδεῖ ποίας ἀσφαλείας προσφέρει ἡ κυβέρνησις εἰς τοὺς δανειστὰς τοῦ ἡμετέρου 8 τοῖς 100. Καὶ ἂν αἱ καταθέσεις ἔλθωσι κατὰ τὴν ἐλπίδα μου, τὰ τοῦ ναυτικοῦ θέλουσι κατασταθῆ ἐπὶ βάσεως ἐθνικῆς καὶ ὅλως ἐλευθέρας τῶν ἔξωθεν πολιτικῶν ἐπινοημάτων, ἐὰν ὅμως ἡ πολιτικὴ ἐκείνη προφανῶς δὲν ἀντικρούσῃ τὴν τῆς Ἑλλάδος θαλασσίαν τε καὶ ἐμπορικὴν σύστασιν.

Καὶ ὅσον μελετῶ τὸ ἐμβριθέστατον τοῦτο ζήτημα, τόσον ὀλιγώτερον καταλαμβάνω τὰ εἰς τοῦτο προσωρινὰ πολιτεύματα τῶν συμμαχικῶν Αὐλῶν. Αὐταὶ προσφέρουσιν, ὡς καὶ ἀνωτέρω σοι εἶπα, εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν σημαίαν καὶ τὴν προστασίαν αὐτῶν ἐπὶ μεῖνας ἓξ, ἕως οὗ ἡ Πόρτα ἀσπασθῇ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν καὶ τὴν σημαίαν αὐτῆς· ἀλλ' ἡ προσφορά, ἀντὶ νὰ ἀποταθῇ πρὸς τὴν καθεστῶσαν ἐν Ἑλλάδι κυβέρνησιν, ἐγένετο ἀμέσως πρὸς τοὺς ναύτας διὰ πολλῶν ὑποδεεστέρων πρακτόρων. Ποίας ὅμως προσφωνήσεις καθῆκον ἔκρινα νὰ ἀπευθύνω ὅπου δεῖ περὶ τούτου, βλέπεις εἰς τὰς στελλομένας ἐφημερίδας.

Καὶ ταῦτα καλὸν εἶναι νὰ γνωρίζῃς, ἵνα ἔχῃς ἀποκρίνεσθαι πρὸς τὰς ἐρωτήσεις. Ἀπουσῶν δὲ αὐτῶν, ἂς σιωπῶμεν, ἀφίνοντες νὰ λαλῶσι τὰ πράγματα.

Ἐκ τούτων πάντων εἰκάζεις, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, πόσον ἐναγωνίως περιμένω κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν σου τὰς εἰδήσεις καὶ περὶ τῆς ἐκβάσεως τῶν ἐν Λονδίνῳ διαπραγματειῶν καὶ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν τελευταίων σου ἀποπειρῶν πρὸς τὸ διαπράξαι τὸ δάνειον ἐκ μόνης τῆς ἐγγυήσεως τῆς Ρωσσικῆς αὐλῆς.

Οὐδ' ἔπαυσα λέγων ὅτι, ἂν λόγῳ κρειττόνων συμφερόντων παρετείνοντο αἱ ἐν Λονδίνῳ διαπραγματεῖαι, ἡ ταχεῖα διάπραξις τοῦ δανείου μόνη ἠδύνατο νὰ κάμῃ ὑποφερτὴν τὴν παράτασιν· διότι τὸ δάνειον ἤθελε δώσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν δύναμιν ἠθικήν τε καὶ ὑλικήν, βοηθὸν εἰς τὸ προβιβάσαι περαιτέρω τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ τόπου καὶ προπαρασκευάσαι τὰς ὁδοὺς τῆς τελείας αὐτοῦ καταστάσεως.

Πῶς δὲ ἐκρίθησαν αἱ εὐλαβεῖς μου αὗται παραστάσεις, ἀγνοῶ. Μοὶ γράφουσι μόνον ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως τῇ 28 ἰανουαρίου ὅτι οἱ τρεῖς ἀντιπρόσωποι τῶν συμμαχικῶν Αὐλῶν κατέταξαν τοὺς ἱερεμιασμούς μου εἰς τὸ πρωτόκολλον, περιμένοντες τὰς ἀνωτέρας διαταγάς.

Σὺ πάλιν μοι ἀνήγγελλες, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, διὰ τοῦ γράμματός σου τῆς 22 ὅτι καθ' ὥραν ἐπεριμένοντο ἐκ Λονδίνου αἱ ἀξιωματικαὶ διακοινώσεις τῶν ἀποφάσεων τοῦ συνεδρίου. Καὶ ὅμως ἔκτοτε ἐπέρασαν πέντε ἀμέτρητοι ἑβδομάδες, καὶ οὐδεμίαν εἴδησιν λαμβάνω παρὰ σοῦ.

Λυπηραὶ εἶναι αἱ τοιαῦται χρονίσεις, καὶ λυπηρότεραι διότι ἡ κακοβουλία τινῶν τὰς μεταχειρίζεται ἀνέτως, βάλλουσα εἰς σκληρὰν δοκιμασίαν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους τὴν φιλησυχίαν καὶ γνῶσιν τοῦ θαυμαστοῦ τούτου ἔθνους.

Διαλαληταὶ εἰδήσεων, πολλάκις καὶ ἐκ τῶν ἐν ἀξιώματι, τῷ ἀναγγέλλουσι καθ' ὥραν ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰσάγεται ἐνταῦθα νέα τάξις πραγμάτων. Καὶ πρῶτον ὁ πρίγγψ τῆς Βάδης ἤρχετο

εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔπειτα ὁ πρίγγιψ Λεοπόλδος ἔφθανεν εἰς Μελίτην, καὶ σήμερον ὁ πρίγγιψ τοῦ Καρινιὰν ἔρχεται νὰ λάβῃ ἐνταῦθα τὴν κληρονομίαν τῆς βασιλείας τῆς Ἱερουσαλήμ.

Σὲ ἐρωτῶ, ποῖος ἄλλος τόπος ἤθελε μείνῃ εἰς στάσιν τόσον εἰρηνικὴν καὶ δυσωπητικὴν, ἀναδιδασκόμενος καθ' ἑκάστην μετά τινος αὐθεντίας ὅτι ἡ κυβέρνησις ὑπὸ τὴν ὁποίαν τέτακται, ἔπαυσε γεγονότως, καὶ ἄλλη ἔρχεται ἀντ' αὐτῆς;

Καὶ ὅμως καὶ ἡ εὐταξία ἔτι συμμένει ἐνταῦθα, καὶ ἡ ἡσυχία ὑπάρχει τελεία, καὶ οἱ καλοὶ χωρικοὶ, εὐλογοῦντες τὸν Θεὸν, ἐργάζονται τὴν γῆν των, καὶ τοὺς ὤμους ὑψοῦσιν ὑπὸ τῆς ἀπορίας ὅταν τινὲς ῥήτορες τοὺς παραινῶσι νὰ ἑτοιμασθῶσι διὰ τὴν μεγάλην μεταβολήν. Καὶ ἐκτὸς ἄρα ὀλιγίστων τινῶν ἀνθρώπων κακῆς συνειδήσεως (οἷοι εὑρίσκονται πανταχοῦ), ὅλοι οἱ λοιποὶ φυλάττουσι καὶ ἐπικρατύνουσι μάλιστα τὴν πίστιν καὶ τὸ σέβας ἅπερ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν αὐτῶν κυβέρνησιν περιέθεσαν.

Οὕτω θεωρούμεναι αἱ ἀνόητοι φῆμαι ὅσας διέδωκαν καὶ εἰσέτι διαδίδουσι, καθιστῶσι δυσκολωτέραν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν συμμάχων. Ὁ τόπος οὗτος, καί τοι ἀκόμη ἄγριος, ἔχει ὅμως καὶ αὐτὸς τὴν κοινὴν αὐτοῦ γνώμην, μὴ ἀποδεχομένην τὴν τῆς βασιλείας ἐπίνοιαν, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον, ἄνακτα ξένον, βασιλεύσοντα ἄνευ προασφαλισμῶν· περιττὸν δὲ νὰ σὲ ἐξηγήσω τοὺς λόγους.

Ἔργον δὲ ὅμως πάσης ἀνάγκης καὶ πάσης δικαιοσύνης μοι φαίνεται τοῦτο, ὅπερ καὶ παρέσχησα ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἵνα δηλαδὴ τὸ σχέδιον, ὁποῖον δήποτε περὶ τῆς καταστάσεως τῶν τῆς Ἑλλάδος παραδεχθῶσιν, ἐπειδὴ πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ παρ' αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων, κοινωθῇ καὶ εἰς αὐτοὺς, καὶ διατυπωθῇ ἐννόμως καὶ ἡ μετοχὴ αὐτῶν εἰς τὰς μετὰ τῆς Πόρτας διαπραγματείας ἐπὶ τοῦ σχεδίου τούτου.

Τί δὲ ἀπεφάσισαν καὶ περὶ τούτου, ἐπίσης ἀγνοῶ. Καὶ γενέσθω ὅ, τι τῷ Θεῷ δόξει.

Ἐγὼ δὲ γνησίως ἐκπληρώσας τὸ καθῆκον περὶ τοὺς σεβαστοὺς τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτας, περιμένω λοιπὸν, ἅμα φέρων, καθ' ὅσον

δύναμαι, καὶ τὸν σταυρόν μου, καὶ φέρων αὐτὸν ἀγογγύστως.

Ἂς μεταβῶμεν ἤδη εἰς μεγικώτερα.

Τὰ νεογενῆ καταστήματά μου, τὸ ὀρφανοτροφεῖον, τὸ τυπικὸν σχολεῖον, τὸ στρατιωτικὸν, τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα, μοὶ φέρουσι καθ' ἑκάστην γενναίας παρηγορίας· ἤδη δὲ καταγίνομαι καὶ εἰς σύστασιν φροντιστηρίου ἐκκλησιαστικοῦ, καὶ ἑνὸς γεωργικοῦ ἢ προτύπου ἀγροκηπίου, διορίσας πρὸς τοῦτο μίαν ὡραίαν καὶ ἀξιόλογον γῆν κειμένην μεταξὺ Ναυπλίου καὶ Ἄργους. Τὰ ἀπὸ Γαλλίας ἐλθόντα ἄροτρα ἤδη καὶ ἐβδῆκαν εἰς χρῆσιν. Μένει δὲ νὰ κτίσωμεν τὸ οἴκημα, τὰς ἀποθήκας, τὰ ζωοστάσια, τὰ ἐργαστήρια, καὶ ν' ἀγοράσωμεν βόας.

Καὶ ἔφθασαν ἐν καιρῷ ῥητῷ αἱ παρὰ σοῦ 100,000 φράγκων, διότι ἐξ αὐτῶν θέλω λάβῃ τὰς 25 ἢ 30,000, τὰς ἀναγκαίας εἰς τὰς οἰκοδομὰς καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ζώων.

Ἐὰν δὲ τὸ πρότυπον τοῦτο εὐοδωθῇ, μέγιστον βῆμα γενήσεται πρὸς τὴν γεωργικὴν τοῦ τόπου βελτίωσιν· ὅπερ καὶ ἐλπίζω, ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε εὐχαριστοῦμαι ἀπὸ τὸν Κ. Παλαιολόγον.

Ἐδῶ μᾶς λείπουσι πρὸ πάντων μάστορες. Τάχα, ἂν ἀπέτεινα εὐλαβῆ αἴτησιν πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας ἵνα μᾶς δώσῃ ὀλίγους τόπους εἰς τὸ σχολεῖον τῶν τεχνῶν καὶ ἐργοχείρων, ἐγίνετο δεκτή; Γράψον μοι. Διότι ἂν κατωρθόναμεν νὰ βάλωμεν εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο μίαν δωδεκάδα νέων Ἑλλήνων, ἠθέλαμεν ἔχει εἰς τρία ἢ τέσσαρα ἔτη πρωτομάστορας νὰ διδάξωσιν ἄλλους εἴκοσι.

Ἐνταῦθα σοι περικλείω τέσσαρα γράμματα, ἓν πρὸς τὸν Κ. Ρουγιέρην, δύω πρὸς τοὺς καθηγητὰς ***, καὶ ἄλλο πρὸς ἕνα Ζουρικαῖον. Καὶ τὸ μὲν τελευταῖον, εἶναι ἁπλῆ τις ἀπόκρισις, μηδενὸς περαιτέρω λόγου χρήζουσα, περὶ δὲ τῶν δύω καθηγητῶν, πολλὴν χάριν μοι κάμνεις ἂν πληροφορηθῇς περὶ τοῦ διδασκαλείου μὲν τοῦ ἑνὸς, τῆς ἱκανότητος δὲ τοῦ ἄλλου. Διότι, ἂν περὶ τοῦ διδασκαλείου ἔχωσι καλὴν ὑπόληψιν οἱ κύριοι Λαστεύριος καὶ Δεγεράνδος, θέλω στείλῃ τῷ καθηγητῇ μαθητὰς, καθ' ἃς μοι προτείνει συμφερούσας συμφωνίας· ὁμοίως, ἐὰν ὁ ἐν Βρυξέλλῃ καθηγητὴς ἦναι ἀνὴρ εὐϋπό-

ληπτος, καὶ δέχεται νὰ ἔλθῃ ἐδῶ ἐπὶ μισθῷ μετρίῳ, θέλω τὸν βάλῃ ἀμέσως εἰς τὸ τυπικὸν σχολεῖον Αἰγίνης. Ἐὰν, τελευταῖον, ὁ Ρουγιέρης ἔχῃ κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰδημόνων τὴν ἱκανότητα περὶ ἧς μοι γράφει, καὶ δύνασαι νὰ μὲ βεβαιώσῃς περὶ τούτου, στεῖλον αὐτὸν, καὶ θέλω τὸν βάλῃ διδάσκαλον τῆς ἰχνογραφίας εἰς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον, ἐργαζόμενον ἔξω αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικήν. Τόσον δύναμαι νὰ τοῦ κάμω. Θέλω δὲ τοῦ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τοῦ δρόμου, καὶ ἂν χρειασθῇ εἰς ἑτοιμασίαν του καὶ 2 ἢ 300 φράγκα, τὰ δέχομαι, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ τοῦ τὰ δώσῃς.

Μοὶ μένει νὰ σοὶ εἴπω ὀλίγα καὶ περὶ τῆς αἰωνίας πληγῆς τῶν Μαυρομιχαλαίων. Ὑπὲρ τοῦ νέου ἡ οἰκογένειά του, ἡ πάντοτε λαμβάνουσα ἐκ τοῦ πτωχοῦ μας ταμείου, δὲν θέλει νὰ κάμῃ τίποτε, λέγουσα ὅτι δὲν δύναται. Δὸς λοιπὸν αὐτῷ τι, καὶ ἂν πρέπῃ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, πλήρωσον καὶ τὰ χρέη αὐτοῦ καὶ τοῦ δρόμου τὰ ἔξοδα. Οὐδὲ φρονῶ ὅτι μένων ἐν Παρισίοις γίνεται καλλίτερος οὔτε διὰ τοὺς ἰδικούς του οὔτε διὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸν κρατήσω περισσότερον.

Περαίνων τὸ μακρότατον τοῦτο γράμμα, ἐκ βάθους καρδίας σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὰ μεγάλα σου πρὸς τὴν δυστυχῆ καὶ καλὴν Ἑλλάδα ὑπηρετήματα, τά τε ἤδη γενόμενα καὶ τὰ ἐπεσόμενα.

Ὑστ. Ἐν τῷ σφραγίζειν τὸ παρὸν, λαμβάνω τὸ γράμμα σου τῆς 30 ἰανουαρίου. Ἀποκριθήσομαι τῷ Κ. Ρικάρδῳ, ὅπως μὲ ὁδηγεῖς.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλω σοι εἰπεῖ τὴν γνώμην μου περὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Κ. Βαρβεζάτου. Νομίζω δ' ἐν τοσούτῳ, καθὼς καὶ σὺ, ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι πρόωρον.

Θέλω βάλῃ νὰ σημειώσωσιν εἰς τὸν τρέχοντα λογαριασμόν μας ὅσας ποσότητας μὲ χρεόνεις, καὶ παύω καθικετεύων σε νὰ μοὶ γράψῃς ὅ,τι μάθῃς περὶ τῶν ἀπεράντων διαπραγματειῶν τοῦ Λονδίνου. Καιρὸς εἶναι πλέον νὰ ἀποφασίσωσι, καὶ νὰ μᾶς εἴπωσι τί ἀποβησόμεθα. Ἐγὼ δὲ ἔσομαι ὁμόλογος ἐμαυτῷ, οὐδὲ μεταβληθήσομαι.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 24 φεβρουαρίου 1830.

Συνεχίζω σήμερον, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, τὸ μακρὸν ἰδιαίτερον γράμμα ὅπερ σοι ἔγραψα πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν.

Παρασυνάπτω ἀντίτυπα τοῦ κανονισμοῦ τῆς τραπέζης, παρακαλῶν σε νὰ κάμῃς πάντα τρόπον νὰ μᾶς προμηθεύσῃς μετόχους. Ὁ σκοπός μου εἶναι, ἂν λάβω πόρους ἐκ τῆς τραπέζης, νὰ μεταχειρισθῶ, καθὼς σοι προέγραψα, τὸ πλεῖστον αὐτῶν εἰς ἐμψύχωσιν τοῦ ἡμετέρου ναυτικοῦ.

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἀπόκρισίς μου πρὸς τὸν Κ. Ρικάρδον, ἐν ᾗ τὰ ζητήματα ἀφίνονται, ὡς προσυνεφωνήσαμεν, ἄκριτα.

Χάρις εἰς τὴν εὐνουστάτην φροντίδα σου, ἐξ ἧς δύναμαι σήμερον νὰ πληρώσω ἀκριβῶς τὰ εἴκοσιν ἄτακτα τάγματα.

Ὁ κόμης Κ. Πανῖνος, ὅστις πρῶτος ἔλαβε τὰς 600,000 φράγκων, θέλει μοι δώσῃ ὡς ἐπιβάλλον μέρος αὐτοῦ, τὸ χορήγημα τοῦ ἰανουαρίου καὶ τοῦ φεβρουαρίου, ἤτοι 400,000 φράγκα.

Τὰ πρὸς τὸν Κ. Ρουὰν σταλέντα χρήματα, ἔφθασαν εἰς Νεόκαστρον, καὶ μετ' ὀλίγον ἔρχονται καὶ ἐνταῦθα. Τότε θέλει μοι δώσῃ, νομίζω, καὶ αὐτὸς τὸ μέρος αὐτοῦ διὰ τοὺς δύω παρελθόντα μῆνας, καὶ οὕτω θέλομεν ζήσῃ.

Ἐκ τῶν βοηθειῶν τούτων σπουδάζω νὰ προβιβάσω ἅμα καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν σχολείων καὶ ὅσα δυνατὰ νὰ τελέσω περὶ τὴν γεωργίαν.

Λάβε ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Οἰκονομίας ἀξιωματικῆς ἐπιστολῆς μου περὶ τῶν παρὰ σοῦ 100,000 φράγκων. Ὅσα ἄλλα ἔχω σκοπὸν νὰ ἐνεργήσω, δὲν ἀναγγέλλω, ἵνα μὴ καταπλακωθῶ ὑπὸ τῶν αἰτήσεων.

Ἐδιάβασα τὸν λόγον τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω πλέον περὶ τῆς τελειώσεως τῶν περὶ Ἑλλάδος διαπραγματειῶν. Ποῖον δὲ αὐτῶν τὸ κεφάλαιον, ἀγνοῶ, οὐδὲ τολμῶ νὰ κρίνω.

Ἂν, καθώς μοι ἔγραφες διὰ τῶν τελευταίων, τῷ ὄντι ὁ πρίγγιψ τοῦ Κοβούργου ἐξελέχθη παρὰ τῶν συμμαχικῶν αὐλῶν βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἔλθῃ εἰς Παρισίους, γράψον μοι τάχιον, σὲ παρακαλῶ, ἵνα ἐκπληρώσω τὰ πρὸς τὴν βασιλικὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα χρέη μου.

Εἰπὲ δὲ ἐν τοσούτῳ πρὸς αὐτὸν ὅτι τὸν καθικετεύω νὰ ἔλθῃ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀποφεύγων πᾶσαν ἐξωτερικὴν ἔμφασιν ἐξ ἧς γενήσεται ἐνταῦθα ἄχαρις καὶ δυσίατος αἴσθησις.

Ὅταν δὲ μάθω τὰς πρὸς τὴν Ἑλλάδα γενησομένας προτάσεις τῶν συμμαχικῶν αὐλῶν, τότε καὶ ἐγὼ θέλω τολμήσῃ νὰ γράψω πρὸς τὸν πρίγγιπα, ἐκφράζων αὐτῷ ἐν τελείᾳ συνειδήσει καὶ ἀπὸ ψυχῆς τὴν γνώμην μου περὶ πάντων, μάλιστα δὲ ὑποδεικνύων καὶ τὰς προφυλακὰς ὅσας πρέπει νὰ λάβῃ ἵνα καθίσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εὔθετος εἰς τὸ βαστάσαι ἄνευ ἀψυχίας τὸ μέγα τῆς Ἑλληνικῆς βασιλείας βάρος.

Περισσότερα περὶ τούτου δέν σοι λέγω, διότι στεροῦμαι τὰς ἀναγκαίας ἀφορμὰς καὶ εἰδήσεις.

Ἀνέγνωσα τὸ πρὸς σὲ γράμμα τοῦ Κ. Βαρθεζάτου(*), ἀλλ' ἐμμένω εἰς τὸ φρόνημα ὅτι ἀκόμη δὲν εἶναι καιρὸς νὰ παραδώσωμεν τὴν ἀνταπόκρισίν σου εἰς τοὺς συρράπτας. Καὶ πάντως δὲν θέλω νεύσῃ νὰ συνεισφέρω εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ Κ. Βαρθεζάτου, ἐξ ἧς τὸ μὲν κοινὸν ἤθελεν ὑποθέσῃ ὅτι ὀργῶ νὰ τὸ διδάξω τὰς πράξεις μου, ἡ δὲ κακοβουλία τῶν ἐναντίων, ὅτι θέλω νὰ σκοτίσω τὸν διάδοχόν μου. Ἐπιθυμῶ νὰ μὲ κρίνῃ ὁ κόσμος ὄχι ἀπὸ γεγραμμένας συνηγορίας, ὁμοίας ἴσως μὲ τὴν ἱστορίαν ἣν ὁ Κ. Βαρθεζάτος προτίθεται νὰ τυπώσῃ. Λέγει δὲ ὅτι θέλει νὰ τὴν δημοσιεύσῃ πρὸς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' οἱ κόποι καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ ἐκδότου καὶ τοῦ συντάκτου δὲν θέλουσι πληρωθῆ; Ἀρκοῦσι τόσα περὶ τῆς μικρᾶς ταύτης χρείας.

(*) Βιβλιοπώλου ζητοῦντος νὰ δημοσιεύσῃ τὴν ἀνταπόκρισιν τοῦ Κ. Εὐνάρδου μετὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος.

Θαυμάζω πῶς δὲν ἔλαβες μέχρι τῆς 30 ἰανουαρίου τὸ ἀπὸ 26 νοεμβρίου ἀξιωματικόν γράμμα μου περὶ τοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἡ τοσαύτη ἀργοπορία ἀξίζει τινὰ προσοχήν. Ἡ διὰ Μοθώνης καὶ τῆς γαλλικῆς ταχυδρομίας ἐπιστολή μου περιεῖχε καὶ μίαν πρὸς τὸν Μαρσιάλην Μαιζῶνα, καὶ φρόντισον νὰ ξεκαθαρίσῃς τὸ περὶ τούτου.

Ὑστ. Πρέπει νὰ ἀποκριθῶ καὶ πρὸς τὴν πρότασίν σου περὶ τοῦ πρίγγιπος Σούτσου.

Καί τοι ἐπιθυμῶν νὰ τῷ δώσω ἀφορμὴν νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Ἑλλάδα, δὲν δύναμαι νὰ τὸν διορίσω μόνον καὶ πρῶτον, διότι οἱ Ἕλληνες ἤθελαν ὑποπτεύσῃ ὅτι τῷ ἀναθέτω τὰ ἰδιαίτερά μου συμφέροντα, καὶ ὄχι τὰ ἰδικά των, καὶ μάλιστα εἰς τὴν παροῦσαν στιγμήν.

Ἀλλ' ἤδη περιμένομεν τὰ παρὰ τῶν συμμάχων Αὐλῶν κοινωθησόμενα πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, πρὸς τὰ ὁποῖα ἔπεται νὰ ἀποκριθῶμεν. Θέλει χρειασθῆ ἴσως νὰ στείλωμεν καὶ πρεσβείαν εἰς προϋπάντησιν τοῦ νέου ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἡ ὑπόθεσις δὲ τοῦ δανείου καὶ αἱ μετὰ τῶν δανειστῶν ἡμῶν διαπραγματεῖαι ἐνδέχεται ν' ἀπαιτήσωσι νὰ εὑρίσκωνται παρὰ σοὶ εἷς ἢ δύω Ἑλληνικοὶ ἐπίτροποι· αὐτὰ ὅλα δύνανται νὰ γείνωσι διὰ μιᾶς, καὶ τότε καὶ ὁ πρίγγιψ Σοῦτσος δύναται νὰ λάβῃ τὸ μέρος του καὶ νὰ καταταχθῇ εὐπρεπῶς.

Ταῦτα σοι γράφω ὡς ἐάν σοι τὰ ἔλεγον εἰς τὸ ὠτίον.

Τῷ Ἐκτάκτῳ Διοικητῇ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, καὶ τῷ Προσωρινῷ Διοικητῇ Αἰγίνης.

Ναυπλίῳ, 26 φεβρουαρίου 1830.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Γερουσίας ἡ διορισθεῖσα νὰ μᾶς παραστήσῃ ἔκθεσιν περὶ τῆς διανομῆς τῶν 50,000 διστήλων μεταξὺ τῶν τριῶν

νήσων, μᾶς ἀνέφερε τὴν γνώμην της, στηριζομένην ἐπὶ πραγμάτων δεομένων, ὡς φρονοῦμεν, καὶ περαιτέρω σκέψεως. Ἀλλ' ἡμεῖς ἵνα ἐπιταχύνωμεν ὅσον δυνάμεθα τὴν διανομὴν, ἀπεφασίσαμεν αὐτὴν κατὰ τὴν συναπτομένην ἐνταῦθα πρᾶξιν.

Παραγγέλλεσθε λοιπὸν νὰ γνωστοποιήσετε ἀμέσως ταῦτα πρὸς τὰς δημογεροντίας Ὕδρας, Σπετσῶν, καὶ Ψαρῶν, καὶ νὰ τὰς προσκαλέσετε νὰ συνέλθωσι καὶ σᾶς δώσωσι κατάλογον τῶν πολιτῶν τῶν ἐχόντων δικαίωμα εἰς ἀποζημίωσιν. Μαζὶ δὲ μὲ ὑμᾶς θέλουσι κάμη τὸν τοιοῦτον κατάλογον τῶν μὴ δυναμένων ἐπισκευάσαι ἀφ' ἑαυτῶν τὰ πλοῖα αὐτῶν, καὶ ὑμεῖς πάλιν μετ' αὐτῶν θέλετε συνδιατάξη τὴν διανομὴν τῆς ποσότητος τῆς προσδιωρισμένης εἰς ἑκάστην νῆσον.

Ὑπακούεται δὲ ὅτι, ὅσοι λάβωσι μέρος ταύτης τῆς μικρᾶς βοηθείας, θέλουσι τὴν μεταχειρισθῆ ἐξοφλημένως ἢ εἰς διόρθωσιν τῶν βεβλαμμένων πλοίων των, ἢ εἰς κατασκευὴν μικροτέρων.

Ἡ κυβέρνησις δίδουσα τὴν πρώτην ταύτην βοήθειαν, μόνον ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ προμηθεύσῃ ἄνευ ἀναβολῆς ἔργον καὶ ἄρτον εἰς τοὺς ἀργοὺς καὶ ἀπόρους ναύτας. Ὅθεν καὶ τὸ γράμμα δὲ οὗ θέλετε συστήσῃ πρὸς ἡμᾶς τοὺς μέλλοντας λαβεῖν τὸ χορήγημα, ῥητῶς θέλει λέγει ὅτι ὁ προειρημένος ὅρος τῆς ἐπισκευῆς ἢ κατασκευῆς μετὰ πάσης ἀκριβείας θέλει ἐκπληρωθῆ.

Ἡμεῖς δὲ δεχόμενοι τὰς ὑμετέρας περὶ τούτου παραστάσεις, θέλομεν διατάττει τὰ δέοντα πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας ἐπιτροπὴν, ἵνα ἕκαστος λαμβάνῃ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μέρος(*).

Πρὸς τὸν Βαρῶνον Κύριον Ῥουάν(*).

Ναυπλίῳ, 1 μαρτίου 1830.

Ἡ κυβέρνησις ἐστοχάζετο πάντοτε ἐναντίον τῆς ἀξιοπρεπείας της

(*) Αἱ 50,000 δισταλῶν διεμοιράσθησαν οὕτως· 25 000 εἰς τὴν Ὕδραν, 16,000 εἰς τὰς Σπέτσας, καὶ 9,000 εἰς τὰ Ψαρά.

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1830, 1 μαρτίου

τὸ νὰ ἀπαντᾷ πρὸς τὰς λοιδορίας, ὅσας ἀλλεπαλλήλως ὁ τῆς Σμύρνης Ταχυδρόμος δὲν παύει ἐξεμῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ κατὰ τῆς ἐνεστώσης αὐτῶν διοικήσεως. Ὁ ταχύτερον ἢ βραδύτερον τὴν ἀλήθειαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων ἀξίαν ἀνακαλύπτων χρόνος ἔμελλε μόνος αὐτὸς ν' ἀποδείξῃ τὸ αἰσχρὸν σύστημα τῆς ἀνοίας, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ ἐφημερὶς αὕτη ἐπροσπάθησεν ἐπιμόνως ν' ἀποπλανήσῃ τὴν δημόσιον δοξασίαν. Πᾶς τις σήμερον δύναται νὰ καταπεισθῇ ὅτι ὁ τῆς Σμύρνης ἐφημεριδογράφος ἀπὸ πάθος τυφλὸν ἐκτραχηλιζόμενος, ἢ ὄργανον γινόμενος ἀλόγιστον τῆς κακονοίας, κρίνει νόμιμα ὅλα τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων νομίζει, ὅτι δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπόν του συνιστάμενον εἰς τὸ νὰ συκοφαντῇ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ τὴν κυβέρνησίν του.

Μὴν ἀρκούμενος νὰ καταχωρῇ εἰς τὴν ἐφημερίδα του ψευδεῖς γνώμας καὶ ψευδῆ νέα, ἐδημοσίευσεν ἀρτίως διὰ τῶν ὑπ' ἀρ. **104** καὶ **105** φύλλων τῆς ἐφημερίδος του δύο λεγόμενα διατάγματα μηνολογούμενα, τὸ μὲν κατὰ τὴν **14** τοῦ δεκεμβρίου, τὸ δὲ κατὰ τὴν **10** (**22**) ἰανουαρίου, δυνάμει τῶν ὁποίων ἡ κυβέρνησις δῆθεν κατέστησε μυστικὸν ἐπαγρυπνήσεως δικαστήριον, ἢ κατ' ἄλλας λέξεις κριτήριον ἐξετάσεως.

Ἀναμφιβόλως, κύριε Ἀντιπρέσβυ, φρονεῖτε, ὡς καὶ ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἂν ἐσιωποῦσεν, ἤθελε προσκρούσει εἰς ὅλα της τὰ καθήκοντα. Αὕτη κηρύττει, ὅτι ὄχι μόνον τὸ εἰς τὰ ἄνω εἰρημένα δύο ἔγγραφα περιεχόμενον, ἡ μηνολογία των, ὁ τῆς ἐκδόσεώς των τόπος, εἰς ἕνα λόγον πᾶν ὅ,τι ἀποβλέπει ταῦτα, εἶναι πλαστὰ ὅλως διόλου, ἀλλὰ καὶ ὅτι ποτὲ αὐτὴ δὲν ἐπρόστρεξεν εἰς μέτρα παρόμοια μὲ ὅσα διαλαμβάνονται εἰς τὰ ἔγγραφα ταῦτα.

Ὁ ἐκδότης ἄρα τοῦ Ταχυδρόμου τῆς Σμύρνης κατέστη ἐγκληματίας λοιδοριῶν καὶ διαβολῆς, ἤτε πλαστουργήσας ἐπίσημα ἔγγραφα τὰ ὁποῖα ποτὲ δὲν ὑπῆρξαν καὶ τὰ ὁποῖα δημοσιεύει ὡς ἐπαγγελματικά, ἤτε συγχωρήσας τὴν καταχώρησιν αὐτῶν τῶν ἐγγράφων εἰς τὴν ἐφημερίδα του χωρὶς νὰ βεβαιωθῇ προηγουμένως περὶ τῆς αὐθεντικότητός των.

Ἑπομένως ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις νομίζει καθῆκόν της τὸ νὰ ἀπαντήσῃ παρ' ὑμῶν, κύριε Βαρῶνε, νὰ πράξετε ὅπερ δύνασθε, ὥστε μετακαλεσθεὶς καὶ ἀπαχθεὶς ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, ὁμολογήσει διὰ τῆς ἐφημερίδος του, καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον, τὸ ψεῦδος τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐγγράφων.

Θέλετε κρίνει ἀναμφιβόλως πρόσφορον τὸ νὰ γνωστοποιήσετε τὴν ἡμετέραν ἀπάντησιν πρὸς τὸν κύριον Κόμητα Δὲ Γυιλλεμινὸτ, στηρίζοντες αὐτὴν μὲ τὴν μαρτυρίαν σας καὶ μὲ τὸ εὐδιάθετόν σας.

Ἡμεῖς συγχρόνως παρακαλοῦμεν τοὺς κυρίους συναδελφούς σας νὰ εὐδοκήσωσι τὴν διακοίνωσιν τῶν ἐπ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα παρατηρήσεών των εἰς τοὺς ἐξοχωτάτους Πρέσβεις τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ῥωσσίας ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Δέχθητε, κύριε Βαρῶνε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ὑπερεγκρίτου ὑπολήψεώς μου.

Τῷ Συνταγματάρχῃ Κ. Εἰδέκῳ εἰς Ῥώμην.

Ναυπλίῳ, 13 μαρτίου 1830.

Οἱ δύω νέοι ἀρχιτέκτονες Κλεάνθης καὶ Σχυτάρτος ἐνεχείρισάν μοι τὸ ἀπὸ Ῥώμης φίλιον γράμμα σας, ἀλλ' ἐβράδυνα νὰ σᾶς ἀποκριθῶ διὰ τὰς περὶ ἐμὲ γνωστάς σας πολυμερεῖς φροντίδας καὶ ἀηδίας εἰς ἃς δαπανᾶται ὅλος μου ὁ καιρὸς καὶ διαδοκιμάζεται ἡ ὑπομονή μου. Οἱ νέοι ἀρχιτέκτονες ἐβάλθησαν ἤδη εἰς ἔργον, καὶ πάντως φανήσονται ἄξιοι τῆς εὐνοίας καὶ ὑπολήψεώς σας.

Χαίρω μανθάνων ὅτι ἡ ὑγεία σας ἱκανῶς ἐβελτιώθη. Καὶ ἡ ἐμὴ κρατεῖται, καί τοι ἡ διατριβὴ τοῦ Ναυπλίου δὲν τὴν ὠφελεῖ.

Τὰ καθ' ἡμᾶς τρέχουσιν ἐνταῦθα ὅσον ἐνδέχεται καλῶς. Μακραὶ μὲν ἀβεβαιότητες ἐσκέπασαν τὸ μέλλον τοῦ τόπου, πολλαὶ δὲ μηχανουργίαι, ἔμφυτοι σπουδαὶ τινῶν ἀνθρώπων, προάγονται ἐκ τῆς ἀδηλίας, ἀλλ' ὅμως ἡ ἡσυχία καὶ ἡ τάξις διατηροῦνται, καὶ εὔελπις

εἶμαι ὅτι ἡ μὲν Ἑλλὰς ἐντίμως θέλει διαπεράσῃ τὴν ἐνεστῶσαν κρίσιν, ἐγὼ δὲ θέλω ἀπαλλαχθῆ τέλος τῆς ἀνωτέρας τῶν δυνάμεών μου εὐθύνης.

Χαίρετε, ἀγαπητέ μου Συνταγματάρχα, καὶ πέπεισθε περί τε τῆς φιλίας μου καὶ τῆς περὶ τὸ λαμβάνειν γράμματά σας σπουδῆς μου.

Τῷ Κ. Λεβέῳ εἰς Κέρκυραν.

Ναυπλίῳ, 13 μαρτίου 1830.

Προχθὲς μόλις ἔλαβον, κύριε, τὸ πρὸς ἐμὲ γράμμα σας ἀπὸ 10 δεκεμβρίου, καὶ σπεύδω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω καὶ διὰ τὸν κόπον ὃν ἐλάβετε νὰ φροντίσετε περὶ τῶν παραδοθέντων εἰς ὑμᾶς βιβλίων παρὰ τοῦ Κ. Βερνέτου, καὶ δι' ὅσα μὲ πληροφορεῖτε περὶ τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ μέλλοντος συστηθῆναι ἐκπαιδευτηρίου τῶν νέων Ἑλλήνων. Ἐλπίζω ὅτι ὁ Κ. Βιδόκος, φθάσας ἤδη, ὡς ὑποθέτω, εἰς Σύρον, θέλει μοὶ στείλῃ ἐκεῖθεν τὰ βιβλία, καὶ τότε θέλω γράψῃ πρὸς τὸν Κ. Βερνέτον.

Περὶ δὲ τοῦ ἐκπαιδευτηρίου σᾶς λέγω ὅτι ἡ πεῖρα, ἄριστος ἐν πᾶσι διδάσκαλος, ἤδη κατέδειξεν εἰς ἡμᾶς τὰ ἄμουσα ἀποτελέσματα τῆς ἐπὶ ξένης τῶν νέων ἀγωγῆς, ὁπότε αὐτοὶ ἀποδημοῦσιν ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ ἀπὸ τῶν πτωχῶν αὐτῶν ἑστιῶν. Ἐπιστρέφουσιν οἱ τοιοῦτοι εἰς τὴν Ἑλλάδα τόσον ἀπεξενωμένοι τῶν ἠθῶν, τῆς γλώσσης, καὶ αὐτῆς τῆς θρησκείας τῶν πατέρων των, ὥστε, καὶ μάθησιν ἂν ἀπέκτησαν, βαρείας δυσκολίας εὑρίσκουσιν εἰς τὸ συνηθίσαι ἐκ νέου τὰ τῆς πατρίδος καὶ γενέσθαι ὁπωσοῦν ὠφέλιμοι εἰς αὐτήν.

Καλλίτερον λοιπὸν ἦτον ἂν οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος νέοι ἀπεδήμουν ἀπὸ τῆς γενεθλίας γῆς ἐν ἡλικίᾳ δεκατεσσάρων ἢ δεκαπέντε ἐτῶν, ἀφ' οὗ σπουδάσωσιν εἰς τὰ ἐθνικὰ σχολεῖα, πρῶτον εἰς τ' ἀλληλοδιδακτικὰ, καὶ ἔπειτα εἰς τὰ κεντρικά.

Ταῦτα δὲ, καί τοι ἀρτιγενῆ, περιέχουσι σήμερον ἐπέκεινα τῶν

7,000 μαθητῶν, καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐλπίζω ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν θέλει διπλασιασθῆ καὶ ἴσως καὶ τριπλασιασθῆ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Ἐκ τούτων δὴ τῶν ἐν τοῖς ἡμετέροις σχολείοις μαθητῶν ἂν οἱ φρονιμώτεροι καὶ ἐπιμελέστεροι ἐστέλλοντο πρὸς ἀμοιβὴν νὰ τελειοποιήσωσι τὴν παιδείαν των ἐπ' ἀλλοδαπῆς, τότε ἀναμφιβόλως εὐωδοῦτο ἡ βαθμιαία μούσωσις (civilisation) τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἀπέβαινον ὅλως σύμφωνα πρὸς τὰς χριστιανικωτάτας βουλὰς καὶ φροντίδας τῶν μεγαλοψύχων φίλων αὐτῆς.

Ἐὰν ἄρα τὸ ἐκπαιδευτήριον περὶ οὗ μοι γράφετε τείνῃ εἰς τὸ δεχθῆναι μαθητὰς ἐπὶ τούτοις τοῖς ὅροις καὶ κατὰ τὸν προδειχθέντα τρόπον, μετὰ πάσης σπουδῆς καὶ χαρᾶς θέλω φροντίσῃ ὅπως ἐν καιρῷ καὶ τόπῳ ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων λάβωμεν τοὺς περιφθησομένους ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἐν Λονδίνῳ φίλων σας μαθητάς. Εἰ δὲ μή, ἐγὼ δὲν θέλω λάβῃ οὐδεμίαν μετοχὴν εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, μὴ δυνάμενος νὰ ἀναδεχθῶ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ εὐθύνην μου σύστημα ἐκπαιδευτικὸν καταλῆγον εἰς τὸ νὰ ἀποεθνώσῃ καὶ διαφθείρῃ τὴν μερίδα τῆς νέας γενεᾶς αὐτὴν ἐκείνην, ἐφ' ᾗ μάλιστα ἡ Ἑλλὰς ἐλπίζει.

Ἂν ἦσθε λοιπὸν, κύριε, τῆς γνώμης μου, καὶ τιμήσωσιν αὐτὴν ἐπιψηφίζοντες καὶ οἱ ὑμέτεροι φίλοι, τότε εὐκόλως προσδιορίζομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν σταλησομένων μαθητῶν, παραδεικνύοντες μάλιστα καὶ εἰς ποῖον ἐπιτήδευμα ἐπιθυμητὸν εἶναι νὰ τελειοποιηθῶσιν ἕκαστοι.

Διότι ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὴν παροῦσαν πρώτην ἐποχὴν τῆς ἐπανορθώσεως αὐτῆς χρήζει κυριώτατα νὰ ἀποκτήσῃ ἐξ αὐτῶν τῶν πολιτῶν αὐτῆς ἄνδρας ἱκανοὺς νὰ εἰσάξωσιν ἐνταῦθα τὰς τέχνας, τὰ ἐργόχειρα, τὰς ἐπιστήμας, καὶ τοὺς λόγους. Καὶ πρὸς ταῦτα, νομίζω, ἔπρεπε νὰ κατευθυνθῶσι καὶ οἱ εὐεργετικοὶ σκοποὶ τῶν φίλων σας ὅσοι εὐδοκοῦσι νὰ φροντίζωσι μεγαλοψύχως περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος.

Ἔστω δὲ παρ' ὑμῖν ἡ τοιαύτη μου διευκρίνησις, κύριε, μαρτύριον τῆς πολλῆς μου πρὸς τὴν ὑμετέραν διακοίνωσιν σπουδῆς.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 17 μαρτίου 1830.

Τὸ συναπτόμενον ἀξιωματικὸν γράμμα θέλει σοὶ δείξῃ ἐν μέρει, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, εἰς ποίας στενοχωρίας ἀγωνίζονται νὰ μὲ ῥίψωσι. Τούτων ἡ μεγίστη ἤθελεν εἶσθαι βεβαίως ἡ χρηματικὴ ὑστέρησις, κατὰ τῆς ὁποίας καὶ ἐπικαλοῦμαι θερμῶς ὅλην σου τὴν σπουδὴν καὶ δραστηριότητα.

Ὁ Κ. Κόμης Πανῖνος ἀνήγγειλέ μοι ὅτι ὁ Μεγαλειότατος αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας παρήγγειλε πρὸς τὸ ἐνδεχόμενον τὸν ἐν Παρισίοις αὐτοῦ πρεσβευτὴν νὰ δώσῃ, εἰ ἀναγκαῖον, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν συμπληρωματικήν τινα καταβολὴν 400,000 φράγκων.

Ἂν δυνηθῇς λοιπὸν νὰ λάβῃς ἄλλα τόσα καὶ παρὰ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπουργείου, τότε, σκεπάζοντες τὰ ἔξοδα τοῦ μαΐου καὶ ἰουνίου, δυνάμεθα νὰ προσμείνωμεν, ἄνευ φόβου ἀνατροπῆς καὶ ἀναρχίας, τὰς προσόδους τοῦ τόπου, τὸ δάνειον, ἢ κἂν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ τῆς Ἑλλάδος συμμαχικῶν ἀποφάσεων.

Ἡ σιωπὴ ὅμως τὴν ὁποίαν φυλάττουσι περὶ τῶν δύω τελευταίων, πολὺ αὐξάνει τὴν ἐπικειμένην δυσχέρειαν, καὶ ἐκβάσεις προετοιμάζει ὀλεθρίας μὲν εἰς τὸν τόπον, ἐναντιωτάτας δὲ καὶ εἰς τὰ συμφέροντα καὶ εἰς τὰς βουλὰς τῶν συμμάχων Δυνάμεων. Αὐτῶν οἱ πράκτορες παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ κυβερνήσει, καὶ αὐτοὶ στερούμενοι πάσης εἰδήσεως, ἔρχονται πρὸς ἐμὲ νὰ παρηγορηθῶσι, καὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ αἰνίγματος ζητοῦσι παρὰ τῆς γηραιᾶς μου πείρας. Ἐγὼ δὲ ὐδεμίαν ἔχω νὰ τοῖς δώσω, καί τοι οὐδαμῶς δύσκολόν μοι ἦτον νὰ εὕρω τοῦ αἰνίγματος τὸ κλειδίον.

Ἂν ἀληθεύῃ ὅτι ὁ πρίγγιψ Λεοπόλδος ἔφθασεν ἤδη εἰς Παρισίους, καθὼς λέγουσι, χαίρω, ἐλπίζων ὅτι κἂν διὰ σοῦ ἡ βασιλικὴ Ὑψηλότης του θέλει εὐδοκήσῃ ἴσως νὰ λάβῃ κοινωνίαν μετὰ τοῦ τόπου ὃν μέλλει νὰ κυβερνήσῃ.

Τὰ τελευταῖα σου γράμματα εἶναι τῆς 2 φεβρουαρίου. Στοχάσου μὲ πόσην ἀνυπομονησίαν προσμένω τὰ τοῦ μαρτίου!

Ἐνταῦθα τὰ πνεύματα εἶναι μὲν εἰς μέγαν βρασμόν, ἀλλ' ἡ ἡσυχία καὶ ἡ τάξις εἰσέτι φυλάττονται, καὶ ἐγὼ διατελῶ βαθμιαίως εἰσάγων εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς διοικήσεως τὰς βελτιώσεις τὰς ἐψηφισμένας ὑπὸ τῆς ἐν Ἄργει συνελεύσεως. Τὸ ἔμπεδον δὲ καὶ γαλήνιον τῆς τοῦ καθήκοντος πράξεως, συσφίγγουσιν ἔτι μᾶλλον τὴν μεταξὺ τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἔθνους πιστοτάτην οἰκείωσιν, καὶ τὰς ἐπιβολὰς τῶν ὀλιγίστων κακοπραγμόνων ἀποματαιοῦσιν, ὅσοι ἤλπιζον ἴσως ἐπὶ τῆς παρούσης περιστάσεως νὰ τὴν παραλύσωσιν. Ἤλπιζον καὶ ἀκόμη ἐλπίζουσι νὰ κουράσωσι τὴν ὑπομονήν μου καὶ νὰ μὲ καταφέρωσιν ἢ εἰς ἔργα χαλεπὰ ἢ εἰς παραίτησιν, πρὶν φθάσω νὰ παραδώσω τὴν θέσιν μου ἐντίμως τε καὶ ἐννόμως. Ἀλλ' οὔτε ἐπέτυχον οὔτε θέλουσιν ἐπιτύχῃ, εἰμὴ ἀνίσως τὸ θέλωσιν αἱ συμμαχικαὶ Αὐλαί· καὶ τοῦτο θέλει φανῇ, ἂν σιωπήσωσιν ἐπὶ μακρότερον, καὶ ἂν ἀποποιηθῶσι τὰς χρηματικὰς βοηθείας τὰς ὁποίας ζητῶ μέχρι τῆς διαπράξεως τοῦ δανείου.

Τῷ Ναυάρχῳ Μιαούλῃ.

Ναυπλίῳ, 18 μαρτίου 1830.

Ἀγαπητέ μου Μιαούλη, ἐβράδυνα νὰ ἀποκριθῶ εἰς τὸ γράμμα σας τῆς 8 μαρτίου, διότι ἤλπιζα νὰ σᾶς φέρω αὐτὸς τὴν ἀπόκρισίν μου εἰς Πόρον. Βλέπων ὅμως ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐξέλθω τοῦ Ναυπλίου ἀκόμη τινὰς ἡμέρας, σᾶς γράφω ἵνα μὴ σᾶς ἀφήτω ἀνήσυχον περὶ τῆς ὑποθέσεώς σας. (*) Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ πιστεύσετε καὶ

(*) Ὁ ναύαρχος Μιαούλης ἐζήτει θέσπισμα τοῦ Κυβερνήτου καὶ τῆς Γερουσίας, παραχωροῦν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους του ὡς ἰδιοκτησίαν τὴν Γλυκιάν, ἐθνικὴν γῆν τὴν ὁποίαν ὁ υἱός του εἶχεν ἤδη ἀρχίσῃ νὰ ἐξεργάζεται. Ἀλλ' ἡ Γερουσία δὲν συγ-

πάλιν ὅτι ἡ ὑπόθεσίς σας εἶναι ἰδική μου, καὶ ὅτι θέλω νομίσῃ ἀτιμίαν εἰς τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς ζωῆς μου, ἂν ἡ αἴτησίς σας δὲν τελειώσῃ πρὸς πλήρη καὶ αἰωνίαν θεράπευσιν καὶ ὑμῶν καὶ τῶν τέκνων σας καὶ τῶν ἀπογόνων σας. Μείνατε λοιπὸν ἡσυχοι.

Ἐκ τῶν φημιζομένων ἐμάθετε βέβαια ὅτι ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος ἀπεφασίσθη. Ἔλαβον δὲ καὶ ἐγὼ ἐκ τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ Λονδίνου καὶ Παρισίων πολλὰς ἰδιοπίστους πληροφορίας περὶ τούτου. Καὶ οἱ παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ κυβερνήσει πράκτορες τῶν ξένων Αὐλῶν ἔλαβον καὶ αὐτοὶ τὰς τούτων διαταγὰς, καὶ δὴ οἱ κύριοι Πανῖνος καὶ Δώκινς περιμένουσιν ἐνταῦθα τὸν Κ. Ρουὰν, ἵνα ὁμοῦ κοινώσωσιν ἀξιωματικῶς πρὸς ὑμᾶς τὰς πράξεις τοῦ Λονδινείου συνεδρίου. Πρὸς τὸ παρὸν λοιπὸν δὲν δύναμαι νὰ σᾶς εἴπω περισσότερα, διότι μόνον ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν διακοινώσεων θέλω δυνηθῇ νὰ κρίνω περὶ τῶν προκειμένων. Φρονῶ δὲ ὅμως ὄχι χαρίεντα περὶ αὐτῶν, βλέπων ὅτι, ἐν ᾧ θέλουσι νὰ μᾶς κάμωσι καλὸν καὶ νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, τὸ κάμνουσι μὲ τρόπον, εἰς ὅλους πειρακτικόν. Καὶ καταπιέζομαι μὲν τὴν ψυχὴν, ἀναψυχοῦμαι δὲ πάλιν, πρώτιστα μὲν ὑπὸ τῆς ἐλπίδος μου εἰς τὴν θείαν ἀντίληψιν, ἔπειτα δὲ ὑπὸ τῆς στερεᾶς μου ἀποφάσεως εἰς τὸ ἐκπληρῶσαι καὶ ἀκολούθως τὰ χρέη μου ἀξίως τῆς εἰς ἐμὲ πίστεως τοῦ ἔθνους, καὶ τέλος ὑπὸ τῆς καλῆς διαθέσεως ἣν δεικνύει ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ὁ νέος αὐτῆς ἡγεμών. Ταῦτα, ἀγαπητέ μου Μιαούλη, ἐν βραχυλογίᾳ περὶ τῆς παρούσης ἡμῶν καταστάσεως, τὰ ὁποῖα σᾶς γράφω ἵνα καὶ ὑμεῖς τὰ κοινώσετε εἰς τοὺς συμπατριώτας σας, τοὺς ὑπηρετοῦντας ὑπὸ τὰς προσταγάς σας εἰς τὸν ναύσταθμον καὶ εἰς τὸ ναυτικόν.

κατετίθετο εἰς τὴν παραχώρησιν, καὶ ὁ Κυβερνήτης μόλις τὴν κατέπεισε διὰ τῆς μεσιτείας τοῦ ἀδελφοῦ του Αὐγουστίνου. Καὶ ὁ μὲν ναύαρχος Μιαούλης ἀπέλαβε τέλος ὅ,τι ἐζήτει· ποίαν δὲ εὐγνωμοσύνην ἀπέδωκεν εἰς τὸν Κυβερνήτην καὶ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐφάνη ἔπειτα.

Τῷ Ἀντισυνταγματάρχῃ Κ. Ραΐκω, Φρουράρχῳ Πατρῶν.

Ναυπλίῳ, 20 μαρτίου 1830.

Μόλις ἔχω καιρὸν νὰ σᾶς εἴπω, ἀγαπητέ μου Ῥάϊκε, ὅτι ἔλαβον τέλος τὴν ἀξιωματικὴν διακοίνωσιν τῶν βουλευμάτων τοῦ Λονδινείου συνεδρίου, κομισθέντων πρὸς τὸν κόμητα Κ. Πανῖνον διὰ τοῦ κόμητος Κ. Ἀλωπαίου. Τὰ ἔλαβον δὲ καὶ οἱ κύριοι Δώκινς καὶ Ρουὰν, καὶ ἔρχονται καὶ οὗτοι ἐνταῦθα ἵνα μοι τὰ διαγγείλωσιν ἐν ὀνόματι τῶν αὐλῶν των, καὶ σκεφθῶσι μετ' ἐμοῦ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφασισθέντων.

Τὸ ὅλον δὲ τῶν ἀποφάσεων ἱκανῶς πληροῖ τὰς δικαίας ἐφέσεις τῆς Ἑλλάδος, καθὼς θέλω σᾶς πληροφορήσῃ λεπτομερέστερον ὅταν φθάσω νὰ ἀναγγείλω εἰς τὸ ἔθνος τὸν ἄνωθεν καταβαίνοντα ἐπ' αὐτὸ κλῆρον τοῦ μέλλοντος, καὶ λάβω καὶ καιρὸν περισσότερον.

Εὐθὺς δὲ ὅμως τοῦτο πρέπει νὰ σᾶς μηνύσω ὡς σπουδαιότατον, ὅτι ὁ ἄναξ ὁ κοινῇ ψήφῳ τῶν συμμάχων Αὐλῶν κληθεὶς ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, ὁ πρίγγιψ, λέγω, Λεοπόλδος τοῦ Κοβούργ, μοὶ ἔγραψεν ἰδίᾳ, ζητῶν παρ' ἐμοῦ ὑπόσχεσιν ὅτι καὶ μετὰ τὴν γενομένην μεταβολὴν θέλω ἐμμείνῃ ὑπηρετῶν τὴν Ἑλλάδα. Θέλω δὲ τῷ ἀποκριθῇ ὡς ὀφείλω, πρόθυμος ὢν τῷ ὄντι νὰ ὑπηρετήσω ἐν ὅσῳ ἔχω δυνάμεις. Οὐδ' ἤλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα μόνον ἵνα ζητήσω θέσιν, καὶ μάλιστα τὴν πρώτην, ἀλλ' ὑπήκουσα εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ πρόσκλησιν τοῦ ἔθνους, μόνον ἵνα συντελέσω ἐξ ὅλης μου τῆς ἰσχύος εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ἐπανόρθωσιν. Τοιοῦτος καὶ ἦτον καὶ μένει ὁ σκοπός μου. Ἐὰν λοιπὸν διὰ μόνου τοῦ ἐκλεχθέντος παρὰ τῶν συμμάχων Δυνάμεων ἄνακτος δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν ῥηθέντα σκοπὸν, ἐγὼ πρῶτος τὸν ἀποδέχομαι, καὶ μέγα χαίρω. Περισσότερα δὲν σᾶς λέγω σήμερον, ἀλλὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα ἀρκοῦσιν, ἵνα ἔχετε νὰ εἴπητε τὰ δέοντα πρὸς τοὺς πολίτας, ὅσοι ἐνδέχεται νὰ ἔλθωσι νὰ σᾶς ζητήσωσι νέα καὶ ἐξηγήσεις.

Τῷ Ὑψηλοτάτῳ Βασιλικῷ πρίγγιπι Λεοπόλδῳ.

Ναυπλίῳ, 25 μαρτίου 1830.

Πρίγγιψ, ἡ Θεία πρόνοια δὲν ἐγκαταλείπει τὴν Ἑλλάδα. Μαρτύριον δὲ νέον ἡ μεγαλοψυχία μεθ' ἧς ἡ ὑμετέρα Βασιλικὴ Ὑψηλότης ἐπροστάτευσε τὰ νόμιμα αὐτῆς συμφέροντα ἐν ᾧ ἐγίνετο ἡ περὶ αὐτῶν κρίσις. Ὅθεν καὶ τὸ γράμμα δι' οὗ ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης μ' ἐτίμησεν ἀπὸ 16 (28) φεβρουαρίου, (*) παρέχει εἰς

(*) Γράμμα τοῦ Ὑψηλοτάτου βασιλικοῦ πρίγγιπος Λεοπόλδου τοῦ Σαξωνοκοβούργου πρὸς τὸν κόμητα Καποδίστριαν.

Οἴκῳ Μαλβιρουγείῳ, $\frac{16}{28}$ φεβρουαρίου 1830.

Ἀγαπητέ μου Κόμη, ὀλίγα τινὰ σᾶς γράφω σήμερον, μηνύων ὅτι μετὰ πολλὰς δυσχερεῖς διαλέξεις ἐδέχθην τὴν παρὰ τῶν συμμάχων Δυνάμεων προσφερθεῖσαν μοι ἐντιμοτάτην ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀφ' οὗ τὰς παρεκάλεσα νὰ δώσωσι καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ψῆφον περὶ τῆς ἐκλογῆς μου, καὶ δὲν εἰσηκούσθην. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι, ὅταν αἱ διαπραγματεῖαι γείνωσι γνωσταὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας, θέλουσιν ὁμολογήσῃ ὅτι δὲν ἠμέλησα νὰ θηρεύσω τὴν εὐγνωμοσύνην των ὅσον ἠδυνήθην,

Ἂν ἀπεσκόπουν μόνον πρὸς τὰ ἐμαυτοῦ, ἤθελα ἐπιμείνῃ ζητῶν συνθήκας λαμπροτέρας, ἢ δὲν ἐδεχόμην· ἀλλ' ἐθυσίασα πᾶσαν πρόνοιαν ἰδίου συμφέροντος, φοβούμενος μὴ ῥίψω καὶ πάλιν τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα εἰς τὸ πρότερον χάος.

Ὑμεῖς, ἀγαπητέ μου Κόμη, γνωρίζετε τὴν ἀρχαίαν μου πρὸς ὑμᾶς φιλίαν, οὐδ' ἔχω τι νὰ σᾶς εἴπω περὶ αὐτῆς νεώτερον. Ἀλλ' ὀφείλω σήμερον νὰ σᾶς ὁμολογήσω τὴν ἐλπίδα ἣν ἔχω ὅτι τοὺς γενναίους ὑμῶν καὶ λυσιτελεστάτους ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος δὲν θέλετε διακόψῃ καὶ μετὰ τὴν νέαν ταύτην τῶν πραγμάτων μεταβολὴν, καὶ διὰ τῶν συμβουλῶν καὶ τῆς εἰδημοσύνης σας θέλετε μὲ παρασταθῆ εἰς τὴν δύσκολον σταδιοδρομίαν μου. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ μένετε καὶ μέχρι τῆς ἀφίξεώς μου πηδαλιουχοῦντες τὸ σκάφος τῆς πολιτείας, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἐσώσατε ἀπὸ τοῦ ναυαγίου. Πρὸς τοῦτο ἂν χρειάζεται παραγγελία τυπικωτέρα καὶ κανονικωτέρα, θέλω σᾶς τὴν στείλῃ ὅσον ἐνεστι τάχιον· ἀλλ' ἐντοσούτῳ καὶ τὴν παροῦσαν ἔχετε, παρακαλῶ, ὡς ῥητὴν, καὶ πρὸς πάντας, οὓς δεῖ, μεταδώσατε. Αὐτόσε δὲν δύναμαι νὰ ἔλθω ταχέως, διότι ἔχω πολλὰς ἰδιαιτέρας ὑποθέσεις νὰ βάλω εἰς τάξιν. Σᾶς παρακαλῶ ὅμως νὰ μοὶ δώσετε γνῶσιν τῶν πραγμάτων ταχύτερον· πρὸς ὃ καλὸν ἦτον νὰ μοὶ ἐστέλλετε

τὴν Ἑλλάδα τὰ ἀσφαλέστατα περὶ τοῦ μέλλοντος ἐχέγγυα, τὸ μὲν, ἐκ τῶν ἀγώνων οὓς ἠγωνίσθητε πρὸς ἐπέκτασιν τῶν ὁρίων, τὸ δὲ, διότι ἠτήσατε καὶ τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ αὐτῆς ἄνακτος.

Τὸ πρωτόκολλον τῆς 3 φεβρουαρίου καὶ αἱ συμπληρωματικαὶ αὐτοῦ πράξεις ἐν ποίῳ τύπῳ μέλλουσι νὰ διακοινωθῶσι πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, ἀγνοῶ. Ἀλλ' ὅσον εἰκάζω ἐκ τῶν μερικωτέρων ἐντεύξεών μου μετὰ τῶν προσέδρων τῶν τριῶν συμμάχων Αὐλῶν, αὐτοὶ ζητοῦσι τὴν ἀπαρέγκλιτον ἐκτέλεσιν τῶν εἰς αὐτοὺς προστεταγμένων, οὐδεμίαν διαπραγματείαν δεχόμενοι οὔτε σκέψιν περὶ τῶν τύπων καθ' οὓς τὰ ἀποφασισθέντα παρὰ τῶν Δυνάμεων πρέπει νὰ βαλθῶσιν εἰς πρᾶξιν.

Ἐὰν ὅμως ἡ ὑμετέρα Βασιλικὴ ὑψηλότης κλίνῃ νὰ ῥίψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὰ ψηφίσματα τῆς ἐν Ἄργει ἐθνικῆς συνελεύσεως, τῶν ὁποίων συνάπτω ἐνταῦθα τὴν συλλογὴν, θέλει ἰδεῖ (ψηφίσματι ἀ· ἄρθρῳ γ'.) ὅτι εἰς ἐμὲ δὲ συγχωρεῖται νὰ συμφωνήσω ἐν ὀνόματι καὶ ἐκ προσώπου τῆς Ἑλλάδος οὐδὲν συμφώνημα ἀναφερόμενον εἰς τὰς περὶ ὧν λόγος ἐκδιαθέσεις (arrangements définitifs) εἰμὴ ἀφ' οὗ οἱ πληρεξούσιοι αὐτῆς ἀντιπρόσωποι σκεφθῶσι καὶ ἐπικυρώσωσι τὰ πάντα.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ τρόπος καθ' ὃν ἡ ἐν Ἄργει συνέλευσις ἐθεώρησε τὴν συνθήκην τῆς 6 ἰουλίου διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς περὶ αὐτῆς κρίσεως τῶν ὑψηλῶν Δυνάμεων, τῆς ἐμφαινομένης εἰς τὰ κατὰ φεβρουάριον μεταξὺ αὐτῶν διομολογούμενα· ἐπειδὴ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις, καὶ πολλὰ προσλιπαρήσασα, οὐδόλως ἐκλήθη νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς νεαρὰς διαπραγματείας, πῶς δύναται νὰ δεχθῇ τὸ κε-

---

πιστόν τινα γραμματέα, κομίσοντα καὶ τὰς ἐπιστολάς σας καὶ χρησιμεύσοντά μοι εἰς τὰς Ἑλληνικὰς γραφάς.

Ἄλλην ἡμέραν θέλω σᾶς γράψῃ ἐκτενέστερον. Παυόμενος δὲ σᾶς προσφέρω τὸ βεβαίωμα τῆς διαφερούσης μου ὑπολήψεως καὶ τῆς εἰλικρινεστάτης φιλίας μεθ' ἧς καὶ διατελέσω ὢν, κτλ.

Λεοπόλδος.

φάλαιον αὐτῶν, χωρὶς νὰ ζητήσῃ πρότερον τὴν συγκάλεσιν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, ὑποκειμένη, ἄλλως, νὰ κατηγορηθῇ ὅτι κατεπάτησε τοὺς ὅρκους, τὸ ἀξίωμα, καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ ἔθνους; Διότι οἱ πληρεξούσιοι καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, συνελθόντες εἰς ἐθνικὴν ὁμήγυριν πρὸς τὸ ἀκοῦσαι τὰς πράξεις τοῦ Λονδινείου συνεδρίου, ἤθελαν εὑρεθῇ ὡς πρὸς τὴν περὶ ὁρίων ἀπόρασιν εἰς διάνδιχόν τινα καὶ δεινὴν ἀνάγκην, ἢ νὰ παραβῶσι τὰ ἱερώτατα περὶ τοὺς ἐντολεῖς αὐτῶν καθήκοντα, ἢ νὰ λείψωσιν ἀπὸ τὰ ὀφειλόμενα λόγῳ δικαιοτάτης εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς σεβαστοὺς τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτας.

Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὅμως τῶν καθηκόντων βαθυτάτης αἰσθήσεως ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις ἤθελε δεχθῇ μετ' εὐγνωμοσύνης τὰς ἄλλας διατάξεις καὶ κατασφαλίσεις ἀγαθῶν πολυτίμων, τὰς παρὰ τῶν εὐεργετῶν ἐρχομένας, καὶ ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης τότε ἤθελεν ὑπερευφρανθῇ καλουμένη παρὰ τῆς ὁμοθύμου καὶ πανεόρτου ψήφου ἐθνικῆς συνελεύσεως εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς ἀνακτίσεως ὑπὸ νόμους τῶν ὁποίων τὰς βάσεις ἡ ἐν Ἄργει συνέλευσις προεθέσπισεν. Ἐπὶ δὲ τῶν παρόντων, καὶ δὶ ὅσα προεξέθεσα, καὶ διὰ τὸν τρόπον ὅλως καθ' ὃν αἱ Δυνάμεις ἀπεφάσισαν νὰ ἐκτελέσωσι τὰ δόξαντα, ἀναγκάζομαι νὰ ἀποκριθῶ ἀμέσως πρὸς τὰς γενησομένας μοι διακοινώσεις, χωρὶς νὰ συγκαλέσω συνέλευσιν. Ἀναγγελῶ λοιπὸν πρός τε τὴν Γερουσίαν καὶ πρὸς τὸ ἔθνος τὰ ἀναπόδραστα αἴτια τῆς τοιαύτης μου βαρυευθύνου διαγωγῆς, τῆς ὁποίας μέτοχος ἔσται, ἐλπίζω κἀν, καὶ ἡ Γερουσία, καθὼς μετέχει καὶ τῆς πληρεστάτης μου πίστεως εἰς τὴν ἐλευθέριον καὶ γενναίαν τῆς ὑμετέρας βασιλικῆς Ὑψηλότητος προαίρεσιν, σαφέστατα ἐκπεφρασμένην ἐν τῷ τῆς 16 (28) φεβρουαρίου γράμματι. Εἰς τὸν κόλπον ἄρα ὑμῶν, πρίγγιψ, οἱ Ἕλληνες θέλουσι πλέον καταθέσῃ τὰς ἐφέσεις αὐτῶν· καὶ ὑμεῖς μετὰ χάριτος αὐτὰς εἰσακούοντες, θέλετε τοὺς δείξῃ ὅσην καὶ οἵαν εὐδαιμονίαν αἱ Δυνάμεις τοῖς παρεσκεύασαν, προβιβάζουσαι αὐτοὺς εἰς βαθμὸν ἐλευθέρου καὶ αὐτονόμου ἔθνους.

Τοσοῦτον δὲ περισπούδαστον ἔχω νὰ προϋποβάλω εἰς τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα τὴν αἵρεσιν τῆς πολιτείας μου, ὥστε σᾶς

δίδω λόγον αὐτῆς καὶ πρὶν ἀκόμη λάβω τὰς ἀξιωματικὰς διακοινώσεις τῶν κυρίων Προσέδρων τῶν συμμάχων Αὐλῶν, καὶ πρὶν ἀπευθύνω καὶ πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐπὶ τῶν περιεστώτων πραγμάτων διάγγελμα. Τοῦτο τὸ χρέος ἐκτελέσω, ἐλπίζω, μετ' ὀλίγας ἡμέρας, καὶ τότε καὶ ἡ Γερουσία θέλει εὐλαβῶς ἀναφέρη πρὸς τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα τὰς ἐφέσεις τοῦ ἔθνους· ἡ δὲ πρὸς αὐτὴν ἀπόκρισις τοῦ ἄνακτος, ἀπὸ τοῦ νῦν πέποιθα ὁ τι θέλει διαλύσῃ πᾶσαν ἀμφιβολίαν, καὶ ὅλας τὰς γνώμας θέλει καθησυχάσῃ καὶ ὅλας τὰς καρδίας θέλει ἀνοίξῃ εἰς γενναιοτάτην καὶ εἰλικρινεστάτην περὶ τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα ἀφοσίωσιν.

Περὶ τῆς κενώσεως τῆς Εὐβοίας καὶ Ἀττικῆς, ὅσην σπουδὴν καὶ ἂν καταβάλωσιν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβεις τῶν τριῶν Δυνάμεων, ἀμφιβάλλω ὅτι θέλει κατορθωθῆ τόσον ταχέως ὅσον πιστεύουσιν οἱ παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ κυβερνήσει καθεστῶτες πρόσεδροι τῶν Αὐλῶν. Διότι καὶ ἂν ἐκδώσῃ ἡ Πόρτα τὰ ἀναγκαῖα φερμάνια, πάλιν εἶναι πιθανώτατον νὰ ἀντιτάξωσι πρὸς αὐτὰ ὅ,τε Ὁμὲρ Πασᾶς καὶ ὁ φρούραρχος τῶν Ἀθηνῶν πολλὰς δυσκολίας καὶ ἀναβολάς. Ἀλλ' ὅπως ἂν ἔχῃ, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ προέλθωσι πολλαὶ ταραχαὶ καὶ ἀταξίαι καὶ ἐκ τῆς ἀπολείψεως τῶν κατεχομένων σήμερον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μερῶν, ἐκτὸς ἂν ἡ κένωσις αὐτῶν γείνῃ παρὰ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοὺς ἑξῆς ὅρους.

α'. Νὰ ἐνεργηθῇ ταυτοχρόνως μὲ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Τούρκων ἀπὸ τὰ δοθέντα εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν μέρη.

β'. Οἱ ὁροθέται, περὶ ὧν μνημονεύει ὁ 9 παράγραφος τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 φεβρουαρίου, νὰ ἀναλάβωσι καὶ τὴν περὶ κενώσεως ἐπιμέλειαν.

γ'. Νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν ἱκανὰ χρήματα ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ παρέξῃ βοήθειαν ζωῆς εἰς τὸ πλῆθος τῶν καταφευξομένων ἐνταῦθα οἰκογενειῶν.

Καί μοι συγχωρεῖ βέβαια ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης νὰ ἐπιστήσω πρὸς ὀλίγον τὴν προσοχήν της ἐφ' ἕκαστον τῶν ἄρθρων τούτων.

Μόνον διὰ πραγμάτων θέλουσι καταπεισθῆ οἱ Ἕλληνες ὅτι, ἀπο-

λείποντες τοὺς διὰ τῶν αἱμάτων αὐτῶν ἀποκτηθέντας τόπους, ἀνταποκτῶσιν ἄλλους, καθ' ὧν τὰ ὅπλα των δὲν εὐτύχησαν. Ἀλλ' αἱ σύμμαχοι Αὐλαὶ μέλλουσιν ἀπαιτῆσαι τὴν ἄμεσον ἀναχώρησιν τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων γῆς καὶ θαλάσσης ὅσαι σκεπάζουσι τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα· εἰμπορεῖ τοῦτο νὰ ἐκτελεσθῇ ἀταράχως χωρὶς νὰ παρευρίσκεται ἐκεῖσε μία σεμνοπρόσωπος ἐξουσία; Περιττὸν κρίνω ν' ἀποδείξω ὅτι διὰ μόνης τῆς παρουσίας τῶν ὁροθετῶν, καὶ τοῦ ἠθικοῦ αὐτῶν ἀξιώματος, στηριζομένου εἰς τὰς ναυτικὰς δυνάμεις τῶν συμμάχων Αὐλῶν, δύνανται νὰ προληφθῶσι πολλαὶ συμφοραὶ, ἀναπόφευκτοι, ἂν ἀφεθῇ ἡ ἐνέργεια τῆς κενώσεως εἰς μόνην τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν καὶ τοὺς ὑπηρέτας αὐτῆς.

Τελευταῖον οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, εἰς τοὺς ὁποίους, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ναυπάκτου, τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Βονίτσης, ἡ κυβέρνησις ἐπροθυμήθη νὰ χορηγήσῃ χρηματικὰς καταβολὰς πρὸς τὸ σπεῖραι τὰ χωράφια αὐτῶν καὶ προσμεῖναι τὴν ἐσοδίαν τοῦ ἔτους, ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ παραιτήσωσι τὰς ἑστίας αὐτῶν· καὶ τότε πῶς θέλομεν τοὺς δεχθῆ, ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ τοὺς δώσωμεν νέας βοηθείας; ἢ θέλουσι τάχα τὰς εὑρεῖ παρὰ τῶν ἀδελφῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου, μόλις ἀρχομένων νὰ ἀνακύπτωσιν ὀλίγον ἀπὸ τῆς προτέρας ἀθλιωτάτης αὐτῶν καταστάσεως;

Δέν μοι ἀνήκει νὰ ἐξετάσω ἐὰν ἡ γραμμὴ τοῦ Ἀσπροποτάμου ἦναι ἱκανὴ νὰ ἀσφαλίσῃ τὰς μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος εἰρηνικὰς καὶ καλογειτονικὰς σχέσεις. Λέγω ὅμως καὶ λέξω πολλάκις ὅτι αἱ ὀκτὼ ἐπαρχίαι αἱ ἐπιστρέφουσαι ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν κυριότητα, ἡ Ἀκαρνανία δηλαδὴ, ἡ Βόνιτσα, ὁ Βάλτος, ὁ Βλοχὸς, τὰ Ἄγραφα, τὸ Καρπενήσι, καὶ τὸ Πατρατζίκι, περιλαμβάνουσι λαὸν χριστιανικὸν 80 ἢ 100,000 ψυχῶν, ἐξ οὗ πηγάζουσι σχεδὸν τὰ δύω τρίτα τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, συγκειμένου κατὰ τὴν ἐσχάτην ἀναρρύθμισιν ἐξ εἴκοσι ταγμάτων τετρακοσιάνδρων. Ἄλλως τε καὶ πασίδηλον ὑπάρχει ὅτι αἱ ἐπαρχίαι αὗται, μόνον ὑπὸ Ἑλλήνων κατοικούμεναι, οὐδέ ποτε ὁλοτελῶς ὑπετάχθησαν εἰς τὴν Πόρταν, καὶ ὅτι οἱ στρατιῶται

καὶ ἀρχηγοὶ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 1821 τὸ μέγιστον μέρος συνετέλεσαν διὰ τῆς ἀνδρίας των εἰς τὸν κατὰ Τούρκων ἀγῶνα. Τί ποιήσουσι λοιπὸν, ὅταν μάθωσιν ὅτι ἡ γενέθλιος αὐτῶν γῆ ὑποβάλλεται καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν δυναστείαν; Ἂν μείνωσι στρατιῶται τῆς Ἑλλάδος, εἰς αὐτοὺς πλέον δὲν δύναται νὰ ἐμπιστευθῇ ἡ φυλακὴ τῶν ὁρίων. Ἂν προτιμήσωσι νὰ μείνωσιν ὑπὸ τοὺς Τούρκους ἵνα ἀρχίσωσι πάλιν τὴν παλαιὰν αὐτῶν ἁρματωλικὴν τέχνην, θέλουσι τάχα σεβασθῆ τὴν νέαν ὁροθεσίαν, συνειθισμένοι ὄντες εἰς τὴν πρὸς τοὺς Τούρκους πολεμιότητα; Δὲν το πιστεύω· ἐπειδὴ καὶ ἄνθρωποι ἀξιόπιστοι μὲ βεβαιοῦσιν ὅτι ὁ Ἀσπροπόταμος καὶ ὁ Σπερχειὸς εἰς πολλὰ μέρη γίνονται βατοὶ ῥύακες, τὸ δὲ ἐδῶθεν αὐτῶν μέρος εἶναι πλατεῖα ἔρημος ὅπου οὔτε πόλεις ἀπαντῶνται οὔτε χωρία, καὶ τέλος ὅλη ἡ γραμμὴ ἡ χαραχθεῖσα ὑπὸ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 φεβρουαρίου οὐδεμίαν προσφέρει εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον αὐτοφυῆ καὶ ἀσφαλῆ ἄμυναν, τὴν ἀναγκαιοτάτην πρὸς τὸ στερεῶσαι τὸ πολυδαπάπανον καὶ πολύμοχθον τῶν Δυνάμεων τοῦτο εἰρήνευμα. Ἀλλὰ περὶ τοῦ πράγματος τούτου, ἀχθεινοῦ ὄντος εἰς τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα, περισσότερον δὲν ἐκτείνομαι, προστίθημι δὲ μόνον ὅτι, ἂν αἱ περὶ ὁροθεσίας ἀποφάσεις τῶν συμμάχων αὐλῶν ὑπάρχωσιν ἀμετάθετοι, μόνη ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης ἐρχομένη ἐνταῦθα δύναται νὰ ἐξομαλίσῃ τὰς ἐκ τῆς ἐκτελέσεως προκυψούσας μεγάλας δυσκολίας, καὶ νὰ προλάβῃ πολλὰς συμφοράς.

Ἱκετεύω λοιπὸν αὐτὴν θερμότατα νὰ σπεύσῃ ὅσον ἔνεστι τὴν εἰς Ἑλλάδα ἄφιξιν· διότι οὐδεὶς δύναται, πρίγγιψ, νὰ πληρώσῃ τὸν τόπον τῆς ὑμετέρας βασιλικῆς Ὑψηλότητος ἐν τοιαύτῃ βαρείᾳ περιστάσει, ἡ δὲ ἀπουσία αὐτῆς οὐκ ἔσται ἄνευ μεγάλης λυπήσεως καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν συμμάχων Δυνάμεων καὶ αὐτῆς τῆς Πόρτας.

Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις πρέπει, καθὼς εἶπα, νὰ δώσῃ καὶ βοηθείας καὶ ἐλπίδας ἵνα παρηγορήσῃ τὰς δυστυχίας καὶ προλάβῃ τὰς ἀταξίας κατὰ τὴν μετακίνησιν τῶν ὁρίων. Ἀλλὰ ταῦτα δὲν δύναται νὰ εὐοδώσῃ κυβέρνησις παύουσα. Ἡ αὐτὴ δὲ οὔτε πίστεως ἱκανῆς ἀξιοῦται πρὸς τὸ πεῖσαι καὶ τὰς συμμάχους Δυνάμεις καὶ τὴν Πόρταν

ὅτι τὰ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφασισθέντων προκύψοντα, προκύψουσιν ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ἀποφάσεων.

Ὅταν λοιπὸν ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ ὑψηλότης ἐπιστήσῃ δεόντως τὸν νοῦν ἐπὶ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, τότε ἀναμφιβόλως θέλει κρίνῃ δευτέραν πᾶσαν ἄλλην ἥτις ἐνδέχεται νὰ ἀπαιτῇ καὶ νὰ παρελκύῃ τὸν ἐπ᾽ ἀλλοδαπῆς χρονισμὸν Αὐτῆς.

Ἐγὼ δὲ, καίτοι ὑπὸ τῶν πόνων καὶ μόχθων κατατρυχόμενος, τὰς φροντίδας μου ὅμως καὶ τοὺς ἀγῶνας πάντας θέλω καταβάλῃ πρὸς τὸ δικαιῶσαι τὴν εἰς ἐμὲ ἐντιμοτάτην πίστιν καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ὑμετέρας βασιλικῆς κορυφῆς, καὶ εὐτυχὴς λογισθήσομαι ἐκπληρῶν τὸ διπλοῦν τοῦτο καθῆκον ἐφ᾽ ὅσον ἡ μὲν ὑγεία μου μοὶ τὸ συγχωρήσῃ, ἡ δὲ ὑμετέρα βασιλικὴ ὑψηλότης θέλει ἀσπάζεσθαι τὸν ἀσθενῆ τῆς ὑπηρεσίας μου φόρον.

Ὑστ. Ναυπλίῳ, 26 μαρτίου (7 ἀπριλίου). Χθὲς τὸ ἑσπέρας μετέδωκα μερικωτέρως εἰς τὴν γερουσίαν τό,τε πρωτόκολλον τῆς 3 φεβρουαρίου καὶ τὸ γράμμα τῆς ὑμετέρας βασιλικῆς ὑψηλότητος, ἅμα σπουδάσας νὰ ἐξηγήσω εἰς τὰ μέλη τούτου τοῦ σώματος ὅσα ἀγαθὰ αἱ ἐν Λονδίνῳ γενόμεναι συνθεσίαι παρασκευάζουσιν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, καὶ περάνας τὸν λόγον, τοῖς ἀνήγγειλα ὅτι, ἀφ᾽ οὗ λάβω τὰς ἀξιωματικὰς διακοινώσεις, θέλω σκεφθῆ μετ᾽ αὐτῶν περὶ τοῦ τρόπου καθ᾽ ὃν προτίθεμαι νὰ ἐκπληρώσω τὸ πρὸς τὴν Ἑλλάδα χρέος μου καὶ ἅμα νὰ δικαιώσω ὅσον τὸ ἐπ᾽ ἐμοὶ τὴν τιμὴν τῆς εἰς ἐμὲ πίστεως τῶν τε συμμάχων αὐλῶν καὶ τῆς ὑμετέρας βασιλικῆς Ὑψηλότητος.

Ἡ Γερουσία ἀφ᾽ οὗ πρῶτον ἐσιώπησε βαθεῖαν καὶ κατηφῆ σιωπὴν, μοὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ ἀποχωρήσῃ ἵνα σκεφθῇ μετ᾽ ἐπιστασίας ἐπὶ τῶν δοθέντων αὐτῇ σπουδαιοτάτων ἀγγελμάτων.

Σήμερον δὲ ἦλθε παρ᾽ αὐτῆς πρὸς ἐμὲ ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τοῦ προέδρου καὶ δύω εἰσηγητῶν, ἥτις καὶ ἄρτι ἐξῆλθεν, ἀφ᾽ οὗ μοι προσελάλησε κατὰ τὸ νόημα τὰ ἑξῆς. « Ἀγνοοῦμεν κατὰ ποῖον τρόπον αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις μέλλουσι νὰ μᾶς διακοινώσωσι τὰς ἀπο-

φάσεις των, τὰς ὁποίας, ὁποῖαι καὶ ἂν ὦσιν, ἀμφιβάλλομεν, καθ' ὅσα μᾶς εἴπατε, ἂν μᾶς μένῃ ἐλευθερία νὰ δεχθῶμεν ἢ ν' ἀπορρίψωμεν. Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν κῦρος νὰ δεχθῶμεν τὴν πρᾶξιν τῆς 3 φεβρουαρίου καὶ τὰ συμπληροῦντα αὐτήν· καὶ ἂν δὲ τὸ ἔθνος μᾶς εἶχε δώσῃ τὴν τοιαύτην ἐξουσίαν, πάλιν μᾶς ἦτον ἀδύνατον νὰ τὴν ἐνεργήσωμεν χωρὶς νὰ παραβῶμεν τὰ ὀφειλόμενα καὶ εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, τῆς Κρήτης, τῆς Σάμου, καὶ τῶν ἄλλων νήσων τῶν εἰς τοὺς Τούρκους ἐπιστραφεισῶν. Ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης ἂς πράξῃ ὅ, τι κρίνῃ συμφερώτερον καὶ σωτηριώτερον εἰς τὴν πατρίδα· ἀλλ' ἡμεῖς οὐδέποτε συγκατανεύσομεν εἰς τὸ νὰ ἀναλάβετε ἐν ὀνόματι καὶ ἐκ προσώπου τοῦ ἔθνους τὰ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 φεβρουαρίου. Αἱ συμμαχοῦσαι Δυνάμεις δύνανται νὰ φέρωσιν εἰς ἔργον τὴν αὐτῶν ἀπόφασιν, ἀφισταμένων ἡμῶν, καὶ ἑτοίμων ὄντων νὰ ἐκθέσωμεν ἐν ὑπομνήματι τοὺς λόγους δι' οὓς ἀναγκαζόμεθα νὰ μὴ πράξωμεν ἄλλως. Καὶ τοῦτο τὸ ἡμῶν τὸ ὑπόμνημα σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ στήσετε πρὸ τῶν ποδῶν τῶν συμμάχων ἀνάκτων, ἵνα κρίνωσι κατὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ φιλανθρωπίαν αὐτῶν ».

Ἂς μὴ ἀμφιβάλλῃ ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης ὅτι πολλὰ ἠγόρευσα, παραστήσας εἰς τὴν ἐπιτροπὴν πληκτικώτατα ἡλίκους κινδύνους παρασκευάζει ἡ τοιαύτη ἀντιδιάθεσις καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας τὰς ὑπὸ τοὺς Τούρκους μεταβαινούσας καὶ εἰς τὰς συστησούσας τὴν νέαν Ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν. Τότε ἓν τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ὁ ἀπὸ Πατρατζικίου, Κ. Αἰνιὰν, μοὶ εἶπεν. « Ἀλλ' εἰς τὰς προσταγὰς τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος οὐδεὶς θέλει ὑπακούσῃ κατὰ τὰς ἐπαρχίας. Τί ὠφελεῖ νὰ συγκατατεθῶμεν εἰς πράγματα ἀνεκτέλεστα; » Ἐγὼ δὲ τῷ ἀπεκρίθην· « Διὰ τί ἀνεκτέλεστα, ἐὰν προσφέρωμεν εἰς τοὺς ὁμογενεῖς μας πατρίδα, τὴν μένουσαν εἰς ἡμᾶς Ἑλληνικὴν γῆν, καὶ πόρους ἐξ ὧν νὰ ἐγκατασταθῶσι καὶ ζήσωσιν εἰρηνικῶς καὶ τιμίως;

Δὲν θέλω νὰ βαρύνω τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα διὰ τῆς καθ' ἕκαστα ἀναγραφῆς τῆς μακρᾶς ταύτης συνομιλίας. Ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι αἱ γνῶμαι ἀνακινοῦνται καὶ ζέουσιν, οὐδ' εὔκολος

ἔσται ἡ αὐτῶν καταπράϋνσις. Ἐγὼ πᾶν ὅ,τι δύναμαι, καὶ σπουδάζω καὶ σπουδάσω πρὸς τοῦτο· πλὴν λέγω καὶ πάλιν πρὸς τὴν ὑμετέραν Ὑψηλότητα ὅτι συμφέρει νὰ ἔλθῃ τάχιον εἰς συνεπιλαβὴν τοῦ ἔργου, καὶ τότε ἐλπίζω ὅτι καὶ τὸ ἐμὸν μέρος γενήσεται εὐκολώτερον.

Τῷ Ὑψηλοτάτῳ καὶ Βασιλικῷ Πρίγγιπι Λεοπόλδῳ.

Ναυπλίῳ, 25 μαρτίου 1830.

Ἡ ὑμετέρα μὲν βασιλικὴ Ὑψηλότης ηὐδόκησε νὰ μοὶ ζητήσῃ ἄνθρωπόν τινα πιστὸν, ἱκανὸν νὰ τῇ ἐκθέσῃ, ἐλθὼν αὐτόσε, τὰ τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἐγὼ δὲ μὴ δυνάμενος νὰ ἐκλέξω τὸν ζητούμενον, ἵνα μὴ διαγείρω ἀντιζηλίας, καὶ δώσω καὶ εἰς τὸν φατριασμὸν νέαν ἀφορμὴν νὰ ἐπαυξήσῃ διὰ τῆς κακομηχανίας τὰς ὑφεστώσας σήμερον ἐνταῦθα δυσχρηστίας ἀνθρώπων καὶ συμφερόντων, ἀπεφάσισα νὰ σᾶς γράψω τὸ μακρὸν γράμμα εἰς τὸ ὁποῖον παρέπεται τὸ παρόν.

Περὶ πολλοῦ δὲ ποιούμενος νὰ σᾶς τὸ διαβιβάσω τάχιον καὶ χωρὶς νὰ προσμείνω τοὺς ταχυδρόμους τῶν ξένων πρακτόρων, ἀναχωροῦντας βραδύτερον, παραδίδω ἀμφότερα εἰς τὸν πρίγγιπα Κ. Βρέδην ὅστις προστάσσεται νὰ ἔλθῃ εἰς Μασσαλίαν ἢ εἰς Τουλῶνα, καὶ ἐκεῖθεν ἀμέσως νὰ δηλοποιήσῃ τὸν ἱππότην Κ. Εὐνάρδον ὅτι φέρει γράμματα πρὸς τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα· οὗτος δὲ θέλει σᾶς τὸ μηνύσῃ εὐθὺς, καὶ τότε στέλλετέ τινα εἰς τὸ καθαρτήριον καὶ τὰ παραλαμβάνει παρὰ τοῦ Κ. Βρέδη ἀσφαλῶς.

Καὶ ἂν μὲν ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης θελήσῃ νὰ μοὶ ἀποκριθῇ διὰ τοῦ αὐτοῦ κομιστοῦ, αὐτὸς ἐπιστρέφει καὶ πρὶν τελειώσῃ τὴν κάθαρσιν· εἰδὲ μὴ, ὁ Κ. Βρέδης θέλει ἐλθεῖ νὰ σᾶς προσκυνήσῃ καὶ νὰ λάβῃ τὰς προσταγάς σας.

Ὁ Κ. Βρέδης διέτριψεν ἱκανὸν καιρὸν ἐν Ἑλλάδι, ὑπηρετήσας ὡς στρατιωτικὸς, καὶ πάντοτε ἐντίμως πολιτευθείς. Ἐγὼ ἄλλως δὲν τὸν γνωρίζω εἰμὴ ἐκ τῆς εὐνοίας ἣν εἶχε πρὸς αὐτὸν ὁ συνταγματάρχης Κ. Ἐϋδέκος. Τὸν νομίζω ὅμως ἀρκούντως εἰδήμονα τῶν διατρεξάντων καὶ διατρεχόντων ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἱκανὸν νὰ δώσῃ εἰς τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα, ἐὰν τῇ ἀρέσκῃ, κεφαλαιώδη ἔννοιαν τοῦ πῶς εὗρον ἐγὼ τὸν τόπον, καὶ πῶς σήμερον ἔχει αὐτός.

Ἀλλ' ἄς μοι συγχωρήσῃ ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης καὶ αὖθις νὰ τὴν παρακαλέσω νὰ ἀποφασίσῃ νὰ φθάσῃ τάχιον εἰς Ἑλλάδα, διότι πᾶσα ἀναβολὴ ἐνδέχεται νὰ βλάψῃ πολὺ τὸν τύπον, καὶ πολὺ νὰ ἐμπλέξῃ τὰ πράγματα τῶν ὁποίων ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης ἀναλαμβάνει τὴν ἐπιμέλειαν.

Τὰ πράγματα ταῦτα εἶναι ἐκ φύσεως δυσχερέστατα, ὡς νομίζω ὅτι τὸ ἀπέδειξα ἐν τῇ ἐπιστολῇ μου. Καὶ ἀφ' οὗ ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης δέχεται τὸ μέγιστον ἀγώνισμα τοῦ πληρῶσαι τὰ ἀποκληρωθέντα εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐν αὐταῖς ταῖς χερσὶν ὑμῶν κεῖται πλέον καὶ ἡ αἰσία ἀρχὴ τοῦ ἔργου, οὐδὲ δύνασθε, ὦ ἄναξ, νὰ τὸ ἐπιτρέψετε εἰς ἄλλους· εἰδὲ μὴ, τῆς ἐνεργείας ἡ δύναμις ἀπομειοῦται, ἢ καὶ παντάπασι καταργεῖται. Ἄλλως τε τῆς ὁροθεσίας μελλούσης ἀναγκαίως ἐγεῖραι ἰσχυρόν τινα κίνδυνον ἐν Ἑλλάδι, διατί ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης νὰ μὴ ἁρπάσῃ τὴν πρώτην ταύτην εὐκαιρίαν πρὸς τὸ ἐμφανίσαι τοῖς Ἕλλησι τὴν περὶ αὐτοὺς πατρικὴν αὐτῆς διάθεσιν καὶ τὸν ἐκουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν;

Καὶ ἐγὼ, ἂν εὗρον χάριν τινὰ παρὰ τοῦ λαοῦ τούτου, ἐὰν καὶ σήμερον αὐτὸς διατελῇ ἐπιδεικνύμενος εἰλικρινῆ καὶ ἀπερίγραπτον πρὸς ἐμὲ πίστιν, τοῦτο ποιεῖ διότι μὲ βλέπει ἐμμενῶς καὶ προσωπικῶς συμμετέχοντα τῆς ἀθλιότητος καὶ πολυπαθείας αὐτοῦ πρὸς μόνον σκοπὸν τοῦ ἀφανίσαι αὐτάς. Εἰς τὸ ἐπαύλισμα τοῦ στρατιώτου (bivouac), ὑπὸ τὴν πτωχὴν καλαμοστέγην τοῦ χωρικοῦ, ἐν πάσῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους, ὁπωσδήποτε ἔχοντα ἡλικίας τε καὶ ὑγείας, πολλάκις μὲ ἐλάλησαν οἱ στρατιῶται καὶ ὁ λαὸς περὶ τῶν συμφερόντων αὐτῶν, καὶ

με ἐγνώρισαν, καὶ ἐγὼ τοὺς ἐδίδαξα τί ὀφείλουσι καὶ εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς τὴν κυβέρνησίν των καὶ εἰς τὸν πεπολιτευμένον κόσμον. Τολμῶ λοιπὸν, ἄναξ, νὰ εἴπω ὅτι εἰς ταύτην τὴν δοκιμασίαν προσμένουσι πρῶτον οἱ Ἕλληνες καὶ τὴν ὑμετέραν βασιλικὴν Ὑψηλότητα. Ἂν ἐπιφανῆτε εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των ὡς αὐθέντης μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὴν πτωχείαν καὶ ἔνδειάν των, ἀντὶ νὰ τοῖς ἐπιβάλετε σέβας, ἑκὼν θέλετε χάσῃ τὴν ἀσφαλεστάτην ἐπὶ τὰς γνώμας αὐτῶν ἐπίδρασιν. Ἀλλ' ἡ εὐκαιρία τῆς πρώτης ἀθλήσεως ἰδοὺ πάρεστιν. Ἔλθετε νὰ παρευρεθῆτε εἰς τὸ δυσχερὲς καὶ ἀλγεινὸν τῆς ὀρθεσίας ἔργον, καὶ μὴ ἀφίνετε ἄλλους νὰ τὸ ἐπιστατήσωσιν εἰς τὸν τόπον σας.

Ὀφείλω δὲ εἰς τὴν ὑμετέραν Ὑψηλότητα ἐξηγήσεις τινὰς ἰδιαιτέρας καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου μέρους τῆς ἐπιστολῆς μου. Νὰ διέλθω ἀναλυτικῶς τὰς πράξεις τοῦ Λονδινείου συνεδρίου, μοὶ εἶναι ἀδύνατον, διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ καιροῦ. Προφανῶς ὅμως βλέπω ἐξ αὐτῶν τοῦτο, ὅτι τὸ συνέδριον ἀντὶ νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν παραδοχὴν τῶν περὶ τῆς αὐτονομίας αὐτῆς ἀποφάσεων, κατὰ τοὺς ἐννόμους τύπους, ἔκρινε συμφερώτερον καὶ συντομώτερον νὰ τῇ τὰς ἐπιβάλῃ ἁπλῶς καὶ ἀπαρασκευάστως. Καὶ διὰ ποίους μὲν λόγους προετίμησε τὸν τοιοῦτον τρόπον, δέν με ἀνήκει νὰ ἐξετάσω ὅτι ὅμως αὐτὸς εἶναι ἀπροσφυέστατος εἰς τὰ συμφέροντα καὶ τοῦ δυστυχοῦς τούτου τόπου καὶ τῆς ὑμετέρας βασιλικῆς Ὑψηλότητος, τοῦτο κάλλιστα ἐξεύρω.

Ἡ πρᾶξις τῆς 3 φεβρουαρίου καὶ ἡ ἀπονέμουσα τῇ ὑμετέρᾳ Ὑψηλότητι τὴν κυριαρχικὴν καὶ διαδοχικὴν ἐξουσίαν οὐδὲ λόγον ἀναφέρουσι περὶ τοῦ δημοσίου δικαίου τῶν Ἑλλήνων· ἐξ οὗ εἰκάζεται ἢν ἐκ τῶν δύω ἢ ὅτι αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις φρονοῦσιν ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος ἀπορροφᾷ καὶ ἐγκατασυνάγει εἰς ἑαυτὸ ὅλα τὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων, ἢ ὅτι εἰς τὸν ἄνακτα ἄφησαν τὸ ἀναγορεῦσαι αὐτὰ καθ' ἣν στιγμὴν θέλει λάβῃ τὴν ἡνιοχίαν τῶν πραγμάτων. Ταύτην τὴν δευτέραν ἐξήγησιν ἔδωκα καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς Γερουσίας καὶ εἰς τοὺς ἄλλους πολίτας τοὺς πολλὰ κατερωτῶντας με ἀφ' ὅτου τὰ ἐν Λονδίνῳ διαβουλευθέντα ἔγειναν ἐνταῦθα γνωστὰ, καὶ κατὰ ταύτην ἴσως θέλει συντεθῇ καὶ ἡ προσφώνησις τῆς Γερουσίας.

Τὸ δὲ περαιτέρω μένει νὰ πράξῃ αὐτὴ ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης, τῆς ὁποίας ἡ ἀπόκρισις καὶ περιμένεται μετὰ πολλῆς συνοχῆς, καὶ ἔσται τοῖς πᾶσι καταθύμιος, ἐὰν διαῤῥήδην ἀποφαίνεται περὶ ὧν εὐπαῤῥησιάστως τολμῶ νὰ σᾶς σημειώσω.

ά. Ἂν ἡ ὑμετέρα Ὑψηλότης ἔχῃ διάθεσιν νὰ παραδεχθῇ τὴν θρησκείαν τοῦ ἔθνους, ἂς νεύσῃ νὰ τοῦ τὸ ἀναγγείλῃ, καὶ εὐθὺς αὐτὸ θέλει συναφθῇ πρός τε τὴν ὑμετέραν Ὑψηλότητα καὶ πρὸς τὴν γενεὰν αὐτῆς διὰ τοῦ ἱερωτάτου δεσμοῦ.

β΄. Δὲν θέλετε βέβαια, ἄναξ, νὰ κυβερνήσετε ἄνευ ἐννόμων τύπων, παραδεδεγμένων παρ' αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἂν εὐδοκήσετε λοιπὸν νὰ ἐπιβλέψετε εἰς τὸ δεύτερον ψήφισμα τῆς ἐν Ἄργει ἐθνικῆς συνελεύσεως, θέλετε κηρύξῃ ὅτι δέχεσθε τὰς βάσεις αὐτοῦ, ἀποταμιεύοντες τὸ νὰ δώσετε εἰς τοὺς Ἕλληνας (τηροῦντες ὅλα τὰ δικαιώματα αὐτῶν) θεσμοὺς ἔμφρονας, κατὰ τὰς ἀνεπισφαλεῖς ὁδηγίας τῆς πείρας.

γ΄. Διὰ τῶν λοιπῶν ψηφισμάτων τῆς συνελεύσεως τοῦ Ἄργους ἀσφαλίζονται τὰ δίκαια ὅλων τῶν πολιτῶν ὅσοι μεγάλα κατέβαλον καὶ ἐθυσίασαν ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος. Ἐὰν ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης δι' ἑνὸς μόνον λόγου ἀγγείλῃ ὅτι θέλει θεραπεύσῃ καὶ τὰ δίκαια ταῦτα, ἑπομένη εἰς τὰ παρὰ τῆς συνελεύσεως ψηφισθέντα, τότε πᾶσαι αἱ ἐπιθυμίαι πληροῦνται, καὶ τὸ ἔθνος ὅλον μετὰ μυρίων εὐλογιῶν θέλει δράμῃ ε᾽ς προϋπάντησίν σας.

Ἤθελα, πρίγγιψ, νὰ ἔχω ὀλίγας ὥρας ἵνα σᾶς ἀναπτύξω τοὺς λόγους δι' οὓς ὁρμῶ νὰ σᾶς ὑποβάλω τὰς τρεῖς ταύτας προτάσεις. Ἀλλ' ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης καὶ οὕτω θέλει μοι ἀποδώσῃ, ἐλπίζω, τὸ δίκαιον, πιστεύουσα ὅτι ἐν τῷ βάθει τῆς συνειδήσεώς μου εὑρίσκω τοὺς λόγους τούτους. Καὶ ἴσως μὲν ἀπατῶμαι· δὲν τολμῶ ὅμως νὰ σᾶς ἐγγυηθῶ ὑποδοχὴν ὁποία ὀφείλεται παρὰ τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν ἡγεμόνα αὐτοῦ, ἂν ἔλθετε πρόδρομον ἢ πάρεδρον ἔχοντες τελείαν σιωπὴν περὶ τῶν προσημειωθέντων τριῶν κεφαλαίων.

Καὶ συγγνώμην δότε μοι, παρακαλῶ, ἄναξ, διὰ τὴν παῤῥησίαν

τῆς γλώσσης, τοιαύτης οὔσης ἀνέκαθεν ἐν ἐμοί, καὶ διὰ τούτου προξενησάσης μοι ἄλλοτε καὶ τὴν ὑμετέραν εὔνοιαν.

Μεγάλως ἐπεθύμουν νὰ σᾶς λαλήσω, ἄναξ, καὶ περὶ τῶν πόρων ἡμῶν, καὶ περὶ τοῦ στρατοῦ, καὶ περὶ τοῦ ναυτικοῦ, καὶ ὅλως περὶ συμπάσης τῆς διοικήσεως· ἀλλ' ἀμφιβάλλω ἂν δυνηθῶ· διότι τοσοῦτον ἄθροισμα πολυμερῶν καὶ ἀσυνηθεστέρων ὑποθέσεων μὲ καταπιέζει σήμερον, καὶ εἰς τοσαύτην ἐργασίαν μὲ καταδικάζει καὶ ἡ διπλωματεία, ὥστε καὶ αἱ δυνάμεις μου ἤδη ἐκλείπουσι, καὶ ἀναγκάζομαι νὰ ὑπαγορεύσω καὶ τοῦτο τὸ ἰδιαίτερον γράμμα, αἰτούμενος συγγνώμην παρὰ τῆς ὑμετέρας Ὑψηλότητος.

Ὁ ἱππότης Κ. Εὐνάρδος, ὁ μεγάλα ὠφελήσας ἐν πολλοῖς τὴν Ἑλλάδα, αὐτὸς θέλει σᾶς παραστήσῃ τὴν χρηματικὴν ἡμῶν στενοχωρίαν καὶ τὸ ἀναγκαιότατον τῆς ἀποστολῆς βοηθείας τινὸς πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἀπριλίου. Ἀλλὰ τὴν βοήθειαν ἆ; φέρῃ αὐτὴ ἡ ὑμετέρα βασιλικὴ Ὑψηλότης. Τοῦτο ἀξιῶν καὶ καθικετεύων οὐ παύσομαι.

Τῷ ἱππότῃ Κ. Εὐνάρδῳ εἰς Παρισίους.

Ναυπλίῳ, 25 μαρτίου 1830.

Τὰς ἐπιστολάς σου καὶ τὰ ἰδιαίτερα γράμματα ἕως τῆς 7 μαρτίου, μετὰ τοῦ γράμματος τῆς 16 (28) φεβρουαρίου τοῦ Ὑψηλοτάτου πρίγγιπος Λεοπόλδου, ἔλαβον, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε, διὰ τῶν ταχυδρόμων τῶν ἐλθόντων πρὸς τοὺς κυρίους προστάτους τῶν συμμάχων Αὐλῶν μὲ τὰς προσταγὰς τὰς περὶ ἐκτελέσεως τῶν ἐν Λονδίνῳ διομολογηθέντων.

Περὶ πολλοῦ δὲ ποιούμενος νὰ διαβιβάσω πρὸς τὸν πρίγγιπα τάχιον τὴν ἀπόκρισίν μου, σοὶ τὴν διαπέμπω σήμερον διὰ ταχυδρόμου ἐπίτηδες, καὶ φρόντισον νὰ τὴν κατευθύνῃς εἰς τὰς ἰδίας του χεῖρας, καὶ ἂν εἰσέτι ἐν Λονδίνῳ εὑρίσκεται.

Κομιστὴς δὲ τῆς παρούσης μου γίνεται ὁ πρίγγιψ Κ. Βρέδης, εὐ-

δοκίμως ὑπηρετήσας τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀξιωματικὸς τοῦ ἱππικοῦ. Ἅμα φθάσας εἰς Μασσαλίαν ἢ Τουλῶνα, θέλει σοι γράψῃ ἀπὸ μέρους μου, να στείλῃς νὰ λάβῃς διὰ πιστοῦ ἀνθρώπου τὸν φάκελλον, ἐν ᾧ εὑρήσεις τό,τε παρὸν καὶ τὸ πρὸς τὸν πρίγγιπα.

Ἐὰν δὲ ὁ ἄναξ, ἐν Παρισίοις εὑρισκόμενος, θελήσῃ νὰ στείλῃ νὰ λάβῃ δι ἰδίου ἀνθρώπου του τὸν φάκελλον, ἐν αὐτῷ θέλει εὑρεῖ καὶ τὸ πρὸς σὲ τοῦτο.

Ὁ Κ. Βρέδης ἀπ' αὐτοῦ τοῦ καθαρτηρίου ἕτοιμος ἔσται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἂν ἡ βασιλικὴ αὐτοῦ Ὑψηλότης θελήσῃ νὰ τῷ ἐμπιστεύσῃ τὰς ἀποκρίσεις του· εἰ δὲ μὴ, θέλει ὑπάγει νὰ προσκυνήσῃ τὸν πρίγγιπα καὶ νὰ λάβῃ τὰς προσταγάς του.

Εἰς τὸν Κ. Βρέδην ἐμβατρήθησαν ἑπτακόσια φράγκα διὰ τοῦ δρόμου τὰ ἔξοδα. Ἀλλ' ἂν, ἢ ἀπὸ τοῦ καθαρτηρίου ἐπιστρέφων ἢ εἰς Παρισίους μεταβαίνων, ἐπιχρειασθῇ χρήματα, δύνασαι νὰ τῷ δώσῃς ἔτι 1,000 φράγκα.

Εἰς τὰς πράξεις τοῦ Λονδινείου συνεδρίου μόλις ὀλίγον ἐπέβλεψα, καὶ οἱ κύριοι πρόσεδροι Ἀγγλίας καὶ Ῥωσσίας, περιμένοντες τὸν συμπράκτορα αὐτῶν ἐξ Αἰγίνης, ἰδιοπίστως μόνον συνωμίλησαν τινὰ μετ' ἐμοῦ. Ἀλλ' ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε συνέλεξα, ἀρκούντως κατανοῶ τὰς τελείας τῶν Αὐλῶν ἀποφάσεις, καὶ μὲ ποῖον αὐταρχικὸν καὶ περαντικὸν τρόπον ἐπιβάλλονται αὗται εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἔπραξα δὲ κατὰ τὸ χρέος μου, ἐπικαλέσας πρὸ πάντων τὴν προσοχὴν τοῦ πρίγγιπος Λεοπόλδου ἐπὶ τὰ σχεδὸν ἀνυπέρβλητα προσκόμματα ἃ θέλει ἀπαντήσῃ, ὄχι ἡ παραδοχὴ, ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν.

Ἡ Ἑλλὰς πρέπει νὰ ὑπακούσῃ· ὄχι δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς ὀφείλει νὰ ἀναδείξῃ πρὸς τὰς πολλὰς εὐεργεσίας τῶν σεβαστῶν προστατῶν· ὅπερ καὶ ποιήσει, ἐλπίζω, περιφανῶς. Τοῦ λοιποῦ δὲ θέσει πᾶσαν αὐτῆς τὴν πίστιν ἐν τῇ γενναίᾳ καὶ πατρικῇ προαιρέσει τοῦ ἄνακτος, καὶ αὐτὸς ἀκούσας τὰς ἐφέσεις καὶ ἐλπίδας αὐτῆς, ποιήσει τὸ δέον.

Κατὰ ταύτην τὴν γνώμην πολιτευθήσομαι, καὶ πρὸς τὰς ἀξιω-

ματικὰς διαγγελίας τῶν συμμάχων αὐλῶν ἀποκρινόμενος, καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἑρμηνεύων τὰ ἀγαθὰ ὅσα παρασκευάζουσιν εἰς αὐτοὺς τὰ ἐν Λονδίνῳ βουλεύματα. Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ νόημα τῆς τε σημερινῆς μακρᾶς μου ἐπιστολῆς καὶ τοῦ ἰδιαιτέρου μακροῦ προσγράμματος πρὸς τὸν πρίγγιπα Λεοπόλδον.

Ἐν αὐτοῖς ἀποδεικνύω πρὸς τὴν βασιλικὴν αὐτοῦ Ὑψηλότητα ὅτι καὶ τὰ χρέη καὶ τὰ τιμιώτατα αὐτοῦ συμφέροντα τὸν καλοῦσι νὰ φθάσῃ τάχιον εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι τὰ περὶ τὴν ὁροθεσίαν δυσχερῆ καὶ ἀλγεινὰ ἐνεργήματα μόνος ἐκεῖνος δύναται νὰ κατευθύνῃ ἐν τρόπῳ ὥστε μήτε ἡ Ἑλλὰς νὰ βλαφθῇ μήτε αἱ σύμμαχοι αὐλαὶ νὰ λυπηθῶσι.

Περισσότερα δέν σοι λέγω περὶ τούτων, διότι βέβαια ἡ βασιλικὴ αὐτοῦ Ὑψηλότης θέλει νεύσῃ νὰ σοὶ τὰ ἀναφέρῃ· καὶ τότε ποίησον ὅ,τι δύνασαι ἵνα τὸν καταπείσῃς νὰ εἰσακούσῃ τὴν δέησίν μου.

Οὐδ' ἔχω τρανώτερον νὰ δικαιώσω τὴν περὶ ἐμὲ πίστιν τῶν τε Ἑλλήνων καὶ τοῦ ἡγεμόνος αὐτῶν, εἰμὴ ἐπιμένων εἰς τὸ ἱκετεύειν ὅπως ἡ βασιλικὴ αὐτοῦ Ὑψηλότης παρευρεθῇ ἐν μέσῳ αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπικειμένην τῶν πραγμάτων κρίσιν· διότι μόνος δύναται νὰ ὑπομειώσῃ τὰ παθήματα διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ τῶν ἀγώνων αὐτοῦ. Καὶ δὴ προκειμένης εὐθὺς εὐκαιρίας εἰς τὸ ἀναδεῖξαι τὴν περὶ τὴν νέαν αὐτοῦ πατρίδα μεγαλοψυχίαν τε καὶ συμπάθειαν, πῶς θέλει τὴν ἀφήσῃ νὰ διαφύγῃ;

Γράφω ὀλίγα τῇ βασιλικῇ αὐτοῦ Ὑψηλότητι καὶ περὶ τῆς ἀχρηματίας ἡμῶν, παρακαλῶν νὰ σὲ ἐρωτήσῃ καὶ μάθῃ τὰς κατεπειγούσας ἡμᾶς ἀνάγκας. Ἐκτὸς τῆς πληρωμῆς τοῦ στρατοῦ ἥτις πίπτει πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἀπριλίου, χρειαζόμεθα ὄχι ὀλίγα καὶ διὰ τὸν κόσμον ὅστις θέλει πέσῃ ἐπάνω μας κατὰ τὴν νέαν ὁροθεσίαν, ἀφίνων εἰς τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα ὅσας γαίας ἔσπειρε διὰ τῆς παρ' ἐμοῦ δοθείσης τὸ παρελθὸν φθινόπωρον βοηθείας, καὶ πάλιν ἐρχόμενος νὰ ζητήσῃ στέγην καὶ ἄρτον. Τὰ αὐτὰ θέλουσι πάθη ἴσως καὶ οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι τῶν πεδιάδων πολλῶν ἐπαρχιῶν τῆς Κρήτης, τῆς Σάμου, καὶ τῶν ἄλλων νήσων ὅσαι ἐκτὸς μένουσι τῆς νέας ὁροθεσίας.

Τὸ τελευταῖον γράμμα μου τῆς 17 (29) μαρτίου πρέπει νὰ ἔλαβες ἤδη, ἀγαπητέ μου Εὐνάρδε· ὅθεν δὲν παλιλλογῶ ὅσα σε ἔγραφα ἵνα φροντίσῃς νὰ λάβῃς τὰς 400 000 φράγκων ἃς ἡ αὐλὴ τῆς Ρωσσίας φαίνεται εὐδιάθετος νὰ μᾶς δώσῃ, καὶ ἀγωνισθῇς νὰ λάβῃς καὶ ἄλλα τόσα παρὰ τοῦ γαλλικοῦ ὑπουργείου· Ἀλλὰ πρὸς πᾶν ἐνδεχόμενον σὲ παρακαλῶ νὰ μοὶ στείλῃς τάχιον εἰς ἀργύριον τὰς 200,000 φράγκων ἃ ὑπόσχεσαι νὰ μᾶς δανείσῃς κατὰ τὸ γράμμα σου τῆς 7 μαρτίου.

Ὁ Κ. Ρουὰν δέν μοι ἐμήνυσεν ἀκόμη τίποτε, καὶ φαίνεται ὅτι εἰσέτι δὲν ἔλαβε προσταγὴν νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν τὰς πρὸ ἓξ ἑβδομάδων οὔσας ἐν Ἑλλάδι 600,000 φράγκων.

Σήμερον δὲν εὑρίσκω οὐδὲ στιγμὴν ἵνα ἀποκριθῶ πρὸς ὅλα τὰ γράμματά σου· ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ στερηθῶ καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ νὰ σ' εὐχαριστήσω ἀπὸ βαθυτάτης καρδίας.

Ὅσα μοι γράφεις λεπτομερέστερον, πολὺ φῶς ἐπιχέουσι καὶ εἰς τὸ παρελθὸν καὶ εἰς τὸ ἐνεστὼς καὶ εἰς τὸ μέλλον ἴσως τοῦ τόπου τούτου. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλω σοι γράψῃ, ἂν δηλονότι δέν με ἐγκαταλείψωσιν αἱ πτωχαί μου δυνάμεις. Ἐκλείπω ὑπὸ τοῦ κόπου, καὶ καθ' ἑκάστην ὁ μόχθος γίνεται φορτικώτερος ἐκ τῶν περιστάσεων. Ἕλλην δὲν ὑπάρχει σήμερον ὀκνῶν νὰ μάθῃ τί ἀπογίνεται ἡ πατρίς του· ὅθεν ἡ θύρα μου ἀνοικτὴ, καὶ διηνεκεῖς αἱ συνομιλίαι αἱ ἀχθειναὶ, καὶ ἅμα ἐν αὐταῖς ὀφείλω νὰ διεκπεραιῶ μόνος εἴπερ ποτὲ τὰς τρεχούσας ὑποθέσεις, καὶ αὐτοπροσώπως νὰ συνδιαλέγωμαι καὶ μετὰ τῶν συμμαχικῶν πρακτόρων περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν αὐταρχικῶν προσταγῶν.

Ἀλλ', ὡς πολλάκις σοι εἶπα, καὶ σήμερον λέγω σοι ὅτι δὲν ἀπελπίζομαι, καὶ ὁ Θεὸς θέλει με βοηθήσῃ.

Τῷ Κ. Μεταξᾷ, Ἐκτάκτῳ Ἐπιτρόπῳ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα.

Ναυπλίῳ, 26 μαρτίου 1830.

Καὶ ὑμεῖς δίκαιον ἔχετε ἐκζητοῦντες γράμματά μου, καὶ ἐγὼ μὴ γράψας μέχρι τοῦδε δὲν ἔχω ἄδικον, διότι, ὑπὸ πολλῶν καὶ σπουδαιοτάτων ἀσχολιῶν καταπιεζόμενος, καιρὸν δὲν εὑρίσκω πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν ἀλληλογραφίαν.

Εἶδον τὸν γραμματέα σας, καὶ ἔμαθον παρ' αὐτοῦ ὅσα σᾶς βάλλουσιν εἰς ἀνησυχίαν, καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ παρ' ὑμῶν διοικουμένου τόπου. Καὶ περὶ μὲν τῶν πρώτων τῷ εἶπα ὅσα καὶ ὁ Κ. Σπηλιάδης ἀξιωματικῶς σᾶς ἔγραψε, δηλαδὴ ὅτι αἱ ἐλαττώσεις αἱ γενόμεναι εἰς τοὺς λογαριασμούς σας ῥέουσιν ἀπὸ γενικῆς ἀρχῆς τὴν ὁποίαν ἡ κυβέρνησις διακρατεῖ, οὐδὲ δύναται νὰ παραιτήσῃ, προφυλαττομένη κατὰ τῆς χρεωκοπίας. Ἂν θέλετε νὰ σᾶς ἀποζημιώσω ἰδιαιτέρως, μετὰ χαρᾶς θέλω τὸ κάμῃ, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τῶν πόρων μου. Περὶ δὲ τοῦ τόπου, χαίρω μανθάνων ὅτι ἡσυχίαν ἔχει, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ.

Τὸ προπετὲς ἔργον τῆς Περαχώρας ἀπαιτεῖ παρὰ τῆς κυβερνήσεως ταχεῖαν τὴν διόρθωσιν. Δύω πολυπρόσωποι ἐπιτροπαὶ μᾶς ἦλθον ἐνταῦθα· ἀλλ' ἦτον ἀδύνατον νὰ ἀποφασίσωμεν πρὶν λάβωμεν γνησιωτέρας πληροφορίας ἐπιτοπίως. Ὅθεν ἔστειλα ἐκεῖσε τὸν Κ. Βαλιάνον, ἱκανὸν νέον, καὶ ἐλπίζω ὅτι, γενομένου τοῦ δικαίου, θέλουσι μᾶς ἀφήσῃ ἡσύχους.

Οἱ λογαριασμοί σας θέλουσι πληρωθῆ, καὶ θέλω διατάξῃ νὰ σᾶς δοθῶσι καὶ μερικὰ χρήματα.

Οἱ πράκτορες τῶν ξένων αὐλῶν ἔλαβον τέλος τὰς ἀποφάσεις τοῦ Λονδινείου συνεδρίου, καὶ προσταγὴν περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι αὐτῶν ἐκτελέσεως. Διὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων γραμμὴ τῆς στερεᾶς εἶναι ὁ Ἀσπροπόταμος, καὶ ὀκτὼ ἐπαρχίαι τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος μένουσιν ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς περιοχῆς. Οἱ Τοῦρκοι ἐξέρχονται τῶν Ἀθη-

νῶν καὶ τῆς Εὐβοίας· ἀλλ' ἡ Κρήτη, ἡ Σάμος, καὶ ἄλλαι τινὲς νῆσοι, νομίζω, ἀφίνονται ἔξω τῶν θαλασσίων ὁρίων μας. Τούτων τεθέντων, ἡ Ἑλλὰς ἀναγορεύεται αὐτόνομος, καὶ οὔτε φόρον οὔτε ἀποζημίωσιν θέλει πληρώσῃ εἰς τοὺς Τούρκους, ἀλλὰ θέλει κυβερνᾶσθαι μοναρχικῶς ὑπὸ τοῦ πρίγγιπος Λεοπόλδου καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτοῦ.

Εἰσέτι μὴ λαβὼν τὰς ἀξιωματικὰς διαμηνύσεις, ἀγνοῶ κατὰ ποῖον τύπον θέλουσι μᾶς ἀναγγείλῃ τὰ ἀποφασισθέντα, καὶ ποῖον μέρος θέλουσι ζητήσῃ νὰ λάβωμεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Βλέπω ὅμως βεβαίως τοῦτο, ὅτι, ἀντὶ νὰ βαθήσωσι τὴν κυβέρνησιν νὰ ὑποπραύνῃ τὰς λυπηρὰς ἀκολουθίας τῶν ἀποφάσεων, ἐργάζονται εἰς τὸ καταστῆσαι καὶ τὰ περὶ αὐτὴν δυσχερέστερα, καὶ τὰς ἀκολουθίας ἐκείνας, ὀλεθριωτέρας.

Καὶ ἐναργέστατον φαίνεταί μοι ὅτι ζητοῦσι νὰ νομιμοποιήσωσι παρ' ἡμῖν τὴν χρῆσιν ξένης βίας, καὶ βίας μεγάλης. Ἐγὼ δὲ καταβαλῶ πάντα δυνατὸν ἀγῶνα ἵνα προλάβω τὴν συμφορὰν ταύτην, ἢ κἂν ἀποτρέψω ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων τὸ ἔγκλημα ὅτι διὰ τῆς διαγωγῆς των τὴν προεκάλεσαν. Ἀλλ' ὅταν βλέπω εἰς τὸν δυστυχῆ τοῦτον τόπον πόσον ὀλίγοι εἶναι ἐκ τῶν ἐχόντων βάρος κοινῆς ὑπολήψεως οἱ ἀρρενωποὶ καὶ στερεοὶ χαρακτῆρες, δὲν τολμῶ νὰ ἐγγυηθῶ τὴν εὐόδωσιν τῶν ἀγώνων μου.

Πλὴν ἐπερείδομαι εἰς τὴν ὑμετέραν σύμπραξιν, ἥτις κεῖται πρὸς τὸ παρὸν ἐν τῷ φυλάττειν πληρεστάτην ἡσυχίαν καθ' ἃς διοικεῖτε ἐπαρχίας. Καὶ τοῦτο θέλετε κατορθώσῃ, προφυλάττοντες αὐτὰς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν τυχὸν εἰσβαλλουσῶν κακεντρεχῶν ὑποθρυλλήσεων.

Τοῖς πρωτίστοις ἐμπόροις Σύρου.

Ναυπλίῳ, 30 μαρτίου 1830.

Ὅταν σᾶς ἀπήλαυσα, κύριοι, εἰς Σύρον, σᾶς εἶπα πόσον ἐπεθύ-

μουν νὰ καταβάλετε πρῶτοι εἰς τὴν νεοσύστατον τράπεζάν μας, καὶ ὑμεῖς ἐξεφράσατέ μοι τὰ γενναῖα ὑμῶν φρονήματα, τὰ ὁποῖα πιστεύω ἀμετάβλητα καὶ ἐπὶ τῶν περιεστώτων πραγμάτων, ὅπως ποτὲ καὶ ἂν κρίνῃ ἕκαστος ὑμῶν περὶ αὐτῶν.

Ἡ Ἑλλὰς ἀναγορεύεται τοῦ λοιποῦ ἐπικράτεια ἀνεξάρτητος, καὶ ἐφ' ὁποίοις ὅροις καὶ ἂν τῇ δίδεται τὸ μέγα εὐεργέτημα τοῦτο, ἐπ' αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι κεῖται κατὰ μέγα μέρος τὸ καρπωθῆναι αὐτὸ εὐδοκιμώτατα καὶ λυσιτελέστατα.

Σήμερον ζῶμεν ἀπὸ τῶν χρηματικῶν βοηθημάτων τῶν συμμάχων Αὐλῶν. Ἡ δὲ τράπεζα ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ δείξῃ αὐταῖς ὅτι ἐν καιρῷ ἀνάγκης οἱ Ἕλληνες δύνανται νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς ἑαυτούς. Πρὸς τοῦτο τείνουσι σήμερον ὅλοι μου οἱ ἀγῶνες, καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλετε μὲ συμβοηθήσῃ. Ἐξεύρω ὅτι δὲν σᾶς προβάλλω περιφανῆ τινα ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν· ἀλλ' ὅμως ὡς πολῖται νέας ἐπικρατείας, ὀφειλούσης νὰ δειχθῇ ἀξία τῆς αὐτονομίας, δὲν δύνασθε νὰ κάμετε περιφανεστέραν.

Ὁ Κ. Καλέργης θέλει ἐλθεῖ πρὸς ἐμὲ, καὶ εἰς αὐτὸν ἐγχειρίσατε τὰς καταβολάς σας.

Πρὸς τὸν διδάσκαλον τῆς ἐν Ναυπλίῳ ἀλληλοδιδακτικῆς σχολῆς (*).

Ναυπλίῳ, 5 ἀπριλίου 1830.

Πέμπομεν πρὸς σὲ τὰ νομισματικὰ βραβεῖα, δι' ὧν ἡ κυβέρνησις τιμᾷ τοὺς εὐδοκιμήσαντας εἰς τὰς τελευταίας ἐξετάσεις μαθητάς σου, ὅσοι κατονομάζονται εἰς τὸν ἐπισυναπτόμενον κατάλογον· οἱ δὲ τούτων ἀξιωθέντες θέλουν φέρει ἐπὶ τοῦ στήθους προσηρτημένα μὲ δέμα ἐθνικοῦ χρώματος.

(*) Ἐλήφθη ἐκ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1830, 5 ἀπριλίου.

Τὴν πρώτην ταύτην ἀμοιβὴν τῆς περὶ τὰ καλὰ προθυμίας διανέμων εἰς αὐτοὺς ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως, δύνασαι νὰ τοὺς βεβαιώσῃς ὅτι θέλουν λάβει τοὺς τόπους τῶν ἐξερχομένων ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ σχολείου ὑποτρόφων τῆς κυβερνήσεως, ἐὰν δίδωσιν ἀκολούθως δείγματα τῆς αὐτῆς προθυμίας· τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν μαθητῶν σου θέλεις προτρέψει νὰ καταβάλωσι πᾶσαν σπουδὴν διὰ ν' ἀξιωθῶσι τὰ αὐτὰ παράσημα καὶ προνόμια.

Ἡδέως ἐκφράζομεν πρὸς σὲ τὴν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὸν ὁποῖον ἔδειξας ζῆλον καὶ ἐπιμέλειαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν τῆς ἐμπιστευθείσης ὑπηρεσίας, τῆς ὁποίας τὸ ἀντικείμενον εἶναι τὸ σπουδαιότατον πάντων ἀναμφιβόλως, τὸ νὰ παρασκευάσῃ δηλονότι πολίτας ἀγαθοὺς, ὠφελίμους εἰς τὴν πατρίδα διὰ τὴν περὶ τὰ θεῖα εὐσέβειαν, διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν ἠθῶν καὶ διὰ τὴν παιδείαν.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ νὰ δώσωμεν πρὸς σὲ καὶ πραγματικὰ δείγματα τῆς εὐγνωμοσύνης μας, διετάξαμεν νὰ συγκαταλεχθῇ ἀπὸ τῆς σήμερον εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κεντρικοῦ σχολείου ὁ ἀδελφός σου, ὅστις συνέπραξε μὲ πολλὴν προθυμίαν καὶ ἱκανότητα εἰς τὴν πρόοδον τῶν μαθητῶν σου, καὶ δίδει χρηστὰς ἐλπίδας ὅτι θέλει κατασταθῇ ἄξιος τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς διδάσκαλος, τελειοποιηθεὶς εἰς τὸ κεντρικὸν τῆς Αἰγίνης σχολεῖον.

ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΚΟΜΜΑΤΙΑ.

Ἡ Τετάρτη ἐθνικὴ συνέλευσις πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος.

Ἄργει, 22 Ἰουλίου 1829.

Ὅταν ἡμεῖς ἐξελέχθημεν πληρεξούσιοι ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους διὰ νὰ συγκροτήσωμεν τὴν Δ'. ταύτην συνέλευσιν, δὲν μᾶς ἐμπιστεύθη τὸ ἔθνος τὴν τοιαύτην παρακαταθήκην του, εἰμὴ διὰ νὰ πληροφορηθῶμεν καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ μέτρα, ἐξ ὧν ἐπήγασαν τόσα ὑπὲρ εὐχὴν ἀγαθὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς αἰσίας ἀφίξεώς σας ἕως τὴν σήμερον, καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους νὰ γενῶμεν ὄργανα ἄμεσα τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἔθνους διὰ τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα, καὶ νὰ παραστήσωμεν πρὸς αὐτὴν πασιφανῶς τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην του, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ τὴν συντρέξωμεν εἰς τοὺς πολυπόνους ἀγῶνάς της, καὶ ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰς πολλὰς καὶ βασίμους αὐτῆς γνώσεις, νὰ τὴν ἀνακουφίσωμεν συνεισφέροντες τὸν χρεωστούμενον ζῆλον καὶ τὴν ἄοκνον ἡμῶν ἑτοιμότητα.

Ἡ ἐξ ἀνωμαλίας καὶ ἀκοσμίας εἰς τὴν ἐνδεχομένην διακόσμησιν καὶ εὐρυθμίαν μεταβολή, αἱ διὰ τῶν δημοσίων ὑπουργῶν καὶ διὰ τῆς ἐθνικῆς ἐφημερίδος κατάδηλοι γενόμεναι κυβερνητικαὶ πράξεις, εἶναι μὲν μάρτυρες ἐχέγγυοι τῆς καθαρότητος καὶ μετριότητος τῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας ἠκολουθήσατε· ἀλλὰ βουλόμενον τὸ ἔθνος νὰ πληροφορηθῇ ἐναργέστερον τὸ ὅλον τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τὴν ὅσον σπουδαίαν, τόσον δυσαντίβλεπτον διαίτησιν τῶν ἐξωτερικῶν του σχέσεων, ἔδωσεν εἰς ἡμᾶς τὴν πληρεξουσιότητα νὰ λάβωμεν τὰς περὶ τούτων πληροφορίας.

Ὁ κατὰ τὴν 11 τοῦ λήγοντος προεισόδιος λόγος τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος εἰς τὴν προκαταρκτικὴν συνεδρίασιν τῆς ἐθνικῆς ταύτης συνελεύσεως παρέστησεν εἰς ἡμᾶς συντόμως μὲν, ἀλλὰ κεφαλαιωδῶς, τὰς ἀρχὰς, καθ' ἃς βαίνοντες ἀλανθάστως διετρέξατε ἐκ πρώτης ἀφετηρίας μέχρι τῆς σήμερον τὸ μέγα στάδιον τῶν κυβερνητικῶν ἀγώνων, καὶ διεχειρίσθητε τόσον τὰ ἐμβριθῆ συμφέροντα τοῦ ἔθνους πρὸς τὰς ἔξω σχέσεις του, ὅσον καὶ τὰ ἐλατήρια τῆς ἐσωτερικῆς διοργανώσεώς του.

Πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον, ἔσωπτρον καθαρὸν τῶν κυβερνητικῶν πράξεών σας, ἀπήντησε μὲν κατὰ τὴν 12 τοῦ λήγοντος εὐγνωμονοῦσα ἡ συνέλευσις, διέταξε δὲ τὴν ἐκ τοῦ σώματος τῶν πληρεξουσίων ἀντιπροσώπων ἐπταμελῆ ἐπιτροπήν της, διὰ νὰ ἐπεξεργασθῇ μὲ σύντονον προσοχὴν τόσον τὰ διπλωματικὰ ἀμοιβαῖα ἔγγραφα τῶν συμμάχων αὐλῶν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ὅσον καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ προσωρινῶς κανονίζοντα τὴν κυβέρνησιν τοῦ κράτους.

Κατὰ τὴν 16 παῤῥησιασθεὶς εἰς τὴν συνέλευσιν ταύτην ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Γραμματεὺς ἀνέγνωσεν εἰς ἐπήκοον πάντων ὅλας τὰς διπλωματικὰς διακοινώσεις.

Κατὰ τὴν 17 παῤῥησιασθεὶς ὁμοίως ὁ Γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας ἔθεσεν ὑπ' ὄψιν της τὰ ψηφίσματα.

Κατὰ τὴν 18 παῤῥησιασθεῖσα ἡ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν καὶ φροντιστηριακῶν λογαριασμῶν ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἀνέγνωσεν ὁμοίως ἔκθεσίν της περιέχουσαν ἀναφορὰν τῆς ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας ἐπιτροπῆς, ὁμοῦ καὶ ἐγκλείστους ἰσολογισμοὺς ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν δύω ὑπηρεσιῶν, τῆς τε οἰκονομίας δηλονότι καὶ τῆς χρηματιστικῆς ἐθνικῆς τραπέζης, ἕως τέλους τοῦ παρελθόντος ἀπριλίου, πρὸς δὲ καὶ ὑποθετικὸν λογαριασμὸν δι' ἓν ὁλόκληρον ἔτος ἀπὸ πρώτης τοῦ παρελθόντος μαΐου ἕως τέλους τοῦ ἀπριλίου τοῦ 1830.

Πρὸς ταῖς ἀναφοραῖς ταύταις ἐπαῤῥησίασεν αὐθημερὸν ἡ ἄνω εἰρημένη ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἀναφορὰν τοῦ Πανελληνίου, περικλείουσα δύο ἑτέρας τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Πανελληνίου, ἐπιφορτισμένης νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἐν Λονδίνῳ ἐθνικὰ δύο δάνεια, καὶ νὰ δώσῃ σχέδιον περὶ τῆς ἀποσβέσεως αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἐπαῤῥησιάσθη καὶ ἀνεγνώσθη συγχρόνως εἰς τὴν συνέλευσιν.

Κατὰ τὴν 19 παῤῥησιασθὲν τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν μέλος τοῦ γενικοῦ φροντιστηρίου, παρέστη καὶ ἀνέγνωσεν εἰς τὴν συνέλευσιν τρεῖς ἀναφορὰς πρὸς τὴν Υ. Ε: 1 ἔκθεσιν τοῦ περὶ τοῦ μὴ τακτικοῦ στρατιωτικοῦ, 2 ὁμοίαν τοῦ Συνταγματάρχου κυρίου Καρόλου Ἐϊδὲκ δίδοντος ἁπλοῦν καὶ ἀληθῆ λόγον τῶν παρ' αὐτοῦ πραχθέντων εἰς τὴν σφαῖραν τῆς πολεμικῆς καὶ οἰκονομικῆς διευθύνσεώς του καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἐνιαυτοῦ, κατὰ τὸν ὁποῖον ἦτον ἐπιφορτισμένος αὐτὴν τὴν διεύθυνσιν, καὶ 3 ὁμοίαν τοῦ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν μέλους τοῦ γενικοῦ φροντιστηρίου περὶ τῶν ὅσα ἀφορῶσι τὸν κλάδον του.

Αἱ τρεῖς αὗται ἀναφοραὶ συνωδευμέναι μὲ παρατηρήσεις ἐγγράφως ἐκτεθειμένας παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν μέλους τοῦ γενικοῦ φροντιστηρίου ἐπληροφόρησαν τὴν συνέλευσιν, ὅτι ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης καὶ ἐσκέφθη ἐπισταμένως, καὶ ἐμεταχειρίσθη ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα πρὸς διαῤῥύθμισιν τῆς πρὸ τῆς ἐλεύσεώς σας πάντῃ πάντως ἀνωμάλου καταστάσεως τόσον τοῦ τακτικοῦ καὶ μὴ τακτικοῦ στρατιωτικοῦ, ὅσον καὶ τοῦ ναυτικοῦ.

Δὲν δυνάμεθα νὰ παρασιωπήσωμεν, Ἐξοχώτατε, πόσην βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἐχάραξεν εἰς ἡμᾶς ἡ παράστασις ὅλων αὐτῶν τῶν ἐγγράφων τῶν ἰσολογισμῶν, τοῦ ὑποθετικοῦ λογαριασμοῦ καὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἀποσβέσεως τῶν ἐν Λονδίνῳ δύο ἐθνικῶν δανείων.

Πρώτην φορὰν ἤδη βλέπει τὸ ἔθνος τὴν κυβέρνησίν του δίδουσαν λόγον τῶν πράξεών της διηκριβωμένον καὶ πρώτην ἤδη φορὰν συναισθάνεται, ὅτι θεσμοθεσίαι ἀκριβῶς προσηρμοσμέναι εἰς τὴν πραγματικήν του κατάστασιν καὶ ἐνεργοῦνται, καθὼς γράφονται, καὶ φέρουσιν ἀποτελέσματα αἰσιώτερα καὶ τῶν ἰδίων εὐχῶν του.

Ἡ συνέλευσις, ἐφ' ὅσον παρελάμβανε τὰ εἰρημένα ἔγγραφα ἀπὸ τοὺς προσήκοντας ὑπουργοὺς τῆς κυβερνήσεως, τὰ παρέπεμπεν εἰς τὴν ἐπταμελῆ ἐπιτροπήν της, καὶ αὐτὴ θεωρήσασα ὅλα ταῦτα ἓν πρὸς ἓν καὶ κατὰ τοὺς κλάδους, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνάγον-

ται, κατεῖδε σαφῶς τὸ εὐμέθοδον, τὸ σοφὸν καὶ τὸ τελεσιουργὸν σύστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον στοιχοῦντες εἰς ὅλας τὰς πράξεις σας, τὰς ἀναφερομένας τόσον πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν τοῦ κράτους προσωρινὸν ὀργανισμὸν, ὅσον καὶ πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις, ἐφυλάξατε μὲν τὰς παραδεδεγμένας ἀρχὰς τῶν συνταγματικῶν μας νόμων, ἐδώσατε δὲ εἰς τὸν διοργανισμὸν αὐτῶν, καθ' ὃ προσωρινὸν καὶ ἐπιδεκτικὸν τῶν ἐκ τῆς πείρας μαθημάτων, τὸ ἀνεκτίμητον πλεονέκτημα, τοῦ νὰ ἔχωσι δηλονότι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους ὁλόκληρον τὴν δύναμιν νὰ μὴν ἀποφασίσωσιν ὁριστικῶς τὴν παραδοχὴν ὁποίου δήποτε συστήματος, ἐὰν αὐτὸ τὸ σύστημα δὲν καθιερωθῇ προηγουμένως ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματά του, ἀπὸ αὐτὰ δὴ τὰ πράγματα.

Ἑπομένως ἡ ἐπιτροπὴ, καθ' ὃ θεωρήσασα καὶ σκεφθεῖσα κατ' ἐπανάληψιν περὶ πασῶν τῶν διπλωματικῶν ἀμοιβαίων διακοινώσεων, περὶ τοῦ γενικοῦ ἐσωτερικοῦ ὀργανισμοῦ, περὶ τῶν ἀναφορῶν τοῦ γενικοῦ φροντιστηρίου, περὶ τοῦ τῆς ἀποσβέσεως σχεδίου, καθὼς καὶ περὶ τῶν ἰσολογισμῶν καὶ τοῦ ὑποθετικοῦ λογαριασμοῦ, καὶ περὶ τῶν ἀποζημιώσεων, καὶ καθ' ὃ θέσασα ὑπ' ὄψιν τῆς συνελεύσεως διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 1 ἀναφορᾶς της τὴν περὶ πάντων τούτων θετικήν της γνώμην, διετάχθη παρὰ τῆς συνελεύσεως νὰ σχεδιάσῃ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ὁδηγίαν τῆς Υ. Ε. ψηφίσματα περὶ ἑκάστου τῶν κλάδων αὐτῶν τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως κατάλληλα μὲ τὰ θεμελιώδη συμφέροντα τοῦ ἔθνους καὶ ἑπομένως ἀρκετὰ εἰς τὸ νὰ ὁμαλύνωσιν, ὅσον ἐνδέχεται, τὸ τραχὺ καὶ ἀκανθηρὸν στάδιον τῶν ἀγώνων της.

Ἰδοὺ ἐξοχώτατε, ἡ εἰλικρινὴς παράστασις τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν φρονημάτων τόσον ἡμῶν, ὅσον καὶ τοῦ ἔθνους, τοῦ ὁποίου εἴμεθα τὴν σήμερον ἀντιπρόσωποι. Ἰδοὺ ὅσα ἐπεφορτίσαμεν τὴν ἐπιτροπὴν, τὴν ὁποίαν θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ ὁδηγήσετε μὲ τὰς ὑψηλὰς καὶ θετικὰς γνώσεις σας.

Περιττὸν νομίζομεν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἐπιστρέψας ἕκαστος ἡμῶν εἰς τὰ ἴδια, θέλομεν συγχαρεῖ τοὺς συμπολίτας μας, εὐχόμενοι θερμῶς πρὸς τὸν ἐπουράνιον Θεὸν ὑπὲρ τῆς Υ. Ε.

Ἀλλ' εἰς ταύτην ἡμῶν τὴν ἀπάντησιν, νομίζομεν ὄχι ἄκαιρον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀναγκαιοτάτων μάλιστα, τὸ νὰ διαλάβωμεν ἀνακεφαλαιοῦντες, ὅσα ἐξεθέσατε εἰς τὸν προεισόδιον λόγον, τοῦτο μὲν διὰ νὰ ὁμολογήσωμεν πασιφανῶς τὴν ἀλήθειαν τῶν ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ διαλαμβανομένων, τοῦτο δὲ διὰ νὰ ἀποδώσωμεν τὸν χρεωστούμενον δίκαιον ἔπαινον πρὸς τὸ ἔθνος, ἔπαινον πρὸς τὴν κυβέρνησιν ἀντιστρέφοντα.

Καρπὸς ἀπελπισίας τεσσάρων αἰώνων ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, ἐπόμενον ἦτον νὰ φέρῃ τὴν φυσιογνωμίαν τῆς βιαίας καὶ ἀνωμάλου γεννήσεώς της κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη.

Ἀλλ' ἐν ᾧ ἔτρεχεν ἡ Ἑλλὰς τῶν περὶ τῶν ὅλων κίνδυνον, ποτὲ δὲν ἔπαυσεν ἀγωνιζομένη νὰ συστήσῃ πολίτευμα καὶ νὰ θέσῃ νόμους, καθ' ὃν να ὑπάρξῃ ὡς ἔθνος ἐλεύθερον, ἔθνος χριστιανικὸν, ἔθνος φίλον τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας. Ἐξ ἀρχῆς ἤθελε τὴν ἐσωτερικήν της εὐταξίαν, διότι τὴν ἐγνώριζεν ὄχι μόνον συντελεστικὴν πρὸς ἄμυναν τῶν ἐχθρῶν της, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀπόκτησιν τῆς εὐνοίας καὶ τῆς κραταιᾶς κηδεμονίας τῶν μοναρχῶν τῆς Εὐρώπης· δὶ ὁδηγοῦ ὅμως σοφοῦ ἐνταυτῷ καὶ ἀσχέτου ἐλλειψιν ἀπετύγχανε τοῦ σκοποῦ της.

Αὕτη ἡ ἔφεσίς της τὴν ὡδήγησε νὰ προσκαλέσῃ αὐθορμήτως καὶ μὲ παμψηφίαν τὴν

Υ. Ε. διὰ νὰ εἰκοστρεφήσῃ τὸ κλυδωνιζόμενον σκάφος τῆς πατρίδος· κατ' αὐτὸν μόνον τὸν τρόπον ἤλπιζεν ὅτι τὴν ἐσωτερικὴν εὐταξίαν, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦσεν, ἠδύνατο νὰ ἐγκαταστήσῃ.

Προσκληθεὶς, Ἐξοχώτατε, δὲν ἀπεδειλίασες πρὸς τὸν μέγαν καὶ δεινὸν τῶν ὁμογενῶν ἀγῶνα, ἀλλὰ πρὶν ἢ ἔλθῃς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, διέγνως ὁποῖα τις εἶναι ἡ νόσος τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁποία ἡ θεραπεία της· προετοίμασας αὐτὴν, καὶ ἡ διάγνωσις αὕτη τῆς Υ. Ε. ἀπεδείχθη ὀρθὴ καὶ εὐστοχωτάτη ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων.

Ἅμα ἀπέβης εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, καὶ ὑπεδέχθης ἀπὸ ὅλας τὰς ἀρχὰς μὲ ἀναπεπταμένας ἀγκάλας περικυκλούμενος μὲ τὰς εὐχὰς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου καὶ μὲ τοῦ λαοῦ τὰς εὐλογίας.

Ἡ βουλὴ πάντων τῶν νόμων ὑπέρτατον θεωροῦσα τὴν σωτηρίαν τοῦ ἔθνους, καὶ ἐπερειδομένη εἰς τὰς ὑψηλὰς γνώσεις τῆς Υ. Ε. ἀπέθετο τὰ χρέη της διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. ΝΗ πράξεώς της.

Ἐν τῶν πρωτίστων ἀντικειμένων τῆς κυβερνητικῆς σας προνοίας θεωρήσαντες τὴν τῆς ναυτιλίας διοργάνωσιν, ἅμα ἐλάβετε τὰ περὶ αὐτῆς ἀνήκοντα μέτρα, καὶ ἅμα ἡ συκοφάντις τοῦ πολυάθλου Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ πειρατεία ἔγεινεν ἄφαντος διὰ πάντα, τότε μόνον ἀναπολουμένη, ὁσάκις ἡ Ἑλλὰς ἀναφέρῃ τὰ ἀποτελέσματα τῆς αὐστηρᾶς σου καὶ σοφῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς φιλονομίας.

Οἱ γενναῖοι τοὺς ὁποίους ἡ σάλπιγξ τῆς κυβερνήσεως ἀνεσύνταξε κατὰ τὴν Τροιζῆνα καὶ Μεγαρίδα, ἔδειξαν ἀλλεπάλληλα σημεῖα τῆς πειθαρχίας καὶ τῆς ἀνδρίας των.

Οἱ Ἕλληνες μιμηθέντες τὸ παράδειγμα τῆς Υ. Ε., εἰ καὶ ἀνέστιοι, εἰ καὶ ἀπόλιδες, κατέβαλον προθύμως εἰς τὴν ἐθνικὴν χρηματιστικὴν τράπεζαν τὸ λεπτὸν των, ὑστερινὴν ἄγκυραν τῆς πείνας καὶ τῆς γυμνώσεώς των.

Τὸ πανωλικὸν μίασμα, ἐσχάτη ἀναφύσησις τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κρατῆρος εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατεσβέσθη διὰ τῶν μέτρων τῆς κυβερνήσεως, τὰ ὁποῖα, ὅσον διὰ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἦσαν δυσκατόρθωτα, τόσον τὰ ἀπέδειξε κατορθωτὰ ἡ καρτερία τοῦ ἔθνους καὶ τὸ ταχυπειθὲς αὐτοῦ πρὸς πατρικὴν καὶ δικαίαν κυβέρνησιν.

Πολυάριθμα ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα ἀνηγέρθησαν ἐκ θεμελίων εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους, καὶ πανταχοῦ ἔγειναν χρηματικαὶ τῶν Ἑλλήνων ἔρανοι ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας.

Πολλαὶ ὑποθέσεις λαβοῦσαι τέλος κατ' εὐχαρίστησιν πλήρη τῶν διαφερομένων μερῶν, καὶ χωρὶς νὰ προστρέξωσι τὰ δικαστήρια εἰς ἀπαγορευτικὰ καὶ κωλυτικὰ μέσα, μαρτυροῦσι τὰ ἥσυχα μὲν καὶ ὁμαλὰ, ἀλλ' ἐνεργὰ βήματα τῆς κυβερνήσεως καὶ περὶ τὸ δικαστικόν της μέρος, ἀποδεικνύουσι δ' ἐνταυτῷ τὸ εὐδιάλλακτον ἦθος τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν μετριότητά των.

Ἡ ἐσωτερικὴ εὐταξία ἐγγυωμένη τὸ ἀσφαλὲς τῆς ἰδιοκτησίας, φέρει ἤδη πανταχοῦ τὴν φιλοπονίαν, ἡ ὁποία ἐνθεν μὲν ἐπισκευάζουσα καὶ εἰκοδομοῦσα, ἔνθεν δὲ καλλιεργοῦσα τὴν γῆν, καὶ ἀκίνδυνον βλέπουσα τὸν μικρὸν ἐμπορικὸν αὐτῆς περίπλουν, ἀρχομένη δὲ νὰ βιομηχανεύεται, δίδει ἐλπίδας ὅτι μὲ τὴν ἀνάλογον τοῦ χρόνου πρόοδον θέλει καταστήσει εὐδαίμονα τὴν Ἑλλάδα.

Ταῦτα πάντα, Ἐξοχώτατε, εἶναι δείξεις ἐναργεῖς, ὅτι τὸ ἔθνος πάντοτε ἤθελε τὴν

εὐταξίαν καὶ τὴν ἡσυχίαν, καὶ ὅτι ἡ ἔρεσίς του αὕτη δὲν ἐπραγματοποιήθη, εἰμὴ ἀφ' ὅτου ἐμπιστεύθη τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως του εἰς χεῖρας τῆς Υ. Ε.

Ὅθεν αὐθορμήτως σε παρακαλέσασα, σὲ προστησαμένη Κυβερνήτην της ἡ Ἑλλὰς καὶ ὁδηγὸν πρὸς ἅπαντα τὰ συμφέροντά της, ἐξαιτεῖται καὶ νὰ τὴν ὑποδείξῃς τρόπους, δι' ὧν νὰ προσφέρῃ πασιφανῆ δείγματα τῆς ἀθανάτου εὐγνωμοσύνης της πρὸς τοὺς μεγαλειοτάτους συμμάχους βασιλεῖς, τοὺς σεβαστοὺς εὐεργέτας της, πρὸς τοὺς ναυάρχους αὐτῶν, πρὸς τὴν γενναίαν τῶν Γάλλων στρατιὰν καὶ τὸν περίδοξον ἀρχηγόν της, καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς μεγαλοψύχους φίλους τῆς Ἑλλάδος.

Χρεωστοῦντες δὲ πρὸ πάντων νὰ ἀναπέμπωμεν ἀκαταπαύστους ὑπὲρ τῆς ἀπελυτρώσεώς μας δεξιολογίας πρὸς τὸν δημιουργὸν τῶν ὅλων, τὸν Παντοκράτορα Θεὸν, θέλομεν ὁλοψύχως ἐκτελέσῃ, ὅσα ἐμπνευσθέν τες ἀπὸ τὴν θεοσέβειαν καὶ τὸν ὑπὲρ πατρίδος διακαῆ ζῆλόν σας, ἠθέλετε στοχασθῆ πρόσφορα εἰς τὸ νὰ διαιωνίσωσι τὴν ἐποχὴν τῆς πολιτικῆς σωτηρίας τοῦ ἔθνους καὶ τῆς πρὸς τὸν σωτῆρα εὐγνωμοσύνης του.

Ὁ Πρόεδρος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΙΣΙΝΗΣ.

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ ὅλων τῶν πληρεξουσίων.)

Οἱ Γραμματεῖς ΙΑΚΩΒΑΚΗΣ ΡΙΖΟΣ, Ν. ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ.

Εὐνάρδῳ	Σελίδι	1.
Μαρίνογλου		3.
Εἰδέκω		4.
Τσώρτς		5.
Πρὸς τὸ Πανελλήνιον		αὐτ.
Κόμητι Δελαφερόναίῳ		6.
Κρίσπῃ Μαύρῳ		7.
Τῷ ἁγίῳ Παλαιῶν Πατρῶν		8.
Στρατηγῷ Μαιζῶνι		9.
Κόμητι Λοβέρδῳ		11.
Ναυάρχῳ Ὑδδενι		12.
Πρὸς τὸ Πανελλήνιον		13.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ		14.
Πρὸς τὸ Πανελλήνιον		15.
Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Διοικητάς.		16.
Διοικητῇ Κορίνθου		αὐτ.
Μαύρῳ, Διοικητῇ κατὰ Μεσσηνίαν		18.
Στρατηγῷ Μαιζῶνι		19.
Αὐτ.		20.
Ναυάρχῳ Μιαούλῃ		22.
Πρὸς τὸ γενικὸν Ἐπιμελητήριον.		23.
Πρίγγιπι Βιλέλμῳ Προυσσίας		24.
Στρατηγῷ Μαιζῶνι		26.
Σταμάτῃ Βουλγάρει		28.
Στρατηγῷ Κολοκοτρώνῃ		29.
Εὐνάρδῳ		31.
Π. Μαυρομιχάλῃ		32.
Κόμητι Βουλγάρει, Προσέδρῳ Ῥωσσίας		αὐτ.
Προκρίτοις Ὕδρας		33.

Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . . Σελ. 34.
Πρὸς τὸ Πανελλήνιον . . . . . 36.
Χρηματισμοὶ πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . 37.
Πρὸς τὸ Κρητικὸν συμβούλιον . . . . . 39.
Α. Μαυροκορδάτῳ, Φινλάῃ, καὶ Ν. Καλέργῃ . . 40.
Στρατηγῷ Μαιζῶνι . . . . . 42.
Ναυάρχῳ Μιαούλῃ . . . . . 43.
Τῷ πληρεξουσίῳ Ἐποπτηρητῇ . . . . 44.
Τῷ ἁγίῳ Κορίνθου . . . . . αὐτ.
Τῷ ἰατρῷ Γόσσῳ . . . . . 45.
Τῷ Γραμματεῖ τῆς Ἐπικρατείας . . . . 46.
Πρὸς τὸν ἱερέα τοῦ τακτικοῦ σώματος . . . 48.
Βιλλεμαίνῳ καὶ Κουζίνῳ εἰς Παρισίους . . . 49.
Διοικητῇ Ναυπλίου . . . . . 50.
Στρατηγῷ Μαιζῶνι . . . . . αὐτ.
Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . . 52.
Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Διοικητὰς . . . . 53.
Τῷ πληρεξουσίῳ Ἐπιτρόπῳ . . . . 58.
Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . . αὐτ.
Τῷ Κ. Ἐντς δὲ Σατὲλ εἰς Γενεύην . . . . 61.
Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . . 62.
Τῷ Κ. Τρικούπῃ, Γραμματεῖ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν. . 63.
Στρατηγῷ Μαιζῶνι . . . . . 64.
Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . . 65.
Δόκτορι Ὄττῃ . . . . . 66.
Στρατηγῷ Τσώρτς . . . . . 67.
Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . . 68.
Τῷ ἁγίῳ Σάμου . . . . . 69.
Ἀρχιμανδρίτῃ Θεοδοσίῳ . . . . . 70.
Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . . αὐτ.
Πλοιάρχῳ Κανάρῃ . . . . . 71.
Ἐϋνάρδῳ . . . . . 72.
Τῷ Κ. Ἐντς δὲ Σατέλ. . . . . 73.
Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . . 74.
Τῷ ἐν Ἀρκαδίᾳ Ἐκτάκτῳ Ἐπιτρόπῳ . . . αὐτ.
Ἐϋνάρδῳ . . . . . 75.
Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . . 78.
Ἐγκύκ. πρὸς τοὺς Διοικητὰς καὶ τὸν Πληρεξούσ. Τοποτηρητήν. 79.
Τῷ Διοικητῇ τῶν Μεσσηνιακῶν φρουρίων . . . 81.

Στρατηγῷ Τσώτς . . . . . Σελ. 84.
Ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ Ἤλιδος . . . . αὐτ.
Πρὸς τὸ Πανελλήνιον . . . . . 85.
Μαρσιάλῃ Μαιζῶνι . . . . . 86.
Αὐτ. . . . . 88.
Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς διδασκάλους τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν 90.
Ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ Ἀρκαδίας . . . . 91.
Διοικητῇ Κορίνθου . . . . . 92.
Εὐνάρδῳ . . . . . 93.
Τῷ Κ. Αυττερόθῳ . . . . . 97.
Μαρσιάλῃ Μαιζῶνι . . . . . 98.
Τῷ Μεγαλειοτάτῳ Ἄνακτι Γαλλίας . . . αὐτ.
Μαρσιάλῃ Μαιζῶνι . . . . . 99.
Τῷ Ὑψηλοτάτῳ Δουκὶ Λυρηλιανοῦ . . . αὐτ.
Κόμητι Μονταλιβέτῳ . . . . . 100.
Τῷ Ὑψηλοτάτῳ Δουκὶ Φιτζιαμίῳ . . . 101.
Παμπούκῃ . . . . . αὐτ.
Καραντινῷ . . . . . 102.
Χρηστίδῃ, Διοικητῇ Σάμου . . . . 103.
Ναυάρχῳ Μιαούλῃ . . . . . 104.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . αὐτ.
Τῷ πληρεξουσίῳ Τοποτηρητῇ . . . . 106.
Τῷ Κ. Δώκινς, προσέδρῳ Ἀγγλίας . . . 107.
Κόμητι Μοκενίγῳ . . . . . 111.
Πρὸς τοὺς Διοικητάς. . . . . 113.
Τῷ Ὑψηλοτάτῳ Πρίγγιπι Λεοπόλδῳ τῷ Σαξωνοκοβούργῳ 114.
Ὑπόμνημα . . . . . 116.
Κόμητι Βουλγάρει, Προσέδρῳ Ρωσσίας . . 119.
Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . 120.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . 121.
Μαύρῳ . . . . . 123.
Αυττερόθῳ . . . . . 125.
Πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον . . . 126.
Μουστοξείδῃ . . . . . 126.
Εὐνάρδῳ . . . . . 127.
Ματσαροβίτσῃ . . . . . 128.
Κόμητι Βουλγάρει. . . . . 129.
Ν. Καλέργῃ ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ εἰς Σύρον . . 130.
Πρὸς τοὺς ἐκλέκτορας Σίφνου . . . . 131.

Τῷ ἐκτάκτῳ ἐπιτρόπῳ Ἀρκαδίας . . . Σελ. 132.
Στρατηγῷ Κολοκοτρώνῃ . . . . . 133.
Τῷ ἐκτ. ἐπιτρόπῳ τῶν δυτ. Σποράδων . . . 134.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . αὐτ.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . 135.
Τῷ Μεγαλειοτάτῳ Βασιλεῖ Βαυαρίας . . . . 136.
Δημητρίῳ Βοτσάρει . . . . . 137.
Πρὸς τοὺς προκρίτους τῶν ἐπαρχιῶν Κρήτης . . αὐτ.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . 138.
Κόμητι Πανίνῳ, προσέδρῳ Ρωσσίας . . . . 140.
Πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Λίγριον Διοικητάς. . . . 141.
Λεσέψῳ, γενικῷ προξένῳ Γαλλίας εἰς Τούνεζι . . 142.
Πρὸς τὴν δημογεροντίαν Σπετσῶν . . . . 143.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . 144.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . 146.
Τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ προκρίτοις Ὀλύμπου . . . 148.
Πρὸς τοὺς Διοικητάς . . . . . αὐτ.
Πρὸς τὸ γενικὸν ἐπιμελητήριον . . . . 149.
Πρὸς τὴν δημογεροντίαν Ὕδρας . . . . αὐτ.
Τῷ Διοικητῇ Πόρου . . . . . 151.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . αὐτ.
Λοχαγῷ Ἀνῃ . . . . . 152.
Στρατηγῷ Δεντζέλῳ . . . . . 153.
Πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπὴν . . . 154.
Πρὸς τὸ ἐπιμελητήριον ναυτικῶν . . . . 155.
Πρὸς τὴν Δ΄. ἐθνικὴν συνέλευσιν . . . . 156.
Πρὸς τοὺς Διοικητὰς . . . . . 169.
Α. Μαυροκορδάτῳ . . . . . 170.
Ἀντισυνταγματάρχῃ Ῥαΐκῳ . . . . . 171.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . 172.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 173.
Πρὸς τὸν συνταγματάρχην Ἐδέκον . . . . 175.
Πρὸς τὸν στρατηγὸν Τρεζέλ. . . . . 176.
Τῷ καπιτάνῳ Διαμαντῇ Ὀλυμπίῳ . . . . 177.
Στρατηγῷ Δεντζέλῳ . . . . . 178.
Διοικητῇ Κορίνθου . . . . . 179.
Πρὸς τὸ ἐπιμελητήριον ναυτικῶν . . . . 181.
Τοῖς Προσέδροις Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας . . . 182.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . 183.

Κόμητι Δεσαιλλεζέρῳ . . . . . Σελ. 184.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . αὐτ.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 185.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 186.
Πρὸς τὴν Δ'. ἐθνικὴν συνέλευσιν . . . . . 188.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . 190.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 192.
Ἀντισυνταγματάρχῃ Ῥαΐκῳ. . . . . 194.
Ὁδηγίαι πρὸς τὸν Κ. Αἰνιᾶνα . . . . . αὐτ.
Κλάδῳ Διοικητῇ Καλαβρύτων . . . . . 196.
Κόμητι Δεπορταλίῳ . . . . . αὐτ.
Βάρωνι Ῥουὰν, Προσέδρῳ Γαλλίας . . . . . 198.
Εὐνάρδῳ . . . . . 199.
Στρατηγῷ Δεντζέλῳ . . . . . 200.
Στρατηγῷ Δουρίῳ . . . . . 201.
Στρατηγῷ Ἰγονέτῳ . . . . . 202.
Εὐνάρδῳ . . . . . 203.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 204.
Βάρωνι Λουδοβίκῳ . . . . . 206.
Κόμητι Δελαστεϋρίῳ . . . . . 207.
Πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν μέλος τοῦ ἐπιμελητηρίου 208.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . 210.
Μαρσιάλῃ Μαιζῶνι . . . . . αὐτ.
Εὐνάρδῳ . . . . . 212.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . 214.
Ἀντισυνταγματάρχῃ Ῥαΐκῳ . . . . . 215.
Τοῖς ναυάρχοις Κυδριγκτῶνι, κτλ. . . . . 216.
Ἐκτάκτοις ἐπιτρόποις Ἀργολίδος, κτλ. . . . . 218.
Πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπὴν . . . . 219.
Φαβριγέττῃ, ἀρχιταμίᾳ γαλ. . . . . 220.
Πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐπιτροπήν. . . . 221.
Ἀντισυνταγματάρχῃ Ῥαΐκῳ . . . . . 223.
Στρατηγῷ Τρεζέλῳ . . . . . 224.
Τῷ πλησιέστατ. Τοποτηρητῇ, καὶ τῷ Στρατάρχῃ . . 225.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . αὐτ.
Τῷ ἐκτ. ἐπιτρόπῳ Ἀργολίδος . . . . . 227.
Κόμητι Πανίνῳ . . . . . 228.
Πρὸς τὸ ἐλεγκτικὸν συμβούλιον . . . . . αὐτ.
Στρατηγῷ Τρεζέλῳ . . . . . 230.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΦΑΛΤΑΙΤΣ

Ροβέρτῳ Φορστέρῳ . . . . . Σελ. 231.
Ἀντισυνταγματάρχῃ Ράϋκῳ . . . . . 233.
Κωνστ. Μεταξᾷ . . . . . 234.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 236.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . 237.
Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Οἰκον. ἐπιτροπὴν . . . . 238.
Τσούνῃ . . . . . 239.
Ναυάρχῳ Δεριγνῇ . . . . . 240.
Ἐϋνάρδῳ . . . . . 241.
Πρὸς τοὺς Διοικητάς. . . . . 244.
Τῷ πληρεξουσίῳ Τοποτηρητῇ . . . . . 245.
Αὐττερόθῳ . . . . . 246.
Κοραῇ . . . . . 247.
Τοῖς γερουσιασταῖς Δ. Μεταξᾷ καὶ Γ. Μαυρομάτῃ . . 249.
Στρατάρχῃ Ὑψηλάντῃ . . . . . 250.
Βάρονι Ρουὰν . . . . . 251.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 253.
Πρὸς τὴν Γερουσίαν. . . . . 257.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . 260.
Ναυάρχῳ Μιαούλῃ . . . . . 261.
Λουκοπούλῳ . . . . . αὐτ.
Μουστοξείδῃ . . . . . 262.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 263.
Πρὸς τοὺς κυρίους Δουτρῶνα, κτλ. . . . . 264.
Πρὸς τὸν Κ. Μουστοξείδην . . . . . 265.
Πρὸς τὴν φιλανθρωπικὴν ἑταιρίαν εἰς Παρισίους . . 267.
Φιρμίνῳ Διδότῳ . . . . . 268.
Ναυάρχῳ Ἐϋδενι . . . . . 270.
Ἐϋνάρδῳ . . . . . 271.
Τῷ ἐκτ. ἐπιτρόπῳ Ἀργολίδος . . . . . 273.
Στρατηγῷ Τριζήλῳ . . . . . αὐτ.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 275.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . 276.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 278.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 279.
Βάρονι Ρουάν. . . . . 281.
Ναυάρχῳ Ἐϋδενι . . . . . 282.
Τῷ προέδρῳ τῆς τοῦ Ὀρφανοτρ. ἐπιτροπῆς . . . 284.
Ἐϋνάρδῳ . . . . . 285.

Τῷ αὐτῷ . . . . . Σελ. 289.
Πρὸς τὸν Οἰκονόμον Θερμίων . . . . . 290.
Πρὸς τοὺς Κ. Βενθύλον καὶ Γεννάδιον . . . . 291.
Μόστρα . . . . . 292.
Κόμητι Πανίνῳ . . . . . 293.
Τῷ ἐκτ. ἐπιτρόπῳ Ἀργολίδος . . . . . 294.
Συνταγματάρχῃ Πίσᾳ . . . . . αὐτ.
Εὐνάρδῳ . . . . . 295.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 300.
Πρὸς τὸν Πρίγγιπα Δε Πολιγνάκ . . . . 302.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . 305.
Ῥάμφῳ . . . . . 300.
Τοῖς Διοικηταῖς . . . . . 307.
Τῇ Γερουσίᾳ . . . . . 309.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . 310.
Εὐνάρδῳ . . . . . 311.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 313.
Ναυάρχῳ Δανδόλῳ . . . . . 314.
Πρὸς τὸ μέλος τοῦ πολεμ. ἐπιμελ. . . . 315.
Πρὸς τὸ αὐτὸ . . . . . 317.
Μαρσιάλῃ Μαιζῶνι . . . . . 318.
Εὐνάρδῳ . . . . . 320.
Τῷ προέδρῳ τῆς ἐπιτρ. ἐπὶ τῆς διαῤῥυθμίσ. τοῦ στρατοῦ . 322.
Εὐνάρδῳ . . . . . 323.
Πλοιάρχῳ Παρκέρῳ . . . . . 327.
Λ. Κουντουριώτῃ . . . . . 328.
Α. Στούρζᾳ . . . . . 329.
Τῷ Διοικητῇ καὶ τῇ Δημογεροντίᾳ Ὕδρας . . . 331.
Τῇ δημογεροντίᾳ καὶ τοῖς προκρίτοις Ψαρῶν . . . 332.
Χρηματισμοὶ πρὸς τὸν γερουσιαστὴν Γ. Μαυρομάτην . αὐτ.
Στρατηγῷ Θ. Γρίβᾳ . . . . . 334.
Πρὸς τὸν καθηγούμενον τῆς ἐν Σκύρῳ μονῆς . . 335.
Τοῖς προσέδροις τῶν συμμάχων αὐλῶν . . . 336.
Τῷ ἐκτ. ἐπιτρ. Βυρ. Κυκλάδων, ταῖς δημογεροντίαις κτλ. 338.
Στρατηγῷ Θ. Κολοκοτρώνῃ . . . . . 339.
Ἀντισυνταγματάρχῃ Ῥαΐκῳ . . . . . 341.
Τοῖς Προσέδροις τῶν συμμάχων αὐλῶν . . . 343.
Τοῖς κατὰ τὸ Αἰγαῖον Διοικηταῖς . . . . 344.
Πρὸς τὴν Γερουσίαν . . . . . 345.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Μ. ΦΑΛΤΑΙΤΣ

Ῥάμφῳ . . . . . Σελ. 347.
Εὐνάρδῳ . . . . . 349.
Στρατηγῷ Σνεϊδέρῳ . . . . . 353.
Πρὸς τὴν Γερουσίαν . . . . . 354.
Πρὸς τὴν αὐτὴν . . . . . 355.
Δεζαρδίνῳ, παιδαγωγῷ εἰς Μόναχον . . . . 339.
Εὐνάρδῳ . . . . . 360.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 367.
Τῷ ἐκτ. Διοικητῇ Ὕδρας κτλ. . . . . 369.
Πρὸς τὸν Βαρῶνον Κ. Ῥουὰν . . . . . 270.
Συνταγματάρχῃ Εϊδέκῳ . . . . . 372.
Λεβέῳ . . . . . 373.
Εὐνάρδῳ . . . . . 375.
Ναυάρχῳ Μιαούλῃ . . . . . 376.
Ἀντισυνταγματάρχῃ Ραΐκῳ. . . . . 378.
Τῷ Ὑψηλοτάτῳ Πρίγγιπι Λεοπόλδῳ . . . . 379.
Τῷ αὐτῷ . . . . . 387.
Εὐνάρδῳ . . . . . 391.
Κωνστ. Μεταξᾷ, ἐκτ. ἐπιτρόπῳ. . . . . 395.
Τοῖς πρωτίστοις ἐμπόροις Σύρου . . . . . 396.
Πρὸς τὸν διδάσκαλον τῆς ἐν Ναυπλ. ἀλληλοδ. σχολῆς . 397.

Πρόσθετα κομμάτια.

Ἡ τετάρτη ἐθνικὴ συνέλευσις πρὸς τὸν κυβερνήτην . . 399.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.